རིག་གནས།

སྒོམ་སྡེ་ཚིག་མཛོད་གསུམ་པ།

སྒྲ་རིག་པ།

བོད།

(ཚིག་མཛོད།)

པ - ཞ

སྒོམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པ།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

རིག་གནས།

༄༅། །སྒྲོམ་སྡེ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་བཞུགས་སོ། །

སྨྲ་རིག་པ།

བོད།

(ཚིག་མཛོད།)

སྤྱིའི་ཨང་།
༣༡
བྱེ་བྲག་གི་ཨང་།
༩

པ - ཞ

སྒྲོམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པ་ཐུབ་བསྟན་བསམ་གྲུབ།

༡༩༥༨

དེབ་ཨང་།

RNDTT205004

རྫོམ་པ་པོའི་པར་རྒྱ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཡོད།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་གློག་རྡུལ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།

༢༠༡༨ ལོའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པར་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།

དེབ་ཚད། 15x21

ཡིག་ཚད། 14

ཡིག་གྲངས། 1.065.040

ང་ཚོའི་དྲ་ཚིགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ང་ཚོའི་ཡིག་སྒམ།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བཟོ་སྐྲུན་པ། རྩོམ་སྒྲིག་པ།

གསལ་བཤད།

སྔོམ་སྡེ་ལྔ་རམས་པ་ཐུབ་བསྟན་བསམ་གྲུབ་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་ཚིག་མཛོད་འདིའི་པར་རྒྱ་རྩོམ་པ་པོས་འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་གནང་བ་ལྟར། རྩོམ་སྒྲིག་པས་པར་གཞི་རང་སོར་བཞག་སྟེ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད།

༄༅། །སྒོམ་སྡེ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

གླེགས་བམ་གསུམ་པ།

པ - ཞ།

རྩོམ་པ་པོ།

སྒོམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པ་ཐུབ་བསྟན་བསམ་གྲུབ།

དཀར་ཆག

༼ ཕ ༽

ཕ་གུ། (འདུལ་བ) 1 མེར་བསྲེགས་ཏེ་སོ་བཏང་བའི་ས་ཕག 2 བསྙེན་རྫོགས་བསྒྲུབ་སྐབས་ཡུན་རིང་ཙོག་ཙོག་པུར་འདུག་པ་སྡུག་བསྔལ་བས་དེའི་ཕྱིར་རྫེ་ས་སུ་གནང་བའི་རྟིང་བའི་འོག་འཛོག་རྒྱུའི་ས་ཕག 3 རྩིག་པའི་ཁར་ཐོག་ཁང་གི་མདའ་ཡབ་གཞུམ་མའི་དོད་ལྷ་བུ་པདྨ་དྭ་ག་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་ཤིང་ལེབ་ལྷ་བུ་ལ་སྣམ་བུ་ཟེར་བས་དེ་འདྲ་གྲུ་བཞིར་བཏང་བའི་ངོས་ལ་རིན་པོ་ཆེ་གྲུ་བཞི། ཀླུམ་པོ། ཀླ་གམ། ཟུར་གསུམ་ལ་སོགས་པས་ཐྲ་བཏབ་པའི་ཕ་གུ། ཞེས་གསང་བསྐྱེད་མི་བསྐྱོད་མགོན་པོའི་ཞལ་ལུང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཕ་གུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་རྩིག་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཉི་ཤུ་པ། ཕ་གུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་རྩིག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་བརྩིག་པ་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཕ་གུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བརྩིགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ།། གླེང་གཞི་ནི། ཡུལ་ཀོཽ་ཤཱམྦཱི་ར་ག་སྡེ་ས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་སུམ་བརྩེགས་བརྩིགས་ཟིན་པར་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་འཛིག་པར་འགྱུར་ཞིང་དོན་དང་བྱ་བ་མང་པའོ། །

ཕ་རྒྱུད། འདི་ལ་རྫོགས་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དང་། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕ་རྒྱུད་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་རྫོགས་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། སྒྱུ་ལུས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཕ་རྒྱུད་ཟེར། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་ཚིག་ཟིན་ལ་མེད་ཅིང་། བར་དོ་ལམ་འཁྱེར་གྱི་ལྷ་སྐུའི་རྣལ་འབྱོར་ཡོད་པ་ལ་ཕ་རྒྱུད་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་སྙིང་གར་རླུང་རིམ་གྱིས་སྡུད་པའི་རིམ་པ་ལས་ལུགས་འབྱུང་གི་སྟོང་པ་བཞི་དང་། དེ་ནས་ཕྱིར

ལ་ལྷུང་བའི་རིམ་པ་ལས་ལུགས་ལྡོག་གི་སྟོང་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་ལས་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་སྐུ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རླུང་ལས་བསྒྲུབས་པའི་སྐུ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་སྒྲུབ་བྱེད་སྣང་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་ཕ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕ་རྒྱུད་ལ་དུང་ཕྱུར་གཉིས་དང་བྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཟླ་མེད་སྟོན་པ་སྨྲ་བའི་གཙུག་གི་རྒྱན། །ཁྱབ་བདག་དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་འཆང་དབང་གིས། །རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་རྒྱུད་སྡེ་བྱེ་བ་ཁྲག །གཉིས་ཀྱིས་ལྷག་པའི་དུང་ཕྱུར་ཁྲག་གཉིས་གསུངས།། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད། རྒྱུད་ལ་ཕ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་མ་གཏོགས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་ཟུར་དུ་མི་འབྱེད་དེ། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དོན་དུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ཕ་མའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་གྱི་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་མ་ཡིན་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་པ་བཞི་བསྒྲགས་ལས། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོའི་གནས་ཚུལ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐབས་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བའི་རྒྱུད་དུ་འཇོག་པའི་མིན་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ཕ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་བྱའི་ཕྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་དུ་མི་གཟུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕ་ཇོ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ལ། ཕ་ལ་ཕ་ཇོ་ཟེར། བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀུན་རྣམས་ཀྱིས། ཕ་ཇོས་རྒྱུད་རྩོམ་གྱིས། མ་ཇོས་ཆང་ཞིམ་པ་བཙོངས་ཤིག་ཅེས་པའི་བཤད་སྲོལ་ཡང་ཡོད་དོ། །

ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་ཞེས་སོགས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་དེབ་གཟུགས་༡༨༢ལས། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང་། །རྒྱལ་པོ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་དང་། །ཡུལ་འཁོར་སྐྱོར་བཅས་བཅོམ་པ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཀརྨ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་

རྡོ་རྗེའི་མཛོད་འགྲེལ་༡༣ལས། ཕ་ལས། མ་སྲིད་པ། རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་སྲིད་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས། གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་མཆོག་འཛིན་གཉིས། ཡུལ་འཁོར་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག འཁོར་ཡུལ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་འགྲེལ་པ་ཟབ་མོས་བཀྲོལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་གླེགས་བམ་སྨད་ཆ་༤ ལ། དེའང་འཁོར་བར་འདུ་བྱེད་པས་སྲིད་པ་དང་ལེན་པ་གཉིས་ནི་ཕ་མའོ། །ཀུན་གཞི་ནི་བག་ཆགས་སྣ་ཚོགས་པའི་རྟེན་ནམ་གཞིར་གྱུར་པས་རྒྱལ་པོའོ། །ཐྲག་ཟེ་འཛིགས་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྟེ་གཙང་སྦྲ་ཅན་གཉིས་སོ། །ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུང་འཛིན་དང་བཅས་པ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་འཁོར་གྱི་སྐོར་དང་བཅས་པའོ། །དེ་དག་བཅོམ་པ་སྟེ་དག་པ་ན་འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་འགོར་བྱོན་པའི་བོད་དུ་ཕེབས་མྱོང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཞིག གྲུབ་ཆེན་དེ་ཉིད་རྡོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་བོད་དུ་སྐུ་གཤེགས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་བོད་དུ་ཕེབས་ཞེས་དེབ་སྔོན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༡༠༠དུས་མཚུངས་སུ་བསྒྲིགས་པའི་སྐབས་ལས། རྡོ་བོ་རྗེ་གཤེགས་འཕྲལ་ཙམ་ལ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་བོད་དུ་བྱོན། ཞེས་གསུངས། ཞི་བྱེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་དང་། ཁོང་བོད་དུ་ལན་ལྔ་བྱོན་པ་ལས་ལན་གསུམ་པའི་དུས་གཙང་དུ་སྐྱོ་སྟོན་བསོད་ནམས་བླ་མ་དང་། དེས་མ་གཅིག་ལབ་སྒྲོན་སོགས་ལ་གནང་སྟེ་གཅོད་ཀྱི་གདམས་པའི་སྲོལ་ཡང་གཏོད་པར་མཛད། འདི་ནི་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཙ་ར་སེང་གེའི་བྱེ་བྲག་ཁྲིན་པའི་གླིང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཚུང་དུ་ནས་སྒྲ་རིག་པ་སོགས་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། ཤྲི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལའི་མཁན་པོ་དགེ་བའི་ལྷ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད། བླ་མ་མང་པོ་ལས་དབང་མནོས་པས་སྡོམ་པ་གསུམ་དང་ལྡན། མཚན་ཉིད་དང་སྒྲ་དང་རིག་པའི་བླ་མ་བཅུ་གཅིག ཕ་རྒྱུད་གཡོ་བ་རླུང་གི་བླ་མ་བཅུ་གཅིག མ་རྒྱུད་བདེ་བ་ཉམས་ཀྱི་བླ་མ་བཅུ་གཅིག ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བརྡའི་བླ་མ་བཅུ་གཅིག རིག་པ་

ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་བླ་མ་བཅུ་གཅིག་སྟེ་གྲུབ་ཐོབ་ཕོ་ལྷ་བཅུ་རྩ་བཞི་ལས་གདམས་པ་མཐའ་དག་མནོས། གོང་གི་བླ་མའི་གྲངས་འདྲེན་དུ། ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏི། གླུ་སྒྲུབ་སོགས་ཆེས་སྔ་བར་བྱོན་པ་དང་། དུས་ཕྱིས་སུ་བྱོན་པ་ཡང་ཅི་རིགས་ཤིག་བགྲངས་འདུག་པ་དུས་ཐོགས་མི་མཉམ་པར་སྣང་བ་ནི། དམ་པ་སྐྱུ་ཆེ་ཤིན་ཏུ་རིང་བར་བཞུགས་པས་ཡིན་པ་འདྲ་ཞིང་། དམ་པ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཡིན་ཚུལ་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་འགའ་ཞིག་ནའང་སྣང་བས་བདེན་པ་འདྲ་ཞེས་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་གསུངས་པ་ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐར་གསལ། ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔའི་ཡུན་ལ་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་བསྒོམས་པས། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་བཅུ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས། ངོ་མཚར་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་བླ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གི་ཞལ་གཟིགས། མིག་སྨན། རྐང་མགྱོགས། རིལ་བུ། ས་འོག གནོད་སྦྱིན་མོ། རལ་གྲི། མཁའ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་མཐོང་ལམ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས། ཡུལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་གནས་སུ་སྤྱོད་པ་མཛད་ནས་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སྟན་པས་མཚན་ཡང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྒྲོགས་སོ། །དེབ་སྔོན་དུའང་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་ཙམ་སྣང་།

ཕ་སྤད་མ་སྨད། ཕ་སྤད་ནི་ཕ་བུ་གཉིས། མ་སྨད་ནི་མ་བུ་གཉིས་སམ། མ་དང་བུ་མོ། ཐ་སྙད་འདི་དེང་ཀྱི་ཕ་མའི་སྐབས་ཡང་ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རུང་། དེང་སང་ནི་སུས་ཀྱང་བདེ་སྤྱོད་བྱེད་པ་མཐོང་ཐོས་མ་བྱུང་། འདི་ལྔ་རྩེ་བའི་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཁྲོད་ནའང་སྣང་། བརྗོད་པའི་ཚེ་ཕ་སྤད་མའི་སྨད་ལྟ་བུར་བརྗོད། བློ་ཕམ་གྱི་རང་བཞིན་ཞིག་ལ་ཐ་སྙད་འདི་ཡང་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཁྲོད་ནས་ཕལ་ཆེར་རྨིག་མེད་དུ་འགྲོ་ཉིར་འདུག

ཕ་བི། (བརྡ་རྙིང) ཕ་རོལ། ལྕང་སྐྱ་རོལ་རྡོར་གསུང་།

ཕ་བ་དགོ་དགོ། ཤ་མོང་གི་རིགས་ཤིག ལུང་ཞུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཕ་བ་དགོ་དགོ་ནི་འབྲུག་གྲག་པའི་ཚེ་འབྱུང་བ་འཕྱུམ་འདྲ་བའི་རྫད་ཅིག་གོ། ཤ་མོ་ནི་ཤ་མོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྫད་ཅིག་སྟེ། ཤ་མོ་ཁོ་ལུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས། མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས། འབྲུག་གི་སྒྲས་བསླང་བ་ཕྱུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ལྷུང

མོའི་ཞེས་བྱུང་བས་ཤ་མོ་དང་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཟར་མི་རུང་བ་བཀས་ཆགས་ན་ནང་ནས་དུད་པ་འཐུལ་ནས་འོང་བ་དེའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། ཕ་བ་དགོ་དགོ་ནི་མེ་མེད་དུ་བ་སྟེ་ཁྲག་གཅོད་ཀྱི་སྨན་ཞེས་གསལ།

ཕ་བོང་ཁ་པ། 1 འཁོན་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ། མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། འཁོན་སྟོན་མཁས་པ་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ། རྗེ་ཕ་བོང་ཁ་པ། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཕ་བོང་ཁ་པ་ཡང་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ཡོངས་འཛིན་དང་། སེ་ར་བྱེས་པའི་མཁན་རབས་བླ་རྒྱུད་ནང་། འཁོན་སྟོན་མཁས་པ་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་རྗེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་རྗེ་ཕ་བོང་ཁ་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ཡང་། རྗེ་དེ་ཉིད་ལ་ཞུ་བ་ཡིན། 2 ཕ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོ། གྲུབ་མཐའ་གཞན་ཕྱོགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། བླ་མ་འདིས་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེའི་འདྲ་སྐུ་ཆུར་བསྐྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རྟོག་དཀྲར་ལངས་ཀྱི་མི་བདེན་པའི་སྒྲོ་སྐུར་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བཤད་སྣང་བ་ནི་བདེན་པར་མི་སྣང་སྟེ། ཕ་བོང་ཁ་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་༣༩བ༣ལས། ཨོ་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་གྲུབ་ཚད་ལྡན། ངོ་བོ་རྫོ་བོ་རྗེ་དང་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་རྣམ་གསུམ་དབྱེར་མེད། ཁོ་བོ་ཡང་དད་གུས་དྲག་པོ་ཁ་ཞེ་གཉིས་པ་སྙིང་གི་མཐིལ་དུ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་༡༡བ༦ལས། ཁོ་བོའི་ཤག་ཏུ་ཡང་ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོ་སྣང་བརྙན་དང་། རྙིང་ལུགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་མང་དུ་ཡོད་མུས་ལགས། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་འདུག་པས་སོ། །

ཕ་མའི་མདོ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པི་ཏྲ་མཱ་ཏྲ་སཱུ་ཏྲ། བོད་སྐད་དུ། ཕ་མའི་མདོ། མདོ་སྡེ་༼ས་པ༽༡༦༤ན༩ན་བཞུགས་སོ། །མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ཕ་མ་གཉིས་ནི་ཚངས་པ་སྟེ། །དེ་བཞིན་དང་པོ་སློབ་དཔོན་ཡིན། །བུ་ཡི་ཀུན་སྲྲིན་འོས་གྱུར་པ། །མི་ཡང་ཡིན་ལ་ལྷ་ཡང་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་གཉིས་ཕྱག་གི་གནས། །དྲིལ་བ་དང་ནི་ཁྲུས་རྣམས་དང་། །རྐང་པ་དག་ཀྱང་ (སྐུམ་སོགས་ཀྱིས) བསྐུ་བ་དང་། །ཡང་ན་ཟས་དང་སྐོམ་རྣམས་དང་། །གོས་དང་མལ་ཆ་སྟན་

རྣམས་ཀྱིས། །མཁས་པ་དག་གིས་བཀུར་སྟི་བྱ། །ཕ་མ་དག་ལ་བཀུར་བྱས་པ། །དེས་ན་མཁས་པ་དེ་དག་ནི། །འདིར་ཡང་སྨད་པ་མེད་འགྱུར་ལ། །ཕི་ནའང་མཐོ་རིས་ (ལྷའི་ཡུལ་དུ) འགྲོ་བར་འགྱུར།། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིང་༼དེ༽ ༡༧ན༣ལས། གང་ལ་ཕ་དང་མ་དག་མཆོད་བྱེད་པའི། །རིགས་དེ་ཚངས་བཅས་སློབ་དཔོན་བཅས་པའང་ལགས།།དེ་དག་ལ་མཆོད་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། །སླད་མ་ལ་ཡང་མཐོ་རིས་འགྱུར་བ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕ་མའི་རྒྱུད་གཉིས། རྫོགས་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྱུ་ལུས་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཕ་རྒྱུད་དང་། འོད་གསལ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལ་མ་རྒྱུད། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལས་བབས་བས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་ཚིག་ཟིན་ལ་མེད་ཅིང་། བར་དོ་ལམ་འཁྱེར་གྱི་ལྷ་སྐུའི་རྣལ་འབྱོར་ཡོད་པ་ལ་ཕ་རྒྱུད་དང་། ལས་བབས་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བཞི་ཁྲིད་པར་ཅན་ཚིག་ཟིན་ལ་ཡོད་ཅིང་། བར་དོ་ལམ་འཁྱེར་ཡི་གེ་ནཱ་དའི་གཟུགས་ཡོད་པའི་རྒྱུད་ལ་མ་རྒྱུད་ཟེར་རོ། ། རླུང་དང་གཏུམ་མོ་བསྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་ལ་མའི་རྒྱུད་དང་། ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལྷའི་རྣམ་པར་བཞེངས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་ཕ་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་གསང་འདུས་དཀའ་གནས་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས།

ཕ་མེས། ཕའི་མེས་པོ་སྟེ། ཕའི་ཕ་སོགས་རྒྱན་རབས་རྣམས་ཀྱི་མིང་། སྔོན་གྱི་རྒྱན་རབས།

ཕ་ཚན། ཕའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཚན་ལ་ཕ་ཚན་དང་། མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཚན་ལ་མ་ཚན་ཟེར། ཞིབ་པ་རིགས་རུས་ཚོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཕ་ཚན་སྐོར་གྱི་མིང་། ཕ་ཡི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཚན་ལ། །རང་ནས་གོང་དུ་རིམ་པ་བཞིན།། རང་ནས་ཡར་དེད་མི་རབས་གསུམ། །ཕ་དང་ཨ་མྱེས་ཡང་མྱེས་ཟེར། །ཕ་ཡི་ཕུ་ནུ་ཨ་ཁུ་ཡིན། །ཕ་ཡི་སྲིང་མོར་ཨ་ནེ་དང་། །དེ་ཡི་ཁྱོ་ལ་ཨ་བང་ (བང་པོ) ཟེར། །ཨ་ཁུའི་རིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་དང་། ། རང་གཉིས་བར་ལ་ཕ་སྤུན་ཟེར། །ཕ་ཡི་ཕ་ལ་ཨ་མྱེས་ (མེས་པོ) དང་། །ཕ་ཡི་མ་ལ་

ཨ་ཕྲི་ (མེས་མོ) ཟེར། །མེས་པོའི་ཕ་ནི་ཡང་མེས་དང་། །མེས་པོའི་མ་ནི་ཡང་སྲེས་ཡིན། །དེ་རྣམས་རང་གི་ཕ་ཚན་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཕ་ལྷང་། སོ་དང་གཞོག་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྒྲོག་ཆགས་ཤིག འདི་ལ་ཡུལ་སྐད་དུ་ཙི་ཙི་སྨམ་པོ་ཟེར། བྱ་མ་བྲེ། པགས་བྲེའུ་ཡང་ཟེར།

ཕ་རི། 1 ཕ་རོལ། 2 ཕར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི།

ཕ་རི་ཚུ་རི། 1 ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ། དཔེར་ན་ཆུ་ཕ་རོལ་ཚུ་རོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཕར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་དང་ཚུར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི།

ཕ་ལམ། རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་ལ་གཟིགས།

ཕ་ལོགས། ཕ་རོལ།

ཕག་ཀ། བུད་མེད་ཀྱི་རྐེད་རགས་སམ་སྐ་རགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཕག་ཀ་ཞེས་བྲིས་འདུག་པ་རྟགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས། ཕག་ཅེས་པའི་ག་ཡིག་ཕོ་ཡིག་ཡིན་པས། ས་མགོ་མི་འཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཕག་ཀ་བྲིས་པ་ཡིན་ཏེ། པད་སྐོར་དང་། གླད་སྐོར། སྟོད་སྐོར་ལ། པད་ཀོར་དང་། གླད་ཀོར། སྟོད་ཀོར་བཅས་བྲིས་པ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་གོང་དང་མཚུངས་སོ། །དེ་སྐོར་སི་ཏུའི་འགྲེལ་ཆེན་རྟགས་འཇུག་གི་འགྲེལ་བའི་སྐབས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

ཕག་སྐ། ཕག་ཀ་དང་འདྲ། གཞུང་ཆེན་མོ་མང་པོའི་ནང་ཕག་སྐ་ཞེས་སྣང་སྟེ། བུད་མེད་ཀྱི་སྨྲ་རྣམ་པ་སུམ་ཙུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་དུ། གོས་སྒྲིལ་བར་བྱས་ཏེ་གསེར་གྱི་ཕག་སྐ་དང་བཅས་པའི་རྐེད་པ་སྟོན་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཕག་པའི་སྐད། ཕག་པའི་སྐད་ལ་ངུར་སྒྲ་ཟེར། དེ་ཡིན་པ་ཡང་ཕག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངུར་སྒྲ་ཅན་ཟེར་བ་དེས་ཤེས་ནུས་སོ། །

ཕག་གྲུའི་བཀའ་བརྒྱུད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདག་པོར་དབང་བསྐུར་བ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་ལས་བརྒྱུད་

པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག

ཕག་མོ་གྲུ་པ། ཕག་གྲུའི་བཀའ་བརྒྱུད་སྲོལ་གཏོད་པ་པོ་ཡིན་ཞིང་། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་སློབ་མ་ཐུ་བོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདག་པོར་དབང་བསྒྱུར་བ་རྒྱལ་བ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་ཁམས་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་དགུ་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཡི་གེ་དང་ལྷ་བྲིས་མ་བསླབས་པར་མཁྱེན། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་དང་ཕྱི་ལོ་༡༡༣༡ ལོར་དབུས་སུ་བྱོན། སྟོད་ལུང་དུ་དགེ་བཤེས་རྒྱ་དམར་བ་དང་། ཕྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་ ལ་ཆོས་གསན། དགུང་གྲངས་ཉེ་ཤུ་རྩ་ལྔ་པ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས། ཕྱི་ལོ་༡༡༥༡ ལོར་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་དང་མཇལ། དེ་ནས་དྭགས་ལྷ་སྒམ་པོར་བྱོན་ནས་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་དྲུང་དུ་གདམས་ངག་གསན་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་མཆོག་ཏུ་འཁྲུངས་ཏེ། སྔར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱི་ཤུན་དང་སྙིང་པ་ལྟར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་གྲགས། ལོ་རྒྱུས་ནི། འགྲོ་མགོན་ཕག་མོ་གྲུ་པ་དེ་ཉིད་དང་པོར་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པ་མཛད་པའི་ཚེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འདི་གང་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་དགོངས་པའི་ཚེ་ཐག་ཆོད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར། ཕྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེའི་དྲུང་དུ་ཕེབས་ནས་དྲིས་པར། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་གསུང་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད། ས་ཆེན་གྱི་དྲུང་དུ་ཞུས་པས་རླུང་སེམས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་འདི་ཡིན་གསུངས་ཏེ། དེས་ཀྱང་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད། དེ་ནས་དྭགས་ལྷ་སྒམ་པོར་མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་དྲུང་དུ་ཕེབས་པས་ཁོང་གིས་ཁྱེད་རང་ལ་ཐག་མ་ཆོད་པ་ཅི་ཡོད་དྲིས་ཤིག་གསུངས་པས། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞུས་པ་ན་དེ་ལ་མི་ཤེས་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། ད་ལྟའི་ཐ་མལ་གྱི་སེམས་འདི་ག་ཡིན་གསུངས་པས། ཐུགས་ལ་གཏིང་ནས་འཁྲིད་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་སྔོན་གྱི་བག་ཆགས་སད་པའི་བྱིན་རླབས་དང་དགའ་སྤྲོ་མོས་གུས་སྨྲ་མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུས་ཡིད་གཡོས་ཏེ་དྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་ཞིང་། དེ་ཀ་རང་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པར་བཤད། ཕག་མོ་གྲུ་པར་ཀུན་བཟང་ནགས་ཁྲོད་དུ་གདན་ས་མཛད་པས་འགྲོ་མགོན་ཕག་མོ་གྲུ་པ་དང་། རིན་ཆེན་སྤྱངས་པར་བྲག་རྩར་བཞུགས་

པས་མཐའ་རྩ་བར་ཡང་གྲགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་ཡང་ཞལ་གྱིས་བཞེས། སློབ་མ་བསྐྱངས་པས་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་མང་དུ་བྱོན། ཁོང་གི་གཅེན་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དབུས་གཙང་གི་བདག་པོ་བྱས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ནྭ་རོ་དྲུག་སྐོར་གྱི་ལུས་སྦྱོང་འཁོར་གྱི་གདམས་པ་འདི་རྒྱལ་བ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་གདམས་པ་ཡིན་པར་གསུང་། ཕྱི་ལོ་༡༡༥༨ལོར་གདན་ས་མཐིལ་ཕྱག་བཏབ་པ་བཅས་སོ། །

ཕག་འཚོང་། ཕག་པ་གསོས་ནས་འཚོང་མཁན།

ཕངས་པ། 1 སྙིང་ལ་སྡུག་པ། སྙིང་ལ་དགའ་བ། སྙིང་ལ་ཉེ་བ། གཙོ་གས་ཆེན་པོ་བྱ་རྒྱུའི་ཚོས། གཅེས་པ། ཧ་ཅང་བརྩེ་པོ་བྱ་རྒྱུའི་ཚོས། དཔེར་ན་གཅེས་ཤིང་ཕངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རང་གི་གཅེས་པོ་བྱ་རྒྱུའི་རྒྱུ་དངོས་སོགས་བོར་བརླག་ཏུ་སོང་བའི་སེམས་ཀྱི་ཚོར་སྣང་།

ཕཊ། 1 ཁོས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕཊ་ནི་ཁོས་ཤིག་ཅེས་པའོ། །ཞེས་དང་། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཕཊ་ཕཊ་ཅེས་པ་ནི་དགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མགོ་བོ་ཚལ་པར་ཁོས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདིའི་ཁོས་ཤིག་ཅེས་པ་ནི་འགས་པའི་སྐུལ་ཚིག་ཡིན། ཕཊ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ " फटना " དང་ " फाड़ना " ཞེས་པ་རལ་བ་དང་དབྲལ་བའི་དོན་ཡིན་པ་དེ་ལས་དྲངས་པར་སེམས་སོ། །2 གསོད་ཅིག ཚོམས་ཤིག ཆར་ཆོད་ཅིག་ཅེས་པའི་རྦོད་པའི་ཚིག་ཅིག པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། ཕཊ་ནི་འཇོམས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྟེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོའོ། །ཞེས་དང་། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཕཊ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོད་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 འཇིགས་སྐུལ་དང་སྡིགས་པའི་སྒྲ་ཞིག རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཕཊ་ཅེས་པ་ནི་རྡོ་རྗེའི་རིགས་རྣམས་ཡང་དག་པར་འཇིགས་པར་མཛད་པའོ། །ཧཱུྃ་ཧཱུྃ་ཧཱུྃ་ཕཊ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཧ་མགྲིན་ལ་བསྡིགས་པར་མཛད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 3 དོན་གང་ཞིག་གསལ་དུ་གཏོང་བའི་དོན། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཧཱུྃ་གཉིས་ནི་

སྐབས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་པ། ཕཊ་ནི་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ། སྭཱ་ཧཱ་ནི་དབུགས་འབྱིན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཕཊ་ཕཊ་ཅེས་པ་ནི་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ས་བོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང་། ཕཊ་ནི་དོན་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །4 ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་མཚོན། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཕཊ་སེར་པོས་ནོར་བུའི་བུག་པ་བཀག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕན་གདགས་སོ། ཕན་གདགས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན། མདོ་མཛངས་བླུན་༼ མདོ་ཁ་པ ༽༡༣༡ན་ལས། བདག་གིས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་གདགས་སོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕན་བདེ། ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་འཕྲལ་དུ་བདེ་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། བདེ་སྐྱིད། ཕུན་ཚོགས། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་ཕུན་ཚོགས་དང་བདེ་སྐྱིད་ཐམས་ཅད་ལ་གོ སྒྲ་བཤད་ནི། ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་། འཕྲལ་དུ་བདེ་བས་ན་ཕན་བདེའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་པ་དང་གནས་སྐབས་སུ་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ། ཞེས་དང་། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་༢༤༨བ༡ལས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕུགས་སུ་ཕན་ཞིང་འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ། ཕན་པ་བྱེད་པ་ནི་ཚེ་ཕྱི་མའི་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའོ། །བདེ་བ་བྱེད་པ་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༥ན༢ལས་ཀྱང་། ཕན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་གཞན་ན་ཕན་པའོ། །བདེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕན་པའི་ས། ས་གཞི་བཟང་པོ་ཞེས་པ་སྟེ། སྐབས་འདིར་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐྱེར་བའི་ཞིང་སའམ་ས་གཞི་བཟང་པོ་དང་འདྲ་བའི་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་བཟང་ལ་གོ་དགོས། སྦྱོད་འཇུག་

ལས། ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་ཕན་པའི་ས། །ཇི་ཞིག་ལྟར་སྐྱེས་རྙེད་གྱུར་ནས། །བདག་ཉིད་ཤེས་དང་ལྡན་བཞིན་དུ། །ཕྱིར་ཡང་དམྱལ་བ་དེར་ཁྲིད་ན། །སྔགས་ཀྱིས་རྨོངས་པར་བྱས་པ་བཞིན། །བདག་ལ་འདིར་སེམས་མེད་དུ་ཟད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཕན་པའི་ས་ནི་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་དོན་དུ་དལ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕྲད་པ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་ནི་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕན་ཕུན། (འདུལ་བ) 1 མ་རུང་པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚ༽༡༣༤ན༣ལས། ཕན་ཕུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་རུང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 དམ་དུམ་གྱི་དོན་དུ། ཝེ་ཙུ་བུམ་སྟོན་པོའི་མིང་བརྡ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་སྨུན་སེལ་ལས་བཤད། ཆ་ཤས་ཚུང་ངུ། ཅུད་ཟད། ཅུང་ཟད་བཅས་ཀྱི་དོན། ཝེ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། ཟང་ཟིང་ཕན་ཕུན་བྱུང་ན་ཚོས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་བྱུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །3 ཆ་ཤས་དམ་དུམ་དུ་གྱུར་ནས་རྒྱུད་འཛའ་བའི་དོན། གནས་མལ་ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 མི་མཐུན་པའམ་འཚོལ་བའི་དོན་ཏེ། སེམས་སྣང་ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་དག་གསར་ལས་བཤད།

ཕན་ཡོན། ཕན་ཐོགས། ཕན་འབྲས། དགེ་མཚན། མཇུག་འབྲས་བཟང་པོ། འབྲས་བུ་བཟང་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ཅེ༽༢༤བ༡ལས། ཚེ་འདི་དང་ཕྱི་མ་ལ་ཁན་མ་ཐོ་བ་མེད་པས་ཕན་ཡོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕབ། ཚང་རྩེའི་མིང་།

ཕམ་འདྲ། (འདུལ་བ) རབ་བྱུང་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པས་མི་ཚངས་སྤྱོད་སོགས་རྩ་བ་བཞིའི་གཞི་ལ་ཞུགས་པའི་ལྟུང་བའོ། །འདི་ལ་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་ཟེར། དཔེར་ན་དགེ་ཚུལ་གྱིས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་གཞི་ལ་ཞུགས་པའི་ལྟུང་བ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱེད་ལས་ཕམ་པ་

དང་འདྲ་ལ་སྡེ་ཚན་ཉེས་བྱས་སུ་གཏོགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། དགེ་ཚུལ་སོགས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་མ་རྫོགས་པས་ལྟུང་བ་ཉེས་བྱས་ལས་ཆེ་བ་མི་བསྐྱེད་དོ། །བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་༤༣བ༣ལས། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་དང་དགེ་སློབ་མའི་ཕམ་པ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་ལ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རྟེན་ལ་ལྷག་མ་མེད་ཀྱི་ལྟུང་བར་བཅས་པ་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ལྷག་མེད་ཅེས་པ་ལྟུང་བ་མཐར་ཐུག་སྟེ་ཕམ་འདྲ་ལ་ཟེར། འདི་གཙོ་བོར་ཕམ་པ་ལ་གོའོ། །

ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས། (འདུལ་བ) ཕམ་འདྲ་དང་དོན་གཅིག

ཕམ་པ། <པ་ར་ཛི་ཀ> (འདུལ་བ) 1 (མཚོ་ཊི་ཀ) བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་བཅས་པ་ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་མན་ཆད་ལ་ལྟོས་ནས་ཆད་པ་ལྷིར་རུང་དང་ལྡན་པ་དེ། ཕམ་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ཞེས་པས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་དང་། ཕམ་པའི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བའི་ཉེས་བྱས་སོགས་ཕམ་པ་ཡིན་པ་སེལ། མན་ཆད་ཅེས་པས་ལྷག་མ་མན་ཆད་སྡེ་བཞི་པོ་ཕམ་པ་ཡིན་པ་སེལ། རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་མན་ཆད་ལས་ཆད་པ་ལྷིར་རུང་ཞེས་པས་ལྷག་མའི་བཅས་པ་མ་མཛད་པའི་དུས་ཀྱི་ཕམ་པ་ཡང་ཕམ་པ་ཡིན་པར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཕ་རོལ་ཉོན་མོངས་པས་རང་ཕམ་པ་བྱས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་མཚོ་ཊི་ཀ་ལས། ཊི་ཀ་ལས་གཞན་རྒྱལ་བའི་ཉེས་པ་ནི་ཕམ་པའོ་ཞེས་སོ། །ཡང་། དེའི་སྐབས་ཀྱི་མཚོ་ཊི་ཀ་མཆན་བུ་ལས། པ་ར་ཛི་ཀ་ཞེས་པས་སཾ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་ལས་བྱུང་སྟེ། པ་ར་ཞེས་པ་གཞན་ཡིན་ལ་ཛི་ཀ་ཞེས་པ་ཐུབ་པ་སྟེ་གཞན་གྱིས་ཐུབ་པས་ན། ཕམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ) བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་གང་ཞིག །ཕྱོད་དག་བྱེད་ཚད་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་ཅན་དེ་སོ་ཐར་

གྱི་ཕམ་པའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སློས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་དེ་བསྒྱུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་བཙུན་འདུལ་བ་ལས། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གཉིས་པའི་ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འདག་པ་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་རང་ཉིད་འདག་བྱེད་ཚད་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྦྱིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་དེ་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་ཡོས་མེས་ཚིག་པ་བཞིན་དུ་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །2

རྒྱལ་བའི་ལྡོག་ཕྱོགས།

ཕམ་པ་བཞི། (འདུལ་བ) རྩ་བ་བཞི་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བའོ། །མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། སྲོག་གཅོད་པ། མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་དང་བཞིའོ། །

ཕམ་ཕབ། གསོལ་རས་ཀྱི་མིང་དུ་བཤད།

ཕམ་ཕབས། ལྷག་མ། འདུལ་བ་ལས། ལྷའི་གནས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ་ཕམ་ཕབས་ཞེས་བྱུང་བས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ཕའི་རྣམ་འབྱེད། (འདུལ་བ) ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལ་གཟིགས།

ཕའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་དང་དོན་འདྲ།

ཕར། ཚུ་རོལ་གྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཏེ། ཕ་རོལ་གྱི་བསྡུས་ཚིག

ཕར་ཕྱིན། འདི་ལ་གོ་རྒྱུ་གསུམ་ཡོད། ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ། ཕར་ཕྱིན་ཟེར་བ་ཞིག་དང་། འདི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བྱེད་ལ་ཕར་ཕྱིན་མིང་བཏགས་པ་ཡིན། སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ། ཕར་ཕྱིན་ཟེར་བ་དང་། འདི་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་དངོས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ནོ། །དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལ་ཕར་ཕྱིན་ཟེར་བ་དང་གསུམ་མོ། །

ཕར་ཕྱིན་ཁམས་ལུགས་མ། ཕར་ཕྱིན་ཁམས་ལུགས་མར་གྲགས་པ་རྗེ་བོའི་གསུང་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཟིན་

བྲིས་ཤིག་སྟེ། ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་སློ་ཐང་དུ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྒྱས་པ་ཞིག་གནང་སྐབས། ཕྱག་དར་སྟོན་པས་ཟིན་བྲིས་བཏབ་པའོ། །དེབ་སྟོན་༣༡༨ན་གསལ།

ཕར་ཕྱིན་བཅུ། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། ཐབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། སྟོབས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། སྨོན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་བཅུའོ། །

ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ། མདོ་ཡི་ཐེག་པ། རྒྱུ་ཡི་ཐེག་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐེག་པ་གང་ལ་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་དང་སྤྱོད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་བགྲོད་ཅིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་མེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྫེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཕར་ཕྱིན་དྲུག ཕྱིན་དྲུག་གི་ཉམས་ལེན། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཟེར། དྲུག་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན། བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་དྲུག་གོ། འདི་དྲུག་ལ་ཕར་ཕྱིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་བྱེད་ཡིན་པས་ཆ་ནས་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་བསླབ་བྱའམ་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་གནད་མཐའ་དག་བསྡུས་པའི་སྡོམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་རིགས་བསྡུ་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་འདུ་བས་ཕྱིན་དྲུག་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་མཐའ་དག་བསྡུས་པའི་སྡོམ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྦྲོས་ཏེ་བཤད་ན། ༡ གཏོང་བའི་སེམས་པ་དང་དེའི་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལ། སྦྱིན་པ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། མི་འཇིགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་དང་གསུམ་མོ། །༢ གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ལོག་པའི་སྤོང་སེམས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། ཡང་ན་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་

ཁྲིམས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གསུམ་མོ། །༣ གཞན་གནོད་པ་
བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པ་དང་། རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་།
ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པ་ལ་མོས་པ་ཤིན་ཏུ་གནས་པ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་དགེ་
རྩ་དེ། བཟོད་པའི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པའི་བཟོད་པ།
སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་ལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ། ཆོས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་
དང་གསུམ་མོ། །༤ དམིགས་པ་དགེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་དེ།
བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ་ལ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་བརྩོན་
འགྲུས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དང་གསུམ་མོ། །༥ དམིགས་པ་ལས་གཞན་
དུ་མི་གཡེང་བར་གནས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་དགེ་བ་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ།
རབ་དབྱེ་ནི། ཚེ་འདི་ལ་ལུས་སེམས་བདེ་བར་གནས་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན། ཡོན་
ཏན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་གཏན། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་དང་
གསུམ་མོ། །༦ བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ།
ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་གསུམ་མོ། །སྦྱིན་
སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱིན་སོགས་དྲུག་
ལའང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་ཕར་ཕྱིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ཕ་རོལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སར་ཕྱིན་ཟིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་དོ། །

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་ཚུལ། ཟང་ཟིང་བཏང་བས་ཕ་རོལ་པོའི་ཕོངས་པ་སེལ་བའི་སྦྱིན་པ།
སེམས་ཅན་གང་ལ་ཡང་ཕར་འཚེ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། ཚུར་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་མི་
ཁྲོ་བའི་བཟོད་པ། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས། རྫུ་འཕྲུལ་དང་མངོན་
ཤེས་སོགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཡིད་ཆོས་ལ་དང་བ་དང་འདུན་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན།
སྐྱོད་རུང་དུ་སོང་བ་ན་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་དེ་ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་

བཅད་པས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་སྙེ་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་སོ། །

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་བྱ་ཚུལ། སྦྱིན་པ་ལ་སྦྱར་ན། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་གཏོང་བའི་སྦྱིན་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཤེ་བ་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། སྦྱིན་བྱ་སྦྱིན་བྱེད་ལེན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྙེ་དྲུག་གོ། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སྦྱར་ན། རང་ཉིད་གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་སེམས་སྲུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་ནི་སྦྱིན་པ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཤེ་བ་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། འཁོར་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྙེ་དྲུག་གོ། བཟོད་པ་ལ་སྦྱར་ན། གཞན་གྱིས་བཤེ་བ་སོགས་ལ་མི་ཁྲོ་བའི་བཟོད་པ། རང་ཉིད་བཟོད་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་སྦྱིན་པ། དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། འཁོར་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྙེ་དྲུག་གོ། བརྩོན་འགྲུས་ལ་སྦྱར་ན། གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས། རང་བརྩོན་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཤེ་བ་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། འཁོར་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་སྙེ་དྲུག་གོ། བསམ་གཏན་ལ་སྦྱར་ན།

ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་ཇོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་

བསམ་གཏན་དང་། རང་ཉིད་བསམ་གཏན་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་སྦྱིན་པ། དེ་

ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་

ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཞི་བ་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་ཉན་རང་གི་

ཡིད་བྱེད་སྤོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་

པས་དགེ་བ་ཇོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། འཁོར་གསུམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་

པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་དྲུག་གོ། ཤེས་རབ་ལ་སྦྱར་ན། རང་ཉིད་ཤེས་རབ་ལ་གནས་ནས་གཞན་

དེ་ལ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱིན་པ། ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་སྤོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་།

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ལ་མོས་ཤིང་བཟོད་ལ་གཞན་གྱིས་གཞི་བ་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་གོང་

ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐེག་དམན་དང་མ་

འདྲེས་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པས་དགེ་བ་ཇོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་བསམ་གཏན་དང་དྲུག

གོ། སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པའི་བཟོད་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་

བརྩོན་འགྲུས། བསམ་གཏན་གྱི་བསམ་གཏན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྙད་

ལྷུང་ལྟར་གྲགས་མོད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་

མེད་དོ། །

པར་ཕྱིན་བསྡུས་པ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའམ་ཨཱཪྻ་ཤཱུ་རས་མཛད། ཤཱུ་ར་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་

དཔའ་བོའི་སྐད་དོད་ཡིན། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་ཞེས་

འབྱུང་ཡང་། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དུ་ཨཱཪྻ་ཤཱུ་རས་མཛད་ཅེས་འཁོད་པས་བལྟ་འཚོལ་

བྱེད་དུས་ཙུང་དཀའ་ཙམ་ཡོད་དོ། །སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་(ཁི)༢༡༧བ༡ནས་

དབུ་ཚུགས་ཤིང་མཇུག་༢༣༥ན༥ན་རྫོགས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ནང་འདིའི་ལུང་

འདྲེན་ཐེངས་ཉི་ཤུ་ཙམ་མཛད་ཡོད།   སྐབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་

ནས། །སྟོང་གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་དུ་ཆུང་། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆུ་ཡི་གཏེར། །ཕྱུལ་གྱིས་

གཞལ་བར་ག་ལ་ནུས། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་ཡང་གཞུང་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན། འདི་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་སྐྱབས་གསུམ་ཐད་དྲངས་ཡོད་ཀྱང་། ཇི་སྐད་དུ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གཞུང་འདི་ཡིན་གྱི་གསལ་ཁ་མཛད་མེད་དོ། །

ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་གཟིགས།

ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན། (འདུལ་བ) རྩ་བ་བཞི་ཆང་དང་བཅས་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་ལས་གསུམ་མམ་བཞི་ཙམ་བསྲུང་བར་ཁས་ལེན་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་ཟེར། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ནི་ལྔ་པོ་དེ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གསུམ་མམ་བཞི་བསྲུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕས། 1 ཕ་རོལ་གྱིས་ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་བསྡུས་པའོ། །དཔེར་ན་ཕས་ཕམ་པ་དང་། ཕས་བསུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །2 ཕ་རོལ། དཔེར་ན་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕས་ཕམ་པ། (འདུལ་བ) 1 ཕམ་པའི་ལྟུང་བའི་མིང་། དཔེར་ན་ཕས་ཕམ་པ་དང་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་གཉིས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཕས་ཞེས་པ་ནི་ཕ་རོལ་གྱིས་ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་བསྡུས་པའོ། །2 སྡིགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་གི་མིང་། རྗེའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལས། ཐོག་མར་རྩ་བའི་དམ་ཚིག་སྟོན་པ་ནི། ཕས་ཕམ་པར་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་ལས་རབ་ཏུ་བཤད་པའི་བཅུ་བཞི་རྣམས་ཀྱི་བཅས་པ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་མིང་གཉིས་པ་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །དེས་སྡོམ་པ་གཏོང་བས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཕམ་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ཡང་ཕ་རོལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནས་ཚུར་ལ་ཕམ་པར་བྱས་པས་ཕས་ཕམ་མོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕས་བསུ་བ། ཕ་རོལ་ལམ་གཞན་གྱིས་བསུ་བ། ཕ་རོལ་གྱིས་བསུ་བ་བྱེད་པ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཕས་བསུ་རང་འགྲོ་གཡུལ་བཤམས་དང་། །མཚོན་བརྩམས་པས་རྒྱལ་གནོད་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་༥༩༩ལས།

སྲ་ཏྲུ་ཏྲཱ་ནཾ། ཕས་བསྒུ་བ་སྟེ་ཕ་རོལ་གྱི་དྲུང་ནས་སོང་ཞེས་པའམ་ཕས་བསྒུ་ཟེར་ནའང་

ཕྱོགས་འདྲ། ཞེས་འབྱུང་།

ཕེ་གླིང་། ཕྱི་གླིང་། འདི་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མར་མང་དུ་སྣང་།

ཕེ་གླིང་པ། ཕྱི་གླིང་པ།

ཕུ་གུ། བྲག་ཕུག་ཆུང་ངུའི་དོན། སོམ་སེལ་ལས་ཕུག་གི་དོན་དུ་བཤད། བེ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། ཕུ་གུ་ན་

འདུག་ནས་མིག་ཊོག་སྣར་བལྟས་པས་མི་འོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་

མོར། བུ་གའི་དོན་དུ་བཤད།

ཕུ་ཐག་ཆོད་པ། 1 ཐག་ཆོད་པ། 2 དཔྱིས་ཕྱིན་པར་གོ་བ། བསྟན་དང་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། སྒྲ་བཤད་

ནི། དཔེར་ན་ལུང་པ་དེར་རྟ་ལུག་སོགས་བརྟགས་པ་ན། ལུང་པ་དེའི་ཕུ་ཧི་ཙམ་ཡོད་པ་མ་

རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་བཙལ་ནས་མེད་པར་ཐག་ཆོད་པ་ན་ཕུ་ཐག་ཆོད་པ་བཙལ་ཞེས་པ་དང་

འདྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

ཕུ་དུད། གུས་འདུད་བྱེད་པ། ཕུད་དུ་འདུད་པ་སྟེ་ཡུལ་མཆོག་ཏུ་བརྩིས་ནས་དེ་ལ་གུས་འདུད་ཞུ་

བའི་དོན་ནོ། །ཕུད་དུད་ཡང་འཐད། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་

པའི་སྒོ་ནས་ཕུ་དུད་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕུ་ནི་ཕུད་དམ་མཆོག་དང་། དུད་ནི་

འདུད་པའི་དོན་ནོ། །

ཕུ་བོ། གཅེན་པོ།

ཕུ་མོ། གཅེན་མོ།

ཕུ་ལ་ཧ་རི། གྲུབ་ཆེན་ནཱ་རོ་པའི་སྒྲུབ་གནས་ཀྱི་རི་ཞིག རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་ "फूलहरी" དང་། དེབ་

སྟོན་སོགས་སུ་འདི་ལ་ "ཕུཥྤ་ཧ་རི" ཞེས་ཀྱང་འབོད། གནས་འདི་རྗེ་མར་པས་ནཱ་རོ་པ་

ཐོག་མར་མཇལ་བའི་གནས་ཀྱང་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་མེ་ཏོག་མདངས་ལྡན་ཡིན་

ཟེར། པ་ཏ་ན་ནས་ར་ཛ་གི་རི་ལ་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་བི་ཧཱར་ཤ་རིབ་ཟེར་བའི་མེ་འཁོར་གྱི་

སིང་ལ་སླེབས་ཤིང་དེ་ནས་ནུབ་ཏུ་བལྟས་ན་བྲག་རི་ལེབ་མོ་ཞིག་མཐོང་བ་དེ་ཨོ་ཏནྟ་པུ་

རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཞུལ་ཡིན་ཟེར། ས་འདི་ཡིན་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་གནས་ཞུལ་ལ་སོགས་པ་མི་སྣང་། རི་འདི་ནི་ནཱ་རོ་པའི་བཞུགས་གནས་ཕུ་ལ་ཏ་རི་བྱ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མི་འདུག་སྟེ། ཆག་ལོའི་རྣམ་ཐར་དུ་ནཱ་ལནྡྲའི་བྱང་ངོས་ཚ་འཁོག་གཅིག་གི་ས་ན་རི་དེ་ཡོད་གསུངས་ཤིང་། ནཱ་ལནྡྲའི་བྱང་ན་རི་འདི་གཅིག་པུ་མ་གཏོགས་ཡེ་མེད་ལ། རིའི་དབྱིབས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མགོ་གུག་པ་ལྟར་ཡོད་པས་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་དང་ཡང་འགྲིག ཅེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་། ༼ སྨྲ་བསྒྱུར་མར་པ་ལོ་ཙྪའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མཐོང་བ་དོན་ཡོད ༽ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཕུ་ལ་ཏ་རིའི་སྐོར་ཅུང་ཟད་གསུངས་པ་འདི་ལྟར། དགེ་ཚུལ་བ་ཤེས་རབ་སེང་གེའི་དྲུང་ན་སློབ་མ་པཎྜི་ཏ་མངོན་ཤེས་མངའ་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ན་རེ། དེ་རིང་སང་མྱུར་སྐྱབས་སུ་རང་རེའི་སར་བང་ཆེན་པོ་གཅིག་ཀྱང་ཡོང་ལ། ཕུ་ལ་ཏ་རིར་བླ་མས་ཀྱང་ཕེབས་པར་འདུག་ཟེར། ནམ་ལངས་པ་དང་། ཨ་ཙ་ར་ཅིག་བྱུང་ནས་ཁྱེད་ཀྱི་ས་ན་བོད་ཀྱི་བཙེ་གཅིག་ཡོད་འདུག་པ་ཁྱེད་ལ་ཤོག་ཟེར་ནས་སོང་། དེའི་ཚེ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་དང་བསྡེབས་ནས་བྱོན་ཏེ་ལྗོངས་མེ་ཏོག་བརྒྱན་པའི་གྲོང་ཁྱེར་རི་བོ་གསེར་གྱི་དགོན་པ་ཕུ་ལ་ཏ་རིར་དགེ་ཚུལ་བས་མཇལ་སྣ་བྱས། དཔལ་ནཱ་རོ་པཎ་ཆེན་དང་ཞལ་མཇལ་ནས་བརྒྱང་ཕྱག་མང་དུ་བཙལ། གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་མང་དུ་ཕུལ་བས། ཛེ་ནཱ་རོ་པའི་ཞལ་ནས། བླ་མས་ལུང་བསྟན་བདག་གི་བུ། །སྔོད་ལྡན་མར་པ་བློ་གྲོས་ཀྱིས། །ཁ་བ་ཅན་ལྗོངས་བྱང་ཕྱོགས་ནས། །རྒྱལ་ཚབ་འཛིན་ཕྱིར་སླེབས་པ་ལེགས།།ཞེས་གསུངས་ཤིང་མཆོག་ཏུ་དགྱེས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས། ཞིབ་པར་ཨོ་ཏནྟ་པུ་རི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱག་ཐིག (འདུལ་བ) ཕྱག་ཏིག་དང་འདྲ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་དུ་ཕྱག་ཐིག་ཅེས་འབྱུང་ལ། དེའི་འགྲེལ་པར་ཕྱག་ཏིག་ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །

ཕྱག་ཏིག (འདུལ་བ) བ་ལང་སོགས་རྭ་འཛིང་གཏུག་གྲབས་བྱེད་དུས་དར་དར་བྱེད་ནས་རྐང་ལག་གིས་ས་འཐོར་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་

༡༣༢བ༥ལས། ཕྱག་ཉིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྐང་ལག་གིས་ས་འཕྲོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སེང་གེ་དང་ཁྱུ་མཆོག་གི་གདམ་རྒྱུད་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཆ་པ ༽༢༩༠བ༥ ལས། སེང་གེས་སྨྲས་པ། ཞང་པོ་གོ་རིམ་ཇི་ལྟར་འོང་བར་འགྱུར། ཕས་སྨྲས་པ། ཚ་བོ་ཁྱུ་མཆོག་འདི་ལྟས་ནས་བྱུང་ནས་བྱ་སྐྱུང་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། བྱ་སྐྱུང་བྱས་ནས་འབུ་སྦྲ་འབྱིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། འབུ་སྦྲ་ཕྱུང་ནས་ཕྱག་ཐིག་བྱེད་པར་འགྱུར། ཕྱག་ཐིག་བྱས་ནས་ཇམ་པ་བྱས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་མདུན་དུ་འོང་བར་འགྱུར་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་འདིས་བསད་དོ་སྙམ་དུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྨིག་པས་ས་ཕྱག་ནས་ཉིག་གམ་ཐིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འདོན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བར་སེམས་སོ། །

ཕྱག་པ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་འཁོར་དག་པ་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་འོལ་ཁ་ཉི་མ་གླིང་གི་བླ་མ་བཟང་སྐྱོང་བ་དང་གཙང་ཚུད་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀའི་དངོས་སློབ་ཕྱག་པ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་ནི། ༼ ཀ་པར ༽པད་དཀར་ཞལ་ལུང་ལ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་ལ་མི་གསལ་བ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཚན་བཅུ་གཅིག་མཁས་གྲུབ་ཧ་ནག་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་གི་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ནི། ༼ ཁ་པར ༽རྩིས་འཕྲོ་གསལ་སྒྲོན་ལ་སོ་གཅིག ༼ ག་པར ༽རྩིས་ཀྱི་སྟོང་འཇུག་ལྷན་ཐབས་ལ་ཉེར་གཉིས། ༼ ང་པར ༽རྩིས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་ཀུན་སེལ་ལ་སོ་གཅིག་ཙ་པར་རྩིས་ཀྱི་དུས་བཞི་གཡས་བསྐོར་གསལ་སྒྲོན་ལ་ཉེར་གཉིས། ༼ ཆ་པར ༽རྩིས་ཀྱི་གཟའ་ཉིའི་སྤྱི་ནོར་གསལ་སྒྲོན་ལ་དྲུག ༼ ཇ་པར ༽རྩིས་ཀྱི་ཉི་ལྡོག་གསལ་སྒྲོན་ལ་ཉི་ཤུ། ༼ ཉ་པར ༽རྩིས་ཀྱི་ཉི་ཤུ་བཅོ་ལྔ་འཆར་བའི་ས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་ལ་ལྔ། ༼ ཏ་པར ༽རྩིས་ཀྱི་དུས་བཞི་གཡས་བསྐོར་ལ་ལྔ། ༼ ཐ་པར༽གྲུབ་རྩིས་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ་ལ་བཅོ་ལྔ། ༼ ད་པར ༽རྩིས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་ལ་བཅོ་ལྔ། ༼ ན་པར ༽ངག་རྩིས་དང་བྱེད་མདོ་ལ་ཉེར་གསུམ། ཁྲོན་བསྒྲིལ་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉེར་དགུ་རྣམས་སོ། །

ཕྱུགས་ཀྱི་འབྲུལ་རྒྱུ། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

ཕྱུང་ཀྲོལ། (བརྡ་རྙིང་) (འདུལ་བ) 1 འཐབ་རྩོད། ཕྱུང་བྱེད་དམ་ཉེས་དམིགས། ཉེས་པ་མང་པོའི་རྩ་བ། རང་གཞན་ཕྱུང་ལ་སྤྱོར་བའི་ལས། རྩོད་གླེང་སློང་བའི་བྱ་སྤྱོད། འགལ་ཚབས་ཅན། ཞྭ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེས་སྒྲིང་༩༡བ༦ལས། འདོད་པ་རྣམས་ནི་ཕྱུང་ཁྲོལ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། །རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་ཀཱིསླུའི་འབྲས་འབྲར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 དོན་མེད་པ། ལྷུང་སྐྱུ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་དང་། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་གསུང་། དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བའི་མིང་པར་ཁ་ཅིག་བཤད། 3 རྒྱལ་པོས་ཆད་པ་བཅད་པས་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས། གསོད་པའམ་རིགས་ཀྱང་རྣག་པར་བྱེད། ཅེས་དཔྱུང་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། 4 རྐུན་པོའི་བྱེ་བྲག ཅེས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། སྙིང་རྗེ་མེད་པར་རྫས་བདག་བསད་ནས་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་དོན་ཡིན།

ཕྱུང་ཁམས་སོ་དྲུག (བཀའ་བརྒྱུད) གཟུགས་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཏེ་ཕྱུང་པོ་དྲུག ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་རྣམ་ཤེས་ཏེ་ཁམས་དྲུག མིག་རྣ་བ་སྣ་ལྕེ་ལུས་ཡིད་དེ་དབང་པོ་དྲུག གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཆོས་ཏེ་ཡུལ་དྲུག ཁ་དང་ལག་པ་དང་རྐང་པ་དང་བཤང་ལམ་དང་གཅི་བའི་ལམ་དང་ཁྲུ་བ་འབབ་པའི་དབང་པོ་སྟེ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དྲུག སྨྲ་བ་དང་ལེན་པ་དང་འགྲོ་བ་དང་བཤང་གཅི་དང་ཁྲུ་བ་འཛག་བའི་བྱ་བ་སྟེ་ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བ་དྲུག་རྣམས་སོ། །གོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་མཛོད་བར་ཆ་༦༣༣ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཕྱུང་ཁྲོལ། (འདུལ་བ) ཕྱུང་ཀྲོལ་དང་འདྲ།

ཕྱུང་གྲོལ། (འདུལ་བ) ཕྱུང་ཀྲོལ་དང་འདྲ། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་ "ཕྱུང་གྲོལ" ཞེས་ཀྱང་སྣང་།

ཕྱུང་པོ། (ཕར་ཕྱིན) <སྐནྡ> 1 དུ་མ་སྤྱུངས་པས་ན་ཕྱུང་པོའོ། །སྐནྡ་ཞེས་པ་ཕྱུང་པོ་དང་ཐྲག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འདོད་འཇོ་ན་གསལ། གཞན་ཡང་། ཕྱུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལ། པཉྩ་སྐནྡ་པྲ་ཀ་ར་ཎཾ་ཞེས་

བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །2 ཞི་བའི་རོ། དཔེར་ན་ཕུང་པོ་ཕྱི་ལ་འདོན་ལྟ་བུ།

ཕུང་པོ་ལྔ། (ཕར་ཕྱིན) གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྔའོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་ཞེས་བསྡུས་གྲྭ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་པར་བྱ་བ་ལྟ་བུར་མཐོང་ཚུང་བྱེད་ཀྱང་། འདི་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཆེན་པོ་ཚང་སྟེ། ༡ ཐོག་མར་གཟུགས་མཛེས་མི་མཛེས་མཐོང་། ༢ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་སྐྱེ། ༣ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་ཉེས་དང་དགྲ་གཉེན་སོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ། ༤ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་བྱེད་ནི་ལས་ལ་ཟེར་བས་དགེ་སྡིག་གི་ལས་སྣ་ཚོགས་གསོག ༥ ལས་དེའི་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསྔོས་ནས། དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འཁོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཕུང་པོ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ནི། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཁོ་ན་ལ་གོ་རྒྱུ་མིན་པར། གཟུགས་ཡོད་དོ་ཅོག་ལ་གོ་དགོས་པས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དང་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཐོག་མར་སྒྲ་སྣ་ཚོགས་ཐོས། དེ་ལས་ཚོར་བ་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ། དེ་ལས་འདུ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ། དེ་ལས་འདུ་བྱེད་དམ་ལས་སྣ་ཚོགས་གསོག དེའི་ས་བོན་ནམ་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ལ་བསྔོ། དེ་ལས་འཁོར་བར་འཁོར་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །ཡང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་འཆད་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་གཟུགས་མཛེས་མི་མཛེས་མཐོང་། དེ་ལས་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག དེ་ལས་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག དེ་ལས་འདུ་བྱེད་ཆགས་སྡང་འབྱུང་། དེ་ལས་སེམས་སམ་རྣམ་ཤེས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །སྒྲ་བཤད་ནི། དུ་མ་སྤུངས་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཕུང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། (ཕར་ཕྱིན) <པཉྩ་སྐནྡྷ་པྲ་ཀ་ར་ཎཾ> 1 དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པར་གྲགས། ནག་ཚོའི་འགྱུར། འདི་སུས་མཛད་ལ་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་དེ། (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ) རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དབུ་མ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་འདི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་

མཛད་པ་མིན་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། གང་སྒྲར་གྲགས་པ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་ངག་སྒྲ་བ་ལྟ་བུ་དང་། སེམས་ཀྱི་མ་ཟིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཆུའི་སྒྲ་སོགས་དང་། ཟིན་མ་ཟིན་གཉི་གའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་ལག་པས་རྡ་ལ་བརྡབས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་རྣ་བའི་དྲུང་ན་འཁོད་པ་བཞིན་མངོན་ཤེས་ཏེ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ཐོས་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་དེ་སློབ་དཔོན་འདིས་མཛད་ཟེར་བའི་དབུ་མ་ཕུང་པོ་ལྔ་པར། ཟིན་མ་ཟིན་གཉིས་ཀ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་མེད་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་འདི་ལ་ཁ་གཡར་བྱས་པའི་གཞུང་མང་དུ་སྣང་བ་བཞིན། འདི་ཡང་དེ་རྣམས་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་གཞུང་འདི་ཟླ་བས་མཛད་པ་མིན་པར་བྱས་འདུག དེ་ལྟ་ནའང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་མངོན་པ་དང་། མ་མཐའ་ནའང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་མཉན་དགོས་པར། རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་སོ། ། (བྲུ་ལུགས) བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དེ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །2 ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་མིང་།

ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ། ལྟུང་བཤགས། འདིར་ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་གཞན་ཡོད་ཀྱང་འདི་ཐད་ཀྱི་བསླབ་བཏུས་སུ་ལྟུང་བ་བཤགས་པ་ཉིད་དྲངས་སོ། །མདོ་འདི་དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་བྱུང་བར། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་འཕགས་པ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་ཟེར། ཕུང་པོ་གསུམ་ནི། ཚོགས་གསོག་པ། སྡིག་པ་སྦྱོང་བ། དགེ་རྩ་སྤེལ་བ་སྔོ་བསྔོ་བ་དང་གསུམ་མོ། །ཡང་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པར་༨༥༣ལས། བཤགས་པའི་ཕུང་པོ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཕུང་པོ། བསྔོ་བའི་ཕུང་པོ་དང་གསུམ་ལ་བཤད་དོ། །

ཕུང་པོའི་བདུད། (ཕར་ཕྱིན) བདུད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པའི་ཕུང་པོ་འདི་གྲུབ་ན་རང་དབང་མེད་པར་ན་བ་དང་རྒ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དགེ་བའི་བར་

ཚད་བྱེད་པས་ན་ཕུང་པོའི་བདུད་དོ། །མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་ཕུང་པོའི་བདུད་བཅོམ་པར་བཤད་དོ། །

ཕུད། 1 ཐོག་མའམ་ཨ་དང་པོའི་དོན། དཔེར་ན་ཛ་ཕུད། ཆང་ཕུད། ཟས་ཕུད། ལོ་ཕུད། མི་ཕུད་ལྟ་བུ། 2 མཐར་སྐྱོད་པའམ་ཕྱིར་འབུད་པའི་དོན། 3 གཙིག་པུ་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

ཕུད། ཨང་དང་པོ་དང་ཐོག་མ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཛ་ཕུད། ཆང་ཕུད། ཟས་ཕུད། སྤྲར་ཕུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕུད་དུད། གུས་འདུད།

ཕུན་ཚར། (འདུལ་བ) ཕུན་ཚར་ནི། རྒྱུའི་སྐྱུད་པའི་འཕྲོ་ལས་བྱུང་བ་ལ། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས་བཤད།

ཕུན་ཚོགས་སྡེ་བཞི། ནོར་གྱི་སྡེ། འདོད་པའི་སྡེ། ཆོས་ཀྱི་སྡེ། ཐར་པའི་སྡེ་དང་བཞི་སྟེ། ནོར་ལོངས་སྤྱོད། འདོད་པ་ (འདོད་བྱ) བདེ་སྐྱིད། ཆོས་དགེ་བ། ཐར་པ་མྱང་འདས་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་བདེ་སྐྱིད་འདོད་ནས་ནོར་བསྒྲུབ་པ་འཁོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཐར་པ་འདོད་ནས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་མྱང་འདས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། །འདི་ལ་ཚངས་པ་སྡེ་བཞིའང་ཟེར་རོ། །བསྡུ་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བསྡུའོ། །དོགས་གཅོད། འདོད་པ་ཞེས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་བྱ་བདེ་སྐྱིད་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་པ་དང་། སྒྲ་བྱ་ལ་སྒྲ་བ་ཞེས་པ། དཔེར་ན་འདོམས་ཀྱི་སྒྲ་བ་ལྟ་བུ་དང་། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་བ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་ལྟ་བུ་ཆེས་མང་ངོ། །

ཕུན་ཚོགས་གསེར་འོད་ཕྱོགས་བཅུར་རབ་ཏུ་འཕྲོ་ཞེས་སོགས། ཕུན་ཚོགས་གསེར་འོད་ཕྱོགས་བཅུར་རབ་ཏུ་འཕྲོ། །བཀྲ་ཤིས་དཔལ་གྱིས་ཀུན་ནས་ལྷམ་མེ་བ། །རིན་ཆེན་ས་ལེ་སྦྲམ་གྱི་དབུ་རྒྱན་འདི། །ཤཱ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལ་ཕུལ་བ་ཡིས། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །འཇིག་རྟེན་བདེ་ལེགས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པ་དང་། །ལྷར་བཅས་འགྲོ་བའི་གཙུག་གི་རྒྱན་གྱུར་པའི། །སྐྱབས་བཅུ་མངའ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག །ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་རབ་ཏུ་འཕྲོ་ཞིང་བཀྲ་ཤིས་པའི་

དཔལ་གྱིས་ཀུན་ནས་ལྷམ་མེར་གྱུར་པ་རིན་པོ་ཆེ་ས་ལེ་སྦྲམ་ལས་བསྒྲུབས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྔའི་དབུ་རྒྱན་དཔའ་བོའི་དར་དཔྱངས་དང་བཅས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཐྲ་བཀོད་པས་མཛེས་པར་བྱས་པ་འདི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ལ་ཕུལ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྔོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུའང་བཀྲ་ཤིས་དང་དགེ་མཚན་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པའི་སྦྱིན་པའི་བདག་པོ་རྣམས་ཀྱང་ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་དྲི་ཟར་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ཅོད་པན་གྱི་སྟེང་ན་གང་གི་ཞབས་ཀྱི་པད་ྨོ་རྣམ་པར་མཛེས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཇི་འདྲ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཅིག ཅེས་པ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་ཅིང་། རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ༡༣༩བ༥ན་གསལ་ལོ། །མཇུག་ཏུ། ཞེས་པ་འདི་ནི་ལྷ་སར་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དུས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྲིགས་སུ་བསྡེབས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གོང་གི་ཚིགས་བཅད་དེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་རྒྱན་ཕུལ་སྐབས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བགྲེས་པ་དག་ལས་ཐོས་སོ། །འདི་ལ་དགག་བཞག་སོགས་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ།

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མངའ་བ་གསེར་གྱི་རི་བོ་འདྲ་ཞེས་སོགས། འདི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་༼ དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ༽ཞེས་བྱ་བ་བསྟན་འགྱུར་༼ ཏོ་པ ༽༣༩༨ན༥ན་བཞུགས་སོ། །

ཕུབ་ཁ། ཕམ་ཁ།

ཕུབ་མ། ཤུན་པ། སྦུན་པ།

ཕུར་ལྡོག་ངག་དབང་བྱམས་པའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པའི་གསུང་འབུམ་མཚན་ཐོ་ནི། པོད་དང་པོར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྟོགས་བརྗོད་འདུན་ལེགས་པའི་ཀླི་ཀ་ལ་དོན་

དྲུག ཧེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་ཊཱི་ཀ་ལ་སོ་དྲུག་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཧྱེ་ལ་གནང་བའི་ཊཱི་ཀ་
གནད་དོན་གསལ་བ་ལ་དགུ། བྱམས་པའི་བསྟོད་པ་ཚངས་པའི་ཅོད་པཎ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ་
བཅུ་གསུམ། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བའི་བཀལ་ལན་ལ་ཞེ་གཅིག་བརྒྱད་སྟོང་འཆད་ཚུལ་མདོར་
བསྡུས་ལ་བདུན། སོ་ཐར་བྱང་སེམས་གསང་སྔགས་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བ་ངོས་འཛིན་
བཤགས་སྡོམ་བྱེད་ཚུལ་ལ་བཅུ་གཅིག །ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་ལ་བཅུ་བཞི།
གསུང་མགུར་བསླབ་བྱའི་རིམ་པ་ལ་གོ་གཅིག །བླ་མའི་མན་ངག་སྙེས་བུ་ཆེན་པོའི་སྐོར་ལ་
ཉེར་གསུམ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་དྲིས་ལན་ལ་ཉེར་གསུམ། འཇིགས་བྱེད་གཙོ་རྐྱང་དང་
སེང་གདོང་མ་ཧ་མགྲིན་བཅས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་བཅྭ། ལྷ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་རྟོད་ལན་
ལ་སོ་བདུན། ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་དང་བཀའ་གདམས་སྒྲོལ་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཏོར་འབུལ་
བཅས་ལ་བཅུ་དགུ། འཇམ་དབྱངས་ནང་སྒྲུབ་ལ་དགུ། སྒྲོལ་དཀར་བསྙེན་སྒྲུབ་དང་དེ་ཡི་
བུམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་ལ་བཅུ་གཅིག པོད་གཉིས་པར། ཧྱེ་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ལ་
དྲུག་ཅུ། ཧྱེ་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་བྱང་སེམས་སྦྱོང་ཚུལ་ལ་ཞེ་ལྔ། གསང་
འདུས་འཇམ་རྡོར་བདག་བསྐྱེད་ལ་སུམ་ཅུ། འཇམ་རྡོར་བུམ་སྒྲུབ་དབང་ཆོག་བཅས་ལ་སོ་
གསུམ། འཇམ་རྡོར་ཞི་རྒྱས་སྦྱིན་བསྲེག་ལ་བཅོ་ལྔ། འཇམ་རྡོར་བསྐྱེད་རིམ་ལ་ང་བདུན།
འཇམ་རྡོར་རྫོགས་རིམ་ལ་སོ་གསུམ། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སོ་ལྔ། གསང་འདུས་
རྫོགས་རིམ་ལ་ཉི་ཤུ། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བཅུ་གསུམ། འཇིགས་བྱེད་རྫོགས་
རིམ་ལ་བརྒྱད། བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་དོན་བདུན། ལཱུ་ཧི་པའི་རྫོགས་རིམ་
ལ་གོ་གཅིག །བདེ་མཆོག་བསྙེན་ཡིག་ལ་བཞི། འཇམ་ལུགས་ལྷ་ལྔའི་ཚེ་དབང་ཟུར་
འདེབས་ལ་བཅྭ། རྟོར་སེམས་རིལ་སྒྲུབ་དང་བུམ་སྒྲུབ་བྱ་ཚུལ་ལ་ལྔ། མ་ཎི་བུམ་སྒྲུབ་བྱ་
ཚུལ། སྒྲོལ་མ་མཇལ་བཞི་སོགས་ཉེར་མཁོའི་རིགས་ལ་བཅུ་གསུམ། པོད་གསུམ་པར། ཧྱེ་
ཙོང་ཁ་པའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་རིགས་གསུམ་སྤྱི་སྒྲུབ་ལ་བཅུ་གསུམ། ཧྱེ་དོན་ཡོད་མཁས་
གྲུབ་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་ལྔ་བཅུ་ང་གཅིག །བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ཉེར་

གཅིག །སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་ཙུང་དུ་ལ་བདུན། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པའི་གསོལ་འདེབས་ལ་ལྔ། གསོལ་འདེབས་བསྡོད་ཚོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་ཞེ་གསུམ། འདོད་གསོལ་སྨོན་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་ཉི་ཤུ། ཞབས་བརྟན་དང་སྤྲུལ་སྐུ་སྒྱུར་བྱོན་གསོལ་འདེབས་བཅས་ལ་ཉེར་བདུན། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་དཀར་ཆག་དང་། སྨོན་ཚིག་གི་རིམ་པ་ལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཅིག་ཐང་སྐུའི་རྒྱབ་ཡིག། མཆོད་རྫས་གསར་བསྐྲུན་གྱི་གསོལ་འདེབས་བཅས་ལ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག །ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་སྟོད་སྨད་ལ་དོགས་བྱུང་སྐོར་ལ་དགུ། གྲྭ་ས་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུད་པ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་དཀར་ཆག་པད་དཀར་ཕྲེང་བ་ལ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས། གཏོར་འབུལ་རིམ་པ་ལ་ཉེར་གསུམ། དགོན་སྡེའི་བཅའ་ཡིག་གི་རིམ་པ་ལ་ཉེར་གཉིས། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོགས་གཅོད་གསུང་ལན་ལ་ཉི་ཤུ། བསྔོ་བ་དོན་གཉིས་ཕུན་ཚོགས་ལ་བརྒྱད། རྗེ་བྱམས་པའི་མཚན་ཅན་གྱི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གསུམ་རྫོགས་སོ། །

ཕུར་པ། 1 (གསང་སྔགས) གདོན་འགེགས་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་མཚོན་ཆ་ཞིག རྒྱུ་ནི། སེང་ལྡེང་དང་ཏུས་པ་དང་ལྕགས་གསུམ་གང་རུང་ལས་བྱས་པ། སྲིད་ཚད་ནི། སོར་བཅོ་བརྒྱད་པ་བཅུ་གཉིས་པ་དང་བརྒྱད་པ་གསུམ་གང་རུང་། སྦོམས་ཚད་ནི། རང་རང་གི་སྲིད་ཚད་ཀྱི་གསུམ་ཆའོ། །དབྱིབས་ནི། སྟོད་ཁྲོ་བ་ལ། སྨད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་གཅིག་པའམ་ཕུར་བུའི་རྣམ་པའོ། །རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟར་བཀོད། 2 དུད་འགྲོ་སོགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ལྕགས་བུའམ་ཤིང་བུ་རྩེ་མོ་རྣོ་བ་ཞིག

ཕུར་བུ། 1 གཟའ་ཕུར་བུ། 2 ཕུར་པ་ཆུང་ངུ།

ཕུར་བུའི་ན་རྒྱན། བོང་བུའི་མིང་དུ་བཤད།

ཕུར་མ། ཐུམ་བུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་མཆོ་ཊི་ཀ་གསུང་། དཔེར་ན་སྨན་ཕྱེའི་ཐུམ་བུ་ལ་ཕྱེ་མའི་ཕུར་མའམ་ཕྱེ་མ་ཕུར་མ་དང་། འབྲུའི་ཐུམ་བུ་ལ་འབྲུའི་ཕུར་མ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཕུར་ཚུགས། ཕུར་པ་ས་ལ་འདེབས་ཚེ་གནས་གཅིག་རང་དུ་འདེབས་པ་ལྟར་སྐྱབས་ཡུལ་ལམ་

དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ལ་བློ་རྩེ་གཏོད་པའི་དོན། དཔེར་ན། གསོལ་བ་ཕུར་ཚུགས་སུ་འདེབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕུལ་གང་། སྔར་བོད་དུ་འབྲུ་དང་ནས་སོགས་ཚད་འཇལ་བྱེད་ཅིག་སྟེ། ཁྱོར་བ་ཉེར་གཅིག་ཙམ་ལ་བྲེ་གང་དུ་བྱས་པའི་དེའི་དྲུག་ཆ་ལ་ཕུལ་གང་ཞེས་བྱའོ། །ཁྱོར་བ་ནི་ལག་པ་ཡ་གཅིག་ཙུང་ཟད་འཁུམས་པའི་མིང་ངོ་། །དེ་ལ་ཡ་ཁྱོར་ཡང་ཟེར།

ཕུལ་ཉམས། (འདུལ་བ) སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱུ་ཞིག 1 སྡོམ་པ་ཕུལ་བ་དང་ཉམས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་སྡོམ་པ་དངོས་སུ་གཏོང་བ་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཕུལ་བ་ཡིན་ལ། བརྒྱུད་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཉམས་པའོ། །ཞེས་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་ཅེས་གསུངས། 2 ཡང་ལུས་ལ་བསྲུང་བའི་ནུས་པ་ཡོད་ཀྱང་བསམ་པས་བསྲུང་མི་འདོད་ནས་བཏང་བ་ནི་ཕུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི་ཉམས་པའོ། །

ཕུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་པ། (ཕར་ཕྱིན) དེ་ལས་ཡག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པའམ་ལེགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུ།

ཕུལ་རྟེན། (བརྡ་སྤྲོད) ཕུལ་ནི་ཕུལ་ཡིག་སྟེ་སྔོན་འཇུག རྟེན་ནི་མཐའ་རྟེན་ཏེ་རྗེས་འཇུག་གོ།

ཕེག་རྡོབ། 1 རྡུང་འཁོས་ཀྱི་རོལ་མོ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད། 2 ལ་ལས་བོན་པོའི་གཤང་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། 3 ལག་པ་ཡིས་རོལ་མོར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་། ཤཱཀ་མཆོག་པས། ཕེག་རྡོབ་ཅེས་པ་ལག་པ་ཡིས། །རོལ་མོར་བྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག །ཅེས་བཤད་དོ། །4 བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཏིང་ཤག་ལས་ཆེ་ཙམ་གྱི་རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་དུ་བཤད་དོ། །

ཕེབ་རྡོབ། ཕེག་རྡོབ་དང་འདྲ་བར་བཤད་ཀྱང་། དག་ཡིག་འགར། ཕེག་རྡོབ་ཅེས་པ། ཏིང་ཤག་ལ་ཙུང་ཆེ་བའི་རོལ་ཆས་མིང་དུ་བཤད་ཅིང་། ཕེབ་རྡོབ་ཅེས་པ་ལག་པས་རོལ་མོ་ལ་བཤད་དོ། །

ཕེབས་པར་སྨྲ་བ། བག་ཕེབས་པའམ་འཛུམ་པོའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ཡིད་ལ་འཐད་པའི་གཏམ་སྨྲ་

བའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༢‹ན༢ལས། ཕེབས་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་གཙུགས་པ་སྟེ། ཕེབས་པར་སྨྲ་བ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཝཾ་ཀ་རའི་སྒྲ། མཁའ་འགྲོ་དབང་དུ་སྡུད་པའི་སྒྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཝཾ་མཁའ་འགྲོ་འབོད་པ། ཀ་ར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཕོ་གཙོད། གཙོད་ཀྱི་གདམས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྱོ་སྟོན་བསོད་ནམས་བླ་མ་དང་། ཡར་ལུང་སྨ་ར་སེར་པོ་གཉིས་ལ་གནང་། སྨ་ར་སེར་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཉེ་གནས་སྐྱོ་པ་སེ་རོང་། དེས་རྩེ་སྟོན་སུམ་སྟོན་གཉིས། རྩེ་སྟོན་གྱིས་གཞན་སྟོན། སུམ་སྟོན་གྱིས་སྐལ་ལྡན་སྲས་མོ། དེས་གཙང་སྟོན། དེས་གཞན་སྟོན་སོགས་ལ་གནང་། དེ་དག་ལས་མཆེད་པ་ལ་ཕོ་གཙོད་ཅེས་བྱའོ། །

ཕོ་ཉ། 1 འཕྲིན་སྐྱེལ། སྨྲགས་པ། བང་ཆེན། ཡིག་སྐྱེལ། 2 ཕོ་མོའི་བར་དུ་འགྲོ་འོང་བྱེད་མཁན།

ཕོ་རྟགས། ཕོ་ཡིན་པར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཏེ། མཛེའི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་པའི་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་མེ་ཧ་ན། །སྐྱོས་བྱེད་འཁྲི་ཤིང་ལིང་ག་དང་། །དྲན་པའི་ཀ་བ་ཕོ་ཡི་རྟགས། །ཆགས་པའི་རྒྱལ་མཚན་དབང་པོ་དང་། །སྐྱོས་བྱེད་ལྕུགས་ཀྱུ་མཚན་གཏུན་ཤིང་། །འདོམས་ཀྱི་མཛུག་མ་ཕོ་མཚན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཕོ་རྟགས་དང་། ཕོའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་དགོས། ཕོའི་དབང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕོ་ཐིག ཁུར་ཁྱེར་བའི་མིང་དུ་བཤད།

ཕོ་བྲང་། 1 རྒྱལ་པོ་སྡོད་སའི་ཁང་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། བཙན་པོའི་བྲང་སའམ་སྡོད་ས་ཡིན་པས་ན་ཕོ་བྲང་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས། ཡིག་རྙིང་དུ་བཙན་པོ་དང་བཙུན་མོ་ལ་བྱ་བ་ལ། བཙན་པོ་དང་བཙན་མོ་ཞེས་བྲིས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕོ་བྲང་བྱ་བ་ཡང་བཙན་པོ་བཞུགས་པའི་བྲང་ས་དང་། དེ་བཞིན་ལྷ་བྲང་བྱ་བ་བླ་མ་

བཞུགས་པའི་བྲང་སའམ་དབུ་གུར་སོགས་ལ་བྱེད་དེ། དམག་སྒར་བཏབ་པ་ལ་དམག་གི་བྲང་བཏབ་པ་སོགས་འདུལ་བ་ཡང་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་། 2 རྒྱལ་པོ། དཔེར་ན་ཕོ་བྲང་ཞི་བ་འོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕོ་བྲང་གི་སླས། སླས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཚིག་འདི་མདོ་མཛངས་བླུན་སོགས་སུ་སྣང་ངོ་། །

ཕོ་བྲང་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕོ་བྲང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཕོ་བྲང་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་ལ་གཟིགས།

ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་བླ་སྒང་། ཡུམ་བུ་བླ་སྒང་ལ་གཟིགས།

ཕོ་མ་ནིང་། (འདུལ་བ) མ་ནིང་ཕོ་ལ་གཟིགས།

ཕོ་མོ་མ་ནིང་གི་རྟགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ། རྟགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕོ་མོ་མ་ནིང་སོགས་ཀྱི་ཡི་གེ ཕོ་དང་མ་ནིང་མོ་སོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་དེའི་ཁྱད་པར་ནི། དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ལས། ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཙ་རྣམས་ཕོ། །ཁ་ཆ་ཐ་པ་ཚ་མ་ནིང་། །ག་ཇ་ད་བ་ཛ་ཕ་ཞ། །ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས་རྣམས་མོ། །ང་ཉ་ན་མ་ཤིན་ཏུ་མོ། །ར་ལ་ཧ་ཨ་མོ་གཤམ་སྟེ། །ཨ་ནི་མཚན་མེད་ཅེས་ཀྱང་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡི་གེ་དེ་དག་ཕོ་མོ་མ་ནིང་སོགས་སུ་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདིར་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཕོ་ལ་སོགས་པར་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་སྒོ་ནས་བཞག་པའང་འདི་ལྟར་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཡི་གེ་རྣམས་སོ་སོར་ངག་ནས་བརྗོད་པའི་ཚེ་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་མགྲིན་སོ་མཆུ་ཀན་སོགས་ལ་བྱེད་རྩོལ་གྱི་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ངམ་གྲིམས་ལྷོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཤུགས་ཆེ་བའམ་གྲིམས་པ་རྣམས་ཕོ་ཡིག་དང་། རན་པ་རྣམས་མ་ནིང་དང་། ཅུང་ཟད་ཆུང་བའམ་ལྷོད་པ་རྣམས་མོ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཆུང་བའམ་ལྷོད་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མོ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྩོལ་བ་ལྷོད་ཅིང་ཞན་པ་རྣམས་མོ་གཤམ་དུ་བཞག་པའོ། །དེས་ན་ཨ་ཡིག་རྩོལ་བ་ཤིན་ཏུ་ལྷོད་པའི་སྒོ་ནས་མོ་གཤམ་ཏུ་བཞག་མོད་ཀྱི་ར་ལ་ཧ་གསུམ་ལྟོས་པའི་དེ་ལས་ཀྱང་རྩོལ་བ་ཞན་པའི་ཕྱིར་མཚན་མེད་དུའང་བཞག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་ཕོ་དང་མ་ནིང་མོ་

སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྩོལ་བ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲ་གདངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་མིན།

ཕོ་རྒྱལ་སྣ་དགུ། ལུས་རྒྱལ་གསུམ། ངག་རྒྱལ་གསུམ། ཡིད་ཀྱི་རྒྱལ་གསུམ་དང་དགུའོ། །དང་པོ་ལུས་རྒྱལ་གསུམ་ནི། མཐེབ་ཀྱིས་ཤ་འཇོན་པ། རྐྱལ་གྱིས་ཆུ་ཆེན་ཆོད་པ། ཡང་རྒྱལ་བྱ་ལྟ་བུ་སྟེ་གསུམ་མོ། །ངག་རྒྱལ་གསུམ་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དགེ་འཕྲོན་པ། གཏམ་གྱིས་བཞད་གད་འཕྲོན་པ། གཤགས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གནོན་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །ཡིད་རྒྱལ་གསུམ་ནི། མཛངས་ལ་བློ་འགྲུ་བ། དཔའ་ལ་སྙན་ཚུགས་པ། ཁ་གསལ་ཞིང་གཏིང་མི་རྟོགས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །འདི་དག་བཟོ་རིག་པར་གཏོགས་པར་ལུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་ངོ་། །

ཕོ་རྟེད་སྣ་དགུ། གཏམ་ཡིག་རྩིས་གསུམ། མདའ་རྡོ་མཆོངས་གསུམ། བལ་རྐྱལ་སྒྲེ་གསུམ་སྟེ་དགུའོ། །འདི་དག་བཟོ་རིག་པར་གཏོགས་པར་ལུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་ངོ་། །

ཕ་ཚོད། འོལ་ཚོད། ཚོད་ཚོད། སྙིང་ཁམས་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་འོལ་ཚོད་བྱེད་པའི་དོན། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༣བ༥ལས། འདིའི་བསྡུགས་པ་བརྗོད་པ་ཡང་ཚུལ་དེ་ཡིན་ནོ། །སྣམ་པའི་མ་བརྟགས་པའི་ཕ་ཚོད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། རང་ཚོད་དམ་གདེང་ཚོད་ཅེས་འབྱུང་།

ཕོ་རེང་། ཚུང་མ་མེད་པའི་སྐྱེས་པ། ཕལ་སྐད་དུ་ཕོ་ཧྲེང་ཞེས་བརྗོད།

ཕོ་རེངས། ཕོ་རེང་དང་འདྲ།

ཕོ་ལོགས་པོ། ཕ་རོལ་པོ།

ཕོ་ལོང་། <ཀཱཧྱཿ> (འདུལ་བ) སྐྱུད་པའི་ཚོགས་ཟླུམ་པོར་བྱས་པའམ། བྱ་སྤུ་སོགས་ལ་སྐྱུད་པ་དཀྲིས་པའི་བྱ་སྒོང་ལྟ་བུ་རིལ་པོ་བྲེས་པ་རྣམས་ས་ལ་བརྡབས་ཏེ་རྩེ་བ་དེ་ཡིན། དེ་ལ་དྲུ་གུ་ཡང་ཟེར། དེ་སང་པོ་ལོ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་། ཕོ་ལོང་ཉིད་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན། དེང་སང་དབྱིན་ཇིའི་སྐད་དུ་ཡོད་པའི་པོ་ལོ་ Polo ཞེས་པའི་བ་སྒྲ་འདི་ཡང་བོད་སྐད་ནས་བྱུང་བར་བཤད་པ་ཡང་བདེན་པར་སྣང་ངོ་། །རྟེད་མོ་འདིའི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་ Afghanisthan ཨཕ་ཧྭ་

ནི་སྨན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁོང་ཅག་གིས་ཧ་ཐོག་ནས་ས་ལ་ཡོད་པའི་ལུག་ཁོག་ཕྱིལ་པོ་དེ་ཉིད་འཁྲུག་རེས་བྱེད་པའི་ཧ་ཀྲུག་གི་རྩེད་མོ་ཤིན་ཏུ་གཙམ་དྲག་ཆེ་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་དུ་དར་ནས། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར། དེ་ནས་ཕྱིས་སུ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་དར་བར་སེམས་སོ། །འོན་ཀྱང་བོད་དུ་ལུག་ཁོག་གི་ཚབ་ཏུ་པོ་ལོ་སྟེ་ཐོ་ལོང་བྱས་སོ། །ཐོ་ལོང་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་སོགས་སུ་སྣང་སྟེ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ་པ ༽༡༣༠བ༠ལས། ཐོ་ལོང་ཐ་གུས་གདགས་པ་འཕང་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཐོ་ལ། བཙོས་མ། ལ་དང་ཞུང་མ་སོགས་བཙོས་པའི་རིགས་ལ་ཟེར། རྫེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་པའི་བྱིས་པ་ནི་བྱང་ན་རྩམ་པ་དཀོན་པས་ཞུང་མ་ཉི་ཚེ་ཟ་བས་བྱིས་པ་ཞིག་བཀྲེས་ཏེ་རྩམ་པ་ཟ་འདོད་ནས། མ་ལ་ཟས་བསླངས་པ་ལ་མ་ལ་རྩམ་པ་མེད་པས་ཞུང་གཞེར་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཞུང་མ་སྐམ་པོ་ཞིག་བྱིན་པས་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཞུང་མ་ཐོ་ལ་ཞིག་བྱིན་པ་ལ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར། དེ་ནས་ཞུང་མ་བཙོས་འཁེངས་ཞིག་བྱིན་པས་དེ་ཡང་ང་མི་འདོད་ཟེར་ཞིང་ཁོ་མ་མགུ་ནས་དེ་ཡོ་ཞུང་མ་ཡིན་ཟེར་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཐོ་ཕྱེང་། ཐོ་རེང་དང་འདྲ།

ཐོན་པོ། ལྕུན་པོ་དང་། ཆག་པ། བམ་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༥༨ན༥ལས། སྔོན་གྱི་ཆོས་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི། །རླབས་ཆེན་སྤྱོད་པའི་རྗེས་འགྲོ་ཕན་བདེའི་ཁུར། །ད་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཟུར་ཕུད་ངོས་དག་ལ། །མེ་ཏོག་ཐོན་པོ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་འཛིན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐོབ་ཐོབ་པར་སྣང་བ། གདོས་བཅས་སུ་རགས་པའི་ཚུལ་དུ་སྣང་བ་ལ་བཤད།

ཐོའི་དབང་པོ། ཐོའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ཐོ་མཚན་ལ་གོ་བ་ཤས་ཆེ་ཡང་། ཉུ་མ་ཆུང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོའི་དབང་པོ་ཡིན་ཏེ། མཆིམས་མཛོད་༧༠༣ལས། ཐོའི་དབང་པོ་ནི་ཉུ་མ་ཆུང་

བ་དང་དབྱིབས་འཛུར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ང་རོ་གསང་མཛོ་བ་དང་བསམ་པ་དྲག་པ་དང་།

མོ་ལ་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕོའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དབང་པོར་གཞག

ཅིང་། ཞེས་གསུངས།

ཕོའི་དབང་པོ་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལྔ། (འདུལ་བ) བཤང་བས་ཉེ་བར་ནོན་པ་དང་། གཅི་བས་ཉེ་

བར་ནོན་པ། རླུང་གིས་ཉེ་བར་ནོན་པ། སྲོག་ཆགས་ཨུདཙ་ཧིང་གས་ཟིན་པ། འདོད་ཆགས་

ཀྱིས་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དང་ལྔའོ། །ལྔ་པོ་འདི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་འདུལ་བ་༼ ཅ་པ

༽ལུང་རྣམ་འབྱེད་༨༤ན༥༤ལས་གསུངས།

ཕོལ་མིག 1 འབྲུམ་བུའི་ཐོར་བ་ཕྲ་མོ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཟ་འཕྲུག་ཅན་གྱི་ནད་ཅིག ཡང་ཕོལ་མིག་ནི།

རྨ་ཞིག་གི་མིང་དུ་བཤད་དོ། །2 འཁོར་ལོའི་དོན་དུ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས།

ཕྱྭ་མཁན། 1 མོ་པའམ་མོ་མ། མོ་རྒྱག་མཁན། འཇིག་རྟེན་གྱི་བདེ་སྡུག་ལུང་སྟོན་མཁན། རྣམ་འབྱེད་

འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༡༣༤ན༣ལས། ཕྱྭ་མཁན་ (མ་དཔེར་ཕྱ་ཟུར་མི་སྣང) ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐིག

སྐྱུད་ལ་ལྟ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ས་ལས་དང་ཨར་ལས་བྱེད་

མཁན། རྒྱལ་རབས་སྦྲ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་ལས། ལྷ་ཁང་རྩིག་པའི་ཕྱྭ་མཁན་དང་།

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱ་ལེ་བ། ངོས་མཉམ་པ། མཉམ་པ། ཕྱ་ལེ་བ་ནི་མཉམ་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས།

ཀླུམ་པོ་དང་། ལྷམ་པ་དང་། མཛོ་བ་དང་། དམའ་བ་དང་། མཉམ་པ་དང་། མི་མཉམ་པ་དང་།

ཞེས་ཕྱ་ལེ་བ་དང་། ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་ཆབ་ཏུ། མཉམ་པ་དང་། མི་མཉམ་པ་དང་།

ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་སོ། །ཕྱལ་ལེ་བ་ཞེས་ལའི་མཐའ་རྟེན་ཡོད་པའང་བྲིས་སྣང་སྟེ། མངོན་པ་

ཀུན་བཏུས་༣བ༢ལས། ཕྱལ་ལེ་བ་དང་། ཕྱལ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་

སོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་གླེགས་བམ་༼ རི་པ ༽༡༨༦བ་༢ན་སྣང་ངོ། །ཕྱ་

ལེ་བ་ལས། ཕྱལ་ལེ་བ་ཞེས་པ་འདི་ཅུང་ཟད་གོ་རྒྱུ་ཆེ་བར་སྣང་སྟེ། ཕྱལ་ནི་ལྟོ་བའམ་ལྟེ་བ་

དཀྱིལ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་སེམས་ལ། ལེ་བ་ནི། ལེབ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། མདོར་ན་ཕྱལ་

ཧེ་དཀྱིལ་ནས་འབུར་འབུར་མེད་པར་ཐང་ལྟར་ལེབ་མོ་ཡིན་པས་ན་ཕྱལ་ལེ་བ་སྟེ་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ། ངོས་མི་མཉམ་པ། མི་མཉམ་པ། ཕྱལ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་ངོ་། །

ཕྱག་རྒྱ། 1 དམ་ཕྱུག ཐེལ་རྩེ། ཐམ་ག་བཅས་ཀྱི་ཞེ་ས། 2 ཚོ་གའི་ལག་བརྡ། 3 གསང་ཡུམ། གསང་སྔགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྟེན་པའི་བུད་མེད། (དགེ་ལུགས) འདུ་བྱ་རྒྱུའི་རིག་མ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ་ཐབས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས་དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ལ་རྒྱ་གདབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྟག་གཉིས་ལས། རྡོ་རྗེ་འདིས་ནི་གདབ་པ་ཡིས། །དེས་ན་ཕྱག་རྒྱར་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་པའི་ངེས་ཚིག་ཀྱང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་ཕྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་འདིས་ནི་རྒྱས་གདབ་པའི་ཕྱིར་ཕྱག་རྒྱའམ། ཡང་ན་རིགས་ལྡའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་མི་ཕྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་འདིས་ནི། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་གདབ་པ་ཉིད་ཉམས་སུ་སྐྱོང་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཕྱག་རྒྱ་ལྔ། 1 དབུ་རྒྱན། སྙན་རྒྱན། མགུལ་རྒྱན། གདུ་བུ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་དང་ལྔའོ།། ཕྱག་རྒྱ་ལྔ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔ་དང་སྦྱོར་ཚུལ་སོགས་འདིའི་སྐོར་ཞིབ་པ་གཟིགས་འདོད་ན། དཔལ་ཚུའི་གསུང་རྣལ་འབྱོར་མའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ་བས་དེར་གཟིགས། 2 མགུལ་རྒྱན་དང་། གདུ་བུ། རྣ་ཆ། དབུ་རྒྱན་གྱི་ནོར་བུ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་དང་ལྔ། རྗེའི་འཇོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཕྱག་རྒྱ་ལྔའི་གྲངས་འཛིན་ཚུལ་ཚིག་རིས་མི་མཐུན་པ་མང་ཙམ་འདུག་པས་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་པར་བྱའོ། །3 (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་རྒྱ་ལྔ་ནི། སྤྱི་བོར་འཁོར་ལོ། སྙན་ལ་རྣ་ཆ། མགྲིན་པར་ནོར་བུ་སྟེ་མགུལ་རྒྱན། ལག་པ་དང་རྐང་པར་གདུ་བུ་དག་དང་། སྐེད་པར་སྐེ་རགས་རྣམས་ཏེ་དེ་དག་གིས་བརྒྱན་པ་ནི། མི་བསྐྱོད་པ་དང་། འོད་དཔག་མེད། རིན་འབྱུང་། རྣམ་སྣང་། དོན་གྲུབ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ལྔ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའོ། །འདི་རྣམས་

ཀྱིས་རྒྱས་གདབ་པའི་ཕྱིར་ཕྱག་རྒྱར་རབ་ཏུ་གྲགས།

ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། 1 (དགེ་ལུགས) ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་ཟུང་འཇུག་གོ། ཞེས་དང་། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་ཟུང་འཇུག་གོ། འདི་འོད་གསལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་པས། ཕྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 (དགེ་ལུགས) ལྷ་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་ཟེར། ལྷ་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ། ལྷའི་སྐུ་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་ཞལ་ཕྱག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྷ་སྐུའམ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ། ཡང་ན་རང་གི་ཐ་མལ་པའི་ལུས་ལྷའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྒོམས་ནས་ང་རྒྱལ་དང་གསལ་སྣང་"བརྟན་པོ་ཐོབ་ནས་རིག་མཐོང་ལྷ་བུའི་མཚན་མ་བརྟན་པོ་རྙེད་པ་ན། སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །གློང་རྡོལ་བླ་མས། ཐ་མལ་ལུས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷར། །གསལ་སྣང་ང་རྒྱལ་བརྟན་པོས་རིམ་སྦྱངས་པས། །རིག་མཐོང་ལྷ་བུའི་མཚན་མ་རྙེད་པ་དང་། །དེ་ལ་སྐུ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་ལྷ་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་ཟེར། 3 (བཀའ་བརྒྱུད) བཀའ་བརྒྱུད་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཤད་དེ། རང་བཞིན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཇི་ལྟ་བར་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཀརྨ་པ་དགུ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སཾ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ་མ་ཧཱ་མུ་དྲཱའི་སྒྲ་ལས་དྲངས་པ་མི་འདའ་བའམ་མི་ཕྱེད་པའམ་མི་སྟོང་བ་ལ་འཇུག་སྟེ། སྣང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ས་རང་ས་ནས་སོ་མ་ཉམས་མདོག་མ་བསྒྱུར་བར་དུས་གསུམ་དུས་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་མི་འདའ་བས་ཕྱག་རྒྱ། དེ་ལས་ལོགས་པའམ་དེའི་གོང་ན་གཞན་མེད་པས་ན་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོར་གསུངས། སི་ཏུ་པཎ་ཆེན་གྱིས། མུ་དྲཱ་ཞེས་པ་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱའི་སྐད་དོད་ཡིན་པ་ལ་འབྲུལ་གཞི་གཞན་བསལ་བའི་ཕྱིར། ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱག་གི་སྒྲ་བླ་ཐབས་སུ་བསྣན་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་སྟེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་

ཅད་འདི་ལས་མི་འདའ་བའི་དོན་དང་། ཆེན་པོ་ཞེས་པ་འདིའི་གོང་ན་ཆོས་གཞན་མེད་པའམ་ལས་ཆོས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས། གོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས། ཟུང་དུ་འཇུག་པས་ན་ཕྱག་རྒྱ། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་མི་འདའ་བའོ། །དེའི་ཚེ་ཕྱིའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག ནང་གི་རིག་པ་མཐའ་དག་རིག་སྟོང་ཟུང་འཇུག སྣང་རིག་ཕྲད་པའི་ཚེ་ཚོར་བ་མཐའ་དག་བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པ་ལས་དང་པོ་གཉིས་ལ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ། ཕྱི་མ་ལ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ། སྒྲ་བཤད་གཞན་ཡང་འདི་ལྟར། ཕྱག་ནི་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན། །རྒྱ་ནི་འཁོར་བའི་ཆོས་ལས་གྲོལ། །ཆེན་པོ་ཟུང་དུ་འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲ་བཤད་དང་ངེས་ཚིག་ལ་དོགས་གཅོད། ཕྱག་རྒྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། གོ་རིམ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྒྱ་གར་ན་ཡེ་དང་། ཕྱག་དང་། གོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་མེད་ཀྱང་། བོད་སྐད་ལ་ཚིག་སྦྱར་བ་བདེ་བའི་དོན་དུ་བསྣན་ནས་བསྒྱུར་བ་མཁས་འཇུག་ལས་གསུངས་ཞེས་དང་། རྒྱ་སྐད་ལ་ཡེ་དང་ཕྱག་སོགས་ཀྱི་སྐད་དོད་མེད་ན། ཕྱག་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས། ཕྱག་ནི་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །རྒྱ་ནི་འཁོར་བའི་ཆོས་ལས་གྲོལ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་དང་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལས། དཀྱིལ་ནི་སྙིང་པོའོ། །འཁོར་ནི་ལེན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དག་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་བདེའི་ཐབས་ཙམ་དུ་དགོངས་ནས་ཅུང་ཟད་བསྒྱུར་ཆེས་པར་སྣང་སྟེ། འདི་འདྲའི་སྐབས། ཕྱུ་ནི་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །དྲ་ནི་འཁོར་བའི་ཆོས་ལས་གྲོལ། །ཞེས་དང་། མཎྜ་ནི་སྙིང་པོའོ། །ལ་ནི་ལེན་པའོ། །ཞེས་སྐད་དོད་རང་སོར་བཞག་ན་ཚིག་དོན་གཉིས་ག་ལ་འགྲིག་པར་སྣང་ངོ༎ ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པ་གསུང་ངོ་། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་སོགས་སུ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་དགག་པ་ཤས་ཆེར་མཛད་ཡོད་ནའང་། ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལྟ་བ་རྣམ་

དག་ལ་དགག་པ་མ་མཛད་པ་མ་ཟད། དེ་དང་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་འབོར་བུ་༡༢༨ན༨ལས། དྲི་བ་ལྔ་པ་ཕྱག་ཆེན་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ལ་དགོངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་པ་ལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། དབུ་མ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ལ། ཕྱག་ཆེན་ལ་མི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་ནི། དབུ་མ་དང་འགལ་བ་ཅི་རིགས་སྣང་བས་ཁྱད་པར་ཕྱེད་རང་གིས་ལེགས་པར་དཔྱོད། ཅེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། དབུ་མ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅེས་ཐུགས་ཐག་བཅད་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཕྱག་རྒྱ་དྲུག 1 (བདེ་མཆོག) ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་བརྒྱན་པ་ཞེས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་ནི། མགུལ་རྒྱན། གདུ་བུ། རྣ་ཆ། སྤྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ཐལ་བ་ཆེན་པོ་དང་དྲུག་གོ། འདི་དྲུག་ལ་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་དང་། རྒྱན་དྲུག་དང་། རུས་པའི་རྒྱན་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་། དང་པོ་གསུམ་མ་གཏོགས་ཕྱི་མ་གསུམ་རུས་རྒྱན་ཡིན་མིན་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། དེ་ (ནོར་བུ) དང་ཐམ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མའི་རྒྱན་གསུམ་མི་རུས་ལས་བྱས་པ་གཞན་དང་མཐུན་པར་བྱ། འཁྲུལ་སྤོང་ལྟར་རྐེད་རྒྱན་ཀྱང་བྱའོ། །མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་ནི་མི་རུས་ལས་བྱས་པར་འཁྲུལ་སྤོང་ལས་དང་། ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས་བཤད་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཐལ་བ་ཆེན་པོ་ནི་མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བ་ལ་ཟེར། འདི་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུགས་པ་སྟེ། དེས་ནི་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་མཚོན་ནོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕྱིར། སྐུ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་རྒྱས་བཏབ་པའོ། །མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ལྷ་པ་ལས། སྤྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་མ་བཀྲངས་པར། མགོ་ཐྲེང་བཀྲངས་ཤིང་གཞན་སྔར་དང་འདྲའོ། །ཐོ་མ་ཁ་ཅིག་མགོ་ཐྲེང་གཅིག་ཏུ་བཀྲངས་པ་འགྱུར་མ་དག་པའམ། དཔེ་མ་དག་པར་འཆད་མོད་ཀྱང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་འགྱུར་ཐལ་ཆེ་བ་ལས་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བས་དཔྱད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་མཚོན་པར་གསུངས་ཏེ། མགུལ་

རྒྱན་གྱིས་སྤྲིན་པའི་ཕར་ཕྱིན། གདུ་བུས་རྩུལ་ཁྲིམས། རྣ་ཆས་བཟོད་པ། དབུ་རྒྱན་གྱིས་བརྩོན་འགྲུས། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་ཀྱིས་བསམ་གཏན། ཐལ་ཆེན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་མཚོན་པར་བཅས་སོ། །མདོར་ན་ཕྱིན་དྲུག་གི་ལམ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་དྲུག་གིས་མཚོན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (ཀེ་ཡཱུར) ཀེ་ཡཱུར་དང་འཁྲུལ་སྤོང་ལས། མགུལ་རྒྱན་དང་། གདུ་བུ། རྣ་ཆ (སྐྲི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཚབ་ཏུ) (སྐྲི་བོའི) འཁོར་ལོ། (མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་ཀྱི་ཚབ་ཏུ) རྐེད་རྒྱན། ཐལ་བ་ཆེན་པོ་དང་དྲུག་གསུངས་སོ། །[2] བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་སྐབས། བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ། ནམ་མཁའ་ནས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་འཁྲིགས་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་སྟེང་དུ་བབས་པའི་མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག སྙིང་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་མ། སྤང་སྐོང་ཕྱག་རྒྱ་པ། གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཁྲུ་གང་པ། སུ་དྲའི་ཕྱག་རྒྱ། ཙིནྟ་མཎིའི་སྤྲ་ཚ་བསྐོས་པོར་བཅས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

ཕྱག་རྒྱ་བ། དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ལྟ་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཞིག་ཡིན།

ཕྱག་རྒྱ་བཞི། ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བཞིའོ། ། ཧཱུྃ་ལ་སོགས་པ་སྔགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས (ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ) དང་། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཕྱག་མཚན (དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ) དང་། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷའི་སྐུ་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པ (ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ) དེས་འགྲོ་བ་དོན་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་ནི (ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ) སྟེ་བཞིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་ལྷ་སྐུ་བསྐྱེད་པའོ། །རྗེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། མདོར་ན་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ནི། རྒྱལ་བའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་འཕྲིན་ལས་བཞི་ལ་ཟེར། ཕྱག་ཆེན་སྐུ། དམ་རྒྱ་ཐུགས། ཆོས་རྒྱ་གསུང་། ལས་རྒྱ་འཕྲིན་ལས། ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། ཡང་། འདི་བཞིས་སྦྱང་གཞི་ཐ་མལ་པའི་ལུས། ངག ཡིད། བྱ་བ་རྣམས་སྦྱོང་། ཞེས་ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །གློང་

རྩོལ་བླ་མས། ཐ་མལ་ལུས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷར། །གསལ་སྣང་ང་རྒྱལ་བརྟན་པོས་རིམ་སྦྱངས་པས། །རིག་མཐོང་ལྷ་བུའི་མཚན་མ་རྙེད་པ་དང་། །དེ་ལ་སྐུ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར། །ཐུགས་ཀྱི་ཉུས་པ་རྒྱུད་ལས་བཤད་ལྟར་འགྲུབ། །ཐ་མལ་ངག་རྣམས་འབྱུང་འཇུག་རླུང་གི་གདངས།། ཐུགས་ཀྱི་རང་སྒྲ་སྒྲོག་པར་རེས་འགག་གཟིགས། །དེ་ལ་གསུང་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། །སྣང་ཕྱོགས་ལྷ་ཡི་འཁོར་ལོ་ཐབས་དང་ནི། །སྟོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཤིན་སྦྱངས་བདེ་བས་སྤེལ།། སྣང་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་ཟབ་གསལ་ཡེ་ཤེས་ལ། །དེ་ལ་ཐུགས་ནི་དམ་ཚིག་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། །ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་བ་གང་བྱེད་པ། །ཐ་མལ་སྣང་ཞེན་ཕལ་ཆེར་མི་འབྱུང་ཞིང་། །འོད་ཟེར་སྤྲོ་བསྡུ་ཙམ་གྱིས་ལས་བཞི་འགྲུབ།། དེ་ལ་འཕྲིན་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི། པདྨ་ཅན་མ། དུང་ཅན་མ། གླང་པོ་ཅན་མ། རི་དྭགས་ཅན་མ། དེ་རེ་རེ་ལའང་ལྷན་སྐྱེས་ཞིང་སྐྱེས་སྔགས་སྐྱེས་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པས། ལྷན་སྐྱེས་ནི་སྒྲུ་ལུས་རང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད། ཞིང་སྐྱེས་ནི་ལུས་དབེན་ངག་དབེན་སེམས་དབེན་དཔེ་ཡི་འོད་གསལ་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད། སྔགས་སྐྱེས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་མའོ། །མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ལ་རྡེ་ཤ་ཙན། རྣམ་སྣང་བཅོ་བླག་མཁན། རིན་འབྱུང་འཕྲེང་བརྒྱུད་མཁན། འོད་དཔག་མེད་གར་མཁན། དོན་གྲུབ་བཟོ་བྱེད་མཁན་གྱི་རིགས་དགོས་པར་བཤད། པདྨ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཕྱག་རྒྱ་མ་བཞིའི་ཁྱད་པར་ནི། རྒྱུ་ཧྲིའི་མར་སྣའི་རྩ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཞིང་། བུད་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཧྲིའི་མར་སྣ་ཞེས་པ། བྱ་ལེའི་རྩེ་མོ་ལ་ཟེར་བས། མདོར་ན་བྱ་ལེའི་རྩེ་མོའི་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གླང་པོ་ཅན་མའི་མར་སྣ་ནི། རྩ་སྣ་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་ཅུང་ཟད་འཁྱིལ་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་ལ། དེའི་རྟགས་རྩ་དེའི་ཡས་སྣ་ཡོད་སའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བུད་མེད་དེའི་སྣ་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལས། ཕྱག་རྒྱ་དེ་ཡང་གླང་པོ་ཅན་མའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དུང་ཅན་མ་ནི་རྩ་དེའི་མར་སྣ་དུང་

དཀར་གྱི་ཁ་ལྟར་འཁྱིལ་ཞིང་། གུག་ལ་རིང་བ་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་རྟགས་ལ། རྩའི་མར་སྣ་ཡོད་སའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྲ་དང་སྣ་ཡང་རིང་བ་ལ་སོགས་པ་དྲུང་ཅན་མའི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རིགས་དྭགས་ཅན་མ་ནི། རྩ་དེའི་མར་སྣ་རི་དྭགས་གླ་བའི་ལྟེ་བ་དྲ་བ་ཁ་བཙུམ་ཞིང་འཁོར་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པས། རྩ་དེའི་ཁ་ཤིན་ཏུ་ཚོལ་དཀའ་བས། དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་སེ་མོས་བཙལ་དགོས་པ་སོགས་གསུངས་སོ། །མར་སྣ་དེའི་རྟགས་ལ་ཡར་སྣའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྣ་ལ་རི་མོ་ཡོད་ལ་དེར་མ་ཟད་ལུས་གཞན་ལས་སྦོམ་པ་སོགས་ཡིན་ནོ། །པདྨ་ཅན་ནི། མར་སྣ་མེ་ཏོག་པདྨའི་དབྱིབས་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་རྩ་དེ་ཁ་བཙལ་སླ་ཞིང་། འབྱེད་པར་སླ་བས་ཕྱག་རྒྱའི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་རྩ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་པདྨ་ཅན་སོགས་བཞག་པའི་དོན་དེ་ཉིད། རང་གི་བླ་མ་ཁོ་ནའི་མན་ངག་ཡིན་པས། རང་ཁོ་ནའི་སྙིང་ལ་བཅང་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཆགས་ལམ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྲགས་པའི་བླ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞིའི་ཁྱད་པར་སྣ་གཡོན་ནས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་རྣམས་རྩའི་དབྱིབས་ལ་བརྟགས་པའི་དོན་ལ་བློ་ཁ་ཙམ་ཡང་མ་ཕྱོགས་ཤིང་། རྩ་ལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་གནད་མ་རྟོགས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། ཕྱོགས་འདི་ལ་ཁ་པོ་ཇི་ལྟར་ཆེ་ཡང་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་འབའ་ཞིག་ཡིན་གསུང་ངོ་། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ན་གསལ།

ཕྱག་རྒྱ་གསུམ། 1 ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཧཱུྃ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཕྱག་མཚན་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྷའི་སྐུ་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཞེས་རྗེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལ་གཞི་བྱས། ཕྱག་ཆེན་སྐུ། དམ་རྒྱ་ཐུགས། ཆོས་རྒྱ་གསུང་། ཞེས་རྗེའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། 2 (གློང་རྡོལ་བླ་མ) སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ཐུགས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་སྐུ་

ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། ཐ་མལ་གྱི་ལུས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷ་ལ་གསལ་སྣང་དང་ང་རྒྱལ་བརྟན་པོ་ཐོབ་སྟེ། རིག་མཐོང་ལྷ་བུའི་མཚན་མ་བརྟན་པོ་རྙེད་པ་ན། དེ་ལ་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཟེར། སྔགས་ཀྱི་ནུས་པ་རྒྱུད་ལས་བཤད་པ་ལྟར་གྲུབ་ཅིང་ཐ་མལ་གྱི་ངག་རྣམས་འབྱུང་འཇུག་རླུང་གི་གདངས། སྔགས་ཀྱི་རང་སྒྲ་སྒྲོག་པར་རེས་དགའ་གཟིགས་པ་ན། དེ་ལ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། ཐུགས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར།

ཕྱག་རྒྱའི་རྩ་སད་པ། ཕྱག་རྒྱ་མའི་རྩ་ཁ་ཕྱེ་བའི་དོན། ཞིབ་པ་རྩ་སད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱག་རྒྱའི་ལྷ། ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཏེ། གཙུག་ཏོར་སོགས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་རྒྱ་བཅིངས་ནས་གནས་དེ་དག་ཏུ་སྔགས་བརྗོད་ཅིང་གཏུགས་པའམ་སོ་སོའི་ཚིག་གི་རྒྱ་བཅིངས་པའོ། །

ཕྱག་ཆེན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་བསྡུས་ཚིག དེར་གཟིགས།

ཕྱག་ཆེན་གཙུ་མ། ཤངས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཆོས་བཟ་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་བཞིན་དབྱེར་མེད་དུ་བསྒོམས་ནས་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གདམས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་དང་གནད་གཅིག

ཕྱག་ཆེན་གཏྭུ་མ། ཕྱག་ཆེན་གཙུ་མ་དང་དོན་འདྲ།

ཕྱག་ཆེན་ཐིག་ལེ། ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་ཅིག་སྟེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཆེན་མོའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་མངའ་བདག་ལེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ཤེས་རབ་གསང་བའི་ཞལ་སྔ་ནས། ཀམ་ཆོས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཕྱུག་མཚམས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་བསྒྱུར་བ། རྒྱུད་༼ ངཔར ༽བཞུགས་སོ། །

ཕྱག་ཆེན་དང་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར། མི་ཏྲི་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་དབུ་མའི་བཀའ་དང་། ཇོ་བོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་དབུ་མའི་བཀའ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཚུལ་གཅིག

གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་ལ་མི་གཅིག་པ་མེད་ཀྱང་དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་ནི་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་མེ་དགག་གི་ཆ་ལ་གསལ་སྣང་ཙམ་ཟད་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཉམ་པར་འཇོག་ལ། ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལུགས་དེར་ནི་བྱུད་ཤིང་ཟད་པ་ན་མེ་ཞི་བ་ལྟར་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཀྱང་གཞི་མེད་རྩ་བྲལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དགག་སྒྲུབ་གང་གིའང་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

ཀརྨ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེའི་འདྲུག་ཊཱི་ཀ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟར་གསལ།

ཕྱག་མཆོད། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པ་འབུལ་བའི་བསྡུས་ཚིག

ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་ཡུལ། ཕྱག་འཚལ་བ་དང་མཆོད་པ་འབུལ་བའི་ཡུལ།

ཕྱག་མཆོད་སྐོར་བ་སོགས་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིང་བསྲེལ་དང་། །འདྲིམ་པའི་གཟུགས་དང་མཆོད་རྟེན་དག་ལའང་རུང་། །རྩིག་རྡོས་བྲིས་དང་རྡུལ་ཕུང་མཆོད་རྟེན་ལ། །དེ་ལ་མེ་ཏོག་དང་ནི་སྤོས་གསོལ་ཏེ། །དེར་ནི་གང་གིས་རབ་སྟན་ཅང་ཏེའུ་དང་། །དུང་དང་རྫ་ཆེན་རོལ་མོའི་སྒྲ་བྱེད་བཅུག །བྱང་ཆུབ་མཆོག་རབ་མཆོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གང་ཞིག་རྫ་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྡུང་བྱེད་ཅིང་། །པི་ཝང་དང་ནི་ཐེག་དང་མཁར་ཆེན་རྫ། །རྫ་ཪ་རྒྱུད་གཅིག་གླིང་བུ་ཡིད་འོང་དང་། །ཨ་གོ་ན་དང་རབ་ཏུ་སྣན་འབྱིན་པ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བདེ་གཤེགས་གཟུགས་དག་རྩིག་རྡོས་བྲིས་པ་ལ། །འབྲུག་བཞིན་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་མཆོད་ན་ཡང་། །དེ་དག་རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་མཐོང་། །མཆོད་རྟེན་དག་ལ་གང་གིས་ཐལ་མོ་སྦྱར། །ཡོངས་སུ་ཚང་བའམ་ཐལ་མོ་ཡ་གཅིག་གམ། །ཡང་ན་མགོ་བོ་སྐད་ཅིག་བཏུད་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ལན་གཅིག་ལུས་ཀྱང་བཏུད་པ་དང་། །གང་གིས་རིང་བསྲེལ་གནས་པ་དེ་དག་ལ། །གཡེངས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་སངས་རྒྱས་ཞེས། །ཚིག་གཅིག་ལན་འགའ་བརྗོད་པར་བྱས་པ་ཡང་། །དེ་དག་ཀུན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་འདི་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱག་བཏེག ཐོན་པ། ཕེབས་པ།

ཕྱག་རྗེན། 1 མཇལ་རྗེན། 2 དངོས་པོའི་འབུལ་བ། ༼གོང་ས་༽སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྤྱན་སྔར་ཕྱག་རྗེན་གྱི་བདོག་པ་ཕྲན་བུ་དང་བཅས་༼ཞབས་ཏུལ་སྤྱི་བོས་བཏུད། དགྱེས་བརྩེའི་བཀའ་མཆིད་ཀྱི་དབུགས་དབྱུང་ཐོབ། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱག་རྗེན་དམར། མཇལ་རྗེན་བཟང་བའི་དོན་དུ། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་བརྡ་བཀྲོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལས་བཤད། གཞུང་གཞན་དུ་ཕྱག་རྟགས་བཟང་པོའམ། ལག་རྟགས་བཟང་པོའི་དོན་དུ་བཤད།

ཕྱག་དང་ཞེ་ས། ལུས་ངག་གི་གུས་པའི་རྣམ་འགྱུར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁ་དངགས་སུ། ཡ་རབས་ཕྱག་དང་ཞེ་ས་ཆེ། །མ་རབས་གཉིད་དང་གྲོད་པ་ཆེ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱག་ནི་ཕྱག་འཚལ་བ་སྟེ་ལུས་ཀྱི་གུད་འདུད། ཞེ་ས་ནི་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་བཟང་པོའོ། །གཞོན་ནུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། གཞན་དག་ཕྱག་དང་ཞེ་སར་བཅས་པ་ཡིས། །ལེགས་བཏུད་སྐབས་སུ་འཆའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱག་དར། ཕྱི་དོར། གད་བཛར།

ཕྱག་དར་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ལྔ། ཕྱི་དོར་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ལྔ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱག་དར་རེ་ལྡེ་ཙམ་བྱས་པ། ཁྲུ་བཞི་ཙམ་ཕྱགས་པ།

ཕྱག་རྡོར་ཨུ་ཙཎྜ། དེའི་སྐུ་མདོག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་མཐིང་ག་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱི། །གཡས་པས་གནམ་ལྕགས་རྡོ་རྗེ་རྩེ་དགུ་འཕྱར། །གཡོན་པས་ཐུགས་ཀར་སྡིགས་མཛུབ་བསྒྲེང་བ་ཡི། །རྩེ་མོར་མེ་འབར་ཐོད་པ་སྐམ་རློན་དང་། །སྦྲུལ་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་གླང་ལྤགས་སྟོད་གཡོགས་དང་། །སྟག་ཤམ་གསོལ་ཞིང་གཡས་བསྐུམ་གཡོན་བརྐྱང་གིས། །བདུད་ཉིར་འཇིགས་བྱེད་དུས་མཚན་གདན་ལ་བཞུགས། །ཕྱག་རྡོར་ཨུ་ཙཎྜ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །སྔགས། ཨུ་ཙཎྜ་ཡཀྵ་སེནྡྷ་ཀཱ་ཤ་ཧཱུཾཕཊ྄ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། གསང་བའི་བདག་པོའམ། གསང་བདག་དང་དོན་གཅིག དེའི་སྐུ་མདོག་སོགས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ནི། སྐུ་མདོག་མཐིང་ག་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་ཀྱི། །གཡས་པས་གསེར་གྱི་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་འཕྱར། །གཡོན་པས་ཐུགས་ཀར་སྡིགས་མཛུབ་འབར་བ་བསྒྲེང་། །སྤྱན་གསུམ་བགྲད་ཅིང་མཆེ་བ་རྣོན་པོ་གཙིགས། །སྨིན་མ་སྨ་ར་དབུ་སྐྲ་མེ་ལྟར་འབར། །སྣ་ཚོགས་རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་སྦྲུལ་གྱིས་བརྒྱན། །སྟག་ཤམ་གསོལ་ཞིང་གཡས་བསྐུམ་གཡོན་བརྐྱང་གིས། །པད་ཉིར་བཞུགས་པའི་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེར་འདུད། །སྔགས། ཨོཾ་བཛྲ་པཱ་ཎི་ཧཱུྃ་ཕཊ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱག་ན་པདྨ། ཕྱག་ན་པདྨོ་དང་དོན་འདྲ།

ཕྱག་ན་པདྨོ། སྤྱན་རས་གཟིགས།

ཕྱག་ཕེབས། ཕེབས་པ། ཐོན་པ། འབྱོར་བ།

ཕྱག་ཕྱི། ཞབས་ཕྱི།

ཕྱག་པ། (བྱེད་འབྲེལ) 1 ཕྱི་དོར་བྱེད་པ། གད་དར་བྱེད་པ། ཕྱག་པ། ཕྱགས། འཕྱག་པ། འཕྱོགས། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་༼ཐ་པ༽༡༢༥ན༢ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕྱག་དར་འཕྱག་པ་ལ་ཕན་ཡོན་ལྔ་ཡོད་དེ། ཞེས་དང་། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཕྱགས་ཏེ་ཕྱག་དར་བོར་ནས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། འཕྱག་པ། འཕྱགས་པ། འཕྱག་པ། འཕྱོགས། ཞེས་གསལ། 2 ཆག་པ་དང་དོན་འདྲ། ཐོན་པོ། ཆུན་པོ། བམ་པོ། དུམ་བུ། སྤོས་ཕྱག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

ཕྱག་སྦལ། 1 དཔེ་མཛོད་ཁང་། ཧུན་ཧྲོང་ནས་ཐོན་པའི་སྨན་གྱི་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆེང་རྣམས་སུ་ཕྱག་སྦལ་ཞེས་པ་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་གོ་འདུག དེ་ཉིད་ལས། སྨི་བོ་འཚོ་འཚལ་གྱི་སྨན་དཔྱད་དཔེ་ཕྱག་སྦལ་ལས་བླངས་པ་སྨྱི་ཞིག་སློས་ཁྲག་བྱུང་སྐྱེ་གཅད་མི་རུང་བ་ལ་བལ་ཐག་གིས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །2 བཙོན་ཁང་ངམ་བཙོན་དོང་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

ཕྱག་འཚལ་བ། <ན་ས་> ཀུས་འདུད་བྱེད་པའི་དོན། འདུད་ཅེས་པ་དུད་པའམ་སྒུར་སྒུར་བྱེད་པའི་

དོན་རེད། ལེགས་སྦྱར་དུ་ན་མཿའམ་ཕྲ་ཎ་མཿ་ཞེས་པ་སེམས་དང་བའི་སྒོ་ནས་ལུས་དུད་པའམ་སྒྲུར་སྒྲུར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། ༼ ཕྱག་འཚལ་བའི་དགོས་པ་ནི ༽ དེ་ནི་གཙོ་བོ་ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་ང་རྒྱལ་ཆུང་དུ་གཏོང་བའི་ཆེད་ཡིན། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་རྣམས་ཀྱིས། ང་རྒྱལ་གྱི་སྣང་བུ་ལ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཆུ་མི་ཆགས། ཞེས་ང་རྒྱལ་ནི་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་གསུངས་པས་དེའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་པའོ། །༼ ཕྱག་འཚལ་ཚུལ་ནི ༽ ཐལ་མོ་བཅར་ལེབ་སྦྱར་ན་ལྷུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་མི་རུང་། ཁོང་སྟོང་བྱས (ཁོང་སྟོང་བྱས་པ་འདི་བོད་པར་གསར་བཟོ་བྱས་པ་མིན་པར་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གསུང་ལས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲས་མཛད་པའི་ཚུ་གཏོར་གྱི་ཆོ་ག་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༼ ཙུ་པ ༽༡༧༩༩ན༨ལས། ལག་པ་ཐལ་མོ་ཁོང་སྟོང་དུ་སྦྱར་ལ་མཐེ་བོང་རྩེ་སྦྲུད་དེ་ཚིགས་ཟུར་ཅན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུར་བྱས་ལ་སྤུགས་འདི་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ) ལ་མཐེ་བོང་གཉིས་ནང་དུ་བཅུག་ནས་ཐལ་མོ་ནོར་བུའི་དབྱིབས་ལྟར་བྱས་ཏེ། རང་གི་སྤྱི་བོ། མགྲིན་པ། སྙིང་གའི་གནས་གསུམ་ལ་སྦྱར་དགོས། དེ་ནི་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་འདུད་པའི་མཚོན་དོན་རེད། ཡང་ན། སྤྱི་བོ་ལ་སྦྱར་བས་སྐུའི་ཡོན་ཏན། མགྲིན་པར་སྦྱར་བས་གསུང་གི་ཡོན་ཏན། སྙིང་གར་སྦྱར་བས་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འགྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ཡང་སྤྱི་བོ། དཔྲལ་བ། མགྲིན་པ། སྙིང་ག་སྟེ་གནས་བཞིར་སྦྱར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དཔྲལ་བར་སྦྱར་བས་སྐུའི་མཛོད་སྤུ་འགྲུབ་པའི་བག་ཆགས་འཇོག མཁས་པ་འགས། ཐལ་མོའི་ཁོང་སྟོང་གི་ཚོས་སྐུ་དང་། ནོར་བུ་དབྱིབས་ཀྱིས་གཟུགས་སྐུ་མཚོན་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཕྱག་འཚལ་བའི་ཆེ་སྐྱབས་ཡུལ་རང་གི་བླ་མའམ། རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐུ་གསོན་པོར་བཞུགས་ཡོད་སྙམ་པ་བྱས་ཏེ། བླ་མ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་བཞི་སྐོར་མ་འདི་བརྗོད་ནས་ཕྱག་བྱ་བའམ། ཡང་ན། «སྤྱི་བཤགས» ཚུ་

ཏུ་ལགས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་དང་། དགེ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་ (རང་མིང་གིས་སྨོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བས་ཚེ་རབས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མ་མཆིས་པ་ནས་ད་ལྟ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ། ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་དབང་གིས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྡིག་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་བགྱིས་པ་དང་། མཚམས་མ་མཆིས་པ་ལྔ་བགྱིས་པ་དང་། དེ་དང་ཉེ་བ་ལྔ་བགྱིས་པ་དང་། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དང་འགལ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་དང་འགལ་བ་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་དང་འགལ་བ་དང་། ཕ་དང་མ་ལ་མ་གུས་པ་དང་། མཁན་པོ་དང་སློབ་དཔོན་ལ་མ་གུས་པ་དང་། གྲོགས་ཚངས་པར་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་མ་གུས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གནོད་པའི་ལས་བགྱིས་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་སྤངས་པ་དང་། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གནོད་པའི་ལས་བགྱིས་པ་ལ་སོགས་པ། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཚོགས་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་། བགྱིད་དུ་སྩལ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་བགྱིས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལ་སོགས་པ། མདོར་ན་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་ཅིང་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཉེས་ལྟུང་གི་ཚོགས་ཅི་མཆིས་པ་ཐམས་ཅད་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་དང་། དགེ་འདུན་བཙུན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་མཐོལ་ལོ། །མི་འཆབ་བོ། །འཆགས་སོ། །ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་སྡོམ་པར་བགྱིད་ལགས་སོ། །མཐོལ་ཞིང་བཤགས་ན་བདག་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པར་འགྱུར་གྱི། མ་མཐོལ་མ་བཤགས་ན་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རང་གིས་ཐོགས་མེད་ནས་བསགས་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཚེ་འདིར་བསགས་པའི་སྡིག་སྒྲིབ་རྣམས་དྲན་པར་བྱས་ཏེ། སྔར་བྱས་ལ་འགྱོད་སེམས་དྲག་པོ་དང་། ཕྱིན་ཆད་སྲོག་ལ་བབས་ཀྱང་མི་བྱེད་སྙམ་པའི་དུ་འཚོར་བའི་ཚོད་ཙམ་གྱི་འགྱོད་བཤགས་དྲག་པོ་བྱས་ན་

གཉེན་པོ་ཏ་ཙང་སྟོབས་ཆེ་བས་སྡིག་སྒྲིབ་ངེས་པར་འདག་གོ། དེ་ཡང་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མའི་སེམས་ཙན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་དཔྱ་སྤྲུ་ཤེས་དོན་གོ་མིའི་རྣམ་པར་གསལ་བཏབ་སྟེ་རང་གིས་ཕྱག་བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་། ཞུར་ཆིལ་ལེར་སྐྱབས་འགྲོ་འདོན་ཞིང་ཕྱག་འཚལ་བའི་མོས་པ་བྱས་ན་རང་གི་ལུས་ཀྱིས་ནོན་པའི་ས་འོག་གི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །ཡང་ལམ་རིམ་སློམ་བསྒྲུབ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། རྗེའི་ཡོན་ཏན་གཞིར་བྱུར་མཐམ། ཡང་ན་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་སྐུ། །རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་སྟེ། །བླ་མ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཕུན་ཚོགས་དགེ་ལེགས་བྱེ་བས་བསྐྲུན་པའི་སྐུ། །མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་རེ་བ་སྐོང་བའི་གསུང་། །མ་ལུས་ཤེས་བྱ་ཇི་བཞིན་གཟིགས་པའི་ཐུགས། །ཤཱཀྱའི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཉམས་མགུར་རམ། ཡང་ན་རྗེའི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་ (རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་རྭ་སྒྲེང་གི་བྲག་སེང་གེ་འདྲ་བའི་ཞོལ་དུ་གསོལ་འདེབས་འདི་ལྷུགས་རྩོམ་མཛད་སྐབས། ཇོ་འབྲོམ་གཉིས་སོགས་ལམ་རིམ་གྱི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་ཀུན་གྱི་ཞལ་གཟིགས་པས། བྱིན་རླབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྲགས) «ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད» ཅེས་བྱ་བ་འདིའི་གསོལ་བ་འདེབས་ཞེས་པ་ཚིག་སྔ་བསྒྱུར་ཏེ་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པར་བཏོན་ན་ལེགས་པར་གསུངས། ཕྱག་གྲངས་གསོག་བྱེད་ན། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐོག་མར། ན་མོ་མཉྫུ་ཤྲཱི་ཡེ། ན་མཉྫུ་ཤྲཱི་ཡེ། ན་མོ་ཨུཏྟམ་ཤྲཱི་ཡེ་སྭཱཧཱ། ཞེས་པའི་ཕྱག་སྟོང་འགྱུར་གྱི་སྔགས་འདི་ལན་གསུམ་ཙམ་བརྗོད་ན་ལེགས། ཕྱག་དེ་སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་ལ་གཙོ་བོར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་ན། ལྡང་བ་ཤགས་དང་འབྲེལ་ནས་གྲངས་གསོག་བྱེད་ན་སྡིག་སྒྲིབ་འདག་པ་ལ་གནད་ཆེའོ། །ཕྱག་འཚལ་བའི་ཚེ་ལྷ་འཁྱུག་པ་ལྟར་ལྡང་བ་སྒྱུར་བ་ཞིག་དགོས། དེ་ལའང་གནད་ཅིག་ཡོད་དེ། སྤྱིར་ཕྱག་འཚལ་བས་ངན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་ཞིང་། སྐྱེས་ཀྱང་སྒྱུར་དུ་ཐར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། ཡང་ཕྱག་འབུལ་

ཚེ་དཔྲལ་བ་ས་ལ་མི་ཐུག་པར་སྒྲུར་ཙམ་སྒྲུར་ཙམ་བྱས་ན་དཔྱལ་བ་མགོ་འཕྱངས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་། ཐར་ནས་ཀྱང་སྒྲུར་སྙོན་དུ་སྐྱེ་བས། རྗེ་གུང་ཐང་པ་གསུང་ངོ་། །༼ ཕྱག་འཚལ་བའི་ཕན་ཡོན་ནི ༽བཅུ་སྟེ། ༡ གཟུགས་བཟང་ལ་མདོག་གསེར་གྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་དང་། ༢ མཛེས་ཤིང་མིག་ཏུ་སྡུག་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༣ སྐད་སྙན་ཞིང་སྨྲ་བ་སྙན་པར་བཟུང་བའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ༤ བག་ཚ་བ་མེད་པར་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ༥ ལྷ་དང་མི་རྣམས་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ༦ གཟི་བརྗིད་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། ༧ གང་ཟག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་འགྲོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༨ ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ༩ མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ༡༠ མྱུར་དུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་བསྐྲི་བའི་ཚོམས་༡༢༦ལས། །བསོད་ནམས་འདོད་པའི་མི་ཡི་འཛིག་རྟེན་དུ། །སྦྱིན་སྲེག་མཆོད་སྦྱིན་ཙུང་ཟད་ཅི་བྱས་དེས། །གང་ཞིག་དྲང་པོའི་སེམས་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་བ། །དེ་ཡི་བཞི་ཆར་ཡང་ནི་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཕན་ཡོན་གཞན་ཡང་འདི་ལྟར། སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་ཞིང་ཚོགས་གསོག་པ་དང་། ཚེ་འདིར་ཡང་བད་ཀན་དང་། སྐྲན་ནད། སྙིང་ནད། ཕོ་བའི་ནད་སོགས་ལས་གྲོལ་ཏེ་ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་དུ་གྱུར་ནས་ཚེ་རིང་པོར་འཚོ་བ་དང་། བོད་པའི་དགག་རྒྱུན་ལ། ཕྱག་མང་པོ་འཚལ་མཁན་ལ་སྐྲན་ནད་ (ཕྱི་རྒྱལ་བས་ཁེན་སར་ཟེར་བ་འདི) མི་འབྱུང་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད། དེ་ནི་བདེན་པར་འདུག་སྟེ། ཕྱག་འབུམ་ཐེར་འགའ་ཤས་བཙལ་ནས་སྐྲན་ནད་སེང་དྲག་སོང་བའི་གྲྭ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་སུ་མཐོང་ཐོས་བྱུང་། གཞན་ཡང་དེད་ཀྱི་དགེ་ཕྲུག་ཅིག་ཕོ་ནད་ཀྱིས་ཡུན་རིང་མནར་ཏེ་སྨན་བཅོས་ཇི་ཙམ་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར། མཐར་གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་ཕྱག་འབུམ་ཐེར་འགའ་ཤས་བཙལ་ཏེ་སེང་དྲག་སོང་ནས་གདོང་གི་ཤ་མདོག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་གྱུར། འདི་

དག་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཡིན་པས་སུས་ཀྱང་བསྙོན་དུ་ག་ལ་ཡོད། ཕྱག་དབྱེ་ན། བསྐུམ་ཕྱག་དང་བསྐྱང་ཕྱག་གཉིས་ཡོད། བསྐུམ་ཕྱག་ནི། ཡན་ལག་ལྔའི་ཕྱག་ཅེས་པ། དཔྲལ་བ། ལག་མཐིལ་གཉིས། པུས་མོ་གཉིས་བཅས་ལྔ་ས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཕྱག་བྱ་བ་ལ་ཟེར། བསྐྱང་ཕྱག་ནི། ལུས་ཐམས་ཅད་ཤིང་སྡོང་འགྱེལ་བ་ལྟར་ཁ་སྦུབ་ཏུ་ས་ལ་ཕབ་སྟེ། ལག་པ་གཉིས་ཐད་ཀར་བརྐྱངས་ཏེ་མགོ་བོའི་ཐད་དུ་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དང་མཉམ་དུ་དཔྲལ་བ་ས་ལ་གཏུགས་པ་ལ་ཟེར། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཀྱི་ཕྱག ངག་གི་ཕྱག ཡིད་ཀྱི་ཕྱག་དང་གསུམ་མོ། །ཡང་ཕྱག་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་ལྔས་འཚལ་བ་དང་། སྙིད་པ་ལ་འཁྱུད་པས་འཚལ་བའོ། །ཡན་ལག་ལྔའི་ཕྱག་ནི། བསྐུམ་ཕྱག་དང་འདྲ། སྙིད་པ་ལ་འཁྱུད་པའི་ཕྱག་ནི། མདུན་དུ་ཅོག་པོར་འདུག་སྟེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས། ཕ་རོལ་པོའི་རྐང་པའི་མཁྲིག་མ་གཉིས་ལ་ལག་མཐིལ་གཉིས་འཁྱུད་དེ་རྐང་པ་ལ་སྤྱི་བོས་གཏུགས་པའོ། །སྙིད་པ་ལ་འཁྱུད་པའི་ཕྱག་གི་སྐོར་འདི་མཚོ་ཏྲི་ཀ་སྐད་ཆ་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་ན་གསལ། ༼ཕྱག་འཚལ་བའི་སྒྲ་བཤད་ནི༽ ཕྱག་ཐལ་མོ་དང་། འཚལ་བ་ནི་འབུལ་བ་སྟེ། ཕྱག་འབུལ་ཞུ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཕྱག་ཅེས་པ་བྱང་བ་དང་། འཚལ་བ་འདོད་པའི་དོན་ལ་སྦྱར་ནས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡིག་སྒྲིབ་བྱང་ཞིང་། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་འདོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། ཡང་། འགའ་རེས། འཚལ་བ་འབུལ་བའི་དོན་དུ་བྱས་ནས། རང་ཉིད་སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཕྱག་ཏུ་འབུལ་བའི་དོན་དུ་བཤད་པ་སོགས་མང་། ཁོ་བོ་ལྟར་ན། ཕྱག་ནི་འདུད་པ། འཚལ་བ་ནི་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འདུད་པ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །འཚལ་ཞེས་པ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ལྷ་བཀའ་བཞིན་འཚལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཕྱག་ནི་ལག་པའམ་ཐལ་མོའི་ཞེ་ས། འཚལ་བ་ནི་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཐལ་མོ་བྱེད་པའམ་སྦྱོར་བ། ཡང་ན་ལུས་པོ་དུད་དེ་ལག་པས་སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་ཞབས་ལ་རེག་ཅིང་གཏུག་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེང་སང་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྲོལ་ལ་རང་གི་ཕ་མ་དང་རྒན་རབས་སོགས་ཀྱི་རྐང་པར་ལག་པས་གཏུགས་ཏེ་ཕྱག་བྱ་བའི་

སྒྲོལ་མ་ཉམས་པར་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡ་རབས་ཀྱི་གོམས་སྲོལ་ཞིག་སྟེ། འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གང་དུའང་མཐོང་རྒྱུ་མེད་དོ། །འདི་ཉིད་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས། ཕྱག་བྱེད་པའམ་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་བཟོས་པར་སེམས་སོ། །

ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་དུ་ཇི་ལྟར་ཐེལ་ཙེ་ལ་ཐེལ་ཙེའི་རི་མོ་འབུར་དུ་དོད་ནས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། འཁོར་ལོའི་མཚན་མའམ་རི་མོ་འབུར་དོད་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། གསལ་ཞིང་རྫོགས་ལ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་པའི། །རྩིབས་སྟོང་ལྡན་པའི་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་མཆོག །ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ན་བཀྲ་བ་ནི། །རྒྱ་ལས་རྒྱ་ཡི་འབུར་ནི་གསལ་བ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་ཕྱག་དང་ཞབས་ཟུས་པའམ་བ་སོ་ལས་བཀོས་པ་དང་འདྲ་བར། རྩིབས་སྟོང་ལྟེ་བ་མུ་ཁྱུད་རྣམས་རྫོགས་པའི་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་སློབ་པའི་དུས་བླ་མ་རྣམས་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་བསུ་བ་དང་། གཡོག་འཁོར་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་གོམས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མང་པོས་ཕྱག་ཞབས་ལ་རྩིབས་སྟོང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོ་དངོས་གནས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་དོན་དུ་གོ་བ་ནི་ནོར་བ་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽༣༣༡བ༥ལས། དེས་སྨྲས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་ལ་ནི་འཁོར་ལོའི་མཚན་གྱིས་མཚན་པའི་རྟགས་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྐང་པའི་མཐིལ་ལ་ནི་འཁོར་ལོའི་མཚན་གྱིས་མཚན་པའི་རྟགས་མེད་དོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །

ཕྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་གཡོན་པ་མཉམ་གཞག ཕྱག་གཡས་ཆོས་འཆད་དང་གཡོན་པ་མཉམ་གཞག་གི་མཚོན་དོན་ནི། ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་དུ་ཆོས་

གསུང་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་པ་མཚོན། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས། དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་བརྡའོ། །

ཕྱག་གཡས་ས་གནོན་དང་བདུད་རྩིས་གང་བའི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་མཚོན་དོན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བདུད་བཞི་བཅོམ་པ་མཚོན་ཏེ། གཡས་ས་གནོན་གྱིས་ལྷའི་བུའི་བདུད་བཅོམ་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ནང་གི་བདུད་རྩི་དེ་ཡང་ན་བ་མེད་པ་སྨན་གྱི་བདུད་རྩིས་ཕུང་པོའི་བདུད། འཆི་བ་མེད་པ་ཚེའི་བདུད་རྩིས་འཆི་བདག་གི་བདུད། ཟག་པ་མེད་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩིས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་འཇོམས་པ་མཚོན་པ་བཅས་སོ། །

ཕྱག་གཡོག གཡོག་པོའི་ཞེ་ས།

ཕྱང་ཕྲུལ་ཅན། གསེར་གྱི་ཕག་གུའི་དབུས་གྲོག་མ་ལྟ་བུ་ཅན་ལ་གསེར་སྐུད་ཀྱིས་བརྒྱུས་པ་མཐའ་ནས་གཡེར་ཀ་བཏགས་པ་ཅན་དག་ལས་བྱས་པའི་གསེར་གྱི་འོག་པག་གང་ཡིན་པའོ། །

ཕྱང་མོ་ཙུག འཕྱང་མོ་ཙུག་དང་དོན་འདྲ།

ཕྱང་མོ་ཙུག་པ། འཕྱང་མོ་ཙུག་དང་དོན་འདྲ།

ཕྱད། ༼ བྱང་ཆུབ་ ༽ ཕྱད། གློ་བུར།

ཕྱད་ཀྱིས་འགྲོ་བ། གྲ་སྒྲིག་བྱ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་གློ་བུར་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས། ཤར་སེ་འགྲོ་བའམ་ཆམ་གྱིས་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ལྟར། གཞོལ་ཐབས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྲོ་བའི་ཉམས་ཀྱི་མིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། པོ་ཏོ་བའི་ཞལ་ནས། ངེད་ཀྱི་སྣང་སེལ་མི་རྟག་པ་བསྒོམ་པ་འདི་རང་ཡིན་ཏེ། ཉེ་འབྲེལ་དང་ཡོ་བྱད་ལ་སོགས་པ་ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་ཀུན་བསལ་ནས་རང་གཅིག་པུ་གཉིས་སུ་མེད་པར་ཚེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱད་ཀྱིས་འགྲོ་བར་ཤེས་ནས་ཆོས་མིན་པ་ཅིས་ཀྱང་བྱར་མེད་སྙམ་ནས་ཚེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞིག་གནོད་འོང་། འདི་བློ་ལ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལམ་འགགས་ནས་འདུག་པ་ཡིན་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱད་པར། 1 རྒྱུན་པར། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་༼ ཀ་པ ༽༣༢༨ལས། ཆོས་སྤྱོད་རྣམ་བཅུའི་སྒོ་ནས་ནི། །ཉིན་མཚན་ཕྱད་པར་འབད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཐལ་བྱུང་གི་དོན། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས། ཕྱད་པར་མཐོང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཕྱམ། (འདུལ་བ) གདུང་ཕྲན། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼ ཚུ ༽༨༣བ༣ལས། ཕྱམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདུང་ཕྲན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕྱམ་ཕྱད། མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

ཕྱམ་ཕྱམ། ཐོགས་རེག་མེད་པའི་སྟོང་སང་ངམ་དེའི་སྣང་བ་འཆར་ཚུལ་ཞིག སྟོང་ཆམ་མེ་ཞེས་པའི་"ཆམ" དང་དོན་གཅིག ཕྱམ་ཕྱམ་དང་ཆམ་ཆམ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་སེམས། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༡༥༡ལས། ཕྱག་ཡུག་ཡུག་མཛད་པས་ཀ་བ་ལ་ཐོགས་ཆགས་མེད་པར་ཕྱམ་ཕྱམ་གདའ་སྐད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱམ་རྩེ། (རྙོ་སྐྱོང) རླ་གམ་གྱི་མིང་དུ་བཤད། རྙོ་སྐྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་༢ན༡ལས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པ་མཆོད་རྟེན་ཅིག་སྣང་བ་ལ་སྐོར་བ་མཛད་དུ་བྱོན་པའི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ནས་ཕྱམ་རྩེ་གདན་དུ་བཏིང་།ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱམ་ཚེ། (རྙོ་སྐྱོང) ཕྱམ་རྩེ་དང་འདྲ།

ཕྱར་གཡེང་། ཟུར་གྱིས་འཕྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྩེད་མོ་རྣམ་གཡེང་གི་མིང་། འཕྱར་གཡེང་དང་དོན་གཅིག ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྨྲའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ལས། འཆར་གཡེང་ཞེས་ཀྱང་སྣང་ངོ་། །སྨྲ་བཤད་ནི། ཕྱར་ནི་ཕྱར་ཀ་གཏོང་བ། གཡེང་ནི་རྣམ་གཡེང་ངམ་རྩེད་མོའོ། །ཕྱར་ཀ་གཏོང་བ་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱར་ཀ་གཏོང་བར་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་གཞོགས་ཀྱིས་སྟྟད་འདོགས་པར་བྱེད་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ལས། འཕྱར་གཡེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བརྟད་པར་འཇུག་ཅིང་འཕྱུད་པ་དང་འོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟལ་བག་བྱེད་པའོ། །འཕྱར་གཡེང་དང་། ཕྱར་གཡེང་གཉིས་ཀ་འཐད་པར་སེམས།

ཕྱུལ། (ཕར་ཕྱིན) ལྷོ་བའམ་གྲོད་ཁོག་གི་ཞེ་ས། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། ཕྱུལ་ནི་ལྷོ་བ་སྟེ་ ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། ཆོས་ཟད་པ་རྣམ་པར་བཟློག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱུལ་ ཕྱུང་ངེ་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཕྱུལ་ཞེས་པ་ལྷོ་བའི་ཞེ་ས་ཡིན་པར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ ཙྪའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས།

ཕྱུལ་ཕྱུང་ངེ་བ། (ཕར་ཕྱིན) ལྷོ་བ་འབར་འབུར་རམ་མཐོ་དམའ་མེད་པའི་དོན། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ ལས། སྐུའི་ཕྱུལ་ཕྱུང་ངེ་བ་མཐོ་དམན་མེད་པ་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། བཤད་བྱའི་ཆོས་ཟད་པ་རྣམ་ པར་ལྡོག་པ་ཟད་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཕྱུལ་ཕྱུམ་མེ་བ་ཞེས་ ཀྱང་བྱ་སྟེ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། ཕྱུལ་ནི་ལྷོ་བ་སྟེ་དེ་ཕྱུམ་མེ་བ་ནི་མཐོ་ དམའ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕྱུལ་ཕྱུམ་མེ་བ། (ཕར་ཕྱིན) ཕྱུལ་ཕྱུང་ངེ་བ་དང་འདྲ།

ཕྱུལ་ལེ་བ། ཕྱུ་ལེ་བ་དང་དོན་འདྲ།

ཕྱུལ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ། ཕྱུ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཕྱི་རྗེས་སྙེག རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། ཕྱི་རྗེས་སྙེག་བཞིན་དུ་སོང་ངོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱི་ལྟར་དུ། ཕྱི་ལྟར་ན། ཕྱི་ཚུལ་ལ། ཕྱིའི་རྣམ་པ་ལ། ཕྱིའི་མཐོང་ཚུལ་ལ། ཕྱིའི་སྣང་ཚུལ་ལ་ཞེས་པའི་ དོན། ཕྱི་ལྟར་ "དུ" ། ཕྱི་ལྟར་ "ན" ། ཕྱི་ལྟར་ "ལ" ཞེས་པ་གསུམ་གདོན་གཅིག་ཅིང་། ཚིག་ཟུར་གྱི་ "དུ" "ན" "ལ" གསུམ་ཡང་ལ་དོན་དུ་འདྲའོ། །དཔེར་ན། ཕྱི་ལྟར་དུ་ (ཕྱི་ལྟར་ ན། ཕྱི་ལྟར་ལ) དགེ་སློང་གི་རྣམ་པ་ཅན། ནང་ལྟར་དུ་ (ནང་ལྟར་ན། ཕྱི་ལྟར་) རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ ཐུབ་པ། གསང་བ་ལྟར་དུ་ (གསང་བ་ལྟར་ན། གསང་བ་ལྟར་ལ) རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་ཐད་ཀྱི་ལམ་རིམ་ བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༣༦༧ལས། ཕྱི་ལྟར་དུ་གསང་སྔགས་ལ་དམ་དོག་ཆེ་བར་མཛད་ ཀྱང་ནང་དུ་རང་ཉིད་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མངའ་བས། དཔལ་གསང་བ་ འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྨི་ལམ་འཛིན་པ་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་རྨི་ལམ་དུ་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་ཞིང་གཞན་དུ་བགྲོད་པ་དང་། གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས།

ཕྱི་ལྟར་ན། ཕྱི་ལྟར་དུ་དང་དོན་འདྲ། ཕྱི་ལྟར་དུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱི་ལྟར་ལ། ཕྱི་ལྟར་དུ་དང་དོན་འདྲ། ཕྱི་ལྟར་དུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱི་མཐང་། ཕྱི་ནང་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག དཔེར་ན་ཕྱི་མཐང་ལོག་ལྟ་བུ། མཐང་ཞེས་པ་སྨད་དང་ནང་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་། མཐང་ཞེས་པ་སྨད་ལ་འཇུག་པ་ནི། མཐང་གོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཕྱི་མཐང་སློག ཕྱི་ནང་སློག དཔེར་ན་མལ་ཆས་ཕྱི་མཐང་སློག་ལྟ་བུ། མཐང་ཞེས་པ་སྨད་དང་ནང་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་།

ཕྱི་དང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ། ཕྱི་བྱ་སྤྱོད། གསང་བ་རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད། ཐེག་པ་གསུམ་ནི་ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་སྟེ་གསུམ། བཀའ་བརྒྱུད་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཕྱི་ནང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། དགེ་ལྡན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཕྱི་དང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ཞེས་ཚིག་རིས་དང་འགྲེལ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

ཕྱི་དོན། 1 རྟུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་ལ་ཟེར། 2 དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་མཐུན་པར་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་ཕྱི་དོན་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་རྟུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་ལ་བྱེ་མདོས་ཕྱི་དོན་གྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ཕྱི་དོན་ནི་མི་བཞེད་དོ། །

ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུད་སྡེ་གཉིས། ཕྱི་བྱ་སྤྱོད་དང་། ནང་རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་གཉིས། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། སྐབ་བཤད་ནི། བྱ་སྤྱོད་གཉིས་ཕྱི་ཁྲུས་སོགས་ལུས་ངག་གི་ལས་གཙོ་བོར་གསུངས་པས་ཕྱིའི་རྒྱུད་དང་། རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་ནང་སེམས་ཀྱི་ལས་གཙོ་བོར་གསུངས་པས་ནང་གི་རྒྱུད་དུ་གསུངས། ཞེས་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

ཕྱི་ནང་གི་མངོན་བྱང་། རིམ་པ་བཞི་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཕྱི་ནང་གི་མངོན་བྱང་ཞེས་ཐ་དད་པ་གཉིས་འཛོག་རྒྱུ་མེད། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ཉིད་ཕྱིའི་ཟླ་ཉི་སྐྱོད་ཀྱི་སྣང་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱོགས་ཆ་ནས་ཕྱིའི་མངོན་བྱང་དང་། ནང་གི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཐིམ་པའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ཆ་ནས་ནང་གི་མངོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །རྫོའི་སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་ཟུང་འཇུག་གོ། འདི་འོད་གསལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་པས། ཕྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱི་ནང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ། ཕྱི་ཉན་ཐོས། ནང་ཐེག་ཆེན། གསང་བ་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟེ་ཐེག་པ་གསུམ་མོ། །བཀའ་བརྒྱུད་པ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཕྱི་ནང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དགེ་ལྡན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཕྱི་དང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ་ཞེས་ཚིག་རིས་དང་འགྲེལ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

ཕྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་བཞི། མཆོད་པ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་བར་ཆད། ཕྱིའི་བར་ཆད་ནི་དམག་འཁྲུག་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་གནོད་པ་སོགས། ནང་གི་བར་ཆད་ནི་ལུས་ཀྱི་ན་ཚ་དང་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སོགས། གསང་བའི་བར་ཆད་ནི་བློ་སྣ་ཆོས་སུ་བཀོལ་དུ་མི་གཏུབ་ཅིང་ལས་སུ་མི་རུང་བ་རྣམས་སོ། །

ཕྱི་པ། ནང་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ལུགས་སྨྲ་བ། མུ་སྟེགས་པ། གཞན་སྡེ། ཕྱི་རོལ་པ། ཆོས་འདི་པ་མིན་པ། མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཕྱི་པོ། སྤྱ་པོའི་ཕྱོགས་ཕྱོགས། དབྱིན་ཇིས་ late ཟེར།

ཕྱི་པོ་ཕྱི་པོ། སྤྱ་པོ་སྤྱ་པོའི་ཕྱོགས་ཕྱོགས།

ཕྱི་ཕྱིར། ཡང་ཡང་། ཡང་དང་ཡང་དུ། ལྷག་པར། སླར་ཡང་། ལུང་ཐུན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱི་

ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་ནི་ཡང་དང་། ཕྱིར་ཞེས་པའང་ཡང་གི་དོན་ཡིན་པས། ཡང་ཡང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཕྱིར་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་དོན་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཕྱིར་ཞིང་དང་དོན་འདྲ། རྗེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པས། །ཡུན་རིང་ངལ་བ་བསྟེན་བྱས་ཀྱང་། །ཕྱི་ཕྱིར་སྐྱོན་རྣམས་བོས་པ་བཞིན། །བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བརྟན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། སྲིད་པས་བཅྲལ་ཞིང་གཏི་མུག་མྱོས་པ་རྣམས། །དེ་དག་འདོད་རྒྱས་ངན་འགྲོར་རབ་ཏུ་ལྟུང་།། འགྲོ་བ་དྲུག་ཏུ་ཀུན་ཏུ་འོན་མོངས་ཏེ། །དུར་ཁྲོད་དེ་དག་ཕྱི་ཕྱིར་འཕེལ་བར་བྱེད།། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱི་བི། (བརྡ་རྙིང་) ཕྱི་རོལ། ལྟུང་སྐྱ་རོལ་རྗེར་གསུང་།

ཕྱི་དབུགས་ཆད་པ། ཁ་དང་སྣ་བུག་ནས་དབུགས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་ན། ཕྱི་དབུགས་ཆད་པ་ཟེར། ཐ་མལ་པའི་འཆི་རིམ་ལ་སྦྱར་ན། འཆི་རིམ་བཞི་པ་རླུང་ཁམས་རྣམ་ཤེས་ལ་ཐིམ་པ་ན། ཕྱི་དབུགས་ཆད་པ་ཟེར། རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔའི་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་བརྗེད་བྱང་མི་བསྐྱོད་ཞལ་གྱི་བདུད་རྩི་༡༨བ་ལས། འཆི་བའི་ཚེ་རགས་པ་ཉེར་ལྔ་ལས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པ་ལྔ་ཐིམ་པ་ན་ཕྱི་དབུགས་ཆད་པས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་རྣམས་ལ་ཕྱི་རྟགས་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཚེ་མིག་གིས་གཟུགས་མི་མཐོང་། རྣ་བས་སྒྲ་མི་ཐོས། སྣས་དྲི་མི་ཚོར། ལྕེས་རོ་མི་མྱོང་། ལུས་ཀྱིས་རེག་བྱ་མི་ཚོར་རོ། །སྐབས་དེ་དུས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་སྨན་པ་ཚོས་མི་དེ་ཤི་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད། འོན་ཀྱང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་མི་དེ་ཕྱི་དབུགས་ཆད་ཀྱང་ནང་དབུགས་མ་ཆད་པས་ད་དུང་ཤི་མེད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད། དེར་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་དང་ཉམས་ལེན་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་རིགས་དང་བླ་མ་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ལ། དུས་ཡུན་ཐུང་ཚེ་ཉིན་མ་གསུམ་དང་། རིང་ཚེ་བདུན་ཕྲག་གསུམ་ལྷག་ཙམ་གྱི་བར་དུ་ཐུགས་དམ་ལ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་སྐབས་དེ་དུས་སྐུ་ཕུང་ཞུགས་འབུལ་ (མེར་སྲེག་བཏང་བ་ཡིན་ན) བྱས་པ་

ཡིན་ན་མི་བསད་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད། དོགས་གཅོད། ཁོ་བོ་ལྟར་ན་འཆི་རིམ་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱི་དབུགས་ཆད་པར་འདོད་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས། འཆི་རིམ་ལྔ་པ་ནམ་ཤེས་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་པའི་སྐབས་སུ། ཕྱི་དབུགས་ཆད་ལྟ་བུར་བཞེད་དེ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་རྗེའི་གསུང་ཐྲིས་གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ལས། འཆི་བའི་ཚེ་སའི་ཁམས་ཐིམ་པ་ན་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར། དེའི་རྗེས་སུ་ཆུའི་ཁམས་ཐིམ་པ་ན་དུ་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར། དེའི་རྗེས་སུ་མེའི་ཁམས་ཐིམ་པ་ན་སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར། དེའི་རྗེས་སུ་རླུང་རགས་པ་ཐིམ་འགྲོ་བ་ན་མར་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར། "དེའི་རྗེས་སུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རླུང་རགས་པ་འདི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཐིམ་པ་ན། ཁ་དང་སྣ་བུག་ནས་རྒྱུ་བ་འགགས་འགྲོ་ཞིང་། ཕྱི་དབུགས་ཆད་པ་ཞེས་ཟེར།" དེའི་ཚེ་མིག་གིས་གཟུགས་མི་མཐོང་། རྣ་བས་སྒྲ་མི་ཐོས། སྣས་དྲི་མི་ཚོར། ལྗེས་རོ་མི་མྱོང་། ལུས་ཀྱིས་རེག་བྱ་མི་ཚོར་ཞིང་། ཡིད་དོར་སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་སང་ལ་ཟླ་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུའི་དཀར་ལམ་གྱི་སྣང་བ་འཆར། ཞེས་གསུངས་པས་ད་དུང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཕྱི་རོལ་གྱི་རླུང་ཁམས་ཀྱི་དྭངས་མ་ནང་དུ་འདྲེན་མ་ཐུབ་པས་དབུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བ་ཆད་དེ་རླུང་སྲོག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་པར་གྱུར་ནས་མྱུར་དུ་འཆི་བའི་ལྟས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ན། ཕྱི་དབུགས་ཆད་ཀྱང་མི་དེ་མ་ཤི་ཞེས་ཟེར་དགོས་པར་འདུག་པས་དཔྱད་དོ། །

ཕྱི་མའི་ལྔ་ལམ་དུ་གྱུར་པ། ཤི་བའི་དོན། ལྔ་ནི། སྐྱེ་བ། རྒ་བ། ན་བ། རྒུད་པ། འཆི་བ་སྟེ་ལྔའོ། །ལྔ་བའི་ལམ་དང་དོན་གཅིག ཡང་ན་དང་པོ་མངལ་དུ་ཞུགས་པ། གཉིས་པ་སྐྱེ་བ། གསུམ་པ་རྒས་པ། བཞི་པ་ན་བ། ལྔ་པ་ཤི་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །

ཕྱི་མའི་མཐའ། ཚེ་རབས་ཕྱི་མ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ། མ་འོངས་པའི་དུས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ན་གསལ།

ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་མཁས་པ། འཆི་བའི་དུས། གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས། དེ་དག་གི་རྒྱུ་འམ་ལས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། འདི་ཙམ་དུས་ན་ཤི་འཕོ་ཞིང་། །ལེགས་སྤྱད་ཉེས་སྤྱད་ལས་རྣམས་ཇི་ལྟ་བར། །གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀུན་རབ་མཁྱེན་པས། །ཁྱོད་ནི་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་མཁས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས། ཕྱི་མར་རེ་ལྟོས་ཆ་བའི་བློ་ཤུགས་ཆེན་པོ་སྟེ། ཚེ་འདིར་ཆོས་རྣམ་དག་ཅིག་བྱེད་མ་ཐུབ་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་བྱེད་ཆོག་སྙམ་པའི་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ་དང་འདྲེས་པའི་བློ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཞིག རྗེའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ཚེ་ལ་ལོང་མེད་པ། །ཡིད་ལ་གོམས་པས་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཤས་ལྡོག །ལས་འབྲས་མི་བསླུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས། །ཡང་ཡང་བསམ་པས་ཕྱི་མའི་སྣང་ཤས་ལྡོག །དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ། །ཡིད་སྨོན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། །ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བློ། །བྱུང་ན་དེ་ཚེ་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་མ་ནི་ཚེ་ཕྱི་མ། སྣང་ནི་སྣང་བ་སྟེ་བསམ་བློ་དང་། ཤས་ནི་ཤས་ཆེ་བ་སྟེ་ཤུགས་ཆེ་བའི་དོན་ནོ། །

ཕྱི་མོ། 1 མའི་མ། མེས་མོའི་བརྡ་རྙིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༤༥ན༣ལས། ཕྱི་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མའི་མའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ཁུངས་དང་། རྩ་བ། མཚན་མར་འཛིན་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ལྷ་གཉིས་ལ་གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མ་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 3 མ་དཔེ། མ་ཕྱི། 4 དུས་འགྱངས་པ། 5 གཙོ་བོ། ཕྱི་མོ་ལགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱི་མོ་ལགས། 1 གྲྭ་ས་གྲྭ་ཚང་གི་དབུ་མཛད། 2 བཟོ་པའི་དགེ་རྒན། ཕྱི་མོ་ཞེས་པ་འདིར་གཙོ་བོའི་དོན་ཡིན།

ཕྱི་མཚམས་གཅོད་པ། ཕྱིའི་བར་ཆད་ནང་དུ་མི་གཏོང་ཞིང་། ནང་གི་དངོས་གྲུབ་ཕྱིར་མི་འཚོར་བའི་

འཕྲིན་ལས་བཙོལ་ཏེ་ཐོ་བཞག་པ་ལ་ཕྱི་མཚམས་གཙོད་པ་ཟེར།

ཕྱི་ཡི་མདོན་བྱང་། ཕྱིའི་མདོན་བྱང་ལ་གཟིགས།

ཕྱི་རོལ་པ། ཨུ་སྟེགས་པའི་མིང་། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་ཕྱི་རོལ་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་ཧིནྡྷུའི་ཆོས་ལུགས་པར་གོ སྐྲ་བཤད་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཐོག་མར་བྲམ་ཟེའམ་མིང་གཞན་ཚངས་པ་བ་ "बर्‌ाह्मण" ཞེས་པ་འདིའི་སྐད་མིང་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་ཆགས་ནས་ཨུ་སྟེགས་པ་སྤྱིའི་མིང་དུ་གྱུར་ཏོ། །བྲམ་ཟེ་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྲམ་ཟེ་རྣམས་ཁྱིམ་ན་མི་གནས་ཤིང་གྲོང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་གནས་དབེན་པ་དག་ན་དཀའ་ཐུབ་དང་ཚངས་སྤྱོད་དང་གཙང་སྦྲ་སོགས་ཀྱི་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྤྱོད་ཅིང་བཞུགས་པས་ཁོང་ཅག་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། བྲཱཧྨཎ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐལ་པ་དང་པོའི་ཚེ་མི་ཁ་ཅིག་ཁྱིམ་ན་མི་གནས་ཤིང་དགོན་པ་ན་ཆོས་སྤྱོད་པ་གྲོང་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཡིད་དགའ་བ་ལས་ཕྱི་རོལ་པ་ཞེས་ཆོས་མངོན་པ་ལས་བཤད། བྲམ་ཟེའི་གཞུང་ལས་བྲཱཧྨཎོཨྰཔཏྱན་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་སྟེ། ཚངས་པའི་བུ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི་སྔོན་ཆད་གྲགས་པ་བཙན་པར་བྱས་ཏེ་བྲམ་ཟེ་སོ་ན་བཞག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རོལ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཆད་པར་སྨྲ་བ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པ་དང་། རྟག་པར་སྨྲ་བ་ནི་གྲངས་ཅན་པ། ཚངས་པ་བ། ཁྱབ་འཇུག་པ། དབྱོད་པ་བ། དབང་ཕྱུག་པ། བྱེ་བྲག་པ། རིག་པ་ཅན་པ། གཅེར་བུ་པ་སྟེ་བརྒྱད་དུ་བསྡུ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་ཚངས་པ་བ་དང་བྲམ་ཟེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ།

ཕྱི་བཤོལ། ཕྱི་བསྣུར། ཕྱི་འཐེན། ལེ་ལོ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཕྱི་ས། སྐྱག་པ། བཤང་བ།

ཕྱི་སོ། སྔོན་དུས་ས་མཚམས་སུ་ཕྱིའི་དགྲ་ལ་མེལ་ཚེ་དང་སོ་བྱེད་པའི་བློན་པོའམ་དཔོན་པོའི་མིང་། དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས། སྔོན་གྱི་དུས་སུ་ས་མཚམས་ལ་མེལ་ཚེ་དང་སོ་བྱེད་པའི་བློན་པོ་དག་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཕྱིའི་དགྲ་ལ་སོ་བྱེད་པའི་ཕྱི་སོ་བྱ་བ་ཞིག་དང་། བོད་སྡེ་རང་གི་

ནང་དུ་སོ་བྱེད་པའི་ནང་སོ་བྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་ནི་ད་དུང་ཡང་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་དུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལ་སོ་བློན་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་རྗེ་རིང་སོགས་ལ་གསལ་ལོ། །ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

ཕྱིང་ཀ་ལོག ཕྱིན་ཅི་ལོག རྒྱབ་ལོགས། ལུང་གཞི་༼ གཔ ༽༣༨༧བ་༥ལས། ཁོ་བོའི་སྡིག་པ་ཞི་བས་ལས་དེ་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་དེས་ཞི་བ་སྨྲས་ཀྱང་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཆེན་པོ་དེས་ལག་པ་ཕྱིང་ཀ་ལོག་ཏུ་དམ་དུ་བཅིངས་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕུལ་ཏེ། ལྷ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འདིས་བཟང་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་དགའ་མགུར་སྤྱོད་ནས་དེ་བཀུམ་ལགས་སོ། །

ཕྱིང་སང་། (རྒྱའི་སྐད) བློན་པོ། འདི་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན་པར་ལི་གྱུར་དུ་གསུངས།

ཕྱིད་པ། 1 རྐང་ལག་སོགས་འཁྱུགས་རེངས་ཐེབས་པ། གྲང་རེག་གིས་འཁེངས་པ། དཔེར་ན་རྐང་ལག་ཕྱིད་པ། གྲང་དད་ཀྱིས་རྐང་ལག་ཕྱིད་ནད་ཆད་པ། 2 འདང་བ། ལྡིང་བའི་དོན། ཞིབ་པར་མ་ཕྱིད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 3 འཚོ་ཐབས་བྱེད་པའི་དོན་ལའང་བཤད།

ཕྱིའི་མཁའ་སྤྱོད། དག་པ་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞིང་ཁམས།

ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་པ། ནང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མི་སྟོན་པར་ཕྱིའི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་གོ་བ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའམ་དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་ཐབས་བྱེད་པ་ལ། ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་པ་ཟེར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་«བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་བྱུང་བའི་བརྡ་བཀྲོལ་ཉེར་མཁོ»༡༨བ༡ལས། ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་ཙམ་གཅོད་པའོ་ཞེས་པ་ནི། ཕྱིའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གོ་རྒྱའམ་ཤེས་རྒྱ་ཙམ་བྱེད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སམ་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པ་ཙམ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན། ཁ་ཕྱི་བལྟས་ཀྱི་གོ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཙམ་རྩད་གཅོད་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱིའི་གོ་བ་རྒྱ་ཆེར་འཚོལ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། ནང་རྒྱུད་ལ་སྒྲོར་བའི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པ་མིན་སྙམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གི་དྲིས་ལན་ནོར་བུའི་ཕྲེང་བ་༡ན༣ལས། ཐོག་མར་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་ཙམ་གཅོད་ཅེས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་ལགས། ཞེས་པ་ལ་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནང་གི་ཉམས་ལེན་མི་སྟོན་པར་ཕྱིའི་ཆོས་རྣམས་

ལ་གོ་རྒྱུའམ་ཤེས་རྒྱུ་ཙམ་བྱེད་པས་སློ་འདོགས་སམ་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་སྙམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དེ་གོ་བ་ཤེས་པ་དང་ངེས་པ་རྣམས་དོན་མཚུངས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མེད་པའི་བཤད་ཆོས་སུ་བྱས་ཤིང་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་སྙིང་པོའི་དོན་སྟོན་པའི་མན་ངག་ཟུར་དུ་ཡོད་པར་གོ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་རང་ལ་བཤད་པ་དང་བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་ལོགས་ལོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། དྲི་མ་མེད་པའི་མདོ་རྒྱུད་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་ནང་གི་དོན་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིའི་གོ་རྒྱུ་ཙམ་གཅོད་པའོ་ཞེས་བཀྲུས་པའི་གནས་སུ་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གསོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ། གསེར་གྱི་རི་བདུན་གྱི་ཐ་མ་སྭ་ཁྲུད་འཛིན་དང་ཕྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ལྕགས་རི་ཆེན་པོའི་བར་གྱི་མཚོ་ལ་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་དེ་ནི་བ་ཚྭ་ཅན་གྱི་ཆུས་གང་ངོ་། །

ཕྱིའི་མངོན་བྱང་། རིམ་པ་བཞི་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ཉིད་ཕྱིའི་ཟླ་ཉི་སྒྲོད་ཀྱི་སྣང་གསུམ་འདས་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་ཕྱིའི་མངོན་བྱང་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། དུས་དེ་དག་གི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ནི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་འདྲའོ། །ཞེས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གཡའ་དག་པར་གྱུར་ཏེ་ཆེས་དྭངས་ཤིང་། ཐ་མལ་གྱི་སྤྲིན་དང་རྡུལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ས་གཞི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ནས་བསེར་བུ་ཕྲ་མོའི་འགྲོ་འོང་ཡང་རྒྱུན་ཆད་པ། ཞག་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་བྱུང་ལ། དེའི་ཚེ་དགོན་པའི་གླིང་གསེབ་ནས་གཟིམས་ཁང་གི་ཕྱོགས་སུ་རང་རང་གི་བྲང་ཁང་གི་སྟེང་གི་ལ་བད་ཁ་རྣམས་སུ་མཚན་མོ་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་མཐའ་ཡས་པ་ཕུལ་བ་རྣམས་དང་།

གཟིམས་ཁང་གི་སྒོ་དྲུང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་གྲྭའི་ཞལ་དཀར་ཐད་སོ་རྣམས་སུ་མར་མེའི་ཕྲེང་བ་ཆར་དུ་དངར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཚན་རིང་གང་ལ་མེ་ལྕེའི་རྩེ་མོ་ཙུང་ཟད་རླུང་གིས་གཡོ་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཕྱིའི་མཇལ། ཕྱིའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སོགས་ཀློས་བླངས་ཏེ་འབུལ་བ།

ཕྱིར། 1 ཆེད་དུ། དེའི་ཕྱིར་དུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒྲ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྷག་པར། དཔེར་ན་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་བསྟེན་བྱས་ན། །ཕྱིར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གནོད་པ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱིར་ཞིང་ཉམས་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཕྱི་ལ། ཕྱིར་བསྐྱུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 5 ཚུར། རང་ལ། དཔེར་ན་གཞན་ཕྱིར་སྙིང་ནི་བརྩེ་བ་འོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 སླར། སླར་ཡང་། ཕྱིར་བཅོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་འདྲའོ། །རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚ ༽༢༨བ༥ལས། ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱིར་བཅོས། (འདུལ་བ) སྡོམ་པ་ཉམས་པ་སླར་ཡང་གསོ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། སླར་གསོ་བ་སྟེ་དེ་ཡང་ཕྱིར་ནི་སླར། བཅོས་ནི་གསོ་བའོ། །

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དད་པ། (བློ་སྦྱོང་) དད་པ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་ན་ཚ་སྡུག་བསྔལ་དཀའ་བགེགས་ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་བར་དུ་མི་ཆོད་པ་ལ་ཟེར། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དད་པ་བཞི་ནི། དང་བའི་དད་པ། འདོད་པའི་དད་པ། ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་དང་བཞིའོ། །

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན། (ཕར་ཕྱིན) ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་བཤད་ན། གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་འགྱུར་བ་ལྡོག་པ་སོགས་

རྟགས་ཞེ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་དེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། གང་ཟག་གི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་རིགས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་གཞན་དུ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་འགྲོ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་པ་མི་སྲིད་པས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཡང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་དང་ལྡན་པར་མི་བཞག་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་དགེ་འདུན། མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་དགེ་འདུན། སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་དགེ་འདུན་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །མཐོང་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས། །དེ་འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་མཚམས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ན་ཡོད། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ངེས་ན་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་དེ་དག་དང་ལྡན་པ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཐོབ་པར་བཞག་ལ། དེ་ལ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནས་ནི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་དང་། འབྲིང་པོས་མཐོང་ལམ་དང་། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཧ་ལྟར་རྟུལ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཐོབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཇོ་བོའི་ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། མི་ལྡོག་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་སུ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྦྱོར་བའི་ལམ་ནས་མི་ལྡོག་པ་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བ་ནས་མི་ལྡོག་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་མི་ལྡོག་པའོ། །འདིའི་དོན་ནི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས་རྒྱས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། (ཕར་ཕྱིན) ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ཡན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག སྒྲ་བཤད་ནི། ས་དང་པོ་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་ཕྱིར་ལྡོག་པ་མི་སྲིད་པ་དང་། རང་ཉིད་

འབབ་ཞིག་གི་ཚེད་དུ་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་མི་སྐྱེ་བས། བསམ་སྦྱོར་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཕྱིར་ཞིང་། 1 སླར་ཡང་། ཡང་བསྐྱར། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། དེས་ནི་རིམས་སོགས་གནོད་པ་རྣམས། །ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། རྗེའི་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། ཕྱིར་ཞིང་སྟེ་སླར་ཡང་ཞེས་གསུངས། དམ་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། དེས་ན་དེ་ཡིས་སྨན་དག་རྟེན་པ་ནི། །ཤིན་ཏུ་སྦྱར་ལེགས་མཁས་པས་བྱིན་ན་ཡང་། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་ནད་ནི་ཕྱིར་ཞིང་སྐྱེ། །ནམ་ཡང་དེ་ཡི་ནད་རྣམས་མཐར་མི་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ལྷག་པར། ད་དུང་། ཚུར་ལ། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། བདག་གི་ཉོན་མོངས་དགྲ་བོ་གང་། །དུས་རིང་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་ལྟར། །དགྲ་གཞན་ཀུན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུར། །ཡུན་རིང་ཐུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཐུན་པར་རིམ་གྲོ་བསྟེན་བྱས་ན། །ཐམས་ཅད་ཕན་དང་བདེ་བྱེད་ན། །ཉོན་མོངས་རྣམས་ནི་བསྟེན་བྱས་ན། །ཕྱིར་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་གནོད་པ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་། རྗེ་གུང་ཐང་པས་ཀྱང་། ཤུག་པའི་ལོ་མ་མེར་བཙུག་ན། །ལྷག་པར་དྲི་ཞིམ་རྒྱས་པ་བཞིན། །དམ་པ་རྣམས་ལ་གནོད་བྱས་པས། །ཕྱིར་ཞིང་དེ་ཡི་ཚེ་བ་འདོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱིར་ཞིང་བྱུང་བ། (འདུལ་བ) 1 སླར་ཡང་བྱུང་བ། ཡང་བསྐྱར་བྱུང་བ། 2 འཕེལ་བའི་དོན་ཡིན་པར། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༢༢ན༣ལས་བཤད།

ཕྱིར་ཡང་། སླར་ཡང་། རྗེའི་བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ལས། གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ལྷ་ཡི་གནས་ཐོབ་ཀྱང་། །འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་འཆིང་ལས་མ་གྲོལ་བས། །སྔོན་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་འཕེན་པ་ཟད་པ་ན། །ཕྱིར་ཡང་འོག་ཏུ་ལྷུང་ནས་བརྒྱུད་མར་འཁོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱིར་བཞོལ། ཕྱིར་འགྱངས།

ཕྱིར་གསོ་བ། བུ་ཕྲུག་གིས་ཕ་མ་ལ་དྲིན་ལན་དུ་ཕན་འདོགས་ཤིང་ཚུར་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་དོན།

ཕྱིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ཟེར། སྔོན་

ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ལ་གཟིགས། ཧཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དེབ་གཟུགས་༢༨སོགས་སུ་གསུངས་སོ། །

ཕྱིས་གནོན་བྱེད་པ། (འདུལ་བ) ཕྱིས་སུ་སླེབས་ནས་གཞན་ལ་རྐང་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྫིས་པའི་དོན་ནོ། །

ཕྱིས་གནོན་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅུ་བདུན་པ། ཕྱིས་གནོན་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་དབང་བའི་གནས་སུ་སྔར་ཞུགས་པའི་དགེ་སློང་ལ་ཐོ་འཚམས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིས་གནོན་བྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་ན་འཆར་ཀས་ལྗོངས་རྒྱུ་ཞིང་སོང་ནས་རི་བྲག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་དགེ་སློང་ལ་ཕྱིས་གནོན་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་ལུས་སེམས་ལ་གནོད་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱིས་ཞེས་པ་ནི་སྔར་སླེབས་ཟིན་པའི་དགེ་སློང་ལས་ཕྱིས་སུ་སླེབས་པས་ན་ཕྱིས་ཞེས་བྱ་ལ། གནོན་ནི་བརྫིས་པའི་དོན་ཏེ། གྲུ་མོ་དང་སྤྲུས་མོ་དང་རྐང་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྫིས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱིས་སུ་སླེབས་ནས་སྔར་ནས་གནས་དེར་སླེབས་པའི་དགེ་སློང་ལ་གྲུ་མོ་དང་པུས་མོ་སོགས་ཀྱི་གནོན་པའི་དོན་ནོ། །

ཕྱུ་པ། ཁྱིམ་པའི་གོས་ཤིག ཆུ་པ་ཞེས་བྲིས་པའང་ཡོད། ཆུ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས།

ཕྱུག་པ། གནའ་བོ་རྒྱ་གར་ན་གསེར་དངུལ་སོགས་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཕྱུག་པ་ཟེར།

ཕྱུག་པ་ནོར་ཆེ་བ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ། གནའ་བོ་རྒྱ་གར་ན་གསེར་དངུལ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཕྱུག་པ། མ་ཧེ་ལ་སོགས་པ་སྒོ་ཕྱུགས་མང་བ་ལ་ནོར་ཆེ་བ། གྲོ་དང་འབྲུ་ལ་སོགས་པ་མང་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

ཕྱུགས། སྒོ་ཟོག མིས་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་ལྡད་རྒྱག་མཁན་གྱི་དུད་འགྲོ་སྤྱིའི་མིང་།

ཕྱུགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན། སྒོ་ཕྱུགས་སེམས་ཅན་གྱི་དམར་མཆོད་འབུལ་བ་ལ་ཟེར། མང་པོས་ཕྱུགས་

ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་ཞེས་པ་བ་ཕྱུགས་གཅིག་ཕྱུ་ལ་གོ་བ་ནི་ནོར་ཏེ། འདི་སྒོ་ཕྱུགས་སེམས་ཅན་

སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་རྟ་ཡི་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ་ལ་གོ་དགོས། རྒྱ་གར་བས་འདི་ལ་ अश्वमेधः

ཨ་ཤྭ་མེ་དྷཿ Ashwamedha ཟེར་ལ་དེ་ནི་རྟ་ཡི་མཆོད་སྦྱིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དབྱིན་སྐད་དུ་Horse sacrifice ཟེར། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱིས་ལྷ་མཆོད་པའི་ཡུལ་སྲོལ་

ཞིག་གོ།

ཕྱུགས་ཚུང་། སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པའི་དུས་ལ་བབས་པའི་གཞོན་ནུ་མ་ལ་ཟེར། མོ་གསར། འདུལ་བ་རྣམ་

པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཆུ༽༡༢༣ན༤ལས། ཕྱུགས་ཚུང་ཞེས་བྱ་བ་

ནི་ལང་ཚོ་ལ་འབབ་པའི་གཞོན་ནུ་མའོ། །ཞེས་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར།

ཕྱུགས་ཕྱུང་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་ཡང་དཔྱད།

ཕྱུགས་ཚུང་མ་ཉམས་པ། གྲོང་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པ། མོ་གསར། ལང་ཚོ་མ་ཉམས་པ།

ཕྱུགས་ཕྱུང་། ཕྱུགས་ཚུང་ལ་གཟིགས།

ཕྱུགས་མ། ཕྱུགས་རྫི། རྫིའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། བླ་མ་དབུ་མ་པ་ཁོང་རང་ལ་མདོ་

ཁམས་ན་ཕྱུགས་མ་སྐྱོང་བའི་དུས་ཉིད་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་

གི་སྣང་བ་ནར་མར་འོང་ཚུལ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱུང་ཕྱུང་། གཞོན་ནུ་མའི་མིང་ཡིན་པར། ལྟུང་སྐྱ་རོལ་རྡོར་གསུང་།

ཕྱུར་བ། དར་བས་བཟོས་པའི་ཟས་ཤིག ཆུར་བ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི། ཕྱུར་བ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ། མངར་

ཕྱུར། སྔོ་ཕྱུར། སྐྱུར་ཕྱུར། སྐྱ་ཕྱུར་དང་བཞི་ཙམ་ཡོད། མངར་ཕྱུར་ནི། མར་དང་ཁ་སྦྲི་མ་

བླངས་པའི་ཕྱུར་བ་ལ་ཟེར། སྔོ་ཕྱུར་ནི། དར་བ་ལན་ཅིག་བསྐོར་ཏེ་བཏོན་པའི་ཕྱུར་བ་རོ་

བཙུད་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། སྐྱུར་ཕྱུར་ནི། འོ་མ་བསྲུབས་རྗེས་དར་བ་ཙུང་ཡུན་རིང་བར་

བསྐོལ་བ་ལས་བཏོན་པའི་ཕྱུར་བ་ལ་ཟེར། སྐྱ་ཕྱུར་ནི། ཕྱུར་ཆུའམ་སྔོ་ཁུ་ཡུན་རིང་བསྐོལ་

ཏེ་བསྐམས་ནས་བཏོན་པའི་ཕྱུར་བ་རོ་བཙུད་ཞན་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། ཡུལ་སྐད་ལ་ཕྱུ་ར་ཟེར།

འོན་ཀྱང་ཕྱུ་ར་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཕྱུར་བ་ཟུར་ཚག་པ་ཡིན་པས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་

ཆེན་མོ་སོགས་སུ་འདི་ཚད་ལྡན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བཞག་པ་ནི་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱུར་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་ཏེ། འདི་བཟོ་དུས་ཕྱུར་ཁུའི་སྟེང་དུ་འཕྱུར་བའམ་ལྡིང་ནས་སྤྱོད་པའི་ཆ་ནས་ཕྱུར་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ཕལ་ཆེར་ངེས་ཤིང་། གལ་ཏེ་ཕྱུ་ར་ཞེས་བརྗོད་ན་གོ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་། ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་པ་ན་ཡང་རྒྱད་ཚོད་དཀའ་བ་དང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཉམས་ཆག་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྐྱེན་དུ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མང་པོ་སྣང་ངོ་། །འོན་འཕྱུར་བ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་ཕྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྱ་ཚིག་དང་ནོར་གྱིས་དོགས་ནས་འས་འཕྱུལ་འཕྱིས་པའོ། །བྱ་ཚིག་མིང་དུ་བཞག་པའི་ཚེ་སྔོན་རྗེས་དོར་བའམ་ཡང་ན་འགག་ཞིག་ལ་རྗེས་འཇུག་སྔོན་པའང་མང་དུ་ཡོད་དོ། །དཔེར་ན་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱང་། འགྱུར་བཅོས་གཏོང་བ་ལ་འཆོས་ཞེས་པའི་འཆོས་དེ་རང་ལ་འས་འཕྱུལ་དོར་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འདི་ལ་ཆུར་བ་ཞེས་བྲིས་པའང་སྣང་ངོ་། །

ཕྱེ་མ་ཕུར་མ། ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་ལ་གཟིགས།

ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ། ཙན་དན་སོགས་ཞིབ་མོར་བཏགས་པའི་དངོས་རྫས་ཀྱི་ཐུམ་བུའི་མིང་། དེ་ཡང་ཕྱེ་མ་ནི་ཞིབ་མོར་བཏགས་པའི་དངོས་རྫས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཕུར་མ་ནི་ཐུམ་བུའི་མིང་ངོ་། །ཙན་དན་དང་། ཨ་ག་རུའི་ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །དམ་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་མོ་ཙན་དན་དང་། ཨ་ག་རུའི་ཕྱེ་མའི་ཕུར་མ་ཐོགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕུར་མ་ནི་ཐུམ་བུའི་མིང་དུ་མཚོ་ནཻ་ཀ་ནའང་གསལ།

ཕྱེ་མར་རློག རྣམ་པ་འཐག་བྱེད་ཀྱི་མཆེ་གྱུས་རྣམ་པ་འཐག་པ་བཞིན་དུ་ཞིབ་པར་འཐག་པའི་དོན་ཡིན། རྟུལ་དུ་རློག་དང་འདྲ།

ཕྱེ་ཞིབ སྐྱུལ་ཚིག་ཅིག་སྟེ། སྒྲོ་སོགས་ཕྱེ་ཞིབ་ཅེས་པའོ། །

ཕྱེ་ཤིབ ཕྱེ་ཞིབ་དང་དོན་འདྲ། སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་ལྟར་བྱས་ན། ལྗོན་དབང་ལས། ཚིག་ཕྲད་ཞིང་སོགས་ངན་མ། །འདང་ར་ལ་མཐའ་མེད་མཐར། །ཞིང་ཞེས་ཞེའོ་ཞེ་ན་ཞིག །ཅེས་གསུངས་

པ་ལྟར། ཕྱེ་ཞིག་ཅེས་ཐོབ་ཀྱང་། མཁས་པ་འགའ་རེས་ "ཕྱེ་ཤིག"ཅེས་པ་ནུས་པ་ཆེ་བར་བཞེད་དེ། གསེར་ཏོག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐུལ་ཚིག་ལ་ཅིག་ཞིག་ཤིག་གང་ཐོབ་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་མོད་དཔེ་ཁུངས་དག་པར། ཕྱེ་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་འགའ་རེ་སྣང་བས་སྐུལ་བ་གསལ་བྱེད་དུ་ཞིག་ལས་ཤིག་སྦྱར་བ་ནུས་པ་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །(གསལ་བཤད། མ་དཔེར་ "བསྐུལ་ཚིག"དང"བསྐུལ་བ"ཞེས་འདུག་ཀྱང་འདིར་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་བཅོས་འགྱུར་བྱས)

ཕྱེད་སྐྱིལ། སྐྱིལ་ཀྲུང་ཕྱེད་པ་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཕྱེད་བཅིངས། དབུ་སྐྲའི་ཕྱེད་སྤྱི་བོར་བཅིངས་ཤིང་ཕྱེད་ཐུར་དུ་འཕྱང་བའི་རྣམ་པའོ། །

ཕྱེད་དང་བརྒྱད། བདུན་དང་ཕྱེད་ཀ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཕྱེད་ཀ་དང་རིལ་པོ་ཚང་མ་བསྡོམས་པས་བརྒྱད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཡིག་སྐད་ལ། ཕྱེད་ཀ་དང་བཅས་ཏེ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ།།ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་ཐོན་མིའི་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། ཕྱེད་དང་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི་ཁྱོད་ལྟར་ན་བརྒྱད་དང་ཕྱེད་ཅེས་པ་དང་མཚུངས་པར་བསམས་ནའང་དེ་གཉིས་མི་གཅིག་སྟེ། ཕྱེད་དང་བརྒྱད་ཅེས་པའི་དོན་ནི་ཕྱེད་པ་གཅིག་གལ་ཏེ་སྣོན་རྒྱུ་ཡོད་ན་རིལ་པོ་བརྒྱད་ཡིན་ཞེས་པའི་བརྡ་ཡིན་པས་འདི་ཙམ་ལ་ཡང་མགོ་བོ་འཁྱུག་མཁན་མང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱེན། (བརྡ་རྙིང) (འདུལ་བ) འཕྱེན་ལ་གཟིགས།

ཕྱེར། ཕྱེ་མར་ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚིག ཕྱེ་མར་བརླགས་ཞེས་པར་ཕྱེར་བརླགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱེར་བརླགས། ཕྱེ་མར་བརླགས་ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚིག་སྟེ། ཕྱེ་མར་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ག་པ ༽༢༥༡བ༡ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་འཚོ་མ་ལ་རྟོག་པ་ན་ཕྲུག་ན་ལྕུགས་ཀྱི་མདའ་བསྣམས་པ་དེ་ཕྱེར་བརླགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱེས། མང་པོས། ཕྱེ་ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ་ཕྱེས་ཞེས་བྲིས་སྣང་སྟེ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བུམ་པ་ཆུས་བཀང་ལྟ་བུ་སྔོན་འཛུག་ཁོ་ནའི་བྱེད་པས་འདས་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་། ཐུགས་དམ་བསྐངས་

ལྟ་བུ་སྔོན་འཇུག་པོ་ཡིག་དང་འབྲེལ་ཙམ་ལས་གཙོ་བོར་རྗེས་འཇུག་གི་བྱེད་པས་འདས་ཚིག་ཏུ་གྲུབ་པ་སོགས་བྱེ་བྲག "ཕྱེས" ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྟ་བུ། འཇུ་མི་ཕམ་རིན་པོ་ཆེས། བྱ་ཡུལ་བྱེད་པོ་བྱ་བའི་ཚིག་རྣམས་ལ།། དབྱེ་བ་འབྱེད་བྱེད་ཕྱེ་བ་ཞེས་དང་ནི། །གདེག་བྱ་འདེག་བྱེད་བཏེག་པ་ལ་སོགས་པ། །བྱས་པ་རྣམས་ལ་ས་མཐའ་མི་ཐོབ་སྟེ། །ཞེས་ས་མི་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །

ཕྱོ་ཕྱོ། ཕྱི་ལ་བྲད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

ཕྱོགས། 1 ངོས་གཅིག་གམ་ལོགས་གཅིག་གི་མིང་། 2 ཁོངས་གཏོགས་དང་། སྡེ་ཚན། རིགས། རིས་བཅས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན་རང་ཕྱོགས་དང་གཞན་ཕྱོགས་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལྟ་བུ། 3 ཟླ་ཕྱེད། ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 བསྒྲུབ་བྱ་སྟེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན། 5 རང་གི་གཞུང་ལུགས་དམ་འཆའ་བ་པོ། ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 གྲངས་བཅུའི་མིང་། 7 གྲོགས་ཀྱི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ཀ༽༡༥༨བ༢ལས། དུག་སྡེ་དག་གིས་དེ་མཐོང་ནས་དེ་དག་གིས་སྨྲས་པ། དགའ་བོ་ཉེ་དགའ་ཁྱོན་ཞུགས་འདི་ཕྱོགས་ཚོལ་གྱིས་ཞག་བདུན་འདས་ནས་ཕྱོགས་དང་བཅས་ནས་རྩ་ནས་གདོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་མཁས་ཀྱི་སློབ་མ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཚད་མ་རང་ལས་མཁས་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་བསྟེན་ནས་ཚད་མ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར། ཚད་མའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བརྩམ་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཕྱག་ཙེས་པའི་བྲག་ངོས་ལ་རྗོ་ཐལ་གྱིས། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། །ཚད་མ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རང་གི་གཞུང་ཀུན་ལས། །བཏུས་ཏེ་སྣ་ཚོགས་འཐོར་རྣམས་འདིར་གཅིག་བྱ། །ཞེས་མཆོད་བརྗོད་དང་བཅས་

པར་དམ་བཅའ་བྲིས་པ་ན་ས་གཡོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟས་ཁྱད་པར་ཅན་བྱུང་། དེའི་ཉེ་ལོགས་ན་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ནག་པོ་ཐུབ་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས། སློབ་དཔོན་བསོད་སྙོམས་ལ་བཞུད་པའི་ཤུལ་དུ། ལན་གཉིས་བསུབས་པ་ན། གསུམ་པ་བྲིས་ནས་མཇུག་ཏུ་ངས་བྲིས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འཕྱི་བ་སུ་ཡིན། ཀུ་རེ་དང་ཀྲུལ་ཀའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་དགོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་མ་ཕྱི། ཐག་དོག་གི་དབང་གིས་ཡིན་ན་བློ་ལ་ཡོད་པས་དབྱེ་བར་མི་ནུས་སོ། །འདི་ལ་ནོར་བ་ཡོད་པས་རྩོད་པར་འདོད་ན། ལུས་སྣང་བར་གྱིས་ཤིག་བརྩད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྲིས་སོ། །སློབ་དཔོན་བསོད་སྙོམས་ལས་འཁོར་ཏེ་བྱོན་པ་དང་ཐད་ནས་བསྟན་པ་རྒྱལ་དུ་བཙུགས་ཏེ་བརྩད་པས་ལན་གསུམ་གྱིས་བར་དུ་མུ་སྟེགས་པ་ཕམ་པར་མཛད། དཔྱོད་ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་གསུངས་པས། ཁོ་ཁྲོས་ཏེ་ཁ་ནས་མེ་སྦར་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་བསྲེགས། སློབ་དཔོན་ཡང་ཚིག་ལ་ཁད་བྱུས་པར་ཐུགས་སྐྱོ་སྟེ། ངས་མུ་སྟེགས་པ་འདི་གཅིག་པུའི་དོན་ཡང་བྱ་མི་ནུས་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལྟ་ཅི་སྨོས་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས། རྡོ་ཐལ་གནམ་ལ་འཕངས་ཏེ་ས་ལ་བབས་མ་ཐག་སེམས་བསྐྱེད་གཏང་ངོ་སྙམ་དུ་འཕངས་པས་ས་ལ་མ་བབས་པར་འཇམ་དཔལ་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་བསྟན་འགྲོ་ལ་ཕན་པ་དང་། ཕྱི་མའི་དུས་ན་བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྗེས་སུ་བཟུང་ངོ་། །བསྟན་བཅོས་ཀྱང་། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ། དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ། དུས་གསུམ་བརྟག་པ། རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་འཁོར་ལོ་སོགས་མང་དུ་མཛད་དེ། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་འབྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་ཏོ། །

ཕྱོགས་ཀྱི་མཛེས་མ། ཕྱོགས་བུད་མེད་མཛེས་མའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་དྲིས་ལན་༼བ༡༽ལས། སྙན་ངག་གི་གཟུགས་ཅན་རྒྱན་ལ། ཕྱོགས་བུད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱོགས་སྐྱོང་། ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག དེ་ལ་ཀླུ་དང་ཡི་དྭགས་སུ་གཏོགས་པའང་ཡོད་པ་མཆིམས་མཛོད་

ལས་གསུངས་ཏེ། གནོད་སྦྱིན་དང་། ཕྱོགས་སྐྱོང་དང་། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང་། བདུད་རྣམས་ནི་ཕལ་ཆེར་ལྷའི་སྡེར་གཏོགས་ལ། ཀླུ་དང་ཡི་དྭགས་སུ་གཏོགས་པའང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། སྤྱིར་ཕྱོགས་སྐྱོང་ལ། ཕུར་གདབ་བྱེད་ས་ལྷ་བུ་བགེགས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་དང་། སྟོན་འགྲོའི་གཏོར་མ་འབུལ་ས་ལྷ་བུ་དཀར་ཕྱོགས་པ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་མཐར་ཡོད་པ་ཕྱི་འགྲོའི་གཏོར་མ་འབུལ་ས་ལྷ་བུ་གཙོ་བོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པར་བཅས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།

ཕྱོགས་སྐྱོང་བརྒྱད། ཤར་དུ་བརྒྱ་བྱིན་དཀར་པོ་གླང་པོ་ལ་ཞོན་པ། ལྷོར་གཤིན་རྗེ་སྔོན་པོ་མ་ཧེ་ལ་ཞོན་པ། ནུབ་ཏུ་ཆུ་ལྷ་དཀར་པོ་གདེངས་ཀ་བདུན་དང་ལྡན་པ་ཆུ་སྲིན་ལ་ཞོན་པ། བྱང་དུ་གནོད་སྦྱིན་སེར་པོ་མི་ལ་ཞོན་པ། བྱང་ཤར་དུ་དབང་ལྡན་དཀར་པོ་གླང་ལ་ཞོན་པ། ཤར་ལྷོར་མེ་ལྷ་དམར་པོ་ར་སྐྱེས་ལ་ཞོན་པ། ལྷོ་ནུབ་ཏུ་སྲིན་པོ་སྔོན་པོ་མི་མགོའི་ཐྲེང་བའི་ཅན་པན་ཅན་རོ་ལངས་ལ་ཞོན་པ། ནུབ་བྱང་དུ་རླུང་ལྷ་དུད་ཁ་ཤ་བ་ལ་ཞོན་པ་དང་བརྒྱད་དོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་བཞི་པ། དང་པོ་གཉིས་ཐུགས་ཀར་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས། གཡས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་རྡོ་རྗེ་དབྱུག་པ་སྦྲུལ་ནོར་བུ་སྐྱུགས་པའི་ནེའུ་ལེ་རྩེ་གསུམ་བགྲང་ཕྲེང་རལ་གྲི་བ་དན་བསྣམས་པ་དང་། གཡོན་ཐམས་ཅད་ཐོད་ཁྲག་ཐུགས་ཀར་བཟུང་ནས་རང་གི་ཡུམ་ལ་འཁྱུད་པའོ། །

ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུ། དབང་པོ། གཤིན་རྗེ། ཆུ་བདག གནོད་སྦྱིན། མེ་ལྷ། སྲིན་པོ། རླུང་ལྷ། འབྱུང་པོ། ཚངས་པ། ས་ཡི་ལྷ་མོ་བཅུ་ལ་ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུ་ཞེས་བྱའོ། །

ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅོ་ལྔ། ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུའི་སྟེང་དུ། ཉེ་དབང་། ཚོགས་བདག ཉི་མ། ཟླ་བ། ཐགས་བཟང་རིས་ལྔ། བསྣན་ན་ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅོ་ལྔའོ། །

ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། དེའི་སློབ་མ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ལ་ཟེར།

ཕྱོགས་སྔ་ཕྱི། སྔ་རྒོལ་དང་ཕྱི་རྒོལ་དང་དོན་འདྲ། སྐྲ་བཤད་ནི། རང་གི་གཞུང་ལུགས་དམ་འཆའ་བ་

ལ་ཕྱོགས་སྔ་མ། གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དམ་འཆའ་བ་ལ་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ཟེར་བ་ཡིན་འདུག འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་གཞུང་ལུགས་དམ་འཆའ་བའོ། །གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་དམ་འཆའ་བའོ། །ཕྱོགས་སྔ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་གཞུང་ལུགས་དམ་འཆའ་བ་སྔར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼ ཚུ ༽༢༧ན༢ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །

ཕྱོགས་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན། (འདུལ་བ) སྣ་འགའ་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་དང་དོན་གཅིག མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཕྱོགས་གཅིག་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ནི་ཉེས་པའི་རྩ་བ་བཞི་ཆང་དང་ལྔ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཉིས་བསྲུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ། (འདུལ་བ) རྩ་བའི་མདོ་དང་བཤད་པའི་མདོ་གཉིས་པོའི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་འདུལ་བའི་མདོ་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན་དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་མདོ་དང་། འཁར་བསིལ་གྱི་མདོ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །

ཕྱོགས་དང་ཟླ་བའི་རྣལ་འབྱོར། ཕྱོགས་བཅུ་ཡོད་པས་གྲངས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་དུ་ཕྱོགས་ནི་བཅུའི་མིང་དུ་བཤད་ལ། ཟླ་བ་ནི་གཅིག་གི་མིང་སྟེ། བཅུ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར་རམ། བསྐྱེད་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཅུ་གཅིག་གི་མིང་ངོ་། །

ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ཅིག་ཤོས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་ཞེས་པའི་དོན།

ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་སུ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མང་པོར་ཞེས་པའི་དོན། ཚོམས་ལས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་སུ་རྣམ་འཕོར་བ། །དེ་མཐོང་འདི་ལ་ཅི་ཞིག་དགའ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདི་ཟློས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མང་པོ་སྣ་ཚོགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱོགས་མདོག ཕྱོགས་གང་དུ་ཡོད་པ་དེའི་མདོག་གམ་དེའི་མདོག་དང་ལྡན་པ།

ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ནས་ཞེས་སོགས། ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ནས་ཞེས་པ་ནས། འགྲོ་བའི་དོན་ཕྱིར་ཞེས་པའི་བར་དང་། མཚུངས་མེད་ཅེས་པ་ནས་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ཤོག་ཅེས་པའི་བར། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱིས་མཛད་པར་གསུངས།

ཕྱོགས་ཕྱོགས། ཕྱོགས་ཐ་དད་པའམ། ཕྱོགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོའི་དོན། ཇེའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཕྱོགས་ཕྱོགས་ནས་འདུས་པའི་བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱོགས་མཚམས་བརྒྱད། ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བཞི་དང་བརྒྱད་དོ། །ཕྱོགས་བཞི་ནི། ཤར། ལྷོ། ནུབ། བྱང་དང་བཞིའོ། །མཚམས་བཞི་ནི། ཤར་ལྷོ་ (མེ) ལྷོ་ནུབ་ (བདེན་བྲལ) ནུབ་བྱང་ (རླུང) བྱང་ཤར་ (དབང་ལྡན་དང་བཞིའོ)

ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་ཟེར། སྐྲ་བཤད་ནི། དེ་དག་གི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་རང་གི་ཕྱོགས་སོ་སོར་བཀྲལ་ཏེ་འཛིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ། (བཀའ་བརྒྱུད) སྤྱོད་པ་ལྔའི་ཡ་གྱལ། བཟང་ངན་གྱི་རྟོག་པ་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་དགེ་སྦྱོར་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གྲོགས་སུ་སོང་ན། དེ་ལ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པས་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

ཕྱོགས་ལྷུང་། རང་གི་ལུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ཞེ་སྡང་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱོད། (འདུལ་བ) ཕྱོད་པ་ལ་གཟིགས།

ཕྱོད་པ། (འདུལ་བ) ནུས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ནུས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྲ། 1 རྒྱན། 2 ཕྲ་བ་དང་དོན་འདྲ།

ཕྲ་རྒྱས། (མཛོད) ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་སེམས་རྒྱུད་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་ཀྱང་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་ན་ཕྲ། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པའམ་འཕེལ་བར་བྱས་པས་ན་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༼ཅོ་ཕ༽༡༧༥(༢བ༦ལས། ཨ་ནུ་ཤ་ཡ་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་དང་སྦྱར་ན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་ཀྱང་བརྟག་དཀའ་སྟེ་ཕྲ་བ་དང་། དམིགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་བྱ་གནམ་ལ་འཕྱུར་བའི་གྲིབ་མ་ལ་ཆུ་སྲིན་སྟེག་པའི་མིང་སྟེ་ཕྲ་རྒྱས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྲ་རྒྱས་དྲུག (མཛོད) འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ལྟ་བ། ཐེ་ཚོམ་དང་དྲུག་གོ །རྩ་ཉོན་དྲུག་དང་དོན་གཅིག་གོ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཕྲ་རྒྱས་དྲུག །འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་མ་རིག་ལྟ་བ་དང་། །ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ཏེ་དེ་དྲུག་ཀྱང་། །འདོད་ཆགས་དབྱེ་བས་བདུན་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

ཕྲ་པོ། (ཡུལ་སྐད) ཕྲ་མོ་དང་དོན་གཅིག ལྟ་ས་བས་ཕྲ་པོ་ལ་ཕ་པོ་ཟེར།

ཕྲ་བ། 1 ཆ་ཤས་ཆུང་ངུ། ཕྲན་ཚེགས། ཕྲ་མོ་རྣམས་དོན་གཅིག 2 སྤྱོད་དཀའ་བ་དང་། ལྷི་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྣམ་པར་འཐག་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་མདོ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཕྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 རྟོགས་དཀའ་བ།

ཕྲ་བ་གཅུག་མའི་ལུས། གཅུག་མའི་ལུས་ལ་གཟིགས།

ཕྲ་བ་གཅུག་མའི་སེམས། གཅུག་མའི་སེམས་ལ་གཟིགས།

ཕྲ་བ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར། བསྐྱེད་རིམ་ཕྲ་མོ་དང་དོན་གཅིག བརྟགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་ལ་ལོབས་པ་ན། ཐིག་ལེ་ཕྲ་མོའི་ནང་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྒོམ་པ་ལ་

སོགས་པའི་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར། རྟོག་པའམ་བརྟགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི། བསྐྱེད་རིམ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་བཏགས་པའོ། །རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཕྲམ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་གསུམ་པ། ཕྲམ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་གཞན་གཉིས་ཡན་ཆད་དབྱེ་བའི་བསམ་པས་ཕྲ་མའི་ཚིག་ངག་ཏུ་སྨྲས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེ་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་ཕྲ་མ་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། རང་རིགས་ཀྱི་མཛའ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པའོ། །

ཕྲ་མེན། ཕྲ་མེན་མ་དང་འདྲ།

ཕྲ་མེན་མ། 1 ལྷའི་གཡོག་འཁོར་རམ། གདོན་གྱི་མིང་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། 2 ལྷ་མིན་སྲིན་པོའི་རིགས་ཤིག་ལའང་བཤད། 3 སྨད་འཚོང་མའི་མིང་ལའང་བཤད་དོ། །

ཕྲ་མོ། 1 ཏ་ཅང་ཆུང་བ། རགས་པ་དང་སྦོམ་པོ་མིན་པ། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། ལོ་ན་ཕྲ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཞིབ་པའི་དོན། ཡལ་ག་ཕྲ་མོ། སྐུད་མ་ཕྲ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྟོགས་དཀའ་བ། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྲ་རགས། 1 ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོ། 2 རྟོགས་དཀའ་སླ། རྟོགས་དཀའ་བ་ལ་ཕྲ་མོ་དང་། རྟོགས་སླ་བ་ལ་རགས་པ་ཟེར། སྟོང་ཉིད་ཕྲ་རགས་ལྟ་བུ། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༦ ༣ལས། རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་འདིར་རྟོགས་པར་སླ་བ་དང་དཀའ་བ་ལ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ། (མཛོད) རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་འདྲ།

ཕྲ་ཤགས། ཧ་ཧྲིལ་དང་བོང་བུ་དང་རི་དྭགས་སོགས་ཀྱིས་རྗོག་རྒྱག་གཞུ་བའམ། ཡང་ན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྗོག་རྒྱག་གཞུ་རེས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། འཕྲ་ཤགས་དང་དོན་འདྲ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽༡༩༨༥(ན༢ལས། རི་དྭགས་ཀྱི་དཔོན་པོ་དེ་འབད་ཀྱང་རྙི་གཅད་པར་མ་ནུས་ཤིང་དེ་དེ་ལྟར་ཕྲ་ཤགས་བྱེད་པའི་རི་དྭགས་མོ་དེས་མཐོང་ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་སྨྲས་པ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྲག 1 བར། བར་མཚམས། དབུས་སམ་དཀྱིལ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཕྲག ཧྲག སྲག བར། བར་དབྲག བར་སྣུབས། བར་གསེང་། བར་གསེབ། བར་ཧྲག དབྲག སྣུབས། གསེང་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། དཔེར་ན། སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་སམ་བར་ལ་སྨིན་ཕྲག་དང་སྨིན་མཚམས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་ནི་རྣམ་པར་གཡེངས་པའི་མི། །ཉོན་མོངས་མཆེ་བའི་ཕྲག་ན་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 སྡེ་ཚན་གྱི་མིང་། ཁྲི་ཕྲག འབུམ་ཕྲག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྲག་དོག ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ལྷ་པ་ནི། ཞེ་སྡང་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་བཟོད་པར་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུགས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཡིད་མི་བདེ་འདྲེན་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་གུ་དོག་པས་ན་ཕྲག་དོག་ཅེས་བྱ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཕྲག་གམ་གུ་དོག་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཕྲག་དོག་པ། ཕྲག་དོག་ཟ་བའི་དོན། གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཕྲག་དོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྲག་དོག་མ་ནིང་། (འདུལ་བ) མ་ནིང་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཕོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཚེ་ཕྲག་དོག་གིས་དབང་པོ་ལས་རུང་དུ་གྱུར་ལ། དུས་གཞན་གྱི་ཚེ་མི་རུང་བའི་མ་ནིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཀ ༽༦༥ན༧ལས། ཕྲག་དོག་ཅན་གྱི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་གཞན་དག་རྩོལ་བ་མཐོང་ན་དབང་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྲད་རང་དབང་ཅན། (བརྡ་སྤྲོད) ནི་སྒྲ། དང་སྒྲ། དེ་སྒྲ། སྦྱི་སྒྲ། ཅི་ཇི་སུ་གང བདག་སྒྲ། པ་པོ་བ་བོ་མ་མོ་དགག་སྒྲ་མ་མི་མིན་མེདརྣམས་སོ། །རྒྱས་པ་ཚིག་ཕྲད་ལ་གཟིགས།

ཕྲད་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ། (བརྡ་སྤྲོད) སླར་བསྡུ། (གོ་ངོ་དོ་ནོ་བོ་མོ་འོ། །རོ་ལོ་སོ་ཏོ) ལ་དོན། (སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ) ཨི་ལྷན་ཏེ་བྱེད་སྒྲ་དང་འབྲེལ་སྒྲ། (གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི། །གྱིས་ཀྱིས་གྱིས་འིས་ཡིས) རྒྱན་སྡུད། (ཀྱང་ཡང་འང) ལྷག་བཅས། (ཏེ་དེ་སྟེ) འབྱེད་སྡུད། (གམ་ངམ་དམ་ནམ་བམ་མམ་འམ། །རམ་ལམ་སམ་ཏམ) འབྱུང་ཁུངས། (ནས་ལས) འབོད་སྒྲ་ (ཀྱེ་ཀྭ་ཡེ་ཨྰ་ཡེ)

བཙས་སོ། །ཚིག་ཕྲད་ལ་གཟིགས།

ཐྲན། 1 ཕྲ་མོའམ། ཆུང་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྡུལ་ཕྲན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ཕྲན་དང་བྲན་གཉིས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་ཆུ་ཕྲན་ལ་ཆུ་བྲན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཕྲན་ནི་ཕྲ་མོ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྡུས་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ཆུ་ཆ་པོ་ལ། ཆུ་ཚན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། །2 བདག་ང་རང་ཞེས་པ་སྟེ། རང་ཉིད་དམའ་ས་འཛིན་པའི་ཚིག་ཅིག

ཐན་ཚིགས། (འདུལ་བ) 1 ཕྲ་བའམ་ཕྲ་མོ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ་བ ༽༡༧༣༥ན༣ལས། ཐན་ཚིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལྟུང་བ་ཐན་ཚིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །2 ཉུང་དུ། ཟས་ཐན་ཚིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཆོས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 འདུལ་བ་ལུང་ཐན་ཚིགས་ཀྱི་མིང་།

ཐི་ལི་ལི། ཐུར་དུ་འདྲིལ་ནས་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱུག་སྦྱབས་ཕྲ་མོའི་ནང་སྲན་རིལ་འདྲིལ་ནས་འགྲོ་བ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་སྐྱུད་པ་ལ་ཆུ་ཐིག་འཁྲིལ་ཏེ་འགྲོ་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཟེར།

ཐུ་བ། ཐུ་མའམ། ཐུ་ཁོག ཁོག་མའི་མིང་།

ཐུ་མ། 1 བུ་སྣོད་དམ་ཤ་མ། 2 རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་། 3 དམག་སྒར།

ཐུ་མ་བཏབ། དམག་སྒར་བརྒྱབ་པ། ལུང་ཐན་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཐུ་མ་བཏབ་པ་ནི་དམག་གི་བཀོད་པ་བྱས་ནས་སོ། ། ཞེས་གསུངས།

ཐུ་གུ། ཐུག་གུའི་འཁྲི་ཚུལ་གཞན་དུ་བཤད། འོན་ཀྱང་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་རྩ་བར། ཐུ་གུ་ཞེས་པའི་འཁྲི་ཚུལ་འདི་ནོར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཤཱཀྱ་སོགས་ལ་ག་མཐའ་སྦྱང་། །ཐག་དོག་ཐུག་གུར་མེད་ན་ནོར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

ཐུ་བ། 1 རྔ་སྣོད་ཀྱི་མིང་། ལུང་ཐན་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རྔེ་ཙུ་ནི་ཐུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་བ་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ། །ཅམ་གྱིས་འབྲེལ་པ་མེད་པ་མིན། །འབྲེལ་པར་སྲིད་པ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །ཐུ་བའི་འབྲས་ནི་ཚོས་པ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 (འདུལ་བ) དམག་གི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་

བཤད་པ་༼ཚ༽༡༥༤བ༢ལས། ཕྲུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་ལྟུང་བྱེད་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་པ་དམག་གི་ནང་ན་གནས་པའི་ལྟུང་བྱེད་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྩ་བ་ལས་ནི་ཕྲུ་མ་ཞེས་འབྱུང་གི་ཕྲུ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི་མེད་དེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཛ་པ༽༡༢༢ན༣ལས། རྒྱལ་པོས་དེ་ཉིད་དུ་ཕྲུ་མ་བཏབ་སྟེ་འདུག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་མོ། །

ཕྲུ་མ། དམག་གི་མིང་། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྲུ་མ་བཏབ་པ་ནི་དམག་གི་བཀོད་པ་བྱས་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཛ་པ༽༡༢༢ན༣ལས། རྒྱལ་པོས་དེ་ཉིད་དུ་ཕྲུ་མ་བཏབ་སྟེ་འདུག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྲུག་གུ། ལོ་ན་ཆེར་མ་ལོངས་པའི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་མིང་།

ཕྲུག་གུ་མལ་འབྱར། སྐྱེས་ནས་ཡུན་རིང་པོར་མ་ལོན་པའི་ཕྲུག་གུ། ཕྲུག་གུ་མལ་འབྱར་དང་། ལོ་ནད་སྨན་འབྱར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཡིན་པར་འདུག་སྟེ། རྫེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་ལས། དེ་ནས་ཞག་འགའ་སོང་བ་དང་། བཙུན་མོ་དེ་ལོ་ནད་སྨན་འབྱར་གྱིས་ཟིན་ཏེ་སྨན་དཔྱད་རིམ་གྲོ་ཅི་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར་ཡུན་རིང་ན་སྟེ་འཆི་ལ་ཐུག་ཀྱང་འཆིར་མ་འདོད་པའི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ཕྲུག་གུ་མར་འབྱར་ཡང་འཐད་པར་སེམས། མ་ལ་འབྱར་ནས་ནུ་མ་ནུ་བ་ཙམ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མི་ནུས་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པར་སེམས།

ཕྲུག་གུ་མར་འབྱར། ཕྲུག་གུ་མལ་འབྱར་དང་དོན་འདྲ།

ཕྲུགས། 1 འཕྲུག་པའི་སྐྱུལ་ཚིག 2 ཆའམ་ཟུང་། གཉིས། ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (འདུལ་བ) སྡེ་ཚན། ལྔན་ཅིག་སྦྱར་བ། ལྔའི་སྡེ་ཚན་ལ་ལྔ་ཕྲུགས་ཞེས་པ་དང་། དགུའི་སྡེ་ཚན་ལ་དགུ་ཕྲུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྔན་ཅིག་སྦྱར་བ། སྡེ་ཚན། ཕྲུགས་རྣམས་དོན་འདྲ་བར་འདུལ་བའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་སྐབས་ལས་ཤེས་སོ། །4 ཕྲུག་གུ་དང་དོན་གཅིག འདུལ་བ་རྣམ་

པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༢༢༤ན༣ ལས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་མོ་དང་། མེས་པོ་དང་། ཕྱུགས་ལ་བརྟེན་པའི་བདུན་པ་ཚུན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་ཡིན་ལ་དེ་ཕན་ཆད་ནི་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་རྩ་བ་ལས་ཀྱང་། པར་སིག་གི་ལྦ་བ་དང་བེའུ་ཕྱུགས་དང་པར་ཐང་ཁྲ་བོ་གང་ཟག་གིས་བདག་གིར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །5 ཟུར་ལ་འཇུག་གམ་སྙམ་སྟེ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༡༣༤ན༧ལས། གྲུ་མོས་བསྟུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུ་ཕྱུགས་ཀྱིས་བརྟེགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཕྱུམ་ཁྲུ། ཚུར་ཁྲུ།

ཕྲེང་བ། བགྲང་ཕྲེང་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༢༥བ་ལས། ཕྲེང་རྫོག་གི་གྲངས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས། སྔགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ལྔ་བཅུ་སྟེ། །དབང་ལ་དེ་ཡི་ཕྱེད་ཉིད་དོ། །བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་ནི་ཞི་བ་ལ། །དེ་བཞིན་རྒྱས་ལ་ལྷག་པར་བརྒྱད། །མངོན་སྤྱོད་ལ་ནི་དྲུག་ཅུ་ཉིད། །ཁྱད་པར་དུ་ནི་ལས་ལ་སྦྱར། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། བགྲང་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས་༩༢༨ན་ལས། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་ལས། ཞི་བ་ལ་ནི་མཛུབ་མོར་བཞག །རྒྱས་ལ་གུང་མོར་དགའ་བར་བྱ། །དབང་དུ་བྱ་བ་སྲིན་ལག་གསུངས། །མཐའ་མ་ནི་མངོན་སྤྱོད་བྱ། །མཐེ་བོང་ལྕགས་ཀྱུར་བྱས་ནས་ནི། །ལྷ་རྣམས་ཐམས་ཅད་འགུགས་པར་བསམ། །ཤིན་ཏུ་མཉམ་གཞག་སྔགས་བཟླས་ན། །འགྲུབ་འགྱུར་འདིར་ནི་ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། ཕྲེང་བའི་སྐོར་རྒྱས་པར་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་༩༢༥ན་ལ་གཟིགས། ཕྲེང་བ་དང་། འཕྲེང་བ་གཉིས་གདམ་ང་ཡིན་ཏེ། འས་འཕུལ་དགོས་མི་དགོས་བཤད་པའི་ཐད་ཀྱི་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་ལས། ཕྲིན་ལས་ཕྲེང་སོགས་གང་ཡང་རུང་། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སུ་འང་ཅི་རིགས་སུ་བྲིས་པ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །

ཕྲེང་བ་རྒྱུ། མེ་ཏོག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༩ན༢ལས། ཕྲེང་བ་རྒྱུ་ནི་མེ་ཏོག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་

ལས། དྲི་དང་། ཕྲེང་བ་རྒྱུ་དང་། བདུག་སྤོས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྲེཙྪ། 1 ཕྲ་མོ། ཡལ་ག་ཕྲེཙྪ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ལོ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡལ་ག་ཕྲེཙྪའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་མོར། སྐྲ་རགས་ཀྱི་དོན་ལའང་བཤད།

ཕྲོག་ཞུ། ཕྲོག་ཞུ་ལ་གཟིགས།

འཕགས་པ། 1 འཕག་པའི་འདས་པ། གོང་དུ་འཕར་བ། 2 མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་གང་ཟག 3 ཕུལ་དུ་བྱུང་བ། དཔེར་ན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་འཕགས་པའི་ཐ་སྙད་ནི་མཛོད་འགྲེལ་རྣམས་སུ་འབྱུང་། 5 མངོན་དུ་སོང་བའོ། །ཞེས་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། 6 འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་འཕགས་པ་ཞེས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་གོ་དགོས་པ་མང་དུ་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་སོགས་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །

འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་བརྟེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། དཀོན་མཆོག་བརྟེགས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ། འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ་དང་དོན་འདྲ།

འཕགས་པ་དགྱེས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་མིང་།

འཕགས་པ་རྒྱལ་མཚན་རྩེ་མོའི་དཔུང་རྒྱན། རྒྱུད། ༼ ཝ ༽ ༢༥༡བ༧ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་སྒྲུར་ཚུང་། སྒྲུར་ཚང་ལ་གཟིགས།

འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་འཕྲུལ་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས། རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་འཁྲུངས་རབས་རྣམ་ཐར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ཐོགས་མེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་སྡེ་༼ ཛ་པ ༽༧༩༥བ

༦ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འདའ་ཀ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་

ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། <ཨཱརྱ་བི་མུཀྟ> དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་མཁས་ཀྱི་སློབ་མ་བཞིའི་ཡ་གྱལ།

ཕར་ཕྱིན་རང་ལས་མཁས་པ་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ་ནི། གཙུག་ལག་ཁང་ཀྲུ་ཆེན་པོ་དུ་

མའི་བདག་པོ། འཕགས་པ་ཀུ་རུ་ཀུལླིའི་སྡེ་པ། དེས་སངས་རྒྱས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མཇལ་

ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་སྟོན་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་མཛད་དོ། །

འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ། མདོ་སྡེ་འདིས་མཆོད་རྟེན་ལ་སྐོར་བ་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་

སོགས་བསྟན། མདོ་སྡེ་༼ ཙ་པ ༽༢༥༡ན༨ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཕྱག་བཞི་པ་ལ་གཟིགས།

འཕགས་པ་བྱམས་པ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྐྲ་བཤད་ནི། སོ་

སྐྱེའི་ས་ལས་རིང་དུ་སོང་བས་ན་འཕགས་པ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བརྩེ་

ཞིང་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱམས་པའི་མཚན་མི་འདོར་

བས་ན་བྱམས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འཕགས་པ་བྱམས་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ། བྱམས་སྨོན་ལ་གཟིགས།

འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། <ཨཱརྱ་ཨཀྵ་ཡ་མ་ཏི་ནིར་དེ་ཤ་ཊཱི་ཀཱ>

འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་

གྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼ ཅི ༽༡ན༡ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ། <ཨཱརྱ་ཨཀྵ་ཡ་མ་ཏི་ནིར་དེ་ཤ་ནཱ་མ་མཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་

ཏྲ> འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ་

བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼ མ ༽༧༤ན༡ནས་དབུ་བཙུགས་ནས། མཇུག་༡༧༦བ༧ན་རྫོགས་

སོ། །

འཕགས་པ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ། བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་ལ་གཟིགས།

འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་བཤད་སྦྱར། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ ཉི ༽༡༨༣བ་ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་ཡབ་སྲས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། སློབ་དཔོན་ཨཱརྱ་དེ་ཝ་གཉིས་ལ་གཙོ་བོར་གོ་ཞིང་། ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དེའི་སློབ་མ་ཀླུའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱང་མང་དུ་ཡོད་དོ། །

འཕགས་པ་ལམ་ཆུང་བ། <ཨཱརྱ་ཙུ་ཏ་པནྠ་ཀཿ> སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཤིག་སྟེ། ལམ་ཕྲན་བསྟན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད། མདོ་མཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས། ལམ་ཕྲན་བསྟན་གྱི་སྐད་དོད་ལ་ཙུ་ཏ་སནྠ་ཀཱཞེས་བསྒྱུར་ཏོ། །འདི་ན་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། གནས་བཅུ་ལས། བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་བོ་ལ། །འཕགས་པ་གནས་བརྟན་ལམ་ཕྲན་བསྟན། །དགྲ་བཅོམ་སྟོང་དང་དྲུག་བརྒྱས་བསྐོར། །ཕྱག་གཉིས་མཉམ་གཞག་མཛད་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་གཏམ་རྒྱུད་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཛ་པ ༽༦༧ན༩ ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་ལམ་ཆེན་པ། <ཨཱརྱ་མཧཱ་པནྠ་ཀཿ> སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཤིག་སྟེ། ལམ་ཆེན་བསྟན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད། གནས་བཅུ་ལས། ལྷ་གནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ན། །འཕགས་པ་གནས་བརྟན་ལམ་བསྟན། །དགྲ་བཅོམ་ཆེན་པོ་དགུ་བརྒྱས་བསྐོར། །གླེགས་བམ་ཆོས་འཆད་མཛད་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་གཏམ་རྒྱུད་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཛ་པ ༽༦༧ན ༩ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་པ་ལྷ། ཨཱརྱ་དེ་ཝ་ལ་གཟིགས།

འཕགས་པ་ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། <བི་མ་ལ་པྲ་བྷ་པ་རི་པྲིཙྪཱ> དྲི་མ་མེད་པའི་

འོད་ཀྱིས་ཞུས་པ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼ བ ༽༣༡༡ན༡ན་བཞུགས། འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ལི་ཡུལ་བསྟན་པའི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །

འཕགས་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྐུལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་བསྐུལ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པའི་གང་ཟག མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡན་གྱི་གང་ཟག སྒྲ་བཤད་ནི། སྡིག་པ་ལས་རིང་དུ་སོང་བའམ། སོ་སྐྱེའི་ས་ལས་རིང་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འཕགས་པའི་བདེན་པ། གང་གི་གནས་ཚུལ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ནས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཆོས། བདེན་པ་བཞི་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉན་ས་ལས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་དེ་དག་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་པར་བདེན་པའི་སྒོམ་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་ཀྱི་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་མི་མཐོང་བས་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི། བདེན་པ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕགས་པའི་ནོར་བདུན། དད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས། ཐོས་པ། གཏོང་བ། ཤེས་རབ། ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་བདུན་ནོ། །ཇོ་བོའི་བསྟོད་པ་ལས། དད་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོས་དང་གཏོང་བ་དང་། །ངོ་ཚ་ཤེས་དང་ཁྲེལ་ཡོད་ཤེས་རབ་ཀྱི། །ནོར་བདུན་དག་གིས་ཕྱུག་པར་གྱུར་པའི་མཛོད། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཁྱེད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པའི་མན་ངག་ཡི་གེར་བྲིས་པ་ལས། འཕགས་ནོར་བདུན་དང་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་འདི་ལྟར། དད་པའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེས། །ཉིན་མཚན་དགེ་བའི་ལམ་སྣ་དྲང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་བཙུན་མོ་རིན་པོ་ཆེས། །རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་རྒྱན་ཐྲེང་གདགས། །གཏོང་བའི་བློན་པོ་རིན་པོ་ཆེས། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་འཕྲུལ་ཆེན་འབྱུང་། །ཐོས་པའི་དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས། །ལོག་རྟོག་དགྲ་ཡི་གཡུལ་ངོ་གཞོམ། །ངོ་ཚ་ཤེས་པའི་རྟ་མཆོག་གིས། །ཉོན་མོངས་

བག་མེད་སྤྲུབས་སུ་སྤྲ། །ཁྲིལ་ཡོད་སྟོབས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལས་རྣམས་སྤང་། །ཤེས་རབ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེས། །བདག་དང་གཞན་གྱི་རེ་བ་བསྐང་། །ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་འཕགས་པའི་ནོར། །ནོར་གཞན་ཕལ་པ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ནོར་ཕལ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ནོར་ཕལ་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་བདེ་བ་དང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འཕགས་པའི་རིགས་བཞི། ཆོས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་འཕགས་པའི་རིགས། གནས་མལ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་འཕགས་པའི་རིགས། བསོད་སྙོམས་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་འཕགས་པའི་རིགས། སྤོང་བ་དང་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་བ་འཕགས་པའི་རིགས་དང་བཞིའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བཞི་པོ་དེ་དག་འཕགས་པའི་རྟོགས་པའི་རིགས་ཏེ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་འདྲ།

འཕགས་མ་རི་ཁྲོད་ལོ་མ་གྱོན་མ་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུངས། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་མི་ཡུ་ཐུང་ཤ་ཟ་མོ་རི་ཁྲོད་ལོ་མ་གྱོན་མ་དགྲ་སྟ་དང་ཞགས་པ་འཛིན་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་མོ་འདིའི་གཟུངས་ནི། སྡེ་དགེ་སྤྱར་མའི་རྒྱུད་༼ ཚ་པ ༽༢༢༤བ་ན་བཞུགས་སོ། །

འཕགས་ལམ། 1 འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ། 2 ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ། སྒྲ་བཤད་ནི། སོ་སྐྱེའི་ས་ལས་རིང་དུ་སོང་བའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་འཕགས་ལམ་མོ། །

འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་བདུན་པ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། དང་པོ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ། (འདིས་མཉམ་བཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད) གཉིས་པ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། (རྟོག་པ་ནི་འདིར་ཀུན་སློང་ལ་ཟེར་བས། གང་ཟག་རང་གིས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད) གསུམ་པ་ཡང་དག་པའི་ངག (རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་

ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་རྣམ་པར་དག་པ) བཞི་པ་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། (སྲོག་གཅོད་སོགས་སྤོང་བས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ) ལྔ་པ་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ། (ལོག་འཚོ་སྤོང་བས་འཚོ་བ་རྣམ་དག) དྲུག་པ་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ། (སྒོམ་སྤང་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ལ་རྩོལ་བས་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ) བདུན་པ་ཡང་དག་པའི་དྲན་པ། (ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མ་བརྗེད་པའི་ཡང་དག་པའི་དྲན་པའོ) བརྒྱད་པ་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་བརྒྱད་དོ། ། (མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་བསྒོམ་པས་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནོ) བསྟན་འགྱུར་༼ ཇོ ༽༥༤ན༩ན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་གསུངས་ཡོད། འཕགས་ལག་ཡན་ལག་བརྒྱད་མིག་དང་རྐང་པ་ལ་དཔེ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཡོད། དཔེར་ན་མིག་གིས་བལྟས་ཤིང་རྐང་པས་ཕྱིན་པས་རང་འདོད་པའི་གནས་སུ་སླེབས་པ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བའི་མིག་གིས་བལྟས་ཤིང་། ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷག་མ་བདུན་གྱི་རྐང་པས་ཕྱིན་ཏེ། ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༼ ཅོ་བ ༽༡༣༣བ༣ལས། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་སྦྱར་ན། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི་རིག་པ། ལྷག་མ་བདུན་ནི་རྐང་པ་སྟེ། རིག་པ་དང་མིག་དང་འདྲ་བས་མཚོན་ནས་རྐང་པས་ཕྱིན་ཅིང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་ན་རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཕགས་སོ། སོང་ངོ་ཞེས་པའི་དོན། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཙ་བ ༽༤༣བ༡ལས། དྲུག་སྡེ་དག་དོན་མ་ཐུན་དེ་དག་གིས་གཏད་པའི་དོན་མ་ཐུན་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་འཕགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༣༡ན༩ལས། འཕགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སོང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕན། 1 ཞིང་དོག་ཅིང་སྲིད་དུ་རིང་བའི་དར་ཚའི་རིགས་ཤིག ཀ་འཕན་ལྷ་བྱ། 2 སེར་ཀ། གས་ཆགས། སྐྱོན། ཉམས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན། འཕན་དང་། འཕན་པ། འཕན་ཟེལ་རྣམ་དོན་

འདྲ། སློབ་སྦྱིངས་ལས། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལྟར་བཟང་ལ་འཕན་མེད་པ། །ཞེས་དང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། འཆལ་ཁྲིམས་དེ་རྒྱུས་འཕན་མ་བྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཕན་པ། འཕན་དང་དོན་འདྲ།

འཕན་པ་མེད་པ། སེར་ཀའམ་གས་ཆགས་མེད་པ། ཉམས་པ་མེད་པ། སློབ་སྦྱིང་དཀའ་འགྲེལ་ ༡༡༣ན༥ལས། འཕན་པ་མེད་པ་ནི་ཉམས་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཕན་མེད་པ།

འཕན་པོ། 1 འཕན་ཡུལ་ལ་གཟིགས། 2 ཕྱུག་པོའི་མིང་དུ་བཤད།

འཕན་ཟེལ། གས་ཆགས། སེར་ཁ། རྨོན། ཉམས་ཆག འཕན། འཕན་པ། འཕན་ཟེལ་རྣམས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། འཕན་ཟེལ་རིན་ཆེན་ལ་བལྟ་ཡི། །མགལ་དུམ་ལ་ནི་སུ་ཞིག་དཔྱོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕན་ཡུལ། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱང་ངོས་འཕན་ཡུལ་དན་ཆུའི་ཆུ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་མིང་། འདི་སྐོར་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། འཕན་ཡུལ་དེ་ལྷ་སའི་ལུང་པ་དང་རི་རྒྱུད་གཅིག་གི་ཕན་ཚུན་དུ་འདུག་མོད། སྔོན་གྱི་གདན་ས་ལྟ་ས་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་དེ་ན་མང་བ་ཙམ་འདུག འཕན་སྟོད་ནི་འབྲོག་ས་ལྟ་བུ་ཁ་ཞེང་ཆེ་ཞིང་ཉམས་དགའ་བ་ཞིག་སྣང་། གླང་ཐང་། པོ་ཏོ། བྲག་རྒྱབ་སོགས་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་ས་མིང་ཆེ་ཆེ་ཕལ་ཆེར་ལུང་པ་དེའི་མགོ་མཇུག་ཙམ་ལ་འཇུག བཀའ་གདམས་པའི་དགོན་སྡེ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་ཕྱོགས་འདིར་ཐུབ་བསྟན་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིན་ཏུ་དར་བ་ཡིན་ཅིང་། ཉམས་ཆེན་ཀྱང་ལྷ་ཁང་མཆོད་རྟེན་མང་ངོ་། ཡང་ཕྱོགས་འདི་ནས་སྐྱེས་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ལས་ལྷག་པར་ཡོད་པ་ཡིན། དགོན་སྡེ་དེ་ཀུན་ལས་སྙིང་ཤོས་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་བྱ་བ་འཕན་སྟོད་དུ་འདུག་ཅིང་། དེ་ནི་འགོས་ལོས་སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་ རྩ་བར་གྱུར་པའི་གནས་གཞི་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། བླ་ཆེན་པོའི་དངོས་སློབ་གླུ་མེས་ཀྱིས་མཁན་བུ་ཞང་སྣང་ནམ་རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག་

གིས་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞིང་། ད་རམས་ཆོས་བསྒྱུབས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བཅུ་གསུམ་ཙམ་ན་ཡིན་པས། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དང་པོའི་གནས་གཞིའི་གྲས་ཡིན། གཙང་ཁང་སྒྲུག་ཏུ་བྱམས་པའི་སྐུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྩིག་པ་བཞིན་དུ་གླེགས་ཤིང་མེད་པར་གནམ་དུ་ཐུག་ཐུག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ན་སྔྲིང་ས་སྐྱ་སོགས་ན་ཡང་འདུག གླེགས་བམ་དེ་དག་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྙིང་མ་རང་དུ་འདུག་ཅིང་། ཡིག་རྙིང་གི་གཟུགས་སོགས་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་ངོག་ཏུ་དཀྲུས་གཅིག་ཏུ་འཆད་པར་བྱའོ། །གཙང་ཁང་དེའི་ཟུར་གཅིག་རྒྱ་གར་གྱི་བཟོ་ལུགས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བྱམས་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་པ་ཞིག་གི་རྫོ་སྐུ་མི་ཚད་མ་ལོང་ཙམ་ཞིག་འདུག ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

འཕན་ཡུལ་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་། རྒྱལ་ལྷ་ཁང་ལ་གཟིགས།

འཕྲུལ་མཆམས། རིགས་པས་འཕྲུལ་མཆམས་དང་དོན་འདྲ། རིགས་པས་འཕྲུལ་མཆམས་ལ་གཟིགས།

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྲིད་ལེན་སོགས་ཀྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་དག་འགྲུབ་རུང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ། །

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་རུང་ཙམ་དུ་བྱེད་པའི་ལས། འདིར་འཕེན་བྱེད་ཅེས་པ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་དག་འགྲུབ་རུང་དུ་བྱེད་པ་ཙམ་ལས་འགྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་ནི། དཔེར་ན་མདའ་འཕངས་ན་ཕོག་རུང་ཙམ་ལས་ཕོག་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་དང་མཚུངས་སོ། །འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འབྲས་བུ་ངེས་པར་རམ་གདོན་མི་ཟ་བར་འགྲུབ་བྱེད་ཅིག་ལ་ཟེར་རོ། །མདོར་ན་འཕེན་བྱེད་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འབྲས་བུ་འགྲུབ་རུང་དང་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །

འཕེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་རུང་ཙམ་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་གྲུབ་ནས་དེ་ལ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་བདེ་སྡུག་དབུལ་ཕྱུག་

སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་རྗོགས་པ་སྡེ་ཚང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ལ་རྗོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཟེར། དཔེར་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི་འདྲ་སྐྱུའི་རྒྱུ་འཛིམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྗོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནི་ལྷ་བཟོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། རྗོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་འདྲ་སྐྱུའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་བཟང་ངན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །

འཕོངས་ཕྱིས་པའི་རྡོ། རྐུབ་ཕྱིས་པའི་རྡོ་སྡེ། རིན་ཐང་ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་། ཡལ་བར་དོར་བའི་དཔེའོ། །

འཕོངས་ཚོས། རྐུབ་ཚོས། རྐུབ་ཤ། རྐུབ་ཤ་རྡོག་རྡོག འཕོངས་ཤ། རྐུབ་ཚོས་དང་འཕོངས་ཚོས་ཞེས་པའི་ཚོས་ནི་འབུར་འབུར་དང་རྡོག་རྡོག་གི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་མཁུར་ཚོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཕྱ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅུ་གཉིས་པ། འཕྱ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་ཞལ་ཏ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་ལ་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་དམན་པའི་གྲངས་སུ་བགྲངས་ནས་བདག་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གྱིས་ཐོས་པར་འཕྱའམ་གཞོགས་འཕྱས་བྱས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་མ་ཛའ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་ཞལ་ཏ་བ་ལ་འཕྱ་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ཀྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གནོད་པའོ། །

འཕྱ་སྨོད། གཞན་ལ་སྐྱོན་རྗོད་དང་དམའ་འབེབས་བྱེད་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་དེའི་མིང་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི་འཕྱ་བ། མིང་མ་སྨོས་པར་འགའ་ཞིག་འདི་ལྟ་བྱེད་དོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི་སྨོད་པའོ། །

འཕྱང་ཐག ཐུར་དུ་འཕྱངས་ནས་ཡོད་པའི་ཐག་པ། འཕྱང་འཕྱུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཐག་པ། དཔྱང་ཐག་དང་འདྲ།

འཕྱང་མོ་ཙུག 1 འཕྱང་ཐག་གི་མིང་། ཡང་། ཐུག་གུ་ཚོས་རྩེད་མོ་རྩེ་སའི་དཔྱང་ཐག་ལིང་ཐག་ཟེར་བ་དེའི་མིང་ཡང་ཡིན། དབྱིན་སྐད་དུ་ swing ཟེར། ཕྱང་མོ་ཙུག་གམ་ཕྱང་མོ་ཙུག་པ་ཞེས

འས་ཕྱུལ་མེད་པའང་འཐད་དོ། །མདོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག ʃ ཤ་པ 〉༢༡༣ བ༨ལས། འཁོར་བ་འདི་ནི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་རྒུད་པའི་ཕྱུང་མོ་ཚུག་པ་ལ་ཞོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཐེ་ཚོམ་གྱི་མིང་སྟེ། འཕྱུང་མོ་ཡུག་ཀྱང་འཐད། སྒྲ་བཤད་ནི། འཕྱུང་མོ་ཚུག་ཅེས་པ་ནི། གནས་གཅིག་ཉིད་དུ་མི་སྡོད་པར་འཕྱུང་འཕྱུལ་དུ་གཡོ་བའི་ཐག་པ་ལ། འཕྱུང་མོ་ཚུག་པ་ཟེར་ལ་དེ་ལ་དཔེ་སྦྱར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འཕྱུང་མོ་ནི་འཕྱུང་འཕྱུལ། ཚུག་ནི་ཡུག་པའམ་གཡུག་པའི་དོན་ཏེ། འཕྱུང་འཕྱུལ་དུ་གཡུག་པའམ་གཡོ་བའི་དོན་ནོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་ཀྱང་། འཕྱུང་མོ་ཚུག་དང་འཕྱུང་མོ་ཡུག་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེ་ཚོམ་མེད་ན་བསྒོམ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་འཕྱུང་མོ་ཚུག་པའི་ཐག་པ་ལ་འདུག་པ་ནི་ལམ་ཁ་བྲག་གི་མདོར་ཕྱིན་པའི་མི་ལྟར་གང་དུ་ཡང་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་འདི་དང་འདྲའོ། །དཔྱང་ཐག་ལ་འཇུག་པ་དང་། དཔྱང་ཐག་འཛིན་པ་ཞེས་པའང་འདི་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །

འཕྱུང་མོ་ཚུག་པ། འཕྱུང་མོ་ཚུག་དང་དོན་འདྲ།

འཕྱུང་མོ་ཚུག་པའི་ཐག་པ། འཕྱུང་འཕྱུལ་དུ་གཡུག་པའི་ཐག་པ།

འཕྱུང་མོ་ཡུག འཕྱུང་མོ་ཚུག་དང་དོན་འདྲ་བར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

འཕྱུར་བ། 1 གྱེན་དུ་སྤྲེང་བའམ་སློང་བ། 2 (བསྐྱེད་རིམ) འཕྱུར་བ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་བསྐྱེད་རིམ་རྣམས་སུ་བཤད་པ་འདྲ་མིན་ཡོད་ཀྱང་། ངེས་གཅིག་ལ་སྒོ་ཡོད་པས་ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་འཇུག་སྐབས་གཡས་གཡོན་དུ་འཕངས་ཏེ་ཕྱེ་ཚོག་པའི་དོན་ཡིན་པར་བླ་མ་རྣམས་གསུང་།

འཕྱུར་གཡེང་། ཕྱུར་གཡེང་དང་དོན་འདྲ། འཆར་གཡེང་ཞེས་ཀྱང་བྲིའོ། །ཕྱུར་གཡེང་ལ་གཟིགས།

འཕྱི་བ་འཕྱི་བ། (འདུལ་བ) ཡུན་རིང་པོའི་རྗེས་སུ་སླེབས་པ་ལ་ཟེར། ཡང་ཡང་མ་ཡོང་བ་ལའང་ཟེར། ལུང་རྣམ་འབྱེད ʃ ཅ་པ 〉༢༣བ༥ལས། ཇོ་ཅོ་བཟང་བྱིན་འཕྱི་འཕྱི་བར་རང་གི་ཁབ་ཏུ

བྱོན་ནས། དེ་རང་གི་ཁབ་ནས་སྦྱིན་པ་མ་བཏེས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣ ན༢ལས། འཕྱི་བོ་འཕྱི་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར་ཡང་དང་ཡང་དུ་མ་འོངས་པ་སྟེ། རྣམ་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་ལན་གཉིས་བཟླས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འཕྱི་བ་ནི་ཕྱི་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཅིང་། ལན་གཉིས་སྨོས་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཡུན་རིང་བར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུའོ། །

འཕྱེ་བོ། རྐང་པ་ཞ་བོ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དེ་བས་ན་འཕྱེ་བོ་དང་ལོང་བ་བཞིན་དུ་འདི་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དོན་གྱི་བྱ་བ་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་༼ ཀ ༽༨༢བ༡ལས། འཕྱེ་བོ་འགྲོ་མི་ནུས་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཁ་པར ༽གཞོན་ནུ་ཚུ་སྐྱེས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུའང་འཕྱེ་བོ་ཞེས་པ་ཞ་བོ་ལ་གསུངས་སོ། །

འཕྱེན། (བརྡ་རྙིང་) (འདུལ་བ) རྟུག་དྲི། འོག་རླུང་། ཕྱེན་ཞེས་ཀྱང་སྐད། ལུང་ཕྲུ་བ་༼ པ ༽༣༠༢བ༢ལས། འཕྱེན་གྱི་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། སྟོན་པའི་མདུན་དུ་མི་གཏང་། མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་དུ་མ་ཡིན། མཁན་པོ་དང་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་མ་ཡིན། བླ་མའི་དྲུང་དུ་མ་ཡིན། བླ་མར་བྱ་བའི་དྲུང་དུ་མ་ཡིན། གྲོང་གི་ནང་དུ་སྐྱེ་བོའི་མདུན་དུ་མ་ཡིན། ཕྱི་ཕྱིར་གཏང་བར་མི་བྱ། དེ་སྟེ་ཡང་ཕྱི་ཕྱིར་གཏོང་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་གུད་དུ་སོང་ལ་གཏང་བར་བྱའོ། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་གཞན་ལ་མི་བདེ་བར་འགྱུར་བར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་འཕྱེན་གྱི་བྱ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཕྱོན་མ། སྨད་འཚོང་མ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་ལས། ཆགས་སྤང་བརླང་པོའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཞོ་འཐུང་བྱའི། །རུས་པར་འགྲན་ཀྱང་གསུང་འཇམ་ཞི་དུལ་ཅན། །ངུར་སྨྲིག་གིས་མཛེས་ཚེར་མ་དར་གཏུམས་བཞིན། །འཕྱོན་མའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལའང་བདག་མི་དགའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕྲ་ཤགས། ཕྲ་ཤགས་ལ་གཟིགས།

འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ། གློ་བུར་རམ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ནི། དཔེར་ན་རབ་རིབ་དང་། སྨྱུར་དུ་

བསྐོར་བ། གྲུར་ཞུགས་པ། འཁྲིས་ནད་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཕྲུལ་བ། 1 (བརྡ་རྙིང) (འདུལ་བ) དཔྲུལ་བ། འཕྲུལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་སོགས་རྒྱ་གཞུང་མང་པོ་ན་གསལ། 2 འཕྲི་བ།

འཕྲུལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ། (འདུལ་བ) དཔྲུལ་བ་ཡངས་པའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འཕྲུལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲུལ་བ་ཡངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཕྲུལ་བ་དང་དཔྲུལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། དབྱེས་ཆེ་བ་ནི་ཡངས་པའམ་ཞེང་ཆེ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །

འཕྲུལ་རྩེ་གསུམ། གདུང་རྩེ་གསུམ་དང་འདྲ་བའི་མཚོན་ཆ་ཞིག འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༣༤༥༧ལས། འཕྲུལ་རྩེ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདུང་རྩེ་གསུམ་དང་འདྲ་བའི་ཡན་ལག་གསུམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཕྲུལ་སེལ། གནས་སྐབས། རེ་ཞིག

འཕྲིག་ཚུད་པ། ངེས་པ་རྙེད་པའམ་ངེས་ཤེས་དྲངས་པའི་དོན། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། དོན་རགས་རིམ་ཙམ་ཤེས་པའི་དོན་ལ་བཤད་ཀྱང་དཔྱད་དོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་འཕྲིག་ཚུད་ན་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཕལ་མོ་ཆེས་སྐྱབས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པས། དེ་དག་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བར་འགྱུར་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕྲིན་ལས། མཛད་པའི་མིང་སྟེ། བྱ་བ་དང་ལས་ཀའི་ཞེ་ཚིག་གོ།

འཕྲིན་ལས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་བུ་ཆེན་བཞི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སློབ་བཞི་སྟེ།འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྡན། མཚུངས་མེད་ཆོས་རྗེ་གྱུང་རྒྱ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོ། རྗེ་བཙུན་ཤེས་རབ་སེང་གེ ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་བཞིའོ། །

འཕྲིན་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ལྷ་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པའི་མཛད་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། ཡང་ན་གློང་རྡོལ་བླ་མས། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་བ་གང་

བྱེད་པ། །ཐ་མལ་སྣང་ཞེན་ཕལ་ཆེར་མི་འབྱུང་ཞིང་། །འོད་ཟེར་སྤྲོ་བསྡུ་ཙམ་གྱིས་ལས་བཞི་འགྲུབ། །དེ་ལ་འཕྲིན་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཕྲུལ་འཁོར་དྲུག ནཱ་རོ་དྲུག་སྐོར་དང་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཕྲུལ་དགའ། འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། རང་གི་སྤྲུལ་པའི་འདོད་ཡོན་ལ་ཅི་དགར་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན་འཕྲུལ་དགའ་ཞེས་བྱའོ། །

འཕྲུལ་འདེགས། གྱེན་དུ་འདེགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག དཔེར་ན་ཤིང་བཟོ་མཁས་པས་མཁར་སྟེང་འོག་ཏུ་མ་བརྩེགས་པའི་འོག་ཁང་གི་ཀ་བར་འདེགས་བརྒྱབ་པའི་འཕྲུལ་གྱིས་སྟེང་ཁང་རྣམས་ཀྲུང་འཛིངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འཕྲུལ་བཤད་པ། བུད་མེད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ལ་ཆགས་པ་སློང་བའི་རྣམ་འགྱུར་འདྲ་མིན་སྟོན་པའི་མིང་། འཕྲུལ་མ་བཤད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འཕྲེད་གཏན། སྒོ་གཏན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་རིང་པོ་འཕྲེད་དུ་བསྒལ་ཏེ་སྒོ་མོ་གཉིས་རྩིག་པའི་སྦུབས་སུ་གཞུག་པ་དེ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་སྒོ་གཏན་ཡང་ཟེར།

འཕྲོ་རྒོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། འཕྲོ་བ་ནི་ཞི་སྣང་གི་ཡུལ་ལ་སེམས་འཕྲོ་བའི་སེམས་བྱུང་དང་། རྒོད་པ་ནི་ཆགས་ཡུལ་དང་བར་བའི་ཡུལ་ལ་སེམས་འཕྲོ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

འཕྲོ་བ། ཞི་སྣང་བའི་ཡུལ་ལ་སེམས་འཕྲོ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །

འཕྲོ་མ། ལྷག་མ། ལྷག་ལུས། འཕྲོ་མ། འཕྲོ་ལུས། འཕྲོས་ལུས་རྣམས་འདྲ། དུ་ཀུའ་ལས་གོས་བཟང་ལས། རིམ་གྱིས་ཡི་གེ་བཤུར་མ་ཐན་བུ་ལྷོགས་པ་དང་བསྟུན་འཕྲོ་མ་རྣམས་དཔེ་ཐོག་ནས་ཁྲིད། ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

འཕྲོ་ཡེ་མ་ཐོད་པ། འཕྲོ་གཏན་ནས་མ་དོད་པའམ་མ་བྱུང་བ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། ཀ་མ་བ་ལ་དམིགས་པ་སྒོ་བར་ཞུས་ཙན་སྤྱ་མ་སྐྱོར་སྐད། འཕྲོ་ནས་ཞུས་ཙན་འཕྲོ་ཡེ་མ་ཐོད་པ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །དེའི་དོན་ནི། དམིགས་སྐོར་སྤྱ་མ་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དེའི་འཕྲོ་མཐའ་རྗེས་མ་ག་ལ་

ཡོད། དཔེར་ན་ལམ་གོང་མ་མ་ཐོབ་པར་ལམ་དེའི་འགྲོ་ཞེས་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

འགྲོ་ལུས། འགྲོས་ལུས་དང་འདྲ།

འགྲོག་པའི་སྣང་བ། (འདུལ་བ) བྱིན་གྲོགས་ཀྱི་སྣང་བ། མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས་འགྲོག་པ་སྣང་བ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

འགྲོག་མ། (འདུལ་བ) གནོད་སྦྱིན་མ་འགྲོག་མ་འདིས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་ཕྲུག་གུ་སྐྱེས་སོ་ཅོག་གྲོགས་ཤིང་གྲོགས་ནས་ཟ་བར་བྱེད་པས་ན་འགྲོག་མ་ཞེས་མིང་ཐོགས་ཤིང་། འདིའི་ཐོག་མའི་མིང་ལ་དགའ་བྱེད་མ་ཟེར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནོད་སྦྱིན་མ་འགྲོག་མ་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་བཏུལ་ནས་གཞན་ལ་འཚེ་བ་སྤོང་དུ་བཅུག་སྟེ་སྐྱབས་འགྲོ་ལ་བཀོད། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འགྲོག་མ་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་འཚེ་བ་སྤངས་ན་ང་དང་ངའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ནམ་ཡང་ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་གཏོར་མ་ཆག་མེད་དུ་སྦྱིན་པར་ཁོ་བོས་ཁས་བླང་ངོ་ཞེས་ཐུགས་དམ་བཅས་པར་མཛད་ཅེས་བཤད་སྒྲོས་ལ་ཡོད་དོ། །འགྲོག་མ་དང་དེའི་བུ་རྣམས་ལ་གཏོར་མའམ་ཚང་བུ་སྦྱིན་པའི་སྲོལ་འདི་དེ་དུས་དར་བར་སྣམ། ཞུ་ཅག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གང་གིས་དམ་བཅའ་མཛད་པ་མི་ཉམས་པར་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས། ཟས་མཆོད་ཀྱི་སྐབས་འགྲོག་མ་དེའི་བུ་ལ་ཚང་བུ་གཉིས་འབུལ་རྒྱུ་མ་བརྗེད་པ་གནང་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །ཉིན་དཀྱུང་གསོལ་ཚིགས་ཀྱི་ཚེ་དགོན་མཆོག་རྗེས་དྲན་གྱི་མདོ་འདོན་ཞིང་ཟས་མཆོད་འབུལ་སྐབས། མཆིལ་ལྷམ་ཕུད་ནས་ཚུལ་མཐུན་གྱིས་སྤྱི་ཆབ་བླངས་ལ། གཙང་སྦྲ་ཆེན་པོས་ཕུད་ཀྱི་ཞལ་ཟས་སྙེད་པར་མཐེབ་སྐྱུ་བཞི་ཡོད་པའམ། ཟས་སྐམ་པས་མི་འགྱུར་བ་བྱུང་ན་ཞལ་ཟས་ཀྱི་འོག་གི་ཕྱོགས་བཞིར་འཇོག་གནང་མཛད་པ་གང་བདེ་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་མཛུབ་མོ་ལྔའི་རྗེས་དོད་པའི་ཚང་བུ་གསུམ་བཅས་ལེགས་པར་བཤགས་པའི་ཕྱག་སྲོལ་ཡོད་ཅིང་། ཚང་བུ་གསུམ་ལས་ཕུད་ལ་དབང་བའི་འབྱུང་པོ་ལ་གཅིག་དང་། འགྲོག་མ་ལ་

གཅིག འཁྲུག་མའི་བུ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ཆང་བུ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་༼ད༽༡༩༥ན ༩ན་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱལ་ པོའི་ཁབ་ཀྱི་འོད་མའི་ཚལ་བྱ་ཀ་ལན་ད་ཀ་གནས་པ་ན་བཞུགས་སོ། །དེའི་ཚེ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་ གྲོང་ཁྱེར་ན་ས་ཏ་ཞེས་བྱ་བའི་གནོད་སྦྱིན་ཞིག་གནས་ཏེ། དེས་ཡུལ་མཉམ་དགའི་རྒྱལ་པོ་མཁས་པ་ཅན་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་བཙུན་མོ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། བློན་པོ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་སྣུང་བ་དང་། སྐྲོང་བ་དང་། སྐྲོབ་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་མཐུས་ཡུལ་མཉམ་དགའི་རྒྱལ་པོ་མཁས་པ་ཅན་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་བཙུན་མོ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། བློན་པོ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིང་། དེ་དག་ལ་རྟག་ཏུ་ཤིང་གི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུར་ལྡན། ཆར་པ་ནི་དུས་དུས་སུ་འབབ། ས་ནི་འབྲུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། ཟས་བསླང་བ་རྣམས་ནི་མོད་པས་གྲོང་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་དང་། ཕོ་བྲང་འཁོར་དེ་དང་དེ་དག་གི་དང་། ཡུལ་སོ་སོ་ན་གནས་པའི་དགེ་སྦྱོང་དང་། བྲམ་ཟེ་དང་། བགྲེན་པ་དང་། ཕོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་མཉམ་དགར་ལྷགས་ཏེ་དེ་དག་ལ་ཡང་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏས་སྣུང་བ་དང་། སྐྲོང་བ་དང་། སྐྲོབ་པར་བྱེད་དོ། །དེས་རིགས་མཉམ་པ་ལས་ཚུང་མ་བླངས་ཏེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་དོ། །ཡུལ་གན་དྷ་ར་ན་ཡང་པཉྩ་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་གནོད་སྦྱིན་ཞིག་གནས་ཏེ། དེས་ཀྱང་ཡུལ་གན་དྷ་རའི་རྒྱལ་པོ་དང་། བཙུན་མོ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། བློན་པོ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་སྣུང་བ་དང་། སྐྲོང་བ་དང་། སྐྲོབ་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་མཐུས་ཡུལ་གན་དྷ་རའི་རྒྱལ་པོ་དང་། བཙུན་མོ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། བློན་པོ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིང་། དེ་དག་ལ་རྟག་ཏུ་ཤིང་གི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུར་ལྡན། ཆར་པ་ནི་དུས་དུས་སུ་འབབ། ས་ནི་འབྲུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། ཟས་བསླང་བ་རྣམས་ནི་མོད་པས་ན་དེར་ཡང་གྲོང་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་དང་། ཕོ་བྲང་འཁོར་དེ་དང་དེ་དག་གི་དང་། ཡུལ་སོ་སོ་ན་གནས་པའི་དགེ་སྦྱོང་དང་། བྲམ་ཟེ་དང་། བགྲེན་པ་དང་།

ཕོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་གན་ཧྲ་རར་ལྷགས་ཏེ། དེ་དག་ལ་ཡང་གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལས་སྲུང་བ་དང་། སྐྱོང་བ་དང་། སྐྱོབ་པར་བྱེད་དོ། །དེས་ཀྱང་རིགས་མཉམ་པ་ལས་ཆུང་མ་ཞིག་བླངས་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ནས་དུས་ཕྱི་ཞིག་ན་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏ་དང་། གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལ་གཉིས་གནོད་སྦྱིན་རྣམས་ཀྱི་གནོད་སྦྱིན་འདུས་པར་དོང་ནས། དེར་དེ་གཉིས་ ཕན་ཚུན་མཛའ་བོར་གྱུར་ཏེ། གནོད་སྦྱིན་ས་ཏས་དེ་ལ་དུས་དུས་སུ་ཡུལ་མཉམ་དགའི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་སུ་བསྐུར་རོ། །གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལས་ཀྱང་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏ་ལ་ཡུལ་གན་ཧྲ་རའི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེས་སུ་བསྐུར་རོ། །དེ་གཉིས་འདི་བཞིན་ཕན་ཚུན་དུ་རབ་ཏུ་མཛའ་བར་གྱུར་ནས། དེ་གཉིས་ཕྱིར་གནོད་སྦྱིན་འདུས་པར་དོང་སྟེ། གནོད་སྦྱིན་ས་ཏས་གྲོགས་པོ་ཡུ་བུ་གཉིས་དུས་ལས་འདས་ཀྱང་བུ་དང་། ཚ་བོ་དང་། ཡང་ཚ་དང་། སུམ་ཚ་རྣམས་མཛའ་བ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ཅི་ཡོད་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལས་སྨྲས་པ། གྲོགས་པོ་ལེགས་སོ། །བདག་ཀྱང་འདི་སྙམ་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་མ་སྐྱེས་པ་ལས་གཉེན་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་སྟེ་བདག་ལ་བུ་ཕོ་ཞིག་བཙས་ལ་ཁྱོད་ལ་བུ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་བུ་ལ་བྱིན་ཅིག ། འོན་ཏེ་ཁྱོད་ལ་བུ་ཕོ་ཞིག་སྟེ་བདག་ལ་བུ་མོ་ཞིག་ན་བདག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ལ་སྦྱིན་ནོ།། དེས་སྨྲས་པ། གྲོགས་པོ་ལེགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་བྱའོ། །དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དུ་མ་བཙས་པར་གཉེན་བྱས་ཏེ་དོང་ངོ་། །དེ་ནས་དུས་ཕྱི་ཞིག་ན་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏའི་ཆུང་མ་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ཟླ་བ་དགུ་འདས་པ་དང་བུ་མོ་ཞིག་བཙས་ཏེ། དབྱིབས་ལེགས་ཤིང་བལྟ་ན་སྡུག་པ་བཟང་མོ་ཞིག་སྟེ། དེ་བཙས་པ་དང་གནོད་སྦྱིན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་བདག་གི་རིགས་དང་འདྲ་བ་དང་རྒྱུད་གཅིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཙས་པའི་བཙས་སྟོན་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་མིང་འདོགས་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །བུ་མོ་འདི་མིང་ཅིར་གདགས་ཞེས་གྲོས་བྱས་ན་གཉེན་བཤེས་དག་གིས་འདི་བཙས་པའི་ཚེ་གནོད་སྦྱིན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་གྱུར་གྱིས་དེ་བས་ན་བུ་མོ་འདི་མིང་དགའ

བྱེད་མར་གདགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ཏེ། དེའི་མིང་དགའ་བྱེད་མར་བཏགས་སོ། །ཡུལ་གན་དྷ་རའི་གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལས་འདི་ལྟར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏ་ལས་བུ་མོ་ཞིག་བཙས་སོ་ཞེས་ཐོས་ནས་དེས་བསམས་པ། བདག་གི་གྲོགས་པོ་ལ་བུ་མོ་ཞིག་བཙས་ཏེ་བུ་མོ་དེ་བདག་གི་མནའ་མར་འགྱུར་ཡང་བདག་གིས་རྒྱན་རྣམས་བསྐུར་བའི་རིགས་སོ་སྙམ་ནས། དེས་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏ་ལ་གྲོགས་པོ་མཛའ་བོ་བདག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་མོ་བཙས་པར་ཐོས་ནས་ཤིན་ཏུ་དགའ་སྟེ། བདག་གིས་གྲོགས་པོའི་བུ་མོ་ལ་གོས་དང་རྒྱན་རྣམས་བསྐུར་བ་འདི་བླང་བའི་རིགས་སོ་ཞེས་ཡི་གེ་སྤྲིང་ངོ་། །དེས་ཡི་གེ་བཀླགས་ཏེ་སླར་ཡང་གྲོགས་པོ་བདག་ཅག་ནི་གཉེན་ཡིན་གྱིས་དེ་སྟེ་ཁྱོད་ལ་བུ་པོ་ཞིག་བཙས་ན་འདི་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྲིང་ངོ་། །གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལས་དེ་བཀླགས་ནས་བུ་ནམ་སྐྱེད་ཅེས་རྟག་ཏུ་སེམས་ཤིང་ཚུང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྟེ་དགའ་སྟེ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ལ་རྟེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པས་བུ་པོ་ཞིག་བཙས་ཏེ། དེ་ཡང་བདག་གི་རིགས་དང་མཐུན་པ་རྒྱུད་གཅིག་པ་དག་གིས་བཙས་པའི་བཙས་སྟོན་ཆེར་བྱས་ཏེ། མིང་འདོགས་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །ཕྲེ་ཙུ་འདི་མིང་ཅིར་གདགས་ཞེས་བགྲོས་པ་ལས་གཉེན་བཤེས་དག་གིས་ཕྲེ་ཙུ་འདི་གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལའི་བུ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཕྲེ་ཙུ་འདིའི་མིང་པཉྩི་ཀར་གདགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ནས་དེའི་མིང་པཉྩི་ཀར་བཏགས་སོ། །རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏས་འདི་ལྟར་ཡུལ་གན་དྷ་རའི་གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལའི་བུ་པོ་ཞིག་བཙས་པར་ཐོས་ཏེ། དེས་བདག་གི་གྲོགས་པོ་ལས་བུ་པོ་གཅིག་བཙས་ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་བདག་གི་མག་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་བསམས་ནས། དེས་དེ་ལ་གོས་དང་རྒྱན་རྣམས་བསྐུར་ཏེ། གྲོགས་པོ་བདག་གིས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ཞིག་བཙས་སོ་ཞེས་ཐོས་ནས་ཤིན་ཏུ་དགའ་སྟེ། བདག་གི་གྲོགས་པོའི་བུ་ལ་གོས་དང་རྒྱན་ཞིག་བསྐུར་གྱིས་དེ་བླང་བའི་རིགས་སོ་ཞེས་ཡི་གེ་སྤྲིང་ངོ་། །དེས་ཡི་གེ་བཀླགས་ཏེ་སླར་གྱི་ལན་བག་མ་བླང་བའི་སྟོན་མོའི་སྔ་གོན་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྲིང་བ་དང་། གནོད་སྦྱིན་ས་ཏས་ཡི་གེ་བཀླགས་ཏེ་ལེགས་ཀྱིས་བུ་མོ་དགའ་བྱེད་མ་ནི་བདག་གིས་སྦར་བྱིན་ནོ་སྙམ་བསམས་ནས། དེས་དེ་

སྐྱེད་ཅིང་ཚུང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ལ་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པས་ཚུང་མ་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། གང་གི་ཚེ་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཉིན་མོ་ཉིད་དུ་རི་ལ་ཁྲུང་ཁྲུང་གིས་སྐད་ཕྱུང་ངོ་། །དེ་ཟླ་བ་དགུ་འདས་པ་དང་བུ་ཁྱེའུ་ཞིག་བཙས་ཏེ་གཟུགས་ལེགས་ཤིང་བལྟ་ན་སྡུག་པ་བཟང་བ་ཞིག་སྐྱེ་བཙས་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་རི་ལས་ཁྲུང་ཁྲུང་གིས་སྐད་ཕྱུང་ངོ་། །དེ་བདག་གི་རིགས་དང་མཐུན་པ་རྒྱུད་གཅིག་པ་བཙས་པའི་བཙས་སྟོན་ཆེར་བྱས་ཏེ་མིང་འདོགས་པ་ལ་ཞུགས་སོ། །ཁྱེའུ་འདི་མིང་ཅིར་གདགས་ཞེས་བགྲོས་ན་གཉེན་བཤེས་དག་གིས་འདི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་ན་ཡང་རི་ལས་ཁྲུང་ཁྲུང་གི་སྐད་ཕྱུང་། བཙས་པ་ན་ཡང་ཁྲུང་ཁྲུང་གི་སྐད་ཕྱུང་ལ་ཕ་ཡང་ས་ཏ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་བས་ན་ཁྱེའུ་འདི་མིང་ཡང་ས་ཏ་གི་རིར་གདགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ནས། དེའི་མིང་ས་ཏ་གི་རིར་བཏགས་སོ། །ཁྱེའུ་ས་ཏ་གི་རི་དེ་གསོས་སྐྱེད་དེ་ཆེར་གྱུར་པ་དང་ཇི་ཙམ་དུས་ཕྱི་ཞིག་ན་གནོད་སྦྱིན་ས་ཏ་ཚུང་མ་དང་བཅས་པར་དུས་ལས་འདས་ནས་ས་ཏ་གི་རི་ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པ་དང་། གནོད་སྦྱིན་གྱི་བུ་མོ་དགའ་བྱེད་མས་ས་ཏ་གི་རི་ལ་མིང་པོ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གིས་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པ་དག་ཕྲོགས་ཤིང་ཕྲོགས་ནས་བཟའ་བར་འདོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེས་སྨྲས་པ། སྲིང་མོ་ཡུ་བུ་ཅག་གི་ཕས་ཡུལ་མཉམ་དགའི་རྒྱལ་པོ་མཁས་པ་ཅན་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་དང་། བཙུན་མོ་དང་། གཞོན་ནུ་དང་། བློན་པོ་དང་། གྲོང་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་རྟག་ཏུ་སྲུང་བ་དང་། སྐྱོང་བ་དང་། སྐྱོབ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཐོས་ནས་ཡུ་བུ་ཅག་གིས་རབ་ཏུ་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་རིགས་ཏེ། འདི་ནི་ཡུ་བུ་ཅག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་གྱིས་འདི་ལ་གཞན་དག་ཅིག་ཀྱལ་ཀ་བྱེད་ན་ཡང་དེ་ལ་ཡུ་བུ་ཅག་གིས་ དགག་པའི་རིགས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་བྱ་མི་རིགས་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་སླར་ཟློག་ཅེས་བསྐོའོ། །དེ་ལོག་པའི་སློན་ལམ་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བགོས་པས་གཙུགས་སུ་མ་བཏུབ་སྟེ། ཡང་ས་ཏ་གི་རི་ལ་མིང་པོ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གི་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པ་དག་ཕྲོགས

ཤིང་ཕྲོགས་ནས་བཟའ་བར་འཚལ་ལོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། ས་ཏ་གི་རིས་དེའི་དུས་ཀྱིས་རྟེན་པ་ལས་ན་གཙུགས་སུ་མི་བཏུབ་པར་ཤེས་ཏེ། འདི་ཕྱི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་དགག་མི་ནུས་ཀྱི་འདི་ཕས་ཀྱང་སྔར་བྱིན་ཏེ་བག་མར་གཏང་ངོ་སྙམ་བསམས་ནས་དེས་གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལ་ལ་བུ་མོ་དགའ་བྱེད་མ་ནི་ན་ཆུང་དུ་གྱུར་གྱིས་ཚུར་ཤིག་ལ་བག་མ་ལོང་ཤིག་ཅེས་ཡི་གེ་སྤྲིང་བ་དང་། གནོད་སྦྱིན་པཉྩ་ལ་དེས་གནོད་སྦྱིན་གཞོན་ནུ་པཉྩི་ཀ་ལ་དཔལ་ཆེན་པོ་དང་སྦྱར་ཏེ་བག་མ་བླངས་ནས་ཡུལ་གན་རྒྱ་རར་ཁྲིད་དོ། །གནོད་སྦྱིན་གཞོན་ནུ་པཉྩི་ཀ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་དོ། །མོ་ནམ་མཛའ་ཞིང་སྤྱོབས་པ་དང་དགའ་ཞིང་ཡིད་བདེ་བ་མང་པོར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་མོས་ཛོ་བོ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གི་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པ་དག་འཕྲོག་ཅིང་ཕྲོགས་ཏེ་བཟའ་བར་འཚལ་ལོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེས་སྨྲས་པ། བཟང་མོ་དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་གཉེན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། དེར་གཞན་དག་ཅིག་ཀྱལ་ཀ་བྱེད་ན་ཡང་དེ་བདག་ཅག་གིས་དགག་པའི་རིགས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བྱ། ཁྱོད་ཀྱིས་མི་རིགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་སླར་ཟློག་ཤིག་ཅེས་བསྒོ་ན་དེ་སྔོན་གྱི་ལོག་པའི་སྨོན་ལམ་གྱིས་བག་ཆགས་བསྒོས་པས་སྡོད་ཅིག་ཅེས་སྨྲས་ཏེ་ཅང་མི་ཟེར་བར་འདུག་གོ །དེ་གནོད་སྦྱིན་གཞོན་ནུ་པཉྩི་ཀ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པས་བུ་ཕོ་ཞིག་བཙས་ཏེ་དེའི་བཙས་སྟོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ཏེ་རིགས་དང་མཐུན་པའི་མིང་བཏགས་སོ། །དེ་བཞིན་ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་ནས་བུ་ལྔ་ བརྒྱའི་བར་དུ་བཙས་ཏེ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་ཆུངས་ནི་མིང་དགའ་བྱེད་དུ་བཏགས་སོ། །དེ་ནས་བུ་ལས་མཐུ་རྟེན་པར་གྱུར་པ་དེ་ན་པཉྩི་ཀས་བཟློག་ཀྱང་མ་ཟློགས་ནས་དེ་མི་དགའ་བར་གྱུར་ཏེ་མི་སྨྲ་བར་འདུག་གོ །དེ་ནས་གནོད་སྦྱིན་མོ་དགའ་བྱེད་མ་གར་དགའ་བར་རང་ཉམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་རྒྱུ་བ་དང་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གི་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པ་དག་ཕྲོགས་ཤིང་ཕྲོགས་ནས་བཟའ་བར་བརྩམས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གིས་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་ལ་ལྷ་བདག་ཅག་གི་བུ་

བཙས་ཤིང་བཙས་པ་དག་ཅིག་གིས་ཐོགས་ན་སུ་ཞིག་བདག་ཅག་ལ་གནོད་པར་བགྱིད་པ་
རྨ་བའི་རིགས་སོ་ཞེས་གསོལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོས་གནས་ཐམས་ཅད་དབང་བ་རྣམས་ལ་ཀྱེ་
རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གི་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པ་དག་སུས་
ཐོགས་པ་རྩོམ་ཤིག་ཅེས་བསྒོ་ནས། དེ་དག་གིས་ནན་ཏན་དུ་བག་ཡོད་པར་རྨེད་པ་ལ་
ཞུགས་པ་དང་། ཇི་ཙམ་ན་དེ་དག་གིས་ཡང་ཐོགས་པར་གྱུར་ནས་གནོད་པ་ཆེར་གྱུར་ནས་
གནོད་པ་ཆེར་གྱུར་ཏེ་སུ་གང་གི་བུད་མེད་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ་དེས་ཡུལ་
གཞན་དུ་བྱུང་སྟེ་བཞག་པ་དང་། བློན་པོ་དག་གིས་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་ལ་ལྷ་
གནོད་པ་ཆེར་གྱུར་ཏེ་སུ་གང་གི་བུད་མེད་དག་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན་དེས་ཡུལ་
གཞན་དུ་བྱུང་སྟེ་བཞག་གོ་ཞེས་གསོལ་པ་དང་། རྒྱལ་པོས་ལྟས་པ་བཀུག་སྟེ་སྨྲས་ན། དེ་
དག་གིས་ལྷ་གནོད་སྦྱིན་ཁྲོས་ཀྱིས་གནོད་སྦྱིན་གྱི་གནས་སུ་གཏོར་མ་སྐལ་ལ་མཆོད་པ་
དང་བཀུར་སྟི་མཛོད་ཅིག་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །རྒྱལ་པོས་བློན་པོ་རྣམས་ལ་ཀྱེ་སོང་ལ་རྒྱལ་
པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དྲིལ་བསྒྲགས་པ་བྱོས་ཤིག །རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་
ཐམས་ཅད་དང་། ཡུལ་སོ་སོ་ནས་ལྷགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་སྦྱིན་གྱི་གནས་སུ་
གཏོར་མ་བྱིན་ལ་མཆོད་པ་དང་བཀུར་སྟི་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བསྒོ་བ་དང་། དེ་དག་གིས་ཀྱང་
དེ་བཞིན་དྲིལ་བསྒྲགས་ཏེ། ཀྱེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། ཡུལ་སོ་སོ་ནས་
ལྷགས་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་ཉོན་ཅིག ། ལྷས་འདི་སྐད་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །བདག་གི་ཡུལ་ན་གྲོང་
ཁྱེར་དང་། ཡུལ་སོ་སོ་ནས་ལྷགས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་གནས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནོད་
སྦྱིན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོར་མ་བྱིན་ལ་མཆོད་པ་དང་བཀུར་སྟི་བྱོས་ཤིག་ཅེས་
བསྒོ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གིས་གྲོང་ཁྱེར་དེ་དག་རྡོ་བ་
དང་། གྱོ་མོ་དང་། ས་རྡོ་དག་ཕྱུགས་ཏེ་ཙན་དན་གྱི་ཆུས་ཆག་ཆག་བཏབ་ནས་དྲི་ཞིམ་པོའི་
པོག་ཕོར་དག་སོ་སོར་དབྱུངས། རྒྱལ་མཚན་དང་། ལྷའི་འཕན་སྒྲེང་། དར་གྱི་ལྡ་ལྡི་མང་པོ་
ནི་དབྱུངས་ཏེ་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གཏོར་ནས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱིད་མོས་ཚལ་དགའ་ལྡན་

བཞིན་དུ་མཛེས་པར་བྱས་སོ། །དེ་ནས་གནོད་སྦྱིན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་གཏོར་མ་བྱིན་ཞིང་མཆོད་པ་དང་བཀུར་སྟི་བྱས་ཏེ་འོན་ཀྱང་དགའ་བྱེད་མ་ཞི་བར་མ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་ལྷ་དག་གིས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་ཀྱེ་ཁྱེད་ལ་གནོད་སྦྱིན་མོ་དགའ་བྱེད་མས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་རྣམས་ཕྲོགས་ཀྱིས་ཁྱེད་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དྲུང་དུ་དོང་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་གདུལ་བར་མཛད་དོ་ཞེས་བསྟན་ ཏོ། །དེ་དག་གིས་ཀྱེ་དེ་ནི་དགའ་བྱེད་མ་མ་ཡིན་གྱི་དེ་ནི་འཕྲོག་མ་སྟེ། དེས་བདག་ཅག་གི་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པ་རྣམས་ཕྲོགས་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེའི་མིང་དགའ་བྱེད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལྡོག་སྟེ་གནོད་སྦྱིན་མ་འཕྲོག་མར་མིང་དུ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ཕྱིན་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གནོད་སྦྱིན་མོ་འཕྲོག་མ་འདི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་མ་འཁོན་པ་དང་ནི་འཁོན། དཔྲར་མ་གྱུར་པ་དང་ནི་དཔྲར་གྱུར། སྙིང་མ་རིངས་པ་ལ་ནི་སྙིང་རིང་བར་གྱུར། དེས་བུ་བཙས་ཤིང་བཙས་པའི་རྣམས་ཕྲོགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་གནོད་སྦྱིན་མ་འཕྲོག་མ་གདུལ་བར་ཅི་གནང་ཞེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅང་མི་གསུང་བ་བཞིན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་ལ་གནང་ངོ་། །དེ་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཅང་མི་གསུང་བ་བཞིན་གནང་བར་ཤེས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དྲུང་ནས་སོང་ངོ་། །དེ་ནས་སྔ་དྲོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤམ་ཐབས་དང་ཆོས་གོས་མནབས། ལྷུང་བཟེད་བསྣམས་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་ཕྱིར་གཤེགས་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས་བསོད་སྙོམས་ལས་སླར་བསྙོར་ནས་ཟས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་ཏེ། བསོད་སྙོམས་ཕྱིས་ལེན་པ་སྤྲངས་ཏེ་གཤེགས་ནས་གནོད་སྦྱིན་མོ་འཕྲོག་མའི་གནས་གང་ན་བ་དེར་གཤེགས་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་གནོད་སྦྱིན་མོ་འཕྲོག

མས་བུ་དགའ་བྱེད་ཁྱིམ་དུ་བཞག་སྟེ་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་སོང་བ་དང་། བཅོམ་ལྡན་ འདས་ཀྱིས་དེ་
ལྟར་བཟེད་ཀྱིས་བཀབ་སྟེ་བཞག་ནས། ཇི་ལྟར་བུ་ཕོ་དག་གིས་ནི་དེ་མི་མཐོང་གིས། དེས་
དེ་དག་ཐམས་ཅད་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་སོ། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་
གནོད་སྦྱིན་མོ་འཕྲོག་མ་སྤྱོད་ཡུལ་ནས་ལོངས་པ་དང་བུ་དགའ་བྱེད་མི་སྣང་ནས་དེ་སྤངས་
ཏེ་དེ་ཕན་ ཚུན་ཁྱིམ་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བལྟས་ན་འོན་ཀྱང་མི་སྣང་ནས་བུ་དག་དགའ་བྱེད་
མི་སྣང་ན་ག་རེ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་མ་མཐོང་། བདག་ཅག་གིས་ཀྱང་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་
པ་དང་། དེས་བྲང་བརྡུངས་ནས་མདོག་ཉམས་ཤིང་མི་དགའ་སྟེ་མིག་མཆི་མས་གང་ནས་
འགྲོས་མྱུར་བར་བརྒྱུགས་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་དང་། ཚོང་དུས་དང་། སྲང་དང་། ལམ་
གྱི་བཞི་མདོ་དང་། ལམ་གྱི་སུམ་མདོ་དང་། ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་། སྐྱེད་མོས་ཚལ་དང་།
མཚོ་དང་། ལྟེང་ཀ་དང་། རྫིང་དང་། ལྷ་ཁང་དང་། འདུན་ཁང་དང་། གཞན་ཡང་ཁྱིམ་དོག་
པའི་གནས་དག་ཏུ་བཙལ་ན་འོན་ཀྱང་མ་རྙེད་དོ། །དེ་ནས་གླ་གོས་མེད་པར་སྨྱོས་ནས་ངུ་
ཞིང་སྨྲེ་བ་ཀྱི་ཧུད་བུ། ཀྱི་ཧུད་ཕ། ཀྱི་ཧུད་དགའ་བྱེད་ཅེས་ཡང་དང་ཡང་སྨྲ་འབྱིན་ཅིང་གྲོང་
དང་། གྲོང་ཁྱེར་དང་། གྲོང་འདབ་དང་། ཕོ་བྲང་དང་། ཕོ་བྲང་འཁོར་རྣམས་སུ་བལྟས་ཏེ་འོན་
ཀྱང་མ་རྙེད་དོ། །དེ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་སོང་ངོ་། །ལྷོ་ཕྱོགས་དང་། ནུབ་
ཕྱོགས་དང་། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་སོང་ངོ་། །ཤར་ཕྱོགས་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་དང་། ནུབ་
ཕྱོགས་དང་། བྱང་ཕྱོགས་དེ་དག་ན་ཡང་མི་སྣང་ངོ་། །དེ་ནས་སྐྲ་ཞིག་ཅིང་སྐྲེན་མོར་གྱུར།
འགྲོས་ཀྱང་འཁྱམ། ཡར་མཆོང་མར་ལྟུང་ས་ལ་འགྲེའོ། །ཕྱུས་མོས་འགྲོ་ཅོག་ཕྱུར་འདུག་པ་
དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཀྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་རི་ནག་པོ་བདུན་རྒལ་ནས་གསེར་ལྟ་བུའི་རི་
བདུན་དང་། གངས་ཀྱི་རི་དང་། མ་དྲོས་པའི་མཚོ་ཆེན་དང་། རི་དྲི་རྒྱས་དག་ཏུ་ཡང་བཙལ
ཏེ་དེ་ནས་སྐད་ཆེར་ངུ་ཞིང་ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་གླིང་དང་། ནུབ་ཀྱི་བ་ལང་སྤྱོད་དང་།
བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་རྣམས་ཀུན་ཏུ་བཙལ་ན་ཡང་མ་རྙེད་དེ། དེ་ནས་ཡང་སོས་དང་། ཐིག་
ནག་པོ་དང་། འདུས་གཞུབ་དང་། ངོ་དོད་འབོད་པ་དང་། ངོ་དོད་ཆེར་འབོད་པ་དང་། སྲེག་པ་

དང་། རབ་ཏུ་སྲེག་པ་དང་། མནར་མེད་པ་དང་། ཚ་བུར་དང་། ཤིན་ཏུ་ཚ་བུར་དང་། ཨ་ཏ་ཏ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཏ་ཏ་པ་དང་། ཧུ་ཧུ་པ་དང་། ཨུཏྤལ་ལྟ་བུ་དང་། པད་མ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དང་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དག་ཏུ་ཡང་བཅལ་ན་མ་རྙེད་དོ། །དེ་ནས་རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་དང་པོར་འཛེགས། དེས་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པར་འཛེགས། དེ་ནས་གནོད་སྦྱིན་གྱི་བདག་པོ་ངལ་བསོ་བོ་ལ་མ་དྲིས་པར་སུམ་བཅུ་རྩ་གསུམ་ལྷའི་གནས་སུ་བཅལ་ཏེ་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྩུབ་པོར་འགྱུར་བ་དང་། འདྲེས་པ་དང་། དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ སྐྱེད་མོས་ཚལ་དུ་ཡང་བཅལ། པ་རི་ཡ་ཏྲ་ཀོ་བི་དྣ་རའི་དྲུང་དུ་ཡང་སོང་ངོ་། །དེ་ནས་ལྷའི་འདུ་བ་ཆོས་བཟངས་ཞེས་བྱ་བ་གྲོང་ཁྱེར་བཟང་པོར་སྣང་དུ་ཞུགས་ཏེ། དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་ལྷའི་དབང་པོའི་ཁང་པ་རྣམ་པར་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་བར་བརྩམས་པ་དང་། དེར་གནོད་སྦྱིན་ལག་ན་རྡོ་རྗེ་ལ་སོགས་པ་གནོད་སྦྱིན་དུ་མ་དང་། ལྷ་སྟོང་གིས་བཟུང་བ་དང་། དེ་སྐྱུར་དུ་མགྱོགས་པར་གྲོང་ཁྱེར་བཟང་པོར་སྣང་ནས་བྱུང་སྟེ། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ཏུ་རིང་ཞིག་ཙམ་ནས་མདོར་ན་ཡི་ཆད་པར་གྱུར་ཏེ་གནོད་སྦྱིན་རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་ངལ་བསོ་བོའི་དྲུང་དུ་སོང་ནས་རྗེ་ལེབ་ལ་བདག་གི་ལུས་བརྡབས་ནས་ཀྱི་ཧུད་བུ། ཀྱི་ཧུད་པ། ཀྱི་ཧུད་དགའ་བྱེད་ཅེས་སྨྲེ་ཞིང་སྨྲ་བ་སྟེ། སྡེ་དཔོན་ཆེན་པོ་སུས་ཕྲོགས་མི་དགའ་ན་བུ་སློང་ན་སྟོལ་དུ་གསོལ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། གནོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ངལ་བསོ་བོས་སྨྲས་པ། ཆེ་ཞེ་སྨྲ་ངན་ཐོང་ལ་མཆི་མ་ཕྱིས་ཤིག། ཁྱོད་ཀྱི་གནས་སུ་ཉིན་པར་གནས་ཤིང་སུ་འོངས་པ་སོམས་ཤིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། དེས་སྨྲས་པ། སྡེ་དཔོན་དགེ་སློང་གཽ་ཏ་མ་ལགས་སོ། །དེས་དེ་སོང་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ཤིག་དང་ཁྱོད་ལ་བུ་དགའ་བྱེད་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེ་སྲོག་སྟོར་བ་ལས་སླར་རྙེད་པ་བཞིན་དུ་རིངས་ཤིང་སྐྱུར་དུ་རང་གི་གནས་སུ་སོང་བ་དང་། གནོད་སྦྱིན་མ་འཕྲོག་མས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་བཅུ་རྩ་ གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན། དཔེ་བྱད་བཟང་པོས་སྐུ་སྤྲས། ཉི་ཟེར་སྟོང་ལས་འདས་པའི་འོད་འདོམ་གང་གིས་བརྒྱན་པ།

རིན་པོ་ཆེའི་རི་འགྲོ་བ་བཞིན་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ནས་བཟང་བ་མཐོང་མ་ཐག་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེས་ཏེ་བུ་དགའ་བྱེད་རྟེན་དོ་སྙམ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་སོང་སྟེ་ཕྱིན་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་གོ །ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུག་ནས་གནོད་སྦྱིན་མོ་འཁྲོག་མས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །ཀྱེ་གཽ་ཏ་མ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་བུ་དགའ་བྱེད་བསྟན་དུ་གསོལ། བདག་གི་བུ་དགའ་བྱེད་མ་མཐོང་ནས་རིང་ཞིག་ལོན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནོད་སྦྱིན་མོ་འཁྲོག་མ་ལ་འཁྲོག་མ་ཁྱོད་ལ་བུ་མང་ཞེ་ན་ཇི་སྙེད་ཡོད་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། དེས་སྨྲས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བུ་ལྔ་བརྒྱ་མཆིས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁྲོག་མ་དེ་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ལྔ་བརྒྱ་ལས་གཅིག་ཅིག་མེད་པ་ལྟ་ཅི་ཉེས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ གི་དགའ་བྱེད་མ་མཐོང་ན་ཁྲག་དྲོན་པོར་སྐྱུགས་ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་དུས་བགྱིད་དོ་ཞེས་གསོལ་པ་དང་། འཁྲོག་མ་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ལྔ་བརྒྱ་ལས་གཅིག་མ་མཐོང་ན་ཡང་འདི་འདྲ་བར་སྡུག་བསྔལ་ན་གང་ལ་བུ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་བསད་དེ་ཟོས་ན་དེའི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་འདྲ་བར་འགྱུར། དེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བས་སྡུག་བསྔལ་བ་རབ་ཏུ་ཆེའོ་ཞེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། འཁྲོག་མ་ཁྱོད་བུ་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་འདི་འདྲ་བ་ཤེས་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་བུ་ཅི་ཕྱིར་བཟའ། དེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བགྱི་བ་བཀའ་སྩོལ་ཅིག་ཅེས་གསོལ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚུར་ཤོག་ང་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་སྟེ་བསླབ་པའི་གཞི་ཟུང་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་མི་འཇིགས་པ་བྱིན་ཅིག་དང་། གལ་ཏེ་འདི་ཉིད་ན་འདུག་བཞིན་དུ་བུ་དགའ་བྱེད་མཐོང་བར་གདོན་མི་ཟའོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་དང་། དེས་བཙུན་པ་འདི་ལྟར་དེང་ཕན་ཆད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་བ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཡང་མི་འཇིགས་པ་སྩལ་ཏོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེའི་བུ་དགའ་བྱེད་བསྟན་ནས་དེས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་

སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བསླབ་པའི་གཞི་བཟུང་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་
ལ་མི་འཇིགས་པ་བྱིན་ནོ། །ནམ་གྱི་ཆེ་འཕྲོག་མ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་སྟེ་
བསླབ་པའི་གཞི་བཟུང་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ན་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་དག་ལ་མི་འཇིགས་
པ་བྱིན་པ་དེའི་ཆེ་དགེ་སློང་དག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས་པ། བཙུན་པ་གནོད་སྦྱིན་མོ་འཕྲོག་མས་ལས་ཅི་བགྱིས། ལས་
གང་གི་རྣམ་པར་སྨིན་པས་ན་མདངས་འཕྲོག་མའི་གནོད་སྦྱིན་མོར་སྐྱེས་ལ་འདི་ལས་བུ་ལྔ་
བརྒྱ་བཙས་ཞེས་ཞུས་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། དགེ་སློང་དག་
གནོད་སྦྱིན་མོ་འཕྲོག་མས་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པས་ཚོགས་རྙེད་པ་དང་། རྒྱུན་སྨིན་པ་
ནི་ཆུ་བོ་བཞིན་ཉེ་བར་གནས་ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་འགྱུར་རོ། །འཕྲོག་མས་ལས་བྱས་ཤིང་
བསགས་པ་ནི་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དགེ་སློང་རྣམས་ལས་བྱས་ཤིང་
བསགས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སའི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་མི་སྨིན། ཆུའི་ཁམས་ལ་མ་ཡིན། མེའི་
ཁམས་ལ་མ་ཡིན། རླུང་གི་ཁམས་ལ་མ་ཡིན་གྱི། ཟིན་པའི་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་
མཆེད་འདི་ཉིད་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱས་པ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་ཏོ། །ལས་རྣམས་
སྟོར་བར་མི་འགྱུར་བ། །བསྐལ་པ་དག་ནི་བརྒྱ་ཡོན་ཀྱང་། །དུས་དང་འཕྲོད་ནས་ཐོབ་པ་
ནི། །ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་འབྲས་བུར་སྨིན། །དགེ་སློང་དག་སྔོན་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་
ནི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་འདི་ཉིད་ན་གྲོང་ཁྱེར་གཞན་ཞིག་ཏུ་བ་ལང་རྫི་ཞིག་གནས་པ་དེས་རིགས་
མཉམ་པ་ལས་ཆུང་མ་ཞིག་བླངས་ཏེ། དེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྟེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་
དོ། །དེ་ལ་རྟེ་དགའ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པས་དུས་ཕྱི་ཞིག་ན་ཆུང་མ་སེམས་ཅན་དང་ལྡན་པར་
གྱུར་ཏོ། །སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་བ་ན་རང་སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉམས་ཤིང་
དམན་པ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་གནས་པས་མཐར་ཆ་བ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡོན་གནས་གཅིག་
པོའོ། །ཇི་ཙམ་ན་རང་སངས་རྒྱས་གཞན་ཞིག་ཡུལ་རྒྱུ་ཞིང་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གཤེགས་ཏེ་
དེའི་ཆེ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་གྲོང་དུ་དུས་སྟོན་ཉེ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེར་སྟོན་ཟན་པ་ལྔ་བརྒྱ་

ཅམ་ཞིག་གཙང་ཞིང་བསོད་པའི་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་ཁྱེར་ཏེ་གོས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ནི་བརྒྱབས། མེ་ཏོག་ཀུ་སུ་མ་དྲི་ཞིམ་པོས་བརྒྱན་ཏེ་གར་བྱེད་གླུ་ལེན་ཧ་ཧུང་ཞིང་སྐྱིད་མོས་ཚལ་གྱི་སར་དོང་བའི་བར་དུ་བ་ལང་རྫི་མོ་ཞིག་དང་ར་བ་བུམ་པ་གང་ཐོགས་ཏེ་ལམ་དེ་ནས་མར་སོང་བ་དང་། སྟོན་ཟན་པ་དེ་དག་གིས་དེ་མཐོང་ནས་གྲོགས་མོ་ཚུར་ཤོག ། གླུ་བླང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། དེས་ཀྱང་དེ་དག་གར་ཅི་ལྟ་ཅི་ལྟར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་བྱས་པས་དེའི་མངལ་ཞིག་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཁྲིས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ལ་ཨ་མྲའི་འབྲས་བུ་སྦྱིན་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཕུལ་ནས་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ འདིས་བདག་གང་དང་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་དང་དེར་མདངས་འཕྲོག་མའི་གནོད་སྦྱིན་མོ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་བུ་དང་བུ་མོ་བདག་གིས་ཐོགས་ཏེ་ཟ་བར་གྱུར་ཅིག །བདག་ལ་བུ་ཡང་ལྔ་བརྒྱ་བཅའ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨྲས་སོ། །དགེ་སློང་དག་དེའི་ཚེ་བ་ལང་རྫིའི་ཚུང་མར་གྱུར་པ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་འཕྲོག་མ་ཡིན་ཏེ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་དབང་གིས་འདི་ལྟ་བུར་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ།། །།

འཕྲོས་ལུས། འཕྲོ་ལུས་དང་འདྲ།

༼ བ ༽

བྲ་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) གསུང་། ངག

བ་གམ། ཕུར་བུའི་རྣམ་པ་ལྟར་བྱས་པའི་གཙང་ཁང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བ་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙང་ཁང་ཕུར་བུའི་རྣམ་པ་ལྟར་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་ཡང་འདུག་པས་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བ་གམ་པ། (འདུལ་བ) བརྟག་པ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼ ཚུ ༽༥༣༤༨ལས། བ་གམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བ་མཆོག བ་ལང་གི་མཆོག ཁྱུ་མཆོག་དང་འདྲ།

བ་གླང་། 1 བ་ཕྱུགས་དང་གླང་གོག 2 གླང་པོ་ཆེ། བ་གླང་ཞེས་པ་གླང་པོ་ཆེ་ལ་འཇུག་པ་ནི། བ་གླང་རྟེས་ཀྱི་མཆོག ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༼༧ལས། དཔེར་ན་བ་གླང་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་གླང་པོ་ཆེ་ས་སྲུངས་ཡིན་པས། བ་གླང་གི་རྟེས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གླང་པོ་ཆེ་ས་སྲུངས་ཀྱི་རྟེས་མཆོག་ཡིན། ཞེས་བ་གླང་ཞེས་པ་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པས་སོ། །

བ་དན། <པ་ཏྲ་ཀ> 1 གོས་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་ལྕུག་མ་རིང་པོ་ལ་བཏགས་པ་ནི་བ་དན་ནོ། །ཞེས་ལུང་ཐུན་ཚོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས། འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "པ་ཏྲ་ཀ" ཟུར་ཆག་པར་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས་ཤིང་སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱ་བའི་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུའང་དེ་ལྟར་གསུངས། 2 འདུལ་བ་མདོར། སེ་ཏྲེ་ཀང་པ་བརྒྱད་པ་དང་། ཉ་སྤྱི་རྒྱས་པ་

སོགས་སྦྱོག་ཆགས་གཉིས་འདུས་ཀྱི་གཟུགས་ཁྱད་པར་བས་མཚན་པས་རྒྱལ་མཚན་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན་པས། མཚན་མ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་། མེད་པ་བ་དན་དུ་འཇོག་ལ། གཉིས་ཀ་འང་དར་ལྟེ་གསུམ་པ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་འཕན་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་།

བ་དམ། (རྒྱ་གར་སྐད) བོད་མིའི་ངག་རྒྱུན་དུ་འཇགས་པའི་ "བ་དམ" ཟེར་བ་རྒྱ་གར་གྱི་ मूंगफली སྔོག་ཕ་ལི་དང་། དབྱིན་ཇིས་ Peanut "པི་ནཊ" ཟེར་བ་དེའོ། །དོན་དངོས་ལ་ "བ་དམ" बादाम ཟེར་བ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ almond ཨལ་མནྜ་ཟེར་བ་དེ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་དྲ་རྒྱའི་ཚིག་མཛོད་ WWW.Shabdkosh.com ཟེར་བ་དེའི་ནང་ངོས་འཛིན་བྱས་འདུག

བ་སྤུ། ལུས་ཀྱི་སྤུ་ཕྲ་མོ། འདི་ལ་ལུས་སྐྱེས། པགས་པའི་སྨྱུ་གུ པགས་པའི་མེ་ཏོག་ཅེས་ཟེར་རོ། །

བ་སྤུ་ལྡང་བ། 1 ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལང་བ་སྟེ། སྤྲོ་སྣང་དང་དགའ་སྣང་སྐྱེ་བའི་དོན། 2 ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལང་བ་སྟེ། འཇིགས་སྣང་སྐྱེ་བའི་དོན། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བ་སྤུ་ལྡང་བ་ནི་འཇིགས་པའི་རྒྱུ་ཕྱོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བའོ།།ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྲ་བཤད་ནི། དགའ་སྣང་དང་འཇིགས་སྣང་ཤས་ཆེར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

བ་སྤུའི་བུ་ག བ་སྤུའི་ཁུང་བུ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་ལས། བ་སྤུའི་བུ་ག་ནི་བ་སྤུ་འབྱུང་བའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བ་ཕྱེད། 1 ཕ་རུ་འབོད་པའི་བ་ཡིག་གི་མིང་། (བ་ཕྱེད། འདི་ལ་ཕ་ཕྱེད་ཅེས་འབོད་དགོས) དཔེར་ན་ཀ་བ་ཞེས་པའི་མིང་མཐའི་"' བ" ཡིག་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀ་བ་ལ་ཀ་ཕ་ཞེས་འབོད་པ་ལྟ་བུ། དེས་ན་ཟླ་བ། སྤྱི་བོ། དགའ་བོ་ལྟ་བུས་རིགས་འགྲེའོ། །འདིའི་ཁུངས་ནི། ངག་སྒྲོན་རྩ་བར། བདེ་འོ་ལ་སོགས་རྫོགས་ཚིག་ལ། །འོ་ཉིད་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པའི། །མིང་ལ་བ་ཕྱེད་ཕ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། བ་ཕྱེད་ཕར་འབོད་རྣམས་ལ་བ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞིབ་པར་ཁུ་ཞུ་ཟླ་མའི་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་གཟིགས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བ་ཕྱེད། ཕ་ཕྱེད་དེ་བོད་ཡིག་

སྣད་འདོགས་བཞིའི་གྲས་ཕ་ཟུར། ཞེས་གསལ། བ་ཕྱེད། ཕ་ཕྱེད། བ་ཕྱེད་མ། བ་ཕྱེད་མའི་ཕ་རྣམས་དོན་གཅིག 2 ཕ་ཟུར།

བ་ཕྱེད་མ། བ་ཕྱེད་དང་དོན་གཅིག

བ་ཕྱེད་མའི་ཕ། བ་ཕྱེད་དང་དོན་གཅིག

བ་ཕྱེད་ཕ། དགའ་བ། ར་བ། ཤ་བ་སོགས་ཀྱི་མིང་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་བ་ཡིག་ལ། བ་ཕྱེད་ཕ་ཟེར། སྤྱི་བོ་དང་རི་བོ་ལ་སོགས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །

བ་བྱུང་ལྔ། བ་སེར་སྐྱའི་ལྤྱི་བ། གཅིན། ཪ་མ། ཪོ། མར་དང་ལྡེའོ། །རྫེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལྟར་བཀོད།

བ་མེན། གླང་རྐོད་དང་ཡུལ་པའི་བ་མོ་གཉིས་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རི་དྭགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག ཞྭ་སྐབ་པའི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་ལས་ཀྱང་། བ་མེན་ནི་རོང་མཚམས་སུ་གནས་ཀྱི་བ་མེན་ཟེར་བ། གླང་རྐོད་དང་ཡུལ་པའི་བ་གཉིས་འདུས་པའི་རིགས་ལ་ཟེར། འདི་ནི་པནྣ་བཀོད་དང་། སྤོ་བོའི་ནང་ལ་མང་པོ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས། གང་ལ་བ་མེན་ཇི་འདྲ་ཞེས། །གྲོང་པ་དག་གིས་དྲིས་པ་ན། །བ་ལང་ཅི་འདྲ་དེ་འདྲ་ཞེས། །འགྲོག་པས་སྨྲས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །ངེས་ཚིག་ནི། བ་མེན་ནི་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ག་བ་ཡ" ཞེས་པ་སྟེ། བ་ལང་འདྲ་ཞེས་པའམ་བ་ལང་དང་དབྱིབས་འདྲ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་དང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསུངས།

བ་མོ། 1 བ་ཕྱུགས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བ་མོའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ཕ་གླང་དང་། མ་བ་མོ་ལས་སྐྱེས་པའི་མོ་ཟོག་ཅེས་འབྱུང་བ་དེ་ལ། འདི་སྐྱ་བར་བྱ་སྟེ། ད་ལྟ་ངེད་ཚོ་བ་མོ་ཟེར་བ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་མིན་ཚད་གཅོད་བྱེད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། མ་བ་མོ་ལས་སྐྱེས་པའི་མོ་ཟོག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། གླང་ཆེན་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ་ན། གླང་ཆེན་ནི་གླང་ཆེན་ལས་སྐྱེས་པའི་དུད་འགྲོ་ཞིག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་སོ། །2 རྟ་རྟེར་ཆགས་པའི་

ཆུའི་ཐིལ་པ་ལ་ཟེར།

བ་ཚྭ། (གསོ་རིག) གད་གྲོག་ལས་ཆགས་པ་སྐྱུམ་འབོལ་རླན་ཅན་ཟེ་ཚའི་རྒྱུ་འདྲ་བ་ལ་ཚྭ་བྲོ་དང་ཆེ་ཡང་མེར་བསྲེགས་ན་ཟེ་ཚྭ་ལྟར་མི་ཁོལ་བ་ཡིན། བ་ཚྭས་ཆུ་འབྱེད་ཐུར་དུ་སྦྱོང་བར་ནུས། ཞེས་སྨན་གཞུང་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་ལས་བཤད་དོ། །

བ་བཞོན་དྲུས་མ། འོ་མ་བཞོ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བ་མོ། བ་བཞོན་མ། བ་དྲུས་མ་རྣམས་དོན་འདྲ།

བ་ཡི་མཆོག་སྦྱིན། <གོ་ད་ཨ་རི> བལ་ཡུལ་དུ་བ་དཀར་མོ་ཞིག་གིས་འོ་མས་མཆོད་སྦྱིན་བྱས་པའི་ཤུལ་དུ་བཙོས་པས་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་ལིང་ག་ཞིག་བྱུང་། དེ་རི་འཁྱིགས་བྱེད་དང་ཉེ་བ་རྡོ་རྗེ་གདན་ནས་ཟླ་བ་ཕྱེད་གཉིས་ཕྱིན་པའི་སར་ཁྱེར་ཏེ་མཆོད་པས་གྲུབ་ཆུ་བྱུང་བའི་གནས་ཏེ། ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རིའི་ངོགས་ཤིག་ན་ཡོད་པར་བཞེད།

བ་རིའི་འགྱུར། བ་རི་རིན་ཆེན་གྲགས་ཀྱི་འགྱུར།

བ་རེག་ཐོས་པ་དགའ། ནྭ་ལོ་ཙྪ་བ་རྡོ་རྗེ་གྲགས་ཀྱི་སློབ་མ་ཞིག དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༥༨ན་གསལ། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་བརྒྱ་དང་གོ་གཅིག་གི་མཚན་ཐོ་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསལ་བའི་ནང་ནས། ཨང་གྲངས་༡༠༣ པ་དེ་ཡིན། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དུ་ཟུར་ཙམ་གསལ།

བ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) 1 སྟོབས། བརྗོད་ཆེ་ཧྲ་ལ་ཞེས་པ་ལྷ་བུར་བརྗོད། 2 ཤའི་མིང་། ཤ་ཟོས་ན་སྟོབས་སྐྱེ་བས་བ་ལའམ་སྟོབས་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས།

བ་ལང་། བ་གླང་དོན་འདྲ།

བ་ལང་སྤྱོད། (མཛོད) གླིང་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། རི་རབ་ཀྱི་ནུབ་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་གླིང་ཆེན། སྒྲ་བཤད་ནི། གནའ་བོ་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་ཆེ་འབྲུ་དང་ཚ་སོགས་སྤྲོད་རེས་བྱེད་པ་ལྟར། བ་ལང་སྤྱོད་དུ་དེའི་ཚབ་ཏུ་གཙོ་བོར་བ་ལང་དག་སྤྲོད་རེས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༧༤༥ལས། ནུབ་ཀྱི་བ་ལང་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནས་ནུབ་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ན་ཉོ་ཚོང་གི་ཐ་སྙད་ལ་བ

ལང་དང་སྦྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་མཆིམས་མཛོད་ལས་ནི། གླིང་དེ་ན་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་བ་ལང་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བ་ལང་མིག <གནྡཀྵ> སྐར་ཁུང་གི་མིང་། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༣༠༠ན༡ལས། བ་ལང་མིག་སྟེ་སྐར་ཁུང་གི་མིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ཁོལ་མ་ཡང་ཟེར།

བ་ལང་ལམ། བ་ལང་གི་ལམ་ཐག་སྟེ། རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ།

བ་སུ་དེ་བ། (ལེགས་སྦྱར) ནོར་ལྷ། ནོར་གྱི་ལྷ། འདི་ལ"ཝ་སུ་དེ་བ"ཞེས་བཀླག་དགོས།

བ་སུ་ནྡྷ་ར། (ལེགས་སྦྱར) ནོར་རྒྱུན། འདི་ལ"ཝ་སུ་ནྡྷ་ར"ཞེས་བཀླག་དགོས།

བ་སུ་ནྡྷ་རི། (ལེགས་སྦྱར) ནོར་རྒྱུན་མ། འདི་ལ"ཝ་སུ་ནྡྷ་རི"ཞེས་བཀླག་དགོས།

བ་སུ་བཾ་དྷུ། (ལེགས་སྦྱར) དབྱིག་གཉེན། དབྱིག་གཉེན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདི་ལ་ "ཝ་སུ་བཾ་དྷུ"ཞེས་བཀླག་དགོས།

བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་སྐུ་མཆེད་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་ནི། འབྲོང་རྩེ་ལྷ་བཙུན་གྱིས་མཛད་པའི་བ་སོ་བའི་རྣམ་ཐར། དབུ་མའི་ལྟ་ཁྲིད་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ། སྙིང་པོ་དོན་གསུམ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྐྱེད་རིམ་པར་མ་དྲུག་ཙུ་རེ་ལྔ། དུས་འཁོར་རྫོགས་རིམ་བསྐལ་བཟང་འཇུག་ངོགས་བརྒྱད་ཙུ་ཞུ་དགུ། འཇིགས་བྱེད་བསྐྱེད་རྫོགས་རྣམས་བཞུགས་སོ། །

བ་སོའི་མཚན། བ་སོའི་མཚན་ནི། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གཅུང་བ་སོ་ཆོས་རྗེ་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་སྐུ་འཕྲེང་ལྔ་པ་བ་སོ་ལྷ་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པས་བཏབ་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཆན་ལ་ཟེར།

བག 1 ཙུང་ཟད། 2 ཤུལ། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བག་ཆགས། 1 གོམས་པ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོམས་

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱོད་ཀྱི་བག་ཆགས་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སེམས་སྟེང་དུ་བཞག་པའི་ནུས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་མངོན་པར་བག་ལ་ཞ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཆགས་པའམ་གནས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་ཤུལ་དུ་ཆགས་པས་ན་བག་ཆགས་སོ། །དཔེར་ན་ལས་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ལས་ཀྱི་ཤུལ་དུ་ཆགས་པའི་ནུས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །3 བྱས་རྗེས་བཟང་པོ་དང་ངན་པའི་མིང་། ཕོས་བག་ཆགས་བཞག་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས། རྨི་ལམ་གྱི་ལུས། རྨི་ལམ་གྱི་རི་ར་བ་ཁང་ཁྱིམ་རྣམས་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ལུས་ཡིན་པས་བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ཞེས་བྱའོ། །

བག་ཆགས་དང་ས་བོན་གྱི་ཁྱད་པར། བདེན་འཛིན་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྣང་བའམ་བདེན་སྣང་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་བག་ཆགས་དང་། བདེན་འཛིན་ཕྱི་མ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་དེའི་ས་བོན་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་ཡང་། ས་བོན་ནི་ལྷུགས་སྐམ་ནང་གི་ག་ཕུར་དང་། བག་ཆགས་ནི་དེའི་ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་དྲི་མ་ལྟ་བུའོ། །

བག་ཡེབས། འཇིགས་སྣང་དང་དངངས་སྐྲག་མེད་པར་ཞི་བདེར་གནས་པ། བློ་བདེ་པོ་དང་སེམས་ལྷོད་པོའི་ངང་གནས་པ།

བག་ཡེབས་པ། བག་ཡེབས་དང་འདྲ།

བག་མེད་པ། 1 ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བཅུ་བདུན་པ་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་ལེ་ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་གནས་ནས་དགེ་བ་མི་བསྒོམ་ཞིང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སེམས་མི་བསྲུང་བར་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། དེ་ཡོད་ན་མི་དགེ་བ་དང་གིས་འཕེལ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །མདོར་ན། དགེ་བའི་ཆོས་མི་བསྒོམ་ཞིང་གཅེས་སྤྲས་སུ་མི་བྱེད་པ་ལ་བག་མེད་པ་ཟེར། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་མི་བསྒོམ་པ་སྟེ་མི་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་ཐུབ་པའི་དགོངས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 བྱ་བ་ལ་ནན་ཏན་མེད་ཅིངམངོན་པར་མི་བརྩོན་པའི་དོན། ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༡༣༨ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །3 དོན་ཉམས་དོན་མ་ཡིན་པ་

འཕེལ་བ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣ན༨ལས། བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ནི་ཉམས་ལ། དོན་མ་ཡིན་པ་འཕེལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་པའི་ཟད་དུ་གཟིགས།

བག་མེད་པའི་གནས། (འདུལ་བ) ཆང་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། བག་མེད་པའི་གནས་ཏེ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲུའི་ཆང་དང་། བཅོས་པའི་ཆང་གི་མཚན་ཉིད་དེ། བག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ནི་ཉམས་ལ། དོན་མ་ཡིན་པ་ནི་འཕེལ་བའོ། །དེའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ།

བག་ཙམ། (འདུལ་བ) ཅུང་ཟད་ཙམ། བག་ཙམ་གྱི་ལྟུག་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བག་ཙམ་གྱི་ལྟུག་མ། (འདུལ་བ) ལྟུག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དགུ་པ། བག་ཙམ་གྱིས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟུག་མའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ལྟ་བ་རང་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མཚན་མཐུན་རུང་མི་མཐུན་རུང་སྐྱེ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསོར་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པའམ། ལྟ་བ་གཞན་ཕྱོགས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཕམ་པས་མ་གོས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བསམ་པ་ཉམས་འདུན་གྱིས་བྱ་བྱེད་གསལ་པོ་མ་སྦྱར་བར་ཕམ་པས་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་མཛའ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་གྲུད་བུ་ནོར་ལ་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་མ་སྦྱར་བར་ཕམ་པས་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྡོམ་པ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་རིགས་ཙམ་ལ་གནོད་པའོ། །

བག་རྫངས། བུ་མོ་མནའ་མར་འགྲོ་དུས་མག་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ལ་ངེས་པར་དུ་སྤྲོད་དགོས་པའི་དངུལ་དངོས་ཀྱི་མིང་། འདི་ལ་བརྫ་རྙིང་དུ་གཉོད་ཟེར་ཞིང་། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ doWry དང་། རྒྱ་གར་བས་ད་ཧེཛ་ दहेज, dehej ཟེར་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཚ་པ ༽༣༣༩ན༢ལས། བཟང་མོ་

བག་རྫངས་སྣ་གོན་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣༡བ༣ལས། བག་རྫངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བག་མ་གཏང་བ་ལ་དགོས་པའི་རྫས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུགས་སྲོལ་འདི་གནའ་བོ་རྒྱ་གར་དང་ཡུ་རོབ་སོགས་ན་དར་སྲོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༡ལོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ལུགས་སྲོལ་དེ་རིགས་མི་ཚོག་པའི་ཡོངས་ཁྱབ་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་འདི་བག་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐལ་བ་རྣམས་རྫོང་བ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་འདི་ཚོང་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏེ་བག་མའི་ནང་མིར་དཀའ་ངལ་དང་སྔུན་གཅེར་ཚད་མེད་བཟོ་བའི་ལམ་ལུགས་ངན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །གཉེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ག ༽ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། ཁྱིམ་དེའི་སྐྱེ་བོས་སྨྲས་པ། བྲམ་ཟེ་ཅི་ཞིག་སློང་། བུ་མོ་སློང་ངོ་། །སུའི་ཕྱིར། མཉན་ཡོད་ན་ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་བུ་ལེགས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་འོ། །དེ་རྣམས་ཀྱིས་སྨྲས་པ། བདག་ཅག་རིགས་ནི་མཉམ་ན། འོན་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཉེད་མང་དུ་དགོས་སོ། །མང་ཁྱད་ཇི་སྙེད། གངས་ཅན་རིའི་གླང་པོ་ཆེ་བརྒྱ། རྟ་བརྒྱ། གསེར་གྱི་རྒྱན་བརྒྱ། དྲེའུའི་ཤིང་རྟ་བརྒྱ། ཐོ་གར་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་བརྒྱ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བག་རྫོངས། བག་རྫངས་དང་དོན་འདྲ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་བག་རྫོངས་ཞེས་བྲིས་ཀྱང་། བག་རྫངས་དང་། བག་རྫོངས་གཉིས་གང་ལེགས་པའང་དཔྱད་པར་བྱའི་གནས་ཏེ། དཔེར་ན་བྱིན་རླབས་ལྟ་བུ་བརླབས་ཀྱི་སྦྱོན་འཇུག་དོར་ནས་མིང་ཚིག་བཟོས་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་བརྫངས་ཀྱི་སྔོན་འཇུག་ཕྱིས་ནས། བག་རྫངས་ཞེས་མིང་ཚིག་བསྒྲུབས་པར་བྱས་སོ། །མ་ཟད་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་བག་རྫངས་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

བག་ཞད། བག་ལ་ཞ་བ་སྟེ། བག་ཆགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །རྟགས་ཙམ་ཕྱོགས་ཙམ་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྐད་དུ་མངོན། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །

བག་ཡོད། ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལས་སེམས་བསྲུང་ཞིང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་

སེམས་བྱུང་ཞིག ཇི་ལྟ་བ་བཤད་ན། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དགུ་པ་ནི། དུག་གསུམ་མེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་གང་ཞིག དགེ་བའི་ཆོས་བསྒོམ་ཞིང་ཟག་བཅས་ལས་སེམས་བསྲུང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་གི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཚིག་གསལ་བ་༡༠བ༥ལས། དེ་ལ་བག་ཡོད་པ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་བསྒོམ་པའོ། །བསློག་པ་ནི་བག་མེད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

བག་ལ་ཉལ། 1 བག་ཆགས་སམ། ས་བོན་གྱི་མིང་། བདག་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མི་མངོན་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ལ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ལ་ཉལ་ཟེར་བཞིན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༥༧བ༥ལས། བག་ལ་ཉལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་གིར་འཛིན་པ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དག་ཉིད་བག་ལ་ཉལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ཡིབ་པའམ། མི་མངོན་པར་གྱུར་པའམ། མི་མངོན་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པའི་དོན་ཡིན།

བགས་ཀྱིས། རིམ་གྱིས། བགས་ཀྱིས་ཐྲ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བགས་ཀྱིས་ཐྲ་བ། རིམ་གྱིས་ཐྲ་བ། ཕྱིན་གྱིས་ཐྲ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག ཛེའི་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། བགས་ཀྱིས་ཐྲ་ཞིང་ཟླུམ་པའི་ཕྱིན་པ་ལེགས།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

བང་སྒྲིག་པ། རུ་སྒྲིག་པ།

བང་བ། འབྲུ་འཇོག་སའི་ཁང་པའི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཙུ ༽༣༤༥ བ༣ལས། བང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་འབྲུའི་བང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བང་བ་དང་མཛོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། བང་བ་ནི་འབྲུ་འཇོག་སའི་ཁང་པའི་མིང་ལ། མཛོད་ནི་གསེར་དངུལ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་ནོར་སྣ་འཇོག་སའི་ཁང་པའི་མིང་ངོ་། །

བང་མཛོད། རྒྱུ་ནོར་འཇོག་སའི་ཁང་པའི་མིང་།

བཅེ། (ལེགས་སྦྱར) 1 བཙུན་པ། བན་དེ། གྲྭ་པ། 2 བསྟེན་བཀུར་གྱི་ཡུལ། ཕྱག་མཆོད་ཀྱི་གནས། 3

ཕྱག་འཚལ་བ།

བན་དེ། (ལེགས་སྦྱར) བཙྟེ་དང་འདྲ།

བཙྟེ་ཤེད་སྐྱེད་མ། བཙྟེ་ཤེད་སྐྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་དོན་གཅིག བཙྟེ་ཤེད་སྐྱེད་ཀྱི་ལུང་ལ་གཟིགས།

བཙྟེ་ཤེད་སྐྱེད་ཀྱི་ལུང་། ཆོས་བྱེད་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གཟེངས་བསྟོད་དང་ཐོབ་ཐང་གི་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡིག འདི་ལ་བསྟན་པ་ཤེད་སྐྱེད་ཀྱི་འཇའ་ས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༢༨༩ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

བན་བོན། ནང་པའི་བཙུན་པ་དང་བོན་པོ་གཉིས་ལ་ཟེར། བན་ནི་བཙྟེ་ཞེས་པ་སྟེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བཙུན་པའི་སྐད་དོད་དང་། བོན་ནི་བོན་པོའོ། །སྔོན་གྱི་དག་ཡིག་རྣམས་སུ་འང་གསལ།

བན་ལོག གྲྭ་ལོག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། བན་ནི་བཙྟེ་ལོག་ནི་ལོག་པ་སྟེ་མིན་པའི་དོན་ནོ། །འབར་གོག་དང་དོན་འདྲ། འབར་གོག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བབ་ཅོལ། བློ་བུར་སེམས་ལ་གང་དྲན། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པ། སྣང་བར་གང་དྲན། སེམས་ལ་གང་དྲན།

བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བ། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་སྨྲ་བ། ཐུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། སེམས་ལ་གང་དྲན་སྨྲ་བ། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ། གང་དྲན་དྲན་དུ་སྨྲ་བ། ཀྱ་ཆོམ་དུ་སྨྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བ། ཨ་ཅོར་སྨྲ་བ། ལྷ་བརྗོལ་དུ་སྨྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད།

བབ་བབ། བབ་བབ་ཏུ་དང་དོན་འདྲ། དེར་གཟིགས།

བབ་བབ་ཏུ། འཕྲལ་འཕྲལ་དུ། གློ་བུར་གློ་བུར་དུ། འཕྲལ་དུ། གློ་བུར་དུ། མ་བསམ་པར་གློ་བུར་དུ། བབ་ནི་གློ་བུར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་སྣང་བས། གློ་བུར་གློ་བུར་དུ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན་བབ་ཅོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །ཆར་པ་འབབ་ཅེས་པའམ། ཆར་པ་བབ་ལྟ་བུ་ལ་གློ་བུར་གྱི་དོན་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བབ་བབ་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག ལུང་ཞུ་བ་༼པ༽༣༠༨ན༣ ལས། བཤད་པའི་བྱ་གང་ཞེ་ན། དགེ་སློང་གིས་བབ་བབ་ཏུ་བཤད་པར་མི་བྱ། རྩིག་པའི་དྲུང་དུ་མ་ཡིན། ཤིང་གི་དྲུང་དུ་མ་ཡིན། ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་

བར་བྱའོ། །དེ་སྟེ་ཕྱི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་བཤད་པའི་གྲྭ་མོ་དྲུང་དུ་གཞག་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། མ་བསམ་པར་སླ་བའམ་འཕྲུལ་མ། ཞེས་གསུངས།

བམ་པོ། 1 ཕྱིར་བཏང་བམ་པོ་ཞེས་པ། ཚུན་པོ་དང་། ཆགས་པ། དུམ་བུ། མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ། དཔེར་ན་རྒྱའི་བམ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཤློ་ཀ་གསུམ་བརྒྱ་ལ་བམ་པོ་གཅིག་ཟེར། བམ་པོ་ནི་གཞུང་ཚད་མང་ཙུང་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། བམ་པོ་ནི། གཞུང་འདི་ལ་བམ་པོ་ལྔ་ཡོད་པས་འདི་བམ་པོ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་འཆད་འགྱུར་ལ་སྟེགས་པས། སྔ་རབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ "བམ་པོ་ཁ་མར་བལྟ་ལེ་ཙུ་ཁ་ཡར་བལྟ" ཞེས་པའི་ཟ་སྟོད་བྱེད་དོ། །འདིའི་དོན་འོག་ཏུ་གཟིགས།

བམ་པོ་ཁ་མར་བལྟ་ལེ་ཙུ་ཡར་བལྟ། བམ་པོ་ནི་བཀའ་བསྟན་གྱི་འགོ་ལ་འབྱུང་ཞིང་དང་པོ་ནས་གྲངས་བརྩི་བས། བམ་པོ་ཁ་ཐུར་བལྟ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བི་ན་ཡ་བསྡུ། བོད་སྐད་དུ། འདུལ་བ་གཞི། བམ་པོ་དང་པོ། ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ལེ་ཙུ་ནི་སྔར་གྱི་སོང་ཟིན་པ་བརྩི་བས། ལེ་ཙུ་ཁ་གྱེན་བལྟ་ཞེས་ཟ་སྟོད་བྱེད་དོ། །

བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་འདུལ་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གླེགས་བམ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན་ལ། པྲ་ཏི་མོ་ཀྵ་སཱུ་ཏྲ་ཊཱི་ཀཱ་བི་ན་ཡ་ས་མུཙྪ་ཡ་ཟེར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་༼ སུ ༽༼ ཤུ ༽༼ ཟུ ༽བཅས་ན་བཞུགས་སོ། །

བཛྲ། (ལེགས་སྦྱར) 1 རྡོ་རྗེ། 2 མི་ཚོད་པ། 3 མི་ཕྱེད་པ། 4 སྲ་བ། 5 བརྟན་པ། 6 མི་ཤིགས་པ། 7 གཞོམ་དུ་མེད་པ། 8 ཁོང་སྟོང་མིན་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

བཛྲ་ཧྲི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) མི་བསྐྱོད་པ། ངེས་ཚིག་ནི། བཛྲ་ནི་རྡོ་རྗེ། ཧྲི་ཀ་ནི་འཛིན་པའམ་འཆང་བའི་དོན་ནོ། །འོན་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་དུ་ཇི་ལྟར་རིགས་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་

ལ་བཛྲ་ཧཱུྃ་ཀཱ་ར་ཞེས་པ་ནི་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རིགས་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ནི་མིན་ནོ། །དཔེར་ན་ མཚོ་ནང་གི་སྦལ་པ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ཀྱང་མཚོ་སྐྱེས་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་དང་། འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ། ཞལ་གསུམ། རྩ་ཞལ་ནག་པོ། (གཡས་ཞལ་དཀར་པོ། གཡོན་ཞལ་དམར་པོ) ཕྱག་དྲུག་པ། ཡུམ་དང་བཅས་པ་ཞིག་གོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཡེ་ཤེས་ལྔ་མཚོན་པའི་རྡོ་རྗེ་རྩེ་ལྔ་པ་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་ན་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྟེ། དྲང་དོན་གྱི་བཤད་པའོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཟུང་འཇུག་གི་རྡོ་རྗེའི་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་མཛད་པས་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྟེ། ངེས་དོན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལྟར་རོ། །

བཛྲ་ཌཱ་ཀ་ཧེ། (ལེགས་སྦྱར) 1 རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའམ་བདེ་མཆོག་གི་ཡུམ། དེ་ལ་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ། རྡོ་རྗེ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) ཀྱེ་རྡོར་གྱི་ཡུམ། རྡོ་རྗེ་ཕག་མོའི་མཚན་དོན་བཛྲ་ཌཱ་ཀ་ཧེ་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་པས། ཌཱ་གའི་སྒྲ་ནི་ངག་ལས་འདས། །ཀ་ནི་དྲི་མ་རྣམ་པར་སྤངས། །ཧེ་ནི་རྒྱུ་ནི་རྣམ་འཇིག་པ། །ཕག་མོའི་སྒྲར་ནི་རབ་ཏུ་འཇུག །དེ་ཡང་ཌཱ་གའི་དོན་ནི་སྤྱར་དང་འདྲ་ལ། ཀ་ཧེ་ཏ་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ། ཧེ་ཏུ་རྒྱུའི་ངེས་ཚིག་དང་ལྡན་པའོ། །ཞེས་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས།

བཛྲ་ར་ཏི། (ལེགས་སྦྱར) རྡོ་རྗེ་དགའ་མ་སྟེ། སྒྲོལ་མའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྡོ་རྗེ་ནི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པའོ། །དེ་ལ་དགའ་བས་ན་རྡོ་རྗེ་དགའ་མ་སྟེ། དྲང་དོན་ནོ། །རྡོ་རྗེ་ལྟར་མི་ཕྱེད་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དགའ་བས་ན་རྡོ་རྗེ་དགའ་མ་སྟེ། ངེས་དོན་ནོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལྟར་རོ། །

བའི་ཛྷི་མ་ལྷ་བུ། ཛྷི་མ་གནག་ཅིང་སྣུམ་པ་བའི་ཛྷི་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་དོན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༼ གི ༡༧༥༨ན༣ལས། ཛྷི་མ་གནག་པས་ན་ཛྷི་མ་བའི་ལྟ་བུའོ།། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་ཀྱང་། ལྷ་གཞོན་ནུ་ནི་སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ལ་བའི་

ཇི་མ་ལྷ་བུ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། སྤྲིན་ནི་མཐོན་མཐིང་སྤྲིན་
ཇི་བ་མཆོག་གི། འདྲ་བ་འདི་དག་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་མཚན། །ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་དང་
འདྲའོ། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། སྙིང་འོག་གི་ཇི་མ་རྣམས་
ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པས་ཇི་མ་བའི་ལྷ་བུ་ཉིད་དེ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བར་གྱི་བསྐལ་པ། (འདུལ་བ) བར་བསྐལ་དང་དོན་འདྲ།

བར་ཆད། གེགས་བྱེད་པའི་དངོས་པོའམ་འགོག་རྐྱེན་ལ། བར་ཆད་ཟེར། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་
སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། བར་ཆད་ནི་གེགས་བྱེད་པའི་དངོས་པོའོ། །ཞེས་གསུངས།

བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས། (འདུལ་བ) 1 ཕམ་ལྷག་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་བ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས་བཤད། 2 ཐར་པའི་ལམ་གྱི་གེགས་སུ་གྱུར་པའམ། སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མིང་། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས།

བར་ཆད་མེད་པ། གེགས་བྱེད་པའི་དངོས་པོའམ་འགོག་རྐྱེན་མེད་པ་ལ། བར་ཆད་མེད་པ་ཟེར།
བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། བར་དུ་གཅོད་པར་ནུས་པ་ནི་བར་ཆད་
དོ། །དེ་མེད་པ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བར་བསྐལ། (མཛོད) འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་ནས། ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་འབྲི་
བའི་དུས་ཡུན་ལ། བར་བསྐལ་གཅིག་ཟེར། འོན་མཛོད་རྩ་བ་ལས། བར་གྱི་བསྐལ་པ་(ནི།
ཚེ་ལོ)དཔག་མེད་ནས། །ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུའོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་
ཀྱང་། ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་འབྲི་བ་ན་ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ཆགས་
ནས་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་
བཅུ་པའི་བར་འབྲི་བ་ལ་བར་བསྐལ་དུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བུརས་ཤེ་ན། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་
བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་འབྲི་བ་ནི། འཆགས་པའི་བསྐལ་པར་གཏོགས་པར་བཤད་དགོས་པས་
ཞོར་འཕྲོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བར་བསྐལ་དངོས་བཤད་པ་ནི་གོང་དུ་ཁོ་བོས་
བཤད་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། མ་ཐོག་

རིང་མོ་ལྷ་བུ་ཡིན་ན། ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་འཕེལ་བའི་དུས་ཡུན་དང་། བར་གྱི་བསྐལ་གཞན་བཅོ་བརྒྱད་ལྷ་བུ་ཡིན་ན། ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་ཡར་འཕེལ་བའམ། བརྒྱད་ཁྲི་ནས་བཅུ་པའི་བར་འབྲི་བའི་དུས་ཡུན་ལྷ་བུ་གང་རུང་ཞིག་ལ་ཟེར་རོ། །འོ་ན་ཡ་ཐོག་མ་ཐོག་གཉིས་རྐྱང་པ་དང་། གཞན་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ཁུག་པ་ཡིན་པས་དུས་ཡུན་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཡ་ཐོག་མ་ཐོག་གཉིས་བུལ་བ་དང་། གཞན་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་མྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་ཡུན་རིང་ཐུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །དཔེར་ན་མི་འཁོར་བུལ་བས་(ཡ་ཐོག་མ་ཐོག་རིང་མོ་གཉིས)སྤྱི་ལེ་བཅུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཡུན་དང་། མི་འཁོར་ཆེས་མགྱོགས་པས་(བར་བསྐལ་གཞན་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས)སྤྱི་ལེ་ཉི་ཤུ་འགྲོ་བའི་དུས་ཡུན་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །མཆིམས་མཛོད་ལས། དེ་ལ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ནས་རིམ་གྱིས་མར་འགྲིབས་ཏེ་བརྒྱད་ཁྲི་པར་གྱུར་པའི་བར་ནི་འཆགས་པའི་བསྐལ་པར་གཏོགས་ལ། གང་གི་ཚེ་བརྒྱད་ཁྲི་པ་འགྲིབ་སྟེ་འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མིའི་ཚེ་ཚད་ལོ་བཅུ་པར་གྱུར་པའི་བར་ནི་(བར་གྱི)བསྐལ་པ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཛོད་ཊཱི་ཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་བྲི་བ་ནས། ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་བར་བསྐལ་གཅིག །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཚད་ནི། བསྐལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་དཔག་ཚད་ཕྱེད་ཕྱེད་པ་ལ་ཀ་ཤི་ཀའི་རས་ཀྱིས་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་ཕྱོགས་རེ་ཕྱགས་པས་ནམ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་ན་བསྐལ་པ་བར་མའོ། །ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པར་གསལ། ཡང་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ཐོར་བུའི་གྲས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡེབས་པ་༤༢༡ལས། བར་བསྐལ་རེ་རེ་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལའང་། །རྒྱ་དཔང་དཔག་ཚད་གཅིག་གི་ཕྱོན་ལྡན་རྫིང་། །སྐྲ་ཡིས་ཡོངས་སུ་གང་ལོ་བརྒྱར་ལོན་པ་དང་། །སྐྲ་ཉག་རེ་ཙམ་བཏོན་པས་རྫོགས་པས་ཚད། །བར་བསྐལ་གཅིག་ཙམ་

རྫོགས་པ་བླ་མ་བཞིན། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འཆགས་བསྐལ་དང་། འཇིག་བསྐལ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་བསྐལ་པ་ཡིན་པས། བར་བསྐལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། བསྐལ་པ་རྣམ་པ་མང་བཤད་པ། །(འཇིག་བསྐལ)འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དམྱལ་བ་ཡི། །སྲིད་པ་མེད་ནས་སྣོད་ཟད་པ། །(འཆགས་བསྐལ)འཆགས་པ་དང་པོའི་རླུང་ནས་ནི། །དམྱལ་བའི་སྲིད་པའི་བར་དུ་འོ། །(གནས་བསྐལ)བར་གྱི་བསྐལ་པ་དཔག་མེད་ནས། །ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །བར་གྱི་བསྐལ་པའི་རྩིས་གཞི་ལོ་ཡིས་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་བྱེད་སྤྱོད་བཟང་ངན་གྱིས་བསྐལ་བཟང་གི་སངས་རྒྱས་དེ་དག་སྐུ་ཚེ་དང་སྨོན་ལམ་གྱིས་ཀྱང་མ་ངེས་ཤིང་། བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཡང་ཧ་ཅང་རྒྱུན་རིང་བས་ལོ་དང་ཟླ་བས་བགྲང་མི་ནུས་སོ། །འགའ་ཞིག་གིས་བར་བསྐལ་གཅིག་ལ། མི་ལོ་དགྲིགས་ཆེན་པོ་གསུམ། དགྲིགས་ཆུང་བ་གསུམ། གཏམས་ཆེན་དགུ། གཏམས་ཆུང་བདུན། རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་བདུན། ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་དྲུག ཁྲག་ཁྲིག་ཆུང་བ་གཉིས། ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་གསུངས། ཁ་ཅིག་གིས་བར་བསྐལ་མི་ལོ་དགྲིགས་ཁྲག་དགུ་ཡོད་གསུངས་སོ། །ཞེས་གློང་རྫོང་བླ་མ་གསུང་། ཡང་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བསྐལ་པ་ཆུང་བ་སྟེ། ཆོས་མངོན་པའི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན་མིའི་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་བཟུང་ལོ་བརྒྱ་རེར་ལོ་རེ་འཕེལ་ཏེ་མིའི་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བར་ཡར་འཕེལ་བའི་དུས་ཡུན་ལ་བསྐལ་པ་ཆུང་བ་གཅིག་དང་། དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་རེར་ལོ་རེ་འགྲིབ་སྟེ་མིའི་ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་མར་འགྲིབ་པའི་དུས་ཡུན་ལ་ཡང་བསྐལ་པ་ཆུང་བ་གཅིག་ཟེར། དེ་ལ་མི་ལོ་ཁྲི་བརྒྱད་བརྒྱ་སོ་དགུ་དང་དགུ་སྟོང་ཐམ་པ་ཡོད་ཅེས་གསལ།

བར་དོ།1 འབྱུང་ལུས་རགས་པ་སྤངས་པའི་ཕྲ་བའི་ལུས་ཅན་ཡིན་པ། དབང་པོ་ཀུན་ཚང་བ། རི་བོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ། ལས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དགག་པར་མི་ནུས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཡིད་ལས་བྱུང་བ། སྲིད་འཚོལ། སྲིད་

པ་བར་མ་དོ། དྲི་ཟ། མངོན་གྲུབ་ཀྱི་སྲིད་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཤི་ནས་སྐྱེ་བ་མ་བླངས་པའི་བར་གྱི་སྲིད་པ་ཡིན་པས་བར་མ་དོའམ་བར་དོ་ཞེས་བྱའོ། །2 སྤྱིར་བཏང་བར་དོ་ནི་བར་མ་དོ་སྟེ། དབུས་ཀྱི་མིང་ངོ་། །བར་དོ་ལ། འཁོར་འདས་བར་དོ། སྐྱེ་ཤི་བར་དོ། ཉིང་འཛིན་ལམ་གྱི་བར་དོ། རྨི་ལམ་གཉིད་ཀྱི་བར་དོ། འཆི་བ་སྲིད་པའི་བར་དོ། སྐྱེ་གནས་བརྒྱུད་པའི་བར་དོ་དང་དྲུག་གསུངས་ཏེ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༡༤༡ན༥ལས། རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པ་རྗེ་བཙུན་མི་ལས་ཪྗོ་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མར་གནང་བའི་བར་དོའི་གདམས་པར། འཁོར་འདས་གཉིས་ཀྱི་བར་དོ་རུ། །གནས་ལུགས་ངོ་སྤྲོད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །གཞི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་ཀྱང་འཚལ། །སྣང་བ་སྐྱེ་ཤིའི་བར་དོ་རུ། །རིག་པ་སེམས་ཀྱི་རྩལ་སྦྱང་ཕྱིར། །ལམ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལ་འབད་ཀྱང་འཚལ། །ཉིང་འཛིན་ལམ་གྱི་བར་དོ་རུ། །གཙུག་མ་ཡེ་ཤེས་ངོས་བཟུང་ཕྱིར། །སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་ངག་སྒོམ་ཡང་འཚལ། །རྨི་ལམ་གཉིད་ཀྱི་བར་དོ་རུ། །བག་ཆགས་ལམ་དུ་བླང་བའི་ཕྱིར། །འོད་གསལ་སྒྱུ་ལུས་སྦྱང་ཡང་འཚལ། །འཆི་བ་སྲིད་པའི་བར་དོ་རུ། །སྐུ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་། །ཞིང་ཁམས་གསུམ་དུ་བགྲོད་ཀྱང་འཚལ། །གལ་ཏེ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་ན། །སྐྱེ་གནས་བརྒྱུད་པའི་བར་དོ་རུ། །སྨོན་ལམ་དག་པའི་མཚམས་སྦྱོར་འཚལ། །ཞེས་དྲུག་ཏུ་བཤད་ལ། ཞེས་གསུངས། ད་དུང་བར་དོའི་བཤད་ཚུལ་མང་དུ་སྣང་བས་གོང་དུ་བཤད་པའི་གཡའ་སེལ་གྱི་ཤོག་གྲངས་ཀྱི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བར་དོ་སྒྱུ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཡིད་ལས་བྱུང་བའི་བར་དོའི་ལུས་དབང་པོ་ཀུན་ཚང་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱུ་བ་དེའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

བར་དོ་སྦྱོང་ཚུལ། བར་དོ་ལོངས་སྐུར་འཕྲེར་བའི་ལམ་འཕྲེར་གྱིས་བར་དོ་སྦྱོང་ཚུལ་ནི། ཐ་མལ་པ་ལ་བར་དོ་རང་དགའ་བ་འབྱུང་བའི་དོད་ལ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ། མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་នོ། །ཞེས་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བར་དོ་ལོངས་སྐུའི་རྣལ་འབྱོར། བར་དོ་ལོངས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར་དང་འདྲ།

བར་དོ་ལོངས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར། དག་པའི་ལྷུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུར་ཤར་བ་དེ་ངོ་སྣམ་དུ་ང་རྒྱལ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པ་ནི། བར་དོ་ལོངས་སྐུར་འཁྱེར་བའི་ལམ་འཁྱེར་རོ། །འདི་གཞིའི་བར་དོ་སྦྱོང་བྱེད་དང་། འབྲས་བུའི་ལོངས་སྐུ་འགྲུབ་བྱེད་ཡིན། རྫེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལས་ཀྱང་། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས། དང་པོའི་མགོན་པོའི་བར་རྣམས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱུར་དུ་བལྟ་བ་དང་། དང་པོའི་མགོན་པོའི་ང་རྒྱལ་དང་། གསལ་སྣང་ལ་བསླབ་པ་དང་། དག་པའི་ལྷུང་སེམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུར་ཤར་བ་དེ་ངོ་སྣམ་དུ་ང་རྒྱལ་ལ་སློབ་པར་བྱེད་པ་ནི། བར་དོ་ལོངས་སྐུར་འཁྱེར་བའི་ལམ་འཁྱེར་ཡིན་ལ། དེ་དང་སྐུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། དང་པོའི་མགོན་པོ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལོངས་སྐུ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལོངས་སྐུས་བར་དོ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། ཐ་མལ་པ་ལ་བར་དོ་རང་དགའ་བ་འབྱུང་བའི་དོད་ལ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ། མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོ་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །རྫོགས་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་གང་སྨིན་པར་བྱེད་སྣམ་ན། དབེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྒྱུ་ལུས་རྗེས་མཐུན་པ་དང་། བར་དོ་དངོས་གནས་ལ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྱུ་ལུས་དང་། ལྔ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྱུ་ལུས་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་ཅིང་། སྦྱངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལོངས་སྐུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

བར་དོ་ལོངས་སྐུར་འཁྱེར་བའི་ལམ་འཁྱེར། བར་དོ་ལོངས་སྐུའི་ལམ་འཁྱེར་ལ་གཟིགས།

བར་དོ་ལོངས་སྐུའི་བསྲེ་བ། བསྲེ་བ་སྐོར་དགུའི་བརྒྱད་པ་དང་འཆི་དུས་ཀྱི་བསྲེ་བ་གསུམ་གྱི་གཉིས་པ་བར་དོ་ལོངས་སྐུ་དང་བསྲེ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལངས་ནས། བར་དོ་འཆར་བར་རྩོམ་པ་ན་བར་དོའི་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ལྷུང་སེམས་ཙམ་ལས་ལོངས་སྐུ་དང་པོའི་མགོན་པོའམ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྐུ་གང་རུང་དུ་ལྡང་

ཞིང་། འཛིགས་བྱེད་ལྟར་ན་ཡོངས་སྐུ་རྒྱུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཟུང་འཇུག་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུའི་སྐུར་ལྡང་བར་བྱེའོ། །འདི་ནི་ཐ་མལ་པ་ལ་བར་དོ་འོང་བའི་དོད་ལ། སྒྱུ་མའི་ཡོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་ལྡང་བ་ཡིན་པས། འདི་ནི་བར་དོ་ཡོངས་སྐུ་དང་བསྡེ་བའོ། །

བར་དོའི་ཚེ་ཚད། བར་དོའི་ཚེ་ཚད་ནི་ཞག་བདུན་ཡིན། དེ་ཡང་ཕྱི་མ་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འགྲོ་བ་དེའི་ཚེ་ཚད་ལ་བྱེད་དགོས་པ་གསུང་རྒྱུན་ལ་འདུག

བར་སྡོམ། (འདུལ་བ)

བར་བས། སྐབས་རེ་དང་དོན་འབྲ།

བར་བར་དུ། སྐབས་རེར། མཚམས་རེར།

བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི། དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བར་མ་དོ། 1 བར་དོ་དང་འདྲ། 2 དབུས།

བར་མ་རབ་བྱུང་། (འདུལ་བ) བར་མ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག

བར་མ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ། (འདུལ་བ) མཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤངས་པ། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་བླངས་པ་ཙམ་ལས་ཐོབ་པའི་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་བཏགས་པ་བ་ཞིག འདི་ལ་ཉམས་པ་རྣམ་གསུམ་སྤངས་པའི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤངས་པ་ལས་ཉམས་པ། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་བླངས་པ་ལས་ཉམས་པ། བླ་མར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ནི། མཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ནི། སྔར་བཙུན་པ་བདག་གི་མཁན་པོ་མཛད་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སོང་ཟིན་པས། སླར་ཡང་བགྲངས་ན་ཟློས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས། ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་ཁས་ལེན་པ། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ལེན་པ་དང་གསུམ་ལས་ཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་མིན་གང་ཡང་མིན་པས་བར་མ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་ཆ་ལུགས་ཙམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རབ་བྱུང་ཞེས་བཏགས་སོ། །བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། དགེ་ཚུལ་གྱི་

སྦྱོམ་པ་ལེན་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དང་། དེ་ལེན་པའི་དུས་ནི། དང་པོ་དགེ་བསྙེན། དེ་ནས་བར་མ་རབ་བྱུང་། དགེ་ཚུལ། དགེ་སློང་ངོ་། །སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་འདུལ་བ་ལས། རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞིག དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དགོངས་དོན་ནི། བར་མ་རབ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གཞག་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱབས་འགྲོ་རྗོམ་བྱེད་དུ་བྱས་ཧེ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

བར་མའི་དགེ་བ། (འདུལ་བ) བར་མ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ།

བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) བར་མ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ།

བར་མའི་སེམས་ཅན། རང་ལ་ཕན་གནོད་གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་སེམས་ལ་ཟེར།

བར་མེད། བར་མཚམས་མེད་པ། བར་མི་འཆད་པ། རྒྱུན་འཆད་མེད་པ།

བར་ཤར་བ། རྐན་གཞོན་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་གྲྭ་རིགས་སམ། བསླབ་པ་འབྲིང་གྲས་ཀྱི་རབ་བྱུང་། བརྗོད་པའི་ཚེ་བར་ཤར་ར་ཞེས་བརྗོད། སྒྲ་བཤད་ནི། རྐན་པ་དང་གསར་བུ་གཉིས་ཀྱི་བར་མ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བར། ཤར་བའམ་ཤར་ནི། གཞོན་པའམ་དར་མའི་དོན་ཏེ། སྟག་ཤར་གཞོན་པ་ཟེར་བ་དང་། གྲྭ་ཤར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བར་སྲིད། སྲིད་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤི་ནས་སྐྱེ་བ་མ་བླངས་པའི་བར་གྱི་སྲིད་པ་ལ་ཟེར། བར་དོ་དང་འདྲ།

བར་ཧྲག བར་སྟོང་། བར་མཚམས། ཚོས་གཉིས་ཀྱི་དབར།

བལ་གྱི་ལ་བ། སྣམ་བུ་སྲབ་མོ།

བལ་ཐོགས་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་བཅུ་དྲུག་པ། བལ་ཐོགས་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཧེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁུར་ཚ་བ་མེད་ན་དཔག་ཚད་གསུམ་དང་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ལས་འདས་པར་བལ་ཁུར་ཁྱེར་བ་དང་། ཁུར་ཚ་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་དགེ་སློང་རང་གིས་ཁུར་ན་རྒྱང་གྲངས་གཅིག་འདས་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་

ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེ་ལས་འཆར་ཀ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བལ་ཁྲུར་ཧེ་ཪོངས་པ་ལས་སྤྱད་པའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་མ་དད་པ་སྐྱེ་བ་དང་། དོན་དང་བྱ་བ་མང་བའོ། །

བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་གི་སྤྱད་པ། (འདུལ་བ) སྤྱང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་བཅུ་གཉིས་པ། ལུག་གི་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་གི་སྤྱད་པའི་ངོ་ཧེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ལུག་གི་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་གི་སྟན་བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ། བྱེད་པ་མཐར་ཐུག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་ལུག་གི་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་གི་སྟན་བྱས་པ་ལས་སྤྱད་པའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་འདོད་པ་ཆེས་པ་དང་། དོན་དང་བྱ་བ་མང་བའོ། །

བལ་རྨེལ་དུ་འཇུག་པའི་སྤྱད་པ། (འདུལ་བ) སྤྱང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་བཅུ་བདུན་པ། བལ་རྨེལ་དུ་འཇུག་པའི་སྤྱད་པའི་ངོ་ཧེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་བལ་རྨེལ་དུ་འཇུག་གམ་འཁྲུར་འཇུག་གམ་འཚེད་དུ་འཇུག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སློང་མ་ལ་བལ་རྨེལ་དུ་བཅུག་པ་ལས་སྤྱད་པའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པས་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནོད་པ་སྟེ། ཐར་ཁྲར་འཇུག་གི་སྐབས་དང་འདྲའོ། །

བལ་པོ་སེའུ། སེའུ་འབྲུའི་མིང་། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ། "དྲ་ཊི་མ" दाडिम ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་pomegranate ཟེར། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། བལ་པོའི་སེའུ་མ་ཟོས་ཀྱང་།། ཁ་དོག་ཉིད་ལས་བྲོ་བ་ཤེས། །ཞེས་འབྱེལ་སྒྲ་ཡོད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༨༨རྒྱབ་གཟིགས་དང་། དཀོན་བརྩེགས་༼ཀ༽ཤོག་གྲངས་གཉིས་པའི་རྒྱབ་གཟིགས་སུ། བལ་པོ་སེའུ་ཞེས་འབྲེལ་སྒྲ་མེད་པ་སྣང་ངོ་། །འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དྲ་རྒྱའི་ཚིག་མཛོད་དུ་བལ་པོ་སེའུ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱིས་ "ཨམ་རཱུད" अमरूद དང་། དབྱིན་སྐད་དུ་guava ཟེར་བ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་འདུག་ཀྱང་ནོར་བར་ངེས་སོ། །

བལ་པོ་སེ་འུ་ཤིང་། སེ་འུ་འབྲུའི་ཤིང་།

བལ་པོའི་སེ་འུ། བལ་པོ་སེ་འུ་ལ་གཟིགས།

བལ་རླིལ་དུ་འདུག་པའི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་བཅོ་བརྒྱད་པ། བལ་རླིལ་དུ་འདུག་པའི་སྤང་བའི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་བལ་རླིལ་དུ་འདུག་གམ་འཁྲུར་འདུག་གམ་འཚེད་དུ་འདུག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སློང་མ་ལ་བལ་རླིལ་དུ་བཅུག་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པས་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནོད་པ་སྟེ། སྤར་ཁྲུར་འདུག་གི་སྐབས་དང་འདྲའོ། །

བས། (བརྡ་རྙིང་) 1 རྒྱ་མཚན་གྱི་སྒྲ། 2 སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཙམ་ལས་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཞིག 3 ལས། གསལ་བ་བས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཟད། ངེས། བས་པ་དང་དོན་འདྲ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དེ་བཞིན་བློ་གྲོས་གསལ་ལྡན་ཁོ་བོ་ཡིས། །ལེགས་པར་མ་དཔྱད་དེ་སྲིད་གནས་འདི་ལ། །ཁེངས་ལྡན་མཁས་རློམ་བརྒྱ་ཡིས་རབ་དཔྱད་ཀྱང་། །ལོག་པའི་ཐ་སྙད་སྤེལ་བ་ཁོ་ནར་བས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བས་ཀྱང་། ལས་ཀྱང་། གསལ་བ་བས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བས་མཐའ། 1 གྲོང་ལས་ས་ཐག་ཤིན་ཏུ་རིང་པའི་ས་ཕྱོགས། སྒྲ་བཤད་ནི། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་ཟད་པའི་མཐའ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ་བས་ནི་ཟད་པའི་དོན་ནོ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) བས་མཐའ་ནི་གྲོང་ལས་དཔག་ཚད་དུ་སོང་བའི་དགོན་པ་ལ་ཟེར། 3 (རྙིང་མ) རྒྱང་གྲགས་ཕྱེད་ལ་བས་མཐའ་ཞེས་བྱའོ། །

བས་པ། ཟད་པ། འཛིན་སྣངས་ཐ་དད་པ་ཙམ་དུ་བས་པས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བི་ཀྲ་མ་ཤུ་ར། (ལེགས་སྦྱར) ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་འཁྲུངས་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར། བི་ཀྲ་མ་ཤུ་ར་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། རྣམ་པར་རིམ་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར།

དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་དང་། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་སུའང་གསལ་ཞིང་། དེ་ཡང་། བི་ཞེས་པ་རྣམ་པར། ཀྲ་མ་ནི་ཞེས་པ་རིམ་པ། ཕུ་ར་གྲོང་ཁྱེར་ཞེས་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ཀྲ་མ་ཞེས་པ་རིམ་པ་ལ་བསྒྱུར་བ་འཐད་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ལྟར་ན། "Vikrampur" བི་ཀྲ་མ་ཞེས་པ་རྣམ་གནོན་དང་། ཕུ་ར་གྲོང་ཁྱེར་ཡིན་པས། རྣམ་གནོན་གྲོང་ཁྱེར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ནག་ཚོའི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་བཅུ་པ་ལས། ཤར་ཕྱོགས་ཟ་ཧོར་ཡུལ་མཆོག་ན། །དེ་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་ཡོད། །བི་ཀྲ་མ་ནི་ཕུ་ར་ཡིན། །ཞེས་བི་ཀྲ་མ་ "ནི" ཞེས་འབྱུང་བའི་ "ནི" སྒྲ་དེ་ནི་བོད་སྐད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཁ་སྐོང་ཙམ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ། དེང་སང་གསར་དུ་དབྱིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཡང"Vikramnipur" ཞེས་ནོར་བ་བྲིས་འདུག་གོ། དེར་མ་ཟད་གྲོང་ཁྱེར་དེ་ལ་དེང་སང་ཡང་ "Vikrampur" བི་ཀྲ་མ་ཕུ་ར་ཞེས་ཟེར་གྱི། བི་ཀྲ་མ"ནི" ཕུ་ར་ཞེས་མི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་ཡང་དག་དུང་དཔྱད་དོ། །

བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལ། (ལེགས་སྦྱར) རྣམ་གནོན་ངང་ཚུལ་ Vikramasila ཞེས་སྔར་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གྲགས་ཅན་ཞིག་གི་མིང་། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལ་ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ། ཝི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལ་ཞེས་བྲིས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་སེམས་སོ། ། (དཔེ་མང་པོར་བྲི་ཀཱ་མ་ཤཱི་ལ་དང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བི་ཀྲ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ཞེས་དང་། ཡང་། བི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འབྱུང་བ་ནི་ཡི་གེ་མ་དག་པར་ངེས་སོ) དེ་ནི་ཙནྡྲའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་པཱ་ལའི་རིགས་ཅན་བཅུ་བཞི་བྱུང་བའི་བཞི་པ་རྒྱལ་པོ་དྷརྨ་པཱ་ལ་ཞེས་མངའ་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དེས་མ་ག་དྷའི་བྱང་ཕྱོགས་ངོས་གངྒཱའི་བྱང་ཕྱོགས་ངོས་གངྒཱའི་འགྲམ་དུ་རི་དེའུ་ (རི་དེའུ་ནི་རི་འབུར་ཆུང་ངུ་ཞེས་པའི་དོན) ཞིག་གི་རྩེར་བཞེངས་པར་བཤད། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལ་སྟེ་བསྒྱུར་ན་རྣམ་གནོན་ངང་ཚུལ་ཞེས་པའི་མཚན་གྱིས་བསྔགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་ཉི་ཟླ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་པ་ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་

པོའི་སློབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་སོགས་སྔགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཆེས་ཆེ་བ་མང་པོ་དང་། མཁས་པ་སྒྲོ་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་རྣམས་དང་། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ། སྟོད་དུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཨ་བྷ་ཡ་ཀ་ར་གུཔྟ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པར་བྱོན་ཏེ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཟུང་འབྲེལ་དུ་བསྐྱངས་པའི་གྲུབ་ཐོབ་དང་པཎྜི་ཏ་བགྲང་ལས་འདས་པ་བྱོན་པའི་སློབ་གཉེར་གྱི་བསྟི་གནས་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། འདི་བཞེངས་པ་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་སྦྱིན་བདག་ཆོས་རྒྱལ་རྣམ་པཱ་ལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་ཆོས་འབྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །ར་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཀོད་པ་ཡང་བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལའི་ལྷ་ཁང་ལ་དཔེ་བྱས་པར་མཁས་པ་མང་པོས་བཤད། དེང་སང་གནྣའི་འགྲམ་དུ་དགོན་ཤུལ་ཞིག་མངོན་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་ (ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལའི་ཤུལ་ནི་གངྒཱའི་འགྲམ་དུ་ "པ་ཐར་ཡྒཊ" ཟེར་བ་རེད་གསུངས་ཞེས་ཞྭ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༣༩༣ན་གསལ) གསུང་། ཆག་ཆོས་རྗེ་དཔལ་གྱི་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན་སྐབས་གར་ལོག་པས་དགོན་པ་དེའི་བརྩིགས་རྨང་གི་རྡོ་རྣམས་བཏོན་ནས་གངྒཱར་བསྐྱུར་ནས་མི་འདུག་གསུངས་པས་ཐལ་ཆེར་ཕྱི་ལོ་༡༡༩༠ལས་མས་ལ་མེད་པ་བཟོས་འདུག་ཅེས། ཞྭ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ། ད་དུང་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། འདི་སྐོར་རྩོམ་སྒྲིག་པ་མང་པོའི་བཤད་པ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་འདུག་ཀྱང་། དེང་དུས་ཀྱི་ས་འོག་ཞིབ་འདོན་པས་རྙེད་སོན་བྱུང་བའི་བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལའི་དགོན་ཤུལ་ཡིན་པར་ཚོད་དཔག་བྱེད་རྒྱུའི་ས་ཤུལ་དེ་ནི། Bhagalpur གྱི་རྫོང་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་གྲོང་གསེབ་ Antichak ནང་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཅིང་། ས་འོག་ཞིག་འདོན་གྱི་ལས་འགུལ་༡༩༨༠-༨༡ལས་མས་ནས་འགོ་བཙམས་པ་ནས་བཟུང་། རྡོ་ལས་གྲུབ་པའི་སྟོན་པའི་སྐུ་བརྙན་མང་དག་ཅིག་དང་། མཆོད་རྟེན། ཐེལ་ཙེ་སོགས་རྙེད་སོན་བྱུང་ཞིང་། ཁོར་ཡུག་གི་བཀོད་པ་ནི་མཐའ་རྫོ་ཡིས་རབས་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ་དགོན་སྡེ། དེའི་དབུས་སུ་གཙུག་ལག་ཁང་། དེའི་མཐའ་སྐོར་དུ་ལྷ

ཁང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐོར་བ་བཅས་སོ། །བི་ཧླ་ར་མངའ་སྡེའི་གཞུང་གི་ནང་པའི་གནས་མཇལ་ལམ་ཡིག་གི་འཛམ་གླིང་དྲ་རྒྱའི་ནང་དགོན་ཤུལ་སོགས་ཀྱི་བརྙན་སྤར་ཡང་འགའ་ཤས་མཇལ་རྒྱུ་འདུག མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་ཉེ་ཤོས་ནི་ Khalgaon ཡིན་འདུག རྒྱས་པར་གཤམ་གསལ་གྱི་བི་ཧླར་མངའ་སྡེའི་དྲ་རྒྱ་ཞིག་འདུག་པ་དེར་གཟིགས་པར་ཞུ།

བི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) བཤད་བ།

བི་དྷཱ་ཏཱ། (ལེགས་སྦྱར) རྣམ་བྱེད་ཅེས་བསྒྱུར། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་པར་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་སྟེ། ཚངས་པའི་མིང་ངོ་། །དབྱིན་སྐད་དུ་ Creator ཟེར་རོ།། विधाता, Vidhaataa བི་དྷཱ་ཏཱ་ཞེས་པ་རྣམ་བྱེད་ཅེས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད།

བི་ན་ཡ་ཀཱ། (ལེགས་སྦྱར) ལོག་འདྲེན་ཏེ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཚོགས་བདག་གླང་སྣའི་མིང་། མིང་གཞན་ག་ཎ་པ་ཏི་ गणपति དང་། ག་ཎེ་ཤ་ गणेश ཟེར་བ་དེའོ། །विनायका བི་ན་ཡ་ཀཱ་ཞེས་པ་ཐད་བསྒྱུར་བྱས་ན། བི་རྣམ་པ། ན་ཡ་ཀཱ་འདྲེན་པ་ཡིན་ཀྱང་། ལོ་ཙཱ་བ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་རྣམ་འདྲེན་ཞེས་མང་དུ་གསུངས་པས་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་དོན་དུ་ལོག་འདྲེན་དུ་བསྒྱུར་རོ། །དེ་ལ་བགེགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བི་ན་ཡ་ཀཱ་ཟེར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བི་ན་ཡ་ཀཱ་ཞེས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་འབྲི་ཚུལ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཝི་ན་ཡ་ཀཱ་ཞེས་བྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས། ༡ ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོ་གསང་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་སློབ་དཔོན་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ། ༢ འཕགས་པ་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཆགས་པ་རྡོ་རྗེའི་དམ་ཚིག་གི་བསྟོད་པ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཨ་ཏི་ཤས་མཛད་པ། ༣ སྦྱིན་གྱི་སྦྲོན་མ་ཚིགས་ཀྱི་བདག་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སློབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ། ༤ དཔལ་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོ་འཇུར་གེགས་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏིས་མཛད་པ། ༥ ཚོགས་བདག་གི་སྒྲུབ་པ་དབུལ་བ་གཏེར་སྦྱིན་ཞེས་བྱ་བ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་བཟང་པོས་མཛད་པ་བཅས་བསྟན་འགྱུར་ནང་བདག་གིས་མཐོང་བ་དེ་ཙམ་མོ། །

བི་མ་ལ་མི་ཏྲ། (ལེགས་སྦྱར) བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་བྱུང་བ་དེབ་སྔོན་དུ་གསལ་ལོ། །[1] སྔ་མ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་མཚན་གྱི་དུས་སུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་དེ་ཡིན་པར་སེམས། དེ་ཡང་དེབ་སྔོན་ལས། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་ཡང་། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་ནས་མངའ་བདག་རལ་པ་ཅན་གྱི་བར་དུ། བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་བྱུང་བ་སྔོན་གྱི་ཡིག་རྙིང་དག་ལ་སྣང་སྟེ། སྔ་མ་ནི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཆ་བྱད་དུ་མེད་པར་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆ་བྱད་དུ་ཡོད་པས། རྒྱལ་བློན་རྣམས་ཕྱི་པ་དང་ནང་པ་གང་ཡིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང་རྣམ་སྣང་གི་ལྡེར་ཚོ་ལ་ཕྱག་བྱས་གུས་པས་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཐོས་པའི་གཏམ་སྣང་ཞིང་། ཐེ་ཚོམ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྐྱབས་འགྲོ་ཡན་ལག་དྲུག་པ་མཛད་པ་ལས། རྒྱལ་བློན་ཡིད་ཆེས་མ་གྱུར་པས། སྐྱབས་འགྲོ་ཡན་ལག་དྲུག་པ་བྱས། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །འདིས་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་དང་། རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་སྒོམ་དོན་དང་། ཅིག་ཅར་འཇུག་པའི་སྒོམ་དོན་གཉིས་ཀྱང་མཛད་དེ། དེ་དག་གི་ཚུལ་ལ་བལྟས་ན་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རྗེས་ཙམ་ལ་བྱོན་པ་འདྲའོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་དུས་མཚུངས་པར་བོད་ལ་ཐེབས་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། བློན་པོ་བཀའི་ཐང་ཡིག་༣༥༠ལས། རྒྱལ་སྲིད་ཟས་ཀྱིས་སྐྱོང་བས་མངའ་ཐང་ཆེ༔ ཨོ་རྒྱན་མཁན་པོ་པདྨ་སཾ་བྷ་དང༔ པཎ་ཆེན་བི་མ་མི་ཏྲ་གདན་དྲངས་ནས༔ དབུས་སུ་བསམ་ཡས་ཏུ་བཞེར་མཐའ་འདུལ་སོགས༔ གཙུག་ལག་ཁང་ནི་བརྒྱ་དང་རྩ་བརྒྱད་བཞེངས༔ ཞེས་གསུངས་སོ། །[2] བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་ཕྱི་མ་ནི། སོ་སོར་ཐར་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་མཛད་པ་པོ་སྟེ། རྟེན་ཡང་དགེ་སློང་དུ་འཐད་དོ། །བི་མ་ལ་སྔ་མས་སྙིང་ཐིག་གི་གདམས་པ་འདི་རྒྱལ་པོ་དང་མྱང་ཏིང་འཛིན་བཟང་པོ་གཉིས་ལ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ནས་བི་མ་ལ་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏོ། །ཞེས་དེབ་སྔོན་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆ་༢༣༤ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཡང་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་

ནི།   བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན་འདི་དགའ་རབ་རྡོ་རྗེའི་དངོས་སློབ་སྡེ་ཕྲུག་རྒྱ་རྒྱ་ཆེན་ཞེས་བྲི་མ་ལ་ཨུ་དྲ་དག་པར་གླིང་ཆེན་པ་འཆད། དེབ་སྔོན་པས་འདི་བི་མ་ལ་སྦྱ་མར་བྱས་ནས་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆ་བྱད་ཅན་ཡིན་ཟེར་བ་ཁུངས་མེད་པས་པཎ་ཆེན་དུ་སྐུ་འདྲ་རྙིང་མ་རྣམས་ལ་ཡོད། ཅེས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །

བི་རུ་པ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ་དང་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་སློབ་མ་ཡིན་པར་བཤད། ལོ་རྒྱུས་ཐུང་ཙམ་ཞིག་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ཤོག་གྲངས་༡༨༤ན་གསལ་ལ། ཡང་ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་༡༦༩ལས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཤཱཀྱ་བཤེས་གཉེན། དེའི་སློབ་མ་འབར་བའི་གཙོ་བོ། དེའི་སློབ་མ་གནས་བརྟན་དཔལ་ལྡན་ཆོས་སྐྱོང་། དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་ལ་གཤེགས་པའི་མཚན་བིར་ཝ་པར་གྲགས། དེའི་སློབ་མ་ནཻཥྐྲི་ཏེ་རུ་ཀ། དེའི་སློབ་མ་མི་ཐུབ་ཟླ་བའམ་པྲཛྙཱ་ཨིནྡྲ་རུ་ཙི། དེ་ཉིད་ལ་བླ་ཆེན་འབྲོག་མིས་ལོ་བཞིར་གསང་སྔགས་གསན་ཚུལ་སོགས་གསུངས། དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་དང་ལམ་འབྲས་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་སོགས་སུ་འང་བཤད་ཚུལ་ཕྱི་མ་དང་མཐུན་པར་བཤད་སྣང་བས། གང་ཟག་གཅིག་ཉིད་ལ་ལོ་རྒྱུས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་འབྱུང་བས་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །

བི་ཤྭ་ཀརྨ། གཟོ་བོ་བི་ཤྭ་ཀརྨ་ཞེས་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་གཟོ་བོ་ཞིག འདིས་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་དང་། ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་དང་། ཡང་སྟོན་པ་ཉེར་ལྔའི་སྐུ་ཚད་ (འདི་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་ལྷ་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་པར་བཤད) ཅན། གཞན་ཡང་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ལོངས་སྐུ་རྣམ་སྣང་གངས་ཅན་མཚོ་སྐུ་དཔག་ཚད་བརྒྱད་བཅུ་པའི་རྟེན་མཆོག་དེ་ཡང་གཟོ་བོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བཞེངས་པར་བཤད། འདིས་ཇོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས་བཞེངས་སྐབས་སྟོན་པའི་ཞབས་ཀྱི་ཐེའུ་ཆུང་ལ་ཐིག་སྐུད་བཏགས་ནས་ཚད་འཛལ་བར་བརྩམས་པའི་ཚེ་ཇི་ཙམ་འཛལ་ཡང་ཚད་མ་ལོན་ནས། འོད་མདངས་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སངས་རྒྱས་དགའ་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་དྲུང་

དུ་སླེབས། མཐར་སྟོན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཡི་ཚད་སུས་ཀྱི་རྟོགས་མི་ནུས་པས་སྐུ་ཡི་ཚད་ལ་རྟོག་པ་ཞོག་གསུངས་ནས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་བཀོད་མཛད་ནས་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནི་དང་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་སོགས་བཞེངས་པར་བཤད། ཞིབ་པ་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ཤོག་གྲངས་༢༨ སོགས་ལ་གཟིགས།

བིགྷྣནྟ་ཀྲ་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) བགེགས་མཐར་བྱེད།

བིདྱཱ། (ལེགས་སྦྱར) རིག་པ།

བིདྱཱ་རཱ་ཛ། (ལེགས་སྦྱར) རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་སྟེ། ཁྲོ་བོའི་མིང་། རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་ལ་གཟིགས།

བིཛྫ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ན་རི་བོ་འབིགས་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་སྒྲུབ་གནས་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།

བིམ་པ། (ལེགས་སྦྱར) 1 གཟུགས་བརྙན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བའི་ཤིང་འབྲས་ཤིག དེ་ལ་ཕལ་སྐད་དུ་ཀུནྡུ་ར་ཟེར་ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པས་གསུངས། ཡང་། འཕགས་བོད་ཤན་སྦྱར་འགར། བིམ་པ་ནི་རྒྱ་སྐྱེགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དམར་པོ་སོགས་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་ལས། བིམ་པ་ནི། ཛོན་ཤུར་ཀ་པོ། །ཤིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཞན་ཡང་འབྲས་བུ་དམར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 བིམ་པ་ལྟར་དམར་ཞེས་པ་ནི། རྒྱ་སྐྱེགས་མེ་ཏོག་ལ་ཤོང་བློ་གྲོས་བརྟན་པས་བཤད། ཅེས་གློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་། 3 རྒྱའི་སྐད་དུ "ཕིན་གོ" ཟེར་བའི་ཤིང་ཏོག་གི་མིང་ཡིན་པར་དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས་བཤད།

བིལྦ། བིམ་པ་དང་། བིལྦཱ་རྣམས་དོན་གཅིག

བིལྦཱ། བིམ་པ་དང་དོན་གཅིག

བིར་ཤ་པ། བི་རཱུ་པ་ལ་གཟིགས།

བིལ་བ། (གསོ་རིག) (ལེགས་སྦྱར) བིལྦ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བིལྦ། (གསོ་རིག) (ལེགས་སྦྱར) ཤིང་ཏོག་བིལ་བ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་Aegle marmelos (L) corr.ཟེར།

བུ། <པུཏྲ> 1 ཕྲུག་གུ་ཕོའི་མིང་། དཔེར་ན་བུ་དང་བུ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། བདག་སྐྱེས། ལུས་འཕེལ་བཅས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བུ་དང་ཨུ་ཞེས་པ་ཆུང་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་རྡོ་ཆུང་ཆུང་ལ་རྡེའུ་དང་། ཤིང་ཆུང་ཆུང་ལ། ཤིང་བུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །2 ཕྲུག་གུ་སྤྱིའི་མིང་། བུ་ཕྲུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདི་ནི་དཔེར་ན་བུ་ནི་བུ་ཕོ་དང་བུ་མོ་གཉིས་ཀའི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ཀྱང་། བུ་ཕོ་ལ་བུ་ཞེས་སྤྱི་མིང་སྒྲོས་ལ་བཏགས་པ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ནི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀ་(འི་རྒྱུད) ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐབས་རྒྱུད་ལ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཅེས་སྤྱི་མིང་སྒྲོས་ལ་བཏགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 མི་ཕོའི་མིང་། བུ་རྒོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

བུ་ག <རྡུ་ཀ> 1 ཨི་ཁུང་། ཁུང་བུ། དམིག་བུ་རྣམས་དོན་གཅིག བུ་ག་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "རྡུ་ཀ" ཟུར་ཆག་པར་སེམས། 2 ལུས་ཀྱི་བུ་ག་ལ་དགུ་ཡོད་པས་གྲངས་དགུ་མཚོན་པར་བཤད།

བུ་ག་དགུ། ཁའི་བུ་ག མིག་གཉིས་ཀྱི་བུ་ག་གཉིས། རྣ་བའི་བུ་ག་གཉིས། སྣའི་བུ་ག་གཉིས། བཤང་ལམ་དང་། གཅིན་ལམ་གྱི་བུ་ག་དང་དགུའོ། །

བུ་ག་བཅུ་གཉིས། བུ་ག་དགུའི་སྟེང་དུ་ལྟེ་ཆུང་གི་བུ་ག དབུ་མའི་ཡར་སྣེ་མར་སྣེའི་བུ་ག་སྟེ་བཅུ་གཉིས།

བུ་ཆུང་གི་སེམས། (ཕྲུག་ཆེན) གསལ་ལ་འཛིན་པ་མེད་པའི་སེམས།

བུ་ཆུང་གི་ལྷ་ཁང་མཐོང་བ་ལྟ་བུ། (ཕྲུག་ཆེན) གསལ་ཆ་ཡོད་ལ་འཛིན་པ་མེད་པའི་དཔེ།

བུ་སྟོན་ཁ་ཆེ། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། ནེ་ཙོ་ལྟ་བུས་བུ་སྟོན་ཁ་ཆེས་བྲིས། །ཞེས་གསུངས། ཁ་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གཟུགས་བྱད་མི་མཛེས་ཤིང་ཞལ་སྒྲོས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཁ་ཆེ་ཞེས་འབོད་པའི་གསུང་རྒྱུན་ཞིག་དང་། ཡང་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་སྣ་བོ་ཆེ་དང་། ཁ་ཆེ་སོགས་ཐོབ་གོ་སའི་མིང་ལས་གཟུགས་བྱད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཏགས་པར་མིན་པར་བཤད་ཅེས། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་མཆོག་གི་དྲིས་ལན་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ན་གསལ་ལོ། །

བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། རྗོད་དུས་ཀྱི་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་གྲུབ་མཐའ་གང་གིའང་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པའི་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཉི་ཚེ་བ་གྲགས་ཅན་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་གསེས་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞ་ལུ་བའི་གྲུབ་མཐའམ་བུ་ལུགས་ཞེས་གྲགས། ཕྱི་ལོ་༡༢༩༠། ༣།༢༩ ཉིན་གཙང་ཉ་ལག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཡུལ་ཤབ་སྨད་སྒོམ་གནས་དགོན་གསར་ཞེས་པར་སྐུ་འཁྲུངས་ཤིང་། ཁྲི་ཕུ་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་དང་། ཐར་པ་ལོ་ཙཱ་བ། ཀུན་མཁྱེན་འཕགས་འོད་སོགས་བླ་མ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་པས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པའི་རྩེར་སོན་ཏེ། བོད་འདིར་མཁྱེན་རྒྱ་དང་རྩོམ་རྒྱ་ཁོང་ལས་ཆེ་བ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་གྲགས། བརྩམས་ཆོས་ཀྱང་པོད་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་ཡོད། ཞ་ལུ་ཆོས་སྡེར་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དབང་དང་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་མན་ངག་དང་བཅས་པའི་འཆད་ཉན་ཡུན་རིང་མཛད། སློབ་མ་གོང་གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བ། ཁྱུང་ལྷས་པ། སྒྲ་ཚད་རྣམས་ལས་དུས་འཁོར། བདེ་མཆོག རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པས་ཀྱང་གསན། དེའི་བརྒྱུད་འཛིན་ཤར་ཆེན་དང་ཅཱ་རྡོ་བ་སོགས་རིམ་པར་བྱོན། རྗེ་དེ་ཉིད་གྲུབ་མཐའ་མཐའ་དག་ལ་སྦྱངས་པའི་མཁས་པ་འགྲན་ཟླ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ལྟ་བའི་བཤད་པ་ནི་བཀའ་གདམས་པ་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་ཞིང་། ཟླ་བའི་གཞུང་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་པར་བཤད། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚད་མར་བྱེད། དགུང་གྲངས་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་པར་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།། (1290-1364)

བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་གྱི་མཚན་བྱང་ནི། ༼ ཀ་པ ༽ཆོས་སྤྱིའི་འབྱུང་ཚུལ་དང་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ཆོས་འབྱུང་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། བོད་དུ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགྱུར་རོ་ཅོག་གི་དཀར་ཆག་ཆེན་མོ།། ༼ ཁ་པ ༽སྒྲ་ཡི་བསྟན་ཆོས་ཀཱ་ལ་པའི་འགྲེལ་པ་བགྲོད་དཀའ་སེང་གེས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པའི་དཔེར་བརྗོད་སྒྲུབ་པའི་འགྲེལ་པ་

ཆེན་མོ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་པ་ཚིག་དོན་རབ་གསལ། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་འཕགས་རིན་གྱིས་ཞུས་པ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་མཆན་དོན། ༼ ག་པ ༽བསྟན་ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལུང་གི་སྙེ་མ་དང་། དེ་ཡི་མཐོང་ལམ་ཡོགས་སུ་བཤད་པའི་ལྷན་ཐབས་དང་། ལྟ་བ་ངན་སེལ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་ཆོས། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་སྐབས་བརྒྱད་དང་དོན་བདུན་ཅུའི་མཚམས་འབྱེད། ༼ ང་པ ༽དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མདོ་ཡི་བསྡུས་དོན་ནློ་གསར་གྱི་སྐབས་སུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་འཁྲུག་པ་ལས་མེད་མཆིས་ཞེས་པའི་མཐའ་ཅན། རྒྱུད་བླ་མའི་དགོངས་འགྲེལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མཛེས་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ། ༼ ཅ་པ ༽སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་བྱ་བ། དེ་ཡི་བསྡུས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་ལས་དང་པོ་བའི་ཆོས་སྤྱོད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚོ་ག་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པའི་བདེ་ལམ། བདུད་མོ་ལ་སྨོད་པའི་སྙིང་ཐུར། ནྭགས་པོ་བྲམ་པས་ཞུས་པའི་གསོན་པོའི་བསྟོ་བ། སུ་གུག་ཧི་ཤྲིས་ཞུས་པའི་གསོན་པོའི་བསྟོ་བ། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་བཤད་ལུང་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། ༼ ཆ་པ ༽འདུལ་བ་སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། འདུལ་བའི་གླེང་གཞི་སྟོན་པ་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ། གླེང་འབུམ་རྒྱས་པ། ༼ ཇ་པ ༽དགེ་སློང་མ་ཡི་གླེང་འབུམ། དགེ་སློང་མའི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ། ༼ ཉ་པ ༽འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཊཱི་ཀཱ། ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་འགྲེལ་པ། འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་གསལ་བྱེད། འདུལ་བའི་ལས་ཆོག་ཞར་བྱུང་ཁྲིམ་པ་ལ་ཕན་གདགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྲེང་བ། དུས་སྒོ་ལྷན་ཐབས་རྣམས་སོ། །གསང་སྔགས་ཀྱི་སྐོར། ༼ ཏ་པ ༽རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཡི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ། རྒྱུད་འབུམ་གྱི་དཀར་ཆག་ཐར་རྒྱུད་འདྲི་བ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་མ་ཤེས་འདུག་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ། བྱ་རྒྱུད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་འཕགས་མ་འོད་ཟེར་དྲི་མ་མེད་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་འཆི་མེད་འབྱུང་གནས། གཙུག་ཏོར་རྣམ་

རྒྱལ་མའི་བསྐོད་པ་འདོད་དགུའི་ཆར་འབེབས། གཙུག་ཏོར་དྲི་མེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཆ་ཚད་དང་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཕན་ཡོན་ལུང་སྣ་ཚོགས་བཏུས་པ། དཔའ་བོ་གཅིག་སྒྲུབ་ལ་བརྟེན་པའི་གནོད་སྦྱིན་པོ་འཁོར་མོ་འཁོར་བྲི་ཐབས། ཐོག་སེར་ཟློག་ཐབས། བྱ་རྒྱུད་ནོར་བུའི་རིགས་གར་མཁན་མཆོག་གི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱལ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་སྲས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས། ཞི་དྲག་གི་རྗེས་གནང་། བསྐོད་པ་ཆེན་མོ། ཕྱག་རྡོར་ལ་སྒྲོ་བ་ལྔ་ཡིས་བསྐོད་པ། སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་བའི་རྒྱུད་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་སྐུ་ཡི་བཀོད་པ་མི་ཟད་པའི་རྒྱན་གྱི་སྒོ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །༼ ཐཔ ༽ལ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཚུལ་གྲུ་གཟིངས་ཞེས་བྱ་བ། རྩ་རྒྱུད་དེ་ཉིད་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་དེ་ཉིད་སྣང་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་རྡོ་རྗེ་འབྱུང་བའི་འགྲེལ་པ། རྡོར་དབྱིངས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཆོ་ག་རིན་ཆེན་བསམ་འཕེལ། རྡོར་དབྱིངས་ཀྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གནས་ལུགས་གསལ་འབྱེད། ཡོ་གའི་མཆོད་ཕྲེང་ཟླ་མེད་མཆོད་སྤྲིན། དབང་ཚོག་རྒྱས་པའི་ཁ་སྐོང་། རྡོར་དབྱིངས་ཀྱི་ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་རྒྱས་པའི་སྦྱིན་སྲེག་དབང་གི་སྦྱིན་སྲེག་དྲག་པོའི་སྦྱིན་སྲེག་ཞང་ཞུང་མང་ནང་བ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་གར་གྱི་མཆོད་པ། ཞར་བྱུང་དཔལ་མཆོག་གི་ལྷ་མོའི་གར་དང་བཅས་པ། རྡོར་དབྱིངས་ཀྱི་མགྲོན་ཐབས་ཀྱི་ལྷ་སངས་རྒྱས་སྟོང་རྩའི་བསྐོད་པ། དུམ་བུ་གཉིས་པ་ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་འཇིག་རྟེན་གསུམ་རྒྱལ་འབྱུང་བ། བཤད་རྒྱུད་རྩེ་མོ་རིགས་བསྡུས་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ། ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་དཔལ་མཆོག་དང་པོའི་དུམ་བུ་དང་པོའི་རིགས་བསྡུས་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་དོན་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཚིག་དཀྱིལ་འཁོར་འབྱུང་བ། དཔལ་མཆོག་རིགས་བསྡུས་ཀྱི་ཐིག་རྩ། དཔལ་མཆོག་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་དཀྱིལ་ཆོག་དམ་ཚིག་ཆེན་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྡོ་རྗེ་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ། དཔལ་མཆོག་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་དགེ་ཞིང་ཞི་བྱེད་དུས་ཐ་མའི་ཆོ་ག་ཐར་པའི་གྲོང་འཇུག་སྒྲུབ་པ་རྗེས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོ་ག་བདེ་ཆེན་རྣམ་

འཁྲུལ། དཔལ་མཆོག་རིགས་བསྡུས་ཀྱི་བསྐྱོད་པ་རྒྱས་པ། དཔལ་མཆོག་གི་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་དང་། བཀྲ་ཤིས་འཕེལ་བྱེད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་དུམ་བུ་གཉིས་པ་ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་ལས་འཕྲོས་པ། ངན་སོང་སྦྱོང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རིག་གི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུན་གཅོད། ཀུན་རིག་གི་སྐབས་ནས་གསུངས་པའི་རོ་སྲེག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཊཱི་ཀ་སྡིག་པ་ཞི་བྱེད། སྦྱོད་རྒྱུད་མེ་ལྷར་འབར་བའི་སྐབས་ནས་གསུངས་པའི་གསོན་པོའི་དོན་གྱི་ཞི་རྒྱས་དབང་གསུམ་གྱི་སྦྱིན་སྲེག་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐབས་ནས་གསུངས་པའི་དྲག་པོའི་སྦྱིན་སྲེག་འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་ནས་གསུངས་པའི་ལས་བཞི་ཛ་བཛྲུང་བའི་ཆོ་ག། སྦྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཁ་བསྐང་། ཕྱག་རྡོར་འཆི་བདག་འཇོམས་པའི་ཆོ་ག་འཆི་བདག་འཇོམས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་ལ་བཀོད་པ། གཙུག་དགུའི་དཀྱིལ་ཆོག་ངན་སོང་རྒྱུན་གཅོད། མི་འཁྲུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རོ་སྲེག་པའི་ཆོ་ག་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་དབང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། འཇམ་དཔལ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན། ཡོ་གའི་རབ་གནས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱས་བྱེད། དེ་ཡི་སྔོམ་ཚིག་རྟུལ་ཚོན་དྲང་བའི་ཆོ་ག ༼དཔ ༽ལ་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་ག་དང་འབྲེལ་བ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་གསལ་བྱེད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བའི་སྐབས་དང་པོ་ལ་རྩ་བརྒྱུད་དེ་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པ། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པ། ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་དཔལ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པ། མཚན་བརྗོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པ། ངན་སོང་སྦྱོང་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཀོད་པ། གཙུག་དགུའི་རྒྱུད་ངན་སོང་སྦྱོང་བ་བརྟག་པ་དང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ནས་གསུངས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པ། འདི་ཡི་ལེ་ཚ་བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་པའི་དཔེ་དོར་ཞིང་མ་རྙེད་པས། སླར་རྙེད་ན་འདིའི་མཚམས་སུ་བྲིའོ། །སྐབས་གཉིས་པ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པ། སྐབས་གསུམ་པ་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བཀོད་པའོ། །དེ་དག་དང་མཐུན་པར་ཞ་ལུའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ཆེན་པོ་བཞི་ཡི་དཀར་ཆག་བཞི་

རྣམས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་ཕ་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ལ། གསང་བ་འདུས་པའི་ཆོས་འབྱུང་། (འདི་ལ་མིང་གཞན། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསང་བའི་སྒོ་འབྱེད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ་གླེགས་བམ་༼ ཏ་པར ༽བཞུགས་སོ) རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པའི་སྒྲོན་འགྲོ་བཤད་ཐབས། གསང་འདུས་ཀྱི་བསྡུས་དོན་ཞུང་གསལ། གསང་འདུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་མཐའ་དྲུག་རབ་གསལ། རིགས་ལྔའི་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས་ཅི་བསམ་ཀུན་འགྲུབ། བླ་མའི་གསོལ་འདེབས་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པ། གསང་འདུས་ལྷ་ཚོགས་ལ་བསྟོད་པ་བྱིན་རླབས་ཆར་འབེབས། མདོར་བྱས་ཀྱི་ཚིག་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་བྱེད། གསང་འདུས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས། དཀྱིལ་མཆོག་ཡེ་ཤེས་ཆར་འབེབས། གཏོར་ཆོག་འདོད་དོན་ཆར་འབེབས། སྦྱིན་སྲེག་འཕྲིན་ལས་ཆར་འབེབས། དཀྱིལ་ཆོག་ཟུར་འདེབས་བགེགས་འཇོམས་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་རྣམ་རོལ། གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེའི་སྒྲུབ་ཐབས་འཇམ་དབྱངས་ཡིད་འཕྲོག་གསང་འདུས་འཇམ་རྡོར་དཀྱིལ་ཆོག་འཇམ་དབྱངས་བྱིན་རླབས་རྣམ་འཕྲུལ། ཕྲག་རྡོར་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ཚོགས་ལ་བསྟོད་པ། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་སྐོར། གཤེད་དམར་ལྷ་ལྔའི་མངོན་རྟོགས་གཤིན་རྗེ་ཀུན་འཇོམས། དེ་ཡི་དཀྱིལ་ཆོག་སྙིང་པོ་བདེ་འཇུག་འོད་གསལ་འཆར་བའི་བྱིན་རླབས། གཤེད་དམར་སྦྱིན་སྲེག་ཆོག གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་གཏོར་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་པའི་ཆོག གཤེད་དམར་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས། གཤེད་དམར་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ཡི་གསལ་བྱེད། གཤེད་དམར་དཀྱིལ་ཆོག་དེ་ཉིད་གསལ་བ། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་མཆོད་འཕྲེང་མཆོད་སྤྲིན་བསམ་ཡས། དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། མ་རྒྱུད་སྐོར། ༼ ན་པ ༽ལ་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་དོན་གསལ་ཟབ་དོན་གསང་འབྱེད། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ཊཱི་ཀ། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་བསྡུས་དོན་རྣལ་འབྱོར་མ་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཊཱི་ཀ། ༼ པ་པ ༽ལ་བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ལྡན། ལཱུ་ཧི་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་འཇུག་པ། ལཱུ་ཧི་པའི་

སྒྲིན་སྲེག་འཕྲིན་ལས་ཀུན་འགྲུབ། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་པའི་ལུས་དཀྱིལ་མངོན་རྟོགས་སྒྲུབ་ཐབས། དྲིལ་བུ་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་བདེ་མཆོག་ནག་པོ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཊཱི་ཀ་འགྲེལ་སྔོང་། ནག་པོ་པའི་མངོན་རྟོགས་འགྲེལ་པའི་དྲི་བྲལ། བདེ་མཆོག་སྡོམ་འབྱུང་མངོན་རྟོགས་དངོས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར། བདེ་མཆོག་སྡོམ་འབྱུང་གི་དཀྱིལ་ཆོག་དྲི་མ་མེད་པའི་ཆུ་རྒྱུན། བདེ་མཆོག་ཉེར་སྤྱོད་རིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་གར་མཆོད་འཕྲེང་། བདེ་མཆོག་གི་མཆོད་འཕྲེང་བདེ་མཆོག་རྣམ་རོལ། ༼ ཕ་པ ༽ལ་བདེ་མཆོག་བཤད་རྒྱུད་སམ་བུ་ཊའི་ཊཱི་ཀ། སམ་བུ་ཊའི་བསྡུས་དོན། སམ་བུ་ཊའི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲུབ་ཐབས། སམ་བུ་ཊ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་སྨྲུང་བའི་ཚོ་ག་རིགས་ལྔའི་སྡོམ་བཟུང་གི་འགྲེལ་པ། ས་སྐྱ་པ་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པའི་ལུང་དྲངས་པའི་ལུང་འདྲེན་དཀའ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། རྣམ་སྣང་རིགས་ལ་རྡོ་རྗེ་གདན་བཞིའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱས་པ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་བྱེད། སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱས་པ་སྒྱུ་འཕྲུལ་མངོན་པར་འགྱུར་བ། སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཚོ་ག་སྒྱུ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པ་སྒྱུ་འཕྲུལ་འབྱུང་བ། རིན་ཆེན་རིགས་ལ་རྡོ་རྗེ་བདུད་རྩི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་མངོན་རྟོགས། པདྨའི་རིགས་ལ་པདྨ་འདྲ་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཐུགས་རྗེ་འོད་ཟེར་འབྱུང་བ། ལས་ཀྱི་རིགས་ལ་སྒྲོལ་མ་བཅོམ་འདོན་གྱི་ཚོ་ག ༼ བ་པ ༽ལ་གཉིས་མེད་རྒྱུད་ལ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོན་འགྲོ་གསལ་བྱེད། རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་ས་བཅད་མདོར་བསྡུས་དང་པོའི་ཊཱི་ཀ་སྣང་བའི་འོད་ཟེར། བཤད་ཐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ངེས་པ་དོན་གྱི་སྙེ་མ། རྩིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཁས་པ་དགའ་བྱེད། རྒྱུད་ལས་བཏུས་པའི་ལྷ་བསྡུས་སྒྲ་གཅན་དང་བཅས་པ། གཟའ་ལྔའི་རྩིས་གཞི། གཟའ་ལྔའི་ཐབས། སྒྲ་རིག་མཁས་པའི་རྒྱན། དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲིན་སྲེག་གི་ཐབ་བཅུ་ཡི་ཐིག་རྩ། ཉེ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མའི་གསོལ་འདེབས། དུས་འཁོར་འབྲོ་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་གསོལ་འདེབས། དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྙོད་པ་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ། དུས་འཁོར་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་

ཐབས་དངོས་གྲུབ་འདོད་འཇོ། དུས་འཁོར་ཐུགས་དཀྱིལ་ལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་དཔག་བསམ་སྟྭ་མ། དུས་འཁོར་ལྷན་སྐྱེས་སྒྲུབ་ཐབས་རིན་ཆེན་སྙིང་པོ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་སྤྱངས་རྟོགས་ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་། དཀྱིལ་ཆོག་བཤད་པའི་ལྷན་ཐབས། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ལྷ་འགོད་ཚུལ། དུས་འཁོར་གྱི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་སྦྱིན་སྲེག་འཕྲིན་ལས་ཀུན་འབྱུང་། ཞི་བའི་སྦྱིན་སྲེག་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད། མཆོད་འཕྲེང་མཆོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ། ལྷ་མོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་གར། དུས་ཐ་མའི་ཚོ་གདན་འགྲོ་རྣམ་འཇོམས། རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་འབར། རྐང་པ་བཅུ་དྲུག་དང་། རྐང་པ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་གར་ཐབས་སུ་སྦྱར་བ་རྐང་སྟབས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས། དུས་འཁོར་གྱི་རྫོགས་རིམ་སྟོན་པ་དབང་མདོར་བསྟན་གྱི་ཊཱི་ཀ། དེ་ཡི་ས་བཅད་ཁྲིད་ཀྱི་སྟོན་འགྲོ། དུས་འཁོར་གྱི་རྫོགས་རིམ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བའི་ཁྲིད་ཡིག་ཡང་རྫོགས་རིམ་རྡོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་གསལ་བ། ངོ་སྤྲོད་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་དབང་གཏན་ལ་དབབ་པ་གཅེར་མཐོང་ངོ་ཤེས་རྣམས་སོ། །དྲིས་ལན་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྤྲིངས་ཡིག་ལ། བླ་མ་རིན་ཡེ་པའི་དྲིས་ལན། མཁན་པོ་སྤྱི་བོ་ལྷས་པའི་དྲིས་ལན། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཟླ་ཕུར་གྱི་དྲིས་ལན། ཡོན་བདག་ཨ་ལྕམ་ལ་སྤྲིངས་པ། གཡག་སྡེ་པཎ་ཆེན་གྱི་དྲིས་ལན། ཐོ་ལིང་གསེར་ཁང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ཞང་ཞུང་མང་ནང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ན་གནས་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གདམས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ཆོས་རྒྱལ་དཔལ་ལྡན་བཙན་པོ་དབང་ཕྱུག་དམ་པའི་མངའ་བདག་པུ་ཧྲ་མ་ལ་ཕུལ་བའི་ཞུ་ཡིག་སུ་གུག་གི་རྒྱལ་པོའི་ཧྲི་ཤྲཱི་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་པ་ལ་གདམས་པའི་ཕྲིན་ཡིག་སྐྱེས་བུ་བཞི་ཡི་དོན་འགྲུབ་རྣམས་སོ། །༼མ་པ༽ལ་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་མཆན་འགྲེལ། ༼ཙ་པ ༽ལ་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཡི་གཟུངས་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་རྒྱལ་རྩེ་གཟུངས་འབུམ་ཆེན་མོ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གིས་ཞ་ལུ་བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་འབུམ་རྫོགས་སོ། །

བུ་ཕའི་གཟུགས་འཛིན་པ། ཕའི་སྤྱོད་ཚུལ་ལེགས་པར་སྐྱོང་བའི་བུ། མཚོ་ཊཱི་ཀ་མཆན་བུ་ལས། ཕའི་

གཟུགས་འཛིན་ཞེས་པ་ཕ་རོ་པང་གིས་བརྟེག་སྟེ་སྡོད་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི་ཕའི་སྤྱོད་ཚུལ་ལེགས་པར་སྐྱོང་བ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བུ་ཟན་མོ། སྲིན་མོ། སྒྲ་བཤད་ནི། བུ་ཟ་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

བུ་ཡི་འོད་གསལ། ལམ་དུས་སུ་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བའི་འོད་གསལ་ལ་བུའི་འོད་གསལ་ཟེར། སྙིང་ག་སོགས་སུ་གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལས་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་ཤར་བའི་འོད་གསལ་དེ་ལ་བུའི་འོད་གསལ་དང་། འཆི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་མའི་འོད་གསལ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

བུ་མོའི་ཁྱིམ། སྟོན་གྱི་དུས། སྒྲ་བཤད་ནི། བུ་མོ་རྣམས་མདངས་བཟང་པའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

བུ་ཟན་མོ། མཁའ་འགྲོ་མ། ངན་སྔགས་ཤེས་ཤིང་མི་ཤ་ཟ་བའི་བུད་མེད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༨༠ན༩ལས། བུ་ཟན་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་གཟིགས།

བུ་ཟན་མོའི་བུ། མཁའ་འགྲོ་མའི་བུ། ངན་སྔགས་ཤེས་ཤིང་མི་ཤ་ཟ་བའི་བུད་མེད་ཀྱི་བུ།

བུ་རམ་ཤིང་པ། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རིགས་བརྒྱུད་ཀྱི་མིང་། བུ་རམ་ཤིང་པ། ཉི་མའི་གཉེན། ཉི་མའི་རིགས། གཽ་ཏ་མ། ཡན་ལག་སྐྱེས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་ཡུལ་གྲུ་འཛིན་དུ་རྒྱལ་རབས་ཉིས་བརྒྱ་འདས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་རྣ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་། དེ་ལ་བུ་གཉིས་ཡོད་པ་ཆེ་བའི་མིང་གཽ་ཏ་མ། ཆུང་བའི་མིང་ནྲ་ར་ནྡྲ་ཛ། གཽ་ཏ་མ་རབ་ཏུ་བྱུང་། ནྲ་ར་ནྡྲ་ཛས་རྒྱལ་པོ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་སྲས་མ་འཁྲུངས། ཕུ་བོ་གཽ་ཏ་མ་མི་བསད་པའི་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་ཀྱིས། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་ཤིང་གི་རྩེ་ལ་བསྐྱོན་ཏེ་བཞག་གོ། དེ་གཽ་ཏ་མའི་མཁན་པོ་མདོག་ནག་གིས་མཐོང་བ་ན། མཁན་པོ་མདོན་པར་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་དེས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ རྗེ་ཆར་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་ནས་ཆར་པའི་ཐིགས་པས་དེའི་ལུས་ལ་ཐོག་པ་དང་། དེ་ནས་ཆར་པ་དང་རླུང་གྲང་མོས་རེག་པས་སྡུག་བསྔལ་

རྣམ་པར་མནན་ནས། དེས་སྔོན་གྱི་ཡུལ་ལ་སླྲུད་པས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བར་བཅྫམས་སོ། །གང་གི་ཚེ་དེས་འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱས་པ་ལས་ཁུ་བའི་ཐིགས་པ་གཉིས་ཁྲག་དང་ལྷན་ཅིག་ས་ལ་ལྷུང་ངོ་། །ཁུ་བའི་ཐིགས་པ་དེ་གཉིས་སྒོང་གཉིས་སུ་གྱུར་ནས་ཉི་མ་ཤར་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྨིན་ནས་རྗོལ་བ་དང་ཁྱེའུ་གཉིས་ཤིག་བྱུང་ནས། དེ་དང་ཧ་ཅང་ཡང་མི་རིང་བའི་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཚལ་གསེབ་དེར་དེ་གཉིས་ཞུགས་སོ། །དེ་ནས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཤིན་ཏུ་ཚ་བ་བྱུང་སྟེ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་དྲང་སྲོང་གོ་ཏ་མ་གདུངས་ནས་ཤིའོ། །དེ་ནས་དྲང་སྲོང་གསེར་མདོག་འོངས་ནས་ཤི་བ་མཐོང་ནས་དེས་གསལ་ཤིང་གི་ཉེ་འཁོར་དུ་བལྟས་ན་སྒོང་རྗོལ་བའི་ཁོག་པ་གཉིས་ཤིག་འདུག་ནས་དེ་ཕན་ཚུན་རྗེས་གཅོད་ཅིང་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཚལ་གསེབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ལས། ཇི་ཙམ་ན་ཁྱེའུ་གཉིས་ཤིག་མཐོང་ངོ་། །དེས་འདི་གཉིས་སུའི་བུ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། དྲང་སྲོང་གོ་ཏ་མའི་ཡིན་པར་ཤེས་ནས། དེ་ནས་དེ་ལྷག་པར་སྡུག་པ་སྐྱེས་ཏེ། དེས་དེ་གཉིས་བསྡོ་གནས་སུ་ཁྲིད་ནས་བསྐྱུན་བསྐྱོད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ན། ཉི་མ་ཤར་བའི་ཚེ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྨིན་པར་བྱས་པ་ལས་འདི་གཉིས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པས་དེ་བས་ན་ཉི་མའི་རིགས་ཡིན་པས་ཉི་མའི་རིགས་ཉི་མའི་གཉེན་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །དྲང་སྲོང་གོ་ཏ་མའི་བུ་ཡིན་པས་མིང་གཉིས་པ་གོ་ཏ་མ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །རང་གི་ཡན་ལག་ལས་སྐྱེས་པས་མིང་གསུམ་པ་ཡན་ལག་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །བུ་རམ་ཤིང་གི་ཚལ་གསེབ་ནས་རྙེད་པས་མིང་བཞི་པ་བུ་རམ་ཤིང་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ག་པ ༽སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ས་སྐྱའི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ཤོག་གྲངས་༧ནའང་འདི་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ལ་མི་མཐུན་པ་འགའ་རེ་འདུག་པས། དེའི་ཁུངས་གང་ལ་བཙོལ་བརྟག་པར་བྱའོ། །

བུ་ལོན། 1 དངོས་པོ་གཡར་ནས་ཕར་སྤྲད་མ་ཐུབ་པར་ལུས་པ་ལ་ཟེར། 2 གཞན་ལས་གཡར་བའི་དངུལ་དངོས་སོགས་ཀྱི་མིང་། སྦྲ་བཤད་ནི། ཁྱོད་ལས་གཡར་བའི་རྒྱུ་དངོས་འདི་དུས་

ཐོག་ཏུ་ཕར་མ་བྱིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་སྙིང་དུ་སྡུག་པའི་བུ་འདི་ལོན་པའམ་བླང་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལས་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །

བུག་པ། <བླུ་ཀ> བུ་ག་དང་། ཨི་ཁུང་། ཁུང་བུ། དམིག་བུ་རྣམས་དོན་གཅིག བུག་པ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "བླུ་ཀ" ཟུར་ཆག་པར་སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས།

བུང་བ། 1 སྦྲང་རྩི་གསོག་མཁན་གྱི་སྦྲང་བུའི་མིང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་ཞེས་པའི་བུང་བ་ནི་སྟངས་ཟིལ་ཟེར་བའི་ཇོ་ནག་པོ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་འདུག་ཀྱང་། སྦྲང་མ་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་པར་སྣམ་སྟེ། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལ། ལེགས་སྦྱར་དུ་ "བྷྲ་མ་ར་ས་ནྡི་ཤ་ཀེ་ཤ" ཞེས་བཤད་པའི་ "བྷྲ་མ་ར" ནི་སྦྲང་མ་ཉིད་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །2 ཇོ་ནག་པོ་ཞིག་གི་མིང་། དེ་ལ་སྟངས་ཟིལ་ཟེར།

བུང་བ་ལྟར་གནག་པ། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་གཟིགས།

བུངས། ཚོམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོམས་དག་གི་ཕུང་པོའོ། །

བུད། 1 ཕྱིར་ཐོན་པའམ་དོན་པ། མི་གྲལ་ནས་བུད། ལྟོ་བ་ཕྱིར་བུད། མཚན་མ་ཕྱི་ལ་བུད་ལྟ་བུ། བུད་དང་འབུད་ལ་དོན་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་གཟིགས། 2 མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་དུ། བུད་དང་། འབུད་ཅེས་འབྱུང་བ་ནི། ཤོར་བའམ་འཚོར་བ། ཉམས་པ། ཁས་ལེན་དང་དམ་བཅའ་ཤོར་བ་དང་། མཚན་ཉིད་རྩོད་དུས་ཚ་ཞེས་པ་རྣམས་དོན་འདྲ། མཆོ་ཊཱིཀ་ལས། དམ་བཅའ་བུད་ཅེས་པ་དང་། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་ངག་གིས་ལོག་རྟོགས་བསལ་ནུས་ཟེར་བ་བུད་ཅིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བུདྡྷ། (ལེགས་སྦྱར) 1 སངས་རྒྱས། 2 བད་འདབ་རྒྱས་པ། 3 གཉིད་སད་པ། 4 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུད་པ། 5 ཐམས་ཅད་རྟོགས་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་གུང་ཐང་ཚང་གི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་སམ་དེས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས།

ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར།

བུདྡྷི། (ལེགས་སྦྱར) བློ་གྲོས།

བུདྡྷི་ལྡན། (ལེགས་སྦྱར) བློ་དང་ལྡན་པ།

བུད་མེད། <སྟྲི> མི་མོ། གཉེན་བསྒྲིགས་ཟིན་པའི་སྐྱེས་མ། ལེགས་སྦྱར་དུ་སྟྲི་ “ स्तरी ” སི་ཏྲི་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་གློག མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མི་མོ། སྟོབས་མེད་མ། བཙུན་མོ། མཚམས་ལྡན་མ། ཟུར་ལྟ་མ། གཡོན་མ། གཡོན་བྱེད། དགའ་སྟོད་ས་གཞི། ལུས་མཆོག་མ་སྟེ། ལུས་བཟང་མ། འཛིགས་ཅན་མ། འདོད་ལྡན་མ། གཡོན་མིག་མ། རབ་སྦྱོས་མ། སྙིག་ལྡན་མ། ལུས་མཛེས་མ། གཞོན་ལུས་མ། སྨད་རྒྱས་མ། མཛེས་མ། དགའ་བྱེད་མ་བཅས་སོ། །མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༼ བསྟན་འགྱུར་སེ་པ་༣༡༡ན་༤ ༽ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །སྦྲ་བཤད་ནི། མཚན་མ་ཕྱི་ལ་མ་བུད་པས་བུད་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཚིག་མཛོད་འགའ་ཞིག་ན་གསལ། འདི་ལ་སྒྲ་བཤད་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་ཡང་འདིར་མ་བཀོད།

བུད་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་ལྔ། སྐྱེས་པ་གཞན་ལ་སེམས་པ། སེར་སྣ་དང་། མི་རིགས་པར་ཆགས་པ་དང་། མི་རིགས་པའི་གནས་ལ་རྗེས་སུ་དགའ་བ། ཁྱིམ་ཐབ་སྒྲོག་གཅད་པར་འཛིན་པ་དང་ལྔའོ། །མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་༼ ཡ་པ ༽༡༠༡ན༢ལས་གསུངས་སོ། །

བུད་མེད་ཀྱི་ཁམས། ཟླ་མཚན། མེ་ཏོག རྡུལ་བཅས་ལ་ཟེར།

བུད་མེད་ཀྱི་སྒྱུ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས། བཞིན་ཕྱེད་འགེབས་པ། ནུ་མ་མཐྲང་ཞིང་འབུར་བ་སྟོན་པ། ཅུང་ཟད་འཛུམ་པས་སོའི་ཕྲེང་བ་སྟོན་པ། ལག་པ་བརྐྱང་སྟེ་བྱ་སྒྱུར་བྱེད་ཅིང་མཆན་ཁུང་སྟོན་པ། ཆེམ་པ་ལྟར་དམར་བའི་མཆུ་སྟོན་པ། མིག་ཕྱེད་བཙུམ་སྟེ་ལྟ་ཞིང་བལྟས་ནས་སྐྱུར་བ་སྐྱུར་བར་འཛུམ་པ་དང་། ནུ་མ་ཕྱེད་གཡོགས་ཏེ་སྟོན་པ། གོས་སླེལ་བར་བྱས་ཏེ་གསེར་གྱི་ཕག་སྐ་ (བུད་མེད་ཀྱི་སྐ་རགས་ཤིག་གི་མིང) དང་བཅས་པའི་རྐེད་པ་སྟོན་པ། གོས་དྭ་ཀུ་ལ་སྲབ་མོ་གྱོན་ཏེ་གསེར་གྱི་ཕག་སྐ་དང་བཅས་པའི་རྐེད་པ་སྟོན་པ། རྐང་པ་

གདུབ་སྒྲ་སིལ་སིལ་འབྱིན་པ། ཉུ་མའི་བར་ནས་ཕྲེང་བ་གཅིག་ཉེ་བར་སྟོན་པ། མགོ་དང་ཕྲག་པ་དག་ལ་བྱ་འདབ་སྤྲེད་དང་། ནེ་ཙོ་དང་། རི་སྐེགས་འདུག་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པ། མིག་ཟུར་གྱིས་ལྟ་བ། གོས་ལེགས་པར་བགོས་ཀྱང་བགོ་མ་ལེགས་པ་ལྟ་བུར་བཙོས་པ། རྐེད་པ་དང་། གསེར་གྱི་ཕག་སྐ་བསྐྱོད་པ་དང་། འཁྲུལ་བ་ལྟར་འཆོས་ཤིང་སྐེག་སྟེ་ཕན་ཚུན་འཆག་པ་དང་། གར་བྱེད་པ་དང་། གླུ་ལེན་པ་དང་། བསྐེགས་ཤིང་འཁྲུལ་བ་ལྟར་འཆོས་ཤིང་སྐེག་སྟེ་ཕན་ཚུན་འཆག་པ་དང་། གར་བྱེད་པ་དང་། གླུ་ལེན་པ་དང་། བསྐེགས་ཤིང་ངོ་ཚ་བ་ལྟར་ཡང་འཆོས་པ་དང་། ཆུ་ཤིང་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པ་ལྟར་བརླ་སྒྲུལ་བ་དང་། བརྗིད་པའི་སྒྲ་འབྱིན་པ། སེང་རས་བགོས་ཏེ་གསེར་གྱི་ཕག་སྐ་དྲིལ་བུ་བཅིངས་ནས་དགོད་ཅིང་འཆག་པ་དང་། གོས་དང་རྒྱན་རྣམས་ས་ལ་འདོར་ཞིང་ངོ་ཚ་བ་ལྟར་སླར་ཡང་ལེན་པ། གསང་བ་དང་། གསལ་བའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྟོན་པ། ལག་པ་སྦྱོས་ཀྱིས་བསྐུས་པར་སྟོན་པ། མཁུར་བ་བསྐུས་ཤིང་རྣ་ཆ་ཡང་སྟོན་པ། མགོའང་གཡོགས་ཤིང་བཞིན་ཡང་གཡོགས་ལ་སྐད་ཅིག་ཙམ་གྱིས་སྟོན་པ། རྒོད་རྒོད་པ། དགའ་དགའ་བ། རྩེ་རྩེ་བ་ཕན་ཚུན་དྲན་པར་བྱེད་ཅིང་ཡང་ངོ་ཚ་བ་ལྟར་འདུག་པ། གཞོན་ནུའི་གཟུགས་དང་། བུ་མ་བཙས་པའི་གཟུགས་དང་། ན་ཆུང་ཚད་ལ་བབས་པའི་གཟུགས་སྟོན་པ་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །

བུད་མེད་ཀྱི་ཡུལ། (འདུལ་བ) 1 བུད་མེད། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ཚུ ༡༧༩བ༢ལས། བུད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བུད་མེད་ཉིད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 བུད་མེད་ཀྱི་ལུས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༢༧ན༨ལས། བུད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་ལའོ་ཞེས་འདུལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བུད་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བུད་

མེད་གང་གི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་བུད་མེད་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ནི་ཀུན་གྱིས་མངོན་པར་ཤེས་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་མངལ་དུ་འཇུག་གོ། ཀུན་གྱིས་མངོན་པར་རིག་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ལ་སྨྲགས་མི་ཐོད་པ་དང་། རིགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཚོ་འབྲང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། གཟུགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། མིང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཆུ་ཞེང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། སྐྱོན་ཆད་མ་བཙས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། གཏོང་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བཞིན་འཛུམ་པ་དང་། མཐུན་པར་འཛིན་པ་དང་། གསལ་བ་དང་། དུལ་བ་དང་། འཇིགས་པ་མེད་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། མཁས་པ་དང་། སྒྱུ་མེད་པ་དང་། གཡོ་མེད་པ་དང་། མི་ཁྲོ་བ་དང་། ཕྲག་དོག་མེད་པ་དང་། སེར་སྣ་མེད་པ་དང་། མི་གཡེང་བ་དང་། མི་གཡེང་བ་དང་། ཙ་ཅོ་མེད་པ་དང་། བཟོད་ཅིང་ངེས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ངོ་ཚ་ཤེས་ཤིང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་གི་ཤས་ཆུང་བ་དང་། བུད་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་དང་། ཁྱིམ་ཐབ་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་མངལ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་འཇུག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བུད་མེད་ཀྱི་ཟེའུ་འབྲུ། བྱ་ལེ།

བུད་མེད་ཀྱིས་དུབ་པ། (འདུལ་བ) བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་སྤྱད་དྲགས་ནས་སྟོབས་ཟད་པའི་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར། བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་པ་སྤྱད་དྲགས་ནས་ངལ་བའི་དོན་ཡིན། མཚོ་ཏྲིཀ་ལས་བུད་མེད་ཀྱིས་དུབ་པ་དང་ཁུར་གྱིས་དུབ་པའི་ཁུ་བ་སླ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེས་ཤེས་ནུས་སོ། །

བུད་མེད་དགའ་བྲལ། རྟིག་འབྲས་བརྟོན་པའི་སྐྱེས་པའི་མིང་ཡིན། ཞུག་རུམ་ཟེར་བ་དེའི་མིང་ངོ་། །ཙཱ་རྡ་སེའི་བོད་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་ནང་། བུད་མེད་དགའ་བྲལ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ན། དགའ་བ་དང་བྲལ་བའི་བུད་མེད་ཅེས་དབྱིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ནི་ནོར་རོ། །

བུད་མེད་མཆོག བུད་མེད་མཛེས་མའི་མིང་།

བུད་མེད་གཅུམ་པོ། ཁོང་ཁྲོ་དང་འཁྲུག་པ་ཆ་བའི་བུད་མེད་ལ་ཟེར། མའི་རྣམ་འབྱེད་༼ ཏ་པ ༽༢༨༤བ༧ལས། བུད་མེད་གཅུམ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁྲོ་བ་འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་ལྷ་པ། བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བུད་མེད་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིས་ཀ་ཉལ་བའི་སྦྱོད་ལམ་གྱིས་གཉིད་ལོག་ཅིང་མཚན་མོ་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་ཚེ་མ་འགགས་པ་ལྡོངས་རྒྱུར་སོང་སྟེ། རི་བྲག་གི་གྲོང་དུ་བུད་མེད་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་ཉལ་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །

བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བདུན་ཅུ་པ། བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྐྱེས་པ་མེད་པར་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་ཞིང་རྒྱང་གྲགས་འདས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས་དགེ་སློང་ཞིག་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །

བུད་མེད་སྨྲུམ་པ། སྦྲུམ་མ་ལ་གཟིགས།

བུད་མེད་མཛེས་མ། བུད་མེད་མཆོག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ལུས་མཆོག་མ། ལུས་བཟང་མ། ལུས་མཛེས་མ། འདོད་ལྡན་མ། གཡོན་མིག་མ། (མིག་མཛེས་པས་ན་གཡོག་མིག་མ་ཞེས་བྱ) མིག་མཛེས་མ། རབ་སྒྲོས་མ། (མཆོག་ཏུ་རྒྱགས་པའི་གཟུགས་དང་སྐལ་བ་བཟང་པོ་དག་གིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་རོ) སྒེག་ལྡན་མ། ("ཧྲ་བ" ནི་སྒེག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་དང་ལྡན་པས་སོ) གཞོན་ལུས་མ། སྨད་རྒྱས་མ། མཛེས་མ། དགའ་བྱེད་མ།

ཁྲོ་བྱེད་མ་བཅས་སོ། །མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༣༡༡བ་༡ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

བུད་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་ལྡན་པ། བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བུ་མང་པོ་བཙའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། རིགས་མཐུན་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྲིད་མཐོ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཁྱིམ་ཐབ་བུད་མེད་གཞན་ལ་སེམས་ན་ཐྲག་མི་བྱེད་པའོ། །ཞེས་མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་༼ ཡ་བ ༽༡༠༡ན༣ལས་གསུངས་སོ། །

བུད་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ལྔ་པ། བུད་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་དེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྲིམས་གྲོགས་སྐྱེས་པ་མེད་པར་ཁྱིམ་པ་མོ་ལ་ཆོས་ཚིགས་ལྔའམ་དྲུག་ལས་ལྷག་པར་བསྟན་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །ཕྲིན་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་ཁྱིམ་པ་མོ་ལ་ཆོས་བསྟན་ཅིང་དེའི་རྗེས་སུ་དྲུག་སྡེས་ཚིགས་དྲུག་ལས་ལྷག་པར་བསྟན་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། ཆགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་པའོ། །འདི་ལ་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར།

བུདྡྷ། (ལེགས་སྦྱར) 1 སངས་རྒྱས། 2 རྟོགས་པ། བློས་རྟོགས་པ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༥༢བ༢ན་གསལ།

བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) 1 སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག 2 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་དཀའ་གྲུབ་པ་བསྟན་བཅོས་དུ་མའི་རྣམ་བཤད་མཛད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རིག་སྔགས་འཆང་གྲུབ་པའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གཤེགས་པས་མཛད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་གརྦྷ་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར། བསྟན་འགྱུར་༼ ཙ་པར ༽བཞུགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་གླེགས་བམ་གཟིགས་ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་

གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། གཉལ་ནས་དྭགས་པོ་ལྷ་སྡིངས་སུ་ཐེབས།
ཐལ་རང་གི་ལྟ་བའི་གནད་རྣམས་ལ་དཔྱད་པ་ནར་མར་བྱ་བྲལ་ལ་འཁྱོན་པའི་གོང་ཉིད་ནས་
དེ་བར་དུ་མཛད་ནའང་། མཐར་ཐུག་པའི་གནད་ལ་མི་བདེ་བ་གཏན་ནས་ལོག་པའི་ངེས་པ་
འདྲེན་མ་ཐུབ། གནས་དེར་བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་ཐ་མི་དད་དུ་བྱས་ཤིང་གསོལ་བ་དྲག་པོ་
མང་དུ་བཏབ་པས་མཚན་མོ་ཞིག་མནལ་ལམ་དུ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལྔ་རང་
བཞིན་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནད་རྣམས་ལ་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་བཀའ་བགྲོ་བ་མཛད་ཀྱིན་
འདུག་པའི་ནང་ནས། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཡིན་ཟེར་བའི་པཎྜི་ཏ་སྔོ་བསངས་
སྐུ་བོང་ཆེ་བ་ཞིག་གིས་དབུ་མའི་རྒྱ་དཔེ་ཞིག་ཕྱག་ན་བཟུང་བ་ཚུར་བྱོན་ནས་བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པའི་མཚན་མ་ཞིག་བྱུང་། དེའི་ཕྱི་ཉིད་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་གཟིགས་
པས། འབད་པ་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བའི་གནད་དང་དགག་བྱའི་མཚམས་འཛིན་
སོགས་ལ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བའི་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་འཁྲུངས་ཤིང་། མཚན་འཛིན་གྱི་
དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་ཞིག དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པའི་སྒྲོ་
འདོགས་ལྷག་མ་མེད་པར་དྭངས་ཕྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། ཕྱིན་ཆད་རང་རེའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་
ལའང་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདི་ལ་བལྟ་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་
གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལ་བལྟས་ན་ལྟ་བའི་གནད་ལ་ངེས་པ་ལྷག་པར་སྐྱེད་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཞིག་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུང་ངོ་། །དེ་ནས་རྩ་ཤེའི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་མཛད་པའི་སྐབས་སུ། གཞུང་དཀའ་བའི་གནས་ཕལ་ཆེ་བར་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
ཀྱི་འགྲེལ་པ་རེ་དྲངས་པའི་བཤད་པ་ཡང་ཆེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས། རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། རྒྱལ་སྲས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་གཙོ་འཁོར་
ལྔ། །ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གཏམ་གྱི་བགྲོ་བ་མཛད། །དེ་ཡི་ནང་ནས་དཔལ་ལྡན་སངས་རྒྱས་
བསྐྱངས། །རྒྱ་དཔེས་བྱིན་བརླབས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་འཁྲུངས། །དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་
ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་

ཛཻའི་རྣམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་༡༡བ༣ལས། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ལ་སོགས་པའི་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་དང་མཇལ་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་བྱུང་ནས། འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏའི་སྟེང་ནས་རྒྱ་ཤེ་ཆར་གཅིག་གསུངས་པས། དེའི་ཕྱིན་ཉིན་པར་འགྲེལ་པ་དེ་འབུལ་མི་བྱུང་བས་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་སྟེ། དབུ་མའི་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཤར། ཛཻའི་ཞལ་ནས། འགྲེལ་པ་འདིའི་སྟེང་ནས་རྒྱ་ཤེའི་བཤད་ཉན་བྱས་ན་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འདུག་གསུངས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བུམ་པ། <ཀུམྦྷ> ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ། བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། བུམ་པའི་ལྟོ་བ་ལྡིར་བའམ་འབུར་བ། བུམ་པའི་སྨད་ཕྲ་དུ་སོང་བ་ལ་ཞབས་ཞུམ་པ་ཟེར། ཞབས་ཞུམ་པ་ཞེས་པའི་ཞབས་ནི་མཐིལ་ལ་མི་གོ་བར་སྨད་ལ་གོ་དགོས། ཆུ་སྐྱོར་བ་ནི་ཆུ་ཐུར་དུ་མི་ལྷུང་བར་སྐྱོར་བའམ་འཛིན་པའོ། །བུམ་པ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "ཀུམྦྷ" ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཡང་དཔྱད་དོ། །སྤྱིར་ "ཀུམྦྷ" ཞེས་པ་བུམ་པ་དང་། གླང་པོའི་མགོ་གཉིས་ལ་འཇུག་པར་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཀུམྦྷ་བུམ་པ་གླང་པོའི་མགོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཐྲེང་མཛེས་ལས་ཀུམྦྷ་པ་ཞེས་པ། ཛ་དང་ཤིང་ཉེ་རོང་སྟེ་དུར་བྱེད་དང་། བུམ་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་དོ། །

བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ། ཆ་ཚང་བ་གནང་བའམ་ཐོབ་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་ཆུ་བུམ་པ་གང་སྟོང་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བླུག་པ་བཞིན་དུ་གདམས་ངག་སོགས་ཆ་ཚང་བ་གནང་བའམ་ཐོབ་པའི་དོན། གདམས་པ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གནང་། གདམས་པ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་མངའ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱོ་བ་ནི་སྟོ་བའི་དོན་ནོ། །

བུམ་པའི་ཁྱིམ། དགུན་གྱི་དུས། སྒྲ་བཤད་ནི། བུམ་པའི་ནང་གི་ཆང་རོ་ནུས་དང་ལྡན་པའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

བུམ་པའི་དབང་། བུམ་དབང་ལ་གཟིགས།

བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས། བུམ་པ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སམ་བུམ་པ་དང་བྲལ་བའི་ས་ཕྱོགས།
འདིའི་དགག་པ་ཞེས་པ་ནི་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་དྲི་མས་དག་ཅེས་པ་དང་གོ་དོན་མཚུངས་པ་ཡིན།

བུམ་དབང་། 1 (དགེ་ལུགས) མི་བསྐྱོད་པ་ཆུའི་དབང་སོགས་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ལྔའི་དབང་དང་། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་མཐའ་རྟེན་དང་བཅས་པའི་ལྷ་ཡི་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་གྱིས་གཙོ་བོ་སྒྲིག་གཙོད་དང་། ལུས་ཐ་མལ་དུ་འཛིན་པའི་སྣང་ཞེན་གྱི་དྲི་མ་སྦྱངས་ཏེ། ལམ་བསྐྱེད་རིམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བསྒོམ་པ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྲུལ་སྐུ་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཛོག་པའི་དབང་ལ་ཟེར། ཁྲི་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས་ཀྱང་། བུམ་དབང་གཏྣའི་ཆུ་རྒྱུན་བསྐུར་བ་ཡིས། །ཐ་མལ་སྣང་ཞེན་དྲི་མ་འབྲུད་པར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) འདོད་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་འབྲུད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྒྲ་བཤད་ནི། བུམ་པའི་ལས་དང་བྱ་བ་འཇུག་པས་སམ། གཙོ་བོར་ལུས་ཀྱི་དྲི་མ་འབྲུད་པ་ཅིང་ལུས་དག་པར་བྱས་ནས་སྐུ་རྡོ་རྗེའི་སྤྲུལ་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་འཛོག་པའོ། །གོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔ། བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔ་ལ་བྱ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་དང་བླ་མེད་ནས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། 1 དང་པོ་བྱ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔ་ནི། སྟག་ཚེར་པའམ་ཀཎྜ་ཀཱ་རི། དབང་ལག ཀྱ་མཚོའི་ལྕུ་བ། ཤུ་དག སླེ་ཏྲེས་ཏེ་སྨན་ལྔ། གསེར་དངུལ་ གཡུ་བྱུ་རུ་མུ་ཏིག་སྟེ་རིན་ཆེན་ལྔ། ནས་འབྲས་གྲོ་སྲན་མ་སོ་བ་སྟེ་འབྲུ་ལྔ། ཙན་དན་དཀར་དམར་ག་བུར་གུར་གུམ་ནཱ་ཏི་སྟེ་དྲི་ལྔ། སྦྲ་རྩི། ཀ་ར། ཞོ། འོ་མ། མར་ཏེ་ཕྱི་ཡི་བདུད་རྩི་ལྔ་དང་བཅས་བྱ་རྒྱུད་བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔའོ། །2 བླ་མེད་ཀྱི་བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔ། སྟག་ཚེར་པའམ་ཀཎྜ་ཀཱ་རི། གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ། དབྱུག་པའི་ཨུཏྤལ། དབང་ལག་སྟེ་སྨན་ལྔའོ། །གསེར་དངུལ་མུ་ཏིག་བྱུ་རུ་གཡུའམ་མུ་མེན་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྔ། ཏིལ་ལན་ཚྭ་མར་བུ་རམ་སྦྲང་རྩི་སྟེ་སྙིང་པོ་ལྔ། ནས་འབྲས་གྲོ་སྲན་མ་སོ་བ་སྟེ་འབྲུ་ལྔ། ཙན་དན་དཀར་དམར་ག་བུར་གུར་གུམ་གླ་རྩི་

དང་ལྔ་སྟེ་བླ་མེད་ཀྱི་བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔའོ། །ཁ་ཅིག་དེའི་སྟེང་དུ་ནང་གི་བདུད་རྩི་ལྔའི་དོན་བསྟན་པའང་ཡོད་པར་བཤད། འདི་དག་གི་སྐོར་རྫའི་སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་སོགས་ལ་གཟིགས།

བུའི་འོད་གསལ། བུ་ཡི་འོད་གསལ་ལ་གཟིགས།

བུས་པ། བྱིས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

བེ་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) 1 ནང་དུ་ཆུ་མངར་ལ་བསིལ་བ་འབྱུང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ "ཀོ་ཀོ་ན་ཊེ" coconut ཞེས་པའི་ཤིང་འབྲས་དེའི་མིང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དུ་ "ཀོ་ཀོ་ན་ཊེ" coconut དང་རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་ "ན་རི་ཡལ" नारियल ཟེར། ན་རི་ཡལ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "ན་རི་ཀེ་ལ" ཟུར་ཆག་པ་འདྲ། ན་རི་ཀེ་ལ་ཞེས་པ་ནི་བུད་མེད་རྟེན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀར་ཊ་ཏ་ཀའི་ཡུལ་སྐད་ལ་ཤ་ལ་ "སྣཱི་ས" ཟེར་བ་དང་། མཚན་མོ་ལ་ "ནྲཏྲེ" ཟེར་བ་སོགས་ལེགས་སྦྱར་ཆེས་མང་བས། དེང་སང་ཡང་ཡུལ་མི་འགས་ཀོ་ཀོ་ན་ཊེ་ལ། བེ་ཏ་ཞེས་འབོད་པ་རང་གིས་དངོས་སུ་ཐོས་སོ། །ཤིང་འབྲས་དེ་ནི་མ་སྨིན་པའི་དུས་སུ་ནང་དུ་ཆུ་མངར་བསིལ་འབྱུང་རྒྱུ་ཡོད་ལ། འདི་ཆེ་ཆུང་མིའི་མགོ་ལས་ཅུང་ཟད་ཆུང་ཙམ་པ་ཞིག་ལ་ཏ་ཅང་ལྗི་བ་ཤིང་སྡོང་ནས་ལྷུངས་ཏེ་མགོ་བོག་ཏུ་ཐོག་ན་རྐྱེན་ལམ་དུ་གཏོང་རྒྱུ་ཉེན་ཁ་ཡོད། དེའི་ནང་འབྲས་དེ་སྨིན་པ་ན་ཞག་ཚི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་ཆེ་ཆུང་རྫོག་མགོའི་ཚད་ཙམ་པ་ཞིག་ལ་མདོག་ནག་པོའམ་རྒྱ་སྨུག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར། བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་ནི་ཀོ་ཀོ་ན་ཊེ་རང་ལ་ཟེར་བ་ཁྱུ་ཉུ་བླ་མའི་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་ཡང་ཟུར་ཙམ་གསལ་ཏེ། ན་རི་ཀེ་ལའི་འགྲེལ་བཤད་ལ་བེ་ཏའི་འབྲས་བུ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་ཀྱང་ཏ་ལ་དང་བེ་ཏ་ཞེས་པ་ཀོ་ཀོ་ན་ཊེའི་འབྲས་བུ་རང་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད་འདུག 2 ཀོ་ཀོ་ན་ཊེའི་ཤིང་སྡོང་། 3 ཤིང་ཏ་ལ་སྟེ་ཆུ་མངར་འཐོན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཤིང་སྡོང་རིང་པོ་དབྱིབས་ཀོ་ཀོ་ན་ཊེའི་སྡོང་པོ་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བ་ཞིག ཆུ་མངར་དེ་ཤིང་ཆང་བཟོ་བྱེད་དུ་

བེད་སྤྱོད་བྱེད། ཤིང་སྡོང་ལ་གྲིས་ཉག་ག་བཏོད་ནས་ཤིང་ཁུ་འདོན་ཞིང་། དེ་ཤིང་ཚང་བཟོ་བྱེད་ཡིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སོགས་སུ་སྡོང་པོ་ལ་ཛ་ཁོག་མང་པོ་བཏགས་པ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡིན། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ཆེར་མང་། ཁོང་ཚོའི་ཡུལ་སྐད་ལ་ཤིང་འདིའི་མིང་ལ་ "ཏལ" ཟེར། 4 བེ་ཏ་ནི་རྟ་འཇུག་མའི་མིང་དུ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། རྣྀ་ཏ་ཞེས་བྲིས་པའང་སྣང་།

བེ་ཏའི་འབྲས་བུ། (ལེགས་སྦྱར) བེ་ཏ་དང་འདྲ། བེ་ཏ་དང་། ན་རི་ཀེ་ལ། ཏ་ལ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛད་འདུག་པ་དང་པོ་གཉིས་འཐད་ཀྱང་ཕྱི་མ་ལ་དཔྱད་དོ། །

བེ་ཏའི་ཡུལ། 1 ཀོ་ཀོ་ན་ཏེ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་སྟེ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་། 2 རྟ་འཇུག་མ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ལའང་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་ནཻ་ད་ར་བ་ཞེས་པ་འཇུག་མ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དུ་ནི། །ཞེས་གསུངས། (ནཻ་ད་ར་བ་ཞེས་པ་འགྱུར་བཅོས་མ་བྱས་པར་རྗེའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བར་བཀོད) 3 ཡང་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས། བེ་ཏའི་ཡུལ་ཞེས་པ་དཔའ་བོའི་ཡུལ་ཞེས་དོན་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་བཤད་དེ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༢༨༡ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བཻ་རྣྣ་སྟེ་བོད་ (པའི་ངག་རྒྱུན) ལ་བེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་གྲགས་པ་དེར་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་སྲས་མཆེད་ལྔ་ཡོད་པའི་ཐ་ཆུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་བཻ་རྣྣ་ (བཻ་དརྣ) ནི་དཔའ་བོའི་ཡུལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། ཞིབ་ཕྲ་བེ་ཏ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བེ་ཏའི་ཤིང་། ཤིང་འབྲས་བེ་ཏའི་ཤིང་སྡོང་། བེ་ཏའི་ཤིང་སྡོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། ན་རི་ཀེ་ལྣ་འབྲས་བུ་རྟག །འབྲས་བུའི་ཕུང་པོ་ས་འཚོ་འདབ། །ཏ་ལའི་རྒྱལ་པོ་མི་མོ་རྩེ། །བེ་ཏའི་ཤིང་དང་གཡོལ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཻ་ཌཱུརྻ། (ལེགས་སྦྱར) རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་རྡོ་རིགས་སྔོན་པོ་ཞིག བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་ཞེས་བྱ། ནོར་བུ་རིན་ཆེན་བཻ་ཌཱུརྻའི་རིགས་ཀྱི། །འོད་དང་འཆང་བས་ནད་ཀུན་སེལ་བར་བྱེད། །ཞེས་པ་འདི་ལ། རིགས་གསུམ་འབྱུང་ལ། སུ་ག་ཏ་བཻ་ཌཱུརྻ་དང་། ལ་ཏུ་

བཻ་ཌཱུརྻ་དང་། མཉྫུ་བཻ་ཌཱུརྻ་པོ། །སུ་ག་ཏ་བཻ་ཌཱུརྻ་ནི། མདོག་ལྗང་ཁུ་མཚན་ཕྱེད་ཙམ་ན་འོད་ཟེར་འབྱུང་བས་སྨུན་པ་འཕྲོག་པ། ནང་དུ་སྐྱུད་པ་གསུམ་བརྒྱུག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། རིན་ཐང་ཡུལ་སྤྱི་ཆེ་བ་ཞིག་རེ་བར་བཤད་དོ། །ལ་ཛུ་བཻ་ཌཱུརྻ་ནི། འོད་ཟེར་མེད་པ་མདོག་དཀར་པོ་ནང་དུ་སྐྱུད་པ་གཅིག་བརྒྱུག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་རིན་ཐང་ཡུལ་ཐྲན་གཅིག་རེ་བར་གསུངས་སོ།། མཉྫུ་བཻ་ཌཱུརྻ་ནི། བྱི་ལའི་མིག་ལྟར་སེར་བ་མཚན་མོ་འོད་ཟེར་འབྱུང་བ་ནང་དུ་སྐྱུད་པ་དགུ་བརྒྱུག་པ་འདྲ་བ་མེ་ལ་བརྒྱུག་ན་འོད་ཟེར་ལྷག་པར་ཆེ་བའོ། །རིན་ཐང་ནི་གླིང་བཞི་ཀའི་སྤྱི་ནོག་རི་ཞེས་བཤད། འདི་ལ་ཧྲེ་རང་བྱུང་རྡོ་རྗེས། བྱི་ལའི་མིག་འདྲས་སྤྲུལ་ཆེན་སྲུང་། ཞེས་གསུངས། འདི་གསུམ་འབྱུང་བའི་ཡུལ་ནི། རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ནས་འབྱུང་བར་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་ཀྱང་། དེང་སང་ཕལ་ཆེར་སི་ནྡྷུ་ལའི་ཡུལ་ཕ་བ་ལི་གཏྲ་ཞེས་པའི་ཆུ་ལས་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་ལས་བཤད་དོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད། ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་འདི་ལ་Lapiz Lazuli ཟེར། ལེ་ཏིན Latin གྱི་སྐད་ལ་Lapiz ཞེས་པ་རྡོ་དང་། Azul ནི་ཨ་རབ་ཀྱི་སྐད་ལ་སྔོན་པོའི་མིང་ཡིན་པས་རྡོ་སྔོན་ཟེར། རོ་མན་Roman གྱིས་འདིས་ཆགས་སྦྱོད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད། དུས་རབས་ལྔ་པ་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱིས་འདིས་རྐང་ལག་གི་ཚིགས་ནད་སེལ་བ་དང་། ཐག་དོག་དང་ཞེ་སྡང་སོགས་ཞི་བར་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། ཐོན་ཁུངས་ནི་ Afghanistan, Chile, Sibeia, Colorado, Myanmar བཅས་ནས་ད་ལྟ་ཡང་འཐོན་གྱི་ཡོད། སྒྲ་བཤད་ནི། རི་བི་ཏུར་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བྱུང་བས་བཻ་ཌཱུརྻ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༤༢བ༢ལས། རི་བི་ཏུར་ལས་བྱུང་བས་བཻ་ཌཱུརྻ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་སྔོན་པོར་སྣང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བེའུ་བུམ། པོ་ཏི་ཆུང་ངུའི་མིང་།

བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ། དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་ལམ་རིམ་གྱི་སྐོར་གྱི་གསུང་སྒྲོས་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་

བཀའ་བབ་ཀྱི་བུ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་དགེ་བཤེས་དོལ་པ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་བསྐྲིགས་པ་ལ་ཟེར། འབྲུངས་ཡུལ་དོལ་པ་ཡིན་པས་དགེ་བཤེས་དོལ་པ་དང་། མཚན་དངོས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ། ཡ་གད་དུ་བཞུགས་པས་ཡ་གད་པ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བེའུ་བུམ་ནི་པོ་ཏི་ཆུང་དུའི་མིང་དང་། ཐུམ་སྒོན་པོ་ཞིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་བཞག་པས་བེའུ་བུམ་སྔོན་པོར་གྲགས། དེ་ལ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ལྷ་འབྲི་སྒང་པ་ཞེས་བྱ་བས་དགེ་བཤེས་དོལ་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་གཞིར་བཞག་ནས་འགྲེལ་པ་ལེགས་པ་ཞིག་མཛད་པ་དེང་སང་དར་རྒྱས་ཆེ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། འགྲེལ་པ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་སློབ་དཔོན་རྗེ་བོས་སྒྱུར་བའོ། །ཞེས་པ་ལྷ་འབྲི་སྒང་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་མདོ་དཀོན་མཆོག་རྗེས་དྲན་གྱི་རྣམ་བཤད་དུའང་། འགྲེལ་པ་འདིའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་དྲན་སྐབས་ཀྱི་ལུང་དྲང་བའི་ཚེ། བེའུ་བུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལྷ་འབྲི་སྒང་པས་མཛད་པ་ལས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་«སོམ་ཉི་མུན་སེལ»ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་ནས། དགེ་བཤེས་ཡིན་ན་བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལ་བལྟ་དགོས་ཞེས་བསྔགས་པ་མཛད་ཅིང་། ལམ་རིམ་དུ་ཁུངས་ཀྱང་མང་དུ་དྲངས་སྣང་ངོ་། །

བེའུ་རས། ངོས་གཉིས་ཀར་སྤུས་ཁེབས་པའི་རས་ཤིག ལུང་ཐབ་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བེའུ་རས་ནི་གཅིག་ཏུ་ངོས་གཉིས་ཀ་ནས་སྤུས་ཁེབས་པར་འཛིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣༢ན༢ལས་ཀྱང་། བེའུ་རྡུས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རས་བལ་གྱི་སྣམ་བུ་སྤུ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

པོ་དེ་ཏེ། <སྤུ་ཊིཾ་ཧླཱི་བ> འཕྲེང་བའི་རྒྱུར་རུང་བའི་ཤིང་འབྲས་ཀྱི་ཚི་གུ་ཞིག སྤུ་ཊིཾ་ཧླཱི་བ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་བུའི་འཚོ་བ་ཟེར། དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀུན་མཁྱེན་པདྨ་དཀར་པོའི་༼ བགྲང་ཕྲེང་གི་མཚན་ཉིད ༽བསྟན་པ་ལས་ཀྱང་། ཞི་རྒྱས་དབང་དང་མངོན་སྤྱོད་ལ། །སྤུ་ཊཻ་ (ཊིཾ) ཧཱི་བ་ལས་ཀུན་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་འདུག འདི་རྒྱ་གར་ལྗོ་ཕྱོགས་མོན་སྐྱོ་

གྲིའི་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ནགས་གསེབ་ཏུ་ངེད་རང་ཚུང་དུས་མང་པོ་རྟེད་ཅིང་། ཤིང་གི་འབྲས་བུ་སྒོ་རིལ་མཐེ་བོང་ལས་ཆེ་ཙམ་འདི་ར་ལུག་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་སུ་བྱེད་ཅིང་། རའི་རིལ་མ་ནང་བོ་དེ་ཙི་མང་པོ་བསྐྱུག་རྒྱུ་ཡོད། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། (རྒྱ) ཞེས་འདི་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན་པར་བྲིས་འདུག་ཀྱང་། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སུ་ཙྟ་ཙྖྀ་བ་ཟུར་ཆག་པར་བཤད་དོ། །འབོ་དེ་ཙི་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་།

བློ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) བསློ་དང་འདྲ།

བོགས། སྐྱེད་དམ་ཉུས་པའི་མིང་། གེགས་སེལ་བོགས་འདོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བོང་ལྷོ། བོང་བུ་ལ་སྟེར་རྒྱུའི་ལྷོ།

བོང་ཐུང་། བོངས་ཐུང་དང་འདྲ།

བོང་བ། ས་རྡོག་རྡོག པོ་ཐོ། ས་སྒོང་། ས་རྡོག ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བའི་ཚིག་གི་དོན་གྱི་ཟླ་ཟེར་༼ གསོ་རིག་ཀོ་པ་༣༥༤༩ ༽ལས། བོང་བ་ནི། སའི་རང་བཞིན་ལ་རྡོ་དང་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བོང་བུ། རྣམ་པ་རྟ་དང་འདྲ་ལ་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཆུང་བའི་སྒོ་ཕྱུགས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། རྟ་ལས་བོང་ཚོད་ཆུང་བའི་ཆ་ནས་བོང་བུའམ་བོང་གུ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། དེ་ཡང་བོང་ནི་གཟུགས་པོ་དང་། བུའམ་གུ་ནི་ཆུང་བའི་དོན་ནོ། །འོན་བོངས་ཚོད་ཅེས་ས་མཐའི་ཡང་འཇུག་འབྲི་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གདམ་ང་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མི་ཆེའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་གསུམ་པ་དག་ལས་བོང་ཚོད་མ་ལྷག་གམ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་དང་། ཙནྡྲ་སའི་བོད་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་དུའང་བོང་ཚོད་ཅེས་སྣང་།

བོང་བུའི་རྣ་མཆོག་ལ་གསེར་ཕྲུགས་པ་ལྟ་བུ། ཕན་པའི་གཏམ་སྨྲས་ཀྱང་དང་དུ་ལེན་མི་ཤེས་པའི་དཔེ་ཞིག དཔེར་ན་བོང་བུའི་རྣ་མཆོག་ནང་གསེར་དང་བྱེ་མ་གང་ཕྲུགས་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྣ་མཆོག་སྤྲུག་སྤྲུག་བཏང་ནས་ཕྱིར་འདོར་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་དཔེར་བཟུང་བའོ། །

བོང་བུའི་བུ་ལྟར། ཇེ་ངན་དུ་འགྲོ་བའི་དཔེ་ཞིག

བོང་བུའི་འོ་མ་བསྲུབས་པ་ལྟར། བསྐྱེད་མི་འཐོན་པ་དང་སྙིང་པོ་མི་འབྱུང་བའི་དཔེ།

བོང་ཚོད། བོངས་ཚོད་དང་འདྲ།

བོངས་ཐུང་། གཟུགས་ཐུང་བ། མི་ཝ་ཐུང་།

བོངས་ཚོད། གཟུགས་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད། བོང་ཚོད་ཡང་འཐད།

བོད། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་གིས་ཟིན་ཅིང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་བོད་ཁ་བ་
གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ནི། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་། བལ་ཡུལ། འབྲུག་ཡུལ་སོགས་
ནས་བརྩིས་ན་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད་ཅིང་། གནའ་བོའི་རྒྱལ་རབས་རྣམས་སུ་སྟོད་མངའ་རིས་
སྐོར་གསུམ། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི། སྨད་མདོ་ཁམས་སྒང་དྲུག་ཅེས་བཤད་པའི་ས་
ཁུལ་ཐམས་ཅད་དོ། །འགོས་ལོ་ཙྪ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་སྔོན་དུ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདི་
ཡང་རྒྱ་གར་དང་འདྲ་བར། ཡུལ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་གནས་པའི་བསྐལ་པ་ནས་བྱུང་བར་
བྱས་ན་ཡང་ལུང་དང་རིགས་པའི་གནོད་པ་མེད་ཅིང་། སྟོན་པ་ཐུབ་པ་བྱོན་པའི་དུས་ལས་
སྔ་བ་རྟོད་ལྡན་གྱི་ཐོག་མ་སྐྱ་སེང་བུ་ལྡས་དཔུང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཅོ་བརྒྱད་དམ་བཅུ་
གཉིས་བཅོམ་པའི་ཚེ། རུ་པ་ཏི་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་དཔུང་གི་ཚོགས་གཅིག་དང་བཅས་པ་
གཡུལ་འཁྲིད་པའི་ཚེ། བུད་མེད་ཀྱི་ཆ་ལུགས་སུ་བྱས་ནས་བྲོས་ནས་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་རི་
ཁྲོད་དུ་ཞུགས་ཏེ་གནས་པའི་རིགས་ལས། དེང་སང་ན་ཡང་བོད་ཅེས་བྱ་བ་གྲགས་པ་ཡིན་
ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆས་བཤད་དེ། སྔོན་གྱི་ཡི་གེ་རྙིང་པ་རྣམས་ལས་ཡུལ་
འདི་ལ་སྔོན་མིང་པུ་རྒྱལ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཕྱིས་བོད་ཅེས་བྱ་བ་འཆད་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་
ཤེས་རབ་གོ་ཆའི་གསུང་དང་སྦྱར་ན་འཐོར་རོ། །ཁྱད་པར་ཐུབ་པ་བཞུགས་པའི་དུས་ན་
བོད་ཅེས་པ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་དུ་བཤད་ལ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལར་ཡང་འཕགས་པ་བོད་ལ་
སོགས་རྣམས་ལ། ཞེས་གསུངས་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསལ། བོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་ཚུལ་
ནི། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལས་བོད་བྱུང་ཞེས་པ་དང་། བོད་ལས་རྟེན་བྱུང་ཞེས་སྨྲ་མཁན་གཉིས་

འབྱུང་ཡང་། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལས། རང་རེའི་ཡུལ་འདི་ལ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས། རང་སྐད་དུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས། རྒྱ་གར་བ་རྣམས་རང་རེ་ལ་ནྜོ་ཊ་བྱ་བར་འབོད། དེ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་གློག་ལ་བོད་ཅེས་བརྗོད་ཆེ་བོ་དང་ད་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་འཕོན་པའི་དབང་གིས། བོད། ནྜོར། ནྜོཊ། ཞེས་རིམ་གྱིས་འགྱུར་ནས་དོན་ལ་བོད་བྱ་བའི་ཚིག་འདི་ག་རང་རྒྱ་སྐད་དུ་ཕར་ལ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱ་གར་པས་ཚུར་བཏགས་པ་ཞིག་ནི་མིན་པར་སེམས། ཞེས་གསུངས། (གནའ་དུས་བོད་ཀྱི་གློག་སྐྲངས་ལའང་རྗེས་འཇུག་སོགས་གསལ་བར་འདོན་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན་ལ་དྭགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ལ། སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་ཆེ་མཇུག་གི་ཡང་འཇུག་གི་ས་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་ཐོན་པར་གློག་པ་འདིས་ཀྱང་མཚོན་ནུས་ཤིང་། ལ་དྭགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་སྒྲ་དག་པོ་བརྗོད་ན་དག་ཡིག་ལོགས་སུ་སློབ་མི་དགོས་པ་ལྟར་འདུག་པས་ཡུལ་སྐད་ཏ་ཅང་རྩ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་སྣང་མོད། འོན་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་ཐམས་ཅད་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་སྒྲར་ཏེ། དཔེར་ན་འཇམ་དཔལ་ལ། འཇམསེ་དཔལ་ཞེས་འདོན་པ་ལྟ་བུས་ཉམས་སྨྲད་པར་བྱས་སོ) བོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་ཚུལ་ལ། འདོད་རྒྱལ་གྱི་བརྡ་ཙམ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། བོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བོན་ཡུལ་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་ཟུར་ཆག་སྟེ་བོད་ཅེས་ཐོགས་པ་ཡིན་ཞེས་འདོད་པའི་ཚུལ་དང་། ཡང་ན་ནི་རྗེ་གཉའ་ཁྲི་སོགས་ལ་བོད་དེ་དང་སྤུར་རྒྱལ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡང་། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལྟར་ན། ཡུལ་གྱི་མིང་རྒྱལ་པོ་ལ་ཐོགས་པ་ལྟར་སྣང་མོད་ཀྱི་དོན་ལ་རྒྱལ་པོའི་མིང་ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་སོགས་ཀྱང་སྲིད་ཅེས་པའི་འདོད་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དོ། །ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་པ་མ་གཏོགས་ཡུལ་ཆེན་ཀུན་ཏུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་ཏི་བྷེད་བྱ་བར་གྲགས། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་པ་རྣམས་སྔོན་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་མིང་ལ་ཏུའུ་ཕན་དུ་འབོད་པ་དང་། དེ་མཚུངས་སོག་པོའི་སྐད་དུ་ཐུ་བྷེད་ཅེས་འབོད་པ་འདི་རང་ཟུར་ཆག་པར་མངོན་ལ། འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ན་རེ། བརྡ་དེ་ཐོག་མར་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཁོང་རྣམས་ལ་དྭགས་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས། ཡུལ་དེ་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྟོད་བོད་

དམ་སྟོད་པ་ཞེས་འབོད་པ་ལས་བརྡ་དེ་ཉིད་ཟུར་ཆག་གོ་ཞེས་ཟེར། ཞེས་གསུངས། སློ་མང་མཁན་ཟུར་སོག་པོ་ངག་དབང་ཉི་མས། བོད་དེ་ཉིད་འཛམ་གླིང་གི་དབུས་སམ་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་ས་མཐོ་ཤོས་ཡིན་པས། སོག་སྐད་དུ་ཐུ་བོད་ཅེས་འབོད་པས། ཐུ་བཞག་ནས་བོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདིའི་སྐོར་ཞིབ་པ་མཁས་དབང་དགེ་འདུ་ཆོས་འཕེལ་དང་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་སོགས་ལ་གཟིགས།

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་གྱི་འཕྲོལ་བཤད་མདོར་བསྡུས། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་དུས་ནས་བོད་ལ་དར་ཆ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གཞི་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར་འདི་ཉིད་གསར་གཏོད་མཛད། མཚོན་དོན་ནི། ཉི་མས་རང་དབང་དང་བདེ་སྐྱིད་འདྲ་མཉམ། བདེ་སྐྱིད་བཅས་མཚོན། ཆལ་པ་ (ཆ་ཤས་སམ་དུམ་བུ) དམར་པོ་དྲུག་གིས་བོད་ཀྱི་མེས་པོ་མི་འུ་གདུང་དྲུག (མི་འུ་གདུང་དྲུག་ནི། སེ། རྨུ། ལྡོང་། སྟོང་། དབྲ། འདྲུ་སྐྱེ་དྲུག) ཆལ་པ་སྔོན་པོ་དྲུག་གིས་དེ་དག་ལས་མཆེད་པའི་བོད་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད། ཆལ་པའི་ཁ་དོག་དམར་སྔོན་གཉིས་ཀྱིས་སྲུང་མ་དམར་ནག་གཉིས། (སྲུང་མ་དམར་ནག་གཉིས་ནི། གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་དང་། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་གཉིས་སོ) གངས་རིས་བོད་ཀྱི་ཡུལ། སེ་ངྷེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ། ནོར་བུ་ཆ་གསུམ་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། ནོར་བུ་དགའ་འཁྱིལ་གྱིས་དགེ་བ་བཅུའི་ཉམས་ལེན། མཐའ་ཕྱིར་གྱི་ཆལ་པ་སེར་པོས་གསེར་སྒྲུངས་བཅོ་མ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་མཆོན་པ་བཅས་སོ། །

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་རེའུ་མིག

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
1	བོད་རྒྱལ་དང་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ།	ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་ཚིགས (127 B.C) བྱོན།

ཁྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
2	སྨུ་ཁྲི་བཙན་པོ།	
3	དིང་ཁྲི་བཙན་པོ།	
4	སོ་ཁྲི་བཙན་པོ།	
5	མེར་ཁྲི་བཙན་པོ།	
6	གདགས་ཁྲི་བཙན་པོ། ཁྲི་ལྡེ་བཙན་པོ་ཡང་ཟེར།	
7	སྲིབ་ཁྲི་བཙན་པོ།	
གོང་གི་རྒྱལ་པོ་བདུན་ལ་གནམ་གྱི་ཁྲི་བདུན་ཟེར།		
8	གྲི་གུམ་བཙན་པོ།	
བློན་པོ་ལོང་ངམ་གྱིས་གྲིས་བཀྲོངས་པས་གྲི་གུམ་བཙན་པོ་ཞེས་གྲགས།གྲི་གུམ་བཙན་པོ་ལ་སྲས། བྱ་ཁྲི། ཤ་ཁྲི། ཉ་ཁྲི་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་བྱ་ཁྲི་ཞེས་པ་དེ་སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་ཡིན། ཉ་ཁྲི་ནི་སོག་པོའི་ཡུལ་དུ་ ཕྱུར་ནས་ སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ས་པ་ཡིན་པར་སོག་པོ་རྣམས་ཀྱང་མཐུན་པར་གླེང་ཞེས་བཤད། ཉ་ཁྲི་ལ་སོག་པོའི་སྐད་དུ་ "པོར་ཏ་ཟེ་བ" ཟེར།		
9	སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ།	
བར་སྣང་ནས་ཡུམ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་བུ་དེ་ཀུན་ལས་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལ་སྦྲ་ཉམས་ཏེ་སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་ཞེས་བརྗོད། སྤུ་དེ་གུང་རྒྱལ་གྱི་དུས་སུ་རྡོ་བཞུ་བ་ལས་ལྕགས་དང་། ཟངས། ཀོ་བ་བཞུ་བ་ལས་སྤྱིན་འབྱུར་རྩི་བྱུང་། ཐུ་ཆུ་ཐིང་དུ་བསྐྱིལ་ཏེ་ཡུར་བ་དྲངས་ནས་སྤང་ཞིང་རྨོས། ཆུ་ལ་ཟམ་པ་བཙུགས། རྒྱལ་པོ་སྐུ་མཁར་འཕྱོངས་རྒྱས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། གོང་གི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ལ་སྟོད་ཀྱི་སྟེང་གཉིས་ཟེར།		
10	ཨེ་ཤོ་ལེགས།	
11	དེ་ཤོ་ལེགས།	
12	ཐི་ཤོ་ལེགས།	

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
13	གོང་ཏུ་ལེགས།	
14	འབྲོང་ཞེར་ལེགས།	
15	ཨི་ཤོ་ལེགས།	
གོང་གི་རྒྱལ་པོ་དྲུག་ལ་བར་གྱི་ལེགས་དྲུག་ཟེར།		
16	ཟ་ནམ་ཟིན་ལྡེ།	
17	ལྡེ་འཕྲུལ་ནམ་གཞུང་བཙན།	
18	སེ་སྣོལ་ནམ་ལྡེ།	
19	སེ་སྣོལ་པོ་ལྡེ།	
20	ལྡེ་སྣོལ་ནམ།	
21	ལྡེ་སྣོལ་པོ།	
22	ལྡེ་རྒྱལ་པོ།	
23	ལྡེ་སྤྲིན་བཙན།	
གོང་གི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱད་ལ་ས་ལ་ལྡེ་བརྒྱད་ཟེར།		
24	རྒྱལ་པོ་ཏྲོ་རེ་ལོང་བཙན།	
25	ཁྲི་བཙན་ནམ།	
26	ཁྲི་སྒྲ་དཔུང་བཙན།	
27	ཐོག་རྗེ་ཐོག་བཙན།	

<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td colspan="3">གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་ཐོག་རྗེ་ཐོག་བཙན་བར་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་༡༨༠སུམ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ཐམ་པ་བསྐྱངས། གོང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱི་རིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་མིང་ཙམ་ཡང་མ་བྱུང་། རྗེ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་བར་རྒྱལ་རབས་ཉེར་བདུན་ལ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་སོང་ཞེས། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་༧༣ན་གསལ།</td></tr>
<tr><td>28</td><td>ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན།</td><td>ཕྱི་ལོ ༡༧༩ལོར་འཁྲུངས།</td></tr>
<tr><td colspan="3">ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཆོས་འབྱུང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་ཞབས་དང་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན་པར་བཤད། རྒྱལ་པོ་འདི་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུར་ཕེབས་པའི་ཚེ་ཕོ་བྲང་ཡུམ་བུ་བླ་མཁར་གྱི་སྟེང་དུ་ནམ་མཁའ་ནས་འོད་ཟེར་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཟ་མ་ཏོག་ཅིག་བབས་པ་ཁ་ཕྱེ་བའི་ནང་། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག སྙིང་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་མ། སྤང་ཀོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ། (འདི་གཟུངས་བསྡུས་ན་བཞུགས་ཤིང་དེ་ལ་ཤོག་ལྷེབས་དཔེ་རིང་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཡོད) གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཁྲུ་གང་བ། ཙིནྟ་མ་ཎིའི་སཱཙྪའི་བརྐོས་ཕོར་བཙུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས་ཀྱི་བརྐོས་ཕོར་ཞེས་སཱཙྪ་སྤར་འདེབས་བྱེད་ཅིག (ཙིནྟ་མ་ཎི་ཞེས་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ) མུ་དྲའི་ཕྱག་རྒྱ། (ཚད་ཁྲུ་གང་ཙམ་གྱི་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་རྡོ་ལ་ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ) རྣམས་བྱུང་བ་རྒྱལ་པོས་ངོ་མཚར་ཆེ་བར་དགོངས་ཀྱང་དོན་གང་ཡིན་མ་ཤེས་ཏེ། གཉན་པོ་གསང་བ་ཞེས་མཚན་གསོལ་སྟེ། བོད་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་དེ་དུས་ནང་ཆོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཙམ་བྱུང་བ་ལ་དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ཙམ་ལས། ནང་ཆོས་ཀྱི་སྲོལ་ནི་སྲོང་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་པོས་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ལ་བཞག་ནས་མཆོད་པ་ཕུལ་བས།</td></tr>
<tr><td colspan="3">༼གོང་གི་འཕྲོ༽
དེའི་ཕན་ཡོན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་སླར་གཞོན་ཤ་ཅན་དུ་གྱུར་ནས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐུབ་སྟེ། སྐུ་ལུས་གཅིག་ལ་སྐུ་ཚེ་གཉིས་ཐུབ་ཅེས་གྲགས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་ལམ་དུ་མི་རབས་ལྔ་ན་འདི་དོན་ཤེས་པ་འབྱུང་ཞེས་ལུང་བསྟན་ནོ། །གཉན་པོ་གསང་བ་བསམ་ཡས་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོའི་གཟུངས་སུ་ཕུལ་ཡོད་པར་བཤད། འདི་ཡན་ཆད་ཆབ་སྲིད་བོན་གྱིས་བསྐྱངས་སོ། །</td></tr>
<tr><td>29</td><td>ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཙན།</td><td></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td colspan="3">འདི་ལྷ་ཐོ་ཐོ་གཉན་བཙན་གྱི་སྲས་ཡིན། འདིས་ཀྱང་གཉན་པོ་གསང་བ་པ་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་རྒྱས་པར་བྱུང་བར་བཤད།</td></tr>
<tr><td>30</td><td>འབྲོང་གཉན་ལྡེ་རུ་བཙན།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">འདི་ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཙན་གྱི་སྲས་ཡིན།</td></tr>
<tr><td>31</td><td>སྟག་རི་གཉན་གཟིགས།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">འདི་འབྲོང་གཉན་ལྡེ་རུ་བཙན་གྱི་སྲས་ཡིན། འདིས་ཀྱང་གཉན་པོ་གསང་བ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་པས། སྨན་པ་ཐོས་ནས་མིག་ཕྱེ་བས། སྐྱིད་ཤོད་སྟག་གི་རི་ལ་གཉན་འགྲོ་བ་གཟིགས་པས་ན། མཚན་ཡང་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཞེས་གྲགས་སོ། ། གོང་གི་རྒྱལ་པོ་གསུམ་ལ་བར་གྱི་སྟེང་གསུམ་ཟེར།</td></tr>
<tr><td>32</td><td>གནམ་རི་སྲོང་བཙན།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཡབ་ཡིན་ལ། འདིའི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་རྩིས་དང་སྨན་བྱུང་། ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་གི་མཆན་བུར་གསལ། གོང་གི་རྒྱལ་རབས་ལྔ་ཡིས་མི་ལོ་༡༧༩སུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔར་ཆབ་སྲིད་བསྐྱངས།རྒྱལ་རབས་༣༨ ཁྲི་གཉན་གཟུང་བཙན་ནས། ༣༣ གནམ་རི་སྲོང་བཙན་བར་གདུང་རབས་བཞི་ལ། ལོ་༡༡༡ལོན་ཞེས་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་༦༣ན་གསལ།</td></tr>
<tr><td>33</td><td>སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ།</td><td>༦༡༧-༦༥༡</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td colspan="3">རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནི། ཡབ་གནམ་རི་སྲོང་བཙན་དང་ཡུམ་ཚེ་སྤོང་བཟའ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཕྱི་ལོ་༦༡༧འཁྲུངས། མཐའི་རྒྱལ་ཕྲན་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་འདུས་ཏེ་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོར་གྱུར། བོད་ཡིག་དང་། དམ་པའི་ཆོས་གཉིས་ཀའི་སྲོལ་གཏོད་པར་མཛད། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་གི་སྲོལ་བཙུགས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་། ཧྥར་མའི་ Burma སྟོད་ཀྱི་ས་ཆ་རྣམས་བོད་ཀྱི་ཆབ་འོག་ཏུ་བཙུག་ཅིང་། བལ་ཡུལ་ Nepal ནི་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་སྐབས་ལ་ཆབ་འོག་ཏུ་བཙུག་ནས། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་ནས་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ་གྱི་བར་རྒྱལ་ཐོག་ལྔའི་རིང་ལ་མངའ་ཞབས་སུ་གནས། བོད་རྗེ་འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་བལ་རྒྱལ "ན་རནྡྲ་དེ་ཝ" མི་དབང་ལྷའི་སྲས་གཙུག་པའི་ "ཤྲཱི་ལ་དེ་ཝིའི" རྗེ་རིང་ལའང་བོད་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་ཕུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་གསལ་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་ "ཧི་ར་ཧི་ཏ" ཡང་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་འདིས་བཟུང་། ཧི་ར་ཧི་ཏ་ནི་གཏྲའི་བྱང་ནས་རི་ནག་པོ་རྒྱུད་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་ཡུལ་སྤྱི་ལ་ཟེར། བལ་པོའི་རྒྱལ་པོ་འོད་ཟེར་གོ་ཆའི་སྲས་མོ་བལ་མོ་ཁྲི་བཙུན་ནས "བྲི་ཀུ་ཏི" ཁབ་ཏུ་བཞེས་པས་དེས་ལྷ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐུ་ཚད་ཅན་སྤྱན་དྲངས། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐའི་ཙུང་གི (ཚ་མོ) སྲས་མོ་ཡེ་ཤིན་ཅིང་ཀོང་ཇོ་བཙུན་མོར་བཞེས་ཏེ། དེས་འཕྲུལ་སྣང་གི་ཇོ་བོ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚད་ཅན་གདན་དྲངས། ཕོ་བྲང "པོ་ཏ་ལ" དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་རྩིགས་རམ་གནང་ནས་ཐོག་མར་བཞེངས། ཕྱིས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ་༢རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་དུས་སུ་བསྐྱར་སྐྲུན་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཚད་མེད་མཛད་དེ། ༢རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཕོ་བྲང་དུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་སོ། ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཤྲཱི་ཧརྵ་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྙན་ངག་མཁན་གྲགས་ཅན་ནག་མོ་ཁོལ་ལམ་ཀཱ་ལི་ད་ས་དང་།</td></tr>
<tr><td colspan="3">༼གོང་གི་འགྲོ༽
དབྱུག་པ་ཅན་ནམ་དཎྜི་དང་། ཐང་གུར་གྱི་གོང་མ་ཐང་ཐའི་ཙུང་དང་། ཁ་ཆེའི་སྟོན་པ་མོ་ཧ་མ་ཏ་རྣམས་དུས་མཚུངས་སོ། །ཞེས་དེབ་དཀར་༡༡༡ལས་བཤད་དོ། །སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐུ་ཕྱུར་བཞུགས་པའི་བང་སོ་ནི་འཕྱོངས་རྒྱས་ནང་། དོན་མཁར་མདོར་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་བཟའི་སྐུ་དམར་གདུང་ཡིན་ཟེར་བ་རས་སྒྲིལ་དམ་འབྱར་མ་ཞིག་ནི་ཕ་བོང་ཁའི་རི་ཁྲོད་དུ་མཇལ་རྒྱུ་འདུག ཅེས་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབ་༡༥༨ན་གསལ། འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་ཕྱི་ལོ་༦༡༧-༦༥༡ འདི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེབ་སྔོན་ལྟར་ན་སྲོང་བཙན་དགུང་ལོ་༤༣བཞུགས་པར་བཤད། (དགུང་ལོ་༣༩ཐོག་སྐུ་གཤེགས་སོ)</td></tr>
</table>

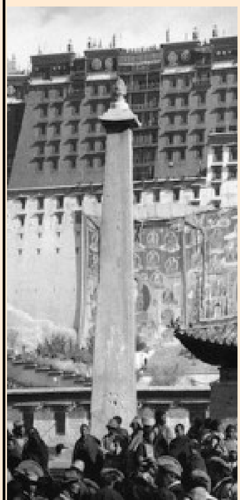
<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td>34</td><td>གུང་རི་གུང་བཙན།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">མང་སྲོང་གི་སྲས་གུང་སྲོང་གུང་བཙན་ཞེས་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་སྣང་བས་དོགས་གཅོད་དགོས།</td></tr>
<tr><td>35</td><td>མང་སྲོང་མང་བཙན།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་མང་སྲོང་སྲོང་བཙན་གྱི་ཚ་བོར་གསུངས་ཀྱང་། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་མང་སྲོང་མང་བཙན་སྲོང་བཙན་གྱི་སྲས་སུ་གསུངས། འདི་སྲོང་བཙན་གྱི་ཚ་བོ་བུའི་བུ་ཡིན། འདིའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་བརྒྱུད་ཐང་ཀའུ་ཙུང་། འདི་ལ་ཚི་ཀའུ་ཙུང་ཡང་ཟེར༦༤༩-༦༨༣ Gao-zong, or Tang Kao-Tsung གིས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས་པའི་སྐབས་ཡིན། མང་སྲོང་མང་བཙན་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་ན་རྒྱལ་སར་བཏོན། བློན་པོ་མགར་གྱིས་གྲོགས་བྱས་ནས་རྒྱལ་སྲིད་ལོ་བཅོ་ལྔར་བསྐྱངས། དེ་ནས་མགར་འདས། རྒྱ་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་རེས་འགའ་མཐུན་ཞིང་རེས་འགའ་དམག་དང་ས་ཆའི་རྩོད་པ་རྒྱལ་ཕམ་དུ་མ་བྱུས། ཁྱད་པར་མང་སྲོང་རྒྱལ་སར་བསྐོས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པ་ལྕགས་ཕོ་རྟའི་ལོ་ལ་བོད་དམག་གིས་ཐང་གི་རྒྱལ་ཁམས་ལ་བརྒྱབ། ཡུ་གུར་གྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་བླངས། རྒྱལ་སྲིད་ལོ་སུམ་ཅུ་པ་དང་ལོ་བཞི་བཅུ་རྩ་གཉིས་པ་ས་མོ་ཡོས་ལ་འདས། རྒྱའི་ཡིག་ཚང་དེབ་སྔོན་དེབ་སྟོད་ཆ་༢༥ན་དྲངས་སོ།།</td></tr>
<tr><td>36</td><td>འདུས་སྲོང་མང་པོ་རྗེ།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">འདིས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུར་སྲིད་བསྐྱངས། རྒྱལ་པོ་འདིའི་རིང་ལ་བོད་དུ་ཧ་དང་། རོལ་མོ་བའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་དང་། རྩལ་པོ་ཆེའི་མི་བདུན་བྱུང་། ཞེས་དེབ་དམར་༡༦ན་གསལ། འདི་སྐབས་ཝུ་ཛི་ཐེན་ཞེས་པ་རྒྱལ་མོ་དེས་རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱངས་པའི་སྐབས་ཡིན། དེས་བོད་ལ་དམག་བརྒྱབ་ནས་ས་ཆ་མང་པོ་ཕྲོགས། རྒྱལ་མོ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད། རྒྱའི་ཡིག་ཚང་དེབ་སྔོན་དེབ་སྟོད་ཆ་༢༥ན་དྲངས་སོ།།</td></tr>
<tr><td>37</td><td>ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ།</td><td>༦༩༧-༧༥༥</td></tr>
<tr><td colspan="3">རྒྱལ་མོའི་བུ་ཐང་ཛུང་ཛུང་ཞེས་བྱ་བས་ལོ་དྲུག་རྒྱལ་ས་བྱ་ནས་འདས། དེ་རྗེས་ནུ་བོ་ཐང་ཞང་ཛུང་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་སར་འཁོད། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་མེས་ཨག་ཚོམ་གྱིས། རྒྱའི་སྲས་མོ་གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་བཙུན་མོར་བཞེས། གྱིམ་ཤིང་ཀོང་ཇོ་ཐོག་མར་མེས་ཨག་ཚོམ་གྱི་སྲས་འཇང་ཚ་ལྷ་དབོན་ལ་བླངས་ཀྱང་། སྲས་བློན་པོ་ཞིག་གིས་བསད་པས་མེས་ཨག་ཚོམ་གྱི་བཙུན་མོ་བྱས་སོ།།</td></tr>
</table>

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
38	ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན།	༧༤༢-༧༩༨

ཕྱི་ལོ་༨༠༢ལོར་ཁྲི་ལ་འཁོད་ཅིང་། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་གདན་དྲངས། ཕྱི་ལོ་༨༡༠ལོར་སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་གདན་དྲངས། བཻ་རོ་ཙ་ན་ལ་སོགས་པ་སད་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། བོད་ལ་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་ཐོག་མར་རྒྱལ་པོ་འདིའི་སྐབས་སུ་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངུར་སྨྲིགས་འཛིན་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྡེ་མང་དུ་འཕེལ་ལོ། །གཞམ་གྱི་རྡོ་རིང་དེ་ནི་ (ཞོལ་རྡོ་རིང) ཞེས་པ་ “པོ་ཏ་ལའི་ཤོད་ཀྱི་རྡོ་རིང་གྲགས་ཅན་དེ་རེད། དེར་ཆིངས་དོན་ག་རེ་འཁོད་ཡོད་རེད་ཅེ་ན།

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འབྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།

༼གོང་གི་འགྲོ༽

འདི་ལྟར། ༼ལྟགས་སྟག་༧༥༠ནང་བོད་དང་། རྒྱ་ནག་གི་ས་མཚམས་སུ་དམག་འཁྲུག་ཡང་ ཡང་བྱུང་སྐབས། བོད་རྗེ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱིས་༧༦༣ལོར་བློན་པོ་ཞང་རྒྱལ་ལྷ་སྣང་དང་། ཞང་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་ཤུ་ཐེར། སྟག་སྒྲ་ཀླུ་གོང་། ལྷ་བཟང་དཔལ་རྣམས་ལ་ (ཐུ་ལུ་ཧུན) འ་ཞའམ་གྲུ་གུ་ནས་དམག་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་དང་བཅས་རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་སུ་དཔུང་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་བསྒྲལ་བ་བཞིན། རྒྱའི་གྲོང་ཁྱེར་ཅིང་ཙོར་དམག་བརྒྱབ་ནས། ས་གནས་དེའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཀོ་ཧྥེ་ཟེར་བས་བོད་ལ་མགོ་འབུལ་ཞུས། མིང་རིང་བར་བོད་དམག་གིས་ "སྤྱིན་ཙའོ" ནང་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ "ཕན་སི་ཧུན" ཡང་བླངས། ཕྱི་ལོ་ (༧༦༣-༤༠༩) བར་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་ "ཐའི་ཙུང" ནས་བློན་ཆེན་ "ཀོ་ཙྪ་གི" རྒྱ་དམག་ཁྲོན་ཆེ་དང་བཅས་བོད་དམག་གི་གདོང་ལེན་དུ་བཏང་ཡང་། གདོང་ལེན་མ་ཐུབ་པར་ཕྱིར་ཐྲོས་བྱུས། "ཅིང་ཙའོ" གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་ "ཀོ་ཧྥི" ནས་ས་སྣེ་ལམ་རྒྱུས་བྱས་པས། བོད་དམག་རྣམས་དྲག་ཤུགས་དང་། མྱུར་ཤུགས་ཆེན་པོས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ "ཙང་ཧན" ་ (Changan) རྒྱའི་གོང་མའང་རང་གི་རྒྱལ་ས་ནས་སྣེམ་ཙུ་ཕྱོགས་སུ་བྲོས། བློན་ཆེན་ཀོ་ཛི་ཡིས་རང་གི་ནང་མི་དང་། མི་དམངས་མང་པོ་བཅས་ལྷོ་ཕྱོགས་ "ནན་སིན་ཀུ" ཞེས་པར་བྲོས། བོད་དམག་རྣམས་རྒྱའི་རྒྱལ་སར་འབྱོར་ནས། "ཀོང་ཧྥའི" རྒྱལ་སྲས་ཆིང་ཧྥུང་ (གཙོ་ཤང) ཞེས་པ་ཀེམ་ཤིང་ཀོང་ཛོའི་མིང་པོ་དེ་རྒྱ་ནག་གི་གོང་མར་བསྐོས། བཀྲ་ཤིས་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས། རྒྱའི་གོང་མ་གསར་པ་ནམ་བྱུང་ལ་ཁྲི་ལོ་སྤྲོ་བའི་སྲོལ་ལྟར། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་གོང་མ་བཀྲིས་ཀྱི་ཁྲི་ལོ་ཡང་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས། རྒྱ་ནག་ནས་ལོ་ལྟར་བོད་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་འབུལ་རྒྱའི་ཆེད་དོན་ཡི་གེ་བླངས།

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
༼གོང་གི་འཕྲོ༽ ༼ དེ་ནས་ཉི་བཅོ་ལྔའི་རྗེས་སུ་བོད་དམག་རྣམས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ནས་ཕྱིན་ཐོན་བྱས་སོ ༽ཞེས་འཁོད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་༧༥༠ལོར། སའེམ་ Siam (དེང་སང་ཐའི་ལན་ཊ་Thailand) ཞེས་པའི་ནང་གི་རྒྱལ་པོ་སྡེ་ལེ་གོའི་སྲས་ཀ་ལོ་ཕེར་ཞེས་པས་སའེམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་སུ། རྒྱ་ནག་ནས་ཡང་ཡང་སུན་བཙེར་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་སྐྱབས་བཅོལ་ཞུས་ནས། བོད་དང་སའེམ་གཉིས་དྲག་པོའི་མཐུན་ཕྱོགས་བཟོས་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སའེམ་རྒྱལ་པོར་སྐུ་མཆེད་གཉེན་པའི་གོ་གནས་ཀྱང་གནང་ཞིང་། ཕྱི་ལོ་༧༥༩ལོར་སའེམ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནན་ཆའོ་ཞེས་པར་རྒྱ་མིས་བཙན་འཛུལ་བྱས་པར། བོད་ནས་དམག་བཏང་སྟེ་རྒྱ་ནག་རྣམས་མཐར་སྐྲོད་བཏང་བ་དང་། ༧༧༨ལོར། སའེམ་རྒྱལ་པོ་ཀ་ལོ་ཕེང་གི་རྗེས་འཛིན་ཨ་མོ་ཤུན་གྱི་སྐབས་བོད་རྒྱལ་ལ་དམག་རོགས་གནང་དགོས་ཞུས་ཏེ། སའེམ་བོད་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་ཟི་ཁྲིན་ནང་ལ་ཕར་རྒོལ་བྱས། བོད་དམག་རྣམས་ལོ་བརྒྱད་རིང་སའེམ་ཡུལ་དུ་བསྡད། སའེམ་དང་། རྒྱ་ནག་ཞི་བའི་མཐུན་འགྲིགས་བྱུང་བ་དང་། བོད་དམག་རྣམས་བོད་སར་ཕྱིར་ལོག་གོ། (དཀྱུང་ལོ་༥༧ལ་གཞིགས)		
39	མུ་ནེ་བཙན་པོ།	
མུ་ནེ་བཙན་པོ་ནི་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྲས་དང་པོ་དེ་ཡིན།		
40	ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན། (སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན)	༧༦༡-༨༡༥
ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྲས་བཞི་པ་ཡིན། འདི་ལ་སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན་ཡང་ཟེར། འདིས་རྒྱལ་སྲིད་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་བཟུང་། ཞེས་དེབ་དམར་༢༨ན་གསལ། པཎྜི་ཏ་བི་མ་ལ་མི་ཏྲ། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ། ཛྙཱ་ན་སེ་ན་སྡེ་ཡེ་ཤེས་སྡེ། བལ་པོ་ཧཱུྃ་ཀ་ར། ལོ་ཙཱ་བ་འཁོན་ཀླུའི་དབང་པོ། རྨ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་མང་པོ་བསྒྱུར།དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༧༧ལས་ཀྱང་། མུ་ནེ་བཙན་པོའི་མཇུག་ཐོག་ཏུ། ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་རྒྱལ་སར་བསྐོས་པར་གསུངས་འདུག དོགས་གཅོད། འོན་ཀྱང་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་མཇུག་ཏུ། ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་གྱི་ཚབ་ཏུ། མུ་རུག་བཙན་པོ་དྲངས། སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན་ལ་སྲས། ༡ གཙང་མ་དང་། ༢ ༼ གླང ༽དར་མ། ༣ ༼ ཁྲི ༽རལ་པ་ཅན། ༤ ལྷ་རྗེ། ༥ ལྷུན་གྲུབ་དང་ལྔ་བྱུང་ངོ་།། (དཀྱུང་ལོ་༥༩ལ་གཞིགས)		

<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td colspan="3">སུ་ཧྲིག་བཙན་པོ། སུ་ཧྲིག་བཙན་པོས་སྟར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་བཞུགས་དུས་སུ། ནྟོན་ཞང་དབུ་རིང་ཉེས་མེད་དུ་བསད་པའི་ངན་ལན་དུ་སྣ་ནམ་པས་བཀྲོངས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་ལོང་མ་བྱུང་བས་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གྲས་སུ་མ་བརྩིས།</td></tr>
<tr><td>41</td><td>ཁྲི་རལ་པ་ཅན།</td><td>༡༠༠-༡༣༨</td></tr>
<tr><td colspan="3">མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ཁྲིར་ཕེབས་ནས་ལོ་དགུ། རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་ཤུན་ཤུ་ཧེཙུ་ཧྲིག (ས་ཡེ་རྩུང) རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་ཁྲིར་འཁོད་ནས་ལོ་གསུམ། ཕྱི་ལོ་༡༢༣ཟླ་༢ ཚེས་༡༩ཉིན་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཕན་ཚུན་དམག་འཐབ་དང་བཙན་འཛུལ་མི་བྱེད་པའི་ཆིངས་ཡིག་དང་མནའ་སྐྱེལ་དམ་བཅའ་བཞག་སྟེ། ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀའི་ཡིག་ཐོག་བྲིས་ཏེ་རྡོ་རིང་ལ་བརྐོས་ནས། ས་མཚམས་གུ་གུ་རྨེ་ཉུར་རྡོ་རིང་གཅིག བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་དུ་རྡོ་རིང་གཅིག རྒྱའི་རྒྱལ་ས་ཅང་ཨན་ (Changan) ཙོ་བྲང་ཀེང་ཤིའི་མདུན་དུ་རྡོ་རིང་གཅིག་བཅས་བཙུགས་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་གི་མདུན་གྱི་རྡོ་རིང་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་རྩ་མེད་དུ་སོང་ནས་མཐོང་རྒྱུ་མེད། ཇོ་ཁང་གི་མདུན་གྱི་རྡོ་རིང་དེའི་ནང་། "བོད་བོད་ཡུལ་ན་སྐྱིད། རྒྱ་རྒྱ་ཡུལ་ན་སྐྱིད" ཅེས་པའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་འདི་དུས་ནམ་ཡང་མི་འགྱུར་ཞིང་། མི་བཤིག་པའི་ཐབས་སུ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་།</td></tr>
</table>

ཁྲུངས།	རྒྱལ་རབས།	འབྱུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།

༼གོང་གི་འགྲོ༽

འཕགས་པའི་ལྷ་དང༌། ཉི་ཟླ་དང༌། གཟའ་སྐར་སོགས་དཔང་དུ་བཙུགས་ནས། ཐ་ཚིག་རྣམས་བསྒྲགས། སྲོག་ཆགས་བསད་ནས་མནའ་བསྐྱལ་ཏེ་ཆོད་དོན་བཞག་གོ། ཆོད་དོན་འདི་ལ་མ་གནས་པར་བཤིག་ན། བོད་རྒྱ་གཉིས་སུས་སྔོན་ལ་ཆོད་དོན་འདི་བཤིག་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་དཀོན་མཆོག་གིས་ཆད་པ་གནང་ནས། ཐབས་ཤེས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོད་དོན་བཤིག་མི་ཆོག་ཅེས་འཁོད་ཡོད། མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་ནི། ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་ལ་སྲས་ལྔ་ཡོད་པའི་གསུམ་པ་ཡིན། ཕྱི་ལོ་༡༧༧ལོར་ཁྲི་ལ་འཁོད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཨ་ཙརྻ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་ (རྒྱལ་བའི་བཤེས་གཉེན) དང༌། སུ་རེན་དྲ་བོ་དྷི། དན་ཤཱི་ལ་སོགས་དང༌། བོད་ཀྱི་མཁན་པོ་རཏྣ་རཀྵི་ཏ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ལ་ཞུ་དག་དཀའ་སྤྱད་མཛད། རབ་ཏུ་རེ་རེ་ལ་འབངས་མི་(ཁྱིམ) བདུན་བདུན་ཕུལ། སྟར་ཡབ་མེས་ཀྱི་རིང་ལ་མ་འདུས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་གི་ས་མཚམས་སོ་ལོན་ཤན་གྱི་རི་བརྒྱུད་དར་དཀར་གྱི་ཡོལ་བ་འདྲ་བ་ལ་བཏུགས། ནུབ་ཕྱོགས་ཏ་ཟིག་གི་ས་མཚམས་ཏག་ཤ་དུང་གི་སྒོར་མོ་ཅན་ལ་བཏུགས། བྱང་ཕྱོགས་ཧོར་གྱི་ས་མཚམས་བྱེ་མ་སྣང་རི་ཉ་སླང་མའི་རྒྱབ་འདྲ་བ་ལ་བཏུགས། འཛམ་གླིང་གི་གསུམ་ཆ་གཉིས་དབང་དུ་བསྡུས་པར། དེབ་དམར་༡༩ནེ་གསལ། (གོང་གི་རྡོ་རིང་དེ་ཇོ་ཁང་གི་མདུན་ཡོད་པའི་རྡོ་རིང་དེ་ཡིན། རྡོ་རིང་ལ་གནོད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ། མཐའ་སྐོར་དུ་རྡོའི་རྩིག་པས་ བསྐོར) (དཀྱུང་ལོ་༡༨ཐོག་གཞིགས)

42	ང་དར་མ་ཁུ་དུམ་བཙན་པོ།	༡༠༣-༡༩༣

<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td colspan="3">ཁྲི་རལ་ལ་སྲས་མེད་པས་གཅེན་པོ་གླང་དར་མ་རྒྱལ་སར་བསྐོས། སྤུར་རང་གི་ནུ་བོ་ཁྲི་རལ་རྒྱལ་སྲིད་ལ་བསྐོས་པའི་སྙིང་ནད་ཀྱིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་རྟེན་རྣམས་མེ་ལ་བསྐུར། འདམ་དུ་སྦས། ཁྲི་འོག་ཏུ་མནན། གསུང་རབ་རྣམས་མེ་དང་ཆུ་ལ་བསྐུར། གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་བཤིགས་ར་བཟོས། རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་རྣམས་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་བསྐྲད། ལོ་ཙཱ་བ་ཕལ་ཆེར་བྲོས། ཆོས་བསྒྱུར་འཕྲོར་ལུས། བཙུན་པ་རབ་རྣམས་བསད། འབྲིང་རྣམས་ཕབ། ཐ་མ་རྣམས་ཁྱི་ར་བྱེད་དུ་བཙུག འདུལ་ཁྲིམས་མི་གཏོང་བ་རྣམས་བསད། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཙམ་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྨང་ནས་བཤིག་པར་རྩོམ་པ་ན། ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་དམའ་བརྒྱབ་ནས་བསད་དེ་མདོ་ཁམས་སུ་བྲོས་སོ། །གླང་དར་འདིའི་བྱེད་པས། བོད་བཙན་པོའི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཤིན་ཏུ་ཉམས་དམས་པར་གྱུར་ཏེ། བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་མེད་པའི་དབང་གིས། ལོ་༤༡༡རིང་བོད་ཤིལ་བུར་གྱུར་ཏོ། །གླང་དར་མས་རྒྱལ་པོ་ལོ་༦བདུན་བྱས། ༨༤༢ལོར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་བཀྲོངས། (དགུང་ལོ་༤༠ ལ་འདས) ཁྲི་རལ་གླང་དར་གྱི་གཅུང་པོ་ཡིན་པས། གླང་དར་གྱི་འཁྲུངས་ལོ་༨༠༣ལ་དཔྱད།</td></tr>
<tr><td></td><td>བོད་ཤིལ་པོའི་སྐབས།</td><td>༨༤༢-༡༢༥༣</td></tr>
<tr><td colspan="3">ལོ་༤༡༡རིང་བོད་ཤིལ་པོར་གནས། ཆུ་ཁྱི་༨༤༢ལོར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་གླང་དར་བཀྲོངས་ནས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་གླང་༡༢༥༣ ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་དབང་མ་བསྒྱུར་བའི་བར་ལོ་བཞི་བརྒྱ་བཅུ་གཅིག་གི་རིང་དེར་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མ་བྱུང་བར་བརྟེན་བོད་ཤིལ་བུ་སྐབས་ཟེར་བ་རེད། འདིའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་སུང་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་དང་། རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མེད་པས་ཕན་ཚུན་འཐབ་རྩོད་མང་ཞིང་། ལྷག་པར་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཞེན་ཆེ་བས་དུས་མི་བདེ་བ་ཧྲུང་དམར་འཚུབ་པ་ལྷ་བུའི་སྐབས་ཡིན་པར་བཤད།</td></tr>
<tr><td></td><td>ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ཉི་ཤུའི་སྐབས།</td><td>༡༢༥༥-༡༣༦༨</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>གྲངས།</th><th>རྒྱལ་རབས།</th><th>འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</th></tr>
<tr><td colspan="3">ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏའི་སྐུ་ཚ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བྱང་ངོས་ལ་ཕྱིན་དུས། རང་གི་ཉེ་གནས་ཤཱཀྱ་བཟང་པོ་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་སྟེ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དཔོན་ཆེན་དུ་བསྐོས་པ་ནས། དཔོན་ཆེན་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་བར་དཔོན་ཆེན་ཉི་ཤུས། ཆབ་སྲིད་ལོ་༩༣དགུ་བཅུ་གོ་གསུམ་བསྐྱངས། ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་སམ་དཔོན་རབས་ཉི་ཤུ་ནི། ༡ ཤཱཀྱ་བཟང་པོ། ༢ ཀུན་དགའ་བཟང་པོ། ༣ ཞང་བརྩོན། ༤ ཕྱུག་པོ་བན་དཀར་བ། ༥ བྱང་རིན། ༦ ཀུན་གཞོན། ༧ གཞོན་དབང་། ༨ བྱང་རྡོར། ༩ ཨང་ལེན། ༡༠ ལེགས་པ་དཔལ། ༡༡ སེང་གེ་དཔལ། ༡༢ འོད་ཟེར་སེང་གེ ༡༣ ཀུན་རིན། ༡༤ དོན་ཡོད་དཔལ། ༡༥ ཡོན་བརྩོན། ༡༦ འོད་ཟེར་སེང་གེ ༡༧ རྒྱལ་བ་བཟང་པོ། ༡༨ དབང་ཕྱུག་དཔལ། ༡༩ ཡང་རྒྱལ་བ་བཟང་པོ། ༢༠ དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་བཅས་སོ། །</td></tr>
<tr><td></td><td>ཕག་གྲུའི་ཁྲི་རབས་བཅུ་གཅིག</td><td>༡༣༩༨-</td></tr>
</table>

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
ཕག་གྲུའི་ཁྲི་རབས་བཅུ་གཅིག་གིས་ལོ་༡༧བརྒྱད་ཅུ་གྱ་དྲུག་བསྐྱངས། ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ཉི་ཤུའི་ཐ་མ་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གོང་དུ་ཤོར་གྱི་དོགས་པས་མི་འཚམས་པ་མང་དུ་བྱས་པས། ཞབས་ཕྱི་གཞོན་ནུས་བཟང་པོས་དམག་གིས་ས་སྐྱ་བཅོམ་སྟེ། ཕག་གྲུའི་ཁྲི་རབས་འགོ་བཙུགས། ༼ཕག་གྲུའི་ཁྲི་རབས་དང་པོ༽ "ཕག་གྲུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་ མཚན" ནམ་ "ལྷ་བཙུན་ཏའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན།" རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་སྟག་༡༣༠༢ལོ་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་༡༣༦༤ལོ་བར་དགུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་བཞུགས། (འདི་ལ་གདན་ས་ཐེལ་དུ་བྱས་པས) སྡེ་སྲིད་ཕག་མོ་གྲུ་པ། (རྒྱལ་ས་སྣེ་གདོང་དུ་བྱས་པས) སྣེ་གདོང་གོང་མ། (ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཤུད་ཧྲི་ཕ་ལ་དབྱི་ཙུང་ཀེ་ཀེན་ཧན་གྱིས་དམ་ཁ་སྟག་མགོ་མ་ནོར་བུ་གསུམ་པ་དང་ཏའི་སི་ཏུ་གོ་གནས་ཕུལ་བས) ཏའི་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ཞུ་བ་རེད། ༡༣༥༨ལོར་བོད་ས་གནས་ཡོངས་ལ་དབང་བསྒྱུར་བྱས། འདི་སྐོར་རྒྱས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བཀའ་ཆེམས་དེབ་ཐེར་ལྷོ་རོང་ཆོས་འབྱུང་ཞེས་པར་གཟིགས། ༼ཁྲི་རབས་གཉིས་པ༽ "ལྷ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་ནམ་འཇམ་དབྱངས་གུ་ཤྲཱི་ཆེན་པོས" སྣེ་གདོང་རྩེའི་ཁྲིར་ཕེབས༽ འདིས་བུ་སློན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བླ་མར་བསྟེན། ༼ཁྲི་རབས་གསུམ་པ༽ ལྷ་བཙུན་སྤྱན་སྔ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ཤིང་སྟག་ནས་ལོ་བདུན་བསྐྱངས། ཕོང་ལས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ན་རོ་ཆོས་དྲུག་ཞུས། ཞེས་བསྟན་འཛིན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནང་གསལ་ཞེས་དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ནང་གསལ། ༼ཁྲི་རབས་བཞི་པ༽ ཤིང་སྟག ༡༣༧༤ལོར་༼ ལྷ་བཙུན་གུ་ཤྲཱི་སྤྱན་སྔ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་སྣེ་གདོང་རྩེའི་ཁྲིར་ཕེབས ༽ལོ་བཅུ་གཉིས་སྲིད་བསྐྱངས།		

<table>
<tr><td>གྲངས།</td><td>རྒྱལ་རབས།</td><td>འབྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།</td></tr>
<tr><td colspan="3">༼ ཁྲི་རབས་ལྔ་པ ༽ཤིང་སྦྲང་༡༣༨༥ལོར་༼ ༧མི་དབང་༧གོང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སྡེ་གདོང་རྩེའི་ཁྲིར་ཕེབས ༽ ༧མི་དབང་༧གོང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་། སྣེའུ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་གཉིས་ནས། མཉམ་མེད་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་ཇི་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྦྲང་༡༩༠༨ལོར་ལྷ་ལྡན་སྨྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་པར་ཉམས་གསོ་དང་། རྗེ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནེར་གསེར་འབབ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པའི་དབུ་རྒྱན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྔའི་སྣང་བརྙན་རིན་པོ་ཆེ་དུ་མའི་ཕྲ་བཏབ་པའི་དབུ་རྒྱན་གྲགས་ཅན་དེ་དང་། ར་མོ་ཆེའི་ཇོ་བོ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ལྔ་ལྡན་གཉིས་ལ་དངུལ་དཀར་ལས་གྲུབ་པའི་དབུ་རྒྱན་སོགས་ཕུལ་ཏེ་ལོ་ལྟར་ཆོས་འཕྲུལ་ཟླ་བར་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་དུས་སྟོན་སྤེལ་བཙུགས། ༼ ཁྲི་རབས་དྲུག་པ ༽ གྲགས་པ་འབྱུང་གནས། ༼ ཁྲི་རབས་བདུན་པ ༽ སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚན། ༼ཁྲི་རབས་བརྒྱད་པ༽ མི་དབང་ཀུན་དགའ་ལེགས། ༼ ཁྲི་རབས་དགུ་པ ༽ དཔལ་ངག་གི་དབང་པོ། ༼ ཁྲི་རབས་བཅུ་པ༽ མི་དབང་བགྲེས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ༼ ཁྲི་རབས་བཅུ་གཅིག་པ ༽ ཞབས་དྲུང་ངག་དབང་གྲགས་པ་བཅས་སོ། །བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ལ་ཕྱོགས་རིས་དང་སྡང་ཞུགས་མེད་ཅིང་། དཔོན་གཡོག་ནང་འཁྲུགས་མེད་ཅིང་ཐུགས་ནང་མཐུན་པ་བོད་ཀྱི་རྗེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ཆླངས་ལྷ་གཟིགས་སམ་ཕག་གྲུའི་གདུང་རབས་འདི་ལས་དྲག་པ་མ་བྱུང་། ཞེས་མཁས་པ་ཀུན་གྱིས་གླེང་ངོ་། །མདོར་ན་སྐབས་དེ་དུས་བཀའ་བརྒྱུད་པས་བོད་ཁམས་སྐྱོང་ཚུལ་ནི་མིག་དཔེར་འོས་པ་ཞིག་གོ།</td></tr>
<tr><td></td><td>རིན་སྤུངས་པའི་སྐབས།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">རིན་སྤུངས་པ་མི་ཐོག་བཞིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་༡༧༠བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་བསྐྱངས་སོ། །</td></tr>
<tr><td></td><td>སྡེ་སྲིད་གཙང་པའི་སྐབས།</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">སྡེ་སྲིད་གཙང་པ་མི་རབས་གསུམ་གྱིས་ཆབ་སྲིད་ལོ་༢༨བདུན་ཅུ་དོན་དྲུག་བསྐྱངས། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་མི་རབས་གསུམ། ༡ ཀརྨ་ཚེ་བརྟན། ཀརྨ་ཚེ་བརྟན་ནི། ཞོ་བྲང་བསམ་གྲུབ་རྩེ་ལ་རིན་སྤུངས་སྡེ་པ་སྣན་ངག་མཁན་ངག་དབང་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གྲགས་པའི་འབངས་ཡིན ༢ དེ་ཡི་སྲས་ཕུན་ཚོགས་རྣམ་རྒྱལ། ༣ དེ་ཡི་སྲས་ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་སྟེ་གསུམ་མོ། །ཀརྨ་བསྟན་སྐྱོང་དབང་པོ་དང་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་གུ་ཤྲཱི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གཡུལ་འཁྲུགས་ཟླ་བ་བདུན་དུ་བྱས་ནས་དཕུང་ཤེད་ཀྱིས་བོད་ཐམས་ཅད་ བླངས་ཏེ་ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་ཕུལ། ཞེས་གློང་རྫོལ་བླ་མ་གསུང་།</td></tr>
</table>

གྲངས།	རྒྱལ་རབས།	འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས།
	དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་སྐབས།	༡༧༩༣-༢༠༡༡

ཕྱི་ལོ་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པ།   ཕྱི་ལོ་༡༧༩༣ལོར་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པ་ཆེན་པོ་དབུ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོའི་བར་མི་ལོ་༢༡༧རིང་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་གཞུང་བསྐྱངས། ༡༩༥༩ལོར་རྒྱ་དམར་ནས་བོད་ཡུལ་བཙན་བཟུང་བྱས་ཀྱང་། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་བོད་ཀྱི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་ཉམས་པ་གསོར་རྒྱུད་དེ། མདོར་ན་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པ་ཆེན་པོས་ད་བར་མི་ལོ་༢༡༨ཕྱི་རིང་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་བསྐྱངས་ཏེ།   ཕྱི་ལོ་༢༠༡༡ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུའི་སྲིད་དབང་ཡོངས་རྫོགས་མི་དམངས་ལ་ཕྱིར་བསྩལ་གྱིས་བཙན་བྱོལ་གྱི་སྲིག་འཛུགས་འདི་བཞིན་དམངས་གཙོའི་ལམ་ལུགས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྲིག་འཛུགས་ཤིག་ཏུ་བསྒྱུར་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེད་བླ་ན་མེད་པ་ལ་བརྟེན།   ༸གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་བཙུགས་པའི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་མཛད་པའི་གཞུང་འདི་ད་ནས་བཟུང་མཇུག་བསྒྲིལ་བ་ཡིན་ཞེས་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་གསལ་བསྒྲགས་མཛད་པ་ན།   བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ནས་བློ་འཚབ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྔར་སྲུས་བཞིན་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀའི་དབུ་ཁྲིད་སྐུ་མཐུད་དེ་མཛད་རོགས་ཞེས་གསོལ་བ་ཕུར་ཚུགས་སུ་ལན་མང་བཏབ་ཀྱང་བདག་གིར་མ་བཞེས་པར།   སྐུའི་སྲིད་དབང་ཡོངས་རྫོགས་མི་དམངས་ལ་ཕྱིར་བསྩལ་གྱིས་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཚང་བའི་དམངས་གཙོའི་སྲིག་འཛུགས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་པར་མཛད་དོ། །

བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ལྔའི་བྱུང་རིམ། ས་དགེ་བཀའ་རྙིང་བོན་དང་བཅས་པའི་བྱུང་རིམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བོད་ཀྱི་བུད་མེད་སྨན་པ་མཁས་ཅན་མཁའ་འགྲོ་དབྱངས་དགའ་ལགས། ཁོང་ནི་ཡབ་ཆབ་མདོ་ས་གནས་རི་བོ་ཆེའི་ཡང་མགོན་བླ་བྲང་གི་བླ་མ་རྗེ་དྲུང་བྱམས་པ་འབྱུང་གནས་དང་། ཡུམ་ཆབ་མདོ་ས་གནས་ཁམས་ས་སྣང་ནས་ཡིན་པའི་བུ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་སྲུ་སྲས་མོར་ཕྱི་ལོ་༡༩༠༧|༡|༡ཉིན་འཁྲུངས། མཚན་དངོས་དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ་ཡིན་ཞིང་། མཁའ་འགྲོ་

དབྱངས་དགའ་ནི་ཚུང་མིང་དང་གཅེས་མིང་ཡིན། ཁོང་གི་སྲས་དགུང་གྲངས་༨༥ལ་ཕེབས་པ་འཇམ་དཔལ་ཀུན་ཁྱབ་དང་། སྲས་མོ་ཡེ་ཤེས་དབང་མོ་དགུང་གྲངས་༧༧ལ་ཕེབས་པ་གཉིས་ཡོད། སྨན་པ་བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་ཚུལ་གསུངས། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་༡༩༣༦ལོར་འབྲུག་རྒྱལ་པོ་འཇིགས་མེད་དབང་ཕྱུག (འབྲུག་གི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་པ་དེ་ཡིན) སྤྱན་ལོང་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྨན་པ་བསྟེན་ཀྱང་དྲག་སྐྱིད་མ་བྱུང་བར་བརྟེན་བོད་ཀྱི་བུད་མེད་སྨན་པ་མཁས་ཙན་མཁའ་འགྲོ་དབྱངས་དགའ་ལགས་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། སྨན་བཅོས་བྱས་ཏེ་མིག་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ནའང་འབྲུག་རྒྱལ་ནས་མདའ་རྒྱག་ཐུབ་ཐུབ་ཀྱི་བར་བཞུགས་རོགས་ཞེས་རེ་སྐུལ་ཞུས་པ་བཞིན་བཞུགས་ཤིང་། ཟླ་ཤས་རྗེས་སྔོན་སྤྱན་མ་ལོང་བའི་སྐབས་སུ་མདའ་འཕེན་པ་ལྟར་འཕེན་ཐུབ་པ་ཆགས་ནས་དེ་ནས་ཁོང་བོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས། ཁོང་ནས་ནད་པ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་མིག་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། མཁའ་འགྲོ་དབྱངས་དགའ་ལགས་དང་ཁོང་གི་ཡབ་གཉིས་ཀ་མིག་འབྱེད་ཀྱི་ལག་རྩལ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བུད་མེད་ཀྱི་ནད་ལའང་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཁོང་༡༩༧༧ལོར་སྐུ་གཤེགས། སྨན་པ་མཁས་ཙན་མཁའ་འགྲོ་དབྱངས་དགའ་ལགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་བཞིན་ཁོང་གི་སྲས་འཇམ་དཔལ་ཀུན་ཁྱབ་དང་། སྲས་མོ་ཡེ་ཤེས་དབང་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཨེ་ཤི་ཡའི་རང་དབང་རླུང་འཕྲིན་ཁང་དུ་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧།༠༢།༡༨ཉིན་འཕྲོད་བསྟེན་ལེ་ཚན་དུ་བགྲོ་གླེང་གནང་སྐབས། ངེད་ནས་ལོ་རྒྱུས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ནས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་བོ། །གཞན་ཡང་། མིག་འབྱེད་ཀྱི་ལག་རྩལ་འདི་སྤྱི་མོ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ཡབ་མེས་ (པོ་པོ) སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་སྨན་པས་རྒྱལ་པོའི་སྤྱན་ཕྱེ་ཐུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་གཉིས་པ་༣༩༡ལས། རྒྱའི་ཏ་ཤང་གིས་བསླབས་ནས་བོད་པའི་སྨན་པས་མིག་ཁ་ཤས་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཚུལ་གསུངས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ། འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་

གི་གདུལ་བྱའི་ཞིང་ཁམས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྤྱར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་བསྟན་པ་ཇི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ་ནི། བོད་རྗེའི་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་དུས་སུ་ཇོ་ཤཱཀ་སོགས་ལྷ་རྟེན་མང་དུ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པ་དང་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་རྒྱ་གར་དུ་བརྫངས། བྲམ་ཟེ་ལི་བྱིན་དང་ལྷ་རིག་པའི་སེང་གེ་སོགས་ལས་ཡི་གེ་དང་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བསླབས། དེས་བོད་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ལ་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་དབང་གིས་སྣོན་ཕྲི་ཅུང་ཟད་བྱས་ཏེ་དབྱངས་ཡིག་བཞི་དང་གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་བོད་ཡིག་བརྩམས། སུམ་ཅུ་པ་དང་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པ་སོགས་ཡི་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མཛད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྐོར་དང་མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་སོགས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་བསྒྱུར་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་མང་དུ་བསྒྱུར་བའི་སྲོལ་བཏོད། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་དྲུག་པ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་པདྨ་སམ་བྷ་ཝ་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་གྲུབ་སྤྱན་དྲངས། ཐོས་རཏྣ་སོགས་སད་མི་བདུན་རབ་ཏུ་བྱུང་། མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་བགྲང་ལས་འདས་པ་བསྒྱུར། ཆོས་གྲྭ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་དང་སྒོམ་གྲྭ་དུ་མ་བཙུགས་པ་སོགས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་སྔར་ཡབ་མེས་ཀྱི་དུས་སུ་བསྒྱུར་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཞུ་གཏུགས་མཛད་དེ་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ། དགེ་འདུན་གྱི་བསྙེན་བཀུར་དང་དགེ་བཅུའི་ཁྲིམས་འཆའ་བ་སོགས་བོད་གླིང་ཐམས་ཅད་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལམ་ལ་བཀོད། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བ་བར་སྐབས་སུ་བདུད་ཀྱིས་ཡིད་བསླད་པའི་རྒྱལ་པོ་སྡིག་ཅན་གྱི་དབང་གིས་ཅུང་ཟད་འགྲིབ་པ་ལྟར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་རླབས་པོ་ཆེའི་མཐུ་ལས་མདོ་ཁམས་སྨད་ནས་བླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མེ་རོ་གསོས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་

བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་གནས་ལྔ་རིག་པའི་པཎྜི་ཏ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཐུགས་རྒྱུད་གཏམས་པ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱིཛྙཱ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཁུ་དབོན་གྱིས་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྤྱན་དྲངས། བོད་དུ་ཕེབས་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་སོགས་མཛད་དེ་བསྟན་པ་ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དྲི་མ་མཐའ་དག་བསལ་ནས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལེགས་པར་བྱི་བོར་བྱས་ཏེ་གསལ་བར་མཛད། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཁུ་རྔོག་འབྲོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀས་བསྟན་པ་བསྐྱངས་པས་ཇོ་བོ་བཀའ་གདམས་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་ཐར་གཙང་མའི་ཚད་དུ་འཁྱོལ་བས་བོད་ཡུལ་མཛེས་པར་བྱས། གཞན་ཡང་དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཡབ་སྲས་དང་། གྲུབ་དབང་མར་པ་ཡབ་སྲས་སོགས་ལས་ཀྱང་རིམ་པར་བརྒྱུད་པའི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྡེ་མང་དུ་ཚུགས་ཤིང་། མཁས་གྲུབ་ཚད་ལྡན་དུ་མས་གངས་རིའི་ལྗོངས་ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཕྱིས་སུ་རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྙིང་སྟོབས་དང་རྣམ་དཔྱོད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་རྗེ་བཙུན་བརྟན་པའི་འཁོར་ལོ་ཉིད་དུར་སླེབ་གི་བློས་གར་འཆང་བའི་ཚུལ་དུ་རོལ་ཞིང་མཐོན་མཐིང་རལ་པའི་ཐོར་ཅོག་ནི་པཎ་ཞྭ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་དུ་མཛད་དེ་བསྟན་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་རྗེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་དུ་བསྟེན། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་དག་ལའང་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་པས་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན། རིག་གནས་མདོ་སྔགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒོམས་པས་གྲུབ་པའི་རྟོགས་པ་མཆོག་བརྙེས། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། འཆད་རྩོད་རྩོམ་པས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་པ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འདོམས་པར་མཛད་པས་ཤཱཀྱའི་རིང་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་

རྒྱལ་ཚབ་མཁས་གྲུབ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ལྟ་བུ་དུ་མས་རྡོ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རིམ་པར་བསྐྱངས། རྗེ་བཙུན་དེ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས་མདོ་སྔགས་བཤད་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་མེད་པར་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་འཆར་བའི་སྒོ་ནས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་སྒྲུབ་ནུས་པའི་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་མཛེས་པར་གྱུར་ཅིང་ཀུན་མཁྱེན་བུ་རམ་ཤིང་པའི་རིང་ལུགས་ཟླ་བ་ཡར་གྱི་ངོ་ལྟར་འཕེལ་བ་འདི་བཞིན་ལགས་སོ། །ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་ལྟར་བཀོད།

བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་ཐོག་མ། (འདུལ་བ) སད་མི་བདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ཐོ་གཞུང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས། ཆོས་འབྱུང་། ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཀྱི་ཐོ་གཞུང་གཞམ་གསལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་མཛད་པའི་བཀའ་ཆེམས་ཀ་ཁོལ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་གཏེར་ནས་བཞེས་པ། གྲུབ་ཐོབ་དངོས་གྲུབ་ཀྱིས་གཏེར་ནས་བཞེས་པའི་པ་ཊི་བཀའ་འབུམ། བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོའམ་རྒྱལ་རབས་སྦ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་ཞེས་བྱ་བ་སྦ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོས་མཛད་པ། ཁུ་རྗོག་འབྲོམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཁུ་སྟོན་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་ལོག་གནོན་ཆེན་མོ། (ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ། ཁུ་སྟོན་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དྲུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོའམ་ལོག་གནོན་ཆེན་མོར་གྲགས་པ། ཞེས་དེ་འདྲའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་འདུག མཁས་དབང་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ལགས་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་རྒྱུན་དཀོན་པས་མཇལ་ཐུབ་མི་འདུག འདིའི་དཔེ་རྒྱུན་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཙལ་བར་བྱའོ་ཞེས་རེ་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ལགས།) ཡར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གླིང་པའི་བཀའ་ཐང་བྲག་མའམ། པདྨ་བཀའ་ཐང་། ཡར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གླིང་པའི་བཀའ་ཐང་སྡེ་ལྔ། སངས་རྒྱས་གླིང་པའི་བཀའ་ཐང་གསེར་གླིང་མ། མངའ་བདག་ཉང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་བཀའ་ཐང་ཟངས་གླིང་མ། དགེ་སློང་གྲགས་པ་སྨོན་ལམ་མམ། ནེ་ཨུ་པཎྜི་ཏས་མཛད་པ་སྔོན་གྱི་གཏམ་མེ་ཏོག་འཕྲེང་བའམ།

ཉེལ་པ་ཆོས་འབྱུང་དུ་གྲགས་པ། འཇའ་མོ་དགེ་སློང་གིས་མཛད་པ་བསྟན་པ་སྤྱིའི་ཆོས་
འབྱུང་། ཨ་མེས་བྱང་ཆུབ་འདྲེ་བཀོལ་ནས་གསུངས་པ་ལྷ་རིགས་རླངས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཕྲུ་ཧྲི་
བསེ་རུ། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ལྷ་རིགས་རླངས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཕྲུ་ཧྲི་བསེ་རུ་
དང་། རླངས་གདུང་རབས་ཀྱི་དྲི་བ་དྲི་ལན། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་ཆོས་
འབྱུང་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད། ཚལ་པ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ་དེབ་ཐེར་
དམར་པོའམ། ཧུ་ལན་དེབ་ཐེར། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ།
བོ་དོང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བསྟན་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག དཔལ་བསམ་ཡས་ཀྱི་དཀར་
ཆག་ཆེན་མོ། འགོས་ལོ་ཙྪ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་
པོད་གཉིས། སྟག་ཚང་ལོ་ཙྪ་བས་མཛད་པ་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་མཁས་པ་དགའ་བྱེད། ཡང་
སྟག་ཚང་ལོ་ཙྪ་བའི་རིག་གནས་ཀུན་ཤེས། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་མཛད་པ་ཆོས་
འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་པོད་གཉིས། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམ་གྲགས་པས་མཛད་པ་དེབ་
ཐེར་དམར་པོའི་དེབ་གསར་མའམ། རྒྱལ་རབས་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་
གྲགས་པས་མཛད་པ་བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན། མཁས་དབང་
དཀོན་མཆོག་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་པའི་གྲུ་ཆེན། སྟག་ལུང་
ཞབས་དྲུང་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པ་ཆོས་འབྱུང་ངོ་མཚར་རྒྱ་མཚོ། རྗེ་བཙུན་
རྡོ་རྣམ་མཛད་པ་རྒྱལ་རབས་མེ་ལོང་གསལ་བྱེད་ཙུང་དུ་རྣམ་གསལ། ཇོ་ནང་པ་ཏཱ་ར་ནཱ་
ཐས་མཛད་པ་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་། ས་སྐྱ་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་
རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། འབྲུག་པ་ཀུན་མཁྱེན་པདྨ་
དཀར་པོས་མཛད་པ་ཆོས་འབྱུང་བསྟན་པའི་པདྨ་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་
ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྒྱལ་རབས་རྫོགས་ལྡན་གཞོན་ནུའི་དགའ་སྟོན། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་
ཆེན་པོས་མཛད་པ་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྟེན་གསུམ་དཀར་ཆག་ཤེལ་དཀར་མེ་
ལོང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་ཞྭ་ལུ་གསེར་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། དགེ་

བསྟེན་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱིས་མཛད་པ་རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་བློ་གསལ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་རྣ་རྒྱན། གློང་རྡོལ་བླ་མ་ངག་དབང་བློ་བཟང་གིས་མཛད་པ་བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག སུམ་པ་མཁན་པོས་མཛད་པ་ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་ལྗོན་བཟང་། སུམ་པ་མཁན་པོས་མཛད་པ་མཚོ་སྔོན་ལོ་རྒྱུས་ཚངས་གླུ་གསར་སྙན། སུས་མཛད་མ་ཤེས་པ་ཆོས་འབྱུང་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ་ངོ་མཚར་སྣང་བའི་དགའ་སྟོན། ཀཿཐོག་ཚེ་དབང་ནོར་བུས་མཛད་པ་བོད་ཀྱི་ལྷ་བཙན་པོའི་གདུང་རབས་ཚིག་ཉུང་དོན་གསལ་ཡིད་ཀྱི་མེ་ལོང་། བྲག་སྒོ་རབ་འབྱམས་པས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ནོར་བུ་རྒྱན་འགྲེལ་ལ་བསྙེས་ལྷད་ཡོད་ཚུལ་ལྷག་བསམ་བརྟ་བཏང་། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་། གཙང་བྱམས་པ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ཡ་རབས་ཁ་རྒྱན། བླ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ལམ་འབྲས་ཆོས་འབྱུང་ངོ་མཚར་སྣང་བ། ཉང་སྟོད་གནས་རྙིང་གི་གདན་རབས་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད། མཁར་ནག་ལོ་ཙཱ་བ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ཞྭ་སེར་ཆོས་འབྱུང་བཻཌཱུར་སེར་པོའི་ཕྲེང་བ། དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱལ་བསྟན་མཛེས་པའི་རྒྱན་མཆོག སུ་ཧྲེཾ་ཤྭ་གྲོ་༡༥འི་མཚན་ཅན་ནས་མཛད་པ་ཧོར་གྱི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་བྱུང་ཚུལ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་དུང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས། འཇམ་དབྱངས་དགྱེས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་ཧོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་དཔྱོད་ལྡན་མགུ་བྱེད་ངོ་མཚར་གསེར་གྱི་དེབ་ཐེར། བྲག་དགོན་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པ་མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་དེབ་ཐེར་རྒྱ་མཚོ། ཞྭ་གི་ཧྲུས་མཛད་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་ཆུང་བརྒྱད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཚུལ། དཔེ་རྙིང་གཡམ་ཤོག་གྲང་བས་སུས་མཛད་མ་གསལ་བ། སྨྱུང་ཡུལ་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་གྱི་ངོ་མཚར་གཏམ་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་འཇུག་ངོགས། (སྨྱུང་ཆོས་འབྱུང་) དཔལ་ལྡན་ཤར་ཀ་བའི་གདུང་རབས་རྒྱན་

གྱི་འཕྲེང་བ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོས་མཛད་པ་གཡས་རུ་བྱང་པའི་རྒྱལ་རབས་རིན་པོ་ཆེ་བསྟར་བ། འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པ་ལྷ་ཐོག་དཔོན་གྱི་གདུང་རབས་དེབ་ཐེར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆོས་སྲིད་སྙོ་བཀྲ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག སི་ཏུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བས་མཛད་པ་སྡེ་དགེའི་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག ཞུས་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པ་སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཕེལ་བཟང་པོས་མཛད་པ་འབུམ་གྱི་དཀར་ཆག་ངོ་མཚར་གཏམ་གྱི་གླིང་བུ། ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་མཛད་པ་སྣར་ཐང་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཚངས་པའི་དབྱངས། དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་མཛད་པ་ཅོ་ནེའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏེར་མཛོད། ཅེ་ནོ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ལྷ་སའི་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག འཕྱོགས་རྒྱས་བླ་མཁྱེན་ངག་དབང་གིས་མཛད་པ་སྟོན་མེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བཻཌཱུར་དཀར་པོ་ལས་འཕྲོས་པའི་སྐན་སྒྲོན་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་པ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་བསྟན་བཅོས་བཻཌཱུར་དཀར་པོ་ལས་དྲི་ལན་འཁྲུལ་སྣང་གཡའ་སེལ་དོན་གྱི་བཞིན་རས་སྟོན་བྱེད། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མཛད་པ་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་བོད་དུ་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་ཚིགས་རེ་མིག་གསེར་གྱི་ཉི་མ་འོད་ཟེར་བཀྲ་བ། ཐུའུ་བཀྭན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་མཛད་པ་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁུངས་དང་འདོད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལེགས་བཤད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་། འཇུ་མི་ཕམ་དགེ་ལེགས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་རྩིས། རྫེ་དཔལ་སྤྲུལ་ཨོ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོས་མཛད་པ་བསྟན་རྩིས་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ། བཀའ་བྲུད་ནོར་རྒྱས་ནང་པ་དང་དབང་འདུད་ཆེ་རིང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་གཞུང་ཞབས་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་བླ་དཔོན་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་ཚིགས་དང་། ཐམ་དེབ་ཡོང་བའི་དམིགས་བུ། བདུད་འཇོམས་འཇིགས་བྲལ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ་རྙིང་མའི་ཆོས་འབྱུང་ལྷ་དབང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྔ་བོ་ཆེའི་སྒྲ་དབྱངས། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པ་བོད་ཆེན་པོའི་སྲིད་ལུགས་དང་འབྲེལ་

བ་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ། བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པ་ལྷོའི་ཆོས་འབྱུང་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲོ་མཐུད་འཇམ་མགོན་སྨོན་མཐའི་འཕྲེང་བ། མཁའ་སྤྱོད་འབྲས་མོ་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་གསལ་བར་བཀོད་པ་དྭངས་ཤེལ་མེ་ལོང་། ལྷ་བཙུན་འགྱུར་མེད་བསྟན་འཛིན་དཔང་པོས་མཛད་པ་འབྲས་ལྗོངས་གནས་ཡིག་ངོ་མཚར་གཏེར་མཛོད། ལ་དྭགས་རྒྱལ་རབས་དབྱིན་བོད་ཤན་སྦྱར་ (By A.H. Francke) ཁ་ལ་ར་རྩེའི་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཤད་པ་ཛོ་ར་ཝ་སིང་གིས་བོད་ལ་དམག་བརྒྱབ་ཚུལ། བཅའ་ཡིག་གཅིག་འཐུས། འབྲི་གུང་གདན་རབས་སོ་བཞི་པ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པ་གངས་དཀར་ཏེ་སེ་དང་། མཚོ་མ་དྲོས་མ་ཕམ་པའི་གནས་བཤད་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་། ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་མཛད་པ་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། རྒྱུད་གྲྭ་སྟོད་སྨད་གཉིས་ཀྱི་དཀར་ཆག་པད་དཀར་འཕྲེང་བ། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་དབང་པོས་མཛད་པ་དབུས་འགྱུར་ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་གནས་ཡིག ༧རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་ཉམས་གསོའི་དཀར་ཆག་དད་སྣང་འབུམ་ཐྲག་འཆར་བའི་འོ་མཚོའི་རྫིང་བུ། རྗེ་རྗེ་འཛིན་པ་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་ཕ་བོང་ཁའི་གནས་ཡིག་གཤད་དཀར་ཆག སེར་བྱེས་སློབ་ཐུར་བློ་བཟང་ནོར་བུས་མཛད་པ་ཡེར་པའི་གནས་བཤད། འཇོག་རི་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པ་གུང་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། སྐུ་འབུམ་ཆེན་པོའི་དཀར་ཆག ཚེ་རིང་མགོན་པོས་མཛད་པ་བདེ་ཆེན་གསང་སྔགས་མཁར་གྱི་ལོ་རྒྱུས། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་གསེར་སྡོང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་ཐར་གླིང་རྒྱ་མཚོར་བགྲོད་པའི་གྲུ་རྫིང་། རྗེ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་རྣམ་ཐར་བླ་མའི་ཡོན་ཏན་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་བཀའ་གདམས་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། རྗེ་བོའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་ཡོངས་གྲགས་མ། དགེ་བསྙེན་ཆོས་དཔལ་དར་དབྱངས་གིས་བྲིས་པ་ཆག་ལོ་ཆོས་རྗེ་དཔལ་གྱི་རྣམ་ཐར་བླ་མའི་གསུང་དྲི་མ་མེད་པ། དགེ་སློང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་

བཛོད་ཛོགས་ལྡན་སྨིན་པའི་དབྱུར་ཛ། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། ལྷོ་བྲག་མར་པ་ལོ་ཙྪ་བའི་རྣམ་ཐར། མི་ལ་བཞད་པ་རྡོ་རྗེའི་རང་རྣམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྟོན་དང་། མགུར་འབུམ། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། རས་ཆུང་རྡོ་རྗེ་གྲགས་པའི་རྣམ་ཐར། ལྷ་བཙུན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་ནས་མཛད་པ་གྲུབ་ཐོབ་གཙང་སྨྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། རྗེ་འབར་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར། ཆོས་སྒྲོ་བསོད་ནམས་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ་བདེ་གཤེགས་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་རྣམ་ཐར། ལྷ་བཙུན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་བློ་འདས་ཆོས་སྐུའི་རང་མདངས། བཀའ་བརྒྱུད་གསེར་འཕྲེང་ལས། འབར་རའི་ཐུགས་སྲས་སྤྱན་སྔ་རིན་ཆེན་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར། གཙྪ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་གསལ་འདེབས། གྲུབ་ཆེན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བདུད་རྩིའི་ཆུ་རྒྱུན། སྤྲུལ་སྐུ་བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ནུ་ཏིག་འཕྲེང་བ། རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་བློ་གྲོས་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྣམ་ཐར་བཻཌཱུརྻའི་འོད་སྣང་། ཨོ་རྒྱན་ངག་དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དཔག་བསམ་ལྗོན་བཟང་། སྟག་ལུང་ཐང་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར། ཀུན་མཁྱེན་པད་དཀར་གྱིས་མཛད་པ་གཙང་པ་རྒྱ་རས་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་དད་པའི་རླབས་ཕྲེང་། འབར་བ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་གི་རང་རྣམ། འཕྲོས་ནམ་མཁའ་རྒྱ་མཚོས་མཛད། དགེ་སློང་སྒྲ་ཚད་པས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྡེབ་པའི་མེ་ཏོག རིན་སྤུངས་ངག་དབང་འཇིགས་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གྲགས་པས་མཛད་པ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་སྐལ་བཟང་ལེགས་ལམ། རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་ནས་མཛད་པ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བ། མཉམ་མེད་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་ནས་མཛད་པ་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་མཛད་པ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས། དར་ཧན་མཁན་སྤྲུལ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་རྒྱན་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ།

པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་མཛད་པ་འཛམ་དབྱངས་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར། ཡར་འབྲོག་པ་དགེ་བསྙེན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོས་མཛད་པ་བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར། དཔོན་ཡིག་པ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་པ་བོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར། གོང་པོ་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་དབང་ཕྱུག་གྲུབ་པས་མཛད་པ་གོ་བོ་རབ་འབྱམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་རིན་པོ་ཆེའིའཕྲེང་བ། ཀརྨ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱིས་མཛད་པ་ཀམ་ཚང་ཀརྨ་བརྒྱུད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་རབ་འབྱམས་ནོར་བུ་ཟླ་བ་ཆུ་ཤེལ་གྱི་འཕྲེང་བ། བཙུན་པ་འགྱུར་མེད་བདེ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པ་ལྷུགས་ཟམ་པ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་ཀུན་གསལ་ནོར་བུའི་མེ་ལོང་། བྱ་བྲལ་ལྷ་དབང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་རྨད་བྱུང་རོལ་རྩེད། འབྲི་གུང་སངས་རྒྱས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པ་ངོར་པ་ཀུན་བཟང་གི་རྣམ་ཐར་ལེགས་བཤད་ཆུ་བོ་འདུས་པའི་རྒྱ་མཚོ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ནམ་མཁའ་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། པཎ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྩེ་མོས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་རྨད་བྱུང་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་དང་། ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་ངོ་མཚར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། རྒྱལ་མཆོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་རང་རྣམ་མཛུག་མ་གྲུབ། གཡང་པ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་ལྗོན་ཤིང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དངོས་གྲུབ་ཤིང་རྟ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་གསུམ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་གི་འཕྲོས་གླེགས་བམ་གཉིས། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱ་བོད་ཧོར་སོག་གི་དཔོན་རིགས་དང་། སྨྲིན་བདག་ཁག་ལ་བཀའ་ཤོག་སྩལ་ཁག་དང་། རྒྱ་བོད་ཧོར་སོག་གི་དགོན་ཁག་ལ་བཅའ་ཡིག་སོགས་སྩལ་ཁག སྡེ་སྲིད་

སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རབ་གསལ་གསེར་གྱི་སྙེ་མ། ཡང་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་རྒྱལ་དབང་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་རབ་གསལ་གསེར་གྱི་སྙེ་མ། ཡང་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ལྔ་པ་ནས་དྲུག་པར་འཕོས་པའིགཏམ་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན། ལྷ་བཙུན་ངག་དབང་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོརྣམ་ཐར་འཛད་མེད་གཏམ་སྙན་ལྷའི་ཏམ་བུ་རའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་འཛམ་གླིང་མཐའ་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱན། རྒྱུད་སྨད་བླ་མ་དབུ་མཛད་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བདེ་ཡངས་རབ་འབྱམས་པ་སྐལ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་ནས་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་ཡིད་འཕྲོག སྐྱ་བཅར་དར་ཧན་མཁན་སྤྲུལ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ནས་མཛད་པ་རྒྱལ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། ཡང་སྐྱ་བཅར་དར་ཧན་མཁན་སྤྲུལ་ནས་མཛད་པ་རྒྱལ་དབང་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་ལྷའི་རོལ་མོ། སྒོ་མང་མཚན་ཞབས་ངག་དབང་བློ་བཟང་ནས་མཛད་པ་རྒྱལ་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་དྭངས་ཤེལ་མེ་ལོང་། ཕུར་ལྕོགས་ཡོངས་འཛིན་སྤྲུལ་སྐུ་ཐུབ་བསྟན་བྱམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་མཛད་པ་༸རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བ། ༸རྒྱལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ་རྒྱལ་བསྟན་པད་ཚལ་བཞད་པའི་ཉི་འོད། ཛ་སག་ཀུན་བཟང་རྩེ་པ་བསོད་ནམས་དབང་འདུས་ནས་མཛད་པ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ངོས་འཛིན་གདན་ཞུ་མཛད་པའི་སྐོར་བདེན་གཏམ་རྣ་བའི་བཅུད་ལེན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་སྤྱོད་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་རྣམ་འོད་དཀར་ཅན་གྱི་འཕྲེང་བ། དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་མཛད་པ་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། དགེ་

སློང་བློ་བཟང་སྦྱིན་པས་མཛད་པ་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་རྣམ་ཐར་འཛམ་གླིང་མཛེས་རྒྱན། ཡོངས་འཛིན་ལྷོ་པ་བསྟན་འཛིན་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པ་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་ཐར་དད་ལྡན་པད་ཚལ་བཞད་པའི་ཉིན་བྱེད། རྗེ་ངག་དབང་ཆོས་འབྱོར་ནས་ཀུན་གཟིགས་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་དབུས་ཕེབས་གནང་སྐབས་སྟན་ངག་གི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ། བློ་གསལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་བདག་ཆེན་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཡིད་འཕྲོག་ཨུཏྤལ་དོ་ཤལ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ཚར་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་བློ་གསལ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་སློབ་བཤད་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད། ཡང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རིག་བདག་མགོན་པོ་བསོད་ནམས་མཆོག་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རླབས་འཕྲེང་། ཡང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་བྱང་པ་རིག་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བཀོད་པ། ཡང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྗེ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན། ཡང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་རྣམ་ཐར་སྐལ་བཟང་དད་པའི་ཤིང་རྟ། ཡང་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་ཟུར་ཆེན་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐེག་མཆོག་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ། ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་བདུན་ཅུ་པ་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རང་རྣམ། སྨན་གླིང་རིག་འཛིན་གཏེར་བདག་གླིང་པ་པདྨ་གར་གྱི་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་ཐར། ལོ་ཆེན་རྣམ་ཤྲཱི་རིའི་རྣམ་ཐར། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་སྐུལ་བ་རྩེ་པོ་བྲང་པོ་ཏཱ་ལའི་གསུམ་སྐས་འགོའི་རྩ་ཚིག་ཕྲུག་རྗེས་མ། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་གནའ་བོའི་ལུགས་བཟང་ཡ་རབས་ཀྱི་སྲོལ་གཏོད་པའི་དེབ་ཐེར་མིག་ཡིད་རྣ་བའི་དགའ་སྟོན་འཁྲུགས་པའི་ལྷུགས་ཀྱུ། ཡང་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ཚོགས་མཆོད་བཅའ་བསྒྲིགས་བྱང་ཆེན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཡང་ཁོང་གིས་མཛད་པ་བླང་དོར་གསལ་བར་

སྟོན་པའི་དྲང་ཐིག་དྭངས་ཤེལ་མེ་ལོང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་གྲུབ་དབང་བློ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བསྟན་མཛེས་རྒྱན། རྒྱལ་མཆོག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བསྟན་པདྨ་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད། སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱི་རང་རྣམ་དྲི་བྲལ་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བརྩེ་དབང་པོའི་རང་རྣམ་གསང་ཆེན་བདུད་རྩིའི་ཆུ་རྒྱུན། དངུལ་ཆུ་བ་མཁས་གྲུབ་ངག་དབང་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར། དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ་རྗེ་ཧྲམ་ཧྲ་དྲའི་རྣམ་ཐར་ཞྭ་སེར་བསྟན་པའི་མཛེས་རྒྱན། དངུལ་ཆུ་བ་དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་རྡོ་རྗེ་འམ་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་ཚོས་འཕེལ་གྱི་རང་རྣམ་དགེ་ལྡན་བསྟན་པའི་ཉི་འོད། ཕུར་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་པའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འདབ་བརྒྱ་བཞད་པའི་ཉིན་བྱེད། འབྲུག་ཆེན་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཆེན་པོའི་དབྱངས་ལས་གླེང་གཞི་བོད་ཀྱི་སྐོར་དང་། གླེང་གཞི་ལྷོའི་སྐོར། འབྲུག་ཆེན་ངག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཆེན་པོའི་སྙིང་པོ་ལེགས་པར་བསྡུས་པ་བདུད་རྩིའི་ཐིག་པ། ཀུན་མཁྱེན་པདྨ་དཀར་པོའི་རང་རྣམ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཟློས་གར་དང་། དེའི་འཕྲོས་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་ནས་མཛད་པ་སྐྱུ་མ་ཆེན་པོའི་དོ་ར། འབྲུག་གི་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པ་རྗེ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྐལ་བཟང་མོས་པའི་པདྨོ་རྒྱས་བྱེད་ཡེ་ཤེས་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་ཉི་མ། རྗེ་བཙུན་དམ་ཚོས་པད་དཀར་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་དྲི་བསུང་། བསྟན་འཛིན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ། ཚོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་དབང་ཕྱུག་གིས་དགེ་བའི་ཚོ་ག་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་གཏམ་སྙ་ཧྲིག་དོ་ཤལ། རིག་པ་འཛིན་པ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་སླེ་ལུང་རྗེ་དྲུང་གྱི་རང་རྣམ་སྐལ་བཟང་དགའ་སྟོན། སླེ་ལུང་རྗེ་དྲུང་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེ་མཆོག་འདུས་པ་རྩལ་གཏེར་བདག་གླིང་པའི་ཉེ་གནས་བློ་གསལ་རྒྱ་མཚོ་ ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་འཕྲོས་པ་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་གདུང་བའི་སྨན་སེལ། སེར་སྨད་མཁན་པོ་གྲགས་པའི་མཚན་ཅན་གྱིས་མཛད་

པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་ནོར་བུའི་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོའི་དགོངས་རྒྱན། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་མཛད་པ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་སྐལ་བཟང་འཇུག་ངོགས། རྟ་ཚག་བསྟན་པའི་མགོན་པོས་མཛད་པ་གློང་རྡོལ་བླ་མ་ངག་དབང་བློ་བཟང་གི་རྣམ་ཐར་མོས་གུས་རིན་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཤིང་རྟ་རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པའི་རྒྱན། སེར་སྨད་བླ་ཟུར་བློ་བཟང་ཐུགས་རྗེས་མཛད་པ་ཚེ་གླིང་ནོ་མི་ཧན་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་སྒོ་འབྱེད། གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས་མཛད་པ་སྒོ་མང་མཁན་པོ་བློ་བཟང་ཆོས་དར་བའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་བརྗོད་གཟུར་གནས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། བྱ་བཏང་ཚོགས་དྲུག་རང་གྲོལ་གྱི་རང་རྣམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་པདྨ་གར་གྱི་དབང་ཕྱུག་འཕྲིན་ལས་འགྲོ་འདུལ་རྩལ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་དུམ་བུ་སྣིག་རྒྱུའི་ཚུ་རྒྱུན། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འཇམ་མགོན་བློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རང་རྣམ་ནོར་བུ་སྣ་ཚོགས་མདོག་ཅན། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་རྟ་ཚག་རྗེ་དྲུང་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་ཐུབ་བསྟན་སྐལ་བཟང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རྣམ་ཐར་བསམ་འཕེལ་ནོར་བུའི་བང་མཛོད། དགའ་ལྡན་ཐེ་པོ་སྐྱེ་མིང་ཡེ་ཤེས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲི་རིམ་བྱོན་གྱི་རྣམ་ཐར་རྨད་བྱུང་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། མདོ་ཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པ་༼མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་གཏམ། ཡང་མདོ་ཁར་ཞབས་དྲུང་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱི་རང་རྣམ་ཟོལ་མེད་ངག་གི་རི་མོ། རྗེ་རིང་བཀའ་བློན་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རང་རྣམ་སྡེ་དཔོན་དགའ་བཞི་བའི་མི་རབས་ཀྱི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་ཟོལ་མེད་གཏམ་གྱི་རོལ་མོ། སྨིན་གྲོལ་ནོ་མི་ཧན་ནས་མཛད་པ་འཛམ་གླིང་རྒྱས་བཤད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པ་དྲི་མེད་ཤེལ་གོང་དང་། དྲི་མེད་ཤེལ་འཕྲེང་། གངས་ཅན་ལྷ་གཅིག་༼རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ངོས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ངོས་ཀྱི་མི་དམངས། བོད་ལྗོངས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་མ་

འོངས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཕན་བདེའི་ལམ་སྟོན། རྩེ་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་མདུན་ཞོལ་གྱི་རྡོ་རིང་། ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་རྡོ་བོའི་དབུ་སྐྲའི་འགྲམ་གྱི་རྡོ་རིང་། དེ་བཞིན་བསམ་ཡས། འཕྱོངས་རྒྱས་ཟམ་སྣེ། འབྲི་གུང་ཞྭ་ལྷ་ཁང་། སྐར་ཆུང་རྒྱལ་སྡེ། མཚུར་ཕུ་སོགས་ཀྱི་རྡོ་རིང་ཁག་དང་། ཞོལ་རྡོ་རིང་ཉེ་འགྲམ་ཁང་སེར་ནང་གི་རྡོ་ཡིག་བཅས་པའི་ཞལ་བཤུས་ཁག ལོན་ཉོན། སྦྲའི་རི་སི། རོའམ། གྲོག་ཀྱོ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཁག་ནས་ཕྱོགས་བསྡུས་བྱས་པ་ཧོང་ལྟང་ནས་བརྩེས་པའི་བོད་སྤྱི་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས། མཁས་དབང་བོན་གྲོང་པའི་ཆབ་ཤོག བཀའ་བློན་བཤད་སྒྲ་དོན་གྲུབ་རྡོ་རྗེས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་ལྷ་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་དབུས་སུ་བཞུགས་པས་རྒྱ་མདའ་དང་། ཆབ་མདོ། རྐར་ཁམས། འབའ་ལི་བརྒྱུད་དང་རྩེ་མདོ་བར་དང་། ནག་ཆུ། མཚོ་ལོ་མ་བརྒྱུད་སྐྱུ་འབུམ། གཞིས་རྩེ། བྱང་ཐྲ་བདུན། སྨར་ཐོག་བརྒྱུད་ཊུ་ཐོག་བར་གྱི་ལམ་ཐོ། ལ་བོད་གཡུལ་འཁྲུག་སྐབས་ཞབས་པད་བཀྲ་ཤིས་གསར་བའི་གཙུ་ལེ་ནས་ཟུར་འདོན་བྱས་པ། རབ་འབྱུང་བཅུ་བཞི་པ་དང་། བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་གི་བཀའ་ཤོག་མགྲོན་དེབ་འགག་ཤས་ནས་ཟུར་འདོན་ཞུས་པ། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོས་ཉེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཆིངས་ཡིག་དང་། གྲོས་ཆོད་བཞག་པའི་ངོ་བཤུས་ཕྱོགས་བསྡུས། བཀའ་དྲུང་ནོར་རྒྱས་ནང་པ་དབང་འདུད་ཚེ་རིང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་པ་ཤོད་དྲུང་ལས་ཚན་འགྲོ་ཁུངས་ཁག་དང་། ཁྲིགས་འདེགས། སྟོང་སྲང་ཞོ་འབེབ་སོགས་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྡུས། རྐྱང་ཐང་འཆི་མེད་དགའ་ཚལ་དུ་ཨབ་ཏུ་ཀ་ཏེར་དང་། སྔོ་ལམ་ར་ཟུར་གཉིས་ཞལ་བགྲོས་ཀྱིས་དངོས་དོན་སེར་ཁང་ནང་པའི་ཕྱག་དྲུང་གིསབྲིས་ཞེས་ཤིང་འབྲུག་དབྱིན་བོད་དམག་འཁྲུག་སྐབས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གསལ་བར་བརྗོད་པ་ཚིག་བཅད་མ། བཀའ་བློན་ཁྲི་སྨོན་པ་ནོར་བུ་དབང་རྒྱལ་མཆོག་ནས་ཤིང་སྟག་ལོ་སིམ་ལར་རྒྱ་བོད་དབྱིན་གསུམ་ཆིངས་དོན་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས་དག་སྐྱེལ་ཁག་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་གངས་ལྗོངས་སྐྱེ་རྒྱུའི་སྙིང་ནོར་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ཁག བོད་གཞུང་ནས་ལྷ་སྡོད་མན་ཇུའི་ཨམ་བན་ལ་ཡིག་འགྲུལ་གནང་ཁག་དང་། རྒྱ་དཔོན་སྒྲའོ་རྡོ

ཐལ་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་ཁྲིམས་འགལ་བྱས་པའི་ནག་ཁྲ་དོན་ཚན་ཞེ་གཅིག་པ། ཨམ་བན་ལན་དབུན་གཉིས་ཀྱི་ནག་ཁྲ་དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པ་སོགས་གལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་སྡེབས་ལེགས་བཤད་རྫིང་ཆེན། མེ་སྤྲེ་ལོ་གཞུང་གནས་ནས་ཉག་རོངས་སྡེའི་སྐོར་ཟིན་ཁྲིན་ཙུང་ཐུར་ཕྱག་བྲིས་གནང་ཁག་དང་། གཞན་ཡང་ཉག་རོངས་སྡེའི་སྐོར། ཚེ་གླིང་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་དང་། དེ་མོ་རྒྱལ་ཐོག་གསུམ་པ་དབུ་ཉིས་བྱུང་རྩའི་སྐོར། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་སྟག་ལོར། མེས་པོ་རྩིས་པ་ཞྭ་སྒབ་པ་བསྟན་འཛིན་ནོར་རྒྱས་མཆོག་ནས་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་ནང་སྟོན་འབབ་ཐོན་བྱུང་། སྐོར་འབྲུ། བོགས་འབྲུ་སོགས་ལ་འབྲིང་ཚད་བསྐོར་བའི་བསྡོམས་མཐོའི་ངོ་བཤུས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྡུས་པ་ཟློག་དྲིག་པ་ཅན། ཆོས་དོན་བཀའ་ཟུར་ཐུབ་བསྟན་ནོར་བཟང་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་དགེ་རྒན་འོས་སྦྱོང་སྐབས་གཉིས་པར་༢རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དང་འབྲེལ་བའི་སྲིད་ལུགས་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་གསུང་བཤད་གནང་དེབ། རྔ་རམ་ས་ལའི་བོད་གཞུང་ལས་ཁུངས་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲོམས་གནང་བ། ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩ ནས་༡༩༦༩ བར་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་གནས་སྟངས། ཀུན་བཟང་དཔལ་འབྱོར་ནས་བརྩམས་པ་བསྒྲིགས་ཀྱང་མི་འཚིགས་པའི་བོད། ཕྱི་ལོ་༡༩༦༥ ལོར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་བཙུགས་པ་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༩༧༣ བར་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཞུས་པའི་ཕྱོགས་བསྡོམས་སྙན་དེབ། སྔོན་དང་ད་ལྟར་གྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་མཁས་པ་སྐུ་ངོ་ཞྭ་སྒབ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་མཆོག་གི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས། མདོ་སྨད་པ་མཁས་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་ཟེར་བ་གཏན་ནས་མིན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་བདེན་པའི་ཉིང་ཁུ་ཞེས་བྱ་བ་བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་སྤར་ཁང་ནས་༡༩༩༡ ལོར་སྤར་འདེབས་གནང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རགས་བསྡུས་སུ་བཀོད་པ་རྫོགས་སོ། །གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ཐོ་གཞུང་འདི་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ལས་བཏུས་ཏེ་བཀོད།

བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་གྲགས་ཅན་བརྒྱ་དང་གོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞུང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ཡན་ཆོད་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་གྲགས་ཅན་བརྒྱ་དང་གོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞུང་ནི། ༡ ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ། ༢ རྣམ་ཀོ་ཁྱ། ༣ རྡོ་རྗེ་དཔལ། ༤ བྲན་ཀ་མུ་ལ་ཀོ་ཁྱ། ༥ གཉགས་ཛྙཱ་ན་ཀུ་མཱ་ར། ༦ སྦ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ། ༧ ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། ༨ འབའ་ཁྲི་བཞེར་སང་ཤི་ཏ། ༩ སྦྲང་རྒྱར་ལེགས་གཟིགས། ༡༠ སེང་གོང་ལྷ་ལུང་གཟིགས། ༡༡ སྦ་མང་རྗེ་གསལ་སྣང་། ༡༢ སྣ་ནམ་རྡོ་རྗེ་བདུད་འཇོམས། ༡༣ ལྕེ་ཛྙཱ་ན་སིདྡྷི། ༡༤ མཆིམས་ཤཱཀྱ་པྲ་བྷ། ༡༥ བྲང་ཏི་ཛ་ཡ་རཀྵི་ཏ། ༡༦ ཤུད་བུ་དཔལ་གྱི་སེང་གེ། ༡༧ དབའ་མཉྫུ་ཤྲཱི། ༡༨ རྔངས་དེ་ཝེནྡྲ་རཀྵི་ཏ། ༡༩ བྲན་ཀ་མུ་ཏི་ཀ། ༢༠ པ་གོར་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏ། ༢༡ འཕོན་ནཱ་གེནྡྲ་རཀྵི་ཏ། ༢༢ རྨ་རིན་ཆེན་མཆོག ༢༣ གཙང་ས་ལའི་བུ་རིན་ཆེན་ལེགས་གྲུབ། ༢༤ རྣམ་ཨཱ་ཀོ་ལ། ༢༥ དྲན་པ་ནམ་མཁའ། ༢༦ དགྲ་བཅོམ་རིན་ཆེན་སྡེ། ༢༧ རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ༢༨ ཤཱཀྱ་འོད། ༢༩ ལྕེ་ཁྲི་འབྲུག (ལྕེ་ཁྲི་འབྲུག་ནི་རྒྱལ་རབས་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་པ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐུ་དུས་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཞིག ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་༨༧༧ ཡས་མས་ལ་བྱོན།) ༣༠ ཉང་ཁམས་པ་གོ་ཆ། ༣༡ ཛྙཱ་ན་དེ་ཝ་ཀོ་ཁྱ། ༣༢ ཞང་རྒྱལ་ཉེན་ན་བཟང་། ༣༣ འགོས་ཆོས་གྲུབ། ༣༤ སྟོང་ཙ་ཨཱ་ཙ། ༣༥ རྣམ་ཏ་ཤཱི་ལ། ༣༦ ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན། (ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན། བརྗེ་ཀླུའི་དབང་པོ་ཞེས་སྣང་བ་དེ་ཡང་འདི་ཡིན་པར་སྙམ།) ༣༧ དཔལ་བརྩེགས་རཀྵི་ཏ། (སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་སམ། བརྗེ་དཔལ་བརྩེགས་ཞེས་སྣང་བ་དེ་ཡིན་པར་སེམས།) ༣༨ རཏྣ་རཀྵི་ཏ། ༣༩ ཡེ་ཤེས་སྡེ། ༤༠ ཛ་ཡ་རཀྵི་ཏ། ༤༡ མཉྫུ་ཤྲཱི་ཝརྨ། ༤༢ རཏྣེནྡྲ་ཤཱི་ལ། ༤༣ བཟང་སྐྱོང་། ༤༤ ལྷའི་ཟླ་བ། ༤༥ དཔལ་གྱི་ལྷུན་པོ། ༤༦ དཔལ་འབྱོར། ༤༧ ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། ༤༨ རྒྱལ་བ་ཤེས་རབ། ༤༩ ཤཱཀྱ་བཤེས་གཉེན། ༥༠ དགེ་བ་དཔལ། ༥༡ ལེགས་ཀྱི་སྡེ། ༥༢ གནུབས་ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ། ༥༣ ཡི་གེ་པ་དགོན་གླིང་རྨ། ༥༤ གཞོན་ནུ་སྲུང་བ། ༥༥ ནམ་མཁའ་སྐྱོང་། ༥༦ རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ཐོ་རངས་སྐར་ཆེན་དྲུག་ཏུ་གྲགས ༥༧ གྲགས་འབྱོར་ཤེས་རབ། ལུས་མ་སྤངས་པར་མཁའ་སྤྱོད་དུ་

གཤེགས ༥༨ འགྲོ་སེང་དཀར་ཤཱཀྱ་འོད། ༥༩ རྫོགས་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། གསང་ནེའུ་
ཐོག་བཏབ ༦༠ ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད། མངའ་རིས་རྒྱལ་པོ ༦༡ རྒྱ་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེ
(རྡོ་བོ་རྗེ་བོད་དུ་སྤྱན་འདྲེན་པ་པོ) ༦༢ ནག་འཚོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། (འདི་ཡང་རྡོ་བོ་རྗེ་
སྤྱན་འདྲེན་པ་པོ་དང་། ནག་འཚོའི་འགྱུར་ཞེས་པའི་ནག་འཚོ་དེ་ཡིན) ༦༣ ཁུ་དངོས་གྲུབ།
༦༤ ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ། ༦༥ མར་ཐུང་དད་པ་ཤེས་རབ། ༦༦ ༀ་དགེ་བའི་བློ་གྲོས། ༦༧
ག་རོད་ཚུལ་ཁྲིམས་འབྱུང་གནས། ༦༨ ཤཱཀྱ་བློ་གྲོས། ༦༩ འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་
གནས། དགེ་བསྙེན་ཡིན༧༠ ཁྱུང་པོ་ཆོས་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། ༧༡ སྟག་ལོ་ཙྪ་བ། ༧༢
འགར་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོ། རི་བོ་རྩེ་ལྔ་ལ་གཤེགས ཤེའུ་བརྡ་དེ་ཝ། ༧༤ རབ་ཞི་བཤེས་
གཉེན། ༧༥ རྫོག་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ། ༧༦ ཟངས་དཀར་འཕགས་པ་ཤེས་རབ། ༧༧ གཞན་
དར་མ་གྲགས། ༧༨ གཟུ་དགའ་བ་རྡོ་རྗེ། ༧༩ གྱི་ལྗང་དབུ་དཀར། ༨༠ ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན།
༨༡ ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན། ༨༢ ལྷོ་བྲག་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས། (རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་བླ་
མ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསང་འདུས་ཀྱི་སྐོར་གྱི་མན་ངག་གི་ཁུངས་གཏུགས་སའི་
བོད་ཀྱི་བླ་མ་གལ་ཆེ་ཤོས་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། གཅིག་ཤོས་ནི་འགོས་
ཁུག་པ་ལྷས་བཙས་ཡིན) ༨༣ འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས། ༨༤ འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས།
(རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་ཁུངས་གཏུགས་ས་ཡིན) ༨༥ གྱི་ཅོ་ཟླ་བའི་
འོད་ཟེར། ༨༦ རྔོག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། ༨༧ མལ་ཀྱོ་བློ་གྲོས་གྲགས། ༨༨ སེ་རྩ་བ་
བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། སྣན་ལུང་བཏབ ༨༩ རོང་པ་ཆོས་བཟང་། ༩༠ ཡོལ་ལྷགས་རྡོ་
རྗེ་དབང་ཕྱུག ༩༡ མང་འོར་བྱང་ཆུབ་ཤེས་རབ། ༩༢ ཙ་མི་སངས་རྒྱས་གྲགས། (རྒྱ་གར་
ལ་བྱོན) ༩༣ ཁེའུ་གད་པ་འཁོར་ལོ་གྲགས། ༩༤ སྤྱང་ཞོ་གསལ་བ་གྲགས། དིང་རི་ཆོས་
གྲགས། ༩༦ རྒྱུས་སྨོན་ལམ་གྲགས། ༩༧ པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས། ༩༨ བ་རི་རིན་ཆེན་
གྲགས། ༩༩ འབྲོ་ཤེས་རབ་གྲགས། ༡༠༠ ར྄་ལོ་ཙྪ་བ་རྡོ་རྗེ་གྲགས། ༡༠༡ གྲེ་བོ་ཤེས་རབ་
དཔལ། ༡༠༢ བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན། ༡༠༣ བ་རེག་ཐོས་པ་དགའ། ༡༠༤ ༀ་བན་ཆོས་

འབར། ༡༠༥ མཚུར་དབྱིག་གི་རྒྱལ་མཚན། ༡༠༦ མཚུར་དབང་དེ་། ༡༠༧ དཔྱལ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ། ༡༠༨ དཔྱལ་དགའ་བ་གྲགས། ༡༠༩ མར་དོ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག ༡༡༠ ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ། ༡༡༡ ཀམ་ཆོས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ༡༡༢ ཕྱུགས་མཚམས་དབང་ཕྱུག་རྒྱ་མཚོ། ༡༡༣ ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན། ༡༡༤ ཁྱེའུ་གར་པ་ཡོན་ཏན་དཔལ། ༡༡༥ བསོད་ནམས་བཟང་པོ། ༡༡༦ སྲུམ་པ་དཔལ་མཆོག་རྡོ་རྗེ། ༡༡༧ ཉི་མ་རྡོ་རྗེ། ༡༡༨ ཁུ་དགེ་བསྙེན་ནེ་ཙོ། ༡༡༩ གློག་སྐྱ་གཞོན་ནུ་འབར། ༡༢༠ ལྷ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། ༡༢༡ བྱང་ཆུབ་འབྱུང་གནས། ༡༢༢ གླན་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས། ༡༢༣ ཙོག་གྲུ་ཧྲིང་དེ་འཛིན་བཟང་པོ། ༡༢༤ ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། ༡༢༥ རིག་པ་གཞོན་ནུ། ༡༢༦ གཞོན་ཚུལ། ༡༢༧ ཁུ་མདོ་སྡེ་འབར། ༡༢༨ ཤེས་རབ་བརྩོན་འགྲུས། ༡༢༩ གཡུང་དྲུང་འོད། ༡༣༠ བསོད་ནམས་རྒྱལ་བ། ༡༣༡ ཙོག་གྲུ་ཤེས་རབ་བླ་མ། ༡༣༢ ཙོག་གྲུ་སྨྱུ་ངན་མེད་པའི་དཔལ། ༡༣༣ ལ་ཆེངས་ཡོན་ཏན་འབར། ༡༣༤ བསོད་ནམས་མོས་པ། ༡༣༥ དགེ་ཚུལ་ཁྱུང་གྲགས། ༡༣༦ ཚུལ་ཁྲིམས་བརྩེགས། ༡༣༧ ལྷ་བཙུན་པ། ༡༣༨ ལྷ་བཙན་པོ་ཨུ་ནི་རྣ་ཛ། ༡༣༩ རྡོག་བུདྡྷ་པྣ་ལ། ༡༤༠ རྒྱ་ལོ་ཙྪ། ༡༤༡ སྤལ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། ༡༤༢ ལྷ་རིན་པོ་ཆེ། ༡༤༣ ལྷ་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན། ༡༤༤ སྐྱུར་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན། ༡༤༥ དགེ་སློང་བྱའི་གདོང་ཅན། ༡༤༦ ར་བྲིད་ལོ་ཙྪ་བ། ༡༤༧ ཕུར་བུ་འོད། ༡༤༨ པ་ཚབ་རྒྱལ་མཚན། ༡༤༩ ཤེས་རབ་གྲགས། ༡༥༠ ནག་ཚོ་དར་མ་གྲགས། ༡༥༡ མར་པ་བློ་གྲོས་བཟང་པོ། ༡༥༢ སེ་ལོ་ཙྪ་བ། ༡༥༣ ཟླ་བ་གྲགས་པ། ༡༥༤ མཉལ་མི་ཡེ་ཤེས་ཆོས། ༡༥༥ ཆོས་ཀྱི་ཟླ་བ། ༡༥༦ དགེ་སློང་ཤེས་རབ་སྐྱབས། ༡༥༧ ནག་ཚོ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ༡༥༨ འ་ཞ་རྒྱ་གར་བརྩེགས། ༡༥༩ གཉན་བསོད་ནམས་དར། ༡༦༠ བ་རི་ཆོས་གྲགས། ༡༦༡ ཨོང་པོ་ལོ་ཙྪ་བ། ༡༦༢ གཞོན་ནུ་ཤེས་རབ། ༡༦༣ འགར་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས། ༡༦༤ འཛམ་དཔལ་གཞོན་ནུ། ༡༦༥ ཤེས་རབ་འོད་ཟེར། ༡༦༦ ལྡེ་དགའ་བ་དཔལ། ༡༦༧ ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། ༡༦༨ ཤཱཀྱ་བརྩོན་འགྲུས། ༡༦༩ ནྭ་ཆོས་གྲགས། ༡༧༠ ལོ་བཙུན་ཆུང་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། ༡༧༡ ཞ་མ་

དགེ་བསྙེན་སེང་རྒྱལ། ༡༧༢ ལྕེ་བཀྲ་ཤིས། ༡༧༣ ཆག་དགྲ་བཅོམ། ༡༧༤ དཔྱལ་ཆོས་བཟང་། ༡༧༥ གནུབས་བྱམས་པའི་དཔལ། (ཉི་མ་ལྷ་བུར་གྲགས) ༡༧༦ ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ། (ཟླ་བ་ལྷ་བུར་གྲགས། ཐོག་མཉམ་པ་ཉི་ཟླ་ཟུང་གཅིག་ཏུ་གྲགས་སོ) ༡༧༧ ཆག་ཆོས་རྗེ་དཔལ། ༡༧༨ དཔྱལ་ཤེས་རབ་འོད། ༡༧༩ ཞང་གྲུབ་པ་དཔལ། ༡༨༠ གློ་བོ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ༡༨༡ ལྕོ་བྲག་པ་དར་སེང་། ༡༨༢ མི་མཉམ་བཟང་པོ། ༡༨༣ ཤོང་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། ༡༨༤ ཤོང་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། ༡༨༥ ཁམས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་པོ། ༡༨༦ འདན་མ་ཚུལ་སེང་། ༡༨༧ རས་གཞོན་བརྩོན། ༡༨༨ ཤུད་ཀྱེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ༡༨༩ ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ། ༡༩༠ དཔང་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། ༡༩༡ སྒྲ་ཚད་པ་རིན་རྒྱལ། ༡༩༢ ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ལ་སོགས་པའོ། །གཞན་ཡང་འདིར་མ་ཚུད་པའི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་རྙེད་པ་བསྟན་པར་བྱའོ། །དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དཀྱིལ་ནས་བཟུང་བོད་ལ་ནང་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྣམས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་འགོ་བར་བོད་ལ་ལོ་ཙཱ་བ་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་བྱུང་བ་ཉེ་དུས་ཀྱི་མཁས་དབང་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚིག་མཛོད་དུ་གསལ།

བོད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ། (འདུལ་བ) གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པའི་བརྒྱུད་པ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། ༡ མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོའི་ལུགས་ཟླ་ཆེན་པོ་ནས་བརྒྱུད་པ་དང་། (འདི་ལ་སྨད་འདུལ་ཟེར) ༢ རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་དྷརྨ་པཱ་ལས་མངའ་རིས་སུ་པཱ་ལ་རྣམ་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྒྱུད་པ་དང་། (འདི་ལ་སྟོད་འདུལ་ཟེར) ༣ ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་ལས་བརྒྱུད་པའི་སྡེ་གསུམ་དུ་ངེས། ཐ་མ་འདི་ལ་པཎ་ཆེན་སྡོམ་རྒྱུན་ཟེར། (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་རྒྱུན་ཡང་པཎ་ཆེན་སྡོམ་རྒྱུན་ཡིན་པར་དེབ་སྔོན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༨ལས། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ནི་པཎ་ཆེན་གྱི་བརྒྱུད་པ་ལས་བརྙེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ) སྤྱིར་བཏང་སྡོམ་

རྒྱུན་ལ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་པ། གནས་བརྟན་པ། མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་པ་སྡེ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། བོད་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་སྡེ་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་གཅིག་པུ་ཡིན་པར་འགོས་ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་དེབ་ཐེར་སྔོན་པོ་སྐད་ཆ་༡༢༣༧ལས་གསུངས་སོ། །

བོད་རྒྱལ་ལོ། 1 བོད་རྒྱལ་ལོ་Tibetan Royal Years ཟེར་བ་ནི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་པོའི་ཁྲི་ལ་འཁོད་པའི་ལོ་དེ་ནས་འགོ་བཟུང་དགོས་པ་རེད། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་རྒྱལ་ཁྲིར་ཕེབས་པའི་ལོ་ནི། ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་༡༢༧ལ་ཡིན་ཞིང་། བོད་རྒྱལ་ལོ་བརྩི་ཚུལ་ནི། ཕྱི་ལོའི་ལོ་རབས་གང་ཡིན་གྱི་སྟེང་དུ་ལོ་༡༢༧བསྣན་ན། "བོད་རྒྱལ་ལོ" ཟེར་བ་དེ་ཆགས་འགྲོ་བ་རེད། དཔེར་ན་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༠ཡིན་ན། ༢༠༡༠+༡༢༧=༢༡༣༧ ཆགས་ཀྱི་རེད། དེས་ན་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༠ལོར་བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༣༧ ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །2 བོད་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ཚིག་ཅིག

བོད་དང་བོད་ཆེན་པོ། སྤྱིར་བོད་ཅེས་པ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་པའི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་ལ་ཟེར་ཞིང་། བོད་དང་བོད་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བོད་ནི། སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ལ་ཟེར་ལ། དེའི་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་བོད་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །གློང་རྡོལ་བླ་མ་སོགས་མང་པོས་བོད་བྱ་བ་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་དང་། བོད་ཆེན་པོ་བྱ་བ་མདོ་སྟོད་སྨད་གཉིས་ལ་བཤད། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འབྲོམ་གྱིས་ཇོ་བོ་ལ་བོད་ཆེན་པོ་ན་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་དགེ་འདུན་གྲངས་མེད་བཞུགས་པས་དེར་གཤེགས་པར་ཞུས་ཚུལ་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་སོགས་གསུང་ངོ་། །

བོད་དུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་སླེབས་པའི་སྐོར། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་ལ་མི་ཤི་ན་རི་ missionary ཟེར་བ་རེད། མི་ཤི་ན་རི" ཟེར་བའི་ཚིག་འདི་ལེ་ཏན་ Latin གྱི་ཚིག་missio ཟེར་བ་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་དུ་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་བམ་བང་ཆེན་ལྟ་བུའི་མིང་རེད། དེང་སང་བོད་ནང་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་

སླེབས་པ་འདི་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མ་འཁྲུངས་སྔོན་གྱི་ལོ་༢༩ཙམ་གྱི་གོང་རོལ་ནས་བོད་དུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མཁན་སླེབས་ཡོད། གནས་ཚུལ་ཞིབ་པར་གཤམ་གྱི་རེའུ་མིག་ཏུ་གཟིགས།

ལོ་ཚིགས།	ལོ་རྒྱུས།	དུས་ཡུན།
1328	ཕྱི་ལོ་༡༣༢༨ལོར་ཨོ་ཏྲ་ལིའི་ཡེ་ཤུའི་གྲྭ་པ་ a Franciscan monk, Odoric of Pordenone (real name Odorico Mattiussi or Mattiuzzi) ༼ཨོ་ཌོ་རིག༽ཞུ་བ་ཞིག་བོད་དུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ལྷ་སར་སླེབས། འདི་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མཁན་བོད་དུ་སླེབས་པ་ཐོག་མ་དེ་རེད། འོན་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་རྒྱུར་ལམ་ལྋོང་དང་གྲུབ་འབྲས་གང་ཡང་མ་བྱུང་བར། བོད་ནས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཤིང་། དེ་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འཁྲུངས་པའི་ལོ་༢༩ཙམ་གྱི་སྔོན་རོལ་དུ་ཡིན་པ་རེད།	ཡུན་རིང་བསྡད་མ་ཐུབ།
1624	ཕྱི་ལོ་༡༦༢༤ལོར་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་པ་ཨན་ཀྲོ་ནི་ཨོ་ཊེ་ཨེན་རེ་ཊ་ Antonio de Andrade ཟེར་བ་ཞིག་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༦༢༦ལོར་གྲུར་བྷར་ཟེར་བ་ཞིག་དང་ཊོ་ཝྲི་ Grueber and d’Orville ཞུ་བ་གཉིས་སླེབས་ནས་ཟླ་བ་གཉིས་ཙམ་བསྡད་དེ་དོན་འབྲས་གང་ཡང་མ་བྱུང་བར་ཕྱིར་ལོག་བྱེད་དགོས་བྱུང་།	ཟླ་བ་གཉིས།
1707- 1711	༡༧༠༧-༦-༡༡ ཡེ་ཤུ་ཆོས་དཔོན་ “ཕ་རྡར། ཊོ་མི་ནི་ཀོ། དྷ། ཕ་ནོ” ཟེར་བ་ཞིག་བོད་དུ་སླེབས། ཁོང་གིས་གཞི་རྟེན་བརྟན་བཙྷིང་ཞིག་བཙུགས་ཏེ། ༡༧༡༡ལོར་ “རོམ” Rome ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཏེ། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་པ་ Orazio della Penna ཨོ་ར་ཛི་ཨོ། ཊེལ་ལ། ཕེན་ན་ཞེས་པ་བོད་དུ་བཙུགས།	ལོ་བཞི།

1715- 1729	ཕྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་ Hippolito Desideri and Freyre "ཧི་པ་པོ་ལི་ཏོ། ཏྲི་སི་ཏྲི་རི" དང་ཕེ་ར་རི་ཟེར་བ་གཉིས་སླེབས། "ཧི་པ་པོ་ལི་ཏོ། ཏྲི་སི་ཏྲི་རི"ནི་༼ བོད་ཀྱི་ཡེ་ཤུའི་རྩོམ་ཡིག ༽འབྲི་མཁན་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་སེ་རར་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་རིག་གནས་ནང་ཆོས་སོགས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། ཁོང་གིས་ནང་པའི་གཞུང་ལ་དམིགས་པའི་དགག་པའམ་རྩོད་ཡིག་གཉིས་བྲིས་ཤིང་། དང་པོ་ནི། ༼ ཡེ་ཤུ་ལས་གཞན་ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་དད་པས་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་ནུས་ཟེར་བ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཅིག ༽དང་། ཅིག་ཤོས་ནི་༼ སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པའི ༽རྩོད་ཡིག་གཉིས་བརྩམས། Freyre ཕེ་ར་རི་ཟེར་བས་ཕྱི་ལོ་༡༧༣༨བར་ལོ་བཅུ་བཞི་བསྡད། ཁོང་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མཁན་གྱི་ནང་ནས་དེ་སྔ་ཕན་བོད་དུ་བཞུགས་ཡུན་རིང་ཤོས་ཤིག་ཡིན་ན་ཡང་བོད་མི་གཅིག་ཀྱང་ཡེ་ཤུ་རུ་བསྒྱུར་མ་ཐུབ།	ལོ་བཅུ་བཞི།

1716-1745	འདི་ནི་རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ན་ཕྲ་མོའི་སྐབས་ཡིན་ལ། འདི་སྐབས་ Orazio della Penna ཨོ་ར་ཛི་འོ། ཊེལ་ལ། པེན་ན་ཞེས་ཕྱི་ལོ་༡༧༡༦-༡༠-༡ཉིན་བོད་དུ་སླེབས། སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་ཁྭན་གྱིས་རོགས་མགོན་བྱས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༡༧༡༧-ཕྱི་ཟླ་༤ནས་༡༧༡༨བར། སེ་རར་ཟླ་བ་ཇེདགུའི་རིང་སློབ་གཉེར་བྱས་ཏེ་བཅའ་སྡོད་བྱས། དེ་ནས་སེ་རར་བཅའ་བཞུགས་མ་བྱས་ཀྱང་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་སོགས་སེ་རའི་མཁས་པ་ཞིག་གི་དྲུང་ནས་ལོ་བཞིའི་རིང་སྦྱངས། མ་ཚིག་༣,༣༠༠སུམ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་ཡོད་པའི་བོད་དང་ཨི་ཊ་ལིའི་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་དེ་སེ་རར་བརྩམས། དེ་ནི་བོད་དང་ཨི་ཊ་ལིའམ་ཡུ་རོབ་ཀྱི་ཚིག་མཛོད་ཐོག་མ་དེ་ཡིན། གཞན་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། སྐྱབས་འགྲོའི་སྐོར་སོགས་ཨི་ཊ་ལིའི་སྐད་དུ་བསྒྱུར། ༡༧༡༧-༡༧༢༠ ནང་སོག་པོའི་བཙན་འཛུལ་ཚབས་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་བར་བཤད། ཁོང་དང་ཕྱུག་རོགས་གཉིས་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་བསྡད་རྗེས། ༡༧༢༥ལོར་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་ཁྲོལ་ཚོག་མཆན་ཐོབ་སྟེ་ཡེ་ཤུའི་ལྷ་ཁང་དང་སྡོད་ཤག་བཅས་གསར་སྐྲུན་བྱས། དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༧༣༦ལོར་ཨོ་ར་ཛི་འོ་ཁོང་སླར་ཡང་རང་ཡུལ་རོམ་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ནས། ༡༧༤༡ལ་ཁོང་དང་རོགས་པ་གསུམ་བཅས་སླར་ཡང་ལྷ་སར་འབྱོར། སྐབས་དེ་དུས་ཀྱི་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གི་རྒྱལ་ཚབ་བམ་སྲིད་སྐྱོང་ཕོ་ལྷ་ནེར་བ་དང་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་ཆེན་པོས་ཁོང་ཚག་ལ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་བྱེད་ཆོག་པ་དང་ཆོས་ལུགས་བསྒྱུར་ཆོག་པའི་ཆོག་མཆན་ཡང་གནང་། (འཕྲོས་འོག་ཏུ་གཟིགས))	ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི།

| ༼གོང་གི་འཕྲོ༽ | དེ་ནས་ཁོང་ཚག་བོད་མི་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང་། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་དཔེ་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་བྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཁོལ། དེ་དུས་བོད་མི་ཉི་ཤུ་ཙམ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་ནས་བོད་མི་ཡེ་ཤུ་པ་དེ་ཆོས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ཕྱག་བཀུར་དང་བྱིན་རླབས་མཇལ་ཁ་སོགས་མ་ཞུས་པ་མ་ཟད། ཁོང་ཚག་གིས་བོད་གཞུང་ལ་ཁྲལ་དང་འུག་ལག་སོགས་འཇལ་བར་དང་ལེན་མ་ཞུས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཁོང་ཚག་ལ་རྐྱེན་ངན་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་།
དེ་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༧༩༣-༥-༢༢ ཉིན་བོད་མི་ཡེ་ཤུ་པ་ཕོ་མོ་ལྔ་ལ་ཁྲིམས་རའི་དབུས་སུ་ཉེས་རྡུང་བཏང་། ཆོས་ལུགས་བསྒྱུར་ཚོག་པའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་དེ་ཡང་དེ་ནས་བཟུང་མེད་པར་གྱུར་ཏོ།།
དེ་ནས་སྲིད་སྐྱོང་པོ་ལྷ་དང་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ལྷན་རྒྱས་ནས་ཁོང་ཚག་རང་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱ་དགོས་ཀྱི་བཀའ་བསྒྲལ་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༡༧༩༥-༩-༢༠ཉིན་བོད་ནས་ཕྱིར་འབུད་བྱས་སོ།།
ཁོང་ཚག་ཕྱིར་འབུད་བྱས་རྗེས་ཡེ་ཤུའི་ལྷ་ཁང་དེ་ཡང་མི་དམངས་ཀྱིས་བཏོར་བཤིག་བཏང་ནས། དྲིལ་བུ་ཆེན་པོ་དེ་མ་གཏོགས་གང་ཡང་མ་ལྷག དྲིལ་བུ་དེ་དེང་སང་ཡང་ཇོ་ཁང་གི་འཁྱམ་དུ་དཔྱངས་ནས་ཡོད་པར་བཤད།
ཨོ་ར་ཛི་ཨོ། ཅེ་ལ་ལ། ཕེན་ན་བོད་དུ་༡༧༡༨-༡༧༩༥བར་བཞུགས། དེ་ལས་༡༧༣༨-༡༧༩༡རིང་ནོམ་ལ་ལོ་ལྔའི་རིང་བཞུགས་པས། ཁྲོན་བསྡོམས་ལོ་༢༩བོད་དུ་བཞུགས་སོ།། | |

1844	ཕྱི་ལོ་༡༨༤༤ལོར། ལ་ཛ་རི་སི་ཏག་དང་ཧྭ་ཧྲེ་Lazarists Huc and Gabet ཟེར་བ་གཉིས་སླེབས། ཁོང་ཚོར་བོད་མི་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་གྲྭ་པ་ཆོས་དགའ་བསུའི་རྣམ་པ་གང་ཡང་མེད་ཕོག་མི་དགའ་བའི་རང་ལྟ་མཁྲིག་འཛིན་གྱི་གདོང་གྲོལ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡང་ཧ་ཅང་གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད། ཡེ་ཤུའི་ཆོས་པ་སླེབས་རེས་བཞིན་བོད་མི་ཚོའི་ཞྭད་པ་ཇེ་མཁྲིགས་སུ་སོང་ནས། དུས་རབས་དེ་གའི་ནང་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ཁྱབ་སྤེལ་བྱེད་མཁན་བཙུ་ཕྲག་བརྒལ་བར་སླེབས་ཀྱང་། མང་ཆེ་བ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་བྱས་ཤིང་། འགའ་ཤས་ནི་རྗོ་བརྡུང་བཏང་བ་དང་། ཀོ་བཏུམས་བརྒྱབ་ཉི་བསྒྲིག་བཏང་ནས་འཆི་རུ་འཇུག་པ། གསོན་པོར་དོང་ལ་སྦས་པ་སོགས་བྱས་ཚུལ་བཤད་ཡོད།	
1897 - 1910	ཕྱི་ལོ་༡༨༩༧ལོར་ཡེ་ཤུའི་སློབ་དཔོན་ཧྲི་ནི་ཨེ་ཊ་ Bishop of Tiniade ཟེར་བ་ཞིག་ Ta-Tsien-lu ཟེར་བའི་རྒྱ་ནག་དང་ས་འདྲེས་སུ་གནས་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡེ་ཤུའི་ལྷ་ཁང་འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་ཏེ་མཐའ་ཁོབ་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་པའི་བོད་མི་འགའ་ཞིག་ཆོས་ལུགས་བསྒྱུར་ཐུབ་རུང་རྒྱ་དམར་གུང་ཁྲན་ཏང་གིས་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་གཏོར་གྲོལ་ཚད་མེད་བཏང་ནས་ཕལ་ཆེར་རྩྨིག་མེད་དུ་བཏང་འདུག ཁོང་ ཆོས་བཤད་པར་གཞིགས་ན་དེ་དུས་ས་གནས་དེར་ཡུ་རོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤུའི་ཟླ་མ་༡༡ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག མི་དམངས་དཀྱུས་མ་༡༩༠༧ དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་དངོས་སུ་ཞུགས་མ་ཟིན་པའི་སློབ་མ་གསར་བུ་པ་༨༠༠དྲུག་བརྒྱ་སྐོར་ཞིག་བཅས་ཡོད་ཚུལ་བཤད་འདུག	

བོད་དུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་བཞི་ནི། ས་ཆའི་བབས་
དང་གནམ་གཤིས་གྲང་དར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་འགྲུལ་སྐྱབས་མི་བདེ་བ་དང་གཅིག བོད་ཀྱི་
ནང་ཆོས་འདི་བཞིན་ཇ་སྦྱབ་དཀྲོལ་རྟུང་དང་ལྷ་གསོལ་ཀླུ་གསོལ་གྱི་རྙིང་རྡུལ་རྗེས་ལུས་
ཀྱི་རྫོངས་དད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་མིན་པར་ལམ་ཉམས་ལེན་དང་སློབ་གཉེར་གྱི་གཞི་
རྟེན་གཏིང་ཟབ་ལྡན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཡིན་པ་དང་གཉིས། བོད་མི་རྣམས་རང་གི་ཆོས་ལ་
དད་ཞེན་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་གསུམ། བོད་དུ་བཟའ་རྒྱུ་བཏུང་རྒྱུ་མེད་པའི་དབུལ་
ཕོངས་ཉམ་ཐག་གི་རིགས་མང་པོ་མེད་པ་དང་བཞི་པོ་དེ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ཁྱབ་སྤེལ་
བྱེད་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་གཙོ་བོ་རེད། ༼ཡེ་ཤུའི་གསུང་རབ་ Bible ནྱཡེ་ནྱལ་བོད་
སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ་གྱི་སྐོར༽ ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་
(1838-1855) དགུང་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་ཆེ་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་
འགན་བཞེས་ཏེ་ཟླ་བ་དྲུག་ཙམ་གྱི་རྗེས་གློ་བུར་སྙུན་ནད་ཀྱིས་ཤིང་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་ (1855
-12-25) སྐུ་དྲན་ལས་འདས་ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཚད་ལྡན་རྣམས་སུ་འབྱུང་ནའང་། (God
Spoke Tibetan) (དཀོན་མཆོག་གིས་བོད་སྐད་བཀྲོན་པ) ཞེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དེབ་རྩོམ་
པ་པོ་ Allen Maberly "ཨེ་ལན། མ་ནྱར་ལི" ཞེས་པ་ Australian "ཨོསི་ཏེ་ལི་ཡའི" མི་
རིགས་ཡིན་པ་དེས་བརྩམས་པའི་ཏ་ཅང་བལྟ་གློག་སྤྲོ་བའི་སྙིང་དེབ་ལྟ་བུའི་བདེན་རྫུན་
འཛྲེས་མའི་དེབ་དེའི་ནང་། Minister of Finance, Tempu Gergan བོད་གཞུང་གི་དཔལ་
འབྱོར་བཀའ་བློན་བསྟན་བུ་དགེ་རྒན་ (མིང་གི་དག་ཆ་ལ་དཔྱད) ཞེས་བྱ་བར་༧རྒྱལ་
དབང་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་བཀྲོངས་པའི་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་པོག་སྟེ། གསང་བྲོས་ཀྱིས་
ལ་དྭགས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ཤིག་ཏུ་གཞིས་ཆགས། དེ་དུས་ཡེ་ཤུའི་
ཆོས་སྤེལ་བ་འགའ་ཞིག་དང་འཕྲད་དེ། ཡེ་ཤུའི་གསུང་རབ་ནྱཡེ་ནྱལ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་
འགོ་བརྩམས་ཏེ་ལོ་དགུ་བཅུའི་རྗེས་སུ་གཞི་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་
འཁོད་ཡོད། སྐབས་དེ་དུས་བསྟན་བུ་དགེ་རྒན་གྱི་བུ་ Yoseb Gergan "ཡོ་སེབ་དགེ་རྒན"

སོགས་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་བོད་མི་འགའ་ཞས་ཤིག་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སུ་བསྒྱུར་ཐུབ་པ་བྱུང་། ཡོ་སེབ་དགེ་རྒན་ནི་ཡེ་ཤུའི་གསུང་རབ་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་མཁན་གྱི་མི་སྣ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་བསྟན་བུ་དགེ་རྒན་ཁོ་རང་ཆོས་ལུགས་བློས་བཏང་མ་ཐུབ་པར་ནང་པ་རང་བྱས་ཏེ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་རྫོགས་པར་བཤད་དོ། །དེད་རང་སྔོར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་ནི་ཆོས་ལུགས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྩི་བཀུར་ཞུ་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤུའི་རྗེས་འཇུག་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་ཟབ་ཁྱད་རྣམས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཤེས་བཞིན་དུ། རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཀུན་སློང་ངན་པས་གཞན་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་བརྩི་བཀུར་སྤྱུ་ཙམ་མེད་པར་ཆོས་ལུགས་བསྒྱུར་ཐབས་ཁོ་ན་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆ་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །བྱ་སྤྱོད་འདིས། གཞན་ལ་ཕན་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕན་སེམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་རྣམ་དག་ཅིག་གིས་དྲངས་པ་ཡིན་མིན་ལ་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་དང་གིས་འཕེལ་ཏེ། ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་མ་མཐུན་འབྲེལ་གྱི་རྒྱ་ལམ་འགོག་པའི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གེགས་ཆེ་ཤོས་སུ་མཐོང་ངོ་། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པའི་བསམ་པ་རྣམ་དག་ཅིག་ཡིན་ཚེ། ཕ་རོལ་པོ་དེ་ཡེ་ཤུ་དང་། ཁ་ཆེ་དང་། ཧིནྡུ་སོགས་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདི་ནི་རྗེས་འཇུག་གི་སྐྱོན་ཡིན་པ་ལས། ཡེ་ཤུ་མ་ཤི་ཀ་ཁོང་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱི་རིས་སུ་མ་བཅད་པར་ཀུན་ལ་བྱམས་བརྩེ་དང་ཕན་པ་ཁྱད་མེད་དུ་གནང་བར་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཨ་རུན་༏ ཤོ་རླིའི་ Arun Shourie ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་ལ་གཟེངས་རྟགས་ཀྱང་མང་པོ་ཐོབ་མྱོང་ཡོད། ཁོང་གིས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་གར་དུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སྤེལ་མཁན་ Missionaries in India ཞེས་པའི་བརྩམས་དེབ་ནང་། ཧིནྡུའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཅན་༏སྭཱམི་༏བི་བེ་ཀ་ཨནནྡས་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་སྔོན་ཡེ་ཤུ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་གནང་བར། “རྒྱ་གར་གྱི་ཡེ་ཤུའི་རེས་གཟའ་ཉིན་མའི་སློབ་གྲྭའི་ནང་ཕྲུག་གུ་ཚོར་སློབ་སྟོན་བྱ་རྒྱུའི་ལེ་ཚན་ནང་། ཡེ་ཤུ་མ་ཡིན་པའི་

ཆོས་ལུགས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཧིནྡུའི་ཆོས་ལུགས་པར་འཕོན་འཛིན་སློབ་ཀྱི་ཡོད། ཡེ་ཤུའི་
ཕྲུག་གུའི་སློབ་དེབ་ནང་ཧིནྡུའི་ཨ་མས་རང་གི་ཕྲུག་གུ་ཆུ་བོ་གངྒའི་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁར་བསྐྱུར་
བ་དང་། ཁྱིམ་རང་གིས་ཚུང་མ་མེར་བསྲེག་བཏང་བ་བྲིས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ག་འདྲ་ཞིག་ལ་
དམིགས་ནས་བྲིས་པ་རེད་དམ། དོན་དེ་ལ་བསམས་ཏེ་གལ་ཏེ་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ཀྱིས་
བཙོག་ཆུའི་གཏིང་གི་འདམ་རྫོག་ཚང་མ་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་གདོང་ལ་བཤོས་ནའང་ད་དུང་
ཚུང་དྲགས་པ་རེད་” ཅེས་གསུངས་ཡོད། འོན་ཡེ་ཤུས་སློབ་གྲྭ་དང་སྨན་ཁང་མང་པོ་བཙུགས་
པའི་བྱུས་རྗེས་དེ་དག་བརྩི་མེད་དམ་བཀའ་དྲིན་བསམ་ཤེས་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་མ་རེད་དམ་
ཅེ་ན། ཨ་རུན་ཤོ་རི་ས་Arun Shourie བཤད་དོན་ལ། དེ་ནི་བཀའ་དྲིན་བསམ་ཤེས་བྱེད་
འོས་པའི་ཕན་སེམས་རྣལ་མའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་མ་རེད། གང་ལགས་ཤེ་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་
གནྡ་ཧྲི་ས་ Mahatma Gandhi གསུང་ཕྱོགས་བསྡེབས་ནང་། “སློབ་གྲྭ་དང་སྨན་ཁང་སོགས་
ཀྱི་འཛུགས་སྐྲུན་འདི་དག་ནི་ཞར་བྱུང་ཙམ་ཞིག་ལས། དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ནི་ཆོས་
ལུགས་སྒྱུར་སྤེལ་བྱ་རྒྱུ་འདི་རེད” ཅེས་གསུངས་པ་རེད། ཅེས་ལུང་འདྲེན་གནང་ཡོད། ཡེ་
ཤུའི་སློབ་དཔོན་མང་པོས་གནྡ་ཧྲིའི་དྲུང་དུ་ཡང་ཡང་ཡོང་ནས་ཁོང་ཡེ་ཤུ་རུ་བསྒྱུར་རྩེས་
བྱེད་ཅིང་། ཁོང་ལ་ཁྱེད་རང་ཡེ་ཤུའི་སྟོན་པའི་ཐོག་བསམ་ཚུལ་ག་འདྲ་ཡོད་དམ་ཞེས་ཡང་
ཡང་འདྲི་རྩད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར། མེས་པོ་གནྡ་ཧྲིས། “ཡེ་ཤུའི་སྟོན་པ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
སྟོན་པ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་མང་པོའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན་པ་ནི་ངོས་འཛིན་ཞུ་གི་ཡོད། འོན་
ཀྱང་སྟོན་པ་ལེགས་ཤོས་དང་དྲག་ཤོས་ཡིན་པ་ནི་ངོས་འཛིན་ཞུ་གི་མེད། གང་ལགས་ཤེ་
ན། ཡེ་ཤུ་ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འདྲ་བའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་མ་རེད” ཅེས་
གསུངས་པ་རེད། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གནྡ་ཧྲིས། གལ་ཏེ་ང་ལ་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་
ཡོད་ན། དང་ཐོག་དེར་ཆོས་ལུགས་བསྒྱུར་སྤེལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་བཀག་འགོག་བྱེད་ས་རེད་ཅེས་
གསུངས། ནང་ཆོས་ནི་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་མ་བྱུང་གོང་མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཁ་ཆེའི་ཆོས་
ལུགས་མ་བྱུང་གོང་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་གི་སྔོན་རོལ་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན། Uni-

versity of California Press (WWW.ucpress.edu) ཟེར་བའི་ཀ་ལི་ཧྥོ་ནི་ཡའི་མཐོ་སློབ་ཀྱི་གསར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དྲ་རྒྱའི་ནང་། ནང་ཆོས་ནི་ཨ་རིའི་ནང་དར་འཕེལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་འཇུག་མཁན་ཡང་བསམ་བློ་གྲུ་ཡངས་ཤིང་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པའི་རིམ་པ་བར་མའི་ཨ་རི་བ་རྣམས་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད། ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་ནང་དུའང་དར་འཕེལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད། ཨོ་སི་ཀྲི་ལི་ཡའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་མི་འབོར་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་སུ། ནང་པའི་མི་འབོར་ནི་བརྒྱ་ཆ་༣༩དང་། ཁ་ཆེ་བརྒྱ་ཆ་༣༡ ཧིན་དུ་བརྒྱ་ཆ་༡༠ འཇུ་དི་ཨི་སིམ་བརྒྱ་ཆ་༩ དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་བརྒྱ་ཆ་༡༠དང་། གདོད་མའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་བརྒྱ་ཆ་༡བཅས་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད། ནང་ཆོས་ནི་ཨོ་སི་ཀྲི་ལི་ཡའི་ནང་ཡེ་ཤུའི་རྗེས་སུ་ཁྱབ་ཁོངས་དང་མི་འབོར་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་རེད་ཅེས་འཁོད་ཡོད་དོ། །

བོད་ཕྲུག་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་བཏང་བའི་ཐོག་མ། [༢]རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་བོད་ལ་དབྱིན་ཇི་དང་རྒྱ་ནག་མན་ཇུའི་དྲག་པོའི་དམག་མིས་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་དང་པོ་སོག་ཡུལ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་བཅས་ལ་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཐེབས་དགོས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་[༣]གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པར་བོད་འདི་བཞིན་ད་བར་འཛམ་གླིང་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་མ་བྱས་པར་གཅིག་པུར་བསྡད་པའི་སྐྱོན་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་ཡིག་སོགས་གལ་གནད་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་མཁྱེན་ཏེ་དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་གི་མཐུན་རྐྱེན་རོགས་རམ་འོག་གཞུང་ཞབས་ཀྱི་ཕྲུག་གུ་བཞི་ཨིང་ལན་རག་སྦིའི་RUGBY, ENGLAND ཞེས་པའི་སློབ་གྲྭར་གཏོང་གནང་མཛད་འདུག དེ་ནི་བོད་མི་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སློབ་སྦྱོང་དུ་ཐོན་པ་དང་པོ་རེད། དང་པོ། སློན་གྲོང་མཁྱེན་རབ་ཀུན་བཟང་ནས་ས་གཏེར་འདོན་ལས་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ། འོན་དང་། དག་པོ། བྱང་ཁུལ་ནས་ས་གཏེར་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་པའི་སྣན་སེང་ཞུས་པར་བསམ་མེད་འགའ་ཤས་ནས་ས་གཏེར་འདོན་ལས་བྱས་ན་ཡུལ་གྱི་ས་བཅུད་ལ་གནོད་གཞི་ཡོང་ཚུལ་འགོག་རྐྱེན་ཞུས་རྐྱེན་འདོན་ལས་མ་ཐུབ་པར།

སྐུ་སྒེར་གསུང་བསྒྱུར་དང་། རྗེས་སུ་ལྷ་སའི་སྐོར་སྐྱོང་པའི་འགོ་བྱེད། དེ་ནས་ཞོལ་གཉེར་བཅས་བྱས་པ་རེད། སྐུ་ངོ་ཞྭ་སྒབ་པ་མཆོག་གིས་བོད་མི་བསམ་མེད་འགས་ས་གཏེར་སྤོག་འདོན་བྱས་ན་ས་བཅུད་ལ་གནོད་གཞི་ཡོད་ཚུལ་བཤད་དེ་འགོག་རྐྱེན་བྱས་ཚུལ་གོང་དུ་འཁོད་པ་ལྟར་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། ད་ལྟ་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧ལོའི་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་གནས་བབས་ལ་བལྟས་ན་སྔོན་མ་བོད་མི་བསམ་མེད་ཆོས་བཤད་པ་དེ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་འདུག་སྙམ གཉིས་པ། སྨོག་མཁར་བ་བསོད་ནམས་མགོན་པོ་དྲག་པོའི་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་དམག་ཆེན་དང་པོའི་སྐབས་འཇར་མན་ཡུལ་དུའང་ཕྱིན་པ་དང་། རྗེས་སུ་ལྷ་སར་འགྲོར་ཏེ་སྐུ་སྲུང་དམག་སྒར་ཁོངས་གཏོགས་འཛོག་གནང་མཛད་ཀྱང་། ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་ཚེ་མ་ཟིན་པ་རེད། གསུམ་པ། བྱང་ངོས་པ་རི་སྒང་པ་རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེས་གློག་གི་ལས་ཀ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ལྷ་སའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། ནོར་གླིང་སྤྲུན་བསལ་པོ་བྲང་བཅས་པར་ཆུ་གློག་གསར་འཛུགས་དང་། གྲྭ་བཞི་གློག་འཕྲུལ་ཁོངས་མེ་མདའ་དང་། དངུལ་པར། ཤོག་དངུལ་པར་འདེབས་ཚང་མར་གློག་ཤུགས་དེས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་བརྟེན་ལྷ་གཉེར་ཐོབ དམིགས་བསལ་རིམ་བཞིའི་གོ་གནས་སྩལ་ཏེ། ༧གོང་ས་ཆེན་པོའི་གལ་ཆེའི་གསུང་བསྒྱུར་དང་། བོད་གཞུང་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཁུངས་སོགས་སུའང་ཕྱག་ལས་གནང་བ་རེད། བཞི་པ། སྐྱིད་སྡུག་པ་དབང་འདུད་ནོར་བུས་ས་ཚད་ལེན་ཡག་དང་ཏར་འཕྲིན་གཏོང་ལེན་གྱི་ལས་ཀ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ལྷ་སའི་ཏར་འཕྲིན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཡར་རྒྱས་བཏང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༣༣ ལོར་ལྷ་ས་ནས་རྒྱལ་རྩེ་བར་ལྕགས་སྐུད་འཕྲིན་གཏོང་གཙུགས་པ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་རོ་སེ་མེ་ཡར་Rose Meyer བྱ་བས་ཐོག་མར་འཛུགས་གཏོང་གི་རོགས་རམ་གནང་འདུག ལྷ་སའི་མི་དཔོན་གྲོང་ཁྱེར་སྤྱི་ཁྱབ་རྗེས་སུ་རིམ་བཞིའི་གོ་གནས་དང་བཅས་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཁུངས་སུའང་ཕྱག་ལས་གནང་བ་རེད། ཁོང་ཚོ་བཞི་ཨིང་ལེན་དུ་སྐྱེལ་མི་རྩིས་པ་ལུང་ཤར་རྡོ་རྗེ་རྣམ་རྒྱལ་ཟེར་བ་མི་འཛོན་ཐང་ཅན་ཞིག་ཀྱང་འདུག ཞིབ་པ་སྐུ་ངོ་ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ལ་གཟིགས། ༧གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་

སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༥།༨།༧ཉིན་ཧ་སྟེང་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭར་གཅིག་མར་གནས་པ་དང་ཕྱོགས་འདུས་བཅས་ཀྱི་སློབ་ཕྲུག་སུམ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ལ་ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་གསུང་ཆོས་གནང་སྐབས། སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སློབ་ཕྲུག་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་སྲོལ་བཏོད་པ་དེ། ཞུ་འབུད་མ་ཐུབ་པ་དེ་ནོར་འཁྲུལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་ཐུགས་འགྱོད་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས།

བོད་ཡིག་དཔེ་མཛོད་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ འདི་ལ་བཤད་སྲོལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་ཐུ་མིས་རྒྱ་གར་གྱི་གུཔྟའི་ཡི་གེ་ལ(གུཔྟའི་ཡི་གེ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་འདུག་ཅིང་། ཁྱ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ནང་གུཔྟའི་ཡི་གེ་ལ"ཤ་ར་ད་sharada" ཟེར་བ་དེར་དཔེ་བྱས་ཚུལ་འཁོད་འདུག་ཀྱང་། འདི་ནི་དུས་རབས་བདུན་པའི་མཇུག་ཙམ་བྱུང་བར་གསུང་མཁན་ཡང་འདུག་པས་དཔྱད་དོ) དཔེ་མཛོད་ནས་བོད་ཡིག་གསར་གཏོད་བྱས་པར་བཞེད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༥༠ལས། དེ་ཡང་ཛྷེ་བུ་སྟོན་སོགས་ཀྱིས། ནཱ་གཱ་རའི་ཡི་གེ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་ཐུ་མིས་མཛད་པར་བཞེད། རཉྫ་མདོག་ལྡན་བྱ་བ་ཟུར་ཆག་པའི་ལཉྫ་དང་ཝརྟུ་འཁྱིལ་བ་གཉིས་ལ་དཔེ་མཛད་ནས་དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་མཛད་དོ་ཞེས་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས་གསུངས། བོན་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། སྲོང་བཙན་གྱི་གོང་དུ་བོན་ཆོས་དེ་ཙམ་དར་བས་ཡི་གེ་མེད་ཟེར་བ་མི་བདེན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྟག་གཟིག་གི་སྤྱུངས་ཡིག་བྱ་བ་ཞང་ཞུང་གི་ཡིག་རྐྱན་དུ་འགྱུར། དེ་སྨན་བྲག་ཏུ་འགྱུར། དེ་རིམ་གྱིས་དབུ་ཅན་དང་འབྲུ་མར་འགྱུར་སོགས་ཟེར། གང་ལྟར་ཡང་ཐུ་མི་དེ་རྒྱ་གར་ན་གུཔྟའི་རྒྱལ་རྒྱུད་དག་གིས་སྲིད་སྐྱོང་བའི་སྐབས་སུ་ཐོན་པ་ཡིན་ཞིང་། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བ་ནི། ཐུ་མི་དང་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཧརྵ་དང་། ཀུ་མར་གུཔྟ། (གཞོན་ནུ་སྲས་པ) སུཏྲ་ཕཛྙན། (ཉི་མའི་གོ་ཆ) སོགས་ཀྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་ཟངས་ཀྱི་གླེགས་བུ་ལ་སོགས་པ་ད་ལྟའི་བར་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་དག་ལ། ཡི་གེ་བཀོད་པ་རྣམས་བོད་ཡིག་དང་ཧ་ཅང་འདྲ་ཆེ་ཞིང་། ཙུང་ཟད་རྒྱང་

ནས་བལྟས་ཚེ་ལག་མི་བདེ་བ་ཞིག་གིས་བོད་ཡིག་བྲིས་སམ་སྙམ་པ་འཆར། ཡིག་འབྲུ་ཕལ་ཆེར་མ་བསླབ་ཀྱང་ཐོར་རེ་བ་ཞིག་གློག་ཐུབ་པར་འདུག ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་བོད་ཡིག་གང་ལ་དཔེར་བཅད་པའི་ཕྱི་མོ་དེ་ཡང་གུpྟའི་ཡི་གེ་འདི་ཡིན་ནམ་སྙམ། དེར་མ་ཟད་སྙིང་མའི་གཏེར་ཡིག་གི་གྲས་ཀྱི་བཙ་ཡིག་དེ་དག་ཀྱང་གུpྟའི་ཡི་གེ་ལ་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བ་མང་། གཞན་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ཆེ། དབུ་ཅན་དབུ་མེད་གཉིས་ཀྱང་ཐོག་མ་ཞིག་ནས་མཉམ་དུ་མཛད་པ་མིན་པར། དབུ་ཅན་འདི་ཀ་རང་མགྱོགས་པར་བྲིས་པ་ལས་དབུ་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ལྟར་མངོན་ཏེ། སྔོན་གྱི་ཡིག་སྙིང་མང་པོ་དང་། ད་ལྟ་ཡང་འབྲུག་ཡུལ་ན་དར་སྲོལ་ཆེ་བའི་ལྷོ་ཡིག་ཏུ་གྲགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟས་ན། དབུ་ཅན་དབུ་མེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་འདུག་སྙམ། ཞེས་སོགས་དཔེ་མཚོན་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

བོད་སིལ་བུའི་སྐབས། ཕྱི་ལོ་༡༠༤༢ལོར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེས་གླང་དར་བཀྲོངས་ནས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་གླང་༡༢༥༣ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་དབང་མ་བསྒྱུར་བའི་བར་ལོ་བཞི་བརྒྱ་བཙུ་གཅིག་གི་རིང་དེར་བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མ་བྱུང་བར་བརྟེན་བོད་སིལ་བུ་སྐབས་ཟེར་བ་རེད། འདིའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་སུང་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་དང་། རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མེད་པས་ཕན་ཚུན་འཐབ་རྩོད་མང་ཞིང་། ལྷག་པར་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཞེན་ཆེ་བས་དུས་མི་བདེ་བ་ཀླུང་དམར་འཚུབ་པ་ལྟ་བུའི་སྐབས་ཡིན་པར་བཤད། མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན་ཕྱི་ལོ་༡༠༤༢-༡༢༥༣ བར་ལོ་༢༡༡ལ་བོད་སིལ་པོར་གནས་པའི་སྐབས་ཟེར།

བོན་པ། འདོན་པའམ་བཟླས་བརྗོད་བྱེད་པའི་དོན། དཔེར་ན་ཚིག་དང་རིག་སྔགས་འདོན་མཁན་ལ་བོན་མོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བོན་མོ་ལ་གཟིགས། བོན་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡང་རིག་སྔགས་བཟླས་བརྗོད་བྱེད་པ་ལ་བཏགས་པར་སེམས་སོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བོན་པ་ནི་བཟླས་

པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པ་ལས། ཡི་གེ་དྲུག་པའི་རིག་སྔགས་འདི་བོན་ཞེས་དང་། གང་གི་ཚེ་འདི་བོན་པ་དེའི་ཚེ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་དང་ཤ་ཟ་དང་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེར་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བོན་མོ། ཚིག་དང་རིག་སྔགས་སོགས་འདོན་མཁན་ལ་ཟེར། འདིའི་མོ་ཞེས་པ་བུད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་མ་ཡིན། དཔེར་ན་ཛམ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །ལེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་མདོ་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་༼ ཨཿ ༽༡༠༣ན༧ལས། ཚེ་འདི་ལ་བོན་མོ་བྱས་ནས་འདྲེ་གདོན་གྱི་ཚིག་འདོན་ཅིང་གཞན་དག་བསླུས་ཏེ་ནོར་བླངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤི་འཕོས་ནས་ཤའི་རི་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

བོལ་གོང་། རྐང་ལག་གི་རྒྱབ་ཀྱི་འབུར་གོང་གི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། བོལ་གོང་ནི་རྐང་མགོའི་མདུན་སྟེང་དང་ལག་མཐིལ་གྱི་ལྟག་མ། ཞེས་གསུངས།

བོལླ། (ལེགས་སྦྱར) ཕོ་རྟགས། ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལས། ནུ་མ་སྦྱངས་པ་བོལླ་གྱུར། །ཀཀྐོ་ལ་དབུས་ཡང་དག་གནས། །འཁྲམ་གཉིས་དྲིལ་བུ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱ་ཀ་ལན་ད་ཀ། (འདུལ་བ) ཀ་ལནྡ་ཀ་དང་དོན་འདྲ།

བྱ་ཁྱུང་། <ག་རུ་ཏ> མཁའ་ལྡིང་། འདབ་ཆགས་མིའི་གཟུགས་ཅན་ཆེན་པ་ཞིག་སྔར་བོད་ལ་བྱུང་ཚུལ་ཡིག་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་གསལ་བ་ཙམ་མ་ཟད། དེའི་རིགས་བརྒྱུད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་གོང་སྤྱིལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་རང་རྣམ་ནོར་བུ་སྣ་ཚོགས་པའི་མདོག་ཅན་ཤོག་གྲངས་༤བ་༣ ན་གསལ་ཞིང་། དེ་གནས་པའི་བྲག་ཕུག་ཀྱང་གནས་བཤད་ཤོད་རྒྱུན་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་འདུག དགོན་སྟེང་འགའ་ཞིག་ལ་བྱ་ཁྱུང་གི་སྒོང་ཡིན་ཟེར་བའི་སྒོང་ཆེན་པོ་རྟེན་ཁྲོད་དུ་བསྒྲིགས་པ་དག་འདུག་པ་དེ་ཚོ་ནི་ཨ་ཕེ་རི་ཀའི་ནང་ཡོད་པའི་ཨོ་སེ་ཀྲི་ཅེ་Ostrich ཟེར་བའི་བྱ་ཆེན་དེའི་སྒོང་ཡིན་པར་ངེས་ཤིང་། ཁྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བྱས་ན་སྒོང་དེ་ཚོ་ལས་བཀྲ་འགྱུར་ཁ་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་དགོས་ངེས་རེད། ཅེས་སྨྲ་སྨྲབ་པ་དབང་ཕྱུག་བདེ་ལྡན་གྱི་

སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་ནང་གསལ། ཡང་། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་མར་ཀོ་པོ་ལོའི་ Travels of Marco Polo ལམ་ཡིག་༣༡༣ The great island of Madagascar ནང་། གཟུགས་དབྱིབས་བྱ་རྒོད་དང་འདྲ་ལ་གླང་ཆེན་ཡང་སྤར་མོས་འཁྱེར་ནུས་པའི་བོངས་ཚོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་བྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ཤིང་། གླང་ཆེན་སྤར་མོས་བཟུང་ནས་མཁའ་ལ་འཕུར་བསྐྱོད་བྱེད་པའི་རི་མོ་དག་ཀྱང་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པ་དེ་བོད་པས་བྱ་ཁྱུང་ཟེར་བ་དེ་ག་རང་དུ་འདུག་སྙམ། འདིའི་དོགས་གཅོད་གཤམ་དུ་གཟིགས། དེའི་སྒོང་ཆེན་པོ་ཞིག་དབྱིན་ཡུལ་གྱི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་སྒོང་དེའི་ཤུན་སྐོགས་ཀྱི་ནང་ལི་ཀྲར་བརྒྱད་མ་ཟིན་ཙམ་གྱི་ཤོང་ཚད་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་མཚན་ཡིག་ཏུ་འཁོད་འདུག བྱ་འདི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་ཙམ་གྱི་བར་དུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་ཅིང་། བྱ་འདིའི་རུས་སྒྲོམ་ལ་གཞིགས་ཏེ་བཟོས་པའི་བྱ་དེའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་བལྟས་ཚེ་བྱ་དེ་གཟུགས་དབྱིབས་ཨོ་སི་ཀྲི་ཅེ་ Ostrich དང་འདྲ་ལ། མཐོ་ཚད་པི་ཀྲིའམ་ཀང་ཁྲ་བཅུ་ཙམ་ཡོད་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པར་གཞིགས་ན། ང་ཚོས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་བྱ་ཁྱུང་དང་མི་འདྲ་བར་སྣང་ངོ་། །ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདི་ལ་ elephant bird གླང་ཆེན་བྱ་ཟེར།

བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས། བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་ལ་གཟིགས། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་སོགས་སུ་བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སྣང་ངོ་། །

བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི། <གྲི་ཏྲ་ཀུ་ཊེ> རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བྱང་ངོས་ལ་གི་ཛྫ་ཀུ་ཊེ་བྱ་བ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་བོ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་མདོ་གསུངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་གནས་ཆེན་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོར་བྲག་བྱ་རྒོད་ཀྱི་མགོའི་དབྱིབས་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པར་གསུངས་ལ། ལོ་རྒྱུས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཤེར་ཕྱིན་མདོ་གསུངས་པའི་ཚེ་ཞིང་གཞན་ནས་བྱང་སེམས་དུ་མ་བྱ་རྒོད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་ཏེ་ཆོས་ཉན་པར་འོངས་པས་ཡིན་པར་བཤད། ཅེས་རྗེ་གུང་ཐང་པ་གསུང་། ཡང་། རིའི་རྩེ་མོ་བྱ་

གྲོད་དང་འདྲ་བ་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། ཡང་། ཡུལ་ལྗོངས་དེ་རྒྱ་ཆེ་བས་བྱ་གྲོད་ཕུང་པོའི་རི་སྟེ་མཐོ་ལ་བྱ་མང་པོ་འདུ་བའི་ཕྱིར་མིང་དུ་བཏགས་སོ། །ཞེས་རྡོ་ན་མི་ཏྲའམ་ཡེ་ཤེས་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་གནས་བཤད་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་མདོ་དཀོན་བརྩེགས་༼ ཀ་པའི ༽དབུ་ན་བཞུགས་སོ། །

བྱ་རྒྱུད། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་རིམ་པས་ཕྱིའི་བྱ་བ་དང་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ལས་ཕྱིའི་བྱ་བ་ཁྲུས་དང་ཉེ་རེག་སོགས་གཙང་སྦྲ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། བསྒོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་པན་ཚུན་བལྟ་བའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ནུས་ལ་དེ་ཡན་ཆད་ལམ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་སྟོན་པའི་རྒྱུད། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་བྱ་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །

བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུམ་རྡས་ཉེར་ལྔ། སྤྱན་ཆེར་པའམ་ཀཱཎྜ་ཀཱ་རི། དབང་ལག རྒྱ་མཚོའི་ལྦུ་བ། ཤུ་དག སླེ་ཏྲེས་ཏེ་སྨན་ལྔ། གསེར་དངུལ་ གཡུ་བྱུ་རུ་མུ་ཏིག་སྟེ་རིན་ཆེན་ལྔ། ནས་འབྲས་གྲོ་སྲན་མ་སོ་བ་སྟེ་འབྲུ་ལྔ། ཙན་དན་དཀར་དམར་གུར་གུར་གུམ་དྷཱ་ཏི་སྟེ་དྲི་ལྔ། སྦྲ་རྩི། ཀ་ར། ཞོ། འོ་མ། མར་ཏེ་ཕྱེ་ཡི་བདུད་རྩི་ལྔ་དང་བཅས་བྱ་རྒྱུད་ཡུམ་རྡས་ཉེར་ལྔའོ། །

བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གམ་སྒོ་དྲུག དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། པདྨའི་རིགས། རྡོ་རྗེའི་རིགས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རིགས་གསུམ་དང་། ནོར་བུའི་རིགས། ལྔས་རྩེན་གྱི་རིགས། འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་རིགས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་རིགས་གསུམ་སྟེ་བྱ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་གོ།

བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས། 1 (འབྲས་དུས་ཀྱི་བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས) བདག་གཞན་གྱི་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་རྫོགས་པར་སྒྲུབ་པར་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཟེར། ཡང་ན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བསྟོད་པ་འགྲེལ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱིས་མཛད་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར། འགྲོ་བ་རྣམས་གདུལ་བའི་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་མ་ལུས་པ་མཛད་པར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར་རོ། །2 (རྒྱུ་དུས་ཀྱི་བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས) འཇིག་རྟེན་

པའི་བྱ་བ་དང་དགོས་པ་རྣམས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ། བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཟེར།

བྱ་ཆེན་པོ། 1 བྱ་པིང་ཀུར་མའི་མིང་། རྫེའི་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་ཟིན་བྲིས་ལས། བྱ་ཆེན་པོ་ནི། མགོ་བོ་དཀར་ལ་ལུས་པོ་ནག་པ། དེང་སང་གི་ཋོལ་བར་གྲགས་པ་འདི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ཋོལ་བའམ་བྱ་ཋོལ་བ་ནི། བྱ་ནེ་ལེའམ་པིང་ཀུར་མའི་མིང་ངོ་། ། 2 དེང་སང་འགའ་ཞིག་གོ་བར་འདོད་པ་ཡང་ཡོད། བྱ་གོ་བ་ནི། མགོ་སེར་མགོ་ནག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བྱ་ཆེན་ཞིག་ཅེས་ཟེར་བའང་ཡོད།

བྱ་རྟེང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ "བྱ་བརྟངས" ཀྱི་དོན་ལ་བཤད།

བྱ་བརྟངས། བྱ་རྒྱུང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། བྱ་བརྟངས་ཞེས་པའི་བརྟངས་ནི་བརྒྱངས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་མཐིང་པ་བསྔར་བ་ལ་མཐིང་པ་བརྟངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་ན་བརྟངས། བསྔར། བརྒྱངས། རྒྱང་རྣམས་འདིར་དོན་འདྲའོ། །ཚིག་འདིའི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་བྱ་བྲེའུ་རྣམས་གཤོག་པ་དང་རྐང་ལག་རྐྱོང་ཤད་བྱེད་པ་དེ་ལས་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །

བྱ་གཏོར། མི་རོ་བྱ་རྒོད་ལ་སྦྱིན་པ།

བྱ་ཐལ། བྱ་བྲུན། བྱ་སྐྱག

བྱ་འདབ། སྣེའུ་ཁུང་གི་གྲབ་ལྷེ་ཉིས་བརྩེགས་ལྟར་ལྟམ་བཏང་བ་བྱ་འདབ་སྟེ། བྱ་འཕུར་བའི་མཇུག་སྒྲོའི་དབྱིབས་སུ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས།

བྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་བརྩོན་འགྲུས་འབར། (འདུལ་བ) གཙང་རོང་གི་གཡུང་དྲུང་ལྷུགས་ལུགས་ལ་འཁྲུངས། འབྲི་ཤེས་རབ་འབར་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས། སོག་ཚུལ་ཁྲིམས་བླ་མ་ལས་འདུལ་བ་གསན། ཁོང་གཤེགས་རྗེང་རྒྱ་འདུལ་བ་དང་རྨ་ཚོ་བླ་ཟུར་དུ་བྱས་པའི་དྲུང་དུ་སྦྱངས་པས་མཁས་པར་མཁྱེན་ཏེ། འདུལ་བ་བྱ་ལ་ཐུག་ཅེས་པའི་ཁ་སྐད་ཀྱང་བྱུང་། རྒྱལ་ཚ་ཞང་ཡེ་ཤེས་ལ་དབུ་ཚད། ཟངས་དཀར་ལོ་ཙྪ་བ་ལ་ལོ་ཙྪ་ལ་ཡོ་ག སྟོང་ལུང་པ་ལ་བཀའ་གདམས་གསན། ཟུལ་ཕུར་འདུལ་གྲྭ་བསྐྲུངས། པེ་ཀར་གྱིས་བཙུན་ཆུང་དུ་སྤྲུལ་ནས་ཞབས་ཏོག་བྱས་པས་འདུལ་བ་དང་འགལ་བ་ན་བཟའི་སྤྱུ་ཕྱིར་བསྟན་པ་

གཅིག་ལས་མ་མཐོང་བས་དད་དེ་བྱ་ཏྲི་ཀ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་གྲོགས་བྱེད་པར་ཞུས། ཕག་གྲུའི་དགེ་སློང་གི་མཁན་པོ་མཛད། ལོ་དགུར་ཚོགས་པ་བསྐྱངས་ནས་མཐར་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་དེ་དོན་དྲུག་པ་ལ་ཟླུལ་ཕྱུར་གཤེགས། ཞེས་གོང་སྨྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༤༡༨ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

བྱ་ན། <བྱཱུ་ན> 1 ཚོད་མཐའ་སྣུགས་མ། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། བྱཱུ་ན་ཞེས་པ་ཚོད་མཐའ་ཟས་སྣུགས་མ་ལ་འཇུག་པ་ཟུར་ཆག་པས་བྱ་ན་དང་། ཞེས་གསུངས། 2 ཟས་ཀྱི་བྲོ་བ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་རྫས་ཤིག 3 ཐུག་པ།

བྱ་པ། བྱ་གསོད་མཁན།

བྱ་བ་ཅུང་བ། (འདུལ་བ) 1 ལས་ཀ་ཅུང་ཅུང་། 2 འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་མི་བྱེད་པའི་སྐབས་བདེ། 3 ཡོ་བྱད་མང་པོ་མི་འཛིན་པ།

བྱ་བ་བྱས་པ། 1 ལས་ཀ་བྱས་ཟིན་པ། 2 ཉོན་མོངས་སྤྱངས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་མོངས་སྤྱངས་པ་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་བྱས་པས་སོ། །

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ། མེས་སྲེག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའོ། །འདི་ཡང་། འདི་ནི་ཆོས་སོ་འདི་ནི་བྱེད་པ་པོའི་ཆོས་འདིས་ནི་བྱ་བ་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཚོལ་བའོ། །

བྱ་མ། བྱ "མ་ཡིན" ཞེས་པའི་བསྡུས་ཚིག

བྱ་མ་རྟ། 1 ཕོ་ཉ། བང་ཆེན། ཡིག་འཕྲིན་སྐྱེལ་གཏོང་བྱེད་མཁན་དང་སྦྲག་པའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཨ་ཙི་འདི་བྱ་ཡང་མ་ཡིན་རྟ་ཡང་མ་ཡིན་ཀྱང་དེ་འདྲའི་མགྱོགས་པ་ལ་ཨང་ཞེས་ཡ་མཚན་དང་ངོ་མཚར་བའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཅིག ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། བྱ་ལས་བྱུལ་ཞིང་རྟ་ལས་མགྱོགས་ཙམ་དུ་འགྲོ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་ཞེས་གསུང་མཁན་ཡང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བྱ་མ་ཞེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། 2 ཉན་རྣ་དང་བྱ་རར་བ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། བྱ་མ་རྟ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་རྣ་སྟེ་བྱ་རར་བ

ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས།

བྱ་མ་བུམ། ཆུ་བླུག་སའི་བུམ་པའི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྱ་མ་བུམ་ནི་ཆུ་སྣོད་ཀྱི་རིལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱ་མོ་ལབ། (འདུལ་བ) བྱ་དགའི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༡༢༥བ༥ལས། བྱ་མོ་ལབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་བའི་སྒྲིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱ་རྒྱུད། (འདུལ་བ) ཐང་ཆད་པ་དང་གཉིད་ནི་སྐབས་ཁ་གདངས་ཤིང་རྐང་ལག་བརྐྱང་བའི་དོན། འདི་ལ་རྐྱོང་ཤད་བྱེད་པ་ཡང་ཟེར། ལུས་གྱེན་དུ་འཚུ་བ་དང་ལུས་བརྐྱངས་པ་ལའང་ཟེར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ་པ ༽༨༢བ༣ ལས། བྱ་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་གྱེན་དུ་འཚུ་བའོ། །ཞེས་དང་། ༡༣༢བ༨ལས། བྱ་རྒྱུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་བརྐྱངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་གསུམ་ཙམ་སྣང་སྟེ། བྱ་རྒྱུད། བྱ་སྒྱུད། བྱ་རྒྱུངས། བྱ་བརྒྱངས། འདིའི་བརྒྱངས་ནི་བརྐྱངས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་མཐིང་པ་བསྣར་བ་ལ་མཐིང་པ་བརྒྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་ན་རྒྱུད་དང་། བརྒྱངས། བསྣར། བརྐྱངས་རྣམས་འདིར་དོན་འདྲའོ། །ཚིག་འདིའི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ནི་བྱ་བྱིའུ་རྣམས་གཤོག་པ་དང་རྐང་ལག་རྐྱོང་ཤད་བྱེད་པ་དེ་ལས་བྱུང་བར་སེམས་སོ། །

བྱ་རྒྱུངས། (འདུལ་བ) བྱ་རྒྱུད་དང་འདྲ།

བྱ་སྒྱུད། (འདུལ་བ) བྱ་རྒྱུད་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། སེང་གེ་དང་ཁྱུ་མཆོག་གི་གདམ་རྒྱུད་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༥༠བ༡སོགས་ན་གསལ་ལོ། །

བྱ་ཚིག 1 བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པ་ལ "བྱ་ཚིག" ཟེར། དཔེར་ན་ལྕགས་གསེར་དུ་བསྒྱུར་བར་བྱ། ཞེས་པའི་བསྒྱུར་ལྟ་བུའོ། །དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས། བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པར་བྱ་ཚིག་ཟེར། ཞེས་བཤད། འདི་ནི་བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་བྱ་ཚིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། 2 ལས་ཚིག་སྤྱིའི་མིང་། བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་

རུང་། མ་འབྲེལ་རུང་། བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པ་དང་། བྱ་བར་འགྱུར་བ། བྱེད་བཞིན་པ་གང་རུང་སྟོན་པའི་ཚིག་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་ཚིག་ཟེར་རོ། །མདོར་ན་བྱ་བ་བྱེད་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་ཚིག་ཟེར་རོ། །

བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་གི་ཁྱད་པར། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པར་བྱ་ཚིག་གམ་བྱ་ལས་དང་། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བར་བྱེད་ཚིག་གམ་བྱེད་ལས” ཟེར། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས། བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པར་བྱ་ཚིག་དང་། ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བར་བྱེད་ཚིག་ཟེར། ལས་ཚིག་ལ་བྱ་ཚིག་ཟེར་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །

བྱ་ཟར། བྱ་སྐད་དང་པོ་སྒྲོག་པ་ལ་ཟེར། འདི་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ཅིག་ཡིན་པར་སྣང་ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།

བྱ་རོག ཕོ་རོག་སྟེ་བྱ་ནག་པོ་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། རོག་ནི་རོག་པོ་སྟེ་ནག་པོའི་དོན་ཡིན་པས་བྱ་ནག་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

བྱ་རོག་ཁང་པ། (འདུལ་བ) 1 ཆོས་གོས་སོགས་ཀྱི་ལྟེབ་ཆགས་མི་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་གནན་པའི་བྱ་རོག་གི་ཁང་པ་འདྲ་བའི་ཆེམ་བུ་སྦོན་པོ་ཟུར་གསུམ་པ་ཞིག ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ལྟེབས་པར་མི་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱ་རོག་གི་ཁང་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་སྐུད་པས་གནན་པ་ནི་བྱ་རོག་གི་ཁང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།། 2 འབོལ་སྟན་གྱི་ནང་ཚངས་ཐན་ཚུན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་ཁོད་སྙོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟན་གྱི་དཀྱིལ་དཀྱིལ་དུ་བཏབ་པའི་བྱ་རོག་གི་ཁང་པ་འདྲ་བའི་ཆེམ་བུ་ཟུར་གསུམ་པ་ཞིག རྩ་རང་འགྲེལ་ (རང་གི་རྣམ་བཤད) ལས་ཀྱང་། བལ་དང་། ཤ་ན་དང་། རས་བལ་དང་། རས་མ་དག་དང་། ལོ་མའི་ཚོགས་དག་གིས་ཀྱང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདིར་རུང་བར་གྲགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་སྨོས་པར་མ་ཟད་ཀྱི། བཟང་པོའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མདོ་མདོར་བྱ་རོག་ཁང་དག་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་དུ་ཁོད་སྙོམས་པར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་འདིར་དོན་

ཏོ། །དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར་སྟན་ནང་ཚངས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་སྒོམས་པར་ཁྱབ་ཅིང་། གཞན་དུ་མི་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱ་རོག་གི་རྐང་པ་འདྲ་བ་དག་གིས་གཟུངས་གདབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 ཕོ་རོག་གི་རྐང་པ།

བྱ་རོག་གི་མགོ། (འདུལ་བ) སོར་བཞིའི་ཚད་དེ། མཐེ་བོང་དང་ཉེ་བའི་མཛུབ་མོའི་ (སྤྱིར་མཛུབ་མོ་ཞེས་པ་མཛུག་གུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་ཡིན་མོད། འདིར་མཛུབ་མོ་ནི་མཐེ་བོང་ནས་བརྩེས་པའི་མཛུག་གུ་གཉིས་པ་དེའི་མིང་ངོ་) ཚིགས་དབུས་མར་མཐེ་བོང་གི་ཚིགས་སྦྱར་བའི་ཚད། སྒྲ་བཤད་ནི། མཐེ་བོང་གི་ཚིགས་དབུས་མ་དང་མཛུབ་མོའི་ཚིགས་དབུས་མ་གཉིས་སྦྱར་བའི་ཚེ་བྱ་རོག་གི་རྐང་པ་དང་འདྲ་བའི་བཟོ་དབྱིབས་ཤིག་ཐོན་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མཐེ་བོང་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་མཛུབ་མོ་གང་ཡིན་པ་དེའི་དབུས་མའི་ཚིགས་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཚིགས་ཀྱི་ལོགས་གང་ཡིན་པ་དེའི་སྟེང་དུ་མཐེ་བོའི་ཚིགས་བཞག་པར་གྱུར་པ་ལས་མཐོར་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདིར་བྱ་རོག་གི་མགོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་བྱ་རོག་གི་རྐང་པ་དང་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་འདི་ལ་ཡང་སོར་བཞི་པོ་ནའི་ཚད་དུ་རྣམ་པ་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱ་རོག་གིས་ཁང་བཟང་མཆོན་པ། ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁང་པ་མི་ཤེས་པའི་མི་ཞིག་ལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁང་པ་གང་ན་ཡོད་སྟོན་པའི་ཚེ། བྱ་རོག་གང་དུ་བབས་ཡོད་པའི་ཁང་པ་དེ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཁང་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད་ན། ཁང་པ་དེ་སུའི་ཡིན་པ་མཚོན་པའམ་གོ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་དོན་ནོ། །བྱ་རོག་གིས་ཁང་བཟང་མཆོན་པ་འདི་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དུ་གསལ།

བྱ་རོག་མགོ། (འདུལ་བ) བྱ་རོག་གི་མགོ་དང་འདྲ།

བྱ་རོག་གདོང་། 1 <ཀླུ་ཀ་ཨུ་ཁཾ> བྱ་རོག་གི་མཆུ་ཏོ། 2 (གསང་སྔགས་ཀྱི་གབ་ཚིག་ཅིག་སྟེ། མོ་

མཚན་གྱི།) བྱ་ལེའི་མིང་། ཕྱི་རྒྱལ་བས་clitoris ཟེར་བ་དེའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བྱ་རོག་གི་མཆུ་ཧོ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་བྱ་རོག་གདོང་ཞེས་བཏགས་སོ། །འདི་ལ་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་མཁའ་འགྲོ་གདོང་ཡང་ཟེར། འདིའི་མཁའ་འགྲོ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱ་སྤྱི་འམ་བྱ་རོག་གི་མིང་ངོ་། །

བྱ་རོག་འུག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས། ཕན་ཚུན་བསམ་སྤྱོད་མི་མཐུན་པ་བྱ་རོག་དང་འུག་པ་ལྟར་གྱུར་པའི་དཔེ།

བྱ་ལས་དང་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར། བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་ལ་གཟིགས།

བྱ་ལེ། མོ་མཚན་གྱི་བུ་གའི་གོང་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཤ་འབུར་ཆུང་ངུ་དེའི་མིང་། འདི་ལ་བུད་མེད་ཀྱི་ཟེའུ་འབྲུ་ ཞེས་ཀྱང་ཟེར། འབྲུག་རྫོང་ཁའི་ཚིག་མཛོད་དུ་བྱ་ཧླི་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། ཕྱི་རྒྱལ་བས་clitoris ཟེར་བ་དེའོ། །འདི་ལ་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱ་རོག་གདོང་དང་། མཁའ་འགྲོ་གདོང་ཞེས་ཟེར། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྩ་དབུ་མའི་མར་སྣེ་འདི་ལ་ཐུག་ཡོད་པར་བཤད་པས། འདི་ལ་རེག་ན་ཨི་ཙི་གུ་ལུ་ཟ་བའི་ཚོད་ཙམ་གྱི་ཧ་ཅང་གི་ཚོར་བ་རྙོ་བའམ་ཚོར་སྐྱེན་པ་ཞིག་སྟེ། བུད་མེད་རྣམས་ཀྱི་འཁྲིག་པའི་བདེ་བ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་འདི་ལ་རེག་ན་འབྱུང་བ་ཡིན།

བྱ་ཤང་ཤང་ཏེའུ། ཤང་ཤང་ཏེའུ་ལ་གཟིགས།

བྱང་ཁོག བྲང་ཁོག་དང་དོན་གཅིག

བྱང་གྲོལ། ཐར་པའི་མིང་།

བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ། ཐར་པའི་ལམ། ལམ། ཐར་ལམ་དང་ལམ་དོན་གཅིག་ཡིན འཕགས་པའི་ལམ་བཅས་ཀྱི་མིང་།

བྱང་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་ཆེ་གཟུངས། ཨ་ཏེ། བ་ཏེ། ན་ཏེ། ཀུན་ཏེ། ཏེཀྣི། ཙཀྣི་ཐ་རཀྣི། ཤུ་རུ་མ་ཧྲི། རུ་རུ་མ་ཧྲི། ཕུ་རུ་ཧྲི་ལི་མི་ལི། སརྦ་ཛྙཱ་ཏུ་པ་དཀྣ། ན་མས་སརྦ་སརྦ་ཛྙཱ་ཧཾ། སི་ཛྙཱ་རྟུ་མེ་མཏྲ་པཱ་དཀྵཧྣཱ། (སྔགས་འདི་ལ་ཞུས་དག་ངེས་པར་དགོས) ཞེས་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་དྲན་

པའི་གསང་སྔགས་ཡི་གེ་ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་སྐྱེ་རེངས་ཤར་བའི་ཚེ་ཅི་རིགས་བཟླས་པས་དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་སེལ་ཞིང་ཚེ་སྲིང་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྒྲོད་འཇུག་འགྲེལ་པར་གསལ།

བྱང་ཆུབ། (མར་ཕྱིན) 1 (རྒྱུད་བླ་མ) སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཟེར། གོ་སླ་བར་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་བྱང་ཆུབ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡང་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལ་སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ལ་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཟེར། བྱང་ས་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་༼ ཤོ་པ ༽༡༩༧བ༥ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་སྤངས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྤངས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་ནས་དྲི་མ་མེད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་ནས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲིབ་པ་བྱང་ཞིང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའམ་ཆུབ་པས་ན་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ། །མདོར་ན་བྱང་ཞེས་པས་སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་དང་། ཆུབ་ཅེས་པས་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་བསྟན་ཏོ། །ནམ་མཁའ་སྤྲིན་དང་བྲལ་བ་དེ་སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དཔེ་དང་། ཉི་མ་འོད་གསལ་བ་དེ་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དཔེར་རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་དབྱེར་མེད་པས། །ནམ་མཁའ་བཞིན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དང་། །སྤངས་པ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་བླ་མའི་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེར་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པའི་ཆོས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ། སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་མཉམ་རྗེས་དབྱེར་མེད་པས་བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དབྱིངས་སྤངས་པ་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཡོད་དོ། །2

(མངོན་རྟོགས་རྒྱན) དྲི་མ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ལ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དོན་དམ་པར་ཟད་སྐྱེ་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་དག་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དོན་དམ་པར་དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་ཅིང་། ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་༼ ད ༽༥༤ བ༨ལས་ཀྱང་། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལ་དེའི་ཕྱོགས་ཏེ། རྗེས་སུ་མཐུན་ཞེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 (མཛོད) རང་རྒྱུད་ལ་དྲི་མ་ཟད་ཅིང་སླར་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་ཤེས་པ་ནི། ཟད་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཏེ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཤེས་པར་བྱར་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྒྲིབ་པ་ཟད་ཅིང་སླར་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །གོང་གི་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ལས་རྒྱུད་བླ་མའི་བཤད་ཚུལ་ཉིད་ལེགས་པར་སྣང་ངོ་། །

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་དང་འདྲ། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་གཟིགས།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས། (ཕར་ཕྱིན) སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཟེར་ལ། དེའི་རྒྱུའམ་གཞི་ལ་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཅེ ༽༡༨༢ན༥ལས།

བྱང་ཆུབ་ནི་སྤྱངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། དེ་ལ་སྤྱངས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤྱངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡེ་ཤེས་ནི་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་དང་། སོ་སོར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དང་། བྱ་བ་སྒྲུབ་པའོ། །བྱང་ཆུབ་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་རྒྱུ་འམ། གཞི་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའང་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་པ་བཞི་དང་། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་ལ་སོགས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ། (ཕར་ཕྱིན) བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་དོན་གཅིག

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གཞི། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གཞི་ནི་རྡོ་རྗེའི་གདན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་དྲུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ནི། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་བདུན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅེས་བྱའོ། །སྒྲ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །ཡང་ན་མཆིམས་མཛོད་ལས། བྱང་ཆུབ་ནི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ནི་འདིར་ཆ་ཤས་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དེས་ན་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་དང་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྷས་བྱིན་གྱི་རིལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། 1 གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སེམས། 2 (སྔགས) ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལམ་མམ། ཐབས་ཤེས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། རྗེའི་སྨྲས་དོན་ལྷ་བའི་མིག་འབྱེད་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། 3 (སྔགས) ཐིག་ལེ་དཀར་དམར། དཔེར་ན་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཉིད་དམ་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ། དེ་ལ་གདོད་མའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས། གཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། ཐོག་མ་ཐ་མ་མེད་ཞི་བ། །དངོས་དང་དངོས་མེད་ཟད་པའི་གཙོ། །སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་དབྱེར་མེད་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་གཞི་དང་། ལམ་དང་། འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས།

བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ། 1 ལག་པ་གཡོན་པའི་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་གྱི་མཛུབ་མོ། གཡས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་གྱི་ནང་དུ་བཅུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མིང་། འདི་རྣམ་སྣང་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཡིན། གསང་འདུས་ཀྱི་ཚོ་གའི་ནང་སྣང་། 2 རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་ལས་མཛུབ་མོ་གཀར་བའི་ཕྱག་རྒྱའི་མིང་སྟེ། སྡིགས་མཛུབ་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། སྡིག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱའོ། །ཁྲི་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེའི་འཇིགས་བསྐྱེད་དཔེ་ཐུང་༥༥ལས། སྡིགས་མཛུབ་ནི་སྡིག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་ལས་མཛུབ་མོ་གཀར་བ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱའམ། ཞེས་གསུངས།

བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན། <མཧཱ་བོ་དྷི༔> གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོའི་ནང་གི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་བྱིན་ཅན་དེ་ལ་མཧཱ་བོ་དྷི༔རམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཞུ་བ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ། མཧཱ་བོ་དྷི༔ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་གཉིས་པ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའམ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་བཞེངས་པའི་གྲུ་བཞི་བང་རིམ་བཞི་པ་ཅན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཞིག

བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་།

བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ། <བོདྷིམཎྜཿ> 1 རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་ས་གཞིའི་མིང་། ཞིབ་པར་བཤད་ན། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་ན་རྒྱར་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་གྲམ་གྱི་ས་གཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཟེར། ས་གཞི་དེར་གཤེགས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་ཟེར། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་མིང་འདི་ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་མིང་དུ་བཏགས་ཤིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རྡོ་རྗེ་གདན་སྤྱི་དང་། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལའང་མིང་ཐོགས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་ལ་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་ལ། སྟོན་པས་སྟོན་དེར་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་བྱས་པས་ན་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་བོའི་ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་མཐར་ཐུག་པར། །མི་ལྡོག་པ་ཡི་སེམས་ཀྱིས་སུ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ནི་དྲང་བའི་དོན་དུ་དཔལ་རྡོ་རྗེའི་གདན་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་གནས་དང་། འོག་མིན་གྱི་གནས་དཔལ་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ངོ་། །དེ་དག་ཏུ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྙེས་པས་ན་སྙིང་པོའོ། །ངེས་པའི་དོན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བརྙེས་པའི་གནས་འདི་ཡིན་བྱ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྙིང་པོ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་མཎྜ་ཞེས་པ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་སྙིང་པོ་དང་། དཀྱིལ། སྦོ། ས་སྟེགས་གྲུ་བཞིའམ་གོར་མོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྙིང་པོར་བསྒྱུར་བས། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །མང་པོས་དེ་མ་གོ་བར་སྙིང་པོ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་དྭངས་བཅུད་སོགས་ལ་གོ་གིན་བཤད་པས་ཤིན་ཏུ་གོ་དཀའ་བའི་ཚིག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །དེས་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་མཎྜ་དང་མཎྜལ་ཞེས་པ་དཀྱིལ་ལམ་སྦོ་ལ་བསྒྱུར་ནས། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་སྦོ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་སྐད་དོད་བོདྷི་མཎྜ་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༼ ཙ ༽༨༥བ༥ན་གསལ། ཡང་ན་འདིའི་སྙིང་པོ་ཞེས་པ་སའི་སྙིང་པོ་ལ་གོར་རྡུང་ངམ་སྣམ་སྟེ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་༼ མ ༽༡༥བ༨ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སའི་སྙིང་པོའི་གདན་གནན་པ་

དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་ལྟར་གསལ་བས། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་གི་དྲུང་གི་སའི་སྙིང་པོའམ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དཔྱད། 2 རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ནི་ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་ལས་རྡོ་རྗེ་གདན་དང་འོན་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པོའི་ཞིང་ལ་ལ་བཤད་དོ། །ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་རྡོ་རྗེའི་གདན་ལས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་བགྲོད་པའི་གནས། ཞེས་གསུངས་སོ། །3 འོག་མིན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ལ་ཟེར། ཁུངས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་ལ་གཟིགས། 4 མི་གནས་པའི་མྱང་འདས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་དེ། རྗེའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྙེ་མ་ལས། སྙིང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་དུས་འདི་ནས་བཟུང་ནས་ཇི་སྲིད་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་གནས་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ལས། རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཞེས་འབྲེལ་སྒྲ་སྦྱོར་དགོས་མི་དགོས། སྦྱོར་རུང་མི་རུང་གི་དོགས་གཅོད་གོང་དུ་གོ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་གཟིགས།

བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་གཞི། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་དང་འདྲ།

བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་གི་ས་གཞིར་ཐེབས་པ་ལ་ཟེར། དེ་འདྲའི་ས་གཞི་དེ་ལ་བརྗོད་ས་ནའམ་རྡོ་རྗེ་གདན་ཟེར་རོ། །རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་པའི་ཐོག་མའི་ཐ་སྙད་འཇུག་གཞི་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་སུ་རིམ་གྱིས་དེའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་ལའང་རྡོ་རྗེ་གདན་ཞེས་མིང་ཐོགས་སོ། །དེ་

ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་ཞེས་འབྲེལ་སྒྲ་བྱས་ཀྱང་མི་འཐད་པ་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྡོ་རྗེའི་ས་གཞི་ལ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་དངོས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཡིན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གནས་དེར་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་མངོན་དུ་མཛད་པས། གནས་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ཞེས་མིང་ཐོགས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་། བྱང་ཆུབ་ཤིང་ལ་གཟིགས།

བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེ། རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༢༠༣ལས། བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་འདྲ་བར་བལྟས་ནས་བདག་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་པ། 1 སྤྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ། 2 མངོན་དུ་བྱས་པའམ་ཐོབ་པ། 3 བསྐྱེད་པ། དཔེར་ན་ས་བོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། ཕྱག་མཚན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། སྐུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད།

བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན། ལམ་སྒྲོན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱང་ཆུབ་ཤིང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱ་གར་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་ཐོག་མར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚེ་ཤིང་གང་ལ་སྐུ་རྒྱབ་གཏད་དེ་བཞུགས་པར་མཛད་པའི་ཤིང་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཤིང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། འདིའི་རྩ་བར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་མཛད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་པི་པླལ་ཟེར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཤིང་ནི་པི་པླལ་ཤིང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ལུང་ཐུན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས། ཡང་། ཨ་ཤྭད་ཐ་ཞེས་ཀྱང་འབོད་པ་སྣང་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཐུབ་དབང་ལ་བསྟོད་པ་ལས། མཁས་པའི་སྐྱེ་བོས་བསྟེན་པའི་མ་གཱ་དྷ། །མི་མཇེད་ཞིང་གི་སྙིང་པོ་རྡོ་རྗེ་གདན། །གང་དེར་ལེགས་སྤྱད་བརྒྱས་བསྐྱེད་བྱང་ཆུབ་

ཤིང་། །ཨ་ཤྭད་ཐ་ཞེས་གྲགས་པ་དེའི་དྲུང་དུ། །བྱམས་པའི་མཚོན་གྱིས་བདུད་སྡེའི་དཔུང་བཅོམ་ནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་ཆུབ་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་ཐ་མོ་རྣམས་ཨ་ཤྭད་ཐ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། 1 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་གང་ཟག ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་སྤྱི་འི་མིང་། 2 སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་མ་བསྟན་གོང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་ཞུ་བ་རེད། དཔེར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ (བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ) འཚང་རྒྱ་ཁར་རྩྭ་ཚོང་གི་ཁྱེའུ་བཀྲ་ཤིས་ལ། བཀྲ་ཤིས་རྩྭ་ (བཀྲ་ཤིས་རྩ་ཞེས་པ་བཀྲ་ཤིས་པའི་རྩ་ལ་ཟེར་ཡིན་གྱི་རྩ་འཚོང་བཀྲ་ཤིས་ལ་འབོད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ) ནི་ང་ལ་སྦྱུར་དུ་བྱིན། །དེ་རིང་ང་ལ་རྩྭ་ནི་དོན་ཆེན་འགྱུར། །དཔུང་དང་བཅས་པའི་བདུད་ནི་བཅོམ་ནས་སུ། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཞི་བར་རེག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྟན་འདིར་བདག་ནི་ལུས་ནི་བསྐམས་ཀྱང་རུང་། །པགས་པ་རུས་པ་ཤ་རྣམས་ཞིག་ཀྱང་རུང་། །བསྐལ་མང་རྙེད་དཀའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར། །སྟན་འདི་ལས་ནི་ལུས་བསྐྱོད་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་ཀྱང་། (བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ) ཐ་སྙད་འདི་ལན་མང་པོ་བེད་སྤྱད་བྱས་ཡོད།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ལམ་གསུམ། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དགུ། སྦྱོང་ལམ་གྱི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་བཅུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོའི་ལམ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོལ་པའི་ལམ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་མཐར། གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར།

གེགས་སེལ་སྡུག་པའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྔ་ཡོད་དེ། ཚེ་འདི་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བཞི་དང་། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་སྦྲས་རྫོད་རིགས་ལ་དགུ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་བཞི། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོང་བའི་ལམ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་བཟོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡུལ་བདེན་བཞིས་བསྡུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་བཅུ་ཡོད་དེ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག། ཐབས་སྨོན་སྟོབས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དང་བཅུ་རྣམས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། བློ་སྟོབས་དང་བརྩོན་འགྲུས་དྲག་པོས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱེད་པས་ན། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། བོ་དྷི་སཏྭ་ཞེས་བྱ་བ་སཏྭནཡེཔྟཾ་སྟེ་བོ་དྷི་སཏྭ་ཞེས་པ་བོ་དྷི་ནི་བྱང་ཆུབ། སཏྭ་ནི་སེམས་དཔའམ་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བ་ལ་བྱ། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་བརྟུལ་ཞིང་མི་ཉུར་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། མཧཱ་སཏྭ་ཞེས་བྱ་བ་མཧཱ་ནི་ཆེན་པོ། སཏྭ་ནི་སེམས་དཔའ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྒྲལ་བའི་ཕྱིར། བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཞུགས་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། རང་དོན་མཐར་ཐུག་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་པ་ལ་དམིགས་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། ཡང་ན། རང་དོན་ཆོས་སྐུ་ཐོབ་པ་ལ་སེམས་པས་ན་སེམས་དཔའ། གཞན་དོན་གཟུགས་སྐུ་ཐོབ་པ་ལ་

སེམས་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་གསུང་བ་ཡང་རྗེའི་གསུང་དང་མཐུན་ནོ། །ཡང་ན། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་སེམས་པའམ་དམིགས་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་པ་དེ་རྒྱ་ཆེ་བས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའོ། །འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སློས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་དཔའ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ནི་དོན་ཐོབ་ཀྱི་འགྱུར་ཡིན་པར་མངོན་ཞིང་། དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་སེམས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲའམ་སྙམ་མོ། །འདི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད། སྐྱེས་རབས། སྒྲ་བཤད་ནི། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྔོན་སློབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚིག (དབུ་མ)ʃ བླ་མ་ཡོད་པའི་ཚིག་ནི ʅསྡོམ་པ་ལེན་པ་པོས། སྡོམ་པ་བླང་ཡུལ་བླ་མ་ལ། རྐང་པ་གཉིས་ལ་ཕྱག་བྱ་བ་དང་། མཆོད་ཕུལ་ཏེ། སྡོམ་པའི་ཕྱིར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ནི། ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ཅིང་ཐལ་མོ་སྦྱར་ལ་རྐང་པ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་བཙུགས་ཏེ། བདག་རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ནོད་པར་འཚལ་གྱི་དེ་ལ་གནོད་པ་མ་མཆིས་ན་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་སླད་དུ་ཙུང་ཟད་ཅིག་གསན་ཅིང་སྩལ་བའི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་གདབ། དེ་ནས་བླ་མས། རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཉོན་ཅིག། ཁྱོད་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་མ་བཀྲལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ་དང་མ་གྲོལ་བ་རྣམས་དགྲོལ་བ་དང་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུན་མི་གཅད་པར་འདོད་དམ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྟན་པ་དང་ཡི་དམ་བརྟན་པར་ཡང་བྱའོ། །ཁྱོད་སྡོམ་པ་ལེན་

པ་འདི་གཞན་དང་འགྲན་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནམ། (སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས། མ་ཡིན་ལགས་ཞེས་བརྗོད) གཞན་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་ལེན་དུ་བཅུག་པ་མ་ཡིན་ནམ། (མ་ཡིན་ལགས) བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་དམ་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་མ་མོ་ཐོས་སམ། (ཅུང་ཟད་ཐོས་ལགས) ཤེས་སམ། (ཅུང་ཟད་ཤེས་ལགས) དད་དམ། (དད་ལགས) ཅུང་ཟད་སྤྱང་ནུས་སམ། (ནུས་ལགས) ཞེས་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །སྡོམ་པ་སྦྱར་དུ་བསྐུལ་བ་ནི། དེ་ནས་འདུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་པུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷ་ང་ས་བཙུགས་པའམ་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་སྟེ། བཙུན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་བདག་ལ་སྦྱར་དུ་སྩལ་དུ་གསོལ། ཞེས་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་གདབ་བོ། །བར་ཆད་འདྲི་བ་ནི། རིགས་ཀྱི་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུན་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ནམ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་བམ། (སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི) ལེགས་སོ། །ཞེས་ཁས་བླང་ངོ། །དྲི་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་ལེགས་པར་སད་པ་དང་སྨོན་སེམས་བརྟན་པ་ལ་བྱའོ། ། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚིག་དངོས་ནི། རིགས་ཀྱི་བུ་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱོད་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞིར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སུ་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟ་ན་ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཡིན་པ་དང་བསླབ་པའི་གཞི་གང་དག་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབས་པར་གྱུར་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་དག་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་ན་སློབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་དེ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ང་ལས་ནོད་དམ། (སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས) ནོད་
ལགས་སོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ལན་རེ་རེའི་མཐར་དྲི་ཞིང་དེས་ཀྱང་ལན་རེ་རེ་
ཞིང་ནོད་ལགས་སོ་ཞེས་ལན་གསུམ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །མཇུག་གི་ཚིག་ལ་མཁྱེན་པར་
གསོལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གཟུགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཕྱོགས་བཅུའི་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞབས་ལ་
གཏུགས་ཏེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདིས་བདག་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་མནོས་ལགས་ཏེ། བདག་མིང་འདི་
ཞེས་བགྱི་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་འདིའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལ་བདག་དཔང་དུ་གྱུར་པར་ཕྱོགས་བཅུའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་མུ་མེད་པ་དག་ཏུ་འཕགས་པའི་མཆོག་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་
ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཐུགས་མངའ་བ་རྣམས་ལ་
མཁྱེན་པར་གསོལ་ལོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་སློབ་མ་དེ་
འདུག་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་གི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་པར་མོས་
པ་བྱས་ནས་དངོས་སུ་ཕྱོགས་རེ་རེར་ཕྱག་གསུམ་གསུམ་དང་མེ་ཏོག་རེ་གཏོར་ནས་
མཐར་འགྲེང་སྟེ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་ཕྱོགས་བཅུ་རྣམས་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ་ཞེས་པས་སྣ་དྲངས་ཏེ་
མཁྱེན་གསོལ་མཛད་པའི་ཕྱག་ལེན་ཡོད་དོ། །སྔེང་དང་འོག་གི་ཕྱག་ནི་དེ་དག་ལ་དམིགས་
ཏེ་ཤར་དང་ནུབ་ཏུ་བྱའོ། །༼ བླ་མ་མེད་པའི་ཚིག་ནི ༽(བླ་མ་མཚན་ལྡན་མ་རྙེད་ན་རྟེན་གྱི་
དྲུང་ནས་བླང་ཚུལ་ནི) བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ཕྱོགས་བཅུའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
དང་ས་ཆེན་པོ་ལ་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་གསོལ་བ་འཚལ་ཏེ།
དེ་དག་གི་སྤྱན་སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་དང་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐམས་ཅད་དེ། སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ལ་འདས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསླབས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སློབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟ་སློབ་པ་རྣམས་བདག་གིས་ཡང་དག་པར་བླང་ངོ་། །ཞེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་ནས་བླང་བར་བྱའོ། །༼ བྱང་སེམས་ལེན་པའི་ཚིག་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུས་ནི ༽རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་བཤགས། །འགྲོ་བའི་དགེ་ལ་རྗེས་ཡི་རང་། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ཀྱིས་གཟུང་། །ཞེས་པ་ལན་གསུམ་བརྗོད་དུ་གཞུག་ལ་སྡོམ་པ་དབོག་གོ། ཚིག་འདི་སྐྱུ་དྲའི་གཉིས་པ་དང་གུར་གྱི་བཅུ་གཉིས་པ་ལས་གསུངས་སོ། །གོང་གི་དེ་ཚིག་ཙུང་བས་བཟ་འཕྲོད་དཀའ་བར་གསུངས་པས་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པ་དགོས་ན། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བདག་སྐྱབས་མཆི། །སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་བཤགས། །འགྲོ་བའི་དགེ་ལ་རྗེས་ཡི་རང་། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཡིད་ཀྱིས་གཟུང་། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཚོགས་མཆོག་ལ། །བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་སུ་འདི་བགྱི་སྟེ། །བདག་དང་གཞན་དོན་རབ་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་མཆོག་སེམས་བསྐྱེད། །ཨེ་མ་ཧོ་སེམས་ཅན་ཀུན་མགྲོན་གཉེར། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་མཆོག་མཛད་བཞིན་སྤྱད། །འགྲོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཤོག །ཅེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་པས་བླང་ངོ་། །ཚིག་མདོར་བསྡུས་འདི་གཉིས་བླ་མ་ཡོད་པའི་ཚིག་ལའང་རིགས་འདྲའོ། །རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚོ་གའི་གཞུང་། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚོ་ག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༼ གི་པ ༽༢༣༧ན༣ན་བཞུགས། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་མཛད་པའི་བྱང་སྡོམ་ལེན་པའི་ཚོ་

ག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༼ གི་པ ༽༢༩༥༼ན༢ན་བཞུགས། སློབ་དཔོན་འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པའི་བྱང་སྡོམ་ལེན་པའི་ཆོ་ག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༼ གི་པ ༽༢༩༤༼བ༣ན་གསལ་ལོ། །སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་སྡོམ་ལེན་པའི་ཆོ་ག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༼ གི་པ ༽༢༩༧བ༥༼ན་བཞུགས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་བྱང་སྡོམ་ལེན་པའི་ཆོ་ག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༼ གི་པ ༽ན་བཞུགས།༢༣༤༼ན༩ན་བཞུགས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལ་གཟིགས།

བྱང་འདྲེན། རྒྱ་གྲ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་དབུ་མཛད་ལ་བྱང་འདྲེན་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཞིང་དབུ་སྐྱལ་བ་པོའམ་མགོ་འདྲེན་པ་པོ་ཡིན་པས་བྱང་འདྲེན་ཞེས་བྱའོ། །

བྱང་འདྲེན་པ། བྱང་ཆེན་དང་འདྲ།

བྱང་སྡོམ་ལེན་པའི་ཆོ་ག (དབུ་མ) བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི། ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི། དབང་པོ་ལྔ། སྟོབས་ལྔ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་སོ་བདུན་ནོ། །སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལྟར་རོ། །བྱང་ནི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པ། ཆུབ་ནི་རྟོགས་པ་སྟེ་ཕྱིན་ཆད་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་སྟེ་འདྲ་བ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་བྱའོ། །

བྱང་བུ། ཤིང་དང་ལྕགས་དང་ཟངས་དང་རས་སོགས་གྲུ་བཞི་ནར་མོར་དྲས་པའི་ཚལ་བུ། བརྗེད་བྱང་། ཁ་མིང་། ཁ་བྱང་། ཆུང་བ། ཤིང་བྱང་། མཛད་འགྱུར་ལ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

བྱང་ཤམ་བྷ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ། ཤམ་བྷ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱང་ཤིང་། སྨྱུང་ཤིང་དང་འདྲ། ཡི་གེ་སྦྱོང་སའི་ཤིང་ལེབ། འདི་ལ་སྨྱུང་ཤིང་དང་། བྱང་ཤིང་ཞེས་

འབྲི་སྲོལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། གཉིས་ཀ་འཐད་པར་བཤད། སྦྱང་ཤིང་ཞེས་པ་ཡི་གེ་སྦྱོང་སའི་པང་ལེབ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྦྱང་ཤིང་དང༌། བྱང་ཤིང་ནི་ཤིང་བྱང་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་སྔ་ཏིང་བསྒྱུར་བ་སྟེ། ཤིང་གི་བྱང་བུ་ཟེར་བ་རེད།

བྱང་ས། (ཕར་ཕྱིན) འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་༼ ཤོ་པར ༽བཞུགས་སོ། །འདི་ས་སྡེ་ལྔའི་ནང་ནས་སའི་དངོས་གཞིར་གཏོགས་སོ། །

བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ། བྱང་ས་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་༼ ཤི་པ ༽༡༢༣༩བ༣ལས། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་གཅིག་ནི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འཇུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་བརྩམས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཇུག་པར་གཏོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་འདུན་པའི་རྩ་བ་ཅན་ཏེ། དགའ་བའི་དངོས་པོ་གང་དག་འགྱུར་ཞིང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མྱོང་བ་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ་གང་དག་གིས་ཐེབས་ནས། ལུས་དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བའམ། བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་མྱོང་ནས་ཤིན་ཏུ་མྱ་ངན་བྱེད་ཅིང་གང་གིས་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བའི་ཟུག་རྔུ་གཉིས་སྤྱོང་བའོ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང༌། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བཞི་ནི། འབྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། སྡུག་པ་རྣམས་དང་བྲལ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུན་ཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། རིས་མཐུན་པ་འདོར་བ་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱུན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དང༌། གཏན་དུ་སྡུག་བསྔལ་བ་སྟེ། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་སོ།། སྡུག་བསྔལ་

རྣམ་པ་ལྔ་ནི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་སྒྲིབ་ཅན་དང་། གནོད་སེམས་
དང་། རྨུགས་པ་དང་གཉིད་དང་། རྒོད་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཀུན་ནས་
དཀྲིས་པའི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་དྲུག་ནི། ངན་སོང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་
པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་སྡུག་བསྔལ་དང་།
ལོངས་སྤྱོད་ལས་བརྟམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བསྲུང་བའི་སྡུག་
བསྔལ་དང་། ཆོག་མི་ཤེས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། དེ་
དག་བསྡུས་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བདུན་ནི། སྐྱེ་བའི་
སྡུག་བསྔལ་དང་། རྒ་བ་དང་། ན་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། མི་སྡུག་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་། སྡུག་པ་
མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། འདོད་པ་བཙལ་ཏེ་མ་རྙེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་
ལོ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི། གྲང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་།
བཀྲེས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྐོམ་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། རང་དབང་མེད་པའི་སྡུག་
བསྔལ་དང་། བདག་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ལྟ་སྟེ། གཅེས་བུ་པ་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་། གནོད་པ་གཞན་ལ་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་འདི་ལྟ་སྟེ། གཞན་གྱིས་
ལག་པ་དང་། བོང་བས་བསྣུན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཤ་སྦྲང་དང་། སྦྲང་བུ་མཆུ་རིངས་ལ་
སོགས་པས་ཟིན་པ་དང་། སྤྱོད་ལམ་སྣ་གཅིག་གིས་གནས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །སྡུག་
བསྔལ་རྣམ་པ་དགུ་ནི། བདག་ཉིད་རྒུད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། གཞན་རྒུད་པའི་སྡུག་བསྔལ་
དང་། ཉེ་དུ་རྒུད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ཉམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ནད་མེད་
པ་ལས་ཉམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ལྟ་བ་
ཉམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚེ་ཕྱི་མའི་སྡུག་བསྔལ་
ལོ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཁ་ཟས་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་།
བཏུང་བ་དང་། བཞོན་པ་དང་། གོས་དང་། རྒྱན་དང་། སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་མེད་པའི་སྡུག་
བསྔལ་དང་། སྤོས་དང་། མེ་ཏོག་ཕྲེང་དང་། བྱུག་པའི་ཡོ་བྱད་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་།

གར་དང་གླུ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲའི་ཡོ་བྱད་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྣང་བའི་ཡོ་བྱད་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་བཅུ་པ་སྟེ། སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་དང་དགའ་དགུར་སྤྱོད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །ཡང་སྡུག་བསྔལ་ནི་རྣམ་པ་དགུར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འཇུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མི་འདོད་པས་བྱས་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཕོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ནི་སྔོན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ད་ལྟར་གྱི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཆེན་པོ་ནི་ཡུན་རིང་བ་དང་། བཟོད་བརླག་པ་དང་། སྣ་ཚོགས་པ་དང་། རྒྱུན་མི་འཆད་པའོ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྡུག་བསྔལ་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་དང་། དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་དང་། ཡི་དྭགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པ་དང་། བདེ་འགྲོར་གཏོགས་པའོ། །དེ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་ཚེ་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་གནོད་པར་བྱས་པ་དང་། གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་བྱུང་བ་དང་། ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། ཁ་ཟས་མི་མཐུན་བཟོས་པས་ཁམས་མ་སྙོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། ཚེ་འདི་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་རིགས་པར་སྡུག་བསྔལ་བར་བྱས་པ་ལས་བདག་གིས་བྱས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལས་ཤིན་ཆེར་གནས་པས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ཤས་ཆེ་བས་ཕྱི་མ་ལ་ངན་སོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བའོ། །དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་མ་ངེས་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། འཁོར་བར་འཁོར་བ་ན་ལུས་མ་ངེས་པས་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པ་ལས་མི་དབུལ་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཕ་མ་མ་ངེས་པ་དང་། བུ་དང་ཆུང་མ་མ་ངེས་པ་དང་། བྲན་དང་བྲན་མོ་དང་། ལས་བྱེད་པ་དང་། ཞོ་ཤས་

འཆི་བ་མ་ངེས་པ་དང་། མཛའ་བཤེས་དང་། གྲོས་གྲོགས་དང་། ཉེ་དུ་དང་སྔག་གི་གཉེན་མཚམས་མ་ངེས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ན། ཕ་མར་གྱུར་པ་ནས་རྒྱས་པར་མཛའ་བཤེས་དང་། གྲོས་གྲོགས་དང་། ཉེ་དུ་དང་། སྔག་གི་གཉེན་མཚམས་ཀྱི་བར་དུ་གྱུར་པ་ལས་དུས་གཞན་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ན། བསད་པ་དང་། ཕྱིར་རྒོལ་བ་དང་། དགྲ་བོར་གྱུར་པ་དང་། འཁོར་བར་འཁོར་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་མ་ངེས་པས། ལོངས་སྤྱོད་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ལས་ཕྱིས་དུས་གཞན་དུ་མཆོག་ཏུ་དབུལ་པོར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་མི་འདོད་པ་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་ཚེ་རིང་བར་འདོད་པ་ལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཚེ་ཐུང་བར་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བྱད་བཟང་བར་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱད་ངན་པར་འགྱུར་བ་དང་། རིགས་མཐོན་པོར་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རིགས་དམའ་བར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། དབང་ཕྱུག་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དབུལ་པོར་འགྱུར་བ་དང་། སྟོབས་ཆེ་བར་འདོད་པས་ལས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྟོབས་ཆུང་ངུར་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རྨོངས་པའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཕ་རོལ་ཕམ་པར་འདོད་པ་ལས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ཕམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལོ། །དེ་ལ་ཕོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་ཁྲིམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བུ་དང་ཆུང་མ་ལ་སོགས་པ་འཕྲིབ་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གང་ལྟུ་གེས་ཕོངས་པའམ། ཕ་རོལ་གྱི་དམག་ཚོགས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་དང་། དགོན་པ་དང་། གཙང་རོང་དུ་འགྲོ་བའི་ཉམ་ང་བས་ཕོངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གང་ཕ་རོལ་ལ་རག་ལས་པས་འཚོ་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གང་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཉམས་པས་ཕོངས་པར་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གང་གསད་པ་དང་། བཅིང་བ་དང་བཅད་པ་དང་། བརྡེག་པ་དང་། བསྐྲད་པ་ལ་སོགས་པས་ཕོངས་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །དེ་ལ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་བ་ནི་འཇིག་

རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་འཇིག་པ་དང་། ཟད་པའི་ཆོས་ཅན་ཟད་པ་དང་། རྒ་བའི་ཆོས་ཅན་རྒ་བ་དང་། ན་བའི་ཆོས་ཅན་ན་བ་དང་། འཆི་བའི་ཆོས་ཅན་འཆི་བ་དང་། ཡང་མ་རྙེད་པའམ། མི་སྣན་པའམ། སྨད་པ་ལས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པ་འདི་དག་དང་། འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འདི་རྣམས་ནི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། རྒྱུའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བདེ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཚོར་བ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མངོན་པར་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་། ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བདེ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁྲིམ་པ་དང་། འདོད་པའི་ཁམས་དང་། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་དང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་སྡུག་བསྔལ་ནི་ལྔ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་འདི་དང་གནོད་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཡོ་བྱད་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཁམས་མ་སྙོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དགའ་བར་འགྱུར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་གནས་ངན་ལེན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལྔ་པོ་དེ་དག་དང་། སྔ་མའི་རྣམ་པ་ལྔ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྔ་མའི་རྣམ་པ་ལྔ་བཅུ་རྩ་ལྔ་པོ་དང་། རྣམ་པ་ལྔ་བཅུ་རྩ་ལྔ་པོ་འདི་དག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ན་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་བརྒྱ་རྩ་བཅུར་འགྱུར་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་སྟེ། དམིགས་པ་དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་ཞིང་རྣམ་པར་འཕེལ་ལ་བསྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་དག་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རྒྱས་པར་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་བྱང་སར་གསུངས་པ་ལ་བློའི་མཐུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྡུག

བསྡུལ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་བཅུ་བདུན། ༡ རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ དང་ལྡན་པའི་ས་དང་། ༢ ཡིད་ཀྱི་ས་དང་། ༣ རྟོག་པ་དང་བཅས་ཤིང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པའི་ས་དང་། ༤ རྟོག་པ་མེད་ཅིང་དཔྱོད་པ་ཙམ་གྱི་ས་དང་། ༥ རྟོག་པ་ཡང་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་མེད་པའི་ས་དང་། ༦ མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་དང་། ༧ མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་དང་། ༨ སེམས་ཡོད་པའི་ས་དང་། ༩ སེམས་མེད་པའི་ས་དང་། ༡༠ ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས་དང་། ༡༡ བསམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས་དང་། ༡༢ བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས་དང་། ༡༣ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། ༡༤ རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། ༡༥ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་། ༡༦ ཕུང་པོ་དང་བཅས་པའི་སྟན། ༡༧ ཕུང་པ་མེད་པའི་ས་སྟེ་ས་བཅུ་བདུན་ནོ། །དེ་དག་གི་སྤྱི་སྡོམ་ནི། རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་ལྡན་པ་དང་། །ཡིད་ཀྱི་ས་དང་གཞན་གསུམ་སྟེ། །རྟོག་དཔྱོད་བཅས་ལ་སོགས་པ་དང་། །ཏིང་འཛིན་བཅས་དང་མ་ཡིན་དང་། །སེམས་ཡོད་པ་དང་སེམས་མེད་དང་། །ཐོས་དང་བསམས་དང་བསྒོམས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཐེག་པ་གསུམ་ལྡན་དང་། །ཕུང་པོར་བཅས་དང་ཕུང་མེད་གཞན། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་མང་པོ་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །

བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ། (ཞར་ཕྱིན) སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་༨ ཤི ༡༧༣བ༦ན་བཞུགས་སོ། །

བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད། ༡ བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་། ༢ ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༣ བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༤ ཐེག་ཆེན་སྤོང་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༥ དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༦ ལུང་གིཆོས་རྒྱལ་བས་མ་གསུངས་ཞེསསྤོང་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༧ ངུར་སྨྲིག་འཕྲོག་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༨ མཚམས་མེད་ལྔ་བྱས་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༩ ལོག་པར་ལྟ་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༠ གྲོང་སོགས་འཇོམས་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༡ བློ་མ་སྦྱངས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༢ རྫོགས་བྱང་ལས་བཟློག་ཏུ་འཇུག་སྟེ་ལོག

པའི་རྒྱ་ལྷུང་། ༡༣ སོ་ཐར་སྲུང་བའི་རྒྱ་ལྷུང་། ༡༤ ཉན་རང་གི་རང་གི་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་སྨོད་པའི་རྒྱ་ལྷུང་། རྒྱ་ལྷུང་བཅུ་བཞི་པ་འདི་ཉན་རང་གི་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་སྲིད་པའི་རྒྱ་བ་གཅོད་མི་ནུས་པས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ཞེས་སྨོད་ཅིང་སྤོང་བར་བྱེད་པས་རྒྱ་ལྷུང་དྲུག་པ་དང་མི་འདྲའོ༡༥ ཟབ་བརྟན་སྨྲ་བའི་རྒྱ་ལྷུང་། ༡༦ མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་ལེན་པའི་རྒྱ་ལྷུང་། ༡༧ ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བའི་རྒྱ་ལྷུང་། ༡༨ བྱང་སེམས་གཏོང་བའི་རྒྱ་ལྷུང་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །

བྱང་སེམས་དཀར་དམར། 1 ཕོའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་དང་། བུད་མེད་ཀྱི་ཟླ་མཚན་དམར་པོ་གཉིས་ཀྱི་མིང་། 2 ཕ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་ཆའི་དྭངས་མ་ཧཾ་ཡིག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མ་ལས་ཐོབ་པའི་དམར་ཆའི་དྭངས་མ་གཏུམ་མོ་ཨ་ཐུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གཉིས། སྔགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སམ་བྱང་སེམས་ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་པ་ནི། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་བ་དང་སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་ཞུ་བ་ལས་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འོད་གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པས་བྱང་སེམས་ཞེས་འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པའོ། །

བྱད་མ། 1 ངན་སྔགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་བྱེད་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་མིང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྟག་དང་སེང་གེ་གླང་ཆེན་དྲེད། །སྦྲུལ་དང་དགྲ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དང་། །སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་སྲུང་མ་དང་། །བྱད་མ་དེ་བཞིན་སྲིན་པོ་རྣམས། །སེམས་འདི་གཅིག་པུ་བཏགས་པ་ཡིས། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཏགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། རིག་སྔགས་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པའི་བྱད་མ་མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་དང་། ཞེས་གསུངས། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་ཀྱང་། སྤྱོད་འཇུག་ཏུ། བྱད་པ་དེ་བཞིན་སྲིན་པོ་རྣམས། །བྱ་བར། ཊཱཀིནསཎྜ་ཀ་སཏྲ་སོགས་བྱུང་བས། དེ་ན་བྱད་ནི་ངན་སྔགས་ལ་གྲགས་པས་བྱད་མ་ནི་ངན་སྔགས་བྱེད་པའི་བུད་མེད་དང་། དེར་ཊ་ཀི་ནི་བྱ་བ་བསྒྱུར་འདུག་ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །2 བོད་རྒྱ་

ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། མཐུ་གཏད་ལ་བཤད།

བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་གསུངས་པའི་གཞུང་ལྔ་སྟེ། ༡ མངོན་རྟོགས་རྒྱན། (དབུ་མ་པའི་གཞུང་) ༢ མདོ་སྡེ་རྒྱན། (སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་) ༣ དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། (སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་) (དབུས་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ལ། མཐའ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་བྱའོ) ༤ ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད། (སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་) (འདིའི་ཆོས་ནི་འཁོར་བའི་ཆོས་དང་། ཆོས་ཉིད་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སོ། །དེ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་བྱའོ། །སྐབྲ་བཤད་དེ་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཚིག་རིས་ལ་དངོས་སུ་ཐོན་ནོ) ༥ རྒྱུད་བླ་མ་ (དབུ་མ་པའི་གཞུང་) དང་ལྔའོ། །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཞབས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་གསན་ཏེ་ཕྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཡིན། འདི་དག་མཛད་པའི་གོ་རིམ་ནི། དང་པོ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན། དེ་ནས་མདོ་སྡེ་རྒྱན། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད། དེ་ནས་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་རིམ་བཞིན་མཛད། དེ་ཡང་བར་པ་གསུམ་ལ་ནི་མཆོད་བརྗོད་དང་བསྔོ་བ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་བསྔོ་བ། ཐ་མ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མེད་པས་ལྔ་པོ་འདི་རྣམས་དཀྲུས་ཐོག་གཅིག་ལ་མཛད་པར་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྒྲུབས་པས་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་གྱི་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་ནས། ལྷའི་ཉིན་སྐད་གཅིག་གམ། མི་ལོ་ལྔ་བཅུའི་བར་དུ་ཆོས་གསན་ཅིང་། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་བྱམས་ཆོས་ལྔ་པོ་རྣམས་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནང་བའི་ཕྱིས་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་པར་གསུངས་སོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན། མདོ་སྡེ་རྒྱན། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་གསུམ་ནི་ཐོག་མ་ནས་ཡོངས་གྲགས་སུ་དར་བ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་བླ་མ་

དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་ནི་དུས་ཕྱིས་མི་ཏྲི་པས་མཆོད་རྟེན་ཞིག་གི་སེར་
ཁ་ནས་འོད་འབྱུང་གི་འདུག་པ་གཟིགས་པས་ཆོས་གཉིས་པོའི་དཔེ་བྱུང་། མི་ཏྲི་པས་ རྗེ་
བཙུན་བྱམས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྤྲིན་གྱི་མཐོངས་སུ་གསལ་བར་བྱོན་ཏེ་དེ་གཉིས་
ལེགས་པར་གནང་། དེས་པཎྜི་ཏ་དགའ་བའི་གྲགས་པར་གནང་། དེས་ཁ་ཆེ་སཛྫ་ན་ལ་
གནང་ནས་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དོ། །འགོས་ལོའི་
དེབ་སྔོན་དུ། ཕྱིར་བྱམས་པའི་ཆོས་ཕྱི་མ་ (རྒྱུད་བླ་མ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད)
གཉིས་པོ་འདི་རྗེ་བཙུན་མི་ཏྲི་པས་གསར་དུ་རྙེད་པ་ནི་བདེན་པ་འདྲ་སྟེ། སེ་ཏྲི་བཟང་པོའི་
བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་སུ་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ནས་ལུང་དྲངས་ཤིང་། བསྟན་བཅོས་ཕྱི་མ་གཉིས་པོའི་ལུང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་དྲངས་པར་
སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ལམ་རིམ་བླ་
མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ལས། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་གཞུང་གི་རྩ་བ་ལྷ་བུ་མངོན་རྟོགས་
རྒྱན། ལམ་རིམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་མདོ་མང་པོ་ནས་བཏུས་ཏེ་རྒྱས་པར་སྟོན་
པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན། ལམ་རིམ་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་ཉམས་ལེན་ཟུར་དུ་བཀར་ནས་སྟོན་པ་དབུས་
མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་གཉིས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་རང་
བཞིན་གནས་རིགས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་རྒྱུད་བླ་མའི་
བསྟན་བཅོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་སྐོར་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་། དེབ་སྔོན། ཡོངས་འཛིན་
ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར། གོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་
རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སོགས་ལ་གཟིགས།

བྱམས་བསྟོད་ཚངས་པའི་ཅོད་པན། རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོའི་བསྟོད་ཆེན་བཞི་རུ་གྲགས་པའི་ནང་གསེས།
བྱམས་པའི་བསྟོད་ཆེན་ནམ་གཉེས་གཤིན་བྱམས་པའི་མ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །བསྟོད་པ་འདི་
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་ཁོག་དང་བསྟུན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་སྐོར།
ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་རྣམ་ཐར་རྗེ་གཟུང་ཐང་པས་མཛད་པ་ན་གསལ་ལོ། །

བྱམས་བསྐྱོད་ཚངས་པའི་ཅོད་པན་གྱི་འགྲེལ་པ། སོག་པོ་ཆོས་རྗེ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན་གྱི་བྱམས་བསྐྱོད་ཚངས་པའི་ཅོད་པན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་སོ། །

བྱམས་འདུག རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་འདུག་སྟངས་སམ་བཞུགས་སྟངས་ཏེ། རྟེར་སྟེགས་སམ་ཁྲུབ་སྟེགས་བྱས་ཏེ་བཞུགས་ཚུལ་ཞིག

བྱམས་པ། (ཕར་ཕྱིན) 1 དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བདེ་བ་དང་ཕྲད་ན་ཅི་མ་རུང་ཕྲད་པར་གྱུར་ཅིག་ཕྲད་པར་བདག་གིས་བྱའོ་སྙམ་པའི་བློ་ཞིག་གོ། བྱམས་པ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། ཐོག་མར་མཛའ་བཤེས་ལ་བསྒོམ། དེ་ནས་བར་མ་དང་དེ་ནས་དགྲ་ལ་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་མོ། །བསྒོམ་བའི་ཚུལ་ནི་ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བས་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཡང་བསམས་ན་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་མེད་ཅིང་བདེ་བས་ཕོངས་ལུགས་རྣམས་ཡང་ཡང་བསམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་གོམས་པ་ན་བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་དང་གིས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་བདེ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་དེ་དག་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བསྟབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕལ་སྐད་དུ་བཤད་ན། གཞན་དག་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་སེམས། བརྩེ་བ། བརྩེ་གདུང་། གདུང་སེམས་རྣམས་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲ་ཡང་། བྱམས་པ་བརྩེ་བ་གདུང་སེམས་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། མ་ལྟར་བྱམས་པ། སྲིང་མོ་ལྟར་བརྩེ་བ། (རང་གི) བུ་མོ་ལྟར་གདུང་སེམས་ཆེ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 རང་གི་དགའ་རོགས་ཀྱི་མིང་། ཕྱི་རྒྱལ་བས་girlfriendཟེར་བ་དེའོ། །

བྱམས་པ་བསྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་བརྒྱད། (དབུ་མ) བྱམས་པ་བསྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་བརྒྱད་ནི། ༡ ལྷ་མི་བྱམས་པར་འགྱུར་བ། ༢ དེ་དག་གིས་བསྲུང་བ། ༣ ཡིད་བདེ་བ། ༤ ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་མང་བ། ༥ དུག་གིས་མི་གནོད་པ། ༦ མཚོན་གྱིས་མི་གནོད་པ། ༧ འབད་པ་མེད་པར་འདོད་བྱའི་དོན་འཐོབ་པ། ༨ ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་བརྒྱད་དོ། །གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

ཧེ་ཝ་ཆོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་དག །ཉིན་རེ་དུས་གསུམ་སྦྱིན་པས་ཀྱང་། །བྱམས་པ་ཡུད་ཙམ་ཐང་གཅིག་གི། །བསོད་ནམས་དག་ལ་ཆར་མི་ཕོད། །ལྷ་མི་བྱམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། །དེ་དག་ཀྱང་ནི་བསྲུང་བ་དང་། །ཡིད་བདེ་བ་དང་བདེ་མང་དང་། །དུག་དང་མཚོན་གྱིས་གནོད་མེད་དང་། །འབད་པ་མེད་པར་དོན་འཐོབ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །གལ་ཏེ་གྲོལ་བར་མ་གྱུར་ཀྱང་། །བྱམས་ཆོས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་འཐོབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱམས་པ་ཆེན་པོ། (ཕར་ཕྱིན) བུ་ཆུང་དུ་སྙིང་དུ་ཆེས་སྡུག་པ་བདེ་བས་ཕོངས་པ་ལ་མ་དེ་བྱམས་པ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཙམ་པའི་བློའི་ཚོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བའི་བྱམས་པ་དེ། བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། ཇོ་འི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བུ་ཆུང་དུ་སྙིང་དུ་ཆེས་སྡུག་པ་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་ལ་མ་དེ་སྙིང་རྗེ་ཇི་ཙམ་སྐྱེ་བ་དེ་ཙམ་པའི་བློའི་ཚོད་ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྙིང་རྗེ་རང་གི་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་ན་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་གསུངས་སོ། །འདིས་བྱམས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱམས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤུ། (ཕར་ཕྱིན) བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྡེ་ལྔ། སྡོམ་པ་རྣམ་པ་གཉིས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར།

བྱམས་པ་དང་བརྩེ་བ་གདུང་སེམས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། (ཕར་ཕྱིན) ཇོ་འི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། མ་ལྟར་བྱམས་པ། སྲིང་མོ་ལྟར་བརྩེ་བ། རང་གི་བུ་མོ་ལྟར་གདུང་སེམས་ཆེ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱམས་པ་གདན་འདྲེན། ཚེ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སྐོར་ལམ་དུ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐུ་བརྙན་གདན་ཞུ་བྱེད་པ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མིའི་ཚེ་ཚད་ལོ་བཅུའི་བར་དུ་མར་འགྲིབ་སྟེ། དེ་ནས་སླར་རིམ་གྱིས་ཡར་འཕེལ་ནས་ཚེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་གྱུར་པ་ན་རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་

མགོན་པོ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱོན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་འཕོར་གྱི་ཐོག་མར་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་པའི་ཆེད་དུ་ད་ལྟ་སྐུ་བརྙན་སྤྱན་འདྲེན་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་ཕྱག་མཆོད་སྨོན་ལམ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་ན་དོན་དེ་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཆོ་འཕྲུལ་མཆོད་པའི་དུས་སུ་བྱམས་པ་སྤྱན་འདྲེན་མཛད་པའི་སྲོལ་བཏོད། དེའི་རྒྱུན་ད་ལྟའི་བར་དུ་མ་ཉམས་པར་ཡོད། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་འཇིག་རྟེན་ན་མ་བྱོན་པའི་བར། མི་ལོ་བྱེ་བ་ཐྲག་ལྔ་བཅུ་ང་བདུན་དང་། ས་ཡང་ཐྲག་དྲུག་ཡོད་པར་འགོས་ལོ་ཙཱ་བས་བཞེད་པ་དང་གསུང་རབ་ལས་བྱུང་། ཞེས་གློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་།

བྱམས་པའི་སྐུ་གཟུགས་མ། བྱམས་པའི་སྐུ་གཟུགས་ཕྱུལ་བྱུང་བཞེང་བ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་བྱམས་ཆེན་བཞེངས་པའི་སྨོན་ལམ་མདོར་བསྡུས་འདི། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད། གསུང་ཐོར་བུ་༢༡བ༥ན་བཞུགས།

བྱམས་པའི་སྨོན་ལམ། བྱམས་སྨོན་ལ་གཟིགས།

བྱམས་མ། <མཻ་ཏྲི་ཡ་ཧྲི> 1 (འདུལ་བ) བྱམས་བརྩེ་ལྡན་པའི་བུད་མེད། ཚེ་དང་ལྡན་པ་བྱམས་མའི་བུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བྱམས་པ་ཉིད་ལ་བུད་མེད་ཀྱི་ "མ" སྒྲ་བསྣན་པའོ། །དཔེར་ན་གྲོགས་མོ་དང་གཡོགས་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །2 བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་གི་མིང་དུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་གསུངས།

བྱམས་སྨོན། དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་བྱམས་པས་ཞུས་པ་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཕྱུང་བའོ། །བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་༼ ཉོ་པ ༽༣༠༥བ་ན་གསལ་ལོ། །

བྱམས་སྨོན་གྱི་འགྲེལ་པ། ཀུན་མཁྱེན་པདྨ་དཀར་པོས་མཛད་པའི་བྱམས་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ། རྗེ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་བྱམས་སྨོན་གྱི་འགྲེལ་པ་ (འདི་གསུང་འབུམ་༼ ཙ ༽པའི་ནང་བཞུགས་སོ) སོགས་སོ། །ཙོ་ནེ་བླ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ།

བྱའི་གདོན། བྱ་ཡི་གཟུགས་ཅན་གྱི་གདོན་ཞིག ལུང་ཐབ་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བྱའི་གདོན་ནི་

གཟུགས་ཅན་དེ་དུད་འགྲོའི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བྱར། བྱ་རུ། བྱེད་དུ། བསྒྲུབ་ཏུ། བཅོས་སུ།

བྱར་མེད། བྱར་མེད་པ་དང་འདྲ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕྱིའི་ཚེར་མ་འདོན་པ་ལྟར་བྱར་མེད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། བྱར་མེད་པ་ལ་གཟིགས།

བྱར་མེད་པ། བྱ་རུ་མེད་པའི་བསྡུས་ཚིག བཅོས་སུ་མེད་པ། བྱེད་དུ་མེད་པ། བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པ།

བྱས་པ་ཤེས་པ། བཀའ་དྲིན་བསམ་ཤེས། བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན།

བྱས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས། (ཕར་ཕྱིན) སྲོག་བཅད་ནས་འགྱོད་སེམས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། མདོ་༼ས༽༢༡༢ན་༣ལས། དེ་ལ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས་ཡོད་དེ་དེ་གང་ཞེ་ན། བྱས་ནངོ་ཚ་བར་འཛིན་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་སྨོད་པ་དང་། འཆགས་པ་དང་མཐོལ་བ་དང་། སྤོང་བ་དང་ཕྱིན་ཅད་མི་བྱེད་པར་སྡོམ་པ་སྟེ། ལས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱས་པ་མ་བསགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱས་སོ་ཅོག བྱས་ཚད། བྱེད་ཤེས་ན་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགུལ་བྱས་སོ་ཅོག་ཆོས་སུ་འགྲོ་བ་ཞིག་འོང་ལྟ་བུ།

བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་ལས། (ཕར་ཕྱིན) བསམ་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་ཕ་རོལ་པོའི་སྲོག་བཅད་པའི་ལས་ལྟ་བུ། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་༼ས༽༢༡༢ན་༤ལས། དེ་ལ་བྱས་ཀྱང་བྱས་ལ་བསགས་ཀྱང་བསགས་པའི་ལས་ཡོད་དེ་དེ་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་བྱས་ནས་མི་འཛེམ་པ་དང་མི་ཞུམ་པ་དང་མི་འགྱོད་པ་དང་མི་སྨོད་པ་དང་མི་འཆགས་པ་དང་མི་མཐོལ་བ་དང་མི་འདོར་བ་དང་། མི་སྤོང་བ་དང་ཕྱིན་ཅད་མི་སྡོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱས་ཀྱང་བྱས་ལ་བསགས་ཀྱང་བསགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བའི་ལས། (ཕར་ཕྱིན) རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བའི་ལས་ནི། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས། དེ་ལ་བྱས་ཀྱང་མ་བྱས་ལ་བསགས་ཀྱང་མ་བསགས་པའི་ལས་ཡོད་དེ་དེ་གང་ཞེ་ན། ལས་གང་ཆེད་དུ་མ་བསགས་

པར་བྱས་པ། རྨི་ལམ་ན་བྱས་པའམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱས་ཀྱང་མ་བྱས་ལ་བསགས་ཀྱང་མ་བསགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོགས་གཅོད། རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ལས། བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བའི་ལས་ལ་བཞག་ཡོད་ཀྱང་། སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་དང་པོའི་སྤྱི་དོན་དེབ་གཟུགས་༣༨༠ལས། བྱས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བཞག་ཡོད་པས་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །

བྱི་ཏྲི། རྣམ་སྨྲས་ཀྱི་རྐང་གསོའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་བྱི་ཏྲི་ནི་པཎྜི་ཀ་ར་སྟེ་ཤིང་རམ་གྱི་འབྲུའམ་ཡུངས་བ་གང་ཙམ་ངོ་ཞེས་མཁས་པ་དག་གསུང་།

བྱི་དོར། གད་བདར་བྱེད་པ། གཙང་མ་བཟོ་བ། རས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིས་ནས་གཙང་མ་བཟོ་བའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྱི་དོར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རས་ལ་སོགས་པས་རྡུལ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་བར་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བྱི་བ་ནི་ཕྱི་བའམ་འཕྱག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དོར་ནི་གད་སྙིགས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དོར་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱི་བ་ནི་འབྱིད་པ་དང་། ཕྱིས་པ། དབྱི་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་འདྲའོ། །རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཞལ་ལུང་༤༠༣༡ལས། བྱི་བ་ནི་ཕྱགས་མ་འདེབས་པ་སྟེ་ཕྱག་པ། དོར་བ་ནི་རྡུལ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཕོ་བ། ཞེས་གསུངས།

བྱི་དོར་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ལྔ། གཙུག་ལག་ཁང་དང་རང་གི་གནས་ཁང་སོགས་བྱི་དོར་བྱེད་པ་ལ། འདུལ་བ་ལུང་དང་། ཁང་བུ་བརྩེགས་པའི་མདོ་ལས་ཕན་ཡོན་ལྔ་གསུངས་ཏེ། རང་གི་སེམས་དང་བར་ (དང་བ་དང་དད་པ་ཞེས་པ་དགའ་བའི་དོན་ཡིན) འགྱུར་བ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་དང་བར་ (དགའ་བར) འགྱུར་བ་དང་། ལྷ་རྣམས་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། མཛེས་པའི་ལས་གསོག་པ་དང་། ལུས་ཞིག་ནས་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་ལྔ་གསུངས་སོ། །བྱམས་པ་རིན་པོ་ཆེས། རྡུལ་ནི་སྡུག་ཀུན། ཕྱགས་མ་ལམ་བདེན། རྡུལ་དག་པ་འགོག་བདེན་མཚོན་བྱེད་དུ་སྦྱོར་ཞེས་གསུངས།

བྱེ་བ། 1 སྐྲ་སོགས་བུད་པ། དཔེར་ན་སྐྲ་བྱེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཕྲ་ཕྲ། དཔེར་ན་བྱེ་བས་རྨུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག དཔེར་ན་བྱེ་བ་ལོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱེ་བོ། (ཕར་ཕྱིན) 1 འཆལ་པོ་དང་འཆལ་མོའི་མིང་། གཞན་གྱི་ཚུང་མའམ་ཁྱོ་དང་ལྷན་ཅིག་འདོད་ལོག་སྤྱོད་མཁན་གྱི་མིང་། བྱེ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིའི་ཐད་ཀའི་གོ་དོན་ནི། བྱེ་ནི་གོས་མེད་གཅེར་བུར་ཕྱུང་བའི་དོན་ཡིན་པས། གཅེར་བུར་ཕྱུང་ནས་གཞན་ལ་འདོད་ལོག་སྤྱད་པ་ལས་བྱེ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིག་བཟོས་པར་སེམས་སོ། །2 ལོག་གཡེམ་དང་འདོད་ལོག་གི་མིང་། དཔེར་ན་བྱེ་བོ་བྱེད་པས་ཁྱོ་དང་བྲལ། །ཞེས་གསུངས། 3 རྒྱན་མེད་པ་ལའང་ཟེར། དཔེར་ན་གཏྲི་བྱེ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བྱེ་ལ། ཞི་མིའམ། ཞུམ་བུའི་མིང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། དགྲ་བོ་སྟན་པར་སྨྲན་ཡང་། །བློ་དང་ལྡན་པས་ཡིད་མི་བརྟན། །ཆུ་སྐྱུར་བྱེ་ལ་དེས་པ་ཡིས། །ཕ་རོལ་གསོད་ལ་རྟག་ཏུ་བསྟོན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱིང་རྒོད་བཅན་ཐབས་སུ་སེལ་ཚུལ། (གསང་སྔགས) ཞི་ལྷག་གི་སྐབས་སུ་བྱིང་རྒོད་གཙོད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས། བྱིང་རྒོད་བཅན་ཐབས་སུ་སེལ་ཚུལ་ནི། བྱིང་རྒོད་ཤས་ཆུང་ཞིང་ལན་རེ་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་ན། སྐབས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་དྲན་ཤེས་བསྟེན་ཚུལ་ལ་མཁས་པས་སེལ་ལ། བྱིང་རྒོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ལ་ནི། འདི་ལྟར་བྱིང་དང་རྨུགས་པ་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་ན། རང་གི་སེམས་དང་ནམ་མཁའ་གསལ་སྟོང་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་བསྲེས་ནས་བསྒོམས་ན་སེམས་གསལ་ལ་དྭངས་ཤིང་དམིགས་པ་ལ་འདོད་པ་བཞིན་གནས་པ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒོད་པ་ལ་ནི་རླུང་སྦྱོར་བྱས་ཏེ་ནང་དུ་བཟུང་བས། སེམས་ཡང་གནས་ཤིང་རིག་པ་དྭངས་སྙིགས་ཕྱེ་ནས་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། བྱིང་རྒོད་བཅན་ཐབས་སུ་གཙོད་པའི་ཞལ་ཤེས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

བྱིང་བ། (ཕར་ཕྱིན) སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ལྷོད་ནས་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའམ་དམ་པར་མི་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག དེ་ཡང་དྭངས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་།

དམིགས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་མེད་ན་བྱིང་བར་འགྱུར་ཏེ། །སྒྲ་བཤད་ནི། དམིགས་པའི་འཛིན་སྟངས་འཕང་དམའ་རུ་སོང་བས་ན་བྱིང་བ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། བྱིང་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་བསམ་གཏན་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་རྣམས་ནི། ཡུལ་གཞན་ལ་འཕྲོ་བ་མེད་པར་གནས་ཤིང་གསལ་དྭངས་ནི་མེད་པའི་སེམས་རྨུགས་པ་ཞིག་ལ་བྱིང་བར་འདོད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རྨུགས་པ་ནི་བྱིང་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་སྒྲ་ལས་ཀྱང་། བྱིང་བ་དྭངས་གསལ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། །ངར་མེད་དམིགས་པ་ལྷོད་པ་ཡི། །ལུང་མ་བསྟན་ནམ་དགེ་བ་ནི། །ཅི་ཡང་རུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ཕྱག་ཆེན་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ལས། ལུས་སེམས་ཉོགས་ནས་དམིགས་པའི་གསལ་ཆ་ལྷོད་པར་གྱུར་པ་ཞིག་ལ། བྱིང་བར་འདོད་ཅིང་རྨུགས་པ་དང་ཙུང་མི་འདྲ་བར་གསུངས་ཞེས་གསལ།

བྱིང་བ་ཆེན་པོ། (ཕར་ཕྱིན) བྱིང་བ་རགས་པ་དང་འདྲ།

བྱིང་བ་འབྲིང་། (ཕར་ཕྱིན) ངར་མེད་ལ་དྭངས་ཆ་ཡོད་པ་ནི་བྱིང་བ་འབྲིང་ཡིན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་སྒྲ་ལས་ཀྱང་། ངར་མེད་དྭངས་ཆ་ཡོད་པ་ན། །བྱིང་བ་འབྲིང་གིས་སླེབས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱིང་བ་ཕྲ་མོ། (ཕར་ཕྱིན) 1 དམིགས་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་ཤོར་བའི་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ལྷོད་ནས་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོའོ། །ངར་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། གནས་ཆ་ཡོད་པ་ལ་སེམས་ལྷོད་ཤིག་གེ་བར་སོང་བ་ལ་ཟེར། གསལ་ཆའི་ངར་དང་ལྡན་པ་ནི་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་གྲིམས་སེང་ངེར་གནས་པ་དེ་ཡིན། གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་དང་གསལ་ཆའི་ངར་ཡོད་མེད་ནི་དཔེར་ན་ལག་པས་འཕྲེང་བ་དང་ཕོར་པ་སོགས་འཛིན་པ་ན་ལྷོད་པོ་དང་དམ་པོར་བཟུང་བའི་ཁྱད་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གསལ་ཆ་དང་དྭངས་ཆ་ནི། ཡུལ་ལ་མི་བྱེད་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལ་གསལ་ཆའམ་དྭངས་ཆ་ཡོད་

མེད་ལ་བྱ་དགོས་པ་ནི་རྗེའི་དགོངས་པའོ། །པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་སྒྲ་ལས་ཀྱང་། ཉིང་འཛིན་གཡོ་མེད་བསྐྱངས་པའི་ཚེ། །ཐུང་ཟད་དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་ན། །བྱིང་བ་ཕྲ་མོས་ཟིན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) གསལ་ཆ་ཡོད་ཀྱང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཤུགས་ཞན་པ་ཞེས་འབྱུང་།

བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་བསགས་པ། (གསང་སྔགས) བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་མ་ཚོད་པར་ལྷག་མ་ལུས་པའི་དོན་ཏེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ལས། སྣ་བུག་གི་རྒྱུ་བ་ཕྲ་མོ་ཡང་ལོག་པ་འདི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་མ་ཚོད་པར་བསགས་པའམ་ལྷག་མ་ལུས་པའི་བྱིང་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ཡང་ཡང་འོང་སྟེ། དེ་ནི་རླུ་ཉིར་ཚུད་པ་དང་དེར་ཐིམ་པ་གང་ཡང་མིན་པས་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱིང་བ་རགས་པ། (ཕར་ཕྱིན) 1 དམིགས་རྟེན་དྭངས་པས་ཟིན་པ་ན། གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆ་མེད་པ་ནི་རགས་པ་ཡིན། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་སྒྲ་ལས་ཀྱང་། དྭངས་པའང་མེད་ན་བྱིང་བ་ཆེ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) དམིགས་ཤེས་ཀྱི་གྲིམས་ཆ་ཤོར་ནས་དམིགས་རྟེན་མི་གསལ་བའི་ཐམ་ཐམ། ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་གསུང་།

བྱིང་བ་གསུམ། (ཕར་ཕྱིན) 1 བྱིང་བ་ཕྲ་རགས་འབྲིང་གསུམ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲིས་ལན་བློ་བཟང་བཞད་སྒྲ་ལས། ཉིང་འཛིན་གཡོ་མེད་བསྐྱངས་པའི་ཚེ། ཐུང་ཟད་དམིགས་པའི་ངོར་ཤོར་ན། །བྱིང་བ་ཕྲ་མོས་ཟིན་པ་ཡིན། །ངར་མེད་དྭངས་ཆ་ཡོད་པ་ནི། །བྱིང་བ་འབྲིང་ནི་སླེབས་པ་ཡིན། །དྭངས་པའང་མེད་ན་བྱིང་བ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ངར་ཆ་ཉམས་ལ་གསལ་ཆ་མ་ཉམས་པ་ནི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ། གསལ་ཆ་ཉམས་ལ་ངར་ཆ་མ་ཉམས་པ་ནི་བྱིང་བ་འབྲིང་། གཉིས་ཀ་ཉམས་པ་ནི་བྱིང་བ་རགས་པའོ་ཞེས་མཁས་པ་གཞན་དག་གསུང་ངོ་། །

བྱིངས། 1 འབྱུང་གནས། དཔེར་ན་རྣ་ཀུ་ཤའི་བྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མང་ཆེ་བའམ། ཕལ་ཆེ་བ། དཔེར་ན་མི་དམངས་བྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྒྲའི་བསྒྲུབ་གཞི།

བྱིངས་སེ་ཉོགས་སེ། (བློ་སྦྱོང་) མི་གསལ་བའམ་ཉག་ཉོག་གི་དོན་ཡིན།

བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ། རིམ་གྱིས་ཕྲ་རུ་སོང་བ། བགས་ཀྱིས་ཕྲ་བའང་ཟེར། སོར་མོ་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་ཞེས་

པ་ལྟ་བུ།

བྱིན་གྱིས་ཡངས་པ། (ཕར་ཕྱིན) རིམ་གྱིས་རྒྱ་ཆེ་རུ་སོང་བའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་

ལས། རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་པ་འདྲ་བ་སྟེ་བྱིན་གྱིས་

ཡངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བྱིན་གྱིས་བརླབས། (གསང་སྔགས) བྱིན་རླབས་ལ་གཟིགས།

བྱིན་ཆགས་པ། བྱིན་ཆགས་པོ་དང་དོན་འདྲ།

བྱིན་ཆགས་པོ། ཉམས་དང་གཟི་བརྗིད་ཅན། ཉམས་དོད་པ། བཀོད་པ་ལེགས་པ། འདྲ་ཆགས་པོ།

བལྟ་གཟུགས་དོད་པོ། མཛེས་པོ། སྐུ་བྱིན་ཆགས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྤྱོད་ལམ་དུལ་ཞིང་སྐུ་

བྱིན་ཆགས་པས་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་མཐོང་ན་དགའ་བ་མིག་གི་བདུད་རྩི་གསར་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱིན་ཐོགས་ཀྱི་སྤང་བ། (འདུལ་བ) སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་ཉེར་ལྔ་པ། བྱིན་ཐོགས་ཀྱི་སྤང་བའི་ངོ་ཏེ་ནི།

བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གོས་སམ་ལྷུང་བཟེད་དེ་གཞན་དབང་བ་ལ་རང་ཉིད་དབང་བར་

འདུ་ཤེས་འབྲུལ་བས་རྐུ་སེམས་མེད་པར་འཕྲོགས་ཏེ་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་

བ་དངོས་གཞིའོ། །འདི་ལ་འཕྲོག་པའི་སྤང་བ་ཡང་ཟེར། གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགའ་

བོས་ཆོས་གོས་བྱིན་འཕྲོག་བྱས་པ་ལས་སྤང་བའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི།

རང་རིགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའོ། །

བྱིན་ཟ། (གསང་སྔགས) 1 མེ། 2 མེ་ལྷའི་མིང་དུའང་བཤད།

བྱིན་རླབས། (གསང་སྔགས) 1 སྐྱབས་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པས་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་

རྣམ་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། བྱིན་རླབས་ཞེས་པའི་སྐྱབས་ཡུལ་

གཅིག་པུ་ལ་བོ་རྒྱུ་མིན་པར། བདུད་ཀྱི་བྱིན་རླབས། ལས་ཀྱི་བྱིན་རླབས། ཉོན་མོངས་

པའི་བྱིན་རླབས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོ་ཕལ་ཆེན་༼ ཁ་པ ༽༢༨༨མདུན་གཟིགས་ལས། ལས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་བྱིན་རླབས་དང་། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །[2] ཡང་ན། སྐྱབས་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་ནུས་མཐུ་ལའང་བྱིན་རླབས་ཟེར་རོ། །ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས་ལྷག་གནས་སམ་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་གསུངས། བླ་མ་དང་བདུད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱིན་པ་ཞེས་པ་གཟི་བྱིན་དང་། རླབས་ཞེས་པ་བསྒྱུར་བའི་དོན་ཡིན་པས། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་གཟི་བྱིན་གྱིས་གདུལ་བྱའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལས་ཟུང་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །[3] རྫས་སྔགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་རྫས་ལྟ་བུ་ལའང་བྱིན་རླབས་ཟེར།

བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ། (གསང་སྔགས) སྔན་བརྒྱུད་ཚད་མ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། བླ་མ་སྔ་མ་སྔ་མའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་འབོར་བུ་༧༩༩ན་༢ལས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དག་སུ་ལའང་། བླ་མ་སྔ་མ་སྔ་མའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྣ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བས། མར་པ་ལོ་ཙྪ་བ་དང་མིད་ལ་རས་པ་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་སོགས་དེ་དག་ལ། རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་སྣ་གཅིག་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་མ་མྱོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་འཆལ་གཏམ་ཆེ་བ་གང་ཞིག་སྨྲ་རྒྱུ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱིན་ལེན་བྱ་ཚུལ། (འདུལ་བ) བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ཁྱིམ་པ་སོགས་ཀྱིས་གྲུས་པའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་ཟས་གྱེན་དུ་འདེགས་ཤིང་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྦྱིན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་ལག་པས་བསྟབས་པ་སྟེ་ཕུལ་བ། ལེན་པ་པོས་ལག་གཉིས་བཀན་ཏེ་ལྷུང་བཟེད་ལ་སོགས་པར་བླངས་པའོ། །བྱིན་ལེན་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི། རང་ལ་གཞན་གྱིས་མི་ཤ་ཟོས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་སྐུར་འདེབས་མི་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་ཡིན་པར། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས་སོ། །དེའི་སྐོར་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ལ་གཟིགས།

བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་སོ་དགུ་པ། བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བྱིན་ལེན་འཇུག་པའི་ཟས་ལ་རང་ངམ་རང་དང་ཚོ་ག་གཅིག་པའི་བྱིན་ལེན་དང་མི་ལྡན་པ་ཁམ་གཅིག་ཡན་ཆད་ཟོས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། ལུང་ལས་མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བར་བྱེད་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། ཟས་བཀག་པ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་སྟེ། སྔ་མི་སྐྱན་དུ་ལྟུང་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཟས་ལ་དབང་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །བྱིན་ལེན་བྱས་ཏེ་བཟའ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཟས་དེ་གཞན་གྱིས་བྱིན་ནས་ཟོས་ན། དགེ་སློང་དེས་མི་ཤ་ཟོས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་སྐུར་འདེབས་མི་འབྱུང་བའི་དོན་དུ། བྱིན་ལེན་བྱས་ཏེ་བཟའ་དགོས་པའི་བཅས་པ་བཅས་སོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད། ༢ ཛ ༡༧༥༨ན༥ ལས། འདི་ལྟར་ཐམས་ཅད་དུ་འཕགས་པ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་མི་ཤ་གསོལ་ཞེས་སྒྲ་གྲགས་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བའི་སྐབས་དེ་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་ཏོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ། ཉེས་དམིགས་ནི་གང་ཅུང་ཟད་བྱུང་བ་དེ་ནི་དགེ་སློང་དག་བྱིན་ལེན་བྱེད་དུ་མ་བཅུག་པར་ཟ་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བས་ན། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཟ་ན་དེ་ཉིད་དབང་པོར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ལྟ་བས་ན་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་བཟའ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱིའུ་མགོ་སྔོན། (ཚོ་སྔོང) ལྟས་ངན། སྤྲ་ལྟས་ངན་པ། དཔེར་ན་གྲོང་དུ་འཁོར་བའི་བྱིའུ་ཆུང་དུ་འདི་ལ་མགོ་མདོག་སྔོན་པོ་མི་སྲིད་པས། གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྟས་ངན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཚོ་སྔོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། ཕྱི་དགྲ་དང་ནང་འབྲུག་འདི་ཕྱིའི་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་སྤྲ་ལྟས་ལྟས་ངན་བྱིའུ་མགོ་སྔོན་ལྟ་བུ་དེ་རང་གཅེས་འཛིན། གཞན་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བློར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་རོ། །

བྱིའུ་ཟུལ། བྱིའུ་ཟུལ་དང་འདྲ།

བྱིལ་བྱིལ། ཟྭག་ཟྭག་བྱེད་པའི་དོན། ཟྭལ་ཟྭལ་གཏོང་བའང་ཟེར། དཔེར་ན་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོའི་རྣམ་ཐར་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༡༩ལས། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་གསུངས་ནས་མགོ་ལ་ཕྱག་གིས་བྱིལ་བྱིལ་མཛད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། (གསང་སྔགས) བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ནི། ཆུའི་དབང་། ཅོད་པན་གྱི་དབང་། དར་དཔྱངས་ཀྱི་དབང་། རྡོར་དྲིལ་གྱི་དབང་། བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་དབང་། མིང་གི་དབང་། རྗེས་གནང་གི་དབང་དང་བདུན་ནོ། །དུས་འཁོར་ནས་བཤད་པའི་བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ལ། བུམ་དབང་ཞེས་ཐ་སྙད་མ་བྱས་ཀྱང་། དོན་དུ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བུམ་དབང་རང་ཡིན། ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་གོང་མ་དང་གོང་ཆེན་གྱི་བུམ་དབང་ཞེས་པ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བུམ་དབང་དང་གཏན་ནས་མི་འདྲ། དེ་ནི་དཔེར་ན་གོང་མའི་བུམ་དབང་ལྟ་བུ། རིག་མའི་དཀར་འཛིན་བུམ་པ་ལ་རེག་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་ཡིན་པས་ན་བུམ་དབང་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ནི། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༣༩ན༥པར་བྲངས་པ་ལས། བྱིས་པ་སྐྱེས་ལ་མ་རྣམས་ཀྱིས། །ཆུ་ཡིས་འཁྲུ་བའི་དབང་བསྐུར་བྱེད། །དེ་ཡི་གཙུག་ཕུད་རབ་འཛོག་པ། །ཅོད་པན་དུ་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག །དེ་ཡི་རྣ་བ་འབུགས་པ་སོགས། །དར་དཔྱངས་དབང་བསྐུར་བྱེད་པར་བཤད། །བྱིས་པ་སྨྲ་དང་དགོད་པ་ན། །དྲིལ་བུ་རྡོ་རྗེའི་དབང་བསྐུར་རོ། །ལྔ་པ་ལོངས་སྤྱོད་བརྟུལ་ཞུགས་ཡིན། །མིང་ནི་མིང་གི་དབང་བསྐུར་ཡིན། །ཀློག་པ་ལ་སོགས་རྗེས་གནང་ནི། །ཕ་དག་གིས་ནི་རྟག་ཏུ་སྟེར། །དེ་ལ་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་ནི། །དབང་བསྐུར་བདུན་དུ་རབ་ཏུ་གྲགས། །ཞེས་བྱིས་པ་མངལ་ནས་བཙས་ཏེ་བསྐྱེད་བསྲིང་བའི་ཕྱིར། དང་པོར་ཆུས་འཁྲུ་བ་དང་། དེ་ནས་གཙུག་

ཕུད་བཞག་པ། དེ་ནས་རྣ་བ་འབུགས་པ་སོགས་པ་བྱེད། དེ་ནས་བྱིས་པ་དགོད་ཅིང་སྨྲ་བ། དེ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པ། དེ་ནས་མིང་འདོགས་པ། དེ་ནས་ཕ་མ་སོགས་ཀྱིས་འབྲི་ཀློག་སོགས་སློབ་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར། དང་པོར་ཆུ། ཅོད་པན། དར་དཔྱངས། རྡོར་དྲིལ། བརྟུལ་ཞུགས། མིང་། རྗེས་གནང་བདུན་རིམ་ཅན་དུ་བསྐུར་བ་དང་། དེ་དག་ལ་བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཞེས་ཐ་སྙད་གསུངས་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པའི་དབང་བདུན་ཞིབ་པར་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་ནི། བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཆུས་བཀྲུ་བ་དང་མཐུན་པ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བྱང་ཕྱོགས་སྐུ་ཞལ་དཀར་པོའི་ཐད་དུ་སློབ་མ་སྐུ་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་ནས་གཤེགས་མ་ལྔས་བུམ་དབང་བསྐུར་བས་ཁམས་ལྔའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའོ།། གཉིས་པ་ནི། བྱིས་པ་གཙུག་ཕུད་འཇོག་པ་དང་མཐུན་པ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྔར་ལྟར་གནས་པ་ལ་གཤེགས་པ་ལྔས་ཅོད་པན་གྱི་དབང་བསྐུར་བས་ཕུང་པོ་ལྔའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱིས་པ་རྣ་བ་འབུག་པ་དང་མཐུན་པ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་གསུང་ཞལ་དམར་པོའི་ཐད་དུ་སློབ་མ་གསུང་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་ནས་ལྷ་མོ་ནུས་མ་བཅུས་དར་དཔྱངས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བས་རླུང་བཅུའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའོ། །བཞི་པ་ནི། བྱིས་པ་རྒོད་ཅིང་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་པ། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་སྔར་ལྟར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་རྡོར་དྲིལ་གྱི་དབང་བསྐུར་བས་རྩ་རོ་རྐྱང་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའོ། །ལྔ་པ་ནི། བྱིས་པས་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པ། དཔལ་དུས་འཁོར་ལོའི་རྩ་ཞལ་སྔོན་པོ་ཐུགས་ཀྱི་ཞལ་གྱི་ཐད་ཀར་སློབ་མ་ཐུགས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་ནས་སེམས་དཔའ་དང་སེམས་མས་མཛེ་བོའི་རྡོ་རྗེའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བས་སློབ་མའི་དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལྔའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའོ། །དྲུག་པ་ནི། བྱིས་པ་མིང་འདོགས་པ་དང་མཐུན་པར། ཤར་ཕྱོགས་སུ་སྔར་ལྟར་གནས་པ་ལ་ཁྲོ་བོ་ཁྲོ་མོས་གདུ་བུའི་དབང་བསྐུར་བས་སློབ་མའི་ལས་དབང་ལྔ་ཡི་བྱ་བ་དང་བཅས་པའི་དྲི་མ་དག་པའི་བག་ཆགས་འཇོག་པའོ། །བདུན་པ་ནི། བྱིས་པ་ཕ་མ་སོགས་ཀྱིས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་སློབ་པ་དང་མཐུན་

པར། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱབ་ཞལ་སེར་པོའི་ཐད་ཀར་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེར་བསྐྱེད་ནས་རྗེས་གནང་། དེ་ཡི་འདོགས་སྟགས་གཏད་སོགས་བཞི་ཡི་དབང་བསྐུར་བས་སློབ་མའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ཡེ་ཤེས་དང་བཞི་ཡིས་དྲི་མ་སྦྱོང་བའོ། །བྱིས་པ་ལྟར་འཇུག་པ་བདུན་གྱི་དབང་བསྐུར་བའི་མཐར་ལོ་དང་ཟླ་བ་ཚེས་གྲངས་གཟའ་དང་རྒྱུ་སྐར་སྦྱང་ཤཱཀྱ་ལར་རིགས་ལྡན་རྒྱལ་པོ་འདི་ཡིས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་དུས་ཡིན་ཞེས་ཐོབ་པའི་དུས་བསྒོ་དབང་གི་སྒོ་ནས་ཐན་གཞོན་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བྱིས་པའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་ལྔ། (གསང་སྔགས) ༡ འཇམ་པ་ནི་གླང་པོའི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་མིག་རབ་ཏུ་འགྱུར ༢ རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་རི་དྭགས་འདྲ་བ། དེས་ཟིན་ན་སྐྱུག་པ་མི་ཟད་པ་སྐྱུག ༣ སྐེམ་བྱེད་ནི་གཞོན་ནུའི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་བྱིས་པ་མང་དུ་འགྱུལ་བར་བྱེད ༤ བརྗེད་བྱེད་ནི་ཞ་དང་འདྲ་བ། དེས་ཟིན་ན་འཕྲེ་ཞིང་སྒྲ་ཡང་འབྱིན ༥ ཁུ་ཚུར་ཅན་ནི་བྱ་རོག་གི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་ཁུ་ཚུར་བཅངས་ཤིང་དགའ ༦ མ་མོ་ནི་མི་ཡི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་ཀྲོད་ཅིང་སྒྲ་ཡང་འབྱིན ༧ ཛྷ་མི་ཀ་ནི་ཏྲ་ཡི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་ནུ་ཞོ་ལ་མི་དགའ ༨ འདོད་པ་ཅན་རྡོ་རྗེའི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་གཉིད་ལོག་དུས་དུ་བར་བྱེད ༩ ནམ་གྲུ་ནི་ཁྲི་ཡི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་ལྕེ་ལ་སོ་འདེབས ༡༠ སྤྱལ་པོ་ཕག་གི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་ཀུ་ཅོའི་སྒྲ་འབྱིན ༡༡ མ་དགའ་བྱེད་པ་བྱི་ལའི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་སུ་འགྱུར ༡༢ བྱ་ནི་འདབ་ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་དྲི་ངན་འབྱུང་ ༡༣ གཉའ་ལག་ཅན་ནི་བྱ་གག་གི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་སྐེ་འགག ༡༤ བཞིན་རྒྱས་ནི་འུག་པའི་གཟུགས་ཅན། དེས་ཟིན་ན་རིམས་བཏབ་འབྲུ་བར་བྱེད ༡༥ མིག་འཕྲུངས་པ་ནི་ཕ་ཕང་གི་གཟུགས་ཅན་དེས་ཟིན་ན་སྤྱི་བླུང་ལྡན་པར་འགྱུརདང་བཅོ་ལྔའོ། །ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་སྨད་ཆ་༤༨༧ལས་གསུངས་པ་ལ་འགྱུར་བཅོས་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱིས་བཀོད།

བྱ་རུ། བྱི་རུ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི།

བྱུག་རིས། གྲལ་ལམ་འདུག་སའི་བཟ་སྟེང་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

བྱུང་རྒྱལ། སེམས་ལ་གང་དྲན། སྣང་བར་གང་ཤར། གང་དྲན་དྲན། གང་བྱུང་མང་བྱུང་།

བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། སེམས་ལ་གང་དྲན་སྨྲ་བ། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ། གང་དྲན་དྲན་དུ་སྨྲ་བ། བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། གྱ་ཚོམ་དུ་སྨྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བ། ཨ་ཅོར་སྨྲ་བ། ལྷ་བརྫོལ་དུ་སྨྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད།

བྱུང་ངེ་། བྱུང་ངམ། སྐྱིད་པོ་བྱུང་ངེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དེབ་སྤྱོན་སྟོད་ཆ ༥༧༨ལས། ངེད་མ་སླད་ལ་སྦྱང་བར་བྱས་པས་ད་ཁྱེད་ཅག་རྣམས་ལ་སྐྱིད་པོ་བྱུང་ངེ་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱུང་གནས་འགྲོ་གསུམ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་བཟ་ཆད་ཅིག རྣམ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་བྱུང་གནས་སོང་གསུམ་ལ་བརྟགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་དང་པོར་རྟོག་པ་དེ་རྒྱུ་གང་ལས་བྱུང་། བར་དུ་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གནས། ཐ་མར་གང་དུ་སོང་བརྟགས་པའོ། །

བྱུང་བ། 1 འབྱུང་བའི་འདས་པ། 2 གཏམ་རྒྱུད། ལོ་རྒྱུས། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་Itihasa इतिहासः ཨི་ཏི་ཧཱ་ས་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྡ་བསྡུས་ནས། བྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དངོས་ཡོད་ཇི་བྱུང་བདེན་པར་བཀོད་པ་སྟེ། འཕྲོག་བཤད་མེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་དོན་རེད། དབྱིན་སྐད་དུ’’ Thus occurred” ཞེས་བྱ། ཞིབ་པར་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱུར། 1 བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་རྐྱེན་ངན། ཆག་སྒོ། དགེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་བཟ་བཀྲོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ན་གསལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟེན་བཀུར་འདུ་འཛི་སོགས་བསྟན་པ་ཉམས་བྱེད་ཡིན་པས་དཔལ་དང་བྱུར་མ་ནོར་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། 2 གྱོད་དམ་ཁ་མཆུའི་དོན་དུ། ཡིག་སྟེང་འགའ་ལས་བཤད་དེ། ལེགས་པར་སྨྲས་ན། ཁ་ནི་དཔལ་གྱི་སྒོ་མོའོ། །ལྕེ་ནི་འཕྲུལ་གྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱའོ། །ཉེས་པར་སྨྲས་ན། ཁ་ནི་བྱུར་གྱི་སྒོ་མོ། ལྕེ་ནི་བདུད་ཀྱི་སྟ་རེ་ཞེས་བྱ་ཞེས་

ཀྱང་གྲག་གོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །བསླབ་བྱ་ཨ་ཏུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དགའ་ཚལ་ལས།
ཐུན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བྱུར་གྱི་སྣ་འདྲེན་ཡིན། ཞེས་སོ། །

བྱུལ། འཁྲམ་པ་དང་ཙུལ་བ་དང་བསྐོར་བའི་དོན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྱུལ་ནས་
ཞེས་བྱ་བནི་བསྐོར་ནས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

བྱུལ་བྱུལ། 1 བྱུལ་དང་འབྲ། 2 བྱིལ་བྱིལ། མགོ་ལ་བྱིལ་བྱིལ་བྱེད་ལྟ་བུ།

བྱེ་བ། འབུམ་ཕྲག་བརྒྱའམ། ས་ཡ་བཅུ་ལ། བྱེ་བ་གཅིག་ཟེར། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས།
བྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་བྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག གྲངས་གནས་བཅུ་གཉིས་པ་ཁྲག་ཁྲིག་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་སྟེ། གྲངས་ཀྱི་ཚད་
གནས་བཅུ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ག་ཤམ་གྱི་གྲངས་གནས་ལ་གཟིགས་
ན་ཤེས་པར་འགྱུར། གྲངས་གནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས། སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་བཅུ་འགྱུར་གྱི་མཐོ་
བའམ་མང་བ་ཡིན། ༡ གཅིག ༢ བཅུ། ༣ བརྒྱ། ༤ སྟོང་། ༥ ཁྲི། ༦ འབུམ། ༧ ས་ཡ། ༨
བྱེ་བ། ༩ དུང་ཕྱུར། ༡༠ ཐེར་འབུམ། ༡༡ ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ། ༡༢ ཁྲག་ཁྲིག (འདི་ལ་བྱེ་བ་
ཁྲག་ཁྲིག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར)

བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དཀྲིགས་པའི་ཞིང་། ཞིང་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་པའི་དོན། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས།
ཆོས་མངོན་པ་ལྟར་ན། བྱེ་བ་གྲངས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ། དེ་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ལ་བརྩི་གཞི་
གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་དེ་འདྲའི་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་བྱེ་བའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཞིང་ཞེས་
པའོ། །འོན་ཀྱང་དེ་གྲངས་ངེས་བཟུང་ལ་མི་བྱ་ཡི། གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དཀྲིགས་
པའི་ཞིང་དག་ན། །མཆོད་པ་རྣམ་མང་དཔག་མེད་ཇི་སྙེད་པ། །སྐྱེས་མཆོག་རྣམས་ལ་དེ་
ཡིས་རྟག་མཆོད་པས། །བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱི་གྲངས་དང་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་དཀྲིགས་པའི་ཞེས་པའི་དཀྲིགས་པ་དེ། གྲངས་གནས་བཅོ་བརྒྱད་པ་

"དགྲིགས" ཞེས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ། སྤྲིན་དགྲིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དགྲིགས་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ། ཐེར་འབུམ་གཅིག (one billion: 1,000,000,000) དུང་འཕྱུར་བཅུ། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་རྣམས་དོན་གཅིག

བྱེ་བ་རི། དངུལ་དང་ནོར་སོགས་བྱེ་བ་སྟེར་འོས་པའི་རྒྱུ་དངོས་སོགས་ཀྱི་མིང་། ནོར་སོགས་རིན་ཐང་འདི་ཙམ་རི་ཞེས་ཚད་གཟུང་དུ་མེད་པ་ལ་རྒྱ་གར་ན་བྱེ་བ་རི་ཞེས་འདོགས་པར་རྣ་བ་བྱེ་བ་རིའི་རྟོགས་བརྗོད་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རྗེ་གུང་ཐང་པ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །

བྱེ་བྲག ཁྱད་པར། སྐོས། ནང་གསེས། ཞིབ་མོ། བྱེའི་སྐྲ་བཤད་བྱེ་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ཆེ་འབྲིང་། ལོ་པཎ་མང་པོས་མཉམ་དུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཛད་པའི་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་ཆེ་འབྲིང་གཉིས། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དང་། འབྲིང་པོ་གཉིས་ཀ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་༼ ཅོ་པ ༽ན་བཞུགས་སོ། །

བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ། <མ་ཧཱ་བྷུ་ཏྲ> ལོ་པཎ་མང་པོས་མཉམ་དུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་མཛད་པའི་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་རྩ་ཆེན་ཞིག འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལ་གཟིགས། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དང་། འབྲིང་པོ་གཉིས་ཀ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་༼ ཅོ་པ ༽༡༢༡ནས་ཤོག་གྲངས་༡༣༠རྒྱབ་གཞིགས་བར་བཞུགས། ཤོག་གྲངས་༡༣༡ནས་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་སམ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་བཞུགས་སོ། །

བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ། <མ་ཧྱ་བྷུ་ཏྲ> སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལ་གཟིགས། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་༼ ཅོ་པ ༽འི་ཤོག་གྲངས་བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་༡༣༡གི་རྒྱབ་གཟིགས་ན་བཞུགས། དེའི་གོང་དུ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་བཞུགས་སོ། །འདི་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་པོ་གཉིས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འདི་ཀློག་པའི་ཚེ། སྒྲ་སྦྱོར་ཙམ་གཉིས་ཞེས་བཀླག་དགོས།

འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལ་གཟིགས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་པོ་གཉིས་པ། སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལ་གཟིགས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་རྒྱ་བའི་སྡེ་པ་བཞི། སྡེ་པ་བཞི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། ཞིབ་མོར་བཤད་པ་ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་ན། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལ་གཟིགས།

བྱེ་བྲག་རྟོག་བྱེད། ཁྱད་པར་རྟོག་བྱེད། ཁྱད་པར་དཔྱོད་བྱེད། བྱེ་བྲག་ནི་ཁྱད་པར། རྟོག་བྱེད་ནི་དཔྱོད་བྱེད་དོ། །

བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད། [1] བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ། ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ། ཞིབ་ཏུ་བཤད་པ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བྱེ་བྲག་རྟོག་བྱེད་ཅེས་ས་མཐའི་ཡང་འཇུག་མེད་པ་ནི་ལེགས་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་༼ ཅོ་པ ༽༡༣༡ན༩ ལས་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པར་རྫོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོའམ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། རྟོགས་བྱེད་ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །དོན་ལའང་འདིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པ་གོ་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཆེ་བར་སྣང་སྟེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཞེས་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། རྟོགས་བྱེད་ནི་ཤེས་པར་བྱེད་པའམ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའམ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཅེས་པ་ཚིག་ཅུང་མི་བདེ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། དེ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་བསྡུས་ཚིག་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་སྣང་ཡང་སྐྱོན་མེད་དོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ནི། ཝྱུཏྤ་ཏྟི་ཞེས་པ་འདིའོ། །བྱེ་བྲག་རྟོག་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་ན་ནི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཙམ་མོ། [2] བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་དང་དོན་འདྲ།

བྱེ་བྲག་གནས་མ་བུ་པ། གནས་མ་བུ་པ་ལ་གཟིགས།

བྱེ་བྲག་པ། <བཻཤཻཥཀཿ> སུ་སྟེགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། (ཕར་ཕྱིན) རང་རིག་མི་འདོད་ཅིང་ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ། ཉི་འོག་པ། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་གསུམ་ཡོད། སྒྲ་བཤད་ནི། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའམ་ཡང་ན་དུས་གསུམ་རྫས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་ཐུག་ནི། ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཐུག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཤེས་པས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་བརྒྱུད་མི་དགོས་པར་རྗེན་པར་གཞལ་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་དུས་མཉམ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའང་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས། གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་བ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་རང་རིག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱ་མེད་པའི་རང་རིག་དང་། སྒྲོང་བྱ་མེད་པའི་སྒྲོང་བྱེད་མི་འཐད་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ། དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་གནས་བརྟན་རྣམས་ཀྱི་རྣ་བ་ནས་རྣ་བར་བརྒྱུད་པ་ཕྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་བམ་པོ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག སྟོན་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཚིག་བརྗོད་ནས་དེའི་གདམས་ངག་སྟོན་པ་དང་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ཙམ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལས་ལོགས་སུ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་མེད་དོ། །ཕྱིས་སུ་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རྣམས་གོ་བདེ་རུ་བཏང་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུའམ་ཞིབ་མོར་

བཤད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་ལ། བྲེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་
གཞུང་འགྲེལ་མཛད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་པླ་ལིའི་སྐད་ཐོག་རྩོམ་པར་མཛད་པར་རྒྱལ་དབང་
བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་གསུང་ངོ་། །དེ་ནི་ཁ་ཅིག་གིས་འཕགས་པ་ཉེར་སྦས་ཀྱི་དུས་སུ་དགྲ་
བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱི་མཐུན་ནམ་ཐུན་མོང་དུ་བརྩམས་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་
གྲགས་པ་དང་ཐམས་ཅད་འདོད་ལ་སོགས་པས་བྱས་པར་འདོད་ཅིང་། བོད་རྣམས་ནི་
ཐམས་ཅད་འདོད་དང་། སྐྱུར་པོ་ལ་སོགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱས་ཕྱོགས་རི་བོ་
འབིགས་བྱེད་གར་མཁན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཛད་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་སྣང་ཡང་།
གང་ལྟར་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་གི་གསུང་རྒྱུན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་གནས་བརྟན་
རྣམས་ཀྱི་རྣ་བ་ནས་རྣ་བར་བརྒྱུད་པ་ཕྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་པའོ། །ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་
ཤས་ཀྱང་བླ་མ་རཏྣ་ར་ཀྵི་ཏའི་སྤྱན་སྔར་བྲེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
བར་དུ་གསན་ནས་མཐའ་ཆོད་པར་སྦྱངས། འདི་ལ་བྲེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་། བྲེ་
བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ། བྲེ་བྲག་བཤད་མཚོ། བྲེ་བྲག་བཤད་མཛོད་བཅས་ཐ་སྙད་ཙུང་
མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་སྣང་ངོ་། །བུ་སྟོན་གྱིས་དགྲ་བཅོམ་པ་བཞི་ལྡན་དང་། སྐྱུར་པོ་སོགས་
ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་། བཤད་མཛོད་ཅེས་པ་མི་འཐད་གསུངས་སོ། །འདི་བོད་དུ་མ་འགྱུར་
ཡང་། དེའི་དུམ་བུ་ཞིག་བོད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐོར་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་
བམ་དང་པོའི་༤༧༠འདུལ་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལས་གསུངས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེའི་དུམ་
བུ་ཞིག་ཀྱང་དེར་དྲངས་ཡོད་དོ། །གཞུང་རིལ་པོ་མ་བསྒྱུར་བར་དུམ་བུ་ཞིག་བསྒྱུར་བའི་རྒྱུ་
མཚན་ནི། ལོ་ཙཱ་བ་བཻ་རོ་ཙ་ན་སོགས་པ་ལོ་ཙཱ་བ་མང་དུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་སུ་བྲེ་བྲག་
བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་ཤིན་ཏུ་བསྒྱུར་དཀའ་བའི་དུམ་བུར་བགོས་ཏེ་བསྒྱུར་བཙུག་པས་བཻ་
རོས་བསྒྱུར། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྱུར་མ་ཐུབ་པར་ལུས་པར་གྲགས་སོ། །འདི་སྐོར་ཟུར་
ཙམ་ཞིག་གོང་སྨྲོས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་རང་རྣམ་སླིག་རྒྱུའི་བདུད་རྩི་ཞེས་བྱ་བ་དེབ་
གཟུགས་༢༡ན་གསལ་ལོ། །ཡང་བྲག་དཀར་སྤྲུལ་སྐུའི་རྣམ་ཐར་ཞིག་ཏུ། འདི་རྒྱ་ཡི་མཁས་

པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་ཞེས་བྱ་བ་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་རྒྱ་མིའི་སྐད་དུ་སྒྱུར་མཁན་དེས་བྲེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད་ཚུལ་ཞིག་མཐོང་བས། དེ་བདེན་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པར་འཚལ་ལོ། །

བྲེ་མ། ས་རྡོ་ཞིབ་མོར་སོང་བའི་རྡུལ། སླྲ་བཤད་ནི། ཆ་ཤས་ཕྲ་བའམ་ཞིབ་ཞིབ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཕྱེ་མའམ་བྲེ་མ་ཞེས་བཏགས། སྤྱིར་བྲེ་མ་དང་ཕྱེ་མ་གཉིས་ལ་གོ་དོན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཚིག་གི་ཐད་ཀའི་གོ་དོན་ཆ་ཤས་ཕྲ་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ཁུ་ནུ་བླ་མའི་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། བྲེ་མ་ཕྱེ་མ་ཞེས་བྲེ་མའི་དོན་ཕྱེ་མ་ལ་འགྲེལ་འདུག་པས་སོ། །བྲེ་དང་ཕྱེ་གཉིས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་དོན་གཅིག་པར་ཤེས་ན། བྲེ་བྲག་སོགས་ལའང་དམིགས་བསལ་གྱི་གོ་བ་ལོན་པར་འགྱུར་རོ། །

བྲེ་མ་སྙེད། བྲེ་མའི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་སྟེ། མཐའ་ཡས་པའི་དོན།

བྲེ་མ་མེའི་མདོག བྲེ་ཚན་གྱི་མིང་ཡིན།

བྲེ་མའི་བུམ་པ། བྲེ་མས་ཡོངས་སུ་གང་བའི་བུམ་པ།

བྱེད་རྒྱུ། རྒྱུ་དྲུག་གི་དང་པོ། རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པར་གནས་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་རྒྱུར་འཇོག དཔེར་ན་རྒྱལ་པོས་གནོད་པ་མ་བྱས་པ་ལ། བདག་ཅག་རྒྱལ་པོས་བདེ་བར་བྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །མཚན་གཞི་ནི། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། །

བྱེད་སྒྲ། (བརྡ་སྤྲོད) བྱེད་པ་པོ་སྟོན་པའི་ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་སྟེ། "གིས་ཀྱིས་གྱིས་འིས་ཡིས" སྟེ་ལྔའོ། །1 བྱེད་པ་པོ་སྟོན་པ་ནི། དཔེར་ན་བླ་མས་ཆོས་གསུང་ལྟ་བུ། 2 བྱེད་པ་སྟོན་པ་ནི། སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་ལྟ་བུ། 3 རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ནི། དཔེར་ན་ལེ་ལོ་ཆེ་བས་ཡོན་ཏན་མ་ལོབས་སོ། །ཞེས་དང་། མ་ཤེས་པས་ནོངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཚིག་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཙམ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གསལ་བར་མི་སྟོན་པ་ནི། དཔེར་ན་ཁྱོད་སུ་ཡིན་དྲིས་པས་ང་བློ་བཟང་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

བྱེད་ཆོས། བྱེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྱེད་པ། (བརྡ་སྤྲོད) 1 བྱ་བ་བྱེད་བཞིན་པ་ལ་ཟེར། བགྱིད་པ། དཔེར་ན་ལས་ཀ་བྱེད་པ། བཀུར་སྟི་བྱེད་པ། སྲི་ཞུ་བྱེད་པ། གཅེས་སྐྱུས་བྱེད་པ། སྡིག་པ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དུས་གསུམ་ལ་སྦྱར་ན། བྱེད་པ། བྱས་པ། བྱ་བ། བྱོས། 2 བྱེད་པ་པོ་ཐལ་པ་ལ། བྱེད་པ་ཟེར། དཔེར་ན་སྟ་རེ་ལྟ་བུ། 3 ཡི་གེའི་སྒྲ་གདངས་འབྱིན་པའམ་འདོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ། བྱེད་པ་ཟེར། འདི་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་གནས་དང་། བྱེད་པ། རྩོལ་བའམ་རླུང་། རྣམ་ཤེས་དང་བཞིར་ཕྱེ་བའི་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །གནས་ནི་དྲིལ་བུའི་ཁོག་པ་འདྲ་བ། བྱེད་པ་ནི་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་གཡོ་བའི་དྲིལ་བུའི་ལྕེ་ལྟ་བུ། རླུང་ནི་དྲིལ་བུ་འཁྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད་པའི་ལག་པ་ལྟ་བུ། རྣམ་ཤེས་ནི་དྲིལ་བུ་འཁྲོལ་མཁན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུའོ། །ལྕེ་དང་། རྐན། མཆུ། མགྲིན་པ། སོ་སོགས་ནི་ཡི་གེའི་བྱེད་པ་དང་སྐྱེ་གནས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའང་ཤེས་དགོས་སོ། །ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྱེད་པ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྕེ་དང་། རྐན་དང་། མགུལ་དང་། མཆུ་ལ་སོགས་པ་དག་སྟེ། དེ་དག་གསལ་བ་ན་དེའི་ཚིག་འབྲུལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱེད་པ་བཅིངས་པ། 1 ལུས་ཀྱི་གསང་གནས་བྱ་རོག་གདོང་ངམ། ཐལ་སྐད་དུ་བྱ་ལེ་ཟེར་བ་དེ་ལས་དབུ་མའི་མར་སྣ་སོར་གང་ངམ་ཕྱེད་ཙམ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ཡབ་ཀྱི་ནོར་བུའི་བུག་པའི་ནང་དུ་བཙུག་ནས་དམ་དུ་བཅིངས་པ་ལ་བྱེད་པ་བཅིངས་པ་ཟེར། དེ་ལ་རྩ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་སྐྲུང་ཡང་ཟེར། ངག་དབེན་གྱི་སྐྱིལ་སྐྲུང་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཕྱག་རྒྱའི་རྩ་ནང་ནས་རླུང་བྱུང་སྟེ། རང་གི་རྩའི་ནང་དུ་སླེབས་ན་སྙོམས་འཇུག་གི་བདེ་བ་སོགས་གང་བས་ཀྱང་ལྷག་པའི་བདེ་བ་སྐྱེ་ལ། རླུང་དེ་རང་གི་ རླུ་ཏྟིའི་ནང་དུ་བསྡུས་པས་རང་གི་ཐུར་སེལ་གྱི་རླུང་གྱེན་དུ་ལོག་སྟེ་ཕྱག་རྒྱའི་རླུང་དེས་སྣ་འདྲེན་བྱས་ནས་དབུ་མར་ཞུགས་ཤིང་བསྡུས་པས་ཉོད་འབར་ནས་སྤྱི་བོའི་ཧཾ་ཡིག་བཞུ་ཞིང་། བྱང་སེམས་རླུ་ཏྟིའི་མར་སྣར་སླེབས་པ་ན་ཕྱག་རྒྱའི་ཡང་ཁུ་བ་བཞུ་ནས་རླུ་ཏྟིའི་ལམ་ནས་བྱུང་སྟེ། རང་གི་རྩའི་ནང་དུ་ཐྲད་པ་ན་ཐབས་ཤེས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྔ་མའི་བདེ་བ་དེ་ལས་ཀྱང་

ཆེས་ཆེ་བ་ཞིག་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་མན་ངག་གི་གཅེན་དུ་བཟློག་པའི་སྦྱོར་བས་ཐིག་ལེ་དེ་ལྟེ་བར་སླེབས་པ་ན་དགའ་བ། སྙིང་གར་སླེབས་པ་ན་མཆོག་དགའ། མགྲིན་པར་སླེབས་པ་ན་ཁྱད་དགའ། གཙུག་གཏོར་དུ་སླེབས་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །རྫེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། 2 ཡང་བཤད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བ་འདི་ལྟར། བྱེད་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་སྟེ། འཆིང་ཚུལ་ནི་དེ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལོག་པ་སྟེ། མི་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟེང་དུ་སྲོག་གི་རླུང་དང་། འོག་ཏུ་ཐུར་སེལ་བཅིངས་པའི་སྒོ་ནས་བཞོན་པའི་རླུང་བཅིངས་ནས་འཆིང་བ་ཡིན་ལ། རླུང་འཆིང་ཚུལ་ནི་རོ་རྐྱང་ལ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས། དབུ་མར་འཛུད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱེད་པ་འཆིང་བ། བྱེད་པ་བཅིངས་པ་དང་འདྲ།

བྱེད་པའི་ཆོས། འཇོག་ཆོས། སངས་རྒྱས་སུ་འཇོག་པའི་ཆོས་ལ། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་བྱེད་པའི་ཆོས། །མི་སློབ་པ་དང་གཉིས་དང་། །སྨྲ་ངན་འདས་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྱེད་པའི་གྲོང་། <ཀ་ར་ཎྜ་ཝྱཱ་ཊ་ཀཾ> ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ཕྲན་སྨན་མང་པོ་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་བཞེད་དོ། །

བྱེད་རྩེ་བྱེད། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པ།

བྱེད་ལས་དང་བྱ་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པར་ "བྱ་ལས" སམ "བྱ་ཚིག" དང་། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བར་ "བྱེད་ལས" སམ "བྱེད་ཚིག" ཟེར། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བྱེད་པའི་ལས་དང་བྱ་བའི་ལས་ཞེས་ལས་ཀྱི་ཚིག་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའང་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཏུ་འདུས་ཏེ་དུས་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་བྱེད་པའི་ལས་ནི་དུས་ད་ལྟ་བ་དང་། བྱ་བའི་ལས་ནི་དུས་མ་འོངས་པར་འདུ་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱ་ཚིག་དང་བྱེད་ཚིག་ལ་གཟིགས།

བྱེའུ་ཟུལ། ཆུ་ལ་རྩེ་བའི་མིང་། བྱེའུས་ཆུ་ལ་རྩེ་བ་ལྟར། ཆུའི་གཏིང་དུ་འཛུལ་བ། སྟེང་དུ་འབྱུང་བ། ཐག་རིང་དུ་འགྲོ་བ། སྟེང་དུ་མཆོང་བ་དང་རྒྱུག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྩེ་བའོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཀ་པ ༽༣༡༧ན༢ལས། རི་ལ་ཡང་ཐད་ཀར་འགྲོ། །ར་བ་ལ་ཡང་ཐད་ཀར་འགྲོ་སྟེ། ལུས་ཀྱིས་ཐོགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ནི་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ས་ལ་ཡང་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་དང་བྱེའུ་ཟུལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱེར། སྐྲག་ནས་གནས་ངེས་མེད་དུ་བྲོས་པའི་དོན། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༡༨༦ན༣ལས། བྱེར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྲག་ནས་ཕན་ཚུན་དུ་བྲོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྱེས། གཞིའམ་རྩ་བའི་གནས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་ཁ་གྱེས་པའམ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཟེར། བྱེས་ཞེས་པ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག འབྱེ། བྱེ། འབྱེ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། དཔེར་ན་གཞིས་བྱེས་གཉིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བྱེས་པ་གྲྭ་ཚང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བྲོལ་བ། 1 གཡོལ་བ། གཟུར་བ། བྲོས་པ། དཔེར་ན་གཡོལ་ནས་འགྲོ་བ་ལ་བྲོལ་སོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 2 གཏོད་པ། རྣ་བ་བྲོལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣ་བ་བྲོལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲ་དེ་མཉན་པ་ལ་རྣ་བ་དང་སེམས་དག་རྣམ་པར་གཏོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྲོལ་སོང་། དུད་འགྲོ། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་ལ་འཇིགས་ཏེ་བྲོལ་བའམ་གཡོལ་ནས་འགྲོ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཡང་ན། བྲོལ་བ། གཡོལ་བ། གཟུར་བ། བྲོས་པ་རྣམས་དོན་ཕལ་ཆེར་འདྲའོ། །ལོ་པཎ་བཀའི་ཐང་ཡིག་༥༨༡ལས། ངོ་བོ་ལྷུན་ཞིང་རྫོངས་པའོ༔ ངེས་ཚིག་ཡང་དག་ལམ་ལས་བྲོལ༔ ངན་སོང་གནས་སུ་སོང་བའོ༔ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བླ་ཧི་དགེ་བཤེས། བླ་ཧི་སྲུམ་འགྲེལ་མཛད་པ་པོ་མཁས་མཆོག་བླ་ཧི་རིན་ཆེན་གྲུབ། བླ་ཧི་དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་གྲུབ་ལ་མཚན་གཞན། བླ་ཧི་འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ་ཞེས་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་

བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མཚན་བརྗོད་པར་དཀའ་བ་སེར་བྱེས་དྷེ་ཧོར་མཁན་ཟུར་བློ་

བཟང་དབང་ཕྱུག་རིན་པོ་ཆེས་དཔེ་ཁྲིད་སྐབས་ལོ་རྒྱུས་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་པར་གསུངས་

པ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ངེར་དྲན། དཔེ་མང་པོར་སྦྲ་ཧྲི་དགེ་བཤེས་ཞེས་བྲིས་སྣང་།

 བྲག་དཀར་བ། (བློ་སྦྱོང་) དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བའི་སློབ་མ་ཞིག་སྟེ། པོ་ཏོ་བའི་དཔེ་ཆོས་རྩ་བ་ལ་

འགྲེལ་པ་མཛད་མཁན་དེའོ། །བྲག་དཀར་སྟག་རྩེ་བ་ཡང་ཟེར།

བྲག་དཀར་སྟག་རྩེ་བ། (བློ་སྦྱོང་) བྲག་དཀར་བ་དང་འདྲ།

བྲང་ཁང་། (འདུལ་བ) རྒྱན་པར་སྤྱོད་སའི་གནས་ཁང་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ཁྲིམ།

བྲང་ཆིངས། (འདུལ་བ) ནུ་ཁེབས། ནུ་ཤུབས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བྲང་ཆིངས་ཞེས་

བྱ་བ་ནི་ནུ་མ་ལ་ལྷོད་པའི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནུ་མ་བཅིང་བའི་

ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཆིངས་མ་ཐམས་ཅད་ལ་བྲང་ཆིངས་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་

པ་ལྟར་རོ། །

བྲད་བྲུད། ཆུང་ཅག ཆང་ཆུང་། ཆང་ངེ་ཆུང་ངེ་། ཆུང་ཆུང་། ཚན་ཆོན་གྱི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་

རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཝེ་སྐོལ་དགེ་བ་འདྲ་བ་བྲད་བྲུད་བྱེད་པར་འདུག་ཀྱང་འཕེལ་རྟགས་མེད་

པར་ཟད་རྟགས་མང་བ་དེ་བྱང་སེམས་དང་གྲོགས་ལ་ཞེ་སྡང་དང་བརྙས་པ་བྱས་ཤིང་རྨ་

ཕྱུང་བས་ཟད། ཅེས་གསུངས་སོ། །

བྲད་བྲེད། བྲད་བྲེད་དང་། བྲད་བྲུད། བྲུད་བྲུད་རྣམས་ཆུང་བའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།

བྲན། 1 ཚེ་གཡོག་དང་། གཡོག་པོ། འབངས་ལའང་གོ སྒྲ་བཤད་ནི། བྲན་ནམ་ཕྲན་ཞེས་པ་ཆུང་བའི་

དོན་ཡིན་པས་རང་གི་བདག་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཆུང་བའམ་དམན་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་

བརྗོད་དོ། །2 ཕྲན་དང་། ཆུང་བ། ཕྲ་མོ། དམན་པའི་དོན། མདོ་དཀོན་བརྩེགས་༼ཁ་པ༽ ༥༥ ན་༤ལས། མཆོ་བྲན་དང་། གླུང་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཆིམས་མཛོད་

༢༥༧ལས་ཀྱང་། གཙྭ་ལ་སོགས་པ་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་རེ་རེའང་ "ཆུ་བྲན" ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་

དང་བཅས་པ་མཚོ་མ་དྲོས་པ་ལ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོར་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་

རོ། །

བྲན་ཁ། རྗེ་བོ་ཨ་ཏི་ཤ་འཕན་ཡུལ་ལེན་པ་སྤྱི་ལ་ཕྱུར་ཕེབས་སྐབས་སུ་རྡ་མགྲིན་ཤྭན་བཞི་སྐོར་གྱི་སྒོ་ནས་དམ་ལ་བཞག་པའི་བྲན་ཁ་ཞེས་པ་ནི། མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་བློན་པོ་ཚོས་ལ་དཀར་བ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཁྲིམས་ལ་སྨྲར་བས་མི་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་དེ་ཡིན། འདི་ཤིན་ཏུ་གདུག་རྩུབ་ཅན་དུ་གྲགས་ཤིང་། བོད་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྗེ་བོ་མི་འོང་པ་འདི་ཡིས་བྱས་པར་ཚོས་བྱུང་རྣམས་ལས་ཡང་ཡང་གསུངས་སོ། །ཞེས་གློང་རྫོལ་བླ་མ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྲན་མོ་དབུལ་མོས་ཀཱ་ཏྲ་ཡ་ན་ལ་དབུལ་བཙོངས་པའི་ལེ་ཨུ། དབུལ་ཞིང་ཕོངས་པའི་བྲན་མོ་རྒན་མོ་ཞིག་གིས་འཕགས་པ་ཀཱ་ཏྲ་ཡ་ན་ལ་ཆུ་གཙང་མ་ཕུལ་བཟེད་གང་ཕུལ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག འདི་མདོ་མཛངས་བླུན་ན་བཞུགས། "ཡོན་ཆབ་ཀྱི་སྐོར" ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས་ན་དེར་བཀོད་ཡོད།

བྲན་གཡོག ཆེ་གཡོག བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བྲན་གཡོག་གི་དོན་ལ། གཡོག་འཁོར་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་མི་ལེགས་སོ། །

བྲམ་ཟེ། <བྲཱཧྨཎ> རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཐོ་ཤོས་ཤིག བྲམ་ཟེ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བྲཱཧྨཎ་ " बर्ाह्मण " ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། བསྒྱུར་ན་ཚངས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙྪའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས་གསུངས། བྲཱཧྨཱ་ " बर्ह्मा " ནི་ཚངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་འབྲང་བ་རྣམས་ལ་བྲམ་ཟེ་ "བྲཱཧྨཎ" ཟེར། བྲམ་ཟེ་ནི་ཚངས་པའི་ཁ་ལས་བྱུང་བ་དང་རིགས་གཞན་རྣམས་རྐང་པ་སོགས་ཚངས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཞན་རྣམས་ལས་བྱུང་ཞེས་ཕྱི་རོལ་པའི་རིག་བྱེད་ལས་འབྱུང་ངོ་། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བྲམ་ཟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རམ་སྡིག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། བྲམ་ཟེ་ལ་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་ནགས་ཀྱི་འདབ་རྣམས་སུ་གནས་པས་ཕྱི་རོལ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བྲམ་ཟེ་ནི་གང་ཡིད་ཕྱིར་

ཕྱོགས་པ་ཁྲིམ་དག་ཏུ་གནས་པའི་བསམ་པ་མེད་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བྲམ་ཟེའི་དོན་ལ་ཚངས་སྤྱོད་ཅེས་འབྱུང་ཡང་བྲམ་ཟེ་ནི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་པས་དཔྱད་དོ། །སំ་བོད་སྐད་གཉིས་ཞན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཐྲེང་མཛེས་ལས་ཀྱང་། བྲཧྨཎ་ཞེས་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་། ཚངས་སྤྱོད་ལ་བསྒྲུར་བར་སྣང་ཡང་དཔྱད་དོ། །

བྲམ་ཟེ་སྐར་རྒྱལ། (འདུལ་བ) ཤཱ་རིའི་བུའི་ཡབ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཀ་པར ༽འདིའི་སྐོར་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །

བྲམ་ཟེ་སྨྲ་གཅན་འཛིན། བྲམ་ཟེ་སྨྲ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ་དང་འདྲ།

བྲམ་ཟེ་སྨྲ་གཅན་འཛིན་བཟང་པོ། གྲུབ་ཆེན་ས་ར་ཧའི་མིང་གཞན། ས་ར་ཧ་ལ་གཟིགས།

བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མ། (འདུལ་བ) བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐྱུ་སྐྱེ་སྔ་མ་ཞིག་སྟེ། བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ལ་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ལོ་ཉི་ཁྲི་ཐུབ་པ་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་དུས་ཀྱི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མ་ཞེས་བྱ་བ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་སྲུང་གིས་དེ་ལ་ཁྱོད་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་ཐུབ་པ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །

བྲམ་ཟེའི་རིགས། (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་ཕྱིར་གྲོང་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཏེ་ཚངས་སྤྱོད་གཙང་སྦྲ་ལྷུར་ལེན་ཞིང་དབེན་པའི་གནས་བསྟེན་པ་དེ་དག་ལ་བྲམ་ཟེ་ཟེར།

བྲལ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། (ཕར་ཕྱིན) རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་པའི་བྲལ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ནི། སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ནི། མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ་རྣམས་སོ། །

བྲིན་པ། 1 ཚོང་ཪོག་རྒྱུག་པའམ། ཉོ་མཁན་མང་བའི་དོན། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཡུལ་དང་དུས་
ལ་བབ་པའི་ཚེ། རབ་ཏུ་བསྒྲིམས་ཏེ་ལན་འགའ་སྒྲུ། །ལེགས་བཤད་ཡིན་ཀྱང་མང་གྱུར་
ན། །ཚོང་ཪོང་ལྷག་བཞིན་བྲིན་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྩིས་ཆེ་བའམ་རིན་
ཐང་ཆེ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བཤད། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། མཁས་པ་རང་གི་ཡུལ་
ནས་ཀྱང་། །ཡུལ་ཁམས་གཞན་ན་མཆོད་པ་ཐོབ། །ནོར་བུ་གཞན་དུ་བྲིན་པ་ཙམ། །རྒྱ་
མཚོའི་གླིང་དུ་ག་ལ་བྲིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བྲིས་སྐུའི་ཐོག་མ། སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་དཔེ་རིས་འདི་བཞིན་ནང་པའི་བྲིས་སྐུ་བཞེངས་པའི་ཐོག་མ་
ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་
ཡས་རིན་པོ་ཆེ་བཻ་ཌཱུརྱའི་ཁྲབ་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་ཞིག་སྐྱེས་སུ་བསྐུར་བའི་ལན་དུ།
རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་སྟོན་པ་ལ་གནང་བ་ཞུས་ཏེ། སྟེང་དུ་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་ཉི་བར་སྟོན་པའོ། །བར་དུ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་
འབྱུང་ལྡོག་རྣམས་གསལ་བར་མཚོན་པའི་སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་དཔེ་རིས། འོག་ཏུ་བཙམ་
པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པོ་བཀས་གནང་བ་ལྟར་
བྲིས་ཏེ་བསྐུར་བར་མདོ་ལས་གསུངས་ཞེས་འབྱུང་ངོ། །

བྲིས་ཆ། ལག་པས་བྲིས་པའི་རི་མོ་དང་ཡི་གེ་སོགས།

བླུ་ཤ། དེང་སང་ཤིན་ཅང་ཞེས་པའི་ནང་གི་སྡེ་ཁག་ཅིག་གི་མིང་། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་
བརྡ་བཀྲོལ་དོན་གཉེར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ན་གསལ།

བླུད་བླུད། ཚུང་ཚུང་། བླུད་བླུད། བྲད་བླུད། བྲད་བྲེད་རྣམས་དོན་གཅིག ཇོའི་ལམ་རིམ་ལས། སྟོན་པ་
རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ནས་ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་པའི་གམ་ན་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྡིག་པ་བླུད་
བླུད་ཡིན་གསུང་སྟེ་མད་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

བླུབས་བྱེད། མཐུ་བྱེད། མཐུ་རྒྱག་པ། ཇོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གནོད་པ་བག་ཙམ་བྱུང་ན་
བཟོད་པ་མི་བསྒོམ་པར་འདིས་བསྟན་པ་རྩ་བ་ནས་བཤིག་ཟེར་བླུབས་བྱེད། དེས་ནི་སྔོམ་

པ་གཏོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྲི། 1 གྲོ་ལ་སོགས་པ་འཛལ་བའི་སྣོད། 2 ལྷ་བྲི་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྡུས་པ། 3 ཐོག་གཡོགས། ཐོག་གཡབ། མཆོད་རྟེན་གྱི་སྟེང་དུ་ལྷ་བྲིའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པའི་སྟེང་གཡོགས་ལ། མཆོད་རྟེན་གྱི་བྲི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་མཆོད་རྟེན་ཉི་མ་དང་ཆར་པ་སོགས་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་གཡོགས་ལ་ཟེར། བོད་བཟོའི་མཆོད་རྟེན་རྣམས་ཀྱི་བྲི་ལ་ཐོག་གཡབ་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་མི་ཐོན་ཡང་། རྒྱ་གར་སོགས་ཀྱི་ནང་པའི་མཆོད་རྟེན་རྙིང་པ་དང་དེའི་རིས་མོ་རྙིང་པ་རྣམས་ལ་གསལ་བར་ཐོན་ཡོད། །མདོ་རྩ་བར་དེ་ལ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཕྱུ་ཕུ་ཞེས་ཐ་སྙད་གསུངས་ཡོད།

བྲི་བ། (བྱེད་འབྲེལ) བྲིས་པ། བྲི་བ། བྲིས། འདོགས་པའི་དོན། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མཚན་མ་བརྟན་པོ་གཟུགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་བཞིར་སེང་ལྡེང་གི་ཕུར་བུ་བཏབ་པའམ་སྲད་བུ་བྲིས་པའམ་རྡོ་བཞག་པའམ་སྲོལ་བཏོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་བརྟན་པོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། སྟེང་དུ་འདོགས་རྒྱུའི་མཆོད་རྫས་ལ་ལྷ་བྲི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བྲིས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བྲི་མོའི་གཏམ། ལོང་གཏམ་མམ་དོན་མེད་ཀྱི་གཏམ།

བྲི་སྣང་འཛལ་བྱེད་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། གྲོ་ལ་སོགས་པ་འཛལ་བའི་སྣོད་ནི་འདིར་བྲི་ཡིན་ལ། གསེར་ལ་སོགས་པ་འཛལ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་བ་ནི་སྣང་ཡིན་ཞིང་། འཇུ་བའི་རྫས་མར་དང་ཏིལ་མར་ལ་སོགས་པ་འཛལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ནི་འཛལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྲིང་ཆགས། རྒྱུན་ཆགས། གཏན་ཆགས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཉིད་རྨུགས་དང་བྱིང་བའི་དབང་དུ་ཡང་མི་བཏང་བར་ཤེས་པ་ཆེར་གསལ་ཞིང་དྭངས་པའི་ངང་ནས་བྲིང་ཆགས་སུ་བསྒོམ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཟླས་བརྗོད་དང་ནི་དཀའ་ཐུབ་སོགས། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་སྤྱད་བྱས་ཀྱང་། །སེམས་གཞན་གཡེངས་པས་བྱས་པ་ནི། །དེ་ཉིད་རིག་པས་དོན་མེད་

གསུངས། །ཞེས་ཡིད་གཞན་དུ་གཡེངས་པའི་དགེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་ཆུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྲེད་ཤ་འཐོན་པ། ཞེད་སྣང་གི་རྣམ་འགྱུར་འཐོན་པ། དངངས་སྐྲག་གི་ཉམས་འཐོན་པ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བྲེད་ཤ་འཐོན་པའི་མིག་བགྲད་ནས། །ཕྱོགས་བཞིར་སྐྱབས་དག་ཚོལ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

བྲེའུ་ཆུང་། (འདུལ་བ) 1 འབྲུ་རིགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མ་ག་དྷའི་བྲེའུ་ཆུང་གང་ལ། མ་ག་དྷའི་སྲང་བཅུ་དྲུག་ཡོད། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ཚུ་བ ༽༦༣ན༢ལས། དེ་ལ་དང་ཙུངས་ཀར་བྲེའུ་ཆུང་གང་ལ་མ་ག་དྷའི་སྲང་བཅུ་དྲུག་གོ། ཞེས་གསུངས། 2 སྨན་དང་འོ་མ་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མ་ག་དྷའི་བྲེའུ་ཆུང་གང་ལ། མ་ག་དྷའི་སྲང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ཚུ་བ ༽༦༣བ༣ ལས། འོ་མ་དང་ཞོ་བྲེའུ་གང་ལ་ནི་མ་ག་དྷའི་སྲང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བྲིས། 1 བྲི་བའི་འདས་པ་སྟེ། བཏགས་པའི་དོན། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཁམ་ཁུམ་མེད་པར་འཐེན་ནས་བཏགས་པའི་དོན། མཚོ་ཏྲི་ཀ་ལས། སྲད་བུ་བྲིས་པ་ལ་སྤྲ་གུ་བཅུག་ནས་དེ་ལ་འཇུས་ཞེས་ཊཱི་ཀ་ལས་བཤད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཕྱུགས་ཐོག་འདོགས་སའི་ཐག་པ་འཕྲེད་འཐེན་གྱི་མིང་། རྫང་དང་དོན་གཅིག ཏ་རྫང་དང་། མཛོ་རྫང་། ཞེས་དང་། ཏ་ཐོ་བྲིས་ལ་ཐོགས་དང་། གོང་ཐང་མིས་རྒྱག་ཡོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཕྱིས་སུ་རིམ་གྱིས་ཕྱུགས་ཐོག་འཇུག་སའི་ར་བ་ལའང་བྲིས་ཞེས་མིང་ཆགས་པ་ཡིན་འདུག 3 གླང་པོ་ཆེ་དང་ཕྱུགས་སོགས་འདོགས་སའི་ར་བ་ལའང་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ང་བ ༽༣༩༦བ༢ལས། ཇི་ཙམ་དུས་གཞན་ཞིག་ན་རི་འོར་དེ་ན་བྲན་མོ་ཞིག་ཐབ་ན་ཡོས་རྫོད་ན་མ་སྟེས་པས་ལུག་ཅིག་འབྲུམ་ཞིང་ཕྱོགས་དེར་ཕྱིན་ནས་དེ་ནས་དེ་དག་བཟའ་བར་བརྩམས་པ་དང་དེ་འགའ་དུམ་གྱིས་བསྣུན་པས་མེ་འབར་བཞིན་རྒྱལ་པོའི་གླང་པོ་ཆེའི་བྲིས་སུ་ཞུགས་པ་དང་འབར་བ་དེས་བྲིས་བསྲེགས་ཏེ་གླང་པོ་ཆེ་མང་པོ་ཞིག་ཤིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བྲོ་བ། 1 རོ། ལྦུའི་སྦྱོང་ཚོར་གྱི་མིང་། ཁ་ལག་བྲོ་བ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྣ་ལྕེ་ལ་སྦྱོང་ཚོར་བྱུང་བའི་དོན་ཏེ། ཀ་ར་བྲོ། དྲི་ཞིམ་བྲོ་བ། དྲི་ངན་བྲོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 འདོད་པ། (བྲོ་བ། བྲོད་པ། སྤྲོ་བ་གསུམ་ཚིག་གཅིག་གི་རྣམ་འགྱུར་དུ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་སྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས་བཤད། དེ་བཞིན་དུ། འདྲིད་པ། འཁྲིད་པ། འདྲེན་པ། ཁྲིད་པ་སོགས་ཀྱང་རྩ་བ་གཅིག་ལས་གྱེས་པར་བཤད) གཉིད་བྲོ་བ། གཅིན་པ་བྲོ་བ། རྐོད་བྲོ་བ་སོགས་ལྟ་བུ། 4 བྲོ་བའམ་རོ་ལ། མངར་བ། སྐྱུར་བ། ཁ་བ། བསྐ་བ། ཚ་བ། ལན་ཚྭ་དང་དྲུག་ཡོད་པས། གྲངས་དྲུག་མཚོན་པར་བཤད།

བྲོ་ཚབས་ཆེ་བ། (འདུལ་བ) ནད་ཚབས་ཆེ་བ།

བྲོ་འཚལ་བ། (འདུལ་བ) ནད་དང་ལྡན་པ།

བྲོ་གཡོག་པ། (འདུལ་བ) ནད་གཡོག

བྲོ་ལག བྲོ་བ། ཟས་ཀྱི་བྲོ་བ་ལ་ཕལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ལ་བྲོ་ལག་ཟེར། ཕལ་སྐད་དུ་ཁ་ལག་དེ་ལ་བྲོ་ལག་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། བོད་བཙན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གནའ་རྫོམ་གཅེས་བཏུས་སློབ་དེབ་ཤོག་གྲངས་༩༠༣ལས། བེའུ་འབུམ་སྔོན་པོའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡི་དྭགས་ཀྱི་ཟས་དེ་བྲོ་ལག་ཆུང་བ་ཆྭག་གེ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་འོང་བར་འདུག་གསུང་སྐད། ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བྲོད་པ། དགའ་བ། འདོད་པ།

བླ། 1 སྟེང་། གོང་། བླ་བྲེ་ལྟ་བུ། 2 སྟོད། བླ་གོས་ལྟ་བུ། 2 ཐུང་བ། ཆོག་པ། བཟོད་པ། མཛེས་པའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༢༡༧བ ༩ལས། བླའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛེས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བ་ནི་བླའི། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཤི་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །3 སྲོག་གི་རྟེན། དཔེར་ན་བླ་སྲོག་ཚེ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མར་མེ་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། བླ་ནི་

སྟུམ་དང་། སྲོག་སྡོང་བུ། ཆེ་མར་མེའི་འོད་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་སོ། །4 ཕྱི། དཔེར་ན་བླ་མཐང་ནི་སྟོད་སྨད་དམ་ཕྱི་ནང་གི་དོན་ཡིན་པར། ལྟུང་སྐྱོ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །5 རྒྱལ་པོ། རྗེ་དང་། རྒྱལ་པོ། མངའ་བདག བླ། ས་སྐྱོང་། མི་དབང་། སྡེ་པ་སོགས་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ༡༥ལས་བཤད། 7 བློན་པོ། དཔེར་ན་བློན་པོའི་ཚོགས་ལ། བླའི་གྲྭ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 8 ཕྱིས། རྗེས། མཇུག དཔེར་ན་ཕྱིས་སུ་མིང་བཏགས་པ། བླ་དྭགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱིས་སུ་བསྟན་པ་ལ། བླ་ཐབས་སུ་བསྟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བླ་མཁྱེན། (འདུལ་བ) བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་ཞལ་ཏ་བའི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༡༤བ༥ལས། བླ་མཁྱེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཙུན་མོ་འཁོར་གྱི་ཞལ་ཏ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླ་གོས། (འདུལ་བ) 1 ཆོས་གོས། འདི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཆོས་གོས་དང་སྣམ་སྦྱར་ཞེས་པའི་ཆོས་གོས་དེ་ཡིན། 2 ཁྱིམ་པའི་བླ་གོས་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མས་བླ་གོས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བགོས་ཏེ། ཕུས་མོ་གཡས་པའི་ལྷང་ས་ལ་བཙུགས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། བླ་ནི་གོང་དམ་སྟོད་དང་སྟེང་གི་དོན་ཡིན་པས། ལུས་ཀྱི་སྟོད་དུ་བགོ་བའི་གོས་ཡིན་པས་བླ་གོས་ཞེས་བྱའོ། །

བླ་གྲྭ། (འདུལ་བ) 1 བླ་མ་དང་གྲྭ་པའི་བསྡུས་ཚིག 2 བླའི་གྲྭ་དང་དོན་འདྲ།

བླ་ཐབས། 1 འཕྲུལ། གློ་བུར་གྱི་དོན་དུ་བཤད། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། བླ་ནི་ཕྱིས་སམ་རྗེས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། ཐབས་ནི་འདིར་བཏགས་པའམ་སྦྱར་བ་དོན་ཡིན་འདུག་པས། ཕྱིས་སུ་བཏགས་པའམ་སྦྱར་བའི་དོན་ཏེ། བླ་དྭགས་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། 2 བརྗོད་བདེའམ་རྒྱུང་ཐབས་ཅེས་ཀྱང་གསལ།

བླ་ཐབས་སུ་བསྟན་པ། སྔར་མེད་ཕྱིས་སུ་བསྟན་པའི་དོན། དཔེར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐད་དོད།

ཧ་ག་ཕན་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལའང་འཇུག་པས། དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། སྐད་དོད་ལ་འདས་པ་མེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདས་ཞེས་ཟླ་ཐབས་སུ་བསྣན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སུ་བསྒྱུར་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཟླ་དྭགས། 1 ཟླ་དྭགས་ནི་མིང་ངམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དེ་ཡང་སྔར་མེད་ཕྱིས་སུ་བཏགས་པ་ཞིག་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན་ཁྲི་ཐུག་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པ་མིང་ཟླ་དྭགས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཟླ་ནི་ཕྱི་མའི་དོན་ཡིན་ལ། དྭགས་ནི་བཏགས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཕྱིས་སུ་བཏགས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཟླ་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལ། རྒྱུད་ཟླ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་འཕྲུལ་དུ་སྦྱར་བའི་མིང་ལ་བཤད། 2 ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། མིང་བཏགས་པའམ་ཐོགས་པའི་དོན་ལའང་བཤད། 3 ལ་དྭགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་ལ་དྭགས་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་ཟླ་དྭགས་ཞེས་བྲིས་ཡོད།

ཟླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་གདུང་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། (འདུལ་བ) འདི་ཟིང་ལིང་གི་ཉེ་འདབས་ཤིག་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། ༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༣༧༥ན་དེའི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་གསལ་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཟླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་གདུང་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་མི་རིང་བའི་ཆ་ཤེང་ཀྲུང་ཡི་རུར་བསྡད། ཅེས་གསལ།

ཟླ་རྗོལ། ཟླ་བརྗོལ་དང་འདྲ།

ཟླ་བརྗོལ། བརྟག་དཔྱད་མ་བྱས་པར་སེམས་ལ་གང་དྲན་སྨྲ་བའི་ཚིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཟླ་ནི་ཟླ་བོ་སྟེ་གཏམ་དང་བརྗོལ་བ་ནི་བྱུང་རྒྱལ་དུ་ཐོན་པའི་དོན་ཡིན་པས། གཏམ་གང་བྱུང་ཐོན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ། གང་དྲན་དྲན་དུ་སྨྲ་བ། སེམས་ལ་གང་དྲན་སྨྲ་བ། བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། ཀྱ་ཆོམ་དུ་སྨྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བ། ཟུ་ཅོར་སྨྲ་བ། ཟླ་བརྗོལ་དུ་སྨྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད།

བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་མ་ཐུ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཟང་དགུ་སྤྲུལ་པའི་མཆོད་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོ་ལས། བླ་ན་མེད་པ་ནི། མཆོད་པ་གང་རྣམས་ཞེས་པའི་ཚིག་བཅད་གཅིག་སྟེ། བླ་ན་ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པས། འདིར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་མ་ཐུ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བཟང་དགུ་སྤྲུལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་། གུང་ཐང་རིན་པོའི་མཇལ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ལས། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ནམ་མཁའ་རབ་འབྱམས་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར། །ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་ཀུན། །བློ་ཡིས་བསླངས་ནས་ཐུབ་པ་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག །སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་འབུལ་ན། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་ལུགས་ལ་འདི་ལས་གོང་མར་གྱུར་པའམ་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཆོད་པ་འབུལ་ཚུལ་མེད་པས་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་ནོ། །

བླ་ན་མེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱི་གཏམ་གྱི་སྐོར་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད། འདིར། རིགས་ལམ་ཐྲ་མོ་ཕྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དང་། །གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་བའི་ཉམས་ལེན་དང་། །ཚིག་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་ངག་གི་དཔལ། །ས་སྟེང་འདི་ན་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་སྣང་། །འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ཞིང་འདོད་པ་འཛོ། །ཆེད་དུ་བྱུང་བའི་དགའ་བ་རྒྱས་བྱེད་པས། །རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་སྙན་གྲགས་ཅན་དེ་ཡང་། གསུང་འབོར་བུ་༥༨ན༢ན་བཞུགས་སོ། །

བླ་ན་ཡོད་པའི་མཆོད་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་མཆོད་པ་སྟེ་མཆོད་པ་ཕལ་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིན་ཆེན་མོ་ལས། བླ་ན་ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་བཟང་སྤྱོད་ལས། མེ་ཏོག་དམ་པ་ཕྲེང་བ་དམ་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་བ་དེ་དག་ལ་ནི་མཆོད་པར་བགྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན།

ལྷ་ནས་ལྷར། གོང་ནས་གོང་དུ།

ལྷ་བ། (བརྡ་རྙིང) སྨྲ་བའི་བརྡ་རྙིང་། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་དུ་ལྷ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལི་གྲུར་དང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་སོགས་ཀྱིས་བཤད། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽༤༥(བ༧ལས། བུད་མེད་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྫོལ་ཞིང་། སྲིན་མོར་བྱུང་ལ་སྐྲ་ཞིག ལག་པ་བརྐྱང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་དུ་ལྷ་བ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷ་བྲི། <ཨུཥྞི་ཥ> ལྷ་བྲི་ནི་དབུ་གདུགས་ཀྱི་དོད་དེ། ལྷ་མ་སོགས་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་གི་མཁའ་དབྱིངས་སུ་འདོགས་རྒྱུའི་སྟེང་གཡོགས་ལ་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཨུཥྞི་ཥ་ཞེས་པ་ལྷ་རེའམ་སྟེང་གཡོགས་ལ་ཟེར། ལྷ་རེའི་དགོས་པའམ་མཚོན་དོན་ནི། མདོ་རྒྱ་བ་ལས། ལྷ་གབ་མེད་པར་ཆོས་ཉན་ན་ལྷ་རེ་གདགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་གབ་མེད་པའི་གནས་སུ་ཉི་ཆར་སོགས་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་གུས་ཞབས་མཚོན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་རེ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷ་ནི་སྟེང་། བྲི་ནི་འདོགས་པའི་དོན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། ཐོག་ཡོལ། གནམ་རྒྱན། ལྷ་རེ་སོགས་ཟེར། འདི་ལ་ལྷ་བྲི་དང་། ལྷ་བྲེས། ལྷ་རེ་བཅས་འབྲི་ཚུལ་གསུམ་ཙམ་ཡོད།

ལྷ་བྲེས། ལྷ་བྲི་དང་འདྲ།

ལྷ་མ། 1 དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཟེར། ཡང་ན་ལྷ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྒྲུབ་པས་མཉེས་ཀྱི་ཟང་ཟིང་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ལའང་མི་ལྟ་བ་ཞིག་ལ་ལྷ་མ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ལས་ལོག་པས་རྣམ་གྲོལ་སྒྲུབ་པའི་ལྷ་མ་མི་འོང་གསུང་ངོ་། །ཞེས་ཤར་བའི་གསུང་སྒྲོས་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར། སློབ་མའི་བློ་སྣ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་ལ་ལྷ་མ་ཟེར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་མ་སྟེ་གོང་མར་གྱུར་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ལྷ་མའི་སྐད་དོད་གུ་རུ་ཞེས་པ་གོང་མ་ལྗི་བ་བརླིང་བ་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པས། ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་ལས་ལྷག་པའམ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་ན་གོང་མ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཏ་ཅང་ཆེ་བས་ན་ལྗི་བ།

ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱིས་གཡོ་བར་མི་ནུས་པས་ན་བརྟེན་བའོ། །བླ་མ་ལ་སྒྲུབ་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། (དགེ་ལུགས) གང་ཟག་བླ་མ། སྣང་བ་བླ་མ། བདེ་སྟོང་བླ་མ་དང་གསུམ་མོ། །བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཞི་མཐའ་ལས་འཛིན་ཅིང་། སྟོང་པས་སྲིད་མཐའ་ལས་འཛིན་པས་དེ་ལ་བླ་མའམ་ཡོངས་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །དཔལ་ཆུའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། (བཀའ་བརྒྱུད) བླ་མ་ལ། གང་ཟག་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ། (དངོས་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་ལྟ་བུ) བདེ་གཤེགས་བཀའི་བླ་མ། (ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རྣམས་འགལ་མེད་གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བ་ལྟ་བུ) སྣང་བ་བརྡའི་བླ་མ། (འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ) དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བླ་མ (དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ) དང་བཞིའོ། །2 གོང་མ། སྔོང་མ། བླ་ཞེས་པ་གོང་དམ་སྔོང་གི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བླ་བྲིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །3 ཕྱི་མ། དཔེར་ན་གཞུང་བླ་མ། རྒྱུད་བླ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ། བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལྔ་བཅུས་སྟོན་པའི་གཞུང་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད། ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གསན། སྐབས་ཤིག་ལ་ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ་ཕུས་འཕྱུད་བཅིངས་ཏེ་ཉན་པས་འཕགས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིསཔས་དེ་འདྲ་མི་རུང་གསུངས་པ་ན་ང་འདྲ་བའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཆོས་ཉན་ཡང་མི་ཤེས་ཤིང་རྨོངས་པ་ལ་སྐྱམ་སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་ངོ་ཚ་ཞིང་ང་ཡང་འདི་འདྲ་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྙམ་སྐྱམ་ནས་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པ་བརྩམས་པར་གྲགས། རྒྱས་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༩༥༡ལ་གཟིགས།

བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད། བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་སློབ་མའི་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བྱང་རྭ་སྒྲེང་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་ཀྱི་ཡང་དགོན་བྲག་སེང་གེའི་ཞོལ་དུ་སྦྱར་རོ། །

བླ་མ་མཆོད་པ་དང་ལམ་རིམ་ཚོགས་ཞིང་། རང་གི་མདུན་གྱི་ཐད་བྲང་དུ་རང་སེམས་བདེ་སྟོང་

གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལྷ་ལམ་སྟེ་ནམ་མཁའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ནས་དེའི་ངོས་སུ་ཚོགས་ཞིང་རྣམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རིན་པོ་ཆེའི་ས་གཞིའི་དབུས་སུ་འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་ (འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་འོ་མ་དངོས་གནས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཞིག་ཡོད་པའི་དོན་མིན་གྱི། དེ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་གྲགས་པར་བཤད་དོ་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་བ་ལྟར་རོ) ཆེན་པོའི་ནང་ནས་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་། རྩ་བ་གསེར། སྡོང་པོ་དངུལ། ཡལ་ག་བཻཌཱུཪྻ། ལོ་མ་ཤེལ། འདབ་མ་སྤུག མེ་ཏོག་མུ་ཏིག་དམར་པོ། འབྲས་བུ་རྡོའི་སྙིང་པོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ལས་གྲུབ་པ། (རྩ་བ་གསེར། སྡོང་པོ་དངུལ། ཡལ་ག་བཻཌཱུཪྻ་ཞེས་སོགས་ཀྱང་ཁ་དོག་གི་ཆ་ནས་བཏགས་པའི་སྣན་ངག་གི་རབ་བཏགས་ཡིན་གྱི། གསེར་དང་དངུལ་དང་བཻཌཱུཪྻ་སོགས་དངོས་ནི་མིན་ནོ) རྩ་བ་སོགས་ཚང་མ་བདུན་ཚན་བདུན་ཚན་དུ་ཡོད་པ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་དཔག་པ་དང་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བ། ཡལ་ག་སོགས་བསྒྲོད་པའི་སྒྲ་ལས་མི་རྟག་བདག་མེད་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྒོམ་བཞིའི་སྒྲ་འབྱིན་པ། དབུས་སུ་ཤིང་དེའི་མེ་ཏོག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་སེང་གེ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེག་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི། དེའི་སྟེང་དུ་པདྨའི་གདན་རིམ་པ་བཅུ་གཅིག་སྟེ་རྒྱ་ཧེ་ཆུང་དང་། དཔངས་ཧེ་མཐོར་སོང་བ་བང་རིམ་ལྟར་ཡོད་པ། པད་འདབ་དང་པོ་འདབ་མ་བཞི་པ། དེའི་དབུས་པདྨའི་ཟེ་འུ་འབྲུའི་སྟེང་ཉི་མའི་གདན། དེའི་སྟེང་དུ་ཟླ་བའི་གདན་གྱི་སྟེང་། ཚོགས་ཞིང་གི་དཀྱིལ་ཏག་ཏག་དེར། ཚོགས་ཞིང་གི་གཙོ་བོར་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེའི་ཐུགས་ཀར་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ། དེའི་ཐུགས་ཀར་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཧཱུྃ་ཡིག་སྔོན་པོ་བཅས་གསལ་གདབ། (འཁོར་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ལ) ཐོག་མར་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ནི། གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཀ་ནས་འོད་ཟེར་གཡས་ཕྱོགས་སུ་སྤྲོས་པའི་རྩེ་མོ་རྒྱ་ཧེ་ཆེར་སོང་བའི་སྟེང་དུ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་གསལ་གདབ། ༡ དབུས་སུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ། ༢ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། ༣

དབྱིག་གཉེན། ༤ འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། ༥ བཙུན་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། ༦ མཆོག་གི་སྡེ། ༧ དུལ་བའི་སྡེ། ༨ རྣམ་སྣང་མཛད། ༩ སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོ། ༡༠ ཀུ་ས་ལི་ཆེ་བ། ༡༡ དགེ་བ་ཅན། (འདི་ལ་ཀུ་ས་ལི་ཆུང་བ་ཟེར) ༡༢ གསེར་གླིང་པ། ༡༣ དཔལ་མར་མེ་མཛད། ༡༤ འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་བཅས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཚོམ་བུ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དབུས་སུ་བཀའ་གདམས་གདམས་ངག་པ། ༡ དགོན་པ་བ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་མཚན། ༢ སྣེའུ་ཟུར་པ། ༣ ཐག་མ་པ་ཀ་བ་དར་སེང་། ༤ ལྷོ་བྲག་ནམ་མཁའ་སེང་གེ། ༥ མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ། ༦ མཁན་ཆེན་སེང་གེ་བཟང་པོ། ༧ རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ། ༨ ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་བཅས་སོ། ། (རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐག་མ་པ་གཡས་དང་། སྣེའུ་ཟུར་པ་གཡོན་དུ་བཞུགས་དགོས། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ) དེའི་གཡས་སུ་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ། ༡ སྤྱན་སྔ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབར། ༢ བྱ་ཡུལ་པ་ཆེན་པོ་གཞོན་ནུ་འོད། ༣ དགྱེར་སྒོམ་ཆེན་པོ་གཞོན་ནུ་གྲགས་པ། ༤ སངས་རྒྱས་དབོན་སྟོན། ༥ མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ། ༦ མཁན་ཆེན་སེང་གེ་བཟང་པོ། ༧ རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ། ༨ ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་བཅས་སོ། ། (རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགྱེར་སྒོམ་ཆེན་པོ་གཡས་དང་། བྱ་ཡུལ་བ་གཡོན་དུ་བཞུགས་དགོས། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ) གཡོན་དུ་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ། ༡ པོ་ཏོ་བ་རིན་ཆེན་གསལ། ༢ ཤ་ར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས། ༣ ཆད་ཁ་བ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། ༤ སྤྱིལ་བུ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༥ ལྷ་ལུང་གི་དབང་ཕྱུག ༦ ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། ༧ ཟངས་ཆེན་པ་དར་མ་བསོད་ནམས། ༨ མཚོ་སྣ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། ༩ མོན་གྲྭ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཀྲ་ཤིས། ༡༠ གྲྭ་སྒོར་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོ་བཅས་སོ། ། (རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཆད་ཁ་བ་གཡས་དང་། ཤར་ར་བ་གཡོན་དུ་བཞུགས་དགོས། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ) དེའི་འོག་ཏུ་ཚོམ་བུ་གཅིག་ཡོད་པའི་དབུས་སུ། ༡ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེའི་གཡོན་དུ་༢ རྗེ་འཇམ་

དཔལ་རྒྱ་མཚོ། གཡས་སུ་༣ མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ༤ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། ༦ དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ༧ མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ༨ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༩ དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ༡༠ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ༡༡ རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པ། ༡༢ བློ་བཟང་སྙན་གྲགས། ༡༣ རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ཡས། ༡༤ ཁྲི་ཆེན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས། ༡༥ གྲུབ་དབང་བློ་བཟང་རྣམ་གྲོལ། ༡༦ བམ་ཆོས་མཁན་ཆེན་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ། ༡༧ རྒྱལ་སྲས་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན། ༡༨ རྗེ་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན་མཁས་གྲུབ། ༡༩ བློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་ལྷུན་གྲུབ་བཅས་སོ། ། (ཟབ་མོ་ལྷ་བརྒྱུད) གཡོན་དུ་དེ་བཞིན་དུ་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་གསལ་གདབ་པ་ནི། དབུས་སུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས། ༡ འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ། ༢ སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ༣ ཟླ་བ་གྲགས་པ། ༤ ཞི་བ་ལྷ། ༥ རིག་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ། ༦ རིག་པའི་ཁུ་བྱུག་གཉིས་པ། ༧ དཔལ་མར་མེ་མཛད། ༨ འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་བཅས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱུད་དང་འདྲ་བར་ཚོམ་བུ་གསུམ་གསལ་གདབ་པ་ལ། དབུས་སུ་བཀའ་གདམས་གདམས་ངག་པ། ༡ དགོན་པ་བ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་མཚན། ༢ སྣེའུ་ཟུར་པ། ༣ ཐག་མ་པ་ཀ་བ་དར་སེང་། ༤ ལྷོ་བྲག་ནམ་མཁའ་སེང་གེ། ༥ མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ། ༦ མཁན་ཆེན་སེང་གེ་བཟང་པོ། ༧ རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ། ༨ ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་བཅས་སོ། ། (ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྣེའུ་ཟུར་པ་གཡས་དང་། ཐག་མ་པ་གཡོན་དུ་བཞུགས་དགོས། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ) དེའི་གཡས་སུ་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ། ༡ པོ་ཏོ་བ་རིན་ཆེན་གསལ། ༢ ཤ་ར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས། ༣ ཆད་ཁ་བ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། ༤ སྦྱིལ་བུ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༥ ལྷ་ལུང་གི་དབང་ཕྱུག ༦ ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། ༧ ཟངས་ཆེན་པ་དར་མ་བསོད་ནམས། ༨ མཚོ་སྣ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། ༩ མོན་གྲྭ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཀྲ་ཤིས། ༡༠ གྲྭ་སྐོར་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོ་བཅས་སོ། ། (ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་

སྐབས་སུ་ཤར་ར་བ་གཡས་དང་། མཆད་ཁ་བ་གཡོན་དུ་བཞུགས་དགོས། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ) དེའི་གཡོན་དུ་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ། ༡ སྤྱན་སྔ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབར། ༢ བྱ་ཡུལ་བ་ཆེན་པོ་གཞོན་ནུ་འོད། ༣ དགྱེར་སྒོམ་ཆེན་པོ་གཞོན་ནུ་གྲགས་པ། ༤ སངས་རྒྱས་དབོན་སྟོན། ༥ མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ། ༦ མཁན་ཆེན་སེང་གེ་བཟང་པོ། ༧ རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ། ༨ ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་བཅས་སོ། ། (ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱ་ཡུལ་བ་གཡས་དང་། དགྱེར་སྒོམ་ཆེན་པོ་གཡོན་དུ་བཞུགས་དགོས། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ) (ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ། བཀའ་གདམས་གདམས་ངག་པ་དབུས། དེའི་གཡས་སུ་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ། གཡོན་དུ་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་འདི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །འདི་དག་ལ་དཔྱད་དགོས་པ་མང་ཙམ་སྣང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ) དེའི་འོག་ཏུ་ཚོམ་བུ་གཅིག་ཡོད་པའི་དབུས་སུ། ༡ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེའི་གཡས་སུ་༢ རྗེ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། གཡོན་དུ་༣ མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། (དེས་གཞན་རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེའོ) ༤ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༥ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། ༦ དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ༧ མཁས་གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ༨ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༩ དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ༡༠ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ༡༡ རྗེ་ངག་དབང་བྱམས་པ། ༡༢ བློ་བཟང་སྙན་གྲགས། ༡༣ རྒྱ་མཚོ་མཐའ་ཡས། ༡༤ ཁྲི་ཆེན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས། ༡༥ གྲུབ་དབང་བློ་བཟང་རྣམ་གྲོལ། ༡༦ བམ་ཆོས་མཁན་ཆེན་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ། ༡༧ རྒྱལ་སྲས་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན། ༡༨ རྗེ་བསྐལ་བཟང་བསྟན་འཛིན་མཁས་གྲུབ། ༡༩ བློ་བཟང་འཇམ་དཔལ་ལྷུན་གྲུབ་བཅས་སོ། ། (ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ) རྗེ་བླ་མའི་སྐུ་རྒྱབ་ཏུ་ཙུང་ཟད་མཐོ་བར་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་བརྒྱུད་པ་མཐོ་བརྩེགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞུགས་པའི་གྲལ་རིམ་ལྔ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་མ་

གཏེར་གསོལ་པ་ཧཱུཾ་བརྩན་འཇམ་དབྱངས་ནས་རང་གི་བླ་མ་ལ་ཐུགས་གི་བར་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
རྣམ་པ་མཐོ་བརྟེགས་དང་། དེའི་གཡས་སུ་ཕ་རྒྱུད་གསང་འདུས་དང་། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བླ་
བརྒྱུད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བརྟེགས། གཡོན་དུ་མ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་གི་བླ་བརྒྱུད་དང་།
ཐེག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་བླ་བརྒྱུད་སོ་སོ་ནས་མཐོ་བརྟེགས་རེ་བཅས་མཐོ་བརྟེགས་ལྔར་
གསལ་འདེབས་པ་ཡིན། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། གྲལ་རིམ་ལྔ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་དགེ་ལྡན་སྙན་
བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་གསལ་གདབ་པ་ལ། ༡ རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། ༢ རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས། ༣ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། ༤ རྗེ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། ༥ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཚན། ༦ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། ༧ དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ༨ མཁས་གྲུབ་
སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ༩ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ༡༠ དྲིང་པ་བརྟོན་
འགྲུས་རྒྱལ་མཚན། ༡༡ དྲིང་པ་ཧ་ཐུག་པ་དམ་ཆོས་རྒྱལ་མཚན། ༡༢ སྐྱབ་ཁང་དགེ་
ལེགས་རྒྱ་མཚོ། ༡༣ མཁར་མདོ་བཟོད་པ་རྒྱ་མཚོ། ༡༤ ཕུར་བུ་ལྕོག་ངག་དབང་བྱམས་
པ། ༡༥ ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོ། ༡༦ གུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་
མེ། ༡༧ རྗེ་རཏྣ་དྷྭ་ཛ། ༡༨ གྲུབ་ཆེན་དངོས་གྲུབ་རབ་བརྟན། ༡༩ ཡོངས་འཛིན་དགེ་འདུན་
རྒྱ་མཚོ། ༢༠ ངག་དབང་མཁྱེན་རབ་དཔལ་ལྡན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་བཅས་སོ། ། (འདིར་རྡོ་རྗེ་
འཆང་མ་གཏོགས་བླ་མ་གཞན་ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་རྣམ་པར་བྱས་པ་ནི། དེ་དག་
འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་གོ་བའི་ཕྱིར་ཡིན) དེའི་གཡས་སུ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བླ་
བརྒྱུད་ནི། ༡ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། ༢ སློབ་དཔོན་ཊཱ་ཀི་ནི། ༣ ལ་ལི་ཏ་བཛྲ། ༤ ཨ་མོ་གྷ་བཛྲ། ༥
སློབ་དཔོན་ཀ་ར་གུཔྟ། ༦ པདྨ་བཛྲ། ༧ དྷི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན། ༨ རྭ་ལོ་ཙཱ་རྡོ་རྗེ་གྲགས། ༩ རྭ་ཆོས་
རབ། ༡༠ རྭ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ། ༡༡ རྭ་འབུམ་སེང་གེ། ༡༢ རྒ་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམ་རྒྱལ་རྡོ་རྗེ། ༡༣
རོང་པ་ཤེས་རབ་སེང་གེ། ༡༤ བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བ། ༡༥ ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན།
༡༦ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། ༡༧ མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ༡༨ བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཚན། ༡༩ གྲུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། ༢༠ དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ༢༡ མཁས་

གྲུབ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། ༢༢ པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་བཅས་སོ། །དེའི་ཡང་གཡས་སུ་གསང་འདུས་བླ་བརྒྱུད་ནི། ༡ གསང་བ་འདུས་པ། ༢ རཏྣ་མ་ཏི། ༣ ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། ༤ ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏི། ༥ ནཱ་ག་ཡོ་གི་ནཱི། ༦ བིསུ་ཀ་ལ་པ། ༧ ས་ར་ཧ། ༨ ནཱ་གརྫུ་ན། ༩ མ་ཏང་གི་པ། ༡༠ ཏེ་ལོ་པ། ༡༡ ནཱ་རོ་པ། ༡༢ མར་པ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས། ༡༣ དོལ་གྱི་མཚུར་སྟོན་དབང་གི་རྡོ་རྗེ། ༡༤ འཕགས་སྟོན་གད་པ་ཀིརྟི། ༡༥ བྱ་སྒང་བ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན། ༡༦ མི་ཉག་ཐུར་ལྷ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱབས། ༡༧ རྒྱ་མཁར་ཐང་དཔེ་བ་འཕགས་པ་སྐྱབས། ༡༨ གསེར་གླིང་གཞོན་ནུ་འོད། ༡༩ མག་དགེ་སྡིངས་པ་ཆོས་སྐུ་འོད་ཟེར། ༢༠ རྗོ་ལོ་ཙཱ་བ་འཕགས་པ་འོད། ༢༡ བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། ༢༢ ཁྱུང་པོ་ལྷད་པ་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས། ༢༣ རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཅས་སོ། །དགེ་ལྡན་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་གཡོན་དུ་བཀའ་གདམས་ཐིག་ལེ་བཅུ་དྲུག་གི་བླ་བརྒྱུད་གསལ་གདབ་པ་ནི། ༡ དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན། ༢ འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས། ༣ རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། ༤ མངའ་རིས་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ༥ ཕུ་ཆུང་བ་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཚན། ༦ ཀ་མ་བ་ཤེས་རབ་འོད། ༧ ཞང་སྟོན་དར་མ་རྒྱལ་མཚན། ༨ སྣེབས་ཀ་བ་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། ༩ སྣེབས་ཀ་བ་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན། ༡༠ འབྲོམ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས། ༡༡ སྣར་ཐང་མཁན་ཆེན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན། ༡༢ གླིང་ཁ་པ་བྱང་ཆུབ་རིན་ཆེན། ༡༣ ཤ་ལུང་པ་རིགས་ཀྱི་བདག་པོ། ༡༤ ཤ་ལུང་པ་བྱང་ཆུབ་འཕེལ། ༡༥ ཉུག་པའི་སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་འོད་ཟེར། ༡༦ གོས་སྟོན་ཚུ་སེར་བ་སངས་རྒྱས་བཟང་པོ། ༡༧ བྱ་བྲལ་བ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། ༡༨ བླ་མ་དཔལ་ལྡན་པ། ༡༩ སྟག་ཚང་མཁན་ཆེན་ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར། ༢༠ རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་བཅས་སོ། །དེའི་ཡང་གཡོན་དུ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་བླ་བརྒྱུད་ནི། ༡ འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག ༢ ལཱུ་ཡི་པ། ༣ དྲ་རི་ཀ་པ། ༤ ཛཱཧྣ་པཱ་ད། ༥ ཀྲྀཥྞ་པཱ་ད། ༦ ཛྙཱ་ལནྡྷ་ར། ༧ གྷཎྚ་པཱ་ད། ༨ གུཧྱ་པཱ་ད། ༩ བི་ཛྫ་པཱ་ད། ༡༠ ཏེ་ལོ་པ། ༡༡ ནཱ་རོ་པ། ༡༢ ཕམ་ཐིང་པ། ༡༣ སློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། ༡༤ མལ་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་གྲོས་གྲགས། ༡༥

ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། ༡༦ སློབ་དཔོན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། ༡༧ རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ༡༨ ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། ༡༩ འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ། ༢༠ ཞང་སྟོན་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ༢༡ ན་བཟའ་བྲག་ཕུག་པ། ༢༢ བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། ༢༣ རྗེ་ཙོང་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་བཅས་སོ། ། (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་མདུན་དུ) བླ་མ་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ནི། (དབུས་སུ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ། དེའི་གཡས་གཡོན་དུ་ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་མ་གཉིས) (དཔེར་ན་དབུས་སུ་༧རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ། དེའི་གཡས་སུ་སྐྱབས་རྗེ་གླིང་སྤྲུལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། གཡོན་དུ་སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུ་གསལ་གདབ) དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་ཡི་དམ་རྣམས་གསལ་གདབ། གཡས་ནས་བསྐོརས་ཏེ། ༡ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། ༢ གསང་བ་འདུས་པ། ༣ འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག ༤ ཀྱེ་རྡོ་རྗེ། ༥ རྣལ་འབྱོར་མ། ༦ གཤིན་རྗེ་གཤེད་དམར་པོ། ༧ གཤིན་རྗེ་གཤེད་དགྲ་ནག ༨ རྟ་མགྲིན་ཡང་གསང་ཁྲོས་པ། ༩ རྡོ་རྗེ་གདན་བཞི། ༡༠ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ༡༡ གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ། ༡༢ མཧཱ་མ་ཡ། སྒྱུ་མ་ཆེན་མོ། ༡༣ ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན། ༡༤ སེང་གེ་གདོང་ཅན་མ་བཅས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། རྣལ་འབྱོར་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ། ༡ ཁྲོ་བོ་ཁམས་གསུམ་རྣམ་པར་རྒྱལ་མ། ༢ དོན་ཡོད་གྲུབ་པ། ༣ སྐུ་གདུང་དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། ༤ འཇམ་དཔལ་གསང་ལྡན། ༥ དཔལ་མཆོག་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ། ༦ འཇམ་དཔལ་གྲགས་ལྡན། ༧ རྡོ་རྗེ་དབྱིངས། ༨ ཀུན་རིག ༩ འཇམ་དཔལ། ༡༠ གཙུག་དགུ་ཤཱཀྱ་སེང་གེ། ༡༡ འགྲོ་བ་དུལ་བ། ༡༢ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ། ༡༣ ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་བཅས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། སྤྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ། ༡ རྟ་མགྲིན། ༢ གོས་དཀར་མོ། ༣ སྒྲོལ་མ། ༤ སྤྱན་རས་གཟིགས། ༥ ཁྲོ་གཉེར་ཅན། ༦ མཐུ་ཆེན་ཐོབ། ༧ གྲགས་ལྡན་མ། ༨ ནམ་མཁའི་སྤྱན་མ། ༩ རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་། ༡༠ (འདིར་ནམ་མཁའི་སྤྱན་མ་ཞེས་འཁོད་འདུག་པ་བློས་སྐྱོན་ཡིན་པར་སེམས) ༡༢ རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ། ༡༣ ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཞི་བ། ༡༤ རྡོ་རྗེ་ལུ་གུ་རྒྱུད། (འདིའི་བར་གྱི་ལྷ་འགའི་མཚན་མི་

གསལ) ༡༥ མི་གཡོ་བ། ༡༦ མི་གཡོ་བ་སྔོན་པོ། ༡༧ འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་བཅས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ། ༡ རྡོ་རྗེ་རྣམ་འཇོམས། ༢ གཙུག་ཏོར་རྣམ་པར་རྒྱལ་མ། སྒྲོལ་མ་དཀར་མོ། ༤ གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་མོ། ༥ རི་ཁྲོད་ལོ་མ་གྱོན་མ། ༦ རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ། ༧ སྤྱན་རས་གཟིགས། ༨ ཚེ་དཔག་མེད། ༩ དམ་ཚིག་གསུམ་བཀོད། ༡༠ སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞལ། ༡༡ སྤྱན་རས་གཟིགས་སེང་གེ་སྒྲ། ༡༢ འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ། ༡༣ དབྱངས་ཅན་མ། ༡༤ འཇམ་དབྱངས། ༡༥ འོད་ཟེར་ཅན་མ། ༡༦ ནོར་རྒྱུན་མ། ༡༧ མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ་བཅས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སངས་རྒྱས། ༡ དོན་གྲུབ། ༢ འོད་དཔག་མེད། ༣ རིན་འབྱུང་། ༤ རྣམ་སྣང་། ༥ མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ། ༦ བྱམས་པ། ༧ མར་མེ་མཛད། ༨ མི་འཁྲུག་པ། ༩ སྨན་བླ། ༡༠ ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། ༡༡ མངོན་མཁྱེན། ༡༢ ཆོས་གྲགས། ༡༣ སྒྲ་དྲན་མེད། ༡༣ གསེར་བཟང་། ༡༤ རིན་ཆེན་ཟླ་བ། ༡༥ མཚན་ལེགས་དང་། སངས་རྒྱས་སྟོང་དང་། ལྷུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་སོགས་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་སོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། བྱང་སེམས། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། རང་རྒྱལ། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་སོགས་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ། དེའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྲུང་མ་རྣམས་གསལ་གདབ། ༡ མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ། ༢ མགོན་པོ་གུར། ༣ ཆོས་རྒྱལ་ནང་སྒྲུབ། ༤ ཆོས་རྒྱལ་གསང་སྒྲུབ། ༥ ཆོས་རྒྱལ་ཕྱི་སྒྲུབ། ༦ སྒྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ། ༧ མགོན་དཀར། ༨ དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ། ༩ རྣམ་སྲས། ༡༠ མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་པ། ༡༡ ལྕམ་སྲིང་བཅས་སོ། །ཚོགས་ཞིང་གི་ཕྱི་རོལ་ཏུ། ཚོགས་ཞིང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་ཆོས་སྐྱོང་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི། ༡ འཕགས་སྐྱེས་པོ། ༢ ཡུལ་འཁོར་བསྲུང་། ༣ རྣམ་ཐོས་སྲས། ༤ སྤྱན་མི་བཟང་བཅས་སོ། །ཚོགས་ཞིང་གི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་སྟེ་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་ཞིང་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་གསལ་གདབ། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་སྲུང་ཚོགས་ཞིང་གི་གྲས་སུ་བཀོད་

མི་ཚོག བགོད་ན་སྐྱབས་འགྲོ་རྣམ་དག་མི་འོང་བར་མ་ཟད། སྐྱབས་འགྲོ་སྔར་ཡོད་གཏོང་བར་རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གསུང་། གནས་ཚུང་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་དོན་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚུལ་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱང་ཚོགས་ཞིང་གི་ནང་དུ་འཛོག་མི་རུང་བར། ཐུའུ་བཀྭན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་གསུངས་ཞེས་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་གསུངས་པས་ཤིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ། །གོང་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་ཡང་རྗེ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་སོགས་བླ་མ་མང་པོས་ཚོགས་ཞིང་གི་གྲས་སུ་འཛོག་པར་མཛད་ཀྱང་མི་རིགས་སོ། ། (བླ་མཆོད་ཚོགས་ཞིང་དང་ལམ་རིམ་ཚོགས་ཞིང་ལ་དོགས་གཅོད) གོང་གི་ཚོགས་ཞིང་དེ་བླ་མའི་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་ཡིན་པར་བྱས་མི་རིགས་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་། ལམ་རིམ་གྱི་ཚོགས་ཞིང་ཡིན་ཟེར་ན་གནོད་བྱེད་མང་དུ་མཐོང་སྟེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྦྱོད་པ་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་དང་གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་བཀའ་སྲོད་དང་བཅས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཞུགས་པར་བསམམས་ཏེ་ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་གསལ་གདབ། ཅེས་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་མིང་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་མ་ཟད། རྗེའི་ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ལམ་སྒྲོན་དང་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་རྣམས་མདོ་སྔགས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡིན་ཟེར་བ་ཙམ་ལས། དོན་དུ་གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་མིང་ཙམ་ཕྱོགས་ཙམ་ལས་དངོས་སུ་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་མ་བཤད་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་སྔགས་ཀྱི་ཤན་ཤོར་བར་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདི་དག་ནི་འདིར་མིང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྔགས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་པས། རྒྱས་པར་ནི་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པ་ཞེས

གསུངས་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དང་གསོལ་འདེབས་ལམ་མཆོག་སྒོ་འབྱེད་སོགས་སུ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། (ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྐོར) ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ལ་ཡང་ཚོག་ཚོགས་པ་ལྟར་གདོང་གྲལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཁོད་པ་དང་། སྐུ་འདྲ་བསྒྲིགས་པ་ལྟར་ཐམས་ཅད་རང་ལ་ཞལ་ཕྱོགས་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཚོགས་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཐུབ་དབང་ལ་ཞལ་ཕྱོགས་པར་སྨོན་ཚུལ་གསུམ་ཀ་དུང་ཡང་ཞལ་རང་ལ་ཕྱོགས་པ་ཙུང་ཟད་འཆར་བདེ་གསུངས། ཞེས་ཀེ་ཝུ་ཚང་འཇམ་དབྱངས་སྨོན་ལམ་གྱི་ལམ་རིམ་དུ་གསལ་ལོ། །

ླ་མ་མཆོད་པའི་ཊཱི་ཀ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་ཟབ་ལམ་བླ་མ་མཆོད་པ་རྩ་བ་དང་། ༡ དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་བློ་བཟང་རིག་གྲོལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཊཱི་ཀ། ༢ རྗེ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་པས་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་ཟིན་བྲིས་མཛད་པའི་ཊཱི་ཀ། ༣ མཁར་རྡོ་བཟོད་པ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བླ་མཆོད་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། དེའི་ཁྲིད་ཡིག་གི་ལྷན་ཐབས། ༤ ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་བླ་མཆོད་མཆན་འགྲེལ། ༥ ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་བླ་མཆོད་ཊཱི་ཀ། ༦ རྗེ་གུང་ཐང་པས་མཛད་པའི་བླ་མཆོད་ཊཱི་ཀ། བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་བླ་མ་མཆོད་པའི་ཟིན་བྲིས་བཅས་སོ། །ད་དུང་ཡང་རེ་གཉིས་ཡོད་འདྲ་ཡང་རང་གིས་དངོས་སུ་མ་མཐོང་བས་འདིར་མ་བཀོད།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པ། 1 རང་གི་བླ་མ་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་ཅིག དཔེར་ན་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་སུ། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པ་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ནི། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་ལ་ཞུ་བ་དང་། 2 སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ལའང་། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པ་ཞེས་ཞུ་བ་རེད།

བླ་མ་བསྙེན་བདེ་ཅན་སྤྱངས་དོགས་ཡོད། བླ་མ་མང་པོ་བསྙེན་པའམ་རྒྱུན་རིང་པོ་བསྙེན་པ་ན་བླ་མ་ལ་སྐྱོན་འདོགས་ཀྱི་བློ་སོགས་སྐྱེས་ནས་བླ་མ་སྤོང་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་

ནོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། བླ་མ་བསྟེན་རན་དུས་བོར་དོགས་ཡོད་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི་ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ན་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གདམས་པའང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གོ་དགོས་ཀྱི། དམིགས་པ་ཐུན་རེ་ཙམ་ལ་སྦྱངས་པས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ལ་སྔིང་ཐག་པ་ནས་ཆོས་ཤིག་བྱེད་ན་ནི་མ་ནོར་བར་འཁྲིད་པའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ལ་རྒྱུན་རིང་དུ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་ཡང་མཆད་ཀ་བའི་ཞལ་ནས། བླ་མ་བསྟེན་བདེ་ཅ་ན་སྤངས་དོགས་ཡོད་གསུང་བ་ལྟར། བསྟེན་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་བསྟེན་ན་ནི་ཁེ་མི་ཐོན་པར་གྱོང་འབྱུང་བས། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་ཆོས་སྐོར་འདི་རྣམས་ནི་གང་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེ་བ་གཏན་གྱི་འདུན་མའི་རྩ་བར་སྣང་བས་རགས་རིམ་ཞིག་དྲི་མ་མེད་པའི་གསུང་རབ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ནས་དྲངས་ཏེ་གོ་སླ་ལ་ཡིད་ལ་འཐུལ་ཞིང་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་གཞོལ་བའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་ཀྱིས་བརྒྱན་ནས་བཀོད་དེ། རྒྱས་པར་གཞན་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

བླ་མ་དང་གཙོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ། རང་གི་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དོན། དཔེར་ན་རང་གི་བླ་མ་ཉིད་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལྟ་བུ། འདིའི་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཚོགས་ལ་གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཡོད་པའི་གཙོ་བོའི་དོན་ཡིན།

བླ་མ་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ལས་སྔོན་ལ་བླ་མ་ལ་ཕྱག་བྱ་དགོས་པའི་ལུང་། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པའི་ཚེ། བླ་མ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཞེས་བླ་མ་ལ་སྔོན་ལ་ཕྱག་བྱས་ནས། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་བྱེད་པས། དེ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་གནས་བརྟན་སྡེ་པ་སོགས་ཐེག་པ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཕྱ་སྨོད་བྱེད་ཅིང་། དོན་ལའང་བསྟན་པའི་བདག་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕྱག་མི་བྱེད་པར། དང་པོ་བླ་མ་ལ་ཕྱག་བྱེད་པ་འདི་འོས་པ་ཇི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཁུངས་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྔོན་བྲམ་ཟེ་ཉེ་རྒྱལ་དང་བང་ནས་སྐྱེས་ (ཉེ་རྒྱལ་དང་བང་ནས་སྐྱེས་ཞེས་པ་འཕགས་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་མོའུ་གལ་གྱི་བུ་

སྔོན་མུ་སྟེགས་པ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་ཡིན) གཉིས་ཀྱིས་འཕགས་པ་རྟ་ཐུལ་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཉིས་གནས་གཅིག་ཏུ་གཟིགས་པ་ན། རང་གི་བླ་མ་འཕགས་པ་རྟ་ཐུལ་ལ་ཕྱག་བྱའམ། འོན་ཏེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་བྱ་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པ་ན། (དེ་དུས་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མཇལ་བ་ཐོག་མ་ཡིན) བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གང་ལས་ཆོས་ཐོས་པ་དེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱོས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་འཕགས་པ་རྟ་ཐུལ་ལ་ཕྱག་བཙལ་དུ་བཅུག་གོ །དེ་ཡང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ཀ་ཁ༽ལས། དེ་ནས་ཀུན་དུ་རྒྱུ་ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་འཁོར་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ལྔ་བཅུ་དང་འོད་མའི་ཚལ་བྱ་ཀ་ལན་དཀའི་གནས་ག་ལ་བ་དེར་དོང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་ན་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རྟ་ཐུལ་ཉིན་མོ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཤིང་ལྗོན་པ་ཞིག་གི་དྲུང་ན་རྟེན་ཅིང་འདུག་གོ །ཀུན་དུ་རྒྱུ་ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རྟ་ཐུལ་ཐག་རིང་པོ་ཁོ་ན་ནས་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་ཀྱང་ཉེ་རྒྱལ་གྱིས་པང་ནས་སྐྱེས་ལ་སྨྲས་པ། པང་ནས་སྐྱེས་ཅི་ཇི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱའམ། འོན་ཏེ་གང་ལས་ཆོས་ཐོས་པ་དེ་ལ་བྱ། དེས་སྨྲས་པ། ཇི་གང་ལས་ཆོས་ཐོས་པ་དེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱོས། །དེ་གཉིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རྟ་ཐུལ་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ཕྱིན་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རྟ་ཐུལ་གྱི་རྐང་པ་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། །དེའི་ཚེ་ན་བྲམ་ཟེ་བླ་བ་ལ་དགའ་བ་ཞིག་བླ་བ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱུང་བ་འདི་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཀའ་སྩལ་པ། རྒན་པ་དང་ནི་གཞོན་པའང་རུང་། །གང་ལས་ཆོས་ནི་རྣམ་ཤེས་པ། །དེ་ལ་གུས་པར་ཕྱག་བྱ་སྟེ། །བླ་བ་ཚེས་ལ་ཇི་བཞིན་ནོ། །བྲམ་ཟེ་མེ་ལ་དགའ་བ་ཞིག་ཀྱང་མེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱུང་བ་འདི་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྨྲས་པ། རྒན་པ་དང་ནི་གཞོན་པའང་རུང་། །གང་ལས་ཆོས་ནི་རྣམ་ཤེས་པ། །དེ་ལ་གུས་པར་ཕྱག་བྱ་སྟེ། །མེ་ལ་བྲམ་ཟེ་གཙང་མ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དགེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༣༩༣ལས་ཀྱང་། ཉེ་རྒྱལ་བཞིན། ཞེས་

པ། སྔོན་འཕགས་པ་ཏྲ་ཐུལ་དང་། སངས་རྒྱས་གཉིས་སྐབས་གཅིག་ན་བཞུགས་པ་ལ། འཕགས་པ་ཏྲ་ཐུལ་གྱི་སློབ་མ་བྲམ་ཟེ་ཉེ་རྒྱལ་དང་། ཕང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྤྱན་སྔར་འོངས་ཏེ། སྔོན་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་བྱ་སྙམ་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། གང་ལ་ཆོས་ནི་ཐོས་གྱུར་པ། །དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱག་བྱ་སྟེ། །ཚངས་པ་ཆེས་ལ་བྲམ་ཟེ་བཞིན། །གསུངས་ནས་སྔོན་ལ་འཕགས་པ་ཏྲ་ཐུལ་ལ་ཕྱག་གྱིས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ། འོ་སྐོལ་གྱིས་ཀྱང་། ཕྱག་དང་མཆོད་པ་གང་བྱེད་ཀྱང་། སྔོན་ལ་བླ་མ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན། མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ནི། །བླ་མ་མཆོད་པ་རབ་ཏུ་བརྩམ། །དེ་མཉེས་པ་ལས་དངོས་གྲུབ་ནི། །ཡེ་ཤེས་དམ་པའང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་གི་ནང་ནས་བླ་མ་ཁོ་ན་དག་སྟེ། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་བས། བླ་མའི་བ་སྤུའི་ཁུང་གཅིག་མཆོག ཅེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླ་མ་རྣམ་རཀྵི་ཏ། (བློ་སྲུང་) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ་ཞེས་པ་སྟེ། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བླ་མ་འདི་ལ་ཨོ་ཏནྟ་པ་པུ་རིའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་མོ་གསན་ནས་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་ཅིང་། བླ་མ་འདི་རང་གི་སྐུ་ཤ་བཅད་ནས་གཞན་ལ་སྦྱིན་ཅིང་བྱམས་སྙིང་རྗེ་འབའ་ཞིག་བསྒོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་པ་ཞིག་སྟེ། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་༼ ཀ་པ ༽༢༩ལས། བྱམས་པའི་སྐྱེས་མཆོག་གྲུབ་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་པ། །རཀྵི་ཏ་ཞེས་རང་ཤའང་གཞན་ལ་སྟེར། །ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་སེམས་བསྐྱེད་སྦྱིན་མཛད་པའི། །བླ་མ་དཔའ་བོ་གཉིས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླ་མ་སེ་ལྷ། རང་གི་སློན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་སེང་གེ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བཏེགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། དེའི་དབུས་དང་ཕྱོགས་བཞིར་ཁྲི་ཆུང་ལྔ་ཡོད་པའི་དབུས་མ་ཙུང་ཟད་མཐོ་བའི་སྟེང་ངོ་བོ་རང་གི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་ཡིན་པ་ལ། རྣམ་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ།

དེའི་ ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཧཱུྃ་སྔོན་པོ་སྟེ་སེམས་དཔའ་སུམ་བརྩེགས། དེའི་གཡས་ཀྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་རྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། གཡོན་གྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། རྒྱབ་ཀྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་ཉམས་ལེན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ། མདུན་གྱི་ཁྲི་ཆུང་ལ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་ལ་ཆོས་འབྲེལ་དངོས་ཐོབ་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་དང་ལྔ་ལ་བླ་མ་སྡེ་ལྔ་ཟེར།

བླ་མ་བློ་བཟང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་། (གསང་སྔགས) བླ་མ་མཆོད་པའི་ཚོགས་ཞིང་གི་གཙོ་བོ་སྟེ། དེ་ཡང་བླ་མ་ཞེས་པ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་དང་། བློ་བཟང་ཞེས་པ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། ཐུབ་དབང་ཞེས་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་པ་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་བཞིའོ། །དེ་དག་གསལ་འདེབས་ཚུལ་ནི། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཅེས་སོགས་བླ་མཆོད་ནས་གསུངས་པ་ལྟར། བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྡན་གྱི་རང་གི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་དེ་ཉིད། རྣམ་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་གསལ་བཏབ། དེའི་ཐུགས་ཀར་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ། དེའི་ཐུགས་ཀར་རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཧཱུྃ་ཡིག་བཅས་གསལ་བཏབ། དེ་དག་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཡང་། ངེས་དོན་དུ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་ཉིད། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་དང་། སྟོན་པ་ཐུབ་དབང་པོ། རྒྱལ་བ་རྡོ་རྗེ་འཆང་བཅས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

བླ་མ་དབུ་མ་པ། (རྣམ་ཐར) དབུ་མ་པ་དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ་སྟེ། ཐོག་མར་བླ་མ་འདི་ལས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས། དབྱངས་ཅན་མའི་རྗེས་གནང་ཞིག་ཞུས་ནས་སློབ་མར་གྱུར་ལ། ཕྱིས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བླ་མ་ཁོང་པ་ལས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྐོར་སོགས་གསན་ཏེ་བླ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །ཁོང་ལ་གྲུབ་ཆེན་དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ་ཡང་ཞུ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། བླ་མ་དབུ་མ་པ་དེ་ཡང་སྐུ་ཆེ་

དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྲ་རོལ་ནས་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་ཚེ་ལན་གྲངས་མང་པོར་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་མཐུས། སྐྱེ་ཚེ་འདིར་བསྙེན་སྒྲུབ་སོགས་ལ་འབད་པ་ཆེར་མ་མཛད་པར་ཡང་། བྱིས་པ་གཞོན་ནུའི་དུས་ཉིད་ནས་མདོ་ཁམས་སུ་ཕྱུགས་རྫི་མཛད་པའི་ཚེ། ལུས་ཀྱི་ཁོང་པའི་ནང་སྙིང་གི་ཐད་ཙམ་ནས། ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲ་ཙུར་ཙུར་བ་འོང་ཞིང་། དེ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ཟིང་བྱེད་ཅིང་། ཐུགས་བཟུང་མི་ཐུབ་པ་འབྲུ་བ་འོང་བ་ཞིག་ཡོད་དེ། ལན་ཅིག་དེ་ལྟར་བྱུང་བས་རྐྱེན་བྱས་ནས་བརྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིང་། བརྒྱལ་བ་སངས་པ་དང་། མདུན་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྐུ་མདོག་ནག་པོ་ཞིག་འདུག་པ་དངོས་སུ་གཟིགས་པའི་སྣང་བ་བྱུང་། དེ་རྗེས་རྗེས་གནང་དང་སྒྲུབ་པའི་ལུང་གསན་ནས། བསྙེན་སྒྲུབ་ལ་ཤིན་ཏུ་འགྲུས་པར་མཛད་པས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐུན་མོང་བར་བསྟན་པ་ལྟར་སྐྱ་དང་གསུང་གི་སྣང་བ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འོང་བ་ཞིག་ཡོད་པར་སྣང་། ཞེས་གསུངས། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཙང་རོང་དུ་བླ་མ་འདི་དང་མཇལ་ནས། བླ་མ་དབུ་མ་པས་ལོ་ཟླ་བ་མཛད། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་འབྲི་བ་པོ་མཛད་ནས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཆོས་སྤྱི་དང་ལྷག་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་སྐོར་ལ་དྲི་བ་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་ནས། སྣང་ཕྱོགས་དང་སྟོན་ཕྱོགས་ལ་ཉེ་རིང་གཏན་ནས་བྱེད་མི་ཉན། ཁྱད་པར་སྣང་བ་ལ་གཙིགས་སུ་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུང་བའི་སྐོར་སོགས་རྒྱས་པར་གོང་གི་གསང་རྣམ་དུ་གསལ་ལོ། །བླ་མ་དབུ་མ་པ་འདི་ཉིད་རྗེའི་བླ་མའི་བླ་མ་དང་སློབ་མ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མར་བླ་མ་དབུ་མ་པས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལས། དབྱངས་ཅན་མའི་རྗེས་གནང་ཞུས་ནས་ཆོས་འབྲེལ་གསན། ཕྱིས་སུ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བླ་མའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་པ་ (རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ) དང་དཔོན་སློབ་ (འདིའི་དཔོན་སློབ་ཅེས་པ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུ་བ་ཡིན) གསུང་གླེང་མཛད་པའི་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་དུ་གཙང་ལ་བྱོན།

རོང་གི་སྐུབས་ཆོས་ལུང་དུ་བཞུགས། ཚོགས་པའི་མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་བཤེས་གཉེན་པ་ལ་བཀའ་ལུང་ཅི་རིགས་པ་གསན། དེ་དུས་རྗེ་འདི་པའི་ཞབས་འབྲིང་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་བྱི་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་གྲགས་དང་། མདོ་སྨད་པ་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་གྲགས། ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས། བླ་མ་དབུ་མ་པ་བརྩོན་འགྲུས་སེངྒེ་བདེ་མཆོག་སྟེང་ཞེས་པའི་དབེན་གནས་ཤིག་ན་བཞུགས་པའི་དྲུང་དུ་མཇལ་བ་ལ་ཕྱིན། ཆོས་འབྲེལ་ཞུས། གསུང་གླེང་བྱུང་བས། ཁོང་པ་ན་རེ། ངེད་ཕྱེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་པ་དེ་ལ་དབྱངས་ཅན་མའི་རྗེས་གནང་ཞིག་ཞུ་དགོས་གསུངས། དེ་ནས་ཁོང་པ་དང་རྗེ་འདི་པ་ཞལ་འཛོམ་མཇད་དེ། རྗེ་འདི་ལ་དབྱངས་ཅན་མའི་རྗེས་གནང་ཞུས། དེའི་ཚེ་གསུང་གླེང་ཞིབ་ཏུ་མཛད་པས། བླ་མ་དབུ་མ་པ་ཁོང་རང་ལ་མདོ་ཁམས་ན་ཕྱུགས་མ་སྐྱོང་བའི་དུས་ཉིད་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་གི་སྣང་བ་ནར་མར་འོང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་སྔ་ཕྱིར་བརྟག་པ་བྱས་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཞིབ་པར་ཞུས་ནས། ད་དུང་ངེད་འདི་ལ་གཏིང་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པ་མེད་པས་བརྟག་དཔྱད་ཡང་དག་ཅིག་ཐུགས་ལ་འདོགས་པར་ཞུ། ད་ལན་ཡང་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྐུའི་སྣང་བ་དེའི་གསུང་ནས། རང་ར་ལ་དབྱངས་ཅན་མའི་རྗེས་གནང་ཞུ་བ་ལ་རྒྱུག་གསུངས་ནས་འོངས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྗེ་འདི་པས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་གནད་ཟབ་མོ་རྣམས་ཀྱི་དྲི་གཏུགས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བརྟགས་པས་བརྟག་ཐུབ་པར་འདུག་པས། ཐུགས་ཡིད་གཉིས་ཟ་དགོས་པར་མི་གདའ། གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་ཐོབ་མཛོད། འོན་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྐུ་དང་གསུང་རང་མཚན་པ་ད་ལྟ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་མིན། ཡི་དམ་གྱི་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བ་ཞིག་ཡིན། དེད་ཀྱང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྐོར་མན་ངག་སོགས་འདི་ཕྱོགས་ལ་ཤེས་འདོད་ཆེ་བར་ཡོད་པས་ཞུ་དགོས་ནའང་། ད་ལན་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་དྲུང་ནས་སྟག་ཚང་དུ་འབྱོན་པ་དང་དཔོན་སློབ་དུས་ངེས་མཛད་པའི་མཇལ་ཐྲད་དགོས་པར་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱིས་བྲེལ་ནས་མི་འགྲུབ་པར་འདུག །རྗེས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་སྒྲིག་འཚལ་ཞེས་གསུངས།

ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླ་མ་མན་ཐང་། ཀྲོ་མ་ཀྲོ་ (Tomato) ཞེས་པའི་ཚལ་རིགས་ཤིག ཁ་ཅིག་གིས། འདི་བླ་མའི་སྨན་ཐང་ཟེར་བ་རེད་ཟེར། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བླ་མའི་སྨན་ཐུམ་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡང་སྔ་མོ་བོད་དུ་བླ་མ་ལ་གསོལ་སྨན་འབུལ་སྐབས་རས་དམར་པོའི་ཐུམ་བུའི་ནང་སྨན་ཕྱེ་བཏུམས་ནས་འབུལ་སྲོལ་ཡོད་པ་དེའི་ཁ་དོག་དང་ཁ་སྤུལ་དང་བཅས་པའི་དབྱིབས་དེ་དེང་སང་གི་ཀྲོ་མ་ཀྲོའི་བཟོ་དབྱིབས་འདྲ་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པ་དེས་བཏགས་པ་འདྲ་ཟེར།

བླ་མ་ཙནྡ་ཏུ་ལ་གུཧྱ། ངོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་ཞུ་ཡུལ་གྱི་བླ་མ་ཞིག འདི་བོད་དུ་བྱོན་ནས་ཟླ་བ་དྲུག་གི་བར་མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་ལ་མགོན་པོའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་གསུངས་ནས། སླར་ལོག་ནས་རི་ནག་པོར་ད་ལྟ་ཡང་བཞུགས་པར་གྲགས་སོ། །འདི་མགོན་པོ་ཟླ་བརྒྱུད་དུ་བཞུགས་པར་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང་། རི་ནག་པོའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མས་ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་བླ་མ་ཙནྡ་ཏུ་ལ་གུཧྱ་ལ་དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཞུས་ཤིང་། གསང་མཚན་ཡེ་ཤེས་གསང་བའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་ཏེ་དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་ཚུན་ཆད་ལ་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་བླ་མ་དུ་མའི་སྤྱན་སྔར་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་སྦྱངས་པས་གཞུང་དང་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ། གསང་སྔགས་ལ་ང་ཉིད་མཁས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་བྱུང་བ་ན། ཌཱ་ཀི་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྔགས་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྔར་མཐོང་མ་མྱོང་བ་མང་པོ་མནལ་ལམ་དུ་བསྟན་ནས་ཐུགས་རྒྱལ་བཅག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླ་མ་གསེར་གླིང་པ། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གདམས་པ་གསན་ཅིང་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་བླ་མའི་གཙོ་བོར་རྩི་བར་མཛད་པའི་བླ་མ་ཞིག བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་འབྲུངས་པའི་ཡུལ་ནི། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧།༣།༥ཉིན་༧དགོངས་ས་༧རྒྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་གྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྐབས། གསེར་

གླིང་ཞེས་པ་ཨིན་ཌོ་ནི་ཤི་ཡ་Indonesiaཞེས་པའི་ཡུལ་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད་སོང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། སུ་ཝརྞ་དྭི་པ་སྟེ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མི་མེད་པའི་གསེར་གླིང་ཞིག་སྟེ་གསེར་གླིང་རྒྱལ་པོའི་གླིང་ཆུང་ཞིག་ལ་བཞེད། ཡང་གཞན་དག་གིས། ཕེ་གུ་ཞེས་པའི་ཟུར་མའི་Pegu, Burmaརྒྱལ་ས་དེ་ཡིན་པའི་འོལ་ཚོད་བྱེད་མཁན་ཡང་འདུག ཁམས་ལུང་པའི་བློ་སྦྱོང་ཐུན་བརྒྱད་མ་ལས། སྤྱིར་ཇོ་བོ་ལ་སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསན་པའི་བླ་མ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད། ཁྱད་པར་གྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟོན་པའི་བླ་མ་གསུམ་ཡོད། བྱམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། རྣམ་རཀྵི་ཏ། གསེར་གླིང་པ་གསུམ་ཡིན་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ལ་གསུང་བའི་གུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བླ་མ་གཞན་ལ་གདུང་ཁང་མེད་དེ། གསེར་གླིང་པ་ལ་གདུང་ཁང་དངུལ་གདུགས་ཅན་ཡོད། བླ་མ་གཞན་ལ་བླ་མཆོད་མེད་དེ། གསེར་གླིང་པ་ལ་བླ་མཆོད་ཡོད། བླ་མ་གཞན་གྱི་མཚན་ཐོས་ཙམ་གྱིས་ཐལ་མོ་ཐུགས་ཀར་སྦྱོར་ཏེ། མཉམ་མེད་གསེར་གླིང་པའི་མཚན་ཐོས་པ་ཙམ་ན་ཐལ་མོ་སྤྱི་བོར་སྦྱོར། བླ་མ་གཞན་དྲན་ཀྱང་སྤྱན་ཆབ་མི་འོང་སྟེ། བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་དྲན་ཙམ་ནས་སྤྱན་ཆབ་ཡོང་སྐད། ཨ་ཏི་ཤ་ལ་བླ་མ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལ་གསེར་གླིང་པ་ལ་དེ་ཙམ་གུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ལགས་ཞུས་པས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་མིན་པ་ལ་མ་བྱུང་བ་ཡིན་གསུངས། ཞེས་གསུངས།

བླ་མའི་ཚོས། (འདུལ་བ) ལྷ་བའི་ཆོས། དཔེར་ན་དགེ་སློང་མ་ཡི་ལྟ་བའི་ཆོས་ལ། བླ་མའི་ཆོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༣༦༣ལས། བླ་མའི་ཆོས་ (ཏེ་ལྟ་ཆོས་བརྒྱད) ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བླ་མའི་ཆོས་བརྒྱད། (འདུལ་བ) ལྟ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་དོན་འདྲ། སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱི་མཛོད་འགྲེལ་༼ ཆ ༽༣༠ན༣ལས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །

བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་དད་དམ་རྩེ་གཅིག་

པའི་ཕྱག་མཆོད་གསོལ་འདེབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཐེར། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། སེམས་རྒྱུད་ལ་བྱིན་རླབས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པ་ལ། མདུན་གྱི་ནམ་མཁར་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་སེང་གེས་བཏེགས་པའི་སྟེང་ན་པད་ཉིའི་གདན་ལ། ངོ་བོ་རང་གི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་ཡིན་པ་ལ་རྣམ་པ་རིགས་དྲུག་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་གཡས་པ་རྡོ་རྗེ་གཡོན་དྲིལ་བུ་འཛིན་པས་རང་འདྲའི་ཡུམ་ལ་འཁྱུད་པ། ལྷ་རྫས་ཀྱི་གོས་ཀྱི་སྟོད་གཡོག་དང་སྨད་གཡོག་ཅན། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ། ཞབས་རྡོ་རྗེའི་སྐྱིལ་ཀྲུང་གིས་བཞུགས་པ། འོད་ཟེར་རྣམ་པ་ལྔ་རབ་ཏུ་འབར་བར་བསྒོམས་པའི་སྤྱི་བོར་ཱུ་བ་ལ་ཨོཾ་དཀར་པོ། མགྲིན་པར་པདྨ་ལ་ཨཱཿདམར་པོ། སྙིང་གར་ཉི་མ་ལ་ཧཱུྃ་སྔོན་པོ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་བསྒོམས། ཧཱུྃ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པས་རྡོ་རྗེ་འཆང་ནས་བཟུང་སྟེ། བླ་མ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་དང་། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཚོགས་རྣམས་སྤྱི་བོར་དྲངས་ཏེ་བསྟིམས་ལ། སྐྱབས་གསུམ་ཀུན་འདུས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྒོམས། སྐྱོན་གྱི་ངོས་ནས་བརྟགས་ན་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་གེགས་བྱེད་ལ། ཡོན་ཏན་གྱི་ངོས་ནས་བརྟགས་ན་དངོས་གྲུབ་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བླ་མ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་དང་། བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་གུས་པ་ཆེན་པོ་མང་དུ་སྐྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་དངོས་བཤམ་ཡིད་སྤྲུལ་གྱི་མཆོད་པའི་དངོས་པོ་གྱ་ནོམ་པ་དང་བཅས་མཇལ་རྒྱས་པར་དབུལ། གུས་པ་ཆེན་པོས་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་མྱུར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འགལ་རྐྱེན་ཞི་ཞིང་མཐུན་རྐྱེན་ཡིད་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་པས། དགྱེས་ཏེ་བླ་མའི་སྤྱི་བོའི་ཨོཾ་དཀར་པོ་ལས་འོད་ཟེར་དཀར་པོའི་ཚོགས་འཕྲོས། རང་གི་སྤྱི་བོ་ནས་ཞུགས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དཀར་པོས་ཁེངས། ལུས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྦྱངས། སྐུ་རྡོ་རྗེའི་དངོས་གྲུབ་དང་བྱིན་རླབས་ཐོབ་པར་བསམ། ཡང་བླ་མའི་མགྲིན་པའི་ཨཱཿདམར་པོ་ལས་འོད་ཟེར་དམར་པོའི་ཚོགས་འཕྲོས། རང་གི་མགྲིན་པ་ནས་ཞུགས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དམར་པོས་ཁེངས། ངག་གི་སྒྲིབ་པ་སྦྱངས། གསུང་རྡོ་རྗེའི་དངོས་གྲུབ་

དང་བྱིན་རླབས་ཐོབ་པར་བསམ། ཡང་བླ་མའི་ཐུགས་ཀའི་ཧཱུྃ་སྔོན་པོ་ལས་འོད་ཟེར་སྔོན་པོའི་ཚོགས་འཕྲོས། རང་གི་སྙིང་གནས་ཞུགས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ནང་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་སྔོན་པོས་ཁེངས། ཡིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྦྱངས། ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་དངོས་གྲུབ་དང་བྱིན་རླབས་ཐོབ་པར་བསམ། དེ་ནས་སྐུའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་འོད་ཟེར་སྣ་ཚོགས་འཕྲོས། རང་གི་ལུས་ཀྱི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཞུགས་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཕྲ་བ་སྦྱངས། རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་བསམ་མོ། །དེ་ནས་མདུན་གྱི་བླ་མ་རང་གི་སྤྱི་བོར་རྡོ་རྗེ་བསྡུ་བའི་ཛ༔ ཧཱུྃ་བཾ་ཧོཿ་ཕྱགས་རྒྱས་སམ། དམིགས་པས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། སྤྱི་བོ་ནས་ཐིམ་པས་རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་། བླ་མའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་བསམམས་ལ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པས་བརྟན་པར་བྱའོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། དོགས་གཅོད། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ཐོར་བུ་༡༥༨བ༩ལས། དྲི་བ་བདུན་པ། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དུ་བསྒྱུར་ནས་སྒོམ་པ་དང་། ད་ལྟ་ཇི་བཞིན་དུ་སྒོམ་པ་གཉིས་ལ་གང་ཟབ་ཟེར་བ་ལ། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མོས་གུས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དགོས་པ་ནི་བླ་མའི་སྐུ་ཇི་ལྟ་བ་བཅོས་བསླད་མི་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་ཕྱགས་ཀྱི་ལུགས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རིགས་བདག་གི་ངོ་བོ་བླ་མ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ན་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་རྩ་བའི་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུའི་ལོངས་སྐུ་ཞིག་གི་རྣམ་པར་བསྒོམས་ནས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མ་ཀུན་བསྡོམས་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཉིད་ཟབ་བོ། །ཞེས་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་གསུངས་གདའོ། །

བླ་མའི་འཕོ་བ། འཕོ་བའི་གདམས་པ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། བླ་མ་ནི་གོང་མའི་དོན་ཡིན་པས་རྟེན་གོང་མར་འཕོ་བར་བྱེད་པའི་གདམས་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

བླ་མར་བརྟེན་སྒྲོད། ཕྱགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་ཞིག བླ་མར་བརྟེན་སྨོད་བྱེད་པ་ནི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་ལས་ཀྱང་ཚབས་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་བླ་མ་ལྔ་བཅུ་པའི་རྣམ་བཤད་༡༢ན༣ལས།

འདུས་པའི་ལེའུ་ལྔ་པ་ལས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་མཚམས་མེད་ལ་སོགས་པ། །སྡིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡང་། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ནི་འདི་ལ་འགྲུབ། །སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་པ་དག །བསྒྲུབས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་ཡོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འགྲེལ་པ་སྒྲོན་གསལ་ལས་ཕ་མ་དང་དགྲ་བཅོམ་གསོད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་འཇིག་པ། ། དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་སྟེ། ཤི་མ་ཐག་དམྱལ་བར་ལྟུང་བའི་མཚམས་མེད་ལྔ་དང་། ཉེ་བའི་མཚམས་མེད་དང་། སྡིག་པ་ཆེན་པོ་རྩ་ལྟུང་བཞི་སྤྱད་པ་རྣམས་ཀྱང་། བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་རྫོགས་རིམ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཡང་། སྙིང་ནས་སློབ་དཔོན་སྨོད་པ་དང་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཟང་ཟིང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་དགའ་བར་བྱེད་པས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་ན། དེས་མི་འགྲུབ་པ་སྨོས་ཅི་དགོས། ཞེས་ཆོས་སྤོང་དང་མཚམས་མེད་ལས་ཀྱང་སྡིག་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཉེས་སྤྱོད་དེ་དག་ནི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འགོག་ཅིང་ངན་འགྲོ་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ང་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བར་རྒྱུད་སྡེ་ལས་ཡང་ཡང་ནན་ཆེ་བར་གསུངས་པས་གནས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བླ་མ་ལ་བརྙས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་བ་རྣམས་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་འཇུག་ཅིང་། བསྲུང་སྡོམ་ཡལ་བར་དོར་ནས་ལམ་བསྒོམ་པ་སྐད་བྱས་ཀྱང་། ངན་འགྲོའི་སྒོ་འབྱེད་པར་གསུངས་པས་ཁས་བླངས་པའི་དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་བསྲུང་བ་ཉིད་གཞིར་བཞག་ནས་ལམ་བསྒོམ་པ་དགོས་ཏེ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་རྒྱན་གྱི་ལེའུ་བཅུ་བཞི་པ་ལས། གང་གིས་སློབ་དཔོན་ཡང་དག་སྨད།། དེ་ཡིས་རྒྱུད་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་མཆོག །གཉིད་དང་འདུ་འཛི་རྣམ་སྤངས་ཏེ། །བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་ལེགས་བསྒྲུབ་ཀྱང་། །དམྱལ་སོགས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚེ་འདིར་ཡང་ནད་གདོན་སོགས་ཉེར་འཚེ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གོང་ཅམ་༡༠བ༥ལས། སློབ་དཔོན་ལ་ནི་སྨོད་པ་དེ། ཡམས་དང་འཚེ་བའི་ནད་རྣམས་དང་། །གདོན་དང་རིམས་དང་དུག་རྣམས་ཀྱིས། །སྨོངས་ཆེན་དེ་ནི་འཆི་བར་འགྱུར། །རྒྱལ་པོ་མེ་དང་སྦྲུལ་གདུག་དང་། །ཆུ་དང་མཁའ་འགྲོ་རྐུན་པོ་དང་། །གདོན་དང་ལོག་འདྲེན་རྣམས་ཀྱིས

ཀྱང་། །བསད་ནས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་

ཉེས་ན་འདི་ལས་སྡིག་ཆེ་བ་མེད་པས། སྔར་མི་ཤེས་པ་དང་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་བསྟེན་

ཚུལ་ཉེས་ནའང་། འགྱོད་སེམས་དྲག་པོས་བླ་མ་ཞལ་བཞུགས་ན་དེའི་སྐུ་མདུན་དང་མེད་

ཀྱང་བླ་མའི་སྐུའི་ན་བཟའ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་དྲུང་དུ་བཤགས་སྡོམ་ལ་འབད་ན་ད་ལྟ་ཡང་ཕྱིས་

དྲགས་མེད་པས། སེམས་དང་ལྡན་པ་དག་གནས་འདི་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ། །

བླ་མར་བྱ་བ། (འདུལ་བ) བླ་མར་བྱེད་ལ་གཟིགས།

བླ་མར་བྱས། (འདུལ་བ) 1 བླ་མར་བྱེད་པ་དང་དོན་འདྲ། 2 ལུང་འབོགས་པའི་སློ་ནས་བླ་མའི་གནས་

སུ་བསྒྱུར་བ།

བླ་མར་བྱེད། <གུ་རུ་ཀཱ་རཿ> (འདུལ་བ) 1 བླ་མ་ནི་གོང་མའི་དོན་ཡིན་པས། གོང་དུ་བཀུར་བ་དང་

གུས་ཞབས་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༣༨བ༢ན་གསལ།

བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། བླ་མར་བྱེད་པ་ནི་གུས་པས་སོ། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བི་དྷུ་ཀ་ར་སིཾ་ཧས་མཛད་པའི་༼ སྐྱེས་རབས་ཀྱི་རྒྱུད་

ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ ༽ལས་ཀྱང་། བླ་མའི་དོན་ནི་གསུམ་གྱིས་ཏེ། བླ་མར་བྱེད་ (དཀོན་མཆོག་

གསུམ་གོང་མར་བྱེད་པས། རང་ཉིད་ཀྱི་བསྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ) པ་དང་། བླ་མ་མགུ་བར་

བྱས་པ་དང་། བླ་ (རང་ཉིད་གཞན་གྱི) མར་གྱུར་པ་སྟེ་ཚིག་གསུམ་དང་སྦྱར་རོ། །ཞེས་

གསུངས། 2 བླ་མར་འཛིན་པའི་སློ་ནས་གུས་བཀུར་ཞུ་བ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་

ལས། བླ་མར་བྱ་བ་ནི་སྟོན་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སེམས་ཀྱིས་བླ་མར་

འཛིན་པའི་སློ་ནས་བཀུར་སྟི་བྱེད་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

བླ་མར་བྱེད། རིམ་གྲོར་བྱེད། མཆོད་པར་བྱེད། རྗེད་པར་བྱེད། (འདུལ་བ) དེ་དག་སོ་སོའི་དོན་ནི།

བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། བླ་མར་བྱེད་པ་ནི་གུས་པས་སོ། །རིམ་

གྲོར་བྱེད་པ་ནི་དད་པར་བྱེད་པ། མཆོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཕྱག་དང་ཐལ་མོ་སྦྱར་བ་དང་བསྟོད་

པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །རྗེད་པར་བྱེད་པ་ནི་གཡས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་

སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བླ་མས་སློབ་མ་བརྟག་དགོས་ཚུལ། སློབ་མས་བླ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་བརྟག་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བླ་མས་སློབ་མ་སྣོད་རུང་ཡིན་མིན་བརྟག་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་རྡོར་ཕྲེང་བ་རྒྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༢༥(ན༩དྲངས་པ་ལས། རྒྱུད་རྡོར་ཕྲེང་གི་གཉིས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་རིན་ཆེན་བརྡར་བ་དང་། །གསེར་ནི་བསྲེག་དང་བཅད་པས་བརྟག །དེ་བཞིན་དུ་ནི་སློབ་མ་ཡང་། །ལོ་ནི་བཅུ་གཉིས་བར་དུ་བརྟག །ཅེས་གསུངས་སོ། །

བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད། རྣལ་འབྱོར་བླ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག དེ་ནི་ཕྱིའི་བྱ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ནང་གི་རྣལ་འབྱོར་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། བསྒོམ་པའི་ལྷ་མོ་དང་བལྟ་རྒོད་སོགས་ཀྱི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ནུས་པར་མ་ཟད། དངོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་དབང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་གྱི་བདེ་བ་ལམ་བྱེད་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་སྟོན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་དེ་ལས་གོང་ན་མེད་པས་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །

བླ་མེད་ཀྱི་བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔ། སྣག་ཚེར་པའམ་ཀཎྜ་ཀཱ་རི། གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ། དབྱུག་པའི་ཨུཏྤལ། དབང་ལག་སྟེ་སྨན་ལྔའོ། །གསེར་དངུལ་མུ་ཏིག་བྱུ་རུ་གཡུའམ་མུ་མེན་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྔ། ཏིལ་ལན་ཚྭ་མར་བུ་རམ་སྦྲང་རྩི་སྟེ་སྙིང་པོ་ལྔ། ནས་འབྲས་གྲོ་སྲན་མ་སོ་བ་སྟེ་འབྲུ་ལྔ། ཙན་དན་དཀར་དམར་ག་བུར་གུར་གུམ་སྣ་རྩི་དང་ལྔ་སྟེ་བླ་མེད་ཀྱི་བུམ་རྫས་ཉེར་ལྔའོ། །ཁ་ཅིག་དེའི་སྟེང་དུ་ནང་གི་བདུད་རྩི་ལྔའི་དོད་བསྟན་པའང་ཡོད་པར་བཤད།

བླ་སྨན་པ། ༸གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་སྒེར་གྱི་སྨན་པའི་མིང་དུ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། སྔར་བཀོད་འདི་རྒྱལ་པོའི་སྨན་པའི་མིང་ཡིན་ཏེ། བླ་ནི་རྒྱལ་པོའི་མིང་ཡིན་ལ་དེའི་སྨན་པ་ཡིན་པས་བླ་སྨན་པ་ཞེས་གྲགས་ཏེ། བླ་ནི་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་སུ་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ་ཞིང་། ཐ་སྙད་འདི་རྒྱལ་པོའི་སྨན་པར་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུའང་གསལ་ལོ། །

ཟླ་མཚོ། གཞུང་རབས་བོད་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ལ། ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་སོགས་ཀྱི་བླ་སྲོག་དང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་སྟོན་པའི་མཚོ་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རང་རྣམ་དུ་ལྷ་མོའི་བླ་མཚོར་མཚོ་མཇལ་ལ་ཕེབས་སྐོར་དང་དེར་ཡ་མཚན་གྱི་རྟགས་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་སོགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་ན་གསལ། ༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༣༧ལས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཚོ་ནས་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་དང་ལྷ་ས་གསལ་པོ་བསྟན་བྱུང་བས་ཐམས་ཅད་ཡ་མཚན་ཞིང་སྟར་སྡོང་མགྲོན་གཉེར་ཏ་ལས་དྭགས་ཏེ་ལབ་རྒྱུའང་མི་འདུག སྒྲོལ་མ་དཀར་སྔོན་གྱི་མཚོ་ནས་གོང་ཡུལ་ཐོར་རེ་བ་བསྟན། རྟ་མགྲིན་གྱི་མཚོར་ཟླ་བོ་རྣམས་ལ་ནི་མ་བྱུང་ཟེར་བདག་གིས་མཐོང་སྣང་ལ་མཁར་དམར་པོ་ཐོག་གསུམ་པ་སྤེལ་སྤེལ་ཞོལ་ཅན་སྒོ་སྒྲི་ཁུང་མེད་པ་ཞིག་བྱུང་། ཞེས་དང་། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོའི་༡༩༨ལས། ཏ་གོད་ཤེལ་ལྕགས་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ལ་ཁར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བླ་མཚོ་འདུག་པ་མཇལ། གནོད་སྦྱིན་ཆེན་པོ་གངས་ལས་ཚ་གློ་བུར་དུ་རྫོལ་བ་གནས་སྲུང་དགྱེས་པའི་མཚན་མར་མཐོང་། ཞེས་གསལ། གཞན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་མའི་བླ་མཚོ་སོགས་ཆེས་མང་པོ་ཡོད་པར་སྣང་ངོ་། །

ཟླ་ཡི། ཟླའི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཟླ་རེ། ཟླ་རྗེ་དང་འདྲ།

ཟླ་སྲོག་ཚེ་གསུམ། མར་མེ་ལྟ་བུར་སྦྱར་ན། ཟླ་ནི་སྣུམ་དང་། སྲོག་སྡོང་བུ། ཚེ་མར་མེའི་འོད་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་སོ། །ཡང་གཞན་དུ། ཚེ་སྣུམ། སྲོག་སྡོང་བུ། ཟླ་མར་མེའི་མེ་ལྕེ་ཟེར་བའང་སྣང་ཡང་། ཟླ་ནི་སྲོག་གི་རྟེན་དུ་གསུངས་པས་སྣུམ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་ན་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །

ཟླ་ལྷག མཉམ་པ་མེད་པ། མི་མཉམ་པ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། དེ་ལས་ཟླ་ལྷག་པས་ནི་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཀླའི། ཏུང་བ། ཚོག་པ། བཟོད་པ། མཛེས་པའི་དོན་ལ་བཤད་དེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་

རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༢༧བ ༽ལས། ཀླའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཛེས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་

ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་ལྡན་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་

དག་སྲོག་དང་བྲལ་ཞིང་ཤི་བ་ནི་ཀླའི། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ཤིང་ཤི་བ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཀླའི་གླ། ནོན་པའི་ཚོགས་ཀྱི་མིང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། རྒྱལ་པོས་བཀོས་པའི་ལས་བྱེད་པའི་

གླ་སྟེ་ནོན་པོའི་ཚོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཀླའི་གླ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིའི་ཐད་

ཀའི་གོ་དོན་ནི། གཙོ་བོའི་ཚོགས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཀླ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "པ་ཏི"

ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་གཙོ་བོ་དང་བདག་པོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཞིང་། གླ་ནི་འདིར་སྡེ་

ཚན་ནམ་ཚོགས་པའི་མིང་ངོ་། །དཔེར་ན་པ་ཏི་ཞེས་པ་ཀླའི་དོན་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། ལེགས་

སྦྱར་གྱི་ནགར་པ་ཏི་ཞེས་པ། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཀླ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་

མཛོད་ཆེན་མོར། ཀླའི་གླ། ཞེས་གསལ་ཞིང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལ། ནོན་པོའི་ཚོགས་ས།

ཞེས་སྣང་བ་ནི་ཀླའི་གླདང་། ནོན་པོའི་ཚོགས་སོ་ཟེར་རྒྱུར་སྣང་བས་ཡིག་ནོར་ཡིན་པར་

ངེས་སོ། །ཀླའི་གླ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་འདུལ་བ་ན་སྣང་ངོ་། །སེ་ར་བྱེས་པའི་བྱ་སྤོམ་

དུའང་། འོག་ཟུར་ཡུལ་མི་ཀླའི་གླ་རྒྱལ་པོས་བསྐོས། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

ཀླིངས་པ། རླིངས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཀླུགས་གཟར། སྨིན་སྲེག་སྐབས་མར་ཁུ་ཀླུག་བྱེད་ཀྱི་གཟར་བུ་ཡུ་བ་རིང་པོ།

ཀླུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་ལྟ། རྣམ་འགྲེལ་རྩ་བ་ལས། རིག་བྱེད་ཚད་མ་དང་ནི་འགའ་བྱེད་

སྨྲ། །ཁྲུས་ལས་ཆོས་འདོད་དང་ནི་རིགས་སྨྲས་དྲེགས། །སྡིག་པ་གཞོམ་ཕྱིར་གདུང་བ་རྩོམ་

ཞེས་པ། །ཀླུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་ལྔ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་

ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། གཉིས་པ་ལོག་རྟོག་ཀླུན་པོའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པ་ནི། སྤྲོད་པ་

པོ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་འཆལ་པའི་ཀླུན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྟགས་ལྔ་ཚང་བ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མ་བྱས་པ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མི་སླུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་འགལ་བ་དུ་མ་སྟོན་པའི་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པ་འགས་འབྲས་བུ་བྱེད་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་དང་། འབབ་སྟེགས་ཀྱི་ཁྲུས་ལས་ཆོས་འཕེལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་མེད་ཀྱང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བས་དྲེགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཀྱི་སྡིག་པ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་དུ། མེར་མཆོང་བ་སོགས་གདུང་བ་དུ་མ་རྩོམ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བླུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་གསུམ། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། བྱང་གྲོལ་རྒྱུ་འབྲས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དང་། །ཚད་མའི་བཙད་དོན་ཚད་མས་འགོག་པ་དང་། །དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ལ་ལུང་གི་གནོད་སྒྲུབ་འདོད། །བླུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་གསུམ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བློ། 1 རིག་པ། 2 བློ་གྲོས་ཀྱི་བསྡུས་མིང་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིང་ངོ་། །མངོན་པ་མཛོད་སོགས་སུ་བློ་ཞེས་པ་སྤྱིར་བཏང་གི་བློ་ཙམ་མིན་པར་ཤེས་རབ་ལ་གོ་དགོས། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། བློ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བློ་ནི་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། གང་དག་ལ་དེ་ཡོད་པ་ནི་བློ་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བློ་གྲོས། ཤེས་རབ།

བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ། མདོ་བམ་པོ་བཅུ་པ་འདི་༼ ན ༽པའི་ནང་བཞུགས།

བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་བདུད་ཚར་གཅོད་པའི་སྔགས། བདུད་ཚར་གཅོད་པའི་སྔགས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བློ་གྲོས་བརྟན་པ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་མཁས་ཀྱི་སློབ་མ་བཞིའི་ཡ་གྱལ། མངོན་པ་རང་ལས་མཁས་པ་སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་བརྟན་པ་ནི། སྟོན་དབྱིག་གཉེན་ཟླ་གྲགས་བི་ཧཱ་ར་ཞེས་བྱ་བ་ན། འབྲུ་མར་གྱིས་བཀང་བའི་ཟངས་ནང་བཞུགས་ཏེ། འབུམ་སྡེ་བརྒྱད་ཅུ་ཞལ་འདོན་མཛད་པའི་ཚེ། ཕུག་རོན་ཞིག་རྒྱུན་དུ་ཉན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཤི་སྟེ། མཐའ་ཁོབ་འདྲ་མ་

ཞེས་བྱ་བར་དམངས་རིགས་ཀྱི་བུར་སྐྱེས་མ་ཐག་ངའི་སློབ་དཔོན་གང་ན་བཞུགས། ཞེས་འདྲི་བ་ལ་པས་ཁྱོད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་སུ་ཡིན་བྱས་པས་དབྱིག་གཉེན་ཡིན་ཟེར། གཞན་ལ་དྲིས་པས་བཞུགས་པར་ཐོས་ཏེ། ཕྱིས་དབྱིག་གཉེན་དང་མཇལ་ནས་ཡི་གེ་ཕྱི་མོ་སློབ་པ་ནས་བཟུང་། རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་བསླབ། ཆུང་དུའི་དུས་ན་ལེཥྚ་ན་སྒྲོལ་མའི་རྟེན་ཁང་ཞིག་ཏུ་ཕྱག་ལ་སྲན་མའི་ཕུད་བཟུང་ནས་སྒྲོལ་མའི་ཞལ་ལ་ཕུལ་བས་འདྲིལ་ནས་བྱུང་། སྲན་མ་ཟད་ཟད་དུ་ཕུལ་ཡང་སྒྲོལ་མས་མ་གསོལ་བར་འདྲིལ་བས་བྲེས་པ་དུས་སོ། །དེ་ནས་འཕགས་མས་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ་དུ་མི་དགོས། ངས་ཁྱོད་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཀྱི་ཁྲི་མ་དུ་སོང་གསུངས། དེ་ནས་མཁྱེན་རབ་ཐོགས་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ་སྒྲོལ་མའི་རྟེན་དེ་ལ་སྲན་མའི་སྒྲོལ་མ་ཞེས་གྲགས་སོ། །

ཀློ་གྲོས་མཐའ་ཡས། ཀློ་གྲོས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན། ཧྲ་ར་ནྲ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ནང་དེ་ལྟར་གསལ།

ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། འཕགས་པ་ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་ཨཀྵ་ཡ་མ་ཏི་ནི་རྡེ་ཤ་ཊཱི་ཀཱ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼ཅི༽༧ན༧ན་བཞུགས་སོ། །

ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ། འཕགས་པ་ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱརྱ་ཨཀྵ་ཡ་མ་ཏི་ནི་རྡེ་ཤ་ནཱ་མ་མཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼མ༽༢༩ན༧ན་བཞུགས་སོ། །ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། མདོ་དེ་ཉིད་༼མ༽༩༠ན༧ལས། ཅིའི་ཕྱིར་རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ཞེས་བཏགས། ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་སྨྲས་པ། བཙུན་པ་ཤཱ་ར་དྭ་ཏིའི་བུ། ཀློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུ་འཐུན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཀློ་དང་ལྡན་པ། ཀློ་ལྡན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་ཚའི་གོས་ཞེས་སོགས། བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་ཚའི་གོས། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་གྱི་དུ་ཀུ་ལ་ཡིས་མིན། །མགྲིན་རྒྱན་ལེགས་བཤད་ཡིན་གྱི་དོ་ཤལ་མིན། །གཙུག་རྒྱན་བླ་མ་ཡིན་གྱི་ནོར་བུ་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་རྣམས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་༼ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ་བཟང་པོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྙན་དངགས་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ལྷུང་པོ་ཞེས་བྱ་བ ༽དེའི་གཞུང་ཚིག་ཡིན།

བློ་ལྡན། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། བློ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བློ་ནི་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། གང་དག་ལ་དེ་ཡོད་པ་ནི་བློ་ལྡན་ནོ། །

བློ་ལྡོག་རྣམ་བཞི། (བཀའ་བརྒྱུད) ཚེ་འདི་ལས་བློ་ལྡོག་པ། འཁོར་བ་ལས་བློ་ལྡོག་པ། ཞི་བདེ་ལས་བློ་ལྡོག་པ། གཟུང་འཛིན་ལས་བློ་ལྡོག་པ་དང་བཞིའོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བློ་ལྡོག་ཅེས་པ་ཞེན་པ་ལོག་པ་དང་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ཚང་བའི་ལམ་གྱི་སྒོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། དཔལ་ས་སྐྱ་པས་དེ་ལ་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པས་དེ་ལ་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ (ངེས་འབྱུང་བྱང་སེམ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ) མམ། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད། དགེ་ལྡན་པའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་དང་བློ་ལྡོག་རྣམ་བཞི་གཉིས་ཐ་སྙད་སྦྱོར་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་འདྲ་སྟེ། ཚེ་འདི་ལ་བློ་ལྡོག་ཅེས་པ་དང་། འཁོར་བ་ལས་བློ་ལྡོག་ཅེས་པས་ངེས་འབྱུང་། ཞི་བདེ་ལས་བློ་ལྡོག་ཅེས་པས་བྱང་སེམས། གཟུང་འཛིན་ལས་བློ་ལྡོག་ཅེས་པས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་བསྟན་ཏོ། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་དང་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ཚེ་འདི་ལས་བློ་ལྡོག་ཅེས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ། འཁོར་བ་ལས་བློ་ལྡོག་ཅེས་པས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་། ཞི་བདེ་ལས་བློ་ལྡོག་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་ལས་བློ་ལྡོག་པ་ཞེས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་བསྟན་ཏོ། །

བློ་གནོད་མེད། 1 རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་བློའམ། འཁྲུལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ། 2 རང་མཚན་སྣང་བའི་ཆ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ།

བློ་འབྱོངས་པའི་རྟགས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་བློ་འབྱོངས་པའི་རྟགས་ནི། དཔེར་ན་རྟ་རྩལ་ཅན་ཡིངས་པའི་ཚེ་རྟ་འཇོག་ཀྱང་མི་ལྟུང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཡིངས་པ་ནའང་། གཞན་གྱི་བརྙེག་འཚོག་ངན་སློས་སོགས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་དང་མི་དགའ་བ་སོགས་མེད་པ་ནི་བློ་འབྱོངས་པའི་རྟགས་སོ། །

བློ་འབྱོངས་པའི་ཚད། (བློ་སྦྱོང) ཆོས་ཀུན་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཅི་བྱེད་བདག་འཛིན་དམའ་འབེབས་པའི་གྲོགས་སུ་འདུག་ན་ཆོས་ལམ་དུ་སོང་བའི་རྟགས་ཡིན་པས་བློ་སྦྱོང་གི་རྟོགས་པ་གཤའ་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བློ་སྦྱོང་། (བློ་སྦྱོང) བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་ཉམས་ལེན་དང་། གཏོང་ལེན་གཉིས་པོ་སྦྲགས་པའི་ཉམས་ལེན་ལ། བློ་སྦྱོང་ཞེས་གྲགས་སོ། །སྤྱིར་བློ་སྦྱོང་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་བློ་སྦྱོང་། འབྲིང་གི་བློ་སྦྱོང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བློ་སྦྱོང་དང་གསུམ་ཡོད་དོ། །བློ་སྦྱོང་གི་གདམས་པ་འདི་ལ་མཛེ་ཆོས་ཅེས་ཀྱང་གྲགས་ཏེ། དགེ་བཤེས་མཆད་ཁ་བས་ཤར་བའི་དྲུང་ནས་བློ་སྦྱོང་གི་གདམས་ངག་ཞུས་ཏེ་བསྒོམས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས། མཛེ་ནད་ཅན་མང་པོར་ཡང་གདམས་པ་འདི་གནང་ནས་བསྒོམས་པས་ནད་ལས་གྲོལ་བས་མཛེ་ཆོས་སུ་གྲགས་པའང་བྱུང་ངོ་། །

བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། (བློ་སྦྱོང) འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དངོས་སློབ་ནམ་མཁའ་དཔལ་བས་མཛད། བློ་སྦྱོང་འདི་ཉིད་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་བཞེད་སྲོལ་མན་ངག་གི་གནད་མཐའ་དག་ཚང་ཞིང་། གོ་སླ་ལ་རྒྱས་བསྡུས་འཚམས་པས་བློ་སྦྱོང་གི་མན་ངག་ཀུན་གྱི་ཡང་རྩེ་ལྟ་བུའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་གོ།

བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ། (བློ་སྦྱོང) འཆད་ཀ་བ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་བློ་སྦྱོང་གི་གཞུང་ཞིག དོན་བདུན་ནི། ༡ སྔོན་འགྲོ་རྟེན་གྱི་ཆོས་བསྟན་པ། ༢ དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་

བ། ༣ རྐྱེན་ངན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྒྱུར་བ། ༤ ཚེ་གཅིག་གི་ཉམས་ལེན་དྲིལ་ནས་བསྟན་པ། ༥ བློ་འབྱོངས་པའི་ཚད། ༦ བློ་སྦྱོང་གི་དམ་ཚིག ༧ བློ་སྦྱོང་གི་བསླབ་བྱ་དང་བདུན་ནོ། །

བློ་སྦྱོང་ཚིགས་བརྒྱད་མ། (བློ་སྦྱོང) གླང་རི་ཐང་པ་རྡོ་རྗེ་སེང་གེས་མཛད་པའི་བློ་སྦྱོང་གི་གཞུང་ཞིག འདི་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱད་ཡོད་པས་བློ་སྦྱོང་ཚིགས་བརྒྱད་མར་གྲགས།

བློ་རྩིང་པོ། བློ་རྩིང་བ་དང་འདྲ།

བློ་རྩིང་བ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ། བློ་དམན་པ། གླུན་པོ། རྨོངས་པ། རྨོངས་རྟུལ།

བློ་བཟང་། 1 བློ་གྲོས་བཟང་པོ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཆེ་བའི་དོན། དབང་པོ་རྣོན་པོ། ཕལ་སྐད་དུ་རིག་པ་ཡག་པོ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག 2 འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་མིང་། དཔེར་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བློ་བཟང་བདེན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས།

བློ་ཡི་བདག འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

བློ་རིག་བདུན། མངོན་སུམ་ཚད་མ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ། བཅད་ཤེས། ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ། ཐེ་ཚོམ། ལོག་ཤེས་དང་བདུན་ནོ། །བསྡུས་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་གཉིས་སུ་བསྡུ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་ཚད་མ་དང་། ཕྱི་མ་ལྔ་ཚད་མིན་ཤེས་བློར་བསྡུས་སོ། །

བློ་ལ་སྐྱེལ་བ་ལ་གཟོ་བ། ཡོན་ཏན་སོགས་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེལ་བ་སྟེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་གཟོ་བའམ་མཁས་པའི་དོན། འདིའི་གཟོ་བ་ཞེས་པ་འཛེམ་ཟོན་གྱི་དོན་དང་། ཡུལ་སྐད་དུ་གཟོ་པོ་བྱེད་ཅེས་པ་དེའོ། །དབྱིན་སྐད་དུ་careful ཟེར་བ་དང་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྨྲ་མཁས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་མཁས་ཤིང་དོན་གདུལ་བྱའི་བློ་ལ་སྐྱེལ་བ་ལ་གཟོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བློ་ལ་རྡུག་གེ་ཡོད་པ། བློ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གསལ་སིང་ངེར་ཡོད་པའི་དོན།

བློང་བློང་། བློང་བློང་པོ་དང་འདྲ།

བློང་བློང་པོ། 1 སེམས་མི་གསལ་བ། ཡི་མུག་པ། མི་བདེ་བ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས། བློང་བློང་ཞེས་པ་ཡི་ཆད་པའི། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 སེམས་ཚབས་པ། བློ་འཚབ་པ། སེམས་ཟང་ཟིང་དུ་གྱུར་པ། ཚབས་ཚབས་པོ། ཧབ་ཧབ་པོ།

བློན་འདེབས། གྲོས་འདེབས།

བློན་པོ། རྒྱལ་པོས་གྲོས་འདྲི་སའི་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོ་ཞིག ལུང་ཐུན་ཚོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། བློན་པོ་ནི་བློའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བློན་ཞེས་པ་ནི་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་འདུག

བློའི་རབ་རིབ། མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། བློ་ནི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེའི་རབ་རིབ་ནི་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཐུན་ཚོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བློས་བྱས་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ། 1 (དགེ་ལུགས) བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་བཤིག་པའི་སྟོང་པ་ལ་ཟེར་ལ། (རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆུང་དུ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཡེ་གདོད་མ་ནས་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པའང་མིན་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་འདོད་པས་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པའང་མིན་པས། ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་ནུས་སོ) རྟེན་འབྲེལ་བཤིག་པའི་སྟོང་པ་ཞེས་པ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་བསིལ་ནས་མཐར་བུམ་པ་མི་རྙེད་པའི་སྟོང་པ་ཙམ་པོ་དེ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཚད་ལྡན་གྱི་གཞུང་ཁ་ཅིག་ནས་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར། རྗེའི་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ་ནི། དགག་བྱ་ཉི་ཚེ་བ་སྐེ་ཕྱོགས་རེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་ཡང་དེར་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དེར་བདེན་པར་སྣང་ཡང་དེས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་རྟ་གླང་བརྫུན་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་སྐྱོ་ཐུབ་པའི་རྫས་

ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་བདག་མེད་ལྟ་བུ་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་འཐད་དོ། །ཇོའི་ལྷག་མཐོང་ཆེ་ཆུང་དང་། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ཡང་དངུལ་ཆུ་རྣམ་ཧྭ་དྲའི་གསུང་འབྲི་ལན་ནང་འདི་ལྟར་གསལ་ཏེ། སློན་ལམ་ཐོག་མཐའ་མའི་བློས་བྱས་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་མཆོག་འཛིན་པའི། །ཞེས་པའི་བློས་བྱས་དང་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན། ཞེས་པ་ལ། ཇེ་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན་ལས། སྤྱིར་ཆོས་དེ་དེ་ལྟར་མི་གནས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་དགག་བྱ་བཀག་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཞིག་ཆོས་དེ་དང་དེའི་གནས་ལུགས་སུ་འཛོག་པ་ནི་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ན་དབུ་མའི་དོན་མེད་ལ། ཆོས་དེ་དགག་བྱ་དེས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་ཆོས་དེ་གནས་ཀྱང་། སྟོང་ཚུལ་དེས་ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་པ་མིན་པ་ནི་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ཆོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་དང་། ཇོའི་ལམ་རིམ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཡེ་གདོད་མ་ནས་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པའང་མིན་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་འདོད་པས་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པའང་མིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། སྨོན་ལམ་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀུན་གདོད་ནས་སྟོང་པར་རྟོགས་པར་ཤོག །ཅེས་པའི་ཟུར་གྱི་ཆོས་ཀུན་སྟོང་པར་རྟོགས་པར་ཤོག་གིས་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་པའི་ལྡོག་ཟླ་དང་། གདོད་ནས་སྟོང་པར་རྟོགས་པར་ཤོག་གིས་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་པའི་ལྡོག་ཟླ་བསྟན་པར་མངོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་གོང་དུ་བཤད་པ་དང་གནད་གཅིག་གོ། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) འཇིག་སྒོམ་ལ་མ་ལྗོངས་པར་དཔྱད་གཞིག་སྟེ་ཇེས་དཔག་ཁོ་ནས་བཅལ་བའི་ལྟ་བ་ལ། བློས་བྱས་ཀྱི་ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ། ཞེས་དྭགས་པ་བཀྲིས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་ཆེན་རྣམ་བཤད་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ན་གསལ་ལོ། །

བློས་མི་འཆུན་པ། བློར་མི་ཤོང་བ།

བློས་བསླང་། (གསང་སྔགས) བློས་བསླངས་དང་འདྲ། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་སོགས་ཀྱིས་བློས་བསླང་ཞེས་འབྲི་བར་མཛད།

བློས་བསླངས། (གསང་སྔགས) གསེར་ཟངས་དང་ཤིང་སོགས་ཅི་རིགས་ལས་བཞེངས་པའི་ལྷའི་

དཀྱིལ་འཁོར་དངོས་སམ། དེའི་འདྲ་བརྙན་ལ་ཟེར། སྐབས་བཤད་ནི། བསྒོམ་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཉིད་ལྷ་བཟོས་བྲིས་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་ལེབ་མོ་མ་ཡིན་པར། གྲུབ་ཏུ་བསླངས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དངོས་གནས་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

སྔ་ག (ལེགས་སྦྱར) (གསང་སྔགས) མོ་མཚན།

སྔ་གའི་དཀྱིལ་འཁོར། (ལེགས་སྦྱར) (གསང་སྔགས) 1 ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་པདྨ་ལ་ཟེར། སྔ་ག་དང་འདྲ། རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། སྔ་གའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་དབང་གང་དུ་ཐོབ་པའི་སྔ་ག་ནི་གསང་གནས་ཀྱི་སྔ་གའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། ། 2 ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད། གོང་གི་རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་གྱི་ལུང་གིས་ཤེས་ནུས་སོ། །

སྔ་གའི་པདྨ། (གསང་སྔགས) སྔ་ག་དང་འདྲ།

སྔཊྚ་ར་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) (གསང་སྔགས) དད་སྒྲོལ། རྗེ་བཙུན། ངེས་ཚིག་ནི། དད་པ་ཅན་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

སྦྲི་ཧྲི་པ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ལྟགས་དབྱུག་གི་རྩེ་མོ་ལ་རྨ་བྱའི་སྒྲོ་མདོངས་ཀྱི་ཆུན་པོ་བཙེངས་པ་ལ་བཤད་དོ། །

སྦྲ་སུ་ཀུ། (ལེགས་སྦྱར) འདུ་ཤེས་གསུམ་པ། སྦྲ་སུ་ཀུ་སྟེ། སྦྲ་ཀུ་ཏ་ཟ་བ། སུ་ཀ་ཏ་ཉལ་བ། ཀུགཱ་འཆག་པ་ཞེས་འདུ་ཤེས་གསུམ་པར་གྲགས། འདི་ལ་ངེས་ཚིག་གི་བཤད་པ་བྱེད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡོད་པ་ནི་གཤམ་དུ་སྦྲ་སུ་ཀུའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྦྲ་སུ་ཀུའི་སྤྱོད་པ། རྫོགས་རིམ་གྱི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་མིང་། སྦྲ་ནི་སྦྲ་ཀྵ་སྟེ་ཟ་བ། སུ་ནི་སུ་པྟ་སྟེ་གཉིད་ལོག་པ། ཀུ་ནི་ཀུ་ཊི་ས་ར་སྟེ་བཤང་བར་འགྲོ་བའོ། །དེ་གསུམ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་མིན་པ་ཡེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྟོང་བསྒོམ་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། ངེས་ན་ཟ་བ། གཉིད་ལོག་པ། བཤང་བར་འགྲོ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་བྱ་བ་གཞན་

གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་ཡེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་གསལ་བསྒོམ་པའོ། །གོང་སྨྲོས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ནྜུ་ནི་ནྜུཥྚ་སྟེ་ཟ་བ། ཤུ་ནི་ཤུ་ཧྲ་སྟེ་གཉིད་ལོག་པ། ཀུ་ནི་མི་ཀུ་ཙ་སྟེ་བཤང་གཅིའི་ཕྱིར་འཆག་པ་སྟེ་ལུས་འཚོ་བའི་ཟས་ཙམ་བཟའ་བ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་གཉིད་ལོག་པ་དང་། འཆག་སར་འགྲོ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་དོན་ནོ། ། ཞེས་པ་ནས། དེས་སྤྱོད་པ་གཞན་གཉིས་ལ་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པའི་དོད་འདིར་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་སྒོམ་པ་ཡིན་པས་རྟག་ཏུ་གཉིད་ལོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ནས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་ལ་ནི་ནྜུ་ཤུ་ཀུའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཧྲི་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) བེ་ཏ་དང་འདྲ། བེ་ཏ་ལ་གཟིགས།

ཧྲི་ཏའི་ཡུལ། བེ་ཏའི་ཡུལ་དང་འདྲ། དེར་གཟིགས།

ཧྲི་ཀྵ་ཛ། (ལེགས་སྦྱར) རྩེ། སྨན་དང་དོན་གཅིག བསྟན་འགྱུར་༼སེ༽༣༧༤ན་༣ན་གསལ་ལོ། །

ཧྲི་ཀྵ་ཛྫ། (ལེགས་སྦྱར) རྩེ་སྨན། བསྟན་འགྱུར་༼སེ༽༣༧༤ན་༣ན་གསལ་ལོ། །

དབང་། <ཨ་ཧྲི་ཀྵི་ཀྵ> (གསང་སྔགས) 1 (དགེ་ལུགས) སྔགས་བཟླ་བ་དང་ལྷ་བསྒོམ་པ་སོགས་ལ་དབང་བར་བྱེད་ཅིང་སྔགས་ཀྱི་འཇུག་སྒོར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཅིག་ལ་དབང་ཟེར། མདོར་ན་དབང་ཞེས་པ་དབང་ཆ་སྤྲོད་པ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༢༥(བ༢ལས། སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་འབྱེད་ཅིང་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་སྔགས་ཀྱི་ལམ་བསྒོམ་པར་དབང་བ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྲུལ་སྐུ་སོགས་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་དང་བག་ཆགས་འཇོག་ངེས་པའི་བུམ་དབང་སོགས་བཞི་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། དབང་ལ་སྨིན་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་། (བུམ་དབང་སོགས་བཞི་ལ་ཟེར) གྲོལ་བྱེད་ལམ་གྱི་དབང་། (བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཤད) གྲོལ་བ་འབྲས་བུའི་དབང་དང་གསུམ་ཡོད། (དེ་ནི་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་ལ་བཤད་དོ) (བཀའ་བརྒྱུད) ཚོགས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་འབྲས་བུ་སྐུ་བཞིའི་ས་བོན་ཁྱད་པར་ཅན་གདབ་པའི་སྒོ་

ནས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་དབང་ཟེར། དེའི་སྐོར་རྒྱས་པ་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་བར་ཆ་༨༥༧ན་གསལ། (རྙིང་མ) དབང་གི་ངོ་བོ་ནི། ཐོབ་བྱ་རང་གནས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་སྐྱེས་སམ་སྐྱེ་ངེས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཨ་བྷི་ཥིཉྩའི་སྒྲ་ལས་མངོན་པར་གཏོར་བའམ་ བླུགས་པས་ན་དབང་སྟེ། སྦྱང་བྱའི་དྲི་མ་འཁྲུད་པའམ་གཏོར་ཞིང་ལམ་སྒོམ་རུང་དང་འབྲས་བུ་ཐོབ་རུང་གི་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །2 སྟོབས་ཤུགས། ནུས་ཤུགས། ཐོབ་ཐང་བཅས་ལ་འདུག 3 རིག་ལས་པ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༣༡བ༡ལས། དབང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིག་ལས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དབང་བསྐུར་བ། (གསང་སྔགས) 1 སྔགས་བཟླ་བ་དང་ལྷ་བསྒོམ་པ་སོགས་ལ་དབང་བར་བྱེད་ཅིང་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྒོར་བཅུག་ནས་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་ལེགས་པར་མ་བསྲུངས་ན་དབང་བསྐུར་བྱེད་པ་དང་དབང་ཞུ་བ་གཉིས་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། རྒྱུད་སྡེ་ནས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། འབྲུག་པ་ཀུན་ལེགས་ཀྱིས་ཀྱང་མཚར་གཏམ་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། དབང་བསྐུར་ཆོས་བཤད་མཛད་ལགས་སམ། །དམ་ཉམས་མང་པོ་བསགས་ལགས་སམ། །དམྱལ་བའི་ས་བོན་བཏབ་ལགས་སམ། །ལོག་ལྟའི་ལྡོང་པ་སྐྱེས་ལགས་སམ། །ཉོན་མོངས་སྦྱུ་གུ་འཁྲུངས་ལགས་སམ། །བར་དོའི་འབྲས་བུ་སྨིན་ལགས་སམ། །ཞེས་སོགས་༨༠བ༥ལས་བཤད་པ་ལྟར་འགྱུར་རོ། །2 འཕོར་སྒྱུར་གྱི་རྒྱལ་སར་འཛོག་དུས་གླང་ཆེན་ལ་བསྐྱོན་པ་དང་། ཁྲམ་ཟེས་སྤྱི་བོར་བུམ་ཆུ་ལྷུག་པའི་ཆོ་ག་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན། ཞེས་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གསུང་བ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་བོར་དབང་བསྐུར་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པ། (གསང་སྔགས) དབང་བཞི་ལེགས་པར་ཐོབ་སྟེ་དེའི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་ཏེ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབོར་བུ་༡༩༣བ༨ལས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དབང་གི་ཆུ་བོ་ནུབ་བམ་མ་ནུབ། མ་ནུབ་ན་དབང་གི་ཆུ་བོ་

ཞུས་པ་འགག་ལ། གྲུབ་ཆེན་བི་ར་ཝ་པ་ལ་སྣན་བརྒྱུད་བཞིས་གདམས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། བདག་མེད་ལྷ་མོ་བཅོ་ལྔས་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་བསྐུར་བ་ལ་དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ཞུབ་པར་གསུངས་གདའ། དེ་དག་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དབང་གི་ཆུ་བོ་ཞུབ་ན། གསང་འདུས། བདེ་མཆོག དུས་འཁོར་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ཆད་ནས་མེད་པར་ཁས་ལོངས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་དག་གིས། བླ་མ་ལས་དབང་བཞི་ནོད་ཉིན་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཉིན་རེ་བཞིན་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་བྱིན་རླབས་རེ་མ་ཆག་པར་བགྱིས་ན་དབང་གི་བྱིན་རླབས་མི་ཡལ་བར་གནས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཆོས་གཅིག་ཉིན་དབང་ནོད་ན་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་ནས་ཆོས་གསུམ་གྱི་སྐྱ་རེངས་ཤར་ཁ་ཚུན་ལ་དབང་བཞི་རེ་མ་བྱུང་ན་བྱིན་རླབས་ཡལ་བར་འགྱུར་བས། ཉིན་རེ་བཞིན་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་རེ་བླང་བར་བྱས་ན་དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ཞུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དབང་བཞི་རྒྱས་པར་མི་དགོས་པར་སྤྱི་འགྲེ་བསྡུས་པ་དེ་གས་རུང་བར་གསུངས་སོ། །

དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ། དབང་ཆེ་བར་གྲགས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་དཔའ་བའམ་བརྩོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ལས་གྲགས་པ་དང་སྙན་པ་ཆེ་ཞིང་དེ་ལས་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཆེན་པོའི་མཆོད་གནས་སུ་གྱུར་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ། (གསང་སྔགས) དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་དབང་གི་དོན་གྱི་དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད།

དབང་ལྡན། 1 བྱང་ཤར། སྒྲ་བཤད་ནི། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་དཀར་པོ་གླང་པོ་ལ་ཆིབས་ཤིང་རྩེ་གསུམ་ཐོགས་པ་དེ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་དབང་ལྡན་ཞེས་བྱའོ། །2 དབང་ཆ་ཡོད་པ། དབང་ཆ་དང་ལྡན་པ།

དབང་པོ། 1 རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་གཟུགས་ཅན་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། 2 གཙོ་བོ། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 རྒྱལ་པོ། མིའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཕོ་མོའི་རྟགས།

པོའི་དབང་པོ། མོའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 རིག་པའམ་བློ་གྲོས། དབང་པོ་རྣོན་པོ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབང་པོ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་པའི་དབང་པོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ནི། མིག་གཉིས་དང་། རྣ་བ་གཉིས་དང་། སྣ་གཉིས་དང་། ལྗེ་དང་ལུས་དང་། ཡིད་དང་སྲོག་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བཏང་སྙོམས་དང་། དད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ཉི་ཤུ་འདོད་པ་དེ་དག་འགྲོ་བ་དྲུག་ཏུ་བསྒྲེས་ན་བརྒྱ་ཉི་ཤུར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབང་པོ་ལྔ། 1 མིག་གི་དབང་པོ་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། རྣ་བའི་དབང་པོ་གྲོ་ག་གཙུས་ནས་བཅད་པ་ལྟ་བུ། སྣའི་དབང་པོ་མོ་ཁབ་བམ་ཟླ་ཁབ་ཉིས་གཤིབ་ལྟ་བུ། ལྗེའི་དབང་པོ་ཆེས་གསུམ་གྱི་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ནས་བསྐོར་ཙམ་ཡོད་པ་ཧ་ཊ་ཙམ་གྱིས་དེ་གཉིས་མ་འཕྲད་པ། (དེ་གཉིས་ཕྲད་ན་ཟས་ཀྱི་བྲོ་བ་མི་ཚོར) ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་བྱ་རིན་རྣ་འཇམ་གྱི་ཤུན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་མིག་གི་ཐྲུམ་སྐོར་ན་མིག་འབྲས་ཀྱི་ནང་ན་གནས་པ་མི་མཐོང་བ་རྒྱུན་འབྱུམ་གྱི་འབྲས་བུའི་ཚད་ཙམ་པ་ཟེ་རའི་མེ་ཏོག་དང་འདྲ་བར་གནས་པ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་པགས་པས་གཡོགས་པའོ། །རྣ་བའི་དབང་པོ་ནི་གྲོ་ག་གཙུས་པ་ལྟ་བུ་རྣ་བའི་ནང་ན་གནས་པའོ། །སྣའི་དབང་པོ་ནི་དྲིལ་བུའི་ནང་གི་དྲིལ་ལྕེ་ལྟ་བུའོ། །ལྗེའི་དབང་པོ་ནི་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་ལུས་ལྟ་བུར་གནས་སོ། །ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཨ་བྷ་ཡ་ཀ་རས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་མིག་གི་རྟེན་གྱི་འབྲས་བུའི་ནང་ན་རྒྱུན་འབྱུམ་གྱི་འབྲས་བུའི་ཚད་ཙམ། ཟེ་རའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ལྟར་མེད་པ་པགས་པ་དྭངས་པ་གཡོགས་པ་དང་བར་ན་གནས་པའོ། །རྣ་བའི་དབང་པོའི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ནི་གྲོ་གའི་མདུད་པ་ལྟ་བུར་གནས་སོ། །སྣའི་དབང་པོའི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ནི་མཚུལ་པའི་ནང་ལྟག་ཁུང་གི་ཐད་ཀ་ནས་མིག་སྨན་གྱི་ཐུར་མ་གཤིབས་པ་ལྟར་གནས། ལྗེའི་དབང་པོ་

ནི་ཟླ་བ་ཁམ་པ་ལྟར་གནས། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་ལུས་བཞིན་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས་གསུངས། ལོ་ཙཱ་བ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་བརྗེད་བྱང་ཞེས་བྱ་བ། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ༼ ཇོ་པ ༽༣༨༢ན༣ལས། དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་ཟར་མ་ཁ་བྱེ་བ་འདྲའོ། །རྣ་བ་གྲོ་བ་གཙུས་པ་འདྲའོ། །སྣ་ནི་མོ་ཁབ་གཤིབས་པ་འདྲའོ། །ལྗེ་ནི་ཟླ་བ་བཀས་པ་འདྲའོ། །ལུས་ནི་སེན་མོ་ཁྲབ་གྱོན་པ་འདྲའོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་འདས་མ་ཐག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་བཞི་པ་དབང་པོ་ལྔ་ནི། དད་པའི་དབང་པོ། བདེན་བཞི་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། བླང་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས དྲན་པའི་དབང་པོ། དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་སོ། །བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་གྱི་དབང་པོ་ནི། འཕགས་ལམ་སྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དང་ལྡན་པའི་མཐེན་པ་ལ་ཟེར། སྟོབས་ཤད་ནི། འཕགས་ལམ་སྐྱེད་པ་ལ་རང་དབང་དང་ལྡན་པས་ན་དབང་པོའོ། །དབང་སྟོབས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་བྱང་གི་དབང་པོ་དེ་མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ། བརྗེད་ངས། རྣམ་གཡེང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྐབས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་རྫི་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར་ནུས་པ་ཆུང་ལ། སྟོབས་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བརྫི་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དབང་པོ་ཉེར་གཉིས། (མཛོད) དབང་པོ་ཉེར་གཉིས་ནི། མདོ་ལས། ༡ མིག་གི་དབང་པོ། ༢ རྣ་བའི་དབང་པོ། ༣ སྣའི་དབང་པོ། ༤ ལྗེའི་དབང་པོ། ༥ ལུས་ཀྱི་དབང་པོ། ༦ ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ། ༧ མོའི་དབང་པོ། ༨ ཕོའི་དབང་པོ། ༩ སྲོག་གི་དབང་པོ། ༡༠ བདེ་བའི་དབང་པོ། ༡༡ སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབང་པོ། ༡༢ ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ། ༡༣ ཡིད་མི་བདེའི་དབང་པོ། ༡༤ བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དབང་པོ། ༡༥ དད་པའི་དབང་པོ། ༡༦ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ། ༡༧ དྲན་པའི་དབང་པོ། ༡༨ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ། ༡༩ ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ། ༢༠ མི་ཤེས་པ་ཀུན་

ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ། ༢༡ ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ༢༢ ཀུན་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་སྟེ་ཉེར་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབང་པོ་ཏོག ཀྱུལ་བ་དབང་པོ་ཏོག་དང་འདྲ། ཀྱུལ་བ་དབང་པོ་ཏོག་ལ་གཟིགས།

དབང་པོ་དག་ལྡན་པ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་ནང་དུ་སྡུད་པ།

དབང་པོའི་དགྲ། ལྷ་མ་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གཙོ་བོ་ཐགས་བཟང་རིས་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དགྲ་ཡིན་པས་དབང་པོའི་དགྲ་ཞེས་བྱའོ། །

དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པ། 1 (མདོ) ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་མིག་གིས་མི་བལྟ་བ་དང་། རྣ་བས་མི་མཉན་པ་སོགས་ལ་ཟེར། 2 (སྔགས) བདེ་སྟོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་མལ་གྱི་ཡིད་བྱེད་སྡོམ་པ་ལ་ཟེར། རྡོའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

དབང་པོའི་མཆོད་སྡོང་། བརྒྱ་བྱིན་སྦྱི་བོ་ནི་གྲོག་མཁར་གྱི་མིང་ཡིན་ལ་དེ་མཆོད་སྡོང་གི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བས། དབང་པོའི་མཆོད་སྡོང་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །དབང་པོ་ཞེས་འདིར་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མིང་ངོ་། །

དབང་ཐུག 1 རང་དབང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པར་ལེགས་པ་དྲུག་འཛིན་པ་ན། དབང་ཕྱུག་དང་ནི་གཟུགས་བཟང་དང་། །ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ། རང་དབང་དང་ནི་རབ་སྣངས་དང་། །གཟུགས་བཟང་བ་དང་གྲགས་པ་དང་། །དཔལ་དང་ཆེ་བ་ཉིད་ཚོགས་པ། །དྲུག་པོ་རྣམས་ལ་ལེགས་ཞེས་བཤད། །ཅེས་འབྱུང་བས། དབང་ཕྱུག་དང་རང་དབང་དོན་འདྲ་བར་མངོན་ནོ། །2 དབང་བ་དང་། དབང་འབྱོར་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 དཔལ་དང་ཕུན་ཚོགས། 4 འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ།

དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། ཕྲ་རབ་ཡངས་པ་མཆོད་པར་འོས། །བདག་པོར་གྱུར་དང་དབང་དུ་གྱུར། །གར་ཡང་ཕྱིན་དང་འདོད་དགུར་ལྡན། །དེ་

བཞིན་དགའ་མགུར་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྡོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། དེ་ལ་དབང་ཕྱུག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཐྲ་བ་དང་། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྐྱེད་པ་ཡངས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་བདག་པོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་དེ་རྣམས་སྤྲུལ་པ་དང་སྡུད་པ་བྱེད་ནུས་པའོ། །ཕྱི་མ་ནི་ཡང་དག་ཐོབ་པས་བསྟན་ཏོ། །ཡིད་ལུས་ཀྱིས་གང་བསམ་པར་ཕྱིན་པ་ནི་གར་ཡང་ཁྱབ་པས་བསྟན་ཏོ། །འབྱུང་པོ་ཀུན་གྱིས་མཆོད་པ་བྱ་བ་ནི་འོད་དང་གཟི་བརྗིད་ཀྱིས་གཞན་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་རབ་ཏུ་གསལ་བའམ་སྣང་བས་བསྟན་ཏོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆར་བཅད་དང་རྗེས་འཛིན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་ནི་དབང་དུ་གྱུར་པའོ། །ཡོན་ཏན་ལ་འདོད་དགུར་དབང་བསྒྱུར་བ་ནི་འདོད་དགུར་ལྡན་པའོ། །གང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཐོབ་ནུས་པ་ནི་དགའ་དགུར་གནས་པ་སྟེ་བརྟན་པས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབང་ཕྱུག་བརྒྱད། དེ་བརྒྱད་ནི། སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་དང་། །རྫུ་འཕྲུལ་ཀུན་འགྲོ་གནས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་དང་། །ཅི་འདོད་བསྐྱེད་དང་ཡོན་ཏན་དབང་ཕྱུག་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབང་ཕྱུག་བརྒྱད་དང་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། དབང་ཕྱུག་བརྒྱད་ནི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཡིན་ལ། དེའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བར་གསུངས་པས། ཞེས་རྡོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ།

དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ༡ རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ༢ འོང་སྐུའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག འོང་སྐུའི་གནས་ལ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། རྡོའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་༥༠༨ལས། སའི་དངོས་གཞི་ལས་གཙང་མའི་གནས་རྣམས་ལས་འདས་པ་ན་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་གནས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡང་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བར་ནུས་པར་འོན་མིན་ལས་འདས་པའི་འོག་མིན་གཉིས་པའོ། །གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། དབང་ཕྱུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། འོངས་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང་གཉེན་

ལ་སོགས་པའི་རྩ་འཛིང་ཆེ་བ་དང་འཁོར་ཕལ་ཆེ་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབང་མོ། 1 གཙོ་མོ། 2 ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཆུང་མའི་མིང་།

དབང་བཞི། བུམ་དབང་། གསང་དབང་། ཤེར་དབང་། ཚིག་དབང་དང་བཞིའོ། །

དབང་གསུམ། སྨིན་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་། གྲོལ་བྱེད་ལམ་གྱི་དབང་། གྲོལ་བ་འབྲས་བུའི་དབང་དང་གསུམ་མོ། །

དབད། འཇོག་ཅིང་ཟ་བའི་དོན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ཁ་ཅིག་ལྟུགས་ཀྱི་མཆེ་བ་ལྡན་པའི་ཁྱི། །གཏུམ་པོས་དབད་ཅིང་ལག་པ་གནམ་དུ་བསྒྲེངས། །དབང་མེད་གཞན་དག་ལྟུགས་མཚུ་རྣོན་པོ་དང་། །སེན་མོ་མི་བཟད་ལྡན་པའི་ཁྭ་རྣམས་འཇོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབའ་གློང་། 1 འཁྱིལ་ཞིང་འཁྲུགས་པའི་ཆུ་རླབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༧༩༤ན༢ལས། དབའ་གློང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་སྦུབས་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་འཁྱིལ་ཞིང་འཁྲུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབའ་ནི་ཆུ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། དབའ་གློང་དང་ཆ་གློང་གཉིས་ཀ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཆུ་སྦུབས་ནི་ཆུ་རིས་ཤུར་ཤུར་པོ་སྟེ་ཆུ་རླབས་ཀྱི་དོན་ཡིན། 2 ཆུ་གླུང་ཤས་ཆེར་འཁོར་བ་ལ་ཟེར། གློང་འཁོར་ཡང་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༧༩༥ན༢༢ལས། དབའ་གློང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་འཁོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབལ། (བརྡ་རྙིང་) <ཀེ་ཏུ> 1 ཏོག་དང་། རྩེ་མོ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། རྒྱ་སྐད་རཏྣ་ཀེ་ཏུ་ལ། །ཀེ་ཏུའི་སྒྲ་ནི་དབལ་དང་ཏོག །དུ་བ་མཇུག་རིངས་སོགས་ལ་འཇུག །སྐད་རྙིང་རྣམས་ལ་དབལ་དུ་ཡོད། །གསར་བཅད་མན་ཆད་ཏོག་ཏུ་བསྒྱུར། །དེས་ན་འབུམ་ལས་རིན་ཆེན་དབལ། །གསར་བཅད་སྐད་ཀྱིས་ཞུས་པ་ཡི། །བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་རིན་ཆེན་ཏོག །ཅེས་བྱར་བསྒྱུར་བ་མི་ཤེས་པར། །རིན་ཆེན་དཔལ་དུ་བཤད་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ཤ་

ཉམས་རྒྱས་པ། 3 མེའི་དྲོད། གོང་དུ་བཤད་པའི་དབལ་གྱི་དོན་བཞི་པོ་རྣམས་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ། <བྷ་མ་ར་ས་དྲི་ཤ་ཀེ་ཤ> དབུ་སྐྲ་བུང་བ་སྟེ་སྦྲོག་ཆགས་སྦྲང་མའི་མདོག་ལྟར་ནག་པོ་རེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །འདིའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བུང་བ་ཞེས་པའི་ཟད་དུ་གཟིགས།

དབུ་སྐྲ་མི་བཤོར་བ། (ཕར་ཕྱིན) དབུ་སྐྲ་གྱེན་དུ་མ་བརྗེས་པ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༣༡བ༨ན་གསལ་ལོ། །

དབུ་ཕྲུད། དང་ཀྲོག་དང་འདྲ།

དབུ་རྒྱན། <སུ་ཀུ་ཊཾ> གཙུག་རྒྱན། མགོའི་རྒྱན། ལེགས་སྦྱར་དུ་ "སུ་ཀུ་ཊཾ" मुकुटं ཟེར། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུའང་ "སུ་ཀུ་ཊ" मुकुट ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་crown ཟེར་བ་དེའོ། །

དབུ་རྒྱས་པ། (ཕར་ཕྱིན) དབུ་གདུགས་ལྟར་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་༡༣༡བ༨ལས། དབུ་རྒྱས་པ་ནི་གདུགས་ལྟར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དབུ་ཅན། གཟབ་ཡིག་གམ་ཡིག་དཀར་ཟེར། དཔེ་ཆའི་རིགས་རྣམས་ཡིག་གཟུགས་འདིའི་ཐོག་འབྲི་བ་རེད། དབུ་ཅན་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་པ་གཤམ་དུ་གཟིགས།

དབུ་སྟུང་། 1 མགོན་པའི་ཞེ་ས། 2 མཐའ། དཔེར་ན་དབུ་སྟུང་གནང་བའི་གོར་མ་དེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དབུ་སྟུང་ནི་མཐའ་དང་། གོར་མ་ནི་རྡོའི་མིང་ཡིན་པས། སྔོན་དུས་བོད་དུ་མཐའ་བསྐྱིལ་བའི་ཚེ་རྡོ་བ་རེ་ལག་ཏུ་ལེན་སྲོལ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་སྟེ། དེ་ཁམས་དང་འབྲས་ལྗོངས་སོགས་ན་ཉེ་དུས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པར་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

དབུ་བ། བ་ལང་དང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱི་ཁར་ཆགས་པའི་རྫས་དཀར་པོ་ཞིག དབྱི་རྒྱལ་བས་foam ཟེར།

དབུ་བ་དང་ལྦུ་བ་ཆུ་བུར་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། དབུ་བ་དང་ལྦུ་བ་གཉིས་དོན་འདྲ། དབུ་བ་ནི། བ་ལང་དང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱི་ཁར་ཆགས་པའི་རྫས་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། ཆུ་བུར་ནི་

ཆུའི་ནང་གློ་བུར་དུ་ཐོན་ནས་ཡལ་འགྲོ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆུ་ལྦུང་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་bubbleཟེར་བ་དེའོ། །མང་པོས་དབུ་བ་དང་ཆུ་བུར་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་སྣང་ཡང་། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ནི། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་འདྲ། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་དབུ་བ་དང་ཆུ་བུར་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཤེས་ནུས་སོ། །

དབུ་མ། (དབུ་མ) 1 དཀྱིལ་མ། 2 སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་། 3 སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ། 4 སྟོང་ཉིད་དང་དེའི་ལྟ་བ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས། 5 སྙིང་པོ། 6 མཆོག དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལ་དབུ་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པས་དབུས་ཉིད་ལ་གནས་པས་ན་དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ། །

དབུ་མ་རྒྱན། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར།

དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། (དབུ་མ) དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཡང་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར།

དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད། ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར།

དབུ་མ་སྙིང་པོ། (དབུ་མ) <མདྷྱ་མ་ཀ་ཧྲིད་ཡ་ཀཱ་རི་ཀཱ> དབུ་མའི་སྙིང་པོའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད། ཇོ་བོ་རྗེ་དང་ལོ་ཙྪ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ཡིན་པས་ཆ་ནས་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དབུ་མ་༼ཛ་བ༽ན་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ལ་ཤོག་ལྡེབ་བཞི་བཅུ་དང་ངོས་ཤོག་བརྒྱད་ཙམ་ཡོད། བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་འགའ་ཞིག་ཏུ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བས་མཛད་པ་ཞེས་གསལ་ཀྱང་། ཟླ་བ་ཞེས་པ་ལེགས་ལྡན་སྐད་དོད་དོ། །

དབུ་མ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ། (དབུ་མ) <མདྷྱ་མ་ཀ་ཧྲིད་ཡ་བྲྀཏྟི་ར་ཀཱ་ཛྙཱ་ལ> དབུ་མའི་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་

མཛད། འདི་དབུ་མ་སྙིང་པོའི་རང་འགྲེལ་ཡིན། ཇོ་བོ་རྗེ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་འགྱུར། བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་འགའ་ཞིག་ཏུ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་གྲགས་མཛད་པ་ཞེས་གསལ་ཀྱང་། ཟླ་གྲ་ཞེས་པ་ལེགས་ལྡན་སྐད་དོད་དོ། །

དབུ་མ་སྙིང་པོའི་ཚིག་ལེ་ཨུར་བྱས་པ། (དབུ་མ) དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་འདྲ།

དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ། (ཕར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག ཞིབ་པར་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་རྣམ་བཤད། (ཕར་ཕྱིན) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག ཞིབ་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ། (དབུ་མ) གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་དངོས་ཐ་སྙད་དུའང་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ཟླ་གྲགས། ཞི་བ་ལྷ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཐལ་འགྱུར་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

དབུ་མ་སྣང་བ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད། དཔལ་བརྩེགས་ཀྱི་འགྱུར།

དབུ་མ་པ། (དབུ་མ) བདེན་དངོས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་འདོད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཡོད།

དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚིག་འགྲེལ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད། ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར།

དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད། (དབུ་མ) ག་ལས་འཇིགས་མེད་ལ་གཟིགས།

དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། (དབུ་མ) བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལ་གཟིགས།

དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར།

དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། (དབུ་མ) ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་དང་འདྲ།

དབུ་མ་རྩ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ། (དབུ་མ) རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་གཟིགས།

དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། (དབུ་མ) བཞི་བརྒྱ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། (དབུ་མ) བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། (ཐར་ཕྱིན) རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་དངོས་ཐ་སྙད་དུའང་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་དེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པ་དོན་གཅིག དེ་ལ་དབྱེ་ན། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོའི་མཚན་གཞི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་གཞི། ཞི་བ་འཚོ། སེང་གེ་བཟང་པོ། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་དཔོན་སློབ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རང་རྒྱུད་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མ། (དབུ་མ) དེ་ནི་ལེགས་ལྡན་ཆུང་བར་གྲགས་པས་མཛད་པ་ཡིན་གྱི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་གསལ་ལོ། །

དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། (དབུ་མ) རྒྱ་གར་སྐད་དུ། རཱ་ཛ་པ་རི་ཀཐཱ་རཏྣ་མཱ་ལཱི། བོད་སྐད་དུ། རྒྱལ་པོ་ལ་གཏམ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༨ གེ་པ ༼༡༠༧ན༡ནས་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། མཇུག་༡༢༨ན༣ན་རྫོགས་སོ། །འདི་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དུ་བཞུགས།

དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། (དབུ་མ) རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཞེས་

བྱ་བ་སློབ་དཔོན་མི་ཕམ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ གི་པ ༽༡༢༨ ན༢ནས་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། མཇུག་༡༨༥མདུན་གཟིགས་ན་རྫོགས་སོ། །འདི་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དུ་བཞུགས་སོ། །

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། (དབུ་མ) སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། ནག་ཚོ་དང་པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ འ་པ ༽༢༠༡ན༡ན་བཞུགས།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད། (དབུ་མ) པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨཱ་ནནྟས་མཛད། ཀུན་དགའ་གྲགས་ཀྱི་འགྱུར།

དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། (དབུ་མ) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ འ་པ ༽༢༢༠ན༡ན་བཞུགས།

དབུ་མ་ལག་པའི་ཚད། (དབུ་མ) འཕགས་པ་ལྷས་མཛད།

དབུ་མའི་སྙིང་པོ། (དབུ་མ) དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་འདྲ།

དབུ་མའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། (དབུ་མ) དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་འདྲ།

དབུ་མའི་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ། (དབུ་མ) རྟོག་གེ་འབར་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབུ་མའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། (དབུ་མ) དབུ་མའི་དོན་བསྡུས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད། ནག་ཚོའི་འགྱུར།

དབུ་མའི་ལྟ་བ། (དབུ་མ) ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། དབུ་མའི་གོ་དོན་ནི། དཔེར་ན་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀར་གཡང་ས་ཡོད་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཐོན་བྱེད་དགོས་ཀྱི། གཅིག་པོ་ན་ལ་འཛེམ་ན་གཅིག་ཤོས་སུ་ལྷུང་སྟེ་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ། ཞེས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་རྗེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་༥༧ན་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟོགས་པར་དཀའ་ཚུལ། (དབུ་མ) དབུ་མའི་ལྟ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན། གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་སྟེང་དུ་སྡོད་ཚུལ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག་སྙམ་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་བ་འདི་རྣམས་བན་བུན་དུ་འཆར་བ་ཙམ་དཀའ་བ་མིན་གྱི་དེ་འདྲ་དེ་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མོས་ཤིང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཐན་ཐུན་ཐོས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འོང་ཡང་། དཀའ་ས་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མ་ལུས་པར་ཁེགས་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པའི་གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་ལ་ངེས་པ་གཉིང་ནས་འདྲོངས་ཏེ། དེ་རྣམས་སུ་འཇོག་ཐུབ་པའི་གཉིས་ཚོགས་དེ་སྲིད་མཐའ་ཙམ་དུ་སོང་བས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབུ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ་བྱུང་ཚུལ། (བརྡ་སྤྲོད) ཞ་ལུ་ལོ་ཆེན་སོགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་ལཉྫ་ལ་དཔེ་བྲིས་ཏེ་དབུ་ཅན་དང་། ཝརྟུ་ལ་དཔེ་བྲིས་ཏེ་དབུ་མེད་བཟོས་ཚུལ་གསུང་མཁན་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་ཀྱང་། ལྷ་ཡིག་ལཉྫ་དཔེ་བྲིས་དབུ་ཅན་དང་། །ཀླུ་ཡི་ཝརྟུ་ལ་ལྟར་ཟུར་ཅན་བྲིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཞིབ་ཏུ་བརྟག་ཚེ། དབུ་ཅ་དང་དབུ་མེད་གཉིས་ཀྱང་ཐོག་མ་ནས་མཉམ་དུ་མཛད་པ་མིན་པར། དབུ་ཅན་འདི་ག་རང་མགྱོགས་པར་བྲིས་པ་ལས་དབུ་མེད་བྱུང་བ་ཡིན་ཚུལ། རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་དང་། རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་༡༧ལས་གསུངས།

དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད། བྱང་ས་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སེམས་ཙམ་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བསླབ་སྦྱོར་ནས་གསུངས་པ་ལ་དབུ་མ་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་ཟེར་ཏེ། དངུལ་ཆུའི་གསུང་དྲིས་ལན་ལས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་བཤད་པ་འདི་དག་སོ་སོའི་ཕྱག་ལེན་ད་ལྟ་དགེ་ལུགས་ལ་ཡོད་དམ་མེད་

ཅེས་པ་ལ། བྱང་ས་ནས་འབྱུང་བ་ལ་སེམས་ཙམ་ལུགས་དང་། བསླབ་སྦྱོད་ནས་འབྱུང་བ་ལ་དབུ་མ་ལུགས་ཟེར་བ་འདྲ་བས། དེ་ལྟར་ན་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་བསྐྱེད་ཚུལ་གསལ་བར་བཤད་པ་ལྟར་བདག་གིས་ཀྱང་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་གུ་གེ་བ་ནས་ཆར་གཉིས་ཐོབ། བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེ་ཨུའི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་དུ་འཇུག་སྡོམ་ལེན་ཚུལ་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་བདག་གིས་མ་ཐོབ་ཅིང་། འདི་རྒྱུན་དེང་སང་ཆད་འདྲ་ཟེར་མཁན་ཡང་སྣང་། བདེ་ལམ་དུ། ལམ་རིམ་ལས་སྨོན་འཇུག་རིམ་ཅན་དུ་ལེན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ཀྱང་ཞི་བ་ལྷའི་ལུགས་ལྟར་ཅིག་ཅར་དུ་བླངས་ན་འཇུག་པ་བདེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་གིས་ཀྱང་། འབི་ལུང་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བདེ་ཆེན་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལན་གཉིས་རེ་ཐོབ་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབུགས། 1 ཁ་སྣའི་རླུང་། 2 སྲོག་རྩའི་ནང་གི་རླུང་ཁམས།

དབུགས་རྒོད་བག་ཅན་མིན་པ། བསྒོམ་པའི་ཚེ་དབུགས་འབབ་རྩོལ་མེད་པར་རང་བབས་སུ་བཞག་ནས་གཏོང་བ།

དབུགས་རྒྱུ་བ་སྒྲ་ཅན་མིན་པ། བསྒོམ་པའི་ཚེ་དབུགས་སར་རྒྱུ་ཚུར་རྒྱུ་མི་ཚོར་བར་གཏོང་བ།

དབུགས་རྫམ་པའམ་ཤུགས་ཅན་མིན་པ། བསྒོམ་པའི་ཚེ་དབུགས་དལ་བུས་གཏོང་བ།

དབུགས་ཕྱུང་བ། (ཕར་ཕྱིན) 1 དབུགས་ཕྱི་རོལ་དུ་བཏང་བ། དབུགས་བརྔོན་པ། 2 སེམས་གསོ་བཏང་བ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༣༡༣ལས། ཇོ་བོའི་ཞལ་ལས། ལོ་ཙཱ་བ། སྒྲུབ་པར་མ་ནུས་པ་ལ་ལྟུང་བ་མེད་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་ (མ་དཔེར། གསུང་ནས། ཞེས་གསལ) དབུགས་ཕྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པའམ། དགའ་བ་བསྐྱེད་དུ་བཙུག་པའི་དོན། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ་ལས། སེ་དྷེའི་སྒྲས་དབུགས་ཕྱུང་ཞིང་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པར་མཛད་པའི་སྣང་བ་དངོས་སུ་བྱུང་གསུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 4 ངལ་བསོས་པ། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བྱས་པ། དགའ་བར་བྱས་པ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཆབ་འོག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྐྱེ་བོའི་

ཚོགས་མང་པོ་བསྡུ་བ་རྣམ་བཞིས་དབུགས་ཕྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 5 གནས་སྐབས་པ། ལམ་གོང་མར་བགོད་པའམ་བཙུད་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་དབུགས་ཕྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 ལུང་བསྟན་པ། གདམས་པའམ་གསུངས་པ། འབོད་པའམ་བོས་པ། 7 (འདུལ་བ) ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དབུགས་ཕྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབུགས་ཕྱུང་ཞིག 1 དགའ་བ་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དབུགས་ཕྱུང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དགའ་བ་སྐྱེད་ཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ཡིད་ཆེས་སྐྱེད་ཅིག

དབུགས་འབྱིན་པ། དབུགས་དབྱུང་བ་དང་དོན་འདྲ།

དབུགས་དབྱུང་བ། དབུགས་ཕྱུང་བ་དང་འདྲ། དབུགས་ཕྱུང་བ་ལ་གཟིགས།

དབུགས་འབྱུང་རྔུབ། དབུགས་ལ་ཕར་གཏོང་བ་དང་ཚུར་འཛིན་པ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཟེར། དབུགས་ནི་རླུང་ཡིན་ལ། འབྱུང་ནི་ཕར་གཏོང་བ་དང་། རྔུབ་ནི་ཚུར་འཛིན་པའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ལ་དམིགས་པ་ནི། རླུང་ཕྱི་ནང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བགྲང་བ་དང་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པའོ། །འདི་ནི་ཕན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དབུགས་བགྲང་བའི་སྒོ་ནས་སེམས་གནས་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ཙུང་ཟད་བྲིས་པ་ཞེས་བྱ་བ། བསྟན་འགྱུར་༼ ཉི་པ ༽༢༧༧བ༥(ལས། ཕན་ཡོན་ནི། དབུགས་བགྲང་བ་འདིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མྱུར་དུ་ཞི་ནས་ཞི་གནས་ཚེགས་མེད་པར་འཐོབ་བོ། །དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་ཡང་དཀའ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་སྟེ། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བས་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མྱུར་དུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་རྟག་ཏུ་ནད་ཉུང་བ་དང་། ཚེ་རིང་བར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ། ནང་པར་ལངས་ནས་སྟོང་ཕྲག་གཅིག །རྟག་ཏུ་བགྲང་བར་བྱས་ན་ནི། །ནད་ཀུན་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་ཞིང་། །ཉི་ཟླ་གནས་ཀྱི་

བར་དུ་འཚོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དབུགས་མ་ཕྱིན་པ། སྡུག་བསྔལ་དང་མ་བྲལ་བ།

དབྱུང་། དབྱུས་ལ་ཟེར། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་༼མ༽ ༼༧བ༥ལས། པ་རོལ་དང་། ཚུ་རོལ་དང་། དབྱུང་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབུས་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དྲུག འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གདན་ས་རི་བོ་དགེ་ལྡན་ཕྱག་འདེབས་མ་མཛད་གོང་དུ་སང་བདེ་གུང་གསུམ། དགའ་སྐྱོར་ཟུལ་གསུམ་ཞེས་དབུས་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དྲུག་ཏུ་གྲགས། སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་རང་རྣམ་ན་གསལ།

དབུས་འགྱུར་འཆང་། <མ་ག་དྷ> མ་ག་དྷ་དང་དོན་གཅིག བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མིང་དུ་བཤད་པ་ནི། ཏ་ཙང་ཁྲབ་ཆུངས་པས་སྐྱོན་ཏེ། དབུས་འགྱུར་འཆང་ནི་མ་ག་དྷའི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྔོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོའི་ཆབ་འོག་གི་ཡུལ། ཤར་དུ་ཨཱ་ནྡྷའི་ཕྱེད། ལྷོར་གྷཱ་ཡཱ། ནུབ་ཏུ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི། བྱང་དུ་གནྡྷས་བཅད་པའི་དབུས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་མིང་ཡིན་ནོ། །འདིའི་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་ཞིབ་པར་མ་ག་དྷ་ཞེས་པའི་ཟད་དུ་གཟིགས།

དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔའི་ཡ་གྱལ། སྒྲ་བཤད་ནི། དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་ཅེས་པ་མཐའ་ནི། ཡོད་མེད་དམ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ལ། དབུས་ནི་དེ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ། དེ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་ན་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་བྱའོ། །

དབུས་པ་བློ་གསལ། དབུས་པ་བློ་གསལ་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་ལ་གཟིགས།

དབུས་པ་བློ་གསལ་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས། བཅོམ་ལྡན་རིག་རལ་གྱི་དངོས་སློབ་ཡིན་ཞིང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་སྨད་ཙམ་ལ་བྱུང་། འདིས་སྣར་ཐང་བཀའ་བསྟན་ལ་ཞུས་དག་བཏང་བའི་སྐོར། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གི་དྲིས་ལན་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ན་གསལ།

དབུས་གཙང་རུ་བཞི། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི་ནི། སྔར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་

སྐབསགཙང་ལ་གཡས་རུ་དང་། རུ་ལག་གཉིས། དབུས་ལ་དབུ་རུ་དང་། གཡོ་རུ་གཉིས་ཞེས་གྲགས། ཕྱིས་ཆོས་རྒྱལ་གུ་ཤྲི་ཧན་གྱིས་བོད་ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་དབང་དུ་བསྡུས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་རིན་པོ་ཆེར་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཕུལ་ཕྱིན་ལ། གཡས་རུ། གཡོན་རུ། སྟེང་རུ། གུང་རུ་བཞིར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་སྒྲོ་མང་མཁན་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་དར་བའི་རྣམ་ཐར་དང་། མདོ་སྨད་ཆོས་འབྱུང་ན་གསལ།

དབེན་པ། 1 ཉིན་མོ་སྐྱེ་བོའི་འདུ་འཛིས་དབེན་པ་དང་། མཚན་མོ་སྒྲ་དང་གླག་ཅོར་གྱིས་དབེན་པ་ལ་ཟེར། རྗེ་མི་ལས་གསུང་དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་འཕྲེང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མའི་ཁྲིད་ཡིག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད། དབེན་པའི་གནས་དང་དོན་གཅིག མཛོད་ལས། བསྲིངས་བ་གཉིས་ལྡན་ཞེས་པ་ལུས་འདུ་འཛི་ལས་རྒྱང་བསྲིངས་བ་དང་། སེམས་མི་དགེ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལས་རྒྱང་བསྲིངས་བ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། 2 སེམས་སྡིག་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བ། 3 མེད་པ། བྲལ་བ། སྟོང་པ། དཔེར་ན་ནོར་འབྲེལ་གྱིས་དབེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 (བརྡ་རྙིང) མགོ་བ་དང་། འཕངས་པ་དང་ཡིད་དུ་འོང་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། ཕན་ཞིང་དབེན་པ་གང་ཡང་མ་བྱུས་ཤིང་། །སྟོན་ཆད་མི་བཤེས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབེན་པ་སྐབས་ཡོད་པ། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྐབས་སུ་དབེན་པ་སྐབས་ཡོད་པ་ན་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བའི་སྐབས་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྩིག་པའི་སྐབས། རིབ་མའི་སྐབས། ཡོལ་བའི་སྐབས། ཐིབས་པོའི་སྐབས། མཚན་མོའི་སྐབས་བཅས་ལ་ཟེར། སྐབས་ལྔ་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་ན་སྐབས་ཡོད་པར་བརྩི་དགོས། དཔེར་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྐབས་ལྔ་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་གནས་སུ་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་འཁྲིད་བྱེད་པའམ་ཆོས་སྟོན་ན་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཆ་པ ༽༣༥ བ༧ལས། སྐབས་ཡོད་པ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྔས་བསྐྱབས་པ་སྟེ། རྩིག་

པས་བསྐྱབས་པ་དང་། རིབ་མས་བསྐྱབས་པ་དང་། ཡོལ་བས་བསྐྱབས་པ་དང་། ཐིབས་པོས་བསྐྱབས་པ་དང་། མཚན་མོས་བསྐྱབས་པ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབེན་པ་ལ་གནས་པའི་ཕན་ཡོན་བཅུ། དགོན་པ་ལ་གནས་པའི་ཕན་ཡོན་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབེན་པར་འགྲེང་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཉེར་དགུ་པ། དབེན་པར་འགྲེང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྲིམས་གྲོགས་མེད་པར་དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་དབེན་པ་སྐྱབས་ཡོད་པ་ན་གཉིས་ཀ་འགྲེང་བ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་དབེན་པ་སྐྱབས་ཡོད་པ་ན་འགྲེང་བ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནོད་པའོ། །

དབེན་པར་རྟུལ། (འདུལ་བ) དབེན་པར་བསྡུ་བའམ་བཞག་པ། དཔེར་ན་མདོ་རྩ་བར། ཟས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་ནས་སྣན་ཆ་དབེན་པར་རྟུལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབེན་པར་འདུག་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཉེར་བརྒྱད་པ། དབེན་པར་འདུག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྲིམས་གྲོགས་མེད་པར་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་དབེན་པ་སྐྱབས་ཡོད་པ་ན་གཉིས་ཀ་འདུག་པ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་འཆར་ཀས་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་དབེན་པ་སྐྱབས་ཡོད་པ་ན་འདུག་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་རང་གི་བསླབ་པ་ལ་གནོད་པའོ། །

དབེན་ས་སྣན་བརྒྱུད་ནས་འབྱུང་བའི་རྗེ་བླ་མའི་གསོལ་འདེབས། དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །བདུད་དཔུང་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་གསང་བའི་བདག །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཙོང་ཁ་པ། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་

གསོལ་བ་འདེབས། །སངས་རྒྱས་ཀུན་དངོས་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ལ། །གསོལ་བ་འདེབས་སོ་མཆོག་ཐུན་དངོས་གྲུབ་སྩོལ། །ཞེས་པའི་གསོལ་འདེབས་འདིའོ། །

དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་གྱི་དཀར་ཆག པཎ་ཆེན་གྱི་སྐུ་ཕྲེང་དབེན་ས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་མཚན་ཐོ་ནི། ༼ ཀ་པར ༽ལམ་རིམ་གྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ༼ ཁ་པར ༽ ལམ་རིམ་གསོལ་འདེབས་བསྡིགས་པ། ༼ ག་པར ༽བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་གྱི་སྙིང་པོ། ༼ ང་པར ༽ལམ་རིམ་ཟུར་འདེབས། ༼ ཅ་པར ༽ལམ་རིམ་དང་ལྷ་ཁྲིད། ༼ ཆ་པར ༽ལྷ་ཁྲིད་གཉིས་དང་མཁས་གྲུབ་ཞལ་གདམས། ༼ ཇ་པར ༽དྲན་པ་བཞི་ལྡན་གྱི་ཁྲིད། ༼ ཉ་པར ༽སྐྱབས་འགྲོའི་ཁྲིད་གསུམ་དང་ཞལ་གདམས། ༼ ཏ་པར ༽སྐྱབས་འགྲོའི་ཁྲིད་ཡི་ཚན། ༼ ཐ་པར ༽ འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ༼ ད་པར ༽དྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་བསྐྱེད་རིམ། ༼ ན་པར ༽ཞལ་གདམས་བཞི། གསུང་མགུར་ཡི་ཚན་བཅུ། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས། ཐུགས་བསྐྱེད་ཚུལ། སྡོམ་གསུམ་བཞེས་ཚུལ། དགེ་ལྡན་རྣལ་འབྱོར་པ་མོ་ལ་ཁྲིམས་སུ་བཅའ་བ་དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ཞལ་གདམས་ཡི་ཚན་སོགས་སོ། །༼ པ་པར༽འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་རྫོགས་རིམ། ༼ ཕ་པར ༽འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས། དེ་ཡི་བསྙུལ་ཐབས་ཞལ་གདམས། ༼ བ་པར ༽བདེ་མཆོག་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དང་དེ་ཡི་བསྐྱེད་རིམ་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་པའི་མཆོད་སྤྲུང་། ༼ མ་པར ༽བདེ་མཆོག་བསྐྱེད་རིམ། ༼ ཙ་པར ༽དྲིལ་བུའི་དབང་ཆོག་ཚ་པར་དྲིལ་བུའི་སྔོན་ཤེས་ལུས་དཀྱིལ་སྒོམ་ཚུལ། གསང་འདུས་སྒྲུབ་ཐབས། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ༼ ཛ་པར ༽སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་འཕོ་བ་དང་བཅས་པ་ཆེམ་བུ་དམར་ཁྲིད་ཡི་ཚན་གཉིས། ༼ཝ་པར༽རང་གི་གདན་ས་པ་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་ལ་གདམས་པ། ༼ ཞ་པར ༽གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ། ༼ ཟ་པར ༽ཕྱག་རྒྱ་སྒྲོག་རྩོལ་དུ་འགྲོ་བའི་མན་ངག་དང་རྫོགས་རིམ་ཡི་ཚན་གཉིས། ༼ འ་པར ༽གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གསལ་བྱེད། འཇིགས་བྱེད་རྫོགས་རིམ་ལག་རྗེས་འཛོག་ཚུལ། ༼ ར་པར༽འཇིགས་བྱེད་རྫོགས་རིམ་

ལེ་ཚན་གཉིས། ༼ལ་པར༽ བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱས་བསྡུས་གསུམ། ༼ཤ་པར༽ ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག ༼ས་པར༽ ཚེ་སྒྲུབ་བྱ་ཚུལ་ལེ་ཚན་བཅུ་དགུ། ཚེ་དཔག་ལ་གཏོར་མ་འབུལ་ཚུལ་གཉིས། ཚེ་དབང་བསྐུར་ཚུལ། ༼ཧ་པར༽ རྡོར་སེམས་ཐུབ་དབང་གཉིས། འཇམ་དཀར་གཉིས། འཇམ་དབྱངས་ཞི་ཁྲོ་འཇམ་དབྱངས་དམར་སེར་བཅས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས། ༼ཨ་པར༽ སྒྲོལ་ལྗང་། སྒྲོལ་དཀར། སེང་གདོང་མ། མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ། རྟ་མགྲིན་བཞི། ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན། གཏུམ་པོ་ཁྱུང་ལྔ། ཡེ་ཤེས་ཁྱུང་ཁྲ། ཡི་གེ་གཅིག་མ་བཅས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས། ༼ཀི་པར༽ གཅོད་གདན་ཐོག་གཅིག་མ། ༼ཁུ་པར༽ གཏོར་མ་བརྒྱ་རྩ་ལེ་ཚན་གསུམ་བྲུལ་གཏོར་ཚ་བསུར་གཏོར་བསྔོས་གཉིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་ཡི་མཚན་ཀྱི་དམིགས་རིམ་བྱ་ཚུལ། ༼གེ་པར༽ ཆུ་ཡི་བཅུད་ལེན།༼ངོ་པར༽ བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གསུམ་གུ་རུ་ཞི་པའི་བཟླས་བསྒོམ། ཅི་པར་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པའི་སྒྲུབ་དུས་དམིགས་རིམ་བྱ་ཚུལ་གཉིས། ༼ཆུ་པར༽ མགོན་ཆོས་གཉིས། གུར་ཞལ་གཉིས། ཕྱག་བཞི་པ་སྟེ་མགོན་ཆོས་སྡེ་ལྔའི་གཏོར་འབུལ། ༼ཇེ་པར༽ འཇིགས་བྱེད་དང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་སྲུང་མ་བསྙེན་ཚུལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་དང་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་ཡིག་ལེ་ཚན་གཉིས་དང་མཇུག་ཏུ་སྲུང་བ་བྱ་ཚུལ་ཆོས་རྒྱལ་ནང་སྒྲུབ་དང་གསང་སྒྲུབ་མངོན་རྟོགས། ༼ཉོ་པར༽ གཤེད་དམར་དང་གཤིན་རྗེ་དཀར་སེར་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ་སྲུང་བ་དང་བཅས་པ། ༼ཏི་པར༽ མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༼ཐུ་པར༽ རྗེ་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་དང་མཁས་གྲུབ་ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དང་དགེ་ལྡན་བསྟན་པར་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སྔར་བྱོན་པ་དང་ཕྱིས་འབྱོན་འགྱུར་ལུང་བསྟན་པ། པཎ་ཆེན་བཟང་པོ་བཀྲ་ཤིས། དགེ་རྩེ་སྤྲུལ་སྐུ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། ཤཱཀྱ་པ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་སོགས་ལུང་བསྟན་ཚུལ། བློ་བཟང་གྲགས་པའི་བསྟན་པ་གནས་ཚད། ལེགས་དོན་པའི་གསང་མཚན་རྟོགས་གཅོད། ལུང་བསྟན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ལུང་བསྟན་བཀའ་རྒྱས་བཏབ་པའི་འགྲོ་ཅན། གཏེར་དུང་གི་ལོ་རྒྱུས། ཆབ་མདོའི་རྗེ་མི་གཡོ་སྙིང་པོར་ཕུལ་བའི་

ལུང་བསྟན་ཞུས་ལན་ཏ་ནག་དགེ་འདུན་བློ་བཟང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཞུས་པའི་ལུང་བསྟན་རྣམས་སོ། །༼ དེ་པར ༽མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་བླ་མགོན་དབྱེར་མེད་སྒྲུབ་ཚུལ་བཞི། མགོན་པོ་སྲིབ་སེལ་གྱི་མན་ངག་གསུམ། མགོན་པོ་ས་ར་ཧའི་ལུགས་མགོན་པོ་ལྷ་བཞིའི་དྲིལ་སྒྲུབ། མགོན་པོ་ཚེ་དཔག་མགོན་དམར་དབང་རྒྱལ། མགོན་པོ་གསང་སྒྲུབ། མགོན་པོ་གནད་དབབ་ལེ་ཚན་ལྔ་ཡི་ཁྲིད། མགོན་དཀར་སྒྲུབ་ཐབས། ཡང་མགོན་དཀར་གྱི་སྒོ་ནས་བུམ་སྒྲུབ་དང་འཁོར་ལོ་འདྲི་ཚུལ་ལེ་ཚན། དེ་ཡི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་མགོན་པོའི་རྟེན་གཞི། གནད་གསུམ་མན་ངག །ཧཱུྃ་དྲུག་གི་དམིགས་རིམ་གཉིས། མགོན་པོའི་འཕོ་བ་ཞལ་ཤེས། མགོན་པོ་སྙིང་ཞུགས་ཀྱི་འཕོ་བ། མགོན་པོའི་གསོལ་འདེབས་ལེ་ཚན། མགོན་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ལེ་ཚན་རྣམས་སོ། །༼ ནོ་པར ༽བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལེ་ཚན་དྲུག །ཉིད་ཀྱི་འདྲ་སྐུ་རྒྱབ་ཡིག་ལེ་ཚན། བླ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་ལེ་ཚན་གཉིས། གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་དང་སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་འདེབས་སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་གནད་རིམ་པར་ཕྱེ་བ། རང་གི་སྙོམ་ལུགས་ལ་ཤར་བའི་ཆོས་ལུགས་རྣམ་དག་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ། ལེགས་པ་ཆོས་འབྱོར་དང་མཇལ་ཐྲད་ཀྱི་མགུར་མ། བླ་མ་ལ་རྟོགས་པ་ཕུལ་བ། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ། སྨོན་ལམ། བླ་མའི་གསོལ་འདེབས་རིམ་པར་དྲིལ་བ། ༼ པོ་པར ༽ འཇིགས་བྱེད་ལྷན་སྐྱེས་ཡབ་ཡུམ་སྒྲུབ་ཐབས། ༼ ཕུ་པར ༽འཇམ་དབྱངས་ཡབ་ཡུམ་ལ་བརྟེན་པའི་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར། ༼ བེ་པར ༽དགེ་སློང་བསླབ་བྱ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས། བྱང་སེམས་དང་སྔགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ། མི་འབྲུགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་སྦྱིན་སྦྱོང་ཐབས། དྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་རྫོགས་རིམ། ལྟུ་ཧི་པའི་རྫོགས་རིམ། མོ་པར་ཐུན་དྲུག་གི་སྙིང་པོ་དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ཐིག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་དང་དགེ་བསྙེན་སྒྲུབ་ཚུལ་ལེ་ཚན་དང་ཞལ་གདམས། ༼ ཙི་པར ༽བསྔོ་བ་དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་། བ་རི་བརྒྱ་རྩའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་གནང་བྱ་ཚུལ་གྱི་ཚོ་ག་རྣམས་སོ། །

དབྱངས། 1 གདངས་དང་ང་རོ། སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས། དཔེར་ན་མགྲིན་པའི་དབྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (བརྡ་སྤྲོད) ང་རོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡི་གེ་དེ། དབྱངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

དབྱངས་ཀྱི་བྱ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡི་གེ ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི་ཡོད། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་༢༩ལས། གནས་དང་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་གསལ་ཞིང་སྒྲའི་གདངས་ཙམ་དང་ང་རོ་ཙམ་ཤས་ཆེ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པས། ཡི་གེ་གཞན་ལ་མ་ཞུགས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་གསལ་བར་མི་ནུས་པས་ན་འདིར་བསྟན་དབྱངས་རྐྱང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག 1 ལྡེའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། འདིར་དབྱངས་ནི་བསྟོད་པ་ཡིན་ལ་དེའི་ཡན་ལག་ནི་རྒྱུ་སྡེ་ལྡེའོ། །ཞེས་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་མཁས་པ་སོ་སོས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེའི་མདོ་དང་བསྟུན་ན་རྗེའི་གསུང་ཉིད་འཐད་ལྡན་དུ་མཐོང་སྟེ། «སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་གླེགས་བམ་ཁ་པ་༢༧༠བ་༥»ལས། ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་སྙེད་ཀྱི་མགོ་བྱིན་གྱིས་རློབ་ཅིང་། མགོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་སྙེད་ཀྱི་ལྡེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་ལས། དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲ་ཀུན་གྱིས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་རབ་བརྗོད་ཅིང་། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་བསྟོད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་མཐུནནོ། །2 དབྱངས་ནི་སྐད་གསང་བསྟོད་པ་དང་། །ཡན་ལག་ནི་འགྱུར་ཁུག་འདེགས་འཛོག་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད་ལ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཞེས་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་སོགས་སུ་གསུངས་སོ། །

དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གཉིས་པ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། གང་གི་དབུས་དང་མཐར་ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་གསུངས་པ་དང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་རྡོ་རྗེ། དངུལ་ཆུ་དྷརྨ་བྷ་དྲའི་སློབ་མ་ཞིག ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་དང་། རྟགས་འཇུག་དཀའ་གནད་གསལ་བའི་མེ་ལོང་མཛད་པ་པོ་ཡིན།

དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ། དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་བློ་གྲོས་ལ་གཟིགས།

དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་བློ་གྲོས། རྗེ་གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་སློབ་མ་ཞིག

དབྱངས་ཅན་མ། <ས་རསྭ་ཏི> ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཞིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དོད། ས་རསྭ་ཏི་ཞེས་པ་ཐད་འགྱུར་བྱས་ན་མཚོ་ལྡན་ཞེས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར་དོན་འགྱུར་དུ་དབྱངས་ཅན་མར་བསྒྱུར་ཞེས་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་། མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་ལས། ཚངས་པའི་སྲས་མོ་དབྱངས་ལྡན་མ། །སྒྲ་དབྱངས་ལྷ་མོ་སྒྲ་ལྷ་མོ། །ངག་དབང་ལྷ་མོ་བློ་ཡི་གཏེར། །རྡོ་རྗེ་དབྱངས་ཀྱི་ལྷ་མོ་དང་། ཚངས་མ་ཏམ་བུ་རའི་ཆུང་མ། །དྲི་ཟའི་བུ་མོ་ཤེར་ལྷ་མོ། །རྒྱ་མཚོ་ལྷ་མོ་མཚོ་ལྡན་མ། །ཟླ་བའི་སྲིང་མོ་མཚོ་ལྡན་མ། །དབང་མོ་དང་བའི་རྒྱས་བྱེད་མ། །སྭར་སྭཏི་དབྱངས་ཅན་མ། །ཞེས་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་བཅུ་དགུ་ཡོད་པར་བཤད།

དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་གཟིགས་སྣང་མ། ཡོངས་གྲགས་སུ་བསྟོད་པ་འདི་ལ་སྒྲ་དབྱངས་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་ལྷའི་གླུ་དབྱངས་ཞེས་བྱ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དགུང་གྲངས་བཅུ་བཞི་བཞེས་པ་ན་དབྱངས་ཅན་མ་དཀར་མོའི་བསྙེན་པ་ཞག་བདུན་མཛད་སྐབས། དབྱངས་ཅན་མའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། དེའི་མཐུན་མཚམས་ཤིག་ཏུ་དེ་གོང་སྔོན་ངག་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ལ་ཐུགས་སྦྱོང་མ་མཛད་ནའང་། དེ་མ་ཐག་ཚིག་སྦྱོར་ཞལ་གྱིས་ཤར་ནས་ཐོགས་མེད་དུ་བརྩམས་པར་མཛད་པའི་བསྟོད་པ་བྱིན་རླབས་ཅན་ཞིག ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་སྐུ་ན་ཕྲ་མོའི་ (དེ་དུས་དགུང་གྲངས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་འདུག) སྐབས་བསྟོད་པ་འདི་ཞལ་འདོན་དུ་མཛད་ནས་རྩོམ་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་བ་བྱུང་ཞེས་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ། བསྟོད་པ་འདི་ནི་དབྱངས་ཅན་མའི་སྐུ་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་ལྟར་མཛད་པ་ཡིན་པས། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྟོད་པ་གཟིགས་སྣང་མ་ཞེས་

པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ ཐུགས་སྲས་གྲུབ་ཆེན་རྣམས་ཞལ་མཐུན་པར་གསུང་ངོ་། །འདི་ལ་ཚིག་བཅད་ཕྲེད་དང་བཅུ་བདུན་ཡོད་ཅིང་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་གྱི་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་སོ། །

དབྱངས་ཅན་མའི་བསྒྲོད་པ་ལྷའི་གླུ་དབྱངས། དབྱངས་ཅན་མའི་བསྒྲོད་པ་གཟིགས་སྣང་མ་དང་དོན་གཅིག

དབྱངས་ལྷ། ཨི། ཨུ། ཨེ། ཨོ། ཨ་དང་ལྔའོ། །བོན་མིས་སུམ་ཅུ་པའི་རྒྱ་བར་དབྱངས་བཞི་མ་གཏོགས་མ་གསུངས་ཀྱང་། ས་པཎ་སོགས་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་དབྱངས་ལ་ལྔ་རུ་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་ས་པཎ་གྱིས་མཛད་པའི་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལས། བོད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་དེ་དབྱངས་རྣམས་ནི་ལྔའོ། །གསལ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུའོ། །ཞེས་དང་། (ཡང་ས་པཎ་གྱི་དག་པར་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པར། དབྱངས་ཡིག་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི། །གསལ་བྱེད་ཀ་སོགས་སུམ་ཅུ་ཡིན། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས། རང་ལུགས་གང་ཡིན་མ་ངེས་སོ) དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བའི་དག་ཡིག་ངག་སྒྲོན་ལས། དབྱངས་ལྔ་ཡ་ར་ལ་ཝའི་འདོགས། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ས་སྐྱ་ཨ་མྱེས་ཀྱི་མིག་དབང་རབ་གསལ་རྣམས་སུ་ཡང་། དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར། མཁས་དབང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་སུམ་རྟགས་འགྲེལ་པ་ཐོན་མིའི་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས། །གཞན་ཡང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་སུམ་རྟགས་འགྲེལ་པ་ལས། ཨ་ལ་དབྱངས་འདྲུག་མེད་པས་ན། །གསལ་བྱེད་ཡིན་གྱི་ཨ་མ་གཏོགས། །ལྷག་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་ནི། །ཨ་ཡི་དབྱངས་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །ཨ་ཡང་དབྱངས་སུ་འདུ་བར་འདོད། །ཅེས་དང་། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་༣༢ལས། སྐབས་འདིར་བོད་ཀྱི་གསལ་བྱེད་སྲོག་མེད་དང་དེར་དབྱངས་ཞུགས་པ་ལ་སྲོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། གསལ་བྱེད་ཉེར་དགུ་པོ་ལ་ཨ་དང་གྱུག་གུ་སོགས་གང་རུང་གི་གདངས་སམ་ང་རོ་ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་འདུག་དགོས་པས་ན། དངོས་བསྟན་གྱི་དབྱངས་གྱུག་གུ་སོས་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུར་ཨ་ཡིག་བཞག་པ་ནི་ཐ་མའི་

གསལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཨའི་གདངས་ཞུགས་པས་ཀ་སོགས་འགྲུབ་པ་མཚོན་ཕྱིར་དུ་མཛད་པས་བོད་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་ལ་ལྔ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་སུམ་རྟ་པའི་རྩ་བར། ཨཱ་ལི་གསལ་བྱེད་ཨི་སོགས་བཞི། །ཀཱ་ལི་སུམ་རྟ་ཐམ་པ་འོ། །ཞེས་དབྱངས་བཞི་དང་གསལ་བྱེད་སུམ་རྟར་གསུངས་སོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། འདི་སྐབས་འགྲེལ་བྱེད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། ཨ་ཡིག་ཨཱ་ལིར་བགྲངས་པའི་ཨཱ་ལི་ལྔ་དང་ཀཱ་ལི་ཉེར་དགུར་འདོད་པ་བྱུང་མོད་ཀྱི་མཁན་པོའི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་པར་གཟུ་ལུམ་བྱས་པར་སྣང་སྟེ་རྩ་བ་ལས་དངོས་འགལ་དུ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྩ་བར་དབྱངས་ལ་བཞིར་གསུངས་ལ། ས་པཎ་གྱིས་ལྔ་རུ་བཤད་པས། དེ་རྩ་འགལ་ཡིན་པས། ལྟུན་རྫོངས་འགས་སུམ་རྟགས་གཉིས་པོ་ས་པཎ་གྱིས་མཛད་ཟེར་བའི་མ་བརྟགས་བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བའི་ལོག་བཤད་ཀྱང་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཁེགས་སོ། །

དབྱངས་བཞི། ཨི། ཨུ། ཨེ། ཨོ་དང་བཞིའོ། །ཡང་ན། གི་གུ། ཞབས་ཀྱུ། འགྲེང་བུ། ན་རོའམ་གནའ་རུ་ད་བཞིའོ། །སུམ་རྟ་པའི་རྩ་བར། ཡི་གེ་ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལི་གཉིས། །ཨཱ་ལི་གསལ་བྱེད་ཨི་སོགས་བཞི། །ཀཱ་ལི་སུམ་རྟ་ཐམ་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །༼ གི་གུ ༽ (ི) བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞིའི་དང་པོ་ཨི་ཡིག་མཚོན་བྱེད་ཡིན། དབྱངས་ཀྱི་གོ་དོན་ནི། ང་རོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཚ་ནས་བཞག་པའི་ཡི་གེ་དེ། དབྱངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་༢༩ལས། གནས་དང་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་གསལ་ཞིང་སྒྲའི་གདངས་ཙམ་དང་ང་རོ་ཙམ་ཤས་ཆེ་བའི་ཚ་ནས་བཞག་པས། ཡི་གེ་གཞན་ལ་མ་ཞུགས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་གསལ་བར་མི་ནུས་པས་ན་འདིར་བསྟན་དབྱངས་རྐྱང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། དབྱིབས་གུག་གུག་ཡིན་པའི་ཚ་ནས་གི་གུ་ཞེས་བཏགས། འདི་ལ་ "གི་གུ" དང་ "གུ་གུ" "གུག་གུ" ཞེས་ཀྱང་བྲིས་པ་ཡོད། ༼ ཞབས་ཀྱུ ༽ (ུ) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་གཉིས་པ་ཨུ་ཡིག་མཚོན་བྱེད། དབྱིབས་ལྕགས་ཀྱུ་ལྟར་གུག་ནས་ཡོད་པའི་ཚ་ནས་ཞབས་ཀྱུ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞབས་ནི་རྐང་པ། ཀྱུ་ནི་ཀྱོག་ཀྱོག་གི་དོན་ནོ། །ཀྱུ་དང་།

ཀྱཻ། ཀྱཻག་ཀྱཻག་རྣམས་དོན་གཅིག དཔེར་ན་ལྕུགས་ཀྱཻའམ། ལྕུགས་ཀྱཻ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །(འགྲེང་བུ) (`) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་གསུམ་པ་ཨེ་ཡིག་མཚོན་བྱེད། དབྱིབས་འགྲེང་བའམ་ཀེ་རེར་ལངས་ནས་ཡོད་པའི་རྣམ་པར་ཡོད་པས། འགྲེང་བུའམ་འགྲེང་པོ་ཟེར། འགྲེང་པོ་ཞེས་བྲིས་པའང་ཡོད།(ན་རུ) (◌ོ) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་བཞི་པ་ཨོ་ཡིག་མཚོན་བྱེད། འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ “ན་རོ” ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་ “ན་རུ” དང་ “གནའ་རུ” ཞེས་བྲིས་ན་བཟང་ངོ་། །ན་རུའམ་གནའ་རུ་ཞེས་པ་ནི། རི་དྭགས་གནའ་བའི་རྭ་ཅོ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པའོ། །དེ་ཡང་ “ན” ནི་གནའ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཡིན་ལ། “རུ” རྭ་ཅོའི་མིང་ངོ་། །དཔེར་ན་བ་གླང་གི་རྭ་ཅོ་ལ། གླང་རུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། དེ་བཞིན་དུ་དབྱངས་བཞིའི་ཐ་མ་ན་རོ་ཞེས་བྲིས་པ་ལས་གནའ་རུའམ་ན་རུ་ཞེས་བྲིས་ན་སྒྲ་བཤད་དང་ལྡན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབྱངས་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པའི་ཁུངས་ནི། སུམ་ཅུ་པའི་རྩ་བ་ལས། ཡི་གེ་ཨཱ་ལི་ཀཱ་ལི་གཉིས། །ཨཱ་ལི་གསལ་བྱེད་ཨི་སོགས་བཞི། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང་། འདི་སྐབས་འགྲེལ་བྱེད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། ཨ་ཡིག་ཨཱ་ལིར་བགྲངས་པའི་ཨཱ་ལི་ལྔ་དང་ཀཱ་ལི་ཉེར་དགུར་འདོད་པ་བྱུང་མོད་ཀྱི་མཁན་པོའི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་པར་གཟུ་ལུམ་བྱས་པར་སྣང་སྟེ་རྩ་བ་ལས་དངོས་འགལ་དུ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་ལས་ཀྱང་། །དབྱངས་ཀྱི་བྱ་བ་གསལ་པོ་རུ། །བྱེད་པ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་པཎ་དང་དཔལ་ཁང་ལོ་ཙཱ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཨ་ཡིག་བསྣན་ནས་དབྱངས་ལྔ་རུ་བཞེད་པའང་ཡོད་དེ། དེའི་སྐོར་གོང་དུ་དབྱངས་ལྔ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབྱངས་གསལ་གཉིས། དབྱངས་བཞི་དང་གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུའོ། །དབྱངས་ལ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་ལ་ཀ་ཁ་སོགས་པ་སུམ་ཅུའོ། །དབྱངས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་༢༩ལས། དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐབས་

འདིར་དབྱངས་གསལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དབྱངས་ནི་གནས་དང་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་གསལ་ཞིང་སྒྲ་གདངས་ཙམ་དང་ང་རོ་ཙམ་ཤས་ཆེ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པས། ཡི་གེ་གཞན་ལ་མ་ཞུགས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བརྗོད་པ་གསལ་བར་མི་ནུས་པས་ན་འདིར་བསྟན་དབྱངས་རྐྱང་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་དང་། གསལ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། གནས་དང་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་ཞིང་མིང་དང་ཚིག་དང་རྗོད་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་གསལ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབྱར་ཁང་། (འདུལ་བ) གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་། མའི་རྣམ་འབྱེད་༼ ཏ ༽༣༠༢ན༥ལས། དབྱར་ཁང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབྱར་གྱི་རས་ཆེན། (འདུལ་བ) ཆར་པ་སྐྱོབ་པའི་རས་ཤིག་གི་མིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་རས་ཆེན་ཞེས་པ་དེའོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཉ་པ ༽༢༡༣བ༧ལས། དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆར་པ་སྐྱོབ་པའི་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱར་སྟོ་མ། (འདུལ་བ) བོད་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་ནས་འགོ་བཙུགས་པའི་དབྱར།

དབྱར་སྟོ་མ་ཁས་ལེན། (འདུལ་བ) བོད་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་ཉིན་དབྱར་ཁས་ལེན་པ་ལ་དབྱར་སྟོ་མ་ཁས་ལེན་པ་ཟེར།

དབྱར་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཚོག (འདུལ་བ) ཐོག་མར་གནས་བརྟན་གྱི་མདུན་དུ་ཕྱག་གསུམ་བཙལ་ཏེ་སྙན་གསན་ཞུ་བ་ནི། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གསལ་བྱེད་དམ་པར་གྱུར་པ་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དབྱར་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཚོག་ལ་ཐུགས་གཏད་པར་ཞུ། གནས་བརྟན་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་ (རང་མིང་ནས་སྨོས) འདི་ཞེས་བགྱི་བ་མཚམས་ཀྱི་ནང་དང་བཅས་པའི་གནས་འདིར་དབྱར་སྟོ་མ་ཟླ་བ་གསུམ་ (དབྱར་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན་དབྱར་ཕྱི་མ་ཟླ་བ་གསུམ་ཞེས་ཁ་བསྒྱུར་དགོས) གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལས་བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ཚོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ཞིག་གི་སླད་དུ། དགུང་བདུན་མཚམས་ཀྱི་སླད་རོལ་དུ་མཆི་བ་དང་། དེ་ཙུན་ཆད་ཀྱིས་སླར་མཆི་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་བོ། །བདག་དབྱར་འདི་ན

མཆིས་ཤིང་བདག་གི་དབྱར་གྱི་གནས་ནི་འདི་ལགས་སོ། ། (ལན་གསུམ། ཐབས་ལེགས་བྱ) (ཞག་གཅིག་སོགས་ལ་དགུང་གཉིས་ཞེས་སོགས་ཁ་བསྒྱུར་བར་བྱའོ) དབྱར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་དགོས་པ་ནི། དབྱར་རལ་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཚོགས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་བཅས་པའི་ས་མཚམས་ཟིན་པའི་དགོས་པའོ། །སྤྱིར་དབྱར་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཞག་གཅིག་ཀྱང་གནས་པར་མི་རུང་ལ། གནས་ན་དབྱར་རལ་བའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། འོན་ཀྱང་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བའི་སླད་དུ་ཞག་གཅིག་ནས་བདུན་གྱི་བར་གང་རུང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་མཚམས་ལས་འདས་ཀྱང་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའོ། །

དབྱར་མོ་ཁང་། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་།

དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ། སྔོ་སྨན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ཞུ་རྗེས་སྙོམས། ནུས་པས་མཁལ་རྐེད་ན་བ་དང་། ལུས་སྨད་དུ་དྲོད་མི་ཁུག་པ། ཁུ་བ་ཟད་པ། ལུས་སྟོབས་ཉམས་པ་བཅས་ལ་ཕན་པར་བཤད། ཕྱི་རྒྱལ་བས་འདིའི་མིང་ལ་A caterpillar fungus: botanical name cordayceps sinensis ཟེར། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ཞེས་པ་ནི་རྩ་ཆེའི་སྨན་རྩྭ་རིན་ཐང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ས་མཐོའི་བོད་དང་རི་བོ་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་བལ་ཡུལ་དང་འབྲས་ལྗོངས་དང་འབྲོག་ས་སོགས་སུ་སྐྱེ་གི་ཡོད། སྨན་རྩྭ་འདི་གཙོ་ཆེ་བ་བོད་ནང་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མི་ཏར་༤༣༠༠ནས་༥༠༠བར་གྱི་ས་འབབ་མཐོ་ཚད་ལ་སྐྱེ་གི་ཡོད་པ་འཕྲུངས་དཔེ་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་ནང་གསལ་འདུག དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ནི་དོན་དངོས་ཐོག་དབྱར་ཁ་རྩྭ་དང་དགུན་ཁ་སྲོག་ལྡན་འབུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་འཕྲུངས་དཔེ་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་ལས། ལོ་གཅིག་ལ་སྐྱེ་བའི་རྩྭ་རིགས་ཏེ་ཐོག་མར་དགུན་དུས་འབུ་མེ་ལྕེ་བ་ཕྱེ་ལེབ་རིགས་ཀྱི་འབུ་ཕྲུག་སའི་གཏིང་དུ་ཡོད་པའི་ལུས་ལ་འབུ་ཐྲ་ཞུགས་ནས་ཤི་བའི་ལུས་སྟར་ཡང་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་རྩྭ་རུ་གྱུར་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། ཤ་རྒྱུའི་རྩ་བ་ཕྱི་སེར་ལ་ནང་དཀར་བ་འཕྲེད་གཉེར་དང་ལྡན་པ། མགོ་དང་ཁ་ཡོད་པ་མ་ཟད་ལྟོ་བར་རྐང་ལག་ཆ་བརྒྱད་ཡོད་པ་

སོགས་འབུ་ཡི་ལུས་ཇི་ལྟར་བ་ལ། ལྟག་པའི་རྒྱུད་དུ་སྨུ་ཐུང་ནག་ཞིབ་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། ལུས་ཚད་ཕལ་ཆེར་སྨི་༠་༠༥ ནས༠་༠༨ཙམ་ཟིན་པ་སའི་ནང་ཐད་ཀར་ཟུག་པ་དང་། ཟླ་༥ནས་༨བར་ས་ངོས་སུ་སྡོང་པོ་རྒྱ་སྨུག་གམ་ཁམ་ནག་སྟོད་སྨོམ་ཞིང་སྨད་ཕྲ་བ་ནང་ཤ་དཀར་པོ་ཅན། ཁོག་སྟོང་རིང་ཚད་སྨི་༠་༠༣ནས་༠་༠༨ཙམ་ཟིན་པ་མངོན་པ་དེ་འབུ་ལ་ནྭ་སྐྱེས་པ་དང་འདྲ་བས་ཕལ་གྱིས་བེའུ་ནྭ་ཟེར་ཡང་དོན་དུ་ཤ་མོའི་རིགས་ཡིན། དེ་རིམ་བཞིན་ཆེ་རུ་རྒྱས་པ་དང་། རྩ་བའི་བཙུད་དམ་ཁུས་པ་ཞན་དུ་ཕྱིན་ནས་ཟླ་བ་༧པ་ཙམ་ནས་ཕལ་ཆེར་རྩ་བ་རུལ་ཏེ་མེད་པར་འགྲོ་བ་སོགས་གསལ་འདུག དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ནི་གནའ་དུས་ནས་ཡོད་པའི་སྨན་རྩྭ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་ཚོགས་ནང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རིན་ཐང་ལྡན་ཡོད་པ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་གཞི་ནས་ཤེས་རྟོགས་དང་དར་སྤེལ་བྱུང་བར་མངོན། དེ་ནས་ལོ་ལྟར་ཕྱི་ཟླ་༦ནས་༧བར་ལ་བོད་རིགས་ཞིང་འབྲོག་མི་མང་ཆེ་བས་རྩ་ཆེན་སྨན་རྩྭ་འདི་བསྐོ་རུ་རི་གླུང་དང་། སྤང་གཤོང་སོགས་ལ་ཉིན་མཚན་བསྐྱིལ་ནས་ཟླ་བ་ཁ་ཤས་རིང་ཕྱོགས་སྐྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁྱིམ་ཚང་འགའ་ཤས་ཀྱི་ནང་མི་ཚང་མ་བསྐོ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་བསྐོ་བ་དང་ཉོ་ཚོང་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་བོད་རིགས་འབྱོར་ལྡན་ཆགས་མཁན་གང་མང་བྱུང་ཡོད། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ནི་བོད་ཀྱི་ས་གཤིས་བཟང་ས་དང་ཐོན་ཁུངས་ཡོད་ས་མང་ཆེ་བར་ཡོད་པ་དང་། འདི་བསྐོ་དུས་སྤོ་ལྷང་ཅན་གྱི་སྤང་གཤོང་མང་པོས་ས་དོང་དྲུས་ཏེ་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤང་དང་རྩྭ་ཐང་མང་པོ་ཉམས་རྒུད་འགྲོ་གི་ཡོད། དཔེར་ན་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ཀང་གཅིག་བསྐོ་དགོས་ན་སྤང་ལ་མི་ཏར་གསུམ་ཙམ་བསྐོ་སློག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རྩ་ཆེའི་སྨན་རྩྭ་འདི་རིགས་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་སྤོག་འདོན་བྱས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྩ་སྟོངས་སུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁའི་མཚམས་སུ་སླེབས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཆུ་དང་། ཛ་ཆུ། འབྲི་ཆུ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ནི་ཆེས་ཡག་ཤོས་སུ་བརྩི་གི་ཡོད་ཅིང་། ཆུ་བོ་འདི་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་དུ་གནས་

པའི་མི་འབུམ་གཅིག་ལྷག་གི་ལོ་རེར་སྨན་རྩ་འདི་སྤོན་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས། ཆུ་ལོག་བརྒྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་བྱུང་སྟེ་འགྲོ་བ་མི་གཙོས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་འཚོ་གནས་ལ་གནོད་འཆེ་ཡོང་གི་ཡོད། མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་གི་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་སྐོར་བརྗོད་པ་ལྷག་བསམ་པདྨ་དཀར་པོའི་ཆུན་པོ་ཞེས་པའི་ནང་གསལ་བ་ལྟར་ན་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་སྐྱིན་པའི་དུས་སུ་མཆོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་མཚོ་ལྷོ་ཁུལ་གྱི་ཁྲི་ཀ་རྫོང་སྒོ་མེ་གཡུ་ཚ་སྡེ་བའི་མཐའ་འཁོར་དུ་ཧོང་ཡོན་དང་། ཧྭ་ལུང་གི་ཞིང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུར་༨༠༠ཕུབ་སྟེ་ཀུར་གཅིག་གི་ནང་ཉུང་མཐར་མི་གྲངས་དྲུག་རེ་ཡོད་པ་དང་། ད་དུང་རྫོང་ཁག་གཞན་ནས་ཡོང་བའི་མི་སོགས་བསྡོམས་ཉིན་རེར་མི་གྲངས་ཆིག་ཁྲི་ལྷག་གིས་སྒོ་མེ་གཡུ་ཚའི་ས་ཐོག་ཏུ་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་བརྐོས་ཏེ་རྩྭ་ཐང་ལ་གཏོར་སྐྱོན་གཏོང་གི་ཡོད་པ་སོགས་གསལ་ཡོད། སྐྱེ་ཁམས་རིག་པ་བ་ཚོས་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་བརྐོ་རྒྱུ་ལ་དོ་དམ་མ་བྱས་ན་འབྱུང་འགྱུར་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་ད་ལྟ་ལས་ལྷག་པའི་གནས་ཚུལ་ཚབས་ཆེན་ལྷག་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཚོད་དཔག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་སྡེ་དང་མི་སྡེར་བཅས་ཀྱི་བར་ལ་མི་འཆམ་པའི་གནད་དོན་འབྱུང་རྩ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་ཡོད། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་གནའ་དུས་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་སྨན་རྫས་ནང་མ་གཏོགས་བེད་སྤྱོད་མེད་ཅིང་། དེང་དུས་མཚན་རིག་ཤེས་བྱ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བ་དང་བསྟུན། ཕྱི་ལུགས་སྨན་དང་བྱུག་རྫས་སོགས་ནང་ཆེས་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕན་ནུས་ཡང་ཚད་མཐོ་པོ་ཡོད་པས། ཁྲིམ་རའི་ཐོག་རིན་གོང་ཆེས་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་ནག ཟེ་ལྷན། ཧོང་ཀོང་སོགས་ལ་ཕྱི་ཚོང་བྱས་ཏེ་སྦྱི་རྒྱ་རེ་ལ་ཨ་སྒོར་༣༥༠༠ནས་༥༠༠བར་རག་གི་ཡོད། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ཡག་ཤོས་གྲངས་༩༠༠ཙམ་གྱིས་རྒྱ་མ་གཅིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་བདུན་ཅུ་ཙམ་ནས་བཟུང་རྒྱ་གཞུང་གི་བོད་རིགས་མང་ཚོགས་ལ་ཁྲལ་འདེད་ཀྱིས་སྒོས་བོད་ཀྱི་རྩ་ཆེན་སྨན་རྩྭ་རིགས་ཆེས་མང་པོ་འཐུ་བརྐོ་བྱས་བཙུག་ཡོད་པས། དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་ཡང་ཨ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་ལྷག་གི་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་རྒྱ་ནག

ལ་དབོར་འདྲེན་བྱས་ཡོད་པ་བརྗོད་མི་དགོས། འབྱུང་འགྱུར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྐྱོངས་ལ་ཉེ་བའི་སྐྱེ་དངོས་རྩི་ཤིང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཁྲིམས་གཞི་བཟུང་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་སྦོག་འདོན་ལ་བཀག་འགོག་དོ་དམ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་རིགས་གོམས་གཤིས་དང་མཐུན་པའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ལ་འགན་ཁུར་གྱི་ཐོག་ནས་དབྱར་རྩྭ་དགུན་འབུ་སྦོན་འདོན་ལ་ཚོད་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དམིགས་བསལ་བོད་རིགས་རྣམས་ལ་འོས་འགན་ཆེན་པོ་ཡོད། མི་གྲངས་ཉུང་ཤས་ཤིག་དང་། སྙེར་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་མ་གཟིགས་པར། ཕྱུགས་རྒྱུང་རིང་པོ་དང་སའི་གོ་ལའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ལ་འགན་ཁུར་དང་། རང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཐོན་རྫས་དང་རྒྱུ་ནོར་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚོད་འཛིན་མ་བྱས་ན་ཕྱིའི་མི་རིགས་ཀྱིས་ཚོད་འཛིན་དང་དོ་དམ་བྱེད་པར་དཀའ། འདི་བོད་ཀྱི་ཐ་རྒྱ་ཞིག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་བཀོད།

དབྱར་སིལ། དབྱར་དུས་སུ་སྨིན་པའི་ཤིང་ཏོག་གི་མིང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། དབྱར་དུས་སུ་སྨིན་པའི་ཤིང་ཏོག་ཚི་གུ་ཅན་ལ་བཤད་འདུག

དབྱེ་བ། 1 འདག་པར་བྱེད་པའམ་སྲུབ་པའི་དོན་ཏེ། འབྱེད་པ། ཕྱིས་པ། དབྱེ་བ། ཕྱིས། 2 བགྱི་བ་དང་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དེས་ནི་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལའང་། །འོལ་ཡང་མི་དབྱེ་ཆར་ཡང་མི་ཡོད་དོ། །ཞེས་དང་། འོལ་ཡང་མི་བགྱི་ཆར་ཡང་མི་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྨྲས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །ཞིབ་པར་འོལ་ཡང་མི་དབྱེ་ཞེས་པར་གཟིགས།

དབྱིག 1 གསེར་དངུལ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱིའི་མིང་། 2 དངུལ་ལམ་དཔེ་ཤག་གི་མིང་། འདིའི་དངུལ་ཞེས་པ་གསེར་དངུལ་གྱི་དངུལ་མིན་གྱི་དཔེ་ཤག་གི་མིང་ངོ་། །དཔེར་ན་དངུལ་སྤྲད་ནས་ཉོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༢༢ ན༢ལས། དབྱིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གསེར་རམ་དངུལ་ལས་བྱས་པས་མངོན་མཚན་ཅན་དུ་བྱས་པའི་རྫས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དབྱིག་པ། དབྱུག་པ། འཁར་བ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དབྱིག་པ་ནི་འཁར་བ་ཡིན་ལ།

ཞེས་གསུངས།

དབྱིག་གཉེན། <ཝ་སུ་བནྡྷུ> འཛམ་གླིང་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་དྲུག་གི་ནང་གསེས་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་གཡལ་ཆེན་པོ་ཞིག ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཝ་སུ་བཾ་དྷུ" वसुबंधुः Vasubandhu ཟེར། དབྱིག་དང་ནོར་གཉིས་དོན་འདྲ་བས། དབྱིག་གཉེན་ཞེས་པ་ནོར་གྱི་གཉེན་ཟེར་བ་ཡི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ཡུམ་གཅིག་པའི་སྐུ་མཆེད་ཡིན་ལ། དུས་རབས་ལྔ་པ་ཙམ་ན་གཅེན་པོ་ཐོགས་མེད་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་ལོར་བྲམ་ཟེ་གསལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས། དཔལ་ན་ལེནྡྲར་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས། ད་དུང་ཆོས་མངོན་པའི་མཐའ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ། ཁ་ཆེར་བྱོན་ནས་སློབ་དཔོན་དགེ་འདུན་བཟང་པོའམ་འདུས་བཟང་གཙོ་བོར་བསྟེན། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སོ་སོ་དང་། སྡེ་པ་སོ་སོའི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་། མུ་སྟེགས་པའི་ལྟ་བ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་དང་། རྟོག་གེའི་ཚུལ་མཐའ་དག་ལ་བྱང་ཞིང་མཁས་པར་བྱས་ནས། ཡུལ་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་ལོ་མང་པོར་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་བཤད། སླར་ཡུལ་དབུས་སུ་བྱོན་པའི་ལམ་དུ་ཚོམ་རྐུན་དང་། ལམ་གྱི་གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པས་ལམ་དགག་མ་ནུས་པར་མ་གནྟར་བྱོན། དེར་ཡང་ལོ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་མང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་རིག་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་མང་པོ་སྟོན་ཅིང་བཞུགས། དེའི་ཚེ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྡེའི་གླེགས་བམ་གཟིགས་པས་ཐེག་ཆེན་ཐུགས་སུ་མ་ཆུད་ཅིང་། ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་གསན་པ་ལ་ཐུགས་ཡིད་མ་ཆེས་ནས། ཀྱེ་མ་ཐོགས་མེད་ནགས་སུ་ལོ། །བཅུ་གཉིས་བར་དུ་ཏིང་འཛིན་བསྒྲུབས། །ཏིང་འཛིན་མ་གྲུབ་གླང་ཆེན་གྱི། །རྒྱབ་ཁལ་ལོངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བརྩམས། །ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ། གཅེན་གྱིས་གསན་

པས་ལོག་སྒྲུབ་དོན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བར་གཟིགས་ཏེ་དེ་བཟློག་པར་ཕྱིར། རང་གི་སློབ་མ་གཉིས་ལ་ས་བཅུ་པ་དང་། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་འདོན་བཅུག་སྟེ། སྲོད་ལ་དཔྱིག་གཉེན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་འདི་རྒྱུ་བཟང་བ་ལ་འབྲས་བུ་ཁ་གཡེལ་བ་འདྲ་གསུང་། ཕྱི་ཉིན་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་བཟང་བར་གཟིགས། སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་ནས། ཕྱིས་གཙེན་ལས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་སྡིག་བཤགས་མང་དུ་མཛད། གཟུངས་སྔགས་མདོ་ལྔ་བརྒྱ་བཀླགས། གསང་བའི་བདག་པོའི་རིག་སྔགས་བཟླས་པས་གྲུབ། ཡང་དག་པའི་དོན་ཐུགས་སུ་ཆུད་ཅིང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཁྱད་པར་ཅན་མངའ་བར་གྱུར། དེའི་ཆེ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མི་ཡུལ་ན་བཞུགས་པ་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལྟ་བུའི་མང་དུ་ཐོས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལས་མདོ་ལྔ་བརྒྱ་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་ཕྲག་གསུམ། འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་འདུས་པ་ཞེ་དགུ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས། ཕལ་པོ་ཆེ་དང་། འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་རེ་རེར་བགྲངས། ལྷག་མ་ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ཆེ་ཆུང་ཀུན་བསྡོམས་པ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། གཟུངས་སྔགས་ལྔ་བརྒྱ་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཚིག་དོན་མ་ལུས་པ་ཐུགས་སུ་བཞུགས་སོ། །ལོ་རེ་རེའི་ནང་དུ་ལན་རེ་ཞལ་འདོན་དུ་མཛད་དེ། ཉིལ་མར་གྱི་ཛིང་བུའི་ནང་དུ་བཞུགས་ནས་ཉིན་མཚན་སྙིལ་མ་བཅོ་ལྔས་དེ་རྣམས་ཚར་གཅིག་ཞལ་འདོན་དུ་གྲུབ་པར་མཛད་དོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཉིན་རེ་བཞིན་འདོན་པར་མཛད་པ་ཡང་ཆུ་ཚོད་གཅིག་གཉིས་ཙམ་རེ་ལ་གྲུབ་པར་མཛད་དོ། །བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་མདོན་པ་མཛོད་རྩ་བ་བརྩམས་ནས་ཁ་ཆེར་སློབ་དཔོན་འདུས་བཟང་ལ་བསྐུར་བས་དགྱེས་ཤིང་། དེའི་རང་འགྲེལ་གཟིགས་ཕྱུལ་ཞུས་པའི་མ་དགྱེས་ཏེ། རྩོད་པའི་དོན་དུ་མ་གཏར་ཕྱིན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བལ་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བའི་གཏམ་གསལ་པོ་རྒྱ་གར་ན་མེད་ཅིང་། འདུས་

བཟང་མ་ག་རྣར་བྱོན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ཡང་སྔ་མོར་ཡིན་པར་མངོན་པས། དབྱིག་གཉེན་
བལ་ཡུལ་དུ་བྱོན་དུས། འདུས་བཟང་སྐུ་འདས་ནས་ལོ་མང་པོ་ལོན་པར་མངོན་ནོ། །སློབ་མ་
ཡང་། རང་མཁས་ཀྱི་སློབ་མ་བཞི་སྟེ། ཚད་མ་རང་ལས་མཁས་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་
གླང་པོ། མངོན་པ་རང་ལས་མཁས་པ་སློབ་དཔོན་སློབ་དཔོན་བློ་བྲོས་བརྟན་པ། ཤེར་ཕྱིན་
རང་ལས་མཁས་པ་འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། འདུལ་བ་རང་ལས་མཁས་པ་སློབ་དཔོན་
ཤཱཀྱ་འོད་སོགས་སློབ་མ་མཁས་པ་མང་དུ་བྱུང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདི་དང་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་མཉན་བཙན་དུས་མཉམ་པར་བྱོན་ནོ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་འཐད་པར་
གསུངས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་དགུང་ལོ་བརྒྱར་ཉེ་བ་བཞུགས་ཤིང་། ཕྱིས་
དབྱིག་གཉེན་བལ་ཡུལ་དུ་ཏང་དུ་ཞེས་པར་རབ་བྱུང་གི་ཆ་བྱེད་འཛིན་པ་སྟོམ་ཁྲིམས་ལ་
མི་གནས་པ་ཚང་གི་བུམ་པ་ཐོགས་པ་གཟིགས་ནས། བསྟན་པ་ནུབ་འདུག་གསུངས་ནས་
ཐུགས་སྐྱོ་སྟེ། རྣམ་རྒྱལ་ཡོག་ནས་བཏོན་པས་སྐུ་སྲུ་དན་ལས་འདས་ཏེ། མཆོད་རྟེན་
བརྩིགས་པ་ད་ལྟ་ཡང་ཡོད་པར་གྲག་གོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབྱིག་དང་ལྡན་ཞིང་
འགྲོ་བའི་གཉེན་དུ་གྱུར་པས་དབྱིག་གཉེན་ནོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱང་། བསྟན་འགྱུར་མདོ་
ཕྱོགས་པོད་༼ ཀ་པར ༽«དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བསྟོད་པ»༼ ཉ་པར ༽«འཕགས་པ་སྒོ་
དྲུག་པའི་གཟུངས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ»༼ ཕ་པར ༽«འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་འབུམ་པ་དང་། ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་དང་། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བམ་
པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པ» (རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་རེནྡྲ་བོ་དྷི་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་ཡེ་
ཤེས་སྡེས་བསྒྱུར་བ། འདི་ལ་ཀུན་མཁྱེན་བུས་ཁ་ཅིག་དཾཥྚྲ་སེ་ནས་མཛད་ཟེར་མོད་ཀྱི།
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་གི་འགྲེལ་པར་བཞེད་པ་ཉིད་འཐད་པར་
རྟོགས་ཏེ། རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་ལུང་དྲངས་པའི་གཞུང་རྣམས་དེ་ན་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་འདིས་
ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་དུ་བཀྲོལ་ཞིང་། འདི་དང་འབུམ་ཊཱི་ཀ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་སྒོ་གསུམ་རྣམ་
གྲངས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འཆད་དོ་ཞེས་བཤད་དོ) ཞེས་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཏུ་འབྱུང་

ངོ་། །༼ མ་པར ༽«འཕགས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྡོ་རྗེ་གཅོད་པའི་གནས་བདུན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ» བསྟན་འགྱུར་༼ ངི་པར ༽ «སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ» «ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་པའི་བཤད་པ» «འཕགས་པ་སྒོ་དྲུག་པའི་གཟུངས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ» «འཕགས་པ་ཆོས་བཞི་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ» «ག་ཡ་གོ་རིའི་མདོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ» «འཕགས་པ་མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ» ༼ ཅི་པར ༽ «འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ» ༼ ཆི་པར ༽ «རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་བམ་པོ་བཞི་པ་སློབ་དཔོན་བ་སུ་བནྡྷུས་མཛད་པ»༼ ཉི་པར ༽ «འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ»༼ ཕི་པར ༽ «ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ» ༼ པི་པར ༽«དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ» «ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ» ༼ རི་པར ༽ «ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ»༼ ཞི་པར ༽ «ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་སུམ་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ» «ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པ་ཉི་ཤུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ» «ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ» «རང་གཞིན་གསུམ་ངེས་པར་བསྟན་པ» «ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ» «རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པའི་མདོ་སྡེའི་དུམ་བུ་བརྒྱ» «རྣམ་བཤད་རིགས་པ» «རལས་གྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ» ༼ ཀུ་ཁུ ༽གཉིས་ལ། «ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ཆོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་བམ་པོ་སུམ་ཅུ་པ» ༼ ཐུ་པར ༽«བསྟན་བཅོས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ» «ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས»༼ གི་པར ༽«ཡོན་ཏན་བདུན་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏམ» «ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ» «ཚོགས་ཀྱི་གཏམ» «འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ»རྣམས་སོ། །ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས། ཐང་སན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ལ་གཞིགས་ན། སློབ་

དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སློབ་དཔོན་འདུས་བཟང་གི་སློབ་མ་ཡིན་པར་མི་སྣང་ཞིང་། འདུས་བཟང་དབྱིག་གཉེན་ལས་སྐུ་ན་གཞོན་པར་གསུངས་པ་སོགས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་སྣང་ངོ་། །དེའི་སྐོར་དོགས་གཅོད་འདུས་བཟང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཐད་དུ་གཟིགས།

དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཤྲ་ཀ་ར་ཧ་སྡེ་བརྒྱད། ཤྲ་ཀ་ར་ཧ་སྡེ་བརྒྱད་དང་འདྲ།

དབྱིག་གཉེན་གྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བརྒྱད། ཤྲ་ཀ་ར་ཧ་སྡེ་བརྒྱད་དང་འདྲ།

དབྱིག་པ། (བརྡ་རྙིང་) དབྱུག་པའི་བརྡ་རྙིང་། འཕར་བའི་མིང་།

དབྱིག་བཤེས། <ཨ་སུ་མི་ཏྲ> བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཞིག

དབྱིངས། 1 བར་སྣང་གི་སྟོང་ཆའི་མིང་། མཐོངས། དཀྱིལ། སྟོང་ཆ། གློང་རྣམས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 འབྱུང་ཁུངས་སམ། འབྱུང་ཁུངས་མཐར་ཐུག མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་བ། རྒྱ་བ་མཐར་ཐུག་རྫེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། རླ་ཏུ་ནི་དབྱིངས་དང་ཁམས་ཏེ། མཐར་གཏུགས་པའི་རྒྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 དོ་སྣང་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་དོན། གཞན་ལ་དབྱིངས་ཞུགས། དཔེ་ཆ་ལ་དབྱིངས་ཞུགས་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་དུ (Passion) ཟེར། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་རྒྱའི་སྐད་ཟུར་ཆག་པར་བཤད། འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཡིང་ཟུར་ཆག་ཟེར། 4 འཁྲིད་ཉམས། མི་དབྱིངས་ཆ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དབྱེ་བ་མོ། (འདུལ་བ) ཁ་ཆག་པའི་གྲྭ་མོའི་མིང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་༥༧༤བ༥ལས། དབྱེ་བ་མོ་ནི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཁ་བཅག་པའི་གྲྭ་མོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱེབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། འདི་གསང་འདུས་ཀྱི་དག་མ་དག་གི་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་འོད་ཐབ་ཡིན། འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསང་འདུས་ལྟར་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་དེའི་དོད་དུ་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ། དཔའ་གཅིག དགྲ་ནག་གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར། ཞི་དགུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ

སྣང་བྱེད། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། སྒྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་སྟེ་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །

དབྱིབས་ལེ། ཆུ་སྲོ་བའི་སྔོད་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། དོག་ལེ་དང་འདྲ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་པས། དོག་ལེ་ཞེས་པ་ཆུ་སྲོ་བའི། །སྣོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་དབྱིབས་ལེའང་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱུག་གུ་སྐམ་ཁ། (འདུལ་བ) དབྱུག་གུ་ར་ཀང་འདྲ་བ་ཁ་ཟླག་ཁ་གཤེས་པདེས་སྐར་ཁུང་འཕྲེད་གཏན་འཛུད་པ་དང་འབྱིན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱུང་བ། (འདུལ་བ) འདོན་པ། སྲོ་མགུ་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྤྱད་ཟིན་པའི་དགེ་སློང་དམན་པའི་ས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་སར་ཡར་དབྱུང་བའམ་གཞག་པའི་དོན་ནོ། །

དབྱེ་སྒོ། དབྱེ་ཐབས། དབྱེ་ཚུལ། དབྱེ་སྟངས་བཅས་ཀྱི་དོན། སྒོ་ནི་འདིར་ཐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། དབྱེ་སྒོ་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཞེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

དབྱེ་ཐང་ཀ། (འདུལ་བ) མི་མེད་ཐང་སྟོང་ངམ། དགོན་པ་ལས་ཀྱང་ཐག་རིང་བའི་འབྲོག་དགོན་ལ་ཟེར། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། འོན་ཀྱང་དབྱེ་ཐང་ཀ་ལ་གནས་ལ་བློ་མཐུན་མི་བྱ་སྟེ། སྐྱབས་ཀྱི་ཞེན་པ་འབྱུང་རུང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། གཡེ་ཐང་ཀ་དང་དོན་གཅིག གཡེ་ནི་དགོན་པ་ལས་ཀྱང་ཐག་རིང་བའི་འབྲོག་དགོན་ཏེ། སྒོ་མཐའ་ཡས་པའི་གཟུངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དགོན་པ་ནི་གྲོང་ལས་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ཕན་ཆད་དོ། །གཡེ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་རིང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱེ་ཚོང་། (འདུལ་བ) འབྲོག་པ་འབྲོག་ན་གནས་པའི་གནས་ཆེན་པོར་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་གནས། ནམ་རྒྱུན་མི་མེད་ཡུལ་སྟོང་ལྟ་བུ་ལ་དུས་དུས་སུ་ཉོ་ཚོང་གི་ཆེད་དུ་འདུ་བའི་གནས་སམ། འབྲོག་གནས་ཀྱི་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་གནས། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། འབྲོག་པ་འབྲོག་ན་གནས་པའི་གནས་ཆེན་པོར་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་གནས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་

རོ། །

དབྱེན་བཅོས་པ། དབྱེན་སྲོ་ལ་གཟིགས།

དབྱེན་སྟུམ་མཆོད་རྟེན། (འདུལ་བ) དབྱེན་ཟླུམ་མཆོད་རྟེན་དང་འདྲ།

དབྱེན་སྲོ། ཉེན་པ། གཟིར་བ། བཟོད་ཐབས་མེད་པ། སེམས་དབང་མེད་དུ་གཡོ་བའི་དོན་དུ་བཤད། བསྟན་དང་ལྷ་རམས་པས། དབྱེན་སྲོ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཉེན་པ་སྟེ་ཉེ་སྡེའི་བྱུང་བ་ལས། སྡེ་པའི་ཆུང་མ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་དབྱེན་སྲོ་བར་འགྱུར་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་དབྱེན་བཅོས་ཞེས་བྲིས་ནས་བཟོད་ཐབས་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའང་སྣང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱིས་དབྱེན་བཅོས་པས་ནི་བརྟེག་འཆལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་དབྱེན་སྲོ་དང་། དབྱེན་བཅོས་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་སྣང་ངོ་། །འགའ་ཞིག་གིས་གཡེན་སྲོ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ནི་དབྱེན་སྲོ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། གཡེན་སྲོ་བ་ནི། འཁྲུག་པ་དང་ཅོ་འདྲིའམ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་ལི་གུར་ལས་གསུངས་སོ། །

དབྱེན་ཟླུམ་མཆོད་རྟེན། (འདུལ་བ) མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་དྲུག་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་པ་མཆོག་ཟུང་གིས་འདུམས་པའི་ཆེ་བཞེངས་པ། བང་རིམ་བཞི་པ་གྲུ་བཞི་ཟུར་བཞི་མཉམ་པར་བཅད་པ་ལྟ་བུའི་མཆོད་རྟེན་ཞིག དེ་ལ་བྱམས་དངོས་མཆོད་རྟེན་དུའང་གྲགས།

དབྱེས་ཆེ་བ། (ཕར་ཕྱིན) དཔྲལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ་དང་འདྲ། དབྱེས་ཞེས་པ་ཞེང་གི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།

དབྲི་བཀོལ། ཟུར་དུ་འབུད་པ། ཟུར་དུ་འདོན་པ། ཕྱོགས་སུ་འབུད་པ། འདེགས་སྒྲུབ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པ། ཕྱོགས་རིས་བྱེད་པ།

འབད་པ་ཆུང་ངུས་རླབས་ཆེན་ཚོགས་སྤྱུད་ལ་ཞེས་སོགས། འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་མདུན་ལེགས་མ་འི་ཚིག་ཡིན། དེ་ཉིད་ལས། འབད་པ་ཆུང་ངུས་རླབས་ཆེན་ཚོགས་

སྤྱོད་ལ། །དགེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་མཆོག་ཏུ་གསུངས། །ཁྱད་པར་རང་གིས་སྦྱིན་བྱས་དགེ་བ་ལ། །རློམ་སེམས་བྲལ་བས་དགའ་བ་ཆེར་བསྐྱེད་ན། །སྦྱིན་བྱས་དགེ་བ་གོང་དུ་འཕེལ་ལོ་ཞེས། །རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་དང་། །དགོས་པ་གཞན་ཡང་མང་དུ་མཐོང་བས་ན། །སེམས་ཁྱོད་དགའ་བ་འདི་ལྟར་བསྐྱེད་ན་ལེགས། །ཞེས་གསུངས།

འབད་ལོ། འབད་ཁུལ། འབད་པའི་ལད་མོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། རིན་པོ་ཆེའི་སེམས་འདི་གནད་དུ་མ་སོང་བར་ཡུན་རིང་ཙམ་དགེ་སྦྱོར་ལ་འབད་ལོ་བྱས་ཀྱང་ཐོར་བ་ཤིན་ཏུ་རྟུལ་བས་རྫ་ཛ་བ་དང་འདྲ་སྟེ་ས་བཅད་པ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབབ་ཆུ་རོ་ཧི་ཏ་ཀ། (འདུལ་བ) སེར་སྐྱའི་གཞིའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་ཆུ་བོ་ཞིག དེང་སང་མིང་ལ་རོ་ཧི་ནི་ Rohini ཟེར། སྟོན་པ་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སླར་ཡང་སེར་སྐྱའི་གཞིར་བྱོན་སྐབས། ཆུ་བོ་འདིར་སླེབས་པ་ན་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་ཕྱག་ཞབས་ལ་ཁྲུས་གསོལ་ཞིང་སྐྱ་དལ་བསོས་ཏེ་ཙུང་ཟད་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང ༽༡༩༧ན༣ལས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་འབབ་ཆུ་རོ་ཧི་ཏ་ཀར་བྱོན་(མ་དཔེར་རོ་ཧི་ཀ་ཞེས་འབྱུང་བས་ད་དུང་དཔྱད་དོ) ཏོ། །རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་གཞོན་ནུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ། འབབ་ཆུ་རོ་ཧི་ཀར་བྱོན་ཏོ་ཞེས་ཐོས་སོ། །ཐོས་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱའི་གཞི་རྡོ་བ་དང་། གྱོ་མོ་དང་། གསེག་མ་རྣམས་བསལ་ནས་ཙན་དན་གྱི་ཆུས་ཆག་ཆག་བཏབ། དྲི་ཤིན་ཏུ་ཞིམ་པོའི་པོག་ཕོར་ཉེ་བར་བཤམས། དར་གྱི་ཆུན་ཕྱང་མང་པོ་དཔྱངས་ཏེ། གང་ཡང་འབབ་ཆུ་རོ་ཧི་ཏ་ཀ་ནས། གང་ཡང་ཚ་གྲོ་རྡའི་ཀུན་དགའ་ར་བ་དེའི་བར་གྱི་ལམ་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པར་བྱས་ཏེ། ས་ཕྱོགས་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བར་གདན་རྣམ་པར་བཀྲ་བ་དག་ཤོམ་དུ་བཅུག་གོ །དེ་ན་འབབ་ཆུ་རོ་ཏ་ཀ་ལ་དགེ་སློང་ཁ་ཅིག་ནི་ལག་པ་འཁྲུ་བར་བྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སོ་ཤིང་འདོར་བར་བྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ཁྲུས་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞིར་འབབ་ཆུ་

རོ་ཧི་ཀ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་ཡིག་ནོར་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། མདོན་བྱུང་གི་མདོ་༼ ས ༽༤༥༩ན༥ལས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཆེན་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་འབབ་ཆུ་རོ་ཧི་ཏ་ཀར་བྱོན་ཏོ། །རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གིས་གཞོན་ནུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པ་འབབ་ཆུ་རོ་ཧི་ཏ་ཀར་བྱོན་ཏོ་ཞེས་ཐོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཟད་M.Monier-Williams ཀྱི་སཾ་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་དུའང་འདི་ཆུ་བོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

འབབ་ཞིག་པ། 1 (འདུལ་བ) མ་འདྲེས་པ། ཁེར་རྐྱང་། 2 (འདུལ་བ) ལྟུང་བྱེད་འབབ་ཞིག་པ་དང་དོན་འདྲ། འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འགྲེལ་བཤད་ལྟུང་བྱེད་འབབ་ཞིག་པ་ལ་གཟིགས། 3 སྨྱུང་འདས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས་བཤད།

འབབ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པ་ནག་པོ་བའི་སྐྱེ་བར་གྲགས་པ་འབབ་རོམ་དར་མ་དབང་ཕྱུག་ལས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག

འབར་གོག གྲྭ་ལོག་གི་མིང་། འདི་ཁ་སྐད་ལྟར་བྲིས་པ་ཡིན་ལ། དོན་ལ་བ་གོག་ཅེས་བྲིས་ན་ལེགས། བ་ནི་བཙེ། གོག་ནི་གོག་པོ་སྟེ་ཕན་མི་ཐོགས་པའི་དོན་ནོ། །བན་ལོག་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག འདིའི་འབར་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བཙེ་ཞེས་པ་དེ་ལས་དྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ལ་རབ་བྱུང་ལ་བཙེ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་ལས་དྲངས་ན་བ་གོག་གམ་འབར་གོག་ཅེས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བཙེ་ཞེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚེ་འབན་རྗེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བརྗོད་དགོས་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ལ་བ་ལ་འབའ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འབར་བ། 1 མེ་ལྕེ་གྱེན་དུ་འཕྱུར་བ། 2 རྒྱས་པ། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བའི་དགའ་སྟོན་འབར་བར་བྱེད་པས་ན་དཔྱིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྷུང་ལངས་པ། ཁོང་ཁྲོ་ཟ་བ། 4 ལྷུང་ལངས་ནས་གཤེ་བ། བཀའ་བཀྲོན་གཏོང་བ། དེབ་སྔོན་ལས། མཚན་ཉིད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་

པོ་འགའ་ཞིག་གིས་བློ་གསལ་མང་པོ་སྨམ་པོ་བས་ཚུད་ཐོས་སུ་བཙུག་ཅེས་འབར་བ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འབར་ཤ། གཤེ་གཤེ་གཏོང་བ། ཚིག་ངན་སྨྲ་བ། སུ་ཐུ་ལིའི་འཕྲེང་བ་ལས། བྲན་ལ་འབར་ཤ་ཆེས་ན་འཁོར་མཁན་དཀོན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབི་འབི། <བིམྦཾ> སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། ཚ་ཚ་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་འཇིམ་པའི་གོང་བུ་ཚུང་ངུའི་མིང་དུ་གྲགས། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐད་དོད " बिंबं " བིམྦཾ་ཟུར་ཆག་པས། འབྱུམ་པ་དང་འབི་འབི་ཞེས་བརྗོད་པར་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བིམྦཾ་ཞེས་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐད་དོད་ཟུར་ཆག་པས་འབྱུམ་པ་དང་ "འབི་འབི" དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཏིལ་ཏིལ་གྱི་མིང་དུ་བཤད། འཇིམ་པའི་འབི་འབི། བལ་གྱི་འབི་འབི། བག་ཕྱེའི་འབི་འབི། ཞེས་གསལ།

འབིགས་བྱེད། 1 རི་བོ་འབིགས་བྱེད། རི་ནག་པོ་འབིགས་བྱེད། བྲག་དམར་སྒོ་མཐོ་རྣམས་དོན་གཅིག རི་བོ་འབིགས་བྱེད་ལ་གཟིགས། 2 ཚེར་མ། 3 མདའ། གཞན་ཡང་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་གཟིགས།

འབུ་བད་པ། བད་པ་ལ་གཟིགས། འདི་ལ་འབུ་བད་པ། བད་པ། སྲིན་བུ་བད་པ། སྲིན་བུ་བད་མ་སོགས་ཟེར།

འབུག་འབུག ཆེ་ཉམས། ཆེ་སྒྲོབ། ཕྱི་སྐོར་རྙིང་མ་བ་རྣམས་སྐུ་བཙུན་ཞིང་ཐུགས་རྒྱུད་དུལ་དུ་སོང་བས་དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་འབུག་འབུག་མི་གདའ་བས་བོད་འབངས་བདེ་ཐབས་སུ་དམིགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འབུད། (བུད་ཀྱི་མ་འོངས་ད་ལྟ) བུད་དང་དོན་འདྲ། བུད་ལ་གཟིགས།

འབུམ་ཁང་། སཙྪ་སོགས་མང་དུ་བཞེངས་ནས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ཁང་པ་ལ་ཟེར། སྤྱིར་འབུམ་པ་ཟེར་བ་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་དེའི་བཞུགས་ཁང་ཟེར་བ་ཡིན། ཞིབ་པར་འབུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འབུམ་ཁང་ཇི་ལྟར་བརྩིག་ཚུལ་སོགས་བློ་བཟང་ཚུལ་

ཁྲིམས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དུ་བཞུགས་སོ། །

འབུམ་སྡེ་ལྔ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཐུགས་ཀྱི་འབུམ། སྙིང་འདས་ཀྱི་མདོ་གསུང་གི་འབུམ། དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་མདོ་སྐུའི་འབུམ། ཕལ་པོ་ཆེའི་མདོ་ཡོན་ཏན་གྱི་འབུམ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མདོ་དང་བཅས་པ་ལ། བོད་དུ་འབུམ་སྡེ་ལྔ་ཞེས་གྲགས་སོ། །འདི་རྣམས་ལ་འབུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་ཡོད་པ་དང་། མདོ་སྙིང་འདས་ལ་སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་འབུམ་བཞག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་མཚན་མི་འདྲ་བ་འབུམ་ཡོད་པ་དང་། ཕལ་པོ་ཆེ་ལ་སྨོན་ལམ་འབུམ་ཡོད་པ་དང་། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སྲིན་པོ་འབུམ་བཏུལ་ཚུལ་ཡོད་པས་ན་འབུམ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བསྟན་དང་ལྷ་རམས་པའི་ཤེར་སྙིང་འགྲེལ་པ་༄བ་ན་གསལ།

འབུམ་པ། <བིམྦཾ> སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཀྱང་། མཆོད་རྟེན་གྱི་མིང་དུ་གྲགས་ཤིང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས། མཆོད་རྟེན་ལ་འབུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཀླུན་པོའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་པར། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་ཏེ། གསུང་ཐོར་བུ«སྨྲ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དཀའི་འཇུག་པ»༣༧ན༢ལས། མཆོད་རྟེན་ཐང་ཀ་རས་རིས་དང་། །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། །འབུམ་པ་ཐངས་སྐུ་རྟར་ཤེ་དང་། །དྲིལ་ལུ་ཀླུན་པོའི་ཡུལ་སྐད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐད་དོད " बिंबं " བིམྦཾ་ཟུར་ཆག་པས། འབུམ་པ་དང་འབི་འབི་ཞེས་བརྗོད་པར་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས་གསུངས། འབི་འབི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འབུར་སྐུའི་ཐོག་མ། བཅོམ་ལྡན་འདས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་གནས་ལ་གཤེགས་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ནས་སྟོན་པའི་སྐུ་ཚབ་ཙ་ཙན་དན་གོ་ཤིརྵ་ལས་སྐུ་བརྙན་བཞེངས་པའི་ཙན་དན་ཇོ་བོར་གྲགས་པ་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཞུགས་པའདི་ནི་ནང་པའི་འབུར་སྐུ་བཞེངས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་ལུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་སོགས་དམ་པ་མང་པོ་བཞེད་དོ། །

འབུལ་བ། 1 (བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཚིག) ཕུལ་བ། དབུལ་བ། ཕུལ། །སྐྱེར་བ་དང་། སྦྱིན་པ་དང་། སྤྲོད་པའི་དོན། འདི་སྤྲོད་པའི་ཞེ་ས་ཡང་ཡིན། 2 (མིང་ཚིག) འབུལ་བ། བླ་མ་དང་དགེ་འདུན་སོགས་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་འབུལ་རྒྱུའི་དངོས་རྫས། དཔེར་ན་འབུལ་བ་བརྒྱབ། འབུལ་བ་སྟུད་ལྟ་བུ། (འདིའི་འབུལ་བ་ཞེས་པ་བྱ་ཚིག་ལ་མི་སྦྱོར་བར་མིང་ཚིག་ལ་གོ་དགོས)

འབུས་པ། 1 ཁ་གསར་དུ་འབྱེ་བའམ་འབྱེ་ལ་ཁད་ཀྱི་དོན། སྨྱུ་གུ་དང་མེ་ཏོག་ཁ་འབུས་ལྟ་བུ། 2 འབུར་ཚུགས་སམ་འབུར་བ། འདུལ་བའི་གླེང་འབུམ་ལས། གོས་ས་འབུས་པ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་སྦས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབེབ། ཕབ་ཀྱི་ད་ལྟ་བ། མཐོ་ས་ནས་དམའ་སར་འབབ་ཏུ་འཇུག་པ། ཐག་གཅོད་པ། གཏན་ལ་འབེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འབེབས། འབེབ་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

འབེལ་གཏམ། ཡང་དག་པའི་གཏམ། བསླབ་བྱ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཉམས་མྱོང་རྒན་པོའི་འབེལ་གཏམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབོ་དོ་ཅི། བོ་དེ་ཅི་དང་འདྲ།

འབོག་ཆེན། ཞྭ་མོ་འབོག་ཆེན་ནི་ སྔར་བོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གི་ཤོད་དྲུང་ཆོས་གྱོན་རྒྱུའི་ཞྭ་མོ་ཞིག་ཏུ་བཤད་ལ། འབོག་དོ་ནི་སོག་པོའི་སྐད་དེ་གཙུག་ཞྭའམ། གཙུག་རྒྱན་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་ཞྭ་སྐབ་པ་གསུང་།

འབོག་དོ། འབོག་ཆེན་དང་འདྲ། འབོག་ཆེན་ལ་གཟིགས།

འབོགས་པ། 1 སྦྱིན་པའམ་སྐྱེར་བ། ཡང་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། འབོགས་པ་ནི་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅེས་པའི་བྱེད་པ་དང་། དབོག་པ་ནི་སྦྱིན་པར་བྱ་ཞེས་པའི་བྱ་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་འདིས་མཚོན་གང་ལའང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །2 བརྒྱལ་བ་ལའང་འཇུག འདི་ཁམས་སྐད་ལ་ཡོད།

འབོད་སྒྲོག 1 སྲིན་པོ་སྤྱིའི་མིང་དུ་བཤད། 2 ལྷ་མཇིན་བཅུའི་མིང་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇུག འདི་སྤྱི་མིང་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེད་མོ་དང་། །བདེ་དང་ཟས་ལ་ཆགས་པ་སྤྲང་། །འདོད་ལ་ཆགས་པའི་ལེ་ལན་གྱིས། །འབོད་སྒྲོག་ལང་ཀར་བསད་ཅེས་གྲགས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འབོད་སྒྲོག་ལྷ། ལྷ་མཇིན་བཅུའི་མིང་། རྣ་མ་ཏའི་བཙུན་མོ་འཕྲོག་མཁན་གྱི་ཤྲཱི་ལངྐའི་བདུད་རྒྱལ་མཇིན་པ་བཅུ་པའོ། །

འབྱམ་པ། (འདུལ་བ) ཆུའི་ནང་དུ་འབྱིང་བའི་དོན་དུ་བཤད།

འབྱར་བ། ཕན་ཚུན་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ། ཕན་ཚུན་དམ་དུ་བཅིངས་ནས་ཡོད་པ། འཇར་བའང་འཐད། འབྱོར་བའང་འདི་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྨིན་མ་འཇར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨིན་མའི་སྤུ་རྣམས་ནང་འཇར་ཞིང་འདབ་ཆགས་སུ་འབྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྱིན་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལ་གཟིགས།

འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རིག་བྱ་ཉེར་གཉིས། དྭངས་མ་དང་། དྭངས་མ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས། དབང་པོ་སྤྲོད་བཟོད་པ་དང་། སྤྲོད་བཟོད་དཀའ་བ་འཇམ་རྩུབ་དང་། འདེགས་སླ་བ་དང་དཀའ་བའི་སྒོ་ནས་ཡང་ལྗི་དང་སྲིན་བལ་ལྟར་ནེམ་ནེམ་པོར་སྣང་བ་མཉེན་པ་ཉིད་དང་འདུས་འཁྲིགས་དང་འདུས་འཁྲིགས་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་བཙིར་བ་ན་སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་བལ་གྱི་རིག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། བཙིར་ན་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྤགས་ཀྱི་རིག་བྱ་ལྟ་བུ། ལྷོད་པ་ཉིད་དང་ལྷོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དྲོ་བ་འདོད་པ་སྐྱེ་བའི་རིག་བྱའི་ཁྱད་པར་གྲང་བ་དང་ཟས་དང་བཀྲེད་པ་དོན་གཉེར་སྐྱེད་པའི་ལྟུང་ཁམས་དང་། མིའི་ཁམས་ཤས་ཆེར་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བ་བཀྲེས་སྐོམ་དང་འགྲངས་པར་ཟོས་ཤིང་ངོམས་པར་འཐུངས་པ་ན་དེས་ཚིམ་པའི་རིག་བྱ་ཚིམ་པ་དང་ཁམས་མ་སྙོམས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་ཚིམ་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་ཤིང་ཚོད་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་དང་། ལུས་རིང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

རིག་བྱ་ཉམས་ཡོད་པ་དང་། ཉམས་ཆུང་བ་དང་། བསྡུ་བ་ལྷན་ཉེས་པར་ཟློས་པས་འཁྲུགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལྟར་ན། གནད་དུ་བསྣུན་པ་ལ་རེ་ཤིག་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་འཇུག་པ་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་རིག་བྱ་བརྒྱལ་བ་དང་བརྒྱལ་བ་སྐྱེད་པའི་རིག་བྱ་ལ་བརྒྱལ་པ་ཞེས་བཏགས་སོ། །ཁྲག་ལ་གནོད་པས་མི་བཟོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་གཡའ་བ་དང་ཆུ་དྭངས་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིག་བྱའི་ཁྱད་པར་འགྲེལ་པ་དང་ནད་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་དང་། ན་ཚོད་གཏུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་དང་། གནད་གཙོད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་ན་བ་དང་རྒ་བ་དང་འཆི་བ་དང་བྱ་བ་ལ་རྩལ་གྲགས་པས་ལུས་ལས་སྲུ་མི་ཐུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་དང་། དེ་དང་བྲལ་བའི་ལུས་བརྟས་པའི་རིག་བྱ་ངལ་བ་དང་། ངལ་བསོས་པ་དང་ལུས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་མདངས་བཟང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རིག་བྱ་སྤྱངས་ཆེ་བའི་མདོར་ན་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རིག་བྱ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དེ། རིག་བྱ་འཇམ་པ་དང་སྤྱངས་ཆེ་བའི་བར་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པའོ། །ཞེས་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས།

འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རིག་བྱ་བདུན། འཇམ་པ། རྩུབ་པ། ལྗི་བ། ཡང་བ། གྲང་བ། བཀྲེས་པ། སྐོམ་པ་དང་བདུན་ནོ། །དེ་ཡང་ཆུ་དང་མེའི་ཁམས་ཤས་ཆེ་བའི་འབྱུང་བ་འདུས་ན་འཇམ་པ། ས་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་རྩུབ་པ། ས་དང་ཆུ་ཤས་ཆེ་ན་ལྗི་བ། མེ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་ཡང་བ། ཆུ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་གྲང་བ། རླུང་ཤས་ཆེ་ན་བཀྲེས་པའོ། །བཟའ་བ་མངོན་པར་འདོད་པའི་རིག་བྱ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་བཀྲེས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །མེ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་ན་སྐོམ་པ། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཆུ་སོགས་བཏུང་བ་མངོན་པར་འདོད་པའི་རིག་བྱ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་སྐོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཨ་ཝ་ཡང་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལ་འཕྲི་སྐོན་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་བཀོད། མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་མཆིམས་མཛོད་སོགས་སུའང་དེ་ལྟར་སྣང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་རིག་བྱ་ཉེར་གཉིས་གསུངས་ཡོད་དོ། །ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ལ་གཟིགས།

འབྱུང་པོ། <བྷཱུ་ཏ> 1 གདོན་འདྲེ། གདུག་འདྲེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་ "བྷཱུ་ཏ" ཟེར་བ་དེའོ། ། "བྷཱུ་ཏ" ཞེས་པ་འབྱུང་པོའི་སྐད་དོད་དུ་བུ་སྟོན་གྱི་དུས་འཁོར་གྱི་ཊཱི་ཀ་འདོད་འཇོ་ན་གསལ། 2 འབྱུང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡི་དྭགས་ལ་སོགས་པ་མི་སྣང་བའི་སྲོག་ཆགས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས་གསུངས། ཡང་དག་པའི་དོན་སྟོན་པས་ན་འབྱུང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། མིའི་ཁོག་ཏུ་བརླམས་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་འོངས་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དོན་སྟོན་པ་ལ་བྱེད་དམ་སྙམ་མོ། །ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེ་གསུང་། 2 གཟུགས་སུ་སྣང་ནས་གཞན་གྱི་མདངས་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག སློབ་དཔོན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱི་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འབྱུང་པོ་ནི་གཟུགས་སུ་སྣང་ནས་མདངས་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 3 གདོན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་པོ་ཞེས་བྱ་བའང་སྣང་སྟེ། ཀློང་རྡོལ་བླ་མས། གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ནི། འབྱུང་པོའི་གདོན་ལ། ལྷ། ལྷ་མ་ཡིན། དྲི་ཟ། ཀླུ། གནོད་སྦྱིན། ཚངས་པ། སྲིན་པོ། ཤ་ཟ། ཡི་དྭགས། གྲུལ་བུམ། བྱད་ལྟེམས། གཡེང་བྱེད། རོ་ལངས། མཚུན་ལྷ། བླ་མ། དྲང་སྲོང་། རྒན་པོ། གྲུབ་པ། འདི་ཐམས་ཅད་འབྱུང་པོ་ཟེར། ཞེས་འབྱུང་། 4 སྲོག་ཆགས་སྤྱིའི་མིང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། འབྱུང་པོའི་ཚོགས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་སྲིན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། འབྱུང་པོའི་སྒྲ་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འབྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྩྭ་དང་ཤིང་དང་ཤིང་གེལ་པ་དང་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ཐམས་ཅད་དང་སེམས་ཅན་སྲོག་ཆགས་འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ཕྱེ་མར་འཐག་ཅིང་འོང་བ་ལ་ནི་མགྱོགས་པས་འབྲོས་པའམ་སྟོབས་ཀྱིས་བཟློག་པའམ་ནོར་གྱིས་བཟློག་པའམ་རྫས་དང་སྔགས་དང་སྨན་རྣམས་ཀྱིས་བཟློག་པར་སླ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །5 སྐྱེས་དངོས། རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་སྤྱིའི་མིང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། རྩྭ་ཤིང་འབྱུང་པོའི་ཚོགས་ལ་མེ་དང་

མཚུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས། འབྱུང་པོའི་སྒྲ་ནི། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ལའང་འཇུག་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འབྱུང་པོའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དང་འདྲ། གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

འབྱུང་པོའི་བྱ། སྲིན་བྱའི་མིང་དུ་བཤད་དོ། །

འབྱུང་བ། 1 སྐྱེ་བ། ཡོང་བ། འབབ་པ། བ་ལས་འོ་མ་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སོགས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་རྣམས་འབྱུང་བའི་གཞིའམ་རྒྱུའི་གཟུགས་ལ་འབྱུང་བ་ཟེར། དཔེར་ན་འབྱུང་བ་བཞི་ལྟ་བུ། 3 འབྱུང་བ་ལ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་སྟེ་ལྔ་ཡོད་པས་གྲངས་ལྔ་མཚོན། 4 ཐོབ་པ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 འགྲོ་བ། རྐང་ཐང་གིས་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 གནས་པ། གྲོང་དུ་འབྱུང་། གྲོང་ཁྱེར་དུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །7 བཞོན་པ། གླང་པོ་ཆེས་འབྱུང་། རྟས་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །8 ལམ། ལམ་པོ་ཆེ་ནས་འབྱུང་། གསེབ་ནས་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མཚོ་ཊཱིཀ་ལས། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་སྟེ། རྐང་གིས་འགྲོ་བ་ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་སྒྲ་འཇུག་སྟེ། རྐང་ཐང་གིས་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞོན་པ་ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་སྒྲ་འཇུག་སྟེ། གླང་པོ་ཆེས་འབྱུང་། རྟས་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གནས་ལའང་འཇུག་སྟེ། གྲོང་དུ་འབྱུང་། གྲོང་ཁྱེར་དུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལམ་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། ལམ་པོ་ཆེ་ནས་འབྱུང་། གསེབ་ནས་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཊཱིཀ་ལས། འཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འབྱུང་བ་ནི་འཐོབ་པར་བྱ་བའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་ལས་འདིར་ནི་འབྱུང་བའི་སྒྲ་འཐོབ་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་བཟུང་སྟེ། ངེས་པར་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཚོ་ཊཱིཀ་ལས་གསུངས་པ་དེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་སྟོད་ཆ་༣༩༩ལས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཀོད་འདུག་གོ།

འབྱུང་བ་བཞི། ༡ ས། (ས་ནི་འཐས་པ་ཉིད་དང་། མཁྲང་བ་ཉིད་དང་། སྲ་བ་ཉིད་དེ་དེའི་བྱེད་ལས་ནི་

འཛིན་པའོ) ༢ ཚུ། (ཚུ་ནི་གཤེར་བ་ཉིད་དང་། སྣུམ་པ་ཉིད་དང་། ཞུ་བ་ཉིད་དེ། དེའི་བྱེད་ལས་ནི་སྡུད་པའོ) ༣ མེ། (མེ་ནི་དྲོ་བ་ཉིད་དེ། བྱེད་ལས་ནི་འཚེད་པ་དང་སྨིན་པ་ཉིད་དོ) ༤ རླུང་། (རླུང་ནི་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་སྟེ། བྱེད་ལས་ནི་བསྐྱེད་པ་དང་འཕེལ་བའོ། །ཞེས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལ་གཞི་བྱས) སྒྲ་བཤད་ནི། ས་སོགས་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལ་འབྱུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་དག་ལས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སོགས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཕོར་བ་ཐོགས་མེད་ནམ་ཡང་མ་བྱུང་མ་སྦྱོང་བས་ན་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །

འབྱེད་སྡུད། (བརྡ་སྤྲོད) དབྱེ་གཞི་གཅིག་ལས་དབྱེ་ཆོས་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོར་འབྱེད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྡུད་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་སྟེ། དེ་ལ། གམ། ངམ། དམ། ནམ། བམ། མམ། འམ། རམ། ལམ། སམ། ཏམ་བཅས་བཅུ་གཅིག་གོ། 1 (འབྱེད་སྡུད་དངོས་ལ་གཉིས་ལས) (འབྱེད་པ་ནི) དབང་པོ་ནི་ལྔ་སྟེ། མིག་གམ། རྣ་བའམ། སྣའམ། ལྟེའམ། ལུས་བཅས་སོ་ལྟ་བུ། (སྡུད་པ་ནི) མིག་གམ། རྣ་བའམ། སྣའམ། ལྟེའམ། ལུས་བཅས་ནི་དབང་པོ་ལྔའོ་ལྟ་བུ། 2 (དྲི་ཚིག་ལ་འཇུག་པ་ནི) སྐུ་ཁམས་བདེ་ལགས་སམ་ལྟ་བུ། བདེན་ནམ་མི་བདེན། ལྷ་ཡིན་ནམ་མི་ཡིན་ལྟ་བུ། 3 (འདམ་ང་ཅན་ལ་འཇུག་པ་ནི) ཆོས་སམ་ཡང་ན་སྲིད་ལ་མོས་ལྟ་བུ། ཕལ་སྐད་དུ། “ཡང་མིན་ན” ཟེར་བའི་ཚོད་དང་། “དང” “ཡང་ན” ཞེས་པའི་ཕྲད་འདུས་དང་འཇུག་པ་མཚུངས་པར་བཤད་པའང་མཐོང་། དཔེར་ན་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཡོན་ཏན་ཀུན་རྫོགས་སྐྱེ་བོ་བསྟེན། །ཡང་ན་ཐ་མལ་འགྲོགས་པ་བདེ། །བུམ་པ་ཆུ་ཡིས་གང་བ་འམ། །ཡང་ན་སྟོང་པ་ཁུར་བ་བདེ། །ལྟ་བུ།

འབྱོར་བ། འདི་ལ་དོན་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་གཞན་རྣམས་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་པས་འདིར་སྨོས་མི་དགོས་ལ། འདིར་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་བཤད་པར་འདོད་པ་ནི། འབྱོར་ཞེས་པ་མཐུན་པའམ་འཕྲོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན་དེབ་སྔོན་སྔོད་ཆ་༥༧༨ལས། འབྲི་ཁུང་ཆོས་རྗེའི་ཞལ་ནས། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཞི་བར་གཤེགས་གཤེགས་ཀྱི་བར་ལོ་བཞི་བཅུར་སྐུ་ལུས་

སྒོམ་ཐག་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང" འཁྱོར" རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འཁྱོར་བ་བཅུ། རང་འཁྱོར་ལྟ་དང་། གཞན་འཁྱོར་ལྟ་སྟེ་བཅུའོ། །

འཁྱོར་རོ། མཐུན་ནོ། །འཕྲོད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན། དཔེར་བརྗོད། འཁྱོར་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འབྲུ་གོ ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲའི་མིང་། ཐང་སན་ཅང་ལམ་ཡིག་ལས། ཨ་མྲ་ཞེས་པ་འབྲུ་གོ་སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་ཆུང་བ་ནི་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྨིན་པ་ན་སེར་པོར་འགྱུར་རོ། །ཆེ་བ་ནི་སྨིན་པ་ཡང་སྔོན་པོར་གནས་པ་སྟེ་རིགས་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

འབྲང་། ཁྲིམ། སྡོད་གནས། སྡོད་གྱུར་བཅས་ཀྱི་དོན། ཕོ་བྲང་ཞེས་པའི་བྲང་ཡང་འདི་དང་འདྲའོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་པོད་༼ག༽ལས། དེ་ནས་སྣོད་རྣམས་མགོས་སུ་ཕབ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་ཧ་ཅང་ཡང་མི་རིང་བ་ཞིག་ཏུ་འབྲང་བཏབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྲང་བཏབ་སྟེ་འདུག་པ། གུར་ཕུབ་ནས་སྡོད་པའམ། ཚ་ཕོགས་བརྒྱབ་ནས་སྡོད་པའི་དོན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་པོད་༼ག༽ལས། ཇི་ཙམ་ན་མི་དགུ་ཆུས་གང་བ་སྣན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤངས་པ་ཞིག་སྐྱིད་མོས་ཚལ་དེར་སོང་ནས་ཤུབ་མོ་འབྲང་བཏབ་སྟེ་འདུག་ནས། ཀྱེ་མའོ་བདག་ནི་མི་མ་ཡིན་པས་བསད་ཀྱང་ཅི་མ་རུང་སྙམ་མོ། །དེ་ཉིད་དུ་འཚོ་བྱེད་ཀྱང་ཤུབ་མོ་འབྲང་བཏབ་སྟེ་འདུག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྲང་བ། (བྱེད་འབྲེལ) 1 རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འབྲང་བ། འབྲངས། འབྲང་བ། འབྲོངས། 2 (འདུལ་བ) (བྱེད་མེད) བཙའ་བ་དང་། སྐྱེ་བ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཆ་བ ༽༢༣༦བ༢ལས། དེ་ལ་སེང་གེ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ནི་གང་གི་ཚེ་འབྲང་བའི་ཚེ་དུས་ལ་བབ་པ་དེའི་ཚེ། ཞེས་དང་། བ་འབྲངས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་བེཅུ་རྗེས་སུ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཞིག་ཁྱུའི་ཕྱི་བཞིན་འབྲང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབྲལ་བའི་སྦྱང་ལྷུང་། (འདུལ་བ) སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་གཉིས་པ། འབྲལ་བའི་སྤང་བའི་ངོ་ཏི་ནི་བཅས་

ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཆོས་གོས་གང་ཡང་རུང་བ་དང་མཚམས་ཐ་དད་དུ་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་ཆོས་གོས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པ་ལས་སྨྲང་བའི་ལྟུང་བྱེད་བཅས་པའོ། །དགག་བྱ་ནི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཉམས་པ་དང་། ཆོས་གོས་གསུམ་ཆུད་ཟོས་པའོ། །

འབྲལ་བའི་སྨྲང་བ། (འདུལ་བ) འབྲལ་བའི་སྨྲང་ལྟུང་ལ་གཟིགས།

འབྲས། 1 འབྲུའི་རིགས་ཤིག 2 རྨ་ཡི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲུམ་བུ་འབྲུ་ཆེན་པོ་དག་ཡོད་པའོ་ཞེས་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གསུང་། 3 འབྲས་ནི་ཤའི་སྟེང་དུ་འཁོར་ལོ་དམར་པོར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསོ་རིག་༼ ཀོ་པ ༽ ༥༢ན༢ལས་གསུངས་སོ། །

འབྲས་དཀར། ལོ་གསར་སྐབས་བཀྲ་ཤིས་བརྗོད་མཁན་གྱི་མིའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། འབྲས་ནི་སྟོན་འབྲས་དང་དཀར་ནི་དཀར་ལུག་སོགས་ཟླུགས་རིགས་འཕེལ་རྒྱས་ཇི་ལྟར་བྱུང་སྐོར་བརྗོད་ཅིང་། ལོ་འདིའི་ནང་དུའང་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་གཤིས་བརྗོད་བྱེད་མཁན་ཡིན་པས་ཆ་ནས་འབྲས་དཀར་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་ཤོད་སྲོལ་ཡོད། ཡང་ཨ་མདོ་ལུང་པ་སོགས་སུ་འབྲས་དཀར་ལ་བེར་དཀར་ཟེར་བ་ནི། འབྲས་དཀར་གྱི་ལག་ཏུ་བེར་ཀ་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་དེའི་ཆ་ནས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

འབྲས་ཅན། 1 འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་རྒྱུའི་མིང་ངོ་། །2 འབྲས་ཆན་དང་འདྲ།

འབྲས་ཆན། (འདུལ་བ) 1 བཙོས་པའི་འབྲས་ལ་ཟེར། 2 ནས་བརྟུངས་པའི་ཆན། འདི་ལ་ཚལ་ཚོལ་གྱི་ཆན་ཡང་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འབྲས་ཆན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནས་བརྟུངས་པའི་ཆན་ཏེ། ཚལ་ཚོལ་གྱི་ཆན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

འབྲས་རྟགས། འབྲས་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚང་མང་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དུ་བ་ལྟ་བུ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་མདོའི་ཁུངས་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་

དང་། །ཚུ་སྐྱར་ལས་ནི་ཆུར་ཤེས་ལྟར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་ལྡན་གྱི། །རིགས་ནི་ཚད་མ་དག་ལས་ཤེས། །ཞེས་པའི་མདོ་དེའོ། །

འབྲས་རྟོགས་གཉིས་པ། འབྲས་རྟོགས་གཉིས་པ་འདི་གཙོ་བོ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཁས་ལེན་ཀྱང་འབྲས་རྟོགས་གཉིས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པས། སེམས་ཙམ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ནི་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ནི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་སོ། །ཡང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རིག་པའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པའི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་ལྷུང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྲས་རྟོགས་དང་པོ། འབྲས་རྟོགས་དང་པོ་འདི་གཙོ་བོ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུའོ། །འབྲས་རྟོགས་དང་པོའི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཞིང་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །མདོ་སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ནི་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དོན་སྣང་བའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་འདོད་དོ། །ཞེས་ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་ངོ་། །

འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པ། འབྲས་རྟོགས་དང་གཉིས་གཉིས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་ཐོན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་ནི། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་གཞུང་གི་ཤུགས་ལ་ཐོན་པར་བཞེད་དོ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ནི། འབྲས་རྟོགས་གསུམ་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་གྱི་སྔ་མ་གཉིས་ལས་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་གྱུར་པའི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཕྱུགས་གསུམ་པ་ཞིག་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་དོ། །

འབྲས་སྤུངས་སྤྲུལ་སྐུ། 1 ༧གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ༧གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་ "དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང" དུ་འབྲས་སྤུངས་སྤྲུལ་སྐུ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་དེ་༧གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་ཞུ་བ་རེད། 2 གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ།

འབྲས་བུ། 1 བསྐྱེད་བྱ། 2 ཕན་ཐོགས། བྱས་རྗེས། གྲུབ་འབྲས། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་པའི་འབྲས་བུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 3 ཤིང་ཏོག ལོ་མ་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 4 རྡིལ་རྡིལ། རིལ་རིལ། སླུམ་པོ། སླུམ་སླུམ། རྡིལ་པོ། རིལ་པོ། དཔེར་ན་མིག་གི་འབྲས་བུ་ཟེར་བ་དང་། རླིག་པའི་འབྲས་བུ་ཕྱུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 5 རླིག་པ། རླིག་རིལ། སྒོང་རྡོག རླིག་འབྲས། རླིག་པའི་འབྲས་བུ་ཕྱུང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། རྣ་ག་སྐྱེ་གནས་བྲི་ཀ་ཊི། །འབྲས་བུ་མཛོད་དང་རླིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 6 གཉན་འབུར་ལྟ་བུའི་ཐོལ་མིག

འབྲས་བུ་ཅན། འབྲས་ཅན་དང་འདྲ།

འབྲས་བུ་ཆེ་བ། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཅུ་གཉིས་པ། མཆིམས་མཛོད་ལས། གཟུགས་ཁམས་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་ཆེ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ། 1 མངོན་བྱང་ལྔ་པ་འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པར་འཛོག 2 རྣལ་འབྱོར་མའི་སྐབས་སུ་ཡང་། ཐླ་བའི་བཾ་ཡིག་ཕྱུགས་ཕྲེང་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་ནས་རྟེན་བརྟེན་པ་རྫོགས་པ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པར་འཛོག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞིབ་པ་རྒྱུ་འབྲས་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འབྲས་བུའི་རྒྱུད། (དགེ་ལུགས) ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་། (བཀའ་བརྒྱུད) དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོད་བྱའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་དང་། དེ་ཉིད་ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་མ་ཟད་ཀྱི་བར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇུག་པས་རྒྱུད་ཅེས་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས།

འབྲས་བུའི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་བཅའ་བ་ལྔའི་ནང་གསེས། ཀུན་འབྱུམ་དང་ཁམ་སྣར་ལྷ་བུ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱིས། ཆུ་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་གསུངས།

འབྲས་བུའི་གཉེན། བུ་ཕྲུག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། འབྲས་བུ་ཡང་ཡིན་ལ་གཉེན་ཡང་ཡིན་པས་འབྲས་བུའི་གཉེན་ཞེས་བཏགས་སོ། །དེ་ཡང་ཕ་མ་ལ་རྒྱུ་དང་བུ་ཕྲུག་ལ་འབྲས་བུའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའོ། །

འབྲས་བུའི་ཐེག་པ། སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་མཛད་པ་རྣམས་དང་རྣམ་པ་མཐུན་པའི་ལམ་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སྒོམ་པས་ན་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་གནས་ནི་གཞལ་ཡས་ཁང་། ལུས་ནི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་སྟེ་སྐུ། ལོངས་སྤྱོད་ནི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད། མཛད་པ་ནི་སྟོད་བཅུད་སྦྱོང་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ཅན་དུ་སྒོམ་པས་ན་འབྲས་བུའི་ཐེག་པའོ། །ཞེས་རྫེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་༤༢བ༣ ལས། སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ད་ལྟ་ནས་བསྒོམ་ནས་འབྲས་བུ་ལམ་དུ་བྱེད་

པའི་ཐེག་པ་ཡིན་པས་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འབྲས་བུའི་གཟུགས། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་བྱུང་བའི་གཟུགས། དཔེར་ན་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་སོགས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་རྣམས་སོ། །

འབྲས་བུའི་ལྷན་སྐྱེས། (བཀའ་བརྒྱུད) གཞིའི་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ཉིད་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གྱུར་པ་ལ་ཟེར། ཕྱག་ཆེན་ཟླ་བའི་འོད་ཟེར་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

འབྲས་གཟུགས་བཅུ་གཅིག མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ་བཅུ་གཅིག སྦྲ་བཤད་ནི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། འདི་དག་ལ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྐྱོབ་པ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ།

འབྲི་ཆུ། རྒྱ་མིས་ཡང་ཙེ་ཞེས་འབོད་པའི་ཆུ་བོ་ཞིག Yangtse river

འབྲིང་ལས་མི་ཐེངས། འབྲིང་ཙམ་མ་གཏོགས་མི་འོང་། འབྲིང་ཙམ་ལས་ཡན་མི་འགྲོ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དགེ་བཤེས་སྟོན་པའི་ཞལ་ནས། ཐ་མ་ཞིག་གྲོགས་བཟང་པོ་དང་འགྲོགས་ཀྱང་འབྲིང་ལས་མི་ཐེངས། རབ་ཅིག་ཐ་མ་དང་འགྲོགས་ན་ཐ་མར་འགྲོ་བ་ལ་ཚེགས་མེད་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབྲིད་པ། 1 ཙུང་དུ་གཏོང་བའི་དོན། འབྲིད་པ། ཁྲིས་པ། དབྲི་བ། ཁྲིས། དཔེར་ན་མང་དྲགས་ན་ཅུང་ཟད་འབྲིད་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཟད་པའམ་ཙུང་དུ་འགྲོ་བའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ལོ་ནི་ཟླ་བ་སོང་བས་འཛད་ཅིང་། ཟླ་བའང་ཞག་སོང་བས་འཛད་ལ་ཞག་ཀྱང་ཉིན་མོ་དང་མཚན་མོ་སོང་བས་འཛད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་སྔ་དྲོ་ལ་སོགས་པ་སོང་བས་འཛད་པས་ན་ཚེའི་སྤྱི་ཚད་ནི་ཙུང་ལ། དེ་ལའང་སྔར་དུ་མ་ཞིག་ཟད་སྣང་ཞིག་ཚེ་ལྷག་ལ་ཡང་སྡོན་པ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མེད་པར་འབྲིད་བྱེད་ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 འདྲིད་པའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་སྟེ། བསླུ་བའམ་མགོ་སྐོར་གཏོང་བ། མགོ་སྐོར་སླུ་འབྲིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འབྲིད་པ། བྲིད་པ། བྲིད་པ། བྲིད། འབྲིད་བྱེད། ཚུར་དུ་གཏོང་བྱེད་དམ་གཏོང་མཁན།

འབྲུ་ལྔ། 1 ཏིལ། ནས། མོན་སྲན། འབྲས་སོ་བ། གྲོ་ཡོ། །གཞུང་ཁ་ཅིག་ཏུ་གྲོའི་དོད་ལ་མོན་སྲན་གྲེའུ་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཆག་འགྱུར་ལས་འབྱུང་ལ། དཔང་ལོའི་འགྱུར་དང་དབང་གི་རབ་བྱེད་ལས་འབྲས་སོ་བའི་དོད་དུ་གསུངས་སོ། །མོན་སྲན་གྲེའུ་དང་མོན་སྲན་དེའུ་ནི་སྲན་མ་ཆེ་ཆུང་གིས་ཡིན་ཞེས་བླ་མ་དག་གསུང་ངོ་། །འབྲུ་ལྔ་དང་སྨན་ལྔ་ལ་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོར་འདི་དང་ཅུང་མི་འདྲ་ཙམ་རེ་གསུངས་སོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། 2 ནས། འབྲས། གྲོ། སྲན་མ། ཏིལ་ཏེ་འབྲུ་ལྔ། ཞེས་གཟུངས་འབུལ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས་གསུངས་སོ། །3 གྲོ། ནས། ཏིལ། མོན་སྲན་གྲེའུ། མོན་སྲན་དེའུ་སྟེ་ལྔའོ། །ཞེས་གཞན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །

འབྲུ་མར། ཏིལ་ལ་སོགས་པའི་འབྲུའི་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་སྣུམ་ལ་ཟེར།

འབྲུ་མར་ཚ་བ། ཡུངས་ཀར།

འབྲུ་ཚ། གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་དེ་ལ་འབྲུ་ཚ་ཟེར། ངའི་མིང་ལ་འབྲུ་ཚ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

འབྲུ་གསུམ་གྱིས་མཆོད། མཆོད་པ་འབུལ་བ་ན། སྐུ་རྡོ་རྗེ་གསུང་རྡོ་རྗེ་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་ངོ་བོ་ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུྃ་གི་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་ངག་ནས་བརྗོད་ཅིང་རྡོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་མཆོད་ཅེས་པའི་དོན།

འབྲུ་རིགས་སྐོར། འབྲུའི་ས་བོན། འབྲུའི་ལྦང་པ། འབྲུའི་ངར་བ། ངར་བ་ཞེས་པ་སྡོང་བུའམ་ཡུ་བ་ལ་ཟེར། འབྲུའི་སྙེ་མ། འདི་ལ་དོག་པ་ཡང་ཟེར། འབྲུའི་སྦུན་པའམ་སྐོགས་པ། འབྲུའི་ཤུན་སྐོགས་དང་ཤུན་པ། སྐོགས་ཤུན་སོགས་ཟེར། འབྲུའི་གྲ་མ། འདི་ནི་འབྲུའི་སྙེ་མའི་མཐར་སྐྱེས་པའི་སྤུ་རིང་པོ་ཀུ་ཤའི་རྩེ་མོ་ལྟ་བུ་ཟེར་ཟེར་དེའི་མིང་། སྤུས། ནས་དང་། གྲོ་ ཨ་ཤོམ་སོགས་འབྲུ་རིགས་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་གོང་གི་སྙེ་ལ་བཟས་ན་རོ་མངར་མོ་ཡོད་པའི་འབྲུ་

རིགས་གསར་པའི་མིང་།

འབྲུ་བསོད། འབྲུའི་བསོད་སྙོམས། བོད་ལ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་འབྲུ་དང་རྩམ་པའི་བསོད་སྙོམས་ལ་ཕེབས་སྲོལ་ཡོད་པ་དེའོ་སྐད། །

འབྲུག 1 བོད་ཀྱི་ངག་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པའི་སྲོག་ཆགས་ཡ་མཚན་ཞིག ཞྭ་སྣབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ལས། འབྲུག་ཅེས་བྱིས་ཆའི་ནང་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་དེའི་སྐོར་ལ། བྱང་གནམ་མཚོ་ཁ་པ་དང་། བྱ་དོ་དགོན་གྱི་བླ་གྲྭ། གནམ་རུ་ཁུལ་གྱི་འབྲོག་པ་མང་པོ་བཅས་ཀྱིས་དབྱར་དུས་གནམ་མཚོ་ཕྱུག་མོའི་ནང་ནས་སྣུག་པ་དང་མཉམ་དུ་འབྲུག་ནམ་མཁར་འགྲོ་ཚུལ་དང་། སྐབས་རེ་རྒྱང་རིང་པོའི་སྤྲིན་གསེབ་ནས་འབྲུག་གི་མཇུག་མ་ཁྲ་ཤར་ཤར་བ་སྣར་ཏེ་བསྒྱུལ་བའི་ཚེ་ཆར་རླུང་འདྲེས་མ་རྒྱག་ཚུལ་མཐོང་སྐྱོང་མང་པོས་རྩེ་མཐུན་བརྗོད་རྐྱེན་དེ་སྐོར་ད་དུང་ཞིབ་རྩད་བྱེད་སྲུས། ཉེ་དུས་དེལ་མགོ་མཇེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེག་མཆོག་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར། རྫ་སྟོད་ཁུལ་ལ་རྒྱང་རིང་པོར་སྣུག་པ་དང་མཉམ་དུ་འབྲུག་གཅིག་ས་ལ་བབས་པ་དང་། གཅིག་ནམ་མཁར་འགྲོ་བ་དུས་གཅིག་ལ་གཟིགས་སྐྱོང་བ་མ་ཟད། རིན་པོ་ཆེ་རང་གི་ཡབ་དེས་དབྱར་ཐན་པ་ཆེ་སྐབས་ཤིག་ལ་ཁྱིམ་གྱི་ཆུ་གསོག་ཟངས་ཆེན་ནང་འབྲུག་ཆུང་མཐེ་བོང་ཙམ་ཞིག་བསྡད་པ་གཟིགས་ཤིང་། དེ་འབྱུང་བ་དང་འཐབ་སྡེ་སྐད་ཅིག་ལ་ཤུར་སྒྲ་དང་བཅས་ནམ་མཁར་འཕགས་འགྲོ་བ་གཟིགས་པ་རེད་ཅེས་དང་། དེས་མ་ཚད་རིན་པོ་ཆེའི་ཡབ་ལ་འཇུ་མི་ཕམ་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་། རྒྱུག་ཆུ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ནང་། དེང་དུས་རི་མོ་བྲིས་པ་ལྟར་གྱི་བཟོ་དབྱིབས་ཀུན་ཚང་བ་ལ་ཆེ་ཆུང་ཚོན་གང་ཙམ་བྱས་པའི་འབྲུག་ཅིག་བསྡད་འདུག་པ། དེར་ཉིན་མོ་བྱིས་པ་དག་གིས་གནོད་པ་བྱས་དོགས་སྲུང་སྐྱོབས་གནང་སྟེ་ཆུ་ཁ་རང་ལ་བཞུགས་པ་དང་དགོང་མཚམས་ཁོ་གཟུགས་ལྟབ་གཅིག་ཙམ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་འདུག མཚན་མོ་ཤུར་སྒྲ་དང་བཅས་ནམ་མཁར་ཕྱིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གསུངས་འདུག འབྲུག་ནི་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཆེ་ཆུང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྤྲུལ་འགྱུར་ཐུབ་པ་ཡིན་ཚོད་འདུག ཅེས་ང་རང་ལ་དངོས་སུ་གསུངས་བྱུང་བ།

དེ་ལྟ་བུའི་སྲོག་ཆགས་ཁྱད་མཚར་དག་རང་རེའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཧ་ཅང་གི་ངོ་མཚར་བའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་པས་ད་དུང་ཞིབ་འཇུག་ངེས་པར་དགོས་སམ་སྙམ་ཞེས་གསལ། 2

འབྲུག་ཡུལ། (Bhutan)

འབྲུག་སྐད། སྤྲིན་པ་དང་ཆར་རླུང་དྲག་ཏུ་འཐབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཞིག མངའ་བདག་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཀའི་ཐང་ཡིག (ཡར་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་གླིང་པས་དགེ་བ་མཐར་རྒྱས་གླིང་ནས་གཏེར་དུ་བཞེས་པའི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ཤོག་གྲངས་(༩ན་༢) ཏུའང་། མཚོ་ཡི་རླངས་ལས་མཁའ་ལ་སྤྲིན་དུ་ཆགས༔ འབྱུང་བ་ཚ་གྲང་འཐབ་པས་གློག་ཏུ་འཁྱུག༔ དེ་ཉིད་འཐབ་པས་མཁའ་ལ་འབྲུག་སྒྲ་སྒྲོག༔ དྲག་ཅིང་དར་ན་བར་ནས་ཐོག་ཏུ་འབབ༔ དཔེར་ན་མེ་ལྕགས་རྡོ་ལ་བརྡབས་པ་བཞིན༔ བར་ནས་མེ་དང་རིན་ཅན་འོད་ཟེར་འཕྲོ༔ ཞེས་གསལ་པོར་གསུངས་པས་འབྲུག་སྐད་ནི་སེམས་ཅན་འབྲུག་ཅེས་པ་དེའི་སྐད་མིན་པ་རྒྱུ་མཚན་གསལ་པོའི་ཐོག་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཐུབ། ཅེས་ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ནང་གསལ་ཞིང་། བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་རྣམས་ནི་ཚན་རིག་མི་ཤེས་པའི་རྗེས་ལུས་གླང་ལྡང་རྨོངས་དད་ཅན་ཞིག་མིན་པར། མཚན་རིག་པས་དེང་སང་ཧ་ལས་ལས་ཀྱིས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱ་རྒྱུའི་རིག་པ་མང་པོ་ཞིག་ནི་མཚན་རིག་མ་བྱུང་ལོ་ཆིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་སྔོན་རོལ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་གྲགས་འདུག་གོ།

འབྲུག་ཅིག་ཏུག་ཟེར་ན། འབྲུག་སྒྲ་ཞིག་ཏག་ཅེས་གྲག་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཀློ་སྐྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། འབྲུག་ཅིག་ཏུག་ཟེར་ནའང་ཁོ་བོའི་མགོ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་དོགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབྲུག་པ་ཀུན་ལེགས། འབྲུག་སྨྱོན་ཀུན་ལེགས་ཀྱང་ཟེར། གནས་ངེས་མེད་དུ་བཞུགས་པའི་བོད་ཀྱི་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་ཐོབ་ཅིག

འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་བ་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སློབ་མ་གླིང་རས་པ་པདྨ་རྡོ་རྗེ་དང་། ཆོས་རྗེ་གཙང་པ་རྒྱ་རས་པ་གཉིས་ལས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ

བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་སྟེ། འབྲུག་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་ཚུལ་ནི། གླིང་རས་པས་ལུང་བསྟན་ལྟར། ཆོས་རྗེ་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱིས་གནམ་གྱི་ཕུར་འབྲུག་དགོན་པ་བཏབ། འདི་གསར་དུ་རྒྱག་དུས་འབྲུག་སྒྲ་དྲག་པོ་ཐང་འགའ་ཤས་གྲགས་པས་དགོན་པའི་མིང་འབྲུག་ཏུ་བཏགས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་འཛིན་རྣམས་ལ་འབྲུག་པ་ཞེས་ཐོགས་སོ། །

འབྲུག་རིས། འབྲུག་གི་རི་མོ་ནི་སྟན་གྲགས་རྒྱས་པའི་མཚོན་དོན། སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་རང་རྣམ་ལས། སྲུད་སིའི་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ཞིག་ནས་བོད་མི་ཚོས་གདན་སོགས་ལ་འབྲུག་རིས་མང་པོ་འབྲི་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པར། འབྲུག་སྒྲ་ཁྱབ་ཆེ་བ་ལྟར་སྟན་གྲགས་རྒྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འབྲི་སྲོལ་ལས། རྒྱ་མིས་འབྲུག་རིས་འབྲི་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང་མི་འདྲ་ཚུལ་བརྗོད། ཅེས་གསལ།

འབྲུམ་ཐྲན། འབྲུམ་བུ་ཐྲ་མོ་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་བར་བར་དུ་རྡོལ་ཅིང་རྨ་བྱུང་བ་ལ་ཟེར།

འབྲུའི་ཆང་། (འདུལ་བ) བཟའ་བའི་རིགས་ལས་བཟོས་པའི་ཆང་ལ་ཟེར། འབྲས་ཆན་དང་ནས་ཆན་སོགས་བཟའ་བའི་རིགས་ལས་བཟོས་པ་རྣམས་སོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ༡ ༽༣༤ན༢ ལས། འབྲུའི་ཆང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆན་གྱི་བཙུང་བ་དང་། ཕྱེའི་བཙུང་བ་དང་། ཕབས་ཀྱི་གཙུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འབྲུའི་ཆང་དང་། བཙོས་པའི་ཆང་གི་ཁྱད་པར་ནི། བཟའ་བའི་རིགས་ལས་བཟོས་པ་ལ། འབྲུའི་ཆང་། བཅའ་བའི་རིགས་ལས་བཟོས་པ་ལ། བཙོས་པའི་ཆང་ཞེས་བྱའོ། །

འབྲེག་མཁན། (འདུལ་བ) སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་སོགས་བཞར་མཁན་གྱི་མིང་། གནའ་བོ་རྒྱ་གར་དུ་འབྲེག་མཁན་རྣམས་རིགས་དམན་པར་བརྩི་ཞིང་། འཕགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་འཁོར་རམ་ཨུ་པཱ་ལི་ཞེས་བྱ་བའང་འབྲེག་མཁན་གྱི་རིགས་ཡིན་པར། བཟང་ལྡན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པར་གསལ་ལོ། །འདུལ་བ་ལུང་སོགས་སུ་འབྲེག་མཁན་ཞེས་བྲིས་ཤིང་། ངག་སྒྲོན་དུ་འདྲེག་མཁན་ཞེས་སྣང་ངོ། །

འབྲེལ་བཀོད་པ། 1 ཆོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་པ། 2 གཞུང་སྤྱི་ཕྱི་འབྲེལ་

བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་པ།

འབྲེལ་བཀོད་པའི་མཚམས་སྦྱོར། གཞུང་གོང་འོག་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྔ་ཕྱི་འཐུད་པ་ལ་ཟེར།

འབྲེལ་སྒྲ། (བརྡ་སྤྲོད) འབྲེལ་གཞི་དང་འབྲེལ་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་སྟེ། གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི་སྟེ་ལྔ་པོ། །1 འབྲེལ་གཞི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་ཤིང་སྡོང་གི་ཡལ་ག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ང་ཡི་ཆོས་གོས་ལྟ་བུ། 2 མི་མཐུན་པའི་རྒྱན་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། ཤེས་རབ་ལྡན་པས་ཉེས་པ་དག །སེལ་བར་ནུས་ཀྱི་ བླུན་པོས་མིན། །ནམ་མཁའ་ལྡིང་གིས་དུག་ཅན་སྦྲུལ། །གསོད་པར་ནུས་ཀྱི་ཁྭ་ཏས་མིན། །ལྟ་བུ།

འབྲོག་པ་ཕྱིས་བདས་པའི་གྲལ་འགོ། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་སྐྱེས་དབང་གིས་གྲལ་འགོའམ་གོ་གནས་མཐོན་པོར་སླེབས་སོང་བའི་དཔེ། ནམ་རྒྱུན་འདི་དང་དེ་ཕོ་མེད་སར་བོང་བུས་ནམ་ཚོད་ཅེས་པའི་དཔེ་གཉིས་ཁེངས་བསྐྱུང་པའི་དཔེ་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད། སྔོན་འབྲོག་པ་ཞིག་ཕྱིས་བདས་པ་ན། འཇིགས་སྣང་ཆེན་པོའི་ངང་གྲོས་ཤིང་བྲ་གུར་ཞིག་ནང་ཚོགས་འཚོགས་པའི་སར་བརྟབས་བརྟབས་པོར་གྲལ་འགོར་སོང་ནས་བསྡད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་བྱུང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག

འབྲོག་མི་ལོ་ཙྪ་བ། མར་པས་ལོ་ཙྪའམ་སྒྲ་སྦྱོར་སའི་བླ་མ་ཞིག མར་པས་ཁོང་ལས་སྒྲ་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་སྦྱངས་ཏེ་བརྡ་འཕྲོད་ངེས་མཐྱེན་པར་གྱུར་ཏོ། །རྗེ་མར་པའི་རང་རྣམ་གསུང་མགུར་ལས། ལས་འཕྲོ་དཀར་པོའི་ཆོས་ལ་སད། །དཔལ་ཞྭ་གུ་ལུང་གི་དགོན་པ་རུ། །སྒྲ་སྒྱུར་འབྲོག་མི་ལོ་ཙྪ་ལ། །སྒྲ་ཐད་གློག་སྐད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་བསླབས།། ཁོང་སྐྱུ་དྲིན་མི་ཆུང་ཆེ་བར་འཁྲུམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྲོངས་པ། ཉེ་བར་བསྙེན་པ་ཞེས་པའི་དོན། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། མཐོ་རིས་བུ་མོས་འབྲོངས་ཤིང་དགའ་བ་དང་། །ཞེས་གསུངས། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཐོ་རིས་བུ་མོས་འབྲོངས་པ་

ནི་ལྷའི་བུ་མོས་བསྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས་ཀྱང་། འབྲོངས་པ་ནི་ཉེ་བར་བསྟེན་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

ན་གློང་། 1 འཁྲིལ་ཞིང་འཇུགས་པའི་ན་ཚབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་（ ཚ ）༡༩༤༦ན༣ལས། དབའ་གློང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་སྦུབས་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་འཁྲིལ་ཞིང་འཇུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ན་ནི་དབའ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩ་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། དབའ་གློང་དང་ན་གློང་གཉིས་ཀ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཆུ་སྦུབས་ནི་ཆུ་རིས་ཤུར་ཤུར་པོ་སྟེ་ཆུ་ཚབས་ཀྱི་དོན་ཡིན། 2 ཆུ་གླུང་ཤས་ཆེར་འཁོར་བ་ལ་ཟེར། གློང་འཁོར་ཡང་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་（ ཚ ）༡༩༤༥ན༣༣ལས། དབའ་གློང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་འཁོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ན་གློང་འཇུག་པ། ན་གློང་ལ་གཟིགས།

ནད་པ། སྐྱུལ་བ་དང་གཏོང་བའི་དོན་དུ་བཤད། ནོད་པ། ནད་པ། ནད་པ། ནོད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བརྒྱུད་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བའི་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་ནི་དབྱུག་པ་སོགས་སྐྱེས་བུས་ནད་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་ཡང་གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཞེ་སྡང་གིས་ནད་པས་ཞེས་སྡང་ལ་ཁྲོ་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནད་ནད་གཅོད། ཐག་ནད་ཀྱིས་གཅོད་པ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཕྱག་ཆེན་ཁྲིད་ཡིག་ལས། ཡང་ན་རལ་སྐོར་མཁན་བཞིན་དུ། །རྣམ་རྟོག་ཅི་སྐྱེས་ནད་ནད་གཅོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནབ་ལ་བཏང་བ། ཐུར་དུ་འགྲིལ་བ།

ནིད་རྒྱག་རྒྱབ་པ། ནུད་རྒྱག་རྒྱབ་པ་དང་འདྲ།

ནུད་རྒྱག་རྒྱབ་པ། ནུད་རྒྱག་གཏོང་བ། སྣུད་རྒྱག་རྒྱབ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་།

ནོད་གཏོང་། དམོད་མོ་རྒྱག་པ། མཐུ་དང་ངན་སྔགས་གཏོང་བ།

ལྦུ་བ། དབུ་བ་དང་དོན་འདྲ།

སྦྲ། <བེ་ཧཱུྃ> སྨྱུག་མ་དང་འདྲ་བའི་ཤིང་མཉེན་ལྡེམ་ཅན་ཞིག

སྦ་ཁྲི་བཞེར། (རྒྱལ་རབས) སད་མི་བདུན་གྱི་དང་པོ་ཡིན། འདི་བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་གི་ཐོག་མའམ་དང་པོ་ཡིན། ཞེས་རྒྱལ་རབས་སྦ་བཞེད་ཞབས་བཏགས་མ་༥༥དང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༣༨༠ སོགས་སུ་གསལ་ལོ། །སྦ་ཁྲི་བཞེར། སྦ་ཁྲི་གཟིགས། སྦ་རཏྣ། དཔལ་དབྱངས་བཅས་ཞུ། འདི་ལ་སྦ་དང་། སྦ། འབའ། དབའ། རྦ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་ངོ་། །ཞིབ་པར་སད་མི་བདུན་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྦ་ཁྲི་གཟིགས། (རྒྱལ་རབས) སྦ་ཁྲི་བཞེར་དང་དོན་འདྲ།

སྦ་བཞེད། (རྒྱལ་རབས) ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་སྟེ། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ། སྦ་གསལ་སྣང་དང་སྦ་སང་ཤི་སོགས་རྒྱལ་བློན་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲིགས་པར་བཤད། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༨༢ན༧ལས། སྦ་བཞེད་ཅེས་སྦ་གསལ་སྣང་དང་། སྦ་སང་ཤི་སོགས་རྒྱལ་བློན་གྱིས་བསྒྲིགས་ཏེ། གཅིག་རྗེའི་ཕྱག་དང་། གཅིག་ཞང་བློན་རྣམས་དང་། གཅིག་དགེ་འདུན་མཆོད་གནས་རྣམས་ལ་བཞག་པར་གྲགས་ཤིང་། དེ་ལ་སོ་སོའི་འདོད་པ་ལྷད་ཞུགས་པས་ཕྱི་མར་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་གྱུར་པས། རྒྱལ་བཞེད། སྦ་བཞེད། བླ་བཞེད་ཅེས་རྩ་བ་ནས་མི་འདྲ་བ་གསུམ། དེ་ལ་ཡང་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་དང་། བཀའ་མའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པ་སྣ་ཚོགས་པས་དེར་བརྟེན་རྟོགས་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་འཕེལ་བའི་ལོ་ཚིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་སྣང་བ་ལས་དོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་སྐབས་འདིར་དགོས་པ་ཆེར་མ་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྔ་བཤད་ནི། སྦ་གསལ་སྣང་སོགས་རྒྱལ་བློན་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའམ་དགོངས་ཚུལ་རྣམས་འདིར་བཀོད་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་སོ། །

སྦ་བ། 1 སྦ་བྱའམ། སྦ་བར་བྱ་བ། དཔེར་ན་འདོད་བྱ་བདེ་སྐྱིད་ལ་འདོད་པ་ཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་། བསླབ་བྱ་ལ་བསླབ་པ་དང་། སྦ་བྱ་ལ་སྦ་བ་འདོམས་ཀྱི་སྦ་བལྟ་བུ་དང་། བཏུང་བྱ་ལ་བཏུང་

བ། བཟའ་བྱ་ལ་བཟའ་བ་ལྟ་བུ་ཆེས་མང་ངོ་། །2 ཕོ་མོའི་རྟགས། འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྦ་རན྄། (རྒྱལ་རབས) སྦ་ཁྲི་བཞེར་དང་དོན་འདྲ།

སྦང་མ། སྦྱར་བའི་ཆང་གི་སྙིགས་མ།

སྦན་སྦན་པ། རྒྱུན་ཆད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། དཔེ་ཚོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༢༩༩ལས། ཉོན་མོངས་སྐྱིན་ཐང་གི་ཆུ་དམར་པོ་ལྟ་བུ་སྦན་སྦན་པ་འོང་བ་འདིས། གཉེན་པོའི་ཆུ་ལོན་དང་བཅས་ན་འཕྱེར་གསུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྦར་བ། 1 མེ་སོགས་འབར་བར་བྱེད་པ། 2 རྒྱས་པའམ་སྤེལ་བའམ་འཕེལ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན་ནང་མཆོད་བྱིན་རླབསསྐབས་མང་པོར་སྦར་ཞིང་སྤེལ་བར་གྱུར། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྦལ་པ། <སྙེ་ཀཿ> 1 ཆུ་དང་སྐམ་ས་གཉིས་ཀར་སྡོད་ཅིང་མཆོང་རྒྱག་བརྒྱབ་ནས་འགྲོ་བའི་སྲོག་ཆགས་ཤིག སྒོ་ངའི་ནང་ནས་ཐོན་རྗེས། མགོ་ཆེ་ལ་མཇུག་མ་རིང་བའི་ལྡོང་མོའམ་སྦལ་ལྡོང་ (ཡུལ་སྐད་དུ་འབུ་ཐོམ་བུ་ཟེར) དུ་འགྱུར། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་ཡན་ལག་བཞི་འབྱུང་ཞིང་། མཇུག་མ་བྱེ་ (བུད) སྟེ་སྦལ་པར་འགྱུར། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ भेकः "སྙེ་ཀཿ" ཟུར་ཆག་པ་མིན་ནམ་སྙམ་ཡང་དཔྱད་དོ། །2 སྡིག་སྦྲིན་ལའང་འཇུག་སྟེ། འདི་ལ་སྦལ་པ་དང་། སྦལ་ཆེན། སྦལ་པ་ཀྲང་མང་སོགས་སུ་འབོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། སྡིག་སྦྲིན་གྱི་མིང་། འཕྲོག་བྱེད་མིག་དང་ཀྲང་མང་པོ། སྦལ་ཆེན་སྡིག་སྦྲིན་ཀཀྲ་ཏ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྦས་དོན་ཀུན་གསལ། བདེ་མཆོག་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྦས་པའི་དོན་ཀུན་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད།

སྦས་དོན་གྱི་འོད་གསལ། (དགེ་ལུགས) བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། སྦས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་སྦས་དོན་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད)

སྤྱོགས་བླ་མེད་ནས་གསུངས་པའི་འོད་གསལ།

སྡོམ་པ། སྦྱིད་པའི་འདུས་པ་སྟེ། མི་མཐོན་པའམ་མི་མཐོང་བར་བྱས་པ།

སྦྲ་གུ། དབྱིབས་རིང་ལ་ཁོག་སྟོང་གི་མིང་། སྨྱུག་མའི་སྦྲ་གུ་དང་། འོད་ཀྱི་སྦྲ་གུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྦྱུག་ཐམ་རྩ་ཚིག་དོན་ཚན་ལྔ་པ། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱུག་ཐམ་རྩ་ཚིག་

དོན་ཚན་ལྔ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྦྲ་བ།

སྦྱོད་རྒྱུག་རྒྱབ་པ། འཕྱུལ་རྒྱུག་རྒྱབ་པའི་དོན། རྟུད་རྒྱུག་རྒྱབ་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དཔྱད།

སྦྱོད་རྡུ། (འདུལ་བ) སྦྱོད་པའི་སྣེ་མ་བཏགས་པའི་ལྕགས་སྦྱུག་གམ་རྣ་སྦྱུག་ལ་ཟེར། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་

༼ ཚུ ༽༡༣༢ན༨ལས། སྦྱོད་པའི་སྣ་ལ་གདགས་པའི་སྦྲ་བུའོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱན་པ་འཕྱུར་བ་བཞིན། སྦྱན་པ་ལོ་བརྒྱར་ཕྱུར་ཡང་སྙིང་པོ་ལེན་རྒྱུ་མེད་པ་དང་འདྲ་བའི་དཔེ།

སྦྱིད་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) སྦྲས་པ། སྦྲ་བ། སྦྲོས། མི་མཐོན་པའམ་མི་མཐོང་བར་བྱེད་པ།

སྦྱིད་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་རེ་བདུན་པ། སྦྱིད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲེ་ནི།

བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འདི་པ་དབང་བའི་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་དགེ་

སྦྱོང་གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་སྦྱིད་དམ་སྦྱིད་དུ་བཅུག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་

གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་བཅུ་བདུན་སྡེའི་ཆོས་གོས་སྦྲས་པ་ལས་

ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་དང་རང་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་རྒྱུར་འགྲོ་

བའོ། །

སྦྲོམ་པོ། 1 ཕྲ་པོའི་ལྡོག་ཕྱོགས། དཔེར་ན་ཤིང་སྡོང་སྦྲོམ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (འདུལ་བ) ཕམ་ལྷག་གང་

རུང་གི་ལྟུང་བ་ན་སྐད་ལ། སྦྲོམ་པོ་ཟེར། འདི་ལ་ཉེས་པ་སྦྲོམ་པ་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི།

ཉེས་པ་ལྗི་བས་ན་སྦྲོམ་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་

པ་༼ ཚུ ༽༢༧བ༧ལས། ཉེས་པ་སྦྲོམ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉེས་པ་ལྗི་བ་སྟེ་ཕམ་པར་གྱུར་པ་

དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་དང་ཉེ་བར་འཇུག་པའི་ལྟུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱང་། (འདུལ་བ) སྒོ་དང་སྐེ་ཚ་ཁུང་མེད་པའི་འབྲུ་སོགས་ཀྱི་མཛོད་ཁང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་

འགྲེལ་ལས། སྦྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་དང་སྐར་ཁུང་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཛོད་ལས། ཏིང་སྦྱང་ནས་ནི་ལོ་བརྒྱ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱང་ཤིང་། ཡི་གེ་སྦྱོང་སའི་པང་ལེབ། བྱང་ཤིང་དང་འདྲ། འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པར་བྱང་ཤིང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྦྱང་བ། 1 སློབ་པ། ཡོན་ཏན་སྦྱང་ལྟ་བུ། 2 སྐྱོན་འདག་པར་བྱེད་པ། དྲི་མ་སྦྱང་ལྟ་བུ།

སྦྱངས་པ། 1 བསླབས་པའི་དོན། དཔེར་ན་སློབ་སྦྱོང་སྦྱངས་པ། མཁས་པར་སྦྱངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བསལ་བ། སྤངས་པ། དོར་བ། སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱངས་པ། སྐྱོན་སྦྱངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 འཕངས་པ། བསྐྱུར་བ། དོར་བ། དབྱུགས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཆུར་འཕངས་པའམ་དོར་བ་ལ། ཆུར་སྦྱངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ཀ་བ༽༢༧༨ན༣ལས། དཔེར་ན་མི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་ཞིག་ཕྱིང་ཀ་ལོག་ཏུ་བཟུང་སྟེ། མེ་དོང་གི་ནང་དུ་སྦྱངས་ན་དེའི་ལུས་ལ་ལུས་ཀྱི་གདུང་བ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས། སྦྱངས་པའི་གོ་དོན་གཞན་རྣམས་ཚིག་མཛོད་གཞན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱངས་པའི་ཡི་དམ། (འདུལ་བ) སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་དོན་འདྲ། སྒྲ་བཤད་ནི། དམ་བཅའ་བླངས་པ་དང་ལྡན་པས་ཡི་དམ་ཞེས་བྱའོ། །

སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན། (འདུལ་བ) སེམས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།

སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས། (འདུལ་བ) བསོད་སྙོམས་པ། སྟན་གཅིག་པ། ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན་པ། ཆོས་གོས་གསུམ་པ། ཕྱིང་པ་བ། ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ། དགོན་པ་བ། ཤིང་དྲུང་པ། བླ་གབ་མེད་པ། དུར་ཁྲོད་པ། ཙོག་པུ་བ། གཞི་ཇི་བཞིན་པ་རྣམས་སོ།། དེ་ཡང་ཟས་བཟང་པོ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཟས་བསོད་སྙོམས་པ། ཟས་མང་པོ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་སྟན་གཅིག་པ་དང་། ཕྱིས་མི་ལེན་པའོ། །གོས་འཇམ་པོ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་གོས་

གསུམ་པ་དང་། ཕྱིང་པ་བའོ། །གོས་བཟང་པོ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཕྱག་དར་ཁྲོད་པའོ། །འདུ་འཛི་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དགོན་པ་བའོ། །གནས་ཁང་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཤིང་དྲུང་པ་དང་། བླ་གབ་མེད་པའོ། །གནས་ཁང་ལ་ཆགས་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་གཉིས་ཀ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུར་ཁྲོད་པའོ། །གློས་ཕབ་སྐྱེ་ཉལ་བ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཙོག་པུ་བའོ། །རྩྭ་དང་ལོ་མ་བཏིང་བ་ལས་གཞན་འབོལ་སྟན་དང་རས་ལ་སོགས་པའི་སྟན་གདིང་བ་ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་གཞི་ཇི་བཞིན་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་ལས་རྣུང་དུ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱའོ། །དམ་བཅའ་བླངས་པ་དང་ལྡན་པས་སྦྱངས་པའི་ཡི་དམ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པའང་ཡོད་པས་དེའི་སྐོར་འོག་ཏུ་གཟིགས།

སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གསུམ། (འདུལ་བ) (གོས་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ནི) ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ། ཆོས་གོས་གསུམ་པ། (ཟས་ལ་བརྟེན་པ་ལྔ་ནི) བསོད་སྙོམས་པ། མཐར་ཆགས་སུ་རྒྱུ་བ། སྟན་གཅིག་པ། ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན། (གནས་མལ་ལ་བརྟེན་པ་ལྔ་ནི) དགོན་པ་བ། ཤིན་དྲུང་པ། བླ་གབ་མེད་པ། དུས་ཁྲོད་པ། གཞི་ཇི་བཞིན་པ། (བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་པ་གཅིག་ནི) ཙོག་པུ་བ་དང་བཅུ་གསུམ་མོ། །དེ་དག་སོ་སོའི་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་ཞིབ་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་ལས་སྦྱངས་པའི་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་༼ས༽ ༡༣༡བ༦ན་གསལ་བས་དེར་གཟིགས།

སྦྱངས་ཚགས། (འདུལ་བ) ཚུ་ཚགས་ཡུ་བ་ཡོད་པ།

སྦྱར་བའི་ཚང་། (འདུལ་བ) འབྲུའི་ཆང་། ནས་དང་འབྲས་ཆན་ལས་བྱས་པའི་ཆང་ལྟ་བུ།

སྦྱར་བའི་ཚོ། (འདུལ་བ) གང་ཞིག་རྫས་སྦྱར་བ་ལས་སྐྱུར་པོར་གྱུར་ཅིང་ཉམས་པའོ། །

སྦྱིན་པ། (ཕར་ཕྱིན) གཏོང་བའི་སེམས་པའམ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ཅི་རིགས་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་ས་ལས། སྦྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་དང་རང་གི་ལུས་ལ་མི་བལྟ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མ་ཆགས་པ་

དང་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཏོང་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་དང་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡོངས་གྲགས་ལ་གཏོང་བའི་སེམས་པའི་སྦྱིན་པའི་ངོ་བོར་བྱེད་པ་ནི་ཙུང་ཟད་གོ་བ་རྟིང་བའི་སྐྱོན་ནོ། །སྦྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་ལས། སྦྱིན་པ་དེ་འདྲའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །དེ་འདྲའི་སྦྱིན་པ་གཏོང་འདོད་དེ་མི་བཏང་། །འཇིག་རྟེན་ནང་ན་གཏོང་འདོད་སེམས་ལྡན་པ། །གཏོང་བའི་ནང་ན་མཆོག་ཅེས་རྒྱལ་བས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྦྱོད་པའི་རྟེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྗེས་སུ་དྲན་ཅིང་བསྒོམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་ཞིང་སྨོན་ལམ་འདེབས་པ་ནི་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དང་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་དེ་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ་འདི་ནི་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་དོན་བསྡུས་པའི་གནད་དམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྦྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྐོར། མདོ་མཛངས་བླུན་མདོ་སྡེ་༼ ཨ ༽པའི་གསེར་དབྱིག་གི་ལེ་ཚ་༡༥༠བ༥དང་། དབུལ་མོས་རས་ཕུལ་བའི་ལེ་ཚ་༡༤༡ན༡ གཉིས་ན་བཞུགས་སོ། །གཏོང་བའི་སེམས་པ་དང་དེའི་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། (དགེ་རྩ་གཞན་ལ་བསྔོ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ) བྱམས་པའི་སྦྱིན་པ། (བྱམས་པ་ཚད་མེད་སྒོམ་པ་བྱམས་པའི་སྦྱིན་པ) མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་སྒོམ་པ་མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་བཞིའོ། །ཞེས་རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལས་གསུངས། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སྐྱེ་བོ་འདི་ཀུན་བདེ་བ་མངོན་འདོད་ཅིང་། །མི་རྣམས་བདེ་བའང་ལོངས་སྤྱོད་མེད་མིན་ལ། །ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་ལས་འབྱུང་མཁྱེན་ནས། །ཐུབ་པས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ། །ཞེས་ཐུབ་པས་ཁྲིམ་པ་

རྣམས་ལ་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་པའི་མདོའི་ཁུངས་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་གྲགས་པའི་མ་དང་ཆུང་མ་གཉིས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་བྱས་ཏེ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། །ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཁོད་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་གྲགས་པའི་མ་དང་། ཆུང་མ་གཉིས་ལ་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྟན། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག །ཡང་དག་པར་གཟེངས་བསྟོད། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་དགའ་བར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་གླེང་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། སྦྱིན་པའི་གཏམ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་གཏམ་དང་། འདོད་པ་རྣམས་ལ་མནོག་ཆུང་ཞིང་ཉེས་དམིགས་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པའི་ཧྲིས་སུ་བསྔགས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྦྱིན་པ་རྣམ་བཞི། ཟང་ཟིང་མི་འཇིགས་ཆོས་དང་བྱམས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། (རྒྱུ་ནོར་སོགས་སྦྱིན་པ་ལ) ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ། (གཞན་གྱི་སྲོག་སྐྱོབ་པ) མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ། (ཆོས་འཆད་པ་དང་དགེ་རྩ་གཞན་ལ་བསྔོ་བ) ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། (བྱམས་པ་ཚད་མེད་སྒོམ་པ་བྱམས་པའི) བྱམས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་བཞིའོ། །ཡང་། རྗེའི་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་བྱུང་བའི་རེ་སྐོང་ལས། ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ། (དགེ་རྩ་བསྔོ་བ) ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། (བྱམས་པ་ཚད་མེད་སྒོམ་པ་བྱམས་པའི) བྱམས་པའི་སྦྱིན་པ། (བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་སྒོམ་པ) མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་དང་བཞིའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

སྦྱིན་པ་རྣམ་གསུམ། 1 ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། བྱམས་པའི་སྦྱིན་པ་ (འདི་ལ་མི་འཇིགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ) དང་གསུམ་མོ། །2 ཕྱིའི་སྦྱིན་པ་དང་། ནང་གི་སྦྱིན་པ། གཉི་གའི་སྦྱིན་པ་དང་གསུམ། ཕྱིའི་སྦྱིན་པ་ནི་ཟས་ནོར་སོགས་གཏོང་བའོ། །ནང་

གི་སྦྱིན་པ་ནི་ལུས་སྲོག་གཏོང་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པའི་སྦྱིན་པ་ནི་བྱ་རི་དྭགས་ལ་སྙིང་རྗེ་མ་ཉེད་ཆེ་བསྐྱུགས་ཏེ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་ཏེ། བློ་བཟང་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྫེ་གྱུང་ཐང་པས་མཛད་པ་ལས། ཕྱོགས་གཞན་ལ་འཚོ་བ་སློང་བར་ཕྱིན་ནས་ཕྱིར་ལྡོག་པའི་ལམ་དུ་བྱ་ཁྲི་ལྡོག་པ་མང་པོ་གཟིགས་ནས་གང་ཉེད་དེ་དག་ལ་བྱིན་ཏེ་ཕྱིར་ལག་སྟོངས་སུ་འོང་བའི་དུས་མང་ལ། རེས་འགའ་ཕྱུག་ན་སྙིང་རྗེའི་ཟས་མེད་པའི་ཆེ་བཅན་ཐབས་སུ་བསྐྱུགས་ཏེ་དེ་དག་ལ་བྱིན་ནས་ཚིམ་པར་མཛད། འདིའང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས་སྦྱིན་པ་ལ་ཕྱི་དང་ནང་དང་གཉིས་པའི་སྦྱིན་པ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱི་མར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས།

སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དོན་ནི། ཀུན་བཏུས་མཆིམས་མཛོད་དུ་༤༥༧དྲངས་པ་ལས། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ན་སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱིར་ཞིང་སྦྱིན་པ་དང་། ཕྱོགས་མི་འབྱེད་པར་སྦྱིན་པ་དང་། འདོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྦྱིན་པ་དང་། མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་དང་། རྒྱ་ཆེར་སྦྱིན་པ་དང་། དགའ་བས་སྦྱིན་པ་དང་། སྣོད་ལ་སྦྱིན་པ་དང་། འཁོར་དང་གློ་བུར་དུ་འོངས་པ་ལ་ལེགས་པར་བགོས་ཏེ་སྦྱིན་པས་སྦྱིན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ། སྦྱིན་བྱའི་རྫས། སློང་མོ་བ། སྦྱིན་པ་གཏོང་མཁན་དང་གསུམ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སྦྱིན་པ་སྦྱིན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོས་སྟོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྱིན་སོགས་དྲུག སྦྱིན་པ། ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ། བརྩོན་འགྲུས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ་དང་དྲུག་གོ། དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས། བཟོད་པ་གསུམ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས། བརྩོན་འགྲུས་ནི་ཚོགས་གཉིས་ཀར་གཏོགས་སོ། །

སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་གཟིགས།

སྦྱིན་སྲེག <ཧོམཿ> མེའི་མཆོད་སྦྱིན། ཧོམཞེས་པ་སྦྱིན་སྲེག་གི་སྐད་དོད་དུ་བྱེ་བྲག་རྫོགས་བྱེད་

ཆེན་པོ་༦༧གྱི་མདུན་གཟིགས་སུ་གསལ།

སྨིན་སྨིག་འབུལ་རུང་མི་རུང་བརྟག་ཚུལ། སྨིན་སྨིག་དུས་ཚོད་ནམ་ཡིན་ལ་འབུལ་མི་རུང་བར་མེ་ལྷ་ཡོད་མེད་བརྟག་དགོས་པ་འདི་ལྟར། སྨིག་ཐླུག་བྱེད་པར་འདོད་པ་ན། །མེ་ལྷ་དྲང་སྲོང་ས་གསུམ་དུ། །གང་བཞུགས་བརྩད་པར་བྱ་དགོས་པ། ། གང་བརྩིས་ཉིན་གྱི་ཉིན་གྲངས་ལ། །དེ་ཡི་རེས་གཟའི་གྲངས་ཀྱང་བསྡེས། །དེ་སྟེང་གཅིག་སྣོན་བཞིར་བགོས་པས། །གསུམ་དང་ཐིག་ཤར་ས་སྟེང་གནས། །སྨིག་ཐླུག་བྱེད་ན་དངོས་གྲུབ་ཐོབ། །གཉིས་ཤར་ས་འོག་ལ་གནས་པས། །སྨིན་སྨིག་སྨིག་ཐླུག་བྱ་མི་རུང་། །གཅིག་ཤར་སུམ་ཙུ་རྩ་གསུམ་གནས། །དེ་ཡང་སྨིག་ཐླུག་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བརྟག་དགོས་པས། གོང་གི་ཚིག་དེ་དག་གི་འགྲེལ་བཤད་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ལ། བོད་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་༡ ཉིན་སྨིན་སྨིག་བྱེད་པར་འདོད་ན། ཚེས་ ༡ ལ་གྲངས་གཅིག་བགྲང་། དེ་ཉིན་རེས་གཟའ་མིག་དམར་ཡིན་ན། ༡ ཉི་མ། ༢ ཟླ་མ། ༣ མིག་དམར་ཞེས་གསུམ་བགྲང་། དེའི་སྟེང་ཡང་འཕྲེང་བ་གཅིག་བསྣན་པས། བསྡོམས་པའི་གྲངས་ལྔར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ནས་བཞི་ཕྲི་པས་གཅིག་ལྷག་གོ། གྲངས་གཅིག་ལ་མེ་ལྷ་དྲང་སྲོང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་བཞུགས་ཡོད་པས། སྨིན་སྨིག་འབུལ་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་དང་། དེས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །ཡང་། ཚེས་ ༣ ཚད་པའི་ ༤ ལ་སྨིན་སྨིག་བྱེད་འདོད་ན། ཚེས་གཅིག གཉིས། བཞི་ཞེས་གསུམ་བགྲང་། དེའི་ཉིན་རེས་གཟའ་སྤེན་པ་ཡིན་ན། ༡ ཉི་མ། ༢ ཟླ་བ། ༣ མིག་དམར། ༤ ལྷག་པ། ༥ ཕུར་བུ། ༦ པ་སངས། ༧ སྤེན་པ་ཞེས་བདུན་བགྲང་། དེའི་སྟེང་གཅིག་བསྣན་པས། ཁྱོན་བསྡོམས་གྲངས་བརྒྱ་གཅིག་ཏུ་གྱུར། དེ་ལས་བཞི་ཚན་གཉིས་ཕྲི་པས། གསུམ་ལྷག་མ་ལུས་སོ། །དེ་ལ་མེ་ལྷ་དྲང་སྲོང་ས་སྟེང་དུ་གནས་པས་སྨིན་སྨིག་བྱ་རུང་ཞིང་། བྱས་ན་ཕན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འཐོབ་བོ། །གསུམ་དང་ཐིག་ཤར་ས་སྟེང་གནས། །ཞེས་པའི་ཐིག་ནི་ཐིག་ལེ་སྟེ། སྟོང་པ་བབས་ནའང་གོང་དང་འདྲ་བར་སྨིན་སྨིག་འབུལ་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཚེས་ ༤ ལྷག་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། ཚེས་གཅིག་༡ གཉིས། ༢ གསུམ། ༣ བཞི། ༤ བཞི།

༥ ཞེས་གྲངས་ལྔ་འདྲེན་དགོས།

སྦྱོར་ཀློག ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་ནས་བསླུགས་ཏེ་མཐར་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བའམ་སྡོམ་པའི་ཀློག་ཚུལ་ཞིག སྒྲ་བཤད་ནི། སྔོན་རྗེས་སོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཚིག་བར་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བའམ་བསྡོམས་ནས་ཀློག་པས་ན་སྦྱོར་ཀློག་ཅེས་བྱ། དུ་ཀྸུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས་འབྱོར་ཀློག་ཅེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྐྱང་པ་རྣམས་རང་རང་གི་སྒྲ་དབྱངས་དང་མཐུན་པར་ཀློག་པ་ལ་སྦྱང་། དེ་ལ་བྱང་བ་ན་སྦྱོར་ཀློག་སློབ་དགོས་པ་ཡིན།

སྦྱོར་སྒྲོལ། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་བོད་དུ་མ་བྱོན་གོང་། པཎྜི་ཏ་ཤམ་ཐབས་སྔོན་པོ་ཅན་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་བྱུང་ནས། བུད་མེད་ལ་འཁྲིགས་པ་སྤྱོད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། དགྲ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་གསོད་པ་ལ་སྒྲོལ་བ་ཞེས་སྦྱོར་སྒྲོལ་དུ་གྲགས་པའི་ཆོས་ལོག་ཅིག སྤྱིར་བཏང་སྦྱོར་སྒྲོལ་གྱི་སྤྱོད་པ་འདི་རྩིང་སྤྱོད་དང་འཆལ་སྤྱོད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༡༥༣ལས། དེའི་དུས་ན་དབུས་གཙང་ན་སྡོམ་པ་དང་བཤད་ཉན་བཀའ་ཆད་དེ་མེད་ཅིང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཉེར་པ་ཤམ་ཐབས་གོང་བ་ཅན་གྱོན་པ་ལ་མིང་གནས་བརྟན་དགྲ་བཅོམ་ཟེར་བས་བྱེད། སྡོམ་པ་སྲུང་ཟེར་ནས་དབྱར་ཟླ་གསུམ་རྩ་བཞི་སྣ་ཡུད་ལ་སྲུང་། དགག་དབྱེ་བྱེད་ཟེར་ནས་དེ་ནས་མི་སྲུང་ངོ་། །སྔགས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱུད་དོན་མ་རྟོགས་པར་སྦྱོར་སྒྲོལ་ལ་སོགས་ལོག་པར་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་དང་། (ཡང་ཤོག་གྲངས་༣༠༠ལས) དེས་ལྷ་བླ་ཡེ་ཤེས་འོད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ཤེས་ཀྱང་། སྔགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་སྒྲོལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ལོག་གིས་བཀའ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་ཏེ། རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཁྲེའུ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་བཙངས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཆོས་སློབ་ཏུ་བཏང་། ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེབ་སྔོན་ལས། སྔགས་ལ་སྦྱོར་སྒྲོལ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་སྤྱོད་པ་མང་པོ་སྣང་བ་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཇོ་བོ་རྗེ་དེ་སྤྱན་འདྲེངས་ན། ལོག་པ་དེ་རྣམས་སུན་དབྱུང་བར་ནུས་ཤིང་། བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་ཞིག་འོང་བར་དགོངས་ནས་ཡོད་པ་

ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་ཚད་ལྡན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆེས་མང་པོའི་ནང་དེ་ལྟར་དུ་གསལ་ལོ། །

སྒྱུར་ཧིད། འདི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་རོལ་དུ་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་མཁན་གྱི་Chin or Juchen dynasty (sometimes it is Written Jurchen) ཆིན་ནམ་ཇུ་ཆེན་ (སྐབས་རེར་ཇུར་ཆེན་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་ངོ་) རྒྱལ་རབས་ཞེས་ཡོད་པ་དེའི་རྒྱལ་བརྒྱུད་ཅིག་མིན་ནམ་སྙམ། ཇུར་ཆེན་འདི་ཕལ་ཆེར་སོག་རིགས་ཤིག་ཡིན་འདུག་སྙམ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༥༥༥ལས། རྗེ་(པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན) འདིས་ནོར་འཛིན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤེལ་བར་མཛད་ཅིང་ལྷག་པར་དབང་ཕྱོགས་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྟོབས་མངའ་ཐང་ཆེ་བས་ཕྱོགས་དེར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་པ་སྔོན་དུས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་མངགས་ཏེ་ཅུང་ཟད་དར་བར་བྱུང་ནའང་དུས་ཕྱིས་དར་ཆ་ཆུང་བས་ཐབས་ཚུལ་ཧི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་དར་བར་བྱ་སྙམ་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ན་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ལ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བཀའ་བབ་ཡོད་པར་གཟིགས་ནས་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་བཀས་མངགས་ཏེ་སྒྱུར་ཧིད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཞིབ་བཀོད་ཀྱི་ཕྱག་དམ་རྟེན་སྣྲགས་གནང་སྟེ་བཏང་བར་འཕྲིན་ལས་དུས་སུ་བབ་སྟེ” སྒྱུར་ཧིད” ཀྱི་རྒྱལ་པོས་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་གུས་པས་བཀུར་ཏེ་ཕྱོགས་དེར་འཛམ་མགོན་བསྟན་པ་གསར་དུ་བཙུགས་པས་སྒྱུར་ཧིད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་ཆེས་ཆེར་རྒྱས་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་སྲིད་ལ་འཁོད་ནས” དབང་ཕྱོགས” སུ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་པ་ཆེས་ཆེར་དར་བར་བྱས་ཤིང་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་སླར་བོད་དུ་བྱོན་པའི་ཚེ་གོང་མའི་རྒྱལ་པོས་རྗེ་འདི་པ་དང་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ (རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ) པ་གཉིས་ཀ་ལ་གུས་འདུད་བླ་མེད་མཛད། མངགས་འོས་གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་གསེར་ཡིག་གནང་བ་བྱུང་། ༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༢༥༧ལས”ཇུར་ཆིད”ཅེས་བྲིས་སྣང་། དེ་

ཉིད་ལས། ལྷུགས་འབྲུག་ལོ་དཔོན་སློབ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སེ་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ལ"'དྲུར་ཆིད"རྒྱལ་པོ་འདི་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡོད་འདུག་པས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱིན་བདག་ལ་ཨེ་ཁུགས་ལྟོས་གསུངས་རྫོངས་བདའ་གནང་སོང་བའི་ཞབས་མཐུད་བྱས་ཏེ་བོག་ཏོ་རྒྱལ་པོར་ཡི་གེ་རྟེན་སྤྲགས་བསྐུར་བ་རྒྱལ་པོའི་གམ་ནས་གེགས་མེད་དུ་ཕྱིར་འཁོར།

སྦྱོར་སྤྱོད་ཡན་ལག་བཅུ་ལྡན། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྙེན་པའི་སྦྱོར་བའི་སྤྱོད་པ་བཅུ་ནི། སྦྱོར་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་ སྔགས་པ་སྒྲུབ་པ་པོ། རང་སྔགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ལྷ། གཡོག་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་མཆོག ལྟོང་རོས་ལ་སོགས་པའི་རྫས། སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས། དབུས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཕྱོགས། རི་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་གཞིའི་གནས། དཔྱིད་ཟླ་དང་སྟོ་དྲོ་ལ་སོགས་པའི་དུས། རི་མོ་དང་ བླུགས་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་རྫོགས་པའི་ལྷ། འཇིགས་པ་མེད་ཅིང་སྙན་ཆེ་བའི་སེམས་སྟོབས་ཏེ་ཡན་ལག་བཅུ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པ་བྱ་བར་དཔུང་བཟང་ལས་གསུངས་སོ། །

སྦྱོར་བ། (སྦྱར་བའི་དཔེ་ར་བ) 1 ཐབས། རྒྱུ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྒྲུབ་བྱེད་རྟགས། རིགས་པ། རྟོགས་སྦྱོར་ལ་སྦྱོར་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། རྟགས་སུ་སྦྱོར་བ་སྟེ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །3 སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་ངག ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་ངག་བཀོད་ནས་ལོག་རྟོག་བཟློག་ལུགས་འདི་གལ་ཆེ་བས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 བསྡེབས་ནས་སྦྲུན་པ། ཕན་ཚུན་སྒྲིག་པ། 5 རྩོལ་བ། སྦྱོར་བྱུང་ཞེས་པ་དང་། དགེ་བ་མཐར་ཕྱིན་ཁྱོད་ལ་ནི། །སྦྱོར་བ་ལས་བྱུང་ཅི་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 6 ཕན་ཚུན་སྤྲོད་པ། ཐལ་མོ་སྦྱར། མཚམས་སྦྱོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 སྦྱིན་པ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷས། འགྲོ་བ་ཀུང་ཟད་ནར་མའི་ཟས་སྦྱོར་བ། །སྐད་ཅིག་ཟས་ཙམ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། །བརྙས་བཅས་ཉིན་ཕྱེད་འབྲངས་པར་བྱེད་པ་ཡང་། །དགེ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྐྱེ་བོས་བཀུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །8 སྤྱོད་ལམ། སྦྱོར་བ་དམན་པ་བཀུར་སྡེ་མི་བྱེད་པར་བརྙས་པ་དང་བཅས་པས་ཟས་སྦྱིན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་

ལྔ་བྱུ། 9 བྱ་བ། བསམ་སྦྱོར་ཞེས་པ་ལྔ་བྱུ། q འཁྲིད་པའམ་སྐྱེལ་བར་བྱེད་པ། སྡུག་ལ་སྦྱོར་ཞེས་པ་ལྔ་བྱུ།

སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག སོར་སྡུད། བསམ་གཏན། སྲོག་རྩོལ། འཛིན་པ། རྗེས་དྲན། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་དང་དྲུག རྗེའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་ལས། སོ་སོར་སྡུད་དང་བསམ་གཏན་སྲོག་རྩོལ་དང་། །འཛིན་པ་རྗེས་དྲན་ཏིང་འཛིན་ཡན་ལག་དྲུག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་ཅེས་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་དྲུག་གམ། ལྔའམ། བཞིར་གསུངས་པ་རྣམས་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། སོར་བསམ་གཉིས་ལུས་དབེན། སྲོག་རྩོལ་ངག་དབེན། འཛིན་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ། རྗེས་དྲན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གིས་བསྡུས་པའོ། །འདི་སྐོར་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་སོགས་ན་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པ་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་ཞུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྣང་ཆ༢༣༢ནའང་དེའི་སྐོར་བཞུགས་པས་དེར་གཟིགས།

སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་རིམ་ལྡུས་བསྡུས་ཚུལ། དེའི་ཚུལ་གོང་དུ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཅེས་པའི་ཟིན་དུ་གཟིགས།

སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག ལམ་རིམ་བསྒོམ་པའི་སྔོན་འགྲོའི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་དྲུག་ནི། དང་པོ་གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱས་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་དགྲམ་པ། (འདུལ་བ་ལུང་གཞི་གླེགས་བམ་ʃག་པ༽ལས། ཕྱག་དར་བྱེད་པ་ལ་ནི་ཕན་ཡོན་ལྔ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་ཉིད་སེམས་དང་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་སེམས་དང་བར་འགྱུར་བ་དང་། ལྷ་རྣམས་ཡིད་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། མཛེས་པར་འགྱུར་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སོགས་པ་དང་། ལུས་ཞིག་ནས་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྷ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ) གཉིས་པ་མཆོད་པ་གཡོ་མེད་པར་བཅལ་ལ་བཀོད་པ་མཛེས་པར་བཤམ་པ། གསུམ་པ་སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་ལྡན་དུ་འཁོད་དེ་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ངང་ནས་སྐྱབས་སེམས་སོགས་བྱ་བ། བཞི་པ་ཚོགས་ཞིང་གསལ་འདེབས་པ། ལྔ་པ་བསག་སྦྱང་གི་

གནད་འདུས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཇལ་དང་བཅས་པ་འབུལ་བ། ཐུག་པ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་མན་ངག་བཞིན་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་ངེས་སུ་བྱ་བ་དང་ཐུག་གོ།

སྦྱོར་བའི་ལུང་བ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་གིས་རྐུ་བར་འདོད་པས་མཐར་ཐུག་གི་སྤུ་རོལ་དུ། བརྐུ་བྱའི་རྫས་ལ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་པའི་ལྟུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པས་ན་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཕམ་ལྷག་སོགས་ལ་འཇུག་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ལུས་ངག་གང་རུང་དུ་ཐོན་ན་ཕམ་པ་དངོས་གཞི་ལ་མ་རེག་བར་དུ་སྦྱོར་བའི་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ཞིབ་པར་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བའི་ལྟུང་བ། (འདུལ་བ) ལུས་ངག་ཏུ་མ་ཐོན་ཀྱང་རྐུ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ན་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། བཏགས་པ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ལུས་ངག་ཏུ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི་ལུས་ངག་ཏུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྐུ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། དགེ་སློང་གིས་རྐུ་བར་འདོད་པས་ཁྲི་ལས་ལྡང་བ་ནས་གོམ་པ་འདོར་བ་བྱེད་ཅིང་། བརྐུ་བྱའི་རྫས་ལ་ནོམ་ཉུག་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཟེར། ནོམ་པའི་སྤུ་རོལ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་བཏགས་པ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་བཏགས་པ་བ་དང་། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་བཏགས་པ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་བྱེད་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྐུ་བའི་འདུན་པ་ལོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཐར་མ་ཐུག་པའི་སྔོ་ནས་སྦྱོར་བ་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བས་ན་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་ཀྱང་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས་ན་བཏགས་པ་བ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷ་རྫས་རིན་ཐང་མ་ཚང་བ་བརྐུས་པས་ཐོབ་བློ་

སྐྱེས་པ་སྤྱིར་བཏང་ལྟ་བུ་སྟེ། ཡན་ལག་གཉིས་མ་ཚང་ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའོ། །དེ་ནི་མཐར་ཐུག་པས་ན་དངོས་གཞིའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རང་གི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་པ་དང་ལྡུང་བ་ངོ་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པས་ན་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་མིང་བཏགས་ཀྱང་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས་ན་བཏགས་པ་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལྟར་རོ། །

སྦྱོར་བྱུང་། རྩོལ་བྱུང་།

སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག སྟན་ཐོག་གཅིག་གམ་མཉམ་གཞག་ཐུན་གཅིག་ལ་མཐོང་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་སྦྱོར་ལམ།

སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ། སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པའི་གང་ཟག

སྦྲ། 1 གཡག་རྩིད་ལས་བཏགས་པའི་གོས་རྒྱབ་ཅིག 2 སྦྲ་གུར། འབྲོག་པའི་སྦྲ་གུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བརྗོད་ཚེ་ར་བཏགས་སྦྱངས་ཏེ་བརྗོད།

སྦྲ་ཧྲི་དགེ་བཤེས། བྲ་ཧྲི་དགེ་བཤེས་དང་འདྲ།

སྦྲ་ནག་ཞོལ། ལྷ་སའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་སྤར་ཁམས་པ་ཇ་ཚོང་པ་རྣམས་སྦྲ་གུར་ཕུབ་སྟེ་སྡོད་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་མིང་། ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༼༢ན་གསལ།

སྦྲང་ཆང་། (འདུལ་བ) སྦྲང་རྩི་ལས་བྱུང་བའི་ཆང་།

སྦྲང་ཐ། སྦྲང་བུའི་མིང་།

སྦྲང་བུ། མི་གཙང་བ་ལ་འཁོར་བའི་གཡོག་ལྡན་གྱི་སྲོག་ཆགས་ཤིག ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་fly/flies ཟེར་བ་དེའོ། །

སྦྲང་མ། 1 སྦྲང་རྩི་གསོག་མཁན་གྱི་གཤོག་ལྡན་གྱི་སྲོག་ཆགས་ཤིག འདི་ལ་བུང་བ་ཟེར། ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་སྦྲང་མ་ལ་བུང་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་བེད་སྤྱོད་བྱས་འདུག སྦྲང་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "བྷྲ་མ་ར" ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་པར་སེམས། འདི་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བས་bee/honeybee ཟེར། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས།

ར་ཡིག་གཉིས་པ་མི་ཏོག་འཕྲུང་། །སྦྲང་རྩིའི་བརྟུལ་ཞུགས་སྦྲང་རྩི་སྲུང་། །སྦྲང་རྩི་སྐྱོང་དང་སྦྲང་རྩི་འདོད། །སྦྲང་རྩིའི་དྲི་སྲུང་གེ་སར་སྤྱོད། །རྟུལ་ཉལ་མེ་ཏོག་འཁོར་བ་དང་། །མེ་ཏོག་ཟས་ཅན་མེ་ཏོག་འདྲུག །ཀང་དྲུག་ཟླྀཀྵ་བྷྲ་མ་ར། །ཉམ་ཆུང་དབང་པོ་གསུམ་སྒྲ་དང་། །བཅུད་འཛིན་བཅུད་སྤྲིན་བཅུད་བརྟུལ་ཞུགས། །མི་གནས་འཁོར་འགྲོ་གེ་སར་འཛིན།། རྟུལ་འཆང་རི་སྐྱེས་སྤོས་ངད་ལྡན། །རོ་སྲུང་མེ་ཏོག་སྲུང་བ་དང་། །མེ་ཏོག་ལ་རྩེ་མཆོག་ཏུ་དགའ། །སྦྲང་རྩི་སྤྱོད་བྱེད་སྦྲང་རྩི་འདོད། །སྦྲང་རྩིའི་ཟས་ཅན་སྦྲང་རྩི་སྐྱེས། །སྦྲང་བུ་སྦྲང་མ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས། མངོན་བརྗོད་རྒྱ་མཚོ་ཆུ་ཐིགས་སུའང་འདི་ཙུང་བསྡུས་ཙམ་ཞིག་སྣང་། དོགས་གཅོད། གོང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་ལུང་དེར་ "སྦྲང་རྩི་འདོད" ཅེས་པ་འདི་ལན་གཉིས་འབྱུང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །2 སྦྲང་བུ། མི་གཙང་བ་དང་ཤ་སོགས་ལ་འཁོར་བའི་གཡོག་ལྡན་གྱི་སྲོག་ཆགས་ཤིག ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་fly/flies ཟེར་བ་དེའོ། །

སྦྲང་རྩི། སྦྲང་མས་བསགས་པའི་མེ་ཏོག་གི་བཅུ་བཅུད་མངར་མོ།

སྦྲང་རྩི་བླུགས་པའི་སྤྲ་གྲི། སྤྲ་གྲི་རྣོན་པོའི་ཁ་ལ་སྦྲང་རྩི་བླུགས་ནས་བལྡགས་ན་ལྕེ་གསོད་པ་ལྟར། ཕྱི་ལྟར་དུ་ཕན་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་དོན་ལ་གནོད་པ་ཧ་ཆང་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་དཔེ་ཞིག ་༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཟུང་བསླབ་བྱ་ལས། བཙོས་མའི་ལྟར་སྣང་གྲོགས་སུ་རློམ་པ་རྣམས། །སྦྲང་རྩི་ཟླུགས་པའི་སྤྲ་གྲི་དང་མཚུངས་པས། །ཁ་མཛེས་ཁོང་གྲིམས་བཙན་པོའི་གོ་ཆ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྦྲང་རྩིའི་དགྲ། (མངོན་བརྗོད) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༧༥༩བ༣ལས། ལྷ་མ་ཡིན་སྦྲང་རྩི་ཞེས་བྱ་བའི་དགྲ་ཡིན་པས་སྦྲང་རྩིའི་དགྲའོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

སྦྲང་རྩིའི་བུ། (མངོན་བརྗོད) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༧༥༨བ༢ལས། སྐྱེས་བུ་སྦྲང་རྩི་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་ལས་བརྒྱུད་ནས་བྱུང་བས་སྦྲང་རྩིའི་བུ་ཞེས་གྲགས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲུམ་མ། ཕྲུག་གུ་སྐྱེ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་བུད་མེད། མངལ་དུ་ཕྲུག་གུ་ཆགས་པའི་བུད་མེད། མངལ་ན་ཕྲུག་གུ་ཡོད་པའི་བུད་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། སེམས་ཅན་ཞུགས་མ། ལུས་ལྕི་མ། མངལ་ཆགས་མ། ནང་ལྡན་མ། སྙིང་པོ་ལྡན་མ་བཅས་སོ། །མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲུལ་དུ་བཟླས། འཁོར་ཨོཾ་དང་མཇུག་ཏུ་སྭཱ་ཧཱ་ཡོད་པའི་སྔགས་ཕྲེང་ལ་སྤྲུལ་ཞེས་བྱ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྔགས་བཟློ་བ་ལ་སྤྲུལ་བཟླས་ཟེར་ཏེ། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཨོཾ་དང་མཐར་སྭཱ་ཧཱ་ཡོད་པའི་སྤྲུལ་དང་། ཨོཾ་ཡོད་ལ་སྭཱ་ཧཱ་མེད་པའི་མཇུག་མེད་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པའི་མགོ་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་མེད་པའི་བཏུས་པ་ཞེས་བཞི་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐོག་མར་ཨོཾ་དང་མཐར་སྭཱ་ཧཱ་ཡོད་པའི་གཟུངས་སྔགས་ལ་སྤྲུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྡོའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། ཐོག་མར་ཨོཾ་གདེངས་ཀ་དང་འདྲ་བ་དང་། བར་དུ་སྤྲུལ་གྱི་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། མཐར་སྭཱ་ཧཱ་མཇུག་མ་ལྟ་བུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྤྲུས་པ། གཉེན་པོར་གྱུར་པ།

སྤྲེབས་པ། རེངས་པའམ། རེངས་རེངས་པོར་གྱུར་པའི་དོན།

༼ མ ༽

མ་སྐྱེས་དགྲ། (འདུལ་བ) <ཨཛྟ་ཤ་ཏྲུ> རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲ་ལ་གཟིགས།

མ་སྐྱེས་དགྲའི་འགྱོད་པ་བསལ་བའི་མདོ། ཨཱརྱ་ཨཛྟ་ཤ་ཏྲུ་ཀཽཀྲྀཏྱ་བི་ནོ་ད་ན་ནཱ་མ་མཧཱ་ཡཱ་ན་སཱུ་ཏྲ། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་མ་སྐྱེས་དགྲའི་འགྱོད་པ་བསལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། འདི་སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་མདོ་སྡེ་༼ ཚ ༽པའི་༢༧༧བ༢ནས། ༢༨༧བ༧བར་བཞུགས། མ་སྐྱེས་དགྲའི་འགྱོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་དངོས་གཞི་བམ་པོ་གསུམ་པ་ཤོག་གྲངས་༢༣ ༣ན་༢ན་བཞུགས་སོ། །གཞན་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ། སཱ་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ། སོར་ཕྲེང་ལ་ཕན་པའི་མདོ། གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོར་གདམས་པའི་མདོ། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྦས་ཀྱི་མདོ་སོགས་མཉམ་དུ་བཞུགས།

མ་སྐྱེས་པ། 1 རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ། འདུས་མ་བྱས། 2 སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། འབྲས་བུ་རང་གི་ངོས་ནས་མ་སྐྱེས་པས་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ།

མ་བསྒོས་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཉེར་གཅིག་པ། མ་བསྒོས་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གང་དགེ་སློང་མའི་སྟོན་པར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྒོས་པ་མ་ཡིན་པས་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་མ་བསྒོས་པར་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་ཆགས་པའི་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་རང་རིགས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གནོད་པའོ། །

མ་ཁོལ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ། རྟ་དབྱངས། ཐུབ་དཀའ། ཐུབ་དཀའ་ནག་པོ། མ་ཁོལ། ཕ་ཁོལ། ཆོས་

ལྷུན་རབ་འབྱོར། མ་ཧེ་ཤི་ཏ་རྣམས་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས། ཁོང་པ་མ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པས་མ་ཁོལ་དང་པ་ཁོལ་ཞེས་གྲགས་སོ། །འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༧ན་གསལ།

མ་ག་དྷ། (ལེགས་སྦྱར) 1 སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོའི་ཆབ་འོག་གི་ཡུལ། ཤར་དུ་ཨངྒའི་ཕྱེད། (དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཤར་དུ་ཨང་གའི་ཕྱེད་ཅེས་པ་མི་འགྲིག་སྟེ་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་ཨང་གའི་རྒྱལ་པོ་བསད་ནས་ཨང་ག་ཡུལ་ཡོངས་རྫོགས་མངའ་ཞབས་སུ་བཙུག་པའི་སྐོར། འདུལ་ལུང་གཞི་༼ ཀ ༽༨ན༣ལས་གསུངས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་ཨང་གའི་རྒྱལ་པོ་བསད་དེ་གྲོང་ཁྱེར་ཙམ་པ་རང་གི་ལག་ཏུ་ཐོབ་ནས། ཞེས་སོགས་ནས། དེ་ནས་གཞོན་ནུ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་ཡུལ་ཨང་ག་དག་ཏུ་རྒྱལ་སྲིད་འབྱོར་བ་རྒྱས་པ་བདེ་བ་ལོ་ལེགས་པ་སྐྱེ་བོ་དང་མི་མང་པོས་གང་བ་བྱེད་དུ་བཙུག་གོ །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ) ལྷོར་གཱ་ཡ། ནུབ་ཏུ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི། བྱང་དུ་གནས་བཅད་པའི་དབུས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་མིང་ངོ་། །དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། བསྒྱུར་ན་དབུས་འགྱུར་འཚང་ཞེས་བྱ་སྟེ། མ་ནི་མ་དྷྱ་སྟེ། དབུས། ག་ནི་ག་ཏ་སྟེ། གྱུར་པ། དྷ་ནི་དྷེ་ར་སྟེ། འཚང་བ། ཞེས་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས་ཀྱང་། མ་ག་དྷ་ཞེས་དབུས་འགྱུར་འཚང་དུ་གྲགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མ་ག་དྷ་ནི་རིགས་ཀྱི་མིང་ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་དག་གནས་པའི་ཡུལ་ལ་མ་ག་དྷ་ཞེས་ཐོགས་སོ། །ཨངྒ་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མ་ག་དྷ་དག་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་ག་དྷ་ཞེས་པའི་མི་རྒྱལ་རིགས་རྣམས་གནས་པའི་ཡུལ་མ་ག་དྷ་ཞེས་བྱ་བ་དག་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། ཨཾ་གཱའམ། ཨངྒ་ཞེས་པ་Encyclopaedia Britainnica 2002 ཞེས་པའི་སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ནང་ (Anga) ཞེས་པ་བི་ཧཱར་གྱི་མངའ་

སྡེའི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ལ་ཡོད། ཨཾ་ནི། དེང་སང་ Bhagalpur ཞེས་པའི་རྫོང་དེ་ཡིན་པར་འགའ་ཞིག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱེད) སྟོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོའམ་བིམྦི་སཱ་རས་རྫོང་དེ་མ་ག་དྷའི་ཁོངས་སུ་བཙུད་ཅེས་གསལ། (འདུལ་བ་ལུང་དུའང་དེ་ལྟར་གསལ་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་གླེགས་བམ་དང་པོའི་ནང་། མ་ག་དྷའི་རྒྱལ་པོ་པདྨ་ཆེན་པོས། གཞོན་ནུ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་དཔུང་གྲོགས་སུ་བསྐྱེན་ནས། ཨཾ་གའི་རྒྱལ་པོ་བསད་དེ་ཨཾ་ག་དང་དེའི་གྲོང་ཁྱེར་གཙོ་བོ་ཙམ་པ་ཡང་དེའི་མངའ་འོག་ཏུ་བསྡུས་ཚུལ་གསུངས་སོ) དེ་ལྟར་ན་མ་ག་དྷ་ཞེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་བི་ཧཱར་གྱི་དབུས་དང་ལྷོ་ནུབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་དེ་ཙམ་མིན་པར་ཡི་ཧཱར་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ཡང་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་ཞེད་མཁན་ཡང་ཡོད། སྔར་ཡང་ཕྱིས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཙནྡྲ་གུཔྟ་Chandragupta སྐྱེ་ཟླ་བ་སྦས་པ་དང་། དེའི་བུ་ཚ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་Ashoka སོགས་རྒྱལ་བརྒྱུད་སྟོབས་ཆེན་རིམ་པར་བྱོན་ཏེ་མ་ག་དྷ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྲིད་ས་ཁོངས་དེ་བས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་རུ་སོང་ཡོད་པའི་ཚོད་དཔག་བྱེད། མ་ག་དྷའི་སྐོར་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་བྱོན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་པ་Fa-Hsien དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བྱོན་པའི་ཐང་ཟན་ཙང་Hsuan Tsang རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཡིག travel diaries ནང་འཁོད་ཡོད་པར་བཤད། རྒྱ་གར་གྱི་ཧེ་རྡུའི་རྣམ་ཏའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་། མ་ཧཱ་བྷཱ་ར་ཏའི་ (དཔའ་བོའི་བྱུང་རབས) གཉིས་སུའང་མ་ག་དྷ་ཞེས་པའི་མིང་འབྱུང་བར་བཤད་དོ། །3 ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། མ་ག་དྷ་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་སྲིད་ཅིག་ཡིན་ལ། དེང་སང་གི་Bihar བི་ཧཱར་མངའ་སྡེ། འཇར་ཁན་ད་Jharkhand མངའ་སྡེ། ཨཱུ་ཏྟ་ར་པྲ་སོགས་ཡི་ཧཱར་གྱི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་བྱང་ཕྱོགས་མངའ་སྡེའི་ Uttar Pradesh ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་མ་ག་དྷ་ཟེར་གྱི་ཡོད་པའི་ཚོད་དཔག་བྱེད་མཁན་འདུག་ཀྱང་འཐད་པར་མ་མཐོང་།

༽༢༥༨བ༧ལས་བཞུགས་ཤིང་། མདོ་སྡེ་༼ ཏ ༽པའི་ནང་དུའང་བཞུགས་སོ། །འདིར་རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་རྨི་ལྟས་བཅུའི་སྐོར་གསུངས་སོ། །

མ་གུས་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་བརྒྱད་པ། མ་གུས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་དང་། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་དང་དགེ་འདུན་གྱི་ཐ་སྙད་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བའི་གསུང་ཆོས་དང་ལྡན་པ་བདག་ལ་བསྒོ་བའི་དོན་ལ་བཤད་སྨྲ་མེད་པར་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་འགལ་བར་བྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གླང་ཆེན་ལྷས་ཀྱི་བདག་པོའི་བུ་དགེ་སློང་ནག་པོས་དགེ་འདུན་གྱི་བཀའ་ལ་མ་གུས་པར་བྱས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་དགག་བྱར་འགྱུར་བ་དང་། རང་རིགས་ཀྱི་སེམས་བདེ་བ་ལ་གནོད་པའོ། །

མ་གྲངས་གྲོལ་བ། 1 སྐྱེ་བོ་ཕོངས་བག་ཅན། སྐྱེ་བོ་མ་དུལ་བ། 2 ཐུག་གུ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་གནས་ཀྱི་མིང་དུའང་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། མ་གྲངས་པ་ནི་ཕོངས་བག་དང་། མ་དུལ་བ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། གྲོལ་བ་ནི་མ་བསྡམས་པའམ་ཞིག་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་མདུད་པ་གྲོལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བྱང་རྒྱལ་བག་མེད་དམ། རང་ཡན་དུ་སོང་བའམ་རེངས་པའི་དོན་ནོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། མ་གྲངས་གྲོལ་བའི་ཁྲིད་གནས་ན། །ཁྲིམས་ཏེ་རྨ་ཡི་བག་བྱེད་བཞིན། །སྐྱེ་བོ་ངན་ཁྲིད་གནས་པས་ཀྱང་། །སེམས་ཀྱི་རྨ་འདི་རྟག་ཏུ་བསྲུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་༢༣༨ལས། མ་གྲངས་གྲོལ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དོད་གཅིག་ལ་བོད་སྐད་གཉིས་སུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པས་མ་གྲངས། རྣམ་པར་གཡེངས་པས་གྲོལ་བ་སྟེ་མ་བསྡམས་པར་སྤྱོད་པ་རང་ཡན་དུ་སོང་བའི་བྱིས་པ་ཅབ་ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བུ་སྟོན་སོགས་གསུང་ངོ་། །དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། མ་གྲངས་པ་ནི་རླངས་པ་མ་ཡོལ་བ་སྟེ་ཤེད་མ་བྱེ་བའི་དོན་གྱི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་ལ་གྲོལ་བ་ནི་བྱང་རྒྱལ་དུ་

བག་མེད་པར་སྤྱོད་པས་མི་སྲུན་པའི་དོན་ཏེ། ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་ཀྱིས། མ་དྲངས་དྲོལ་བ་ཞེས་གསུང་ཡང་། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་ཊཱི་ཀ། ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཊཱི་ཀ། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་ཊཱི་ཀ་སོགས་གཞུང་མང་པོར་མ་གྲངས་གྲོལ་བ་ཞེས་འབྱུང་ངོ༌། །

མ་རྒྱུད། འོད་གསལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཀུནྡ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་ཡས་བབས་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལོག་པའི་མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྟ་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་ལས་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་སྐུ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་སྐུ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་འདི་ནི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྟོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་མ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །མཚན་གཞི་ནི། བདེ་མཆོག གྱི་རྩ་རྒྱུད་ལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུའོ། །མ་རྒྱུད་ལ་དྲུང་ཕྱུར་གཅིག་དང་བྱེ་བ་ཕྲག་དྲུག་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་བདེ་མཆོག་གི་རྟོགས་རིམ་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་སྙེ་མ་༨༡ན༣ལས། ཁྱད་པར་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡི་རྒྱུད། །དྲུང་ཕྱུར་གཅིག་དང་བྱེ་བ་ཕྲག་དྲུག་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་བསྒྲལ་བ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚིག་ལས། སེམས་ཅན་མ་བསྒྲལ་བ་ཞེས་སོགས་གསུམ་གྱི་དོན་ལ། ཉོན་མོངས་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བར་

བགྱིའོ། །ཤེས་སྒྲིབ་ལས་མ་གྲོལ་བ་རྣམས་གྲོལ་བར་བགྱིའོ། །ངན་སོང་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བར་བགྱིའོ། །ཞེས་སྨྲོ་ར། འདི་མན་སྔེ་དང་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པའོ། །རྗེའི་གསུང་གསང་འདུས་དཀའ་གནད་ཟིན་བྲིས་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། ཡང་ན། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ། ཤེས་སྒྲིབ་ལས་མ་གྲོལ་བ་རྣམས་གྲོལ་བ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཞེས་སྨྲོ་ར་བ་ནི་རྗེའི་རྩ་ལྟུང་རྣམ་བཤད་དང་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ལས་གསུངས་པར་བཤད་ཅིང་། ཡང་ན། རྗེ་སྣམ་པོ་བས། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་རྣམས་དེ་ལས་བསྒྲལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བའི་ལྟུགས་སྒྲོག་ལྟ་བུ་ལས་མ་གྲོལ་བ་རྣམས་དེ་ལས་གྲོལ་བ་དང་། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བགྱིའོ། །ཞེས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །ཡང་། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་དང་། བདེ་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དང་། སྒྲིབ་གཉིས་ལས་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཞེས་སྨྲོ་ར་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་དང་། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཞེས་དང་། འཁོར་བ་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ལས་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཞེས་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་ལས་མ་བསྒྲལ་བ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ལས་མ་གྲོལ་བ་དང་། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་དབུགས་མ་ཕྱིན་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་། གསུམ་པོ་དེ་དག་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྨྲོ་ར་ཚུལ་གསུམ་དང་། དཀྱུགས་ཏེ་སྨྲོ་ར་ཚུལ་གསུམ་སོགས་མཁས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་ངོ་། །

མ་ངེས་པའི་འཆི་ལྟས་ལྔ། འདོད་ལྷའི་མ་ངེས་པའི་འཆི་ལྟས་ལྔ་ནི། གོས་རྒྱན་ལས་སྒྲ་མི་སྙན་པ་འབྱུང་བ། ལུས་ཀྱི་འོད་ཆུང་བ། ལུས་ལ་ཁྲུས་ཆུ་ཆགས་པ། ཡུལ་གཅིག་ལ་ཆགས་པ།

མིག་གི་རྫི་མ་འབྲབ་པ་སྟེ་ལྔོ། །འདོད་ལྷའི་འཆི་ལྟས་ལྔ་ལ་གཟིགས། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

མ་ཅིག་ལབ་སྒྲོན། གཅོད་ཀྱི་གདམས་པའི་མཛོད་འཛིན་བོད་ཀྱི་གྲུབ་ཐོབ་མ་གྲགས་ཅན་མ་ཅིག་ལབ་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ནི། ཟླ་ལོ་ཙྪ་བ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་བཞེས་ཤིང་ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་སྟེ་ཐང་དུ་སྐུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ལྔ་སོང་བ་ན་མ་ཅིག་འདི་འཁྲུངས། རྣལ་འབྱོར་མ་དེ་ཉིད་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་སོགས་ནས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་མི་མོའི་གཟུགས་སུ་བྱོན་པ་སྟེ། སྐུ་ལུས་ལ་སྤྱི་ར་པདྨ་ཅན་གྱི་མཚན་རྣམས་དང་། ཁྱེ་བྲག་ཏུ་ལྟེ་བ་ན་པདྨ་དམར་པོ་རྩ་བ་གསུམ་པ། ཉུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་གསུམ་སྐོར་དུ་ཡོད་པས་ལྟེ་བར་སླེབས་པ། ཕྲག་སོ་གཉིས་ལ་གཡུང་དྲུང་རིས་རེ། རྣ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་དུང་པདྨ་ལྟར་འཁྱིལ་བ་རེ། ལྕེའི་འོག་ན་རལ་གྲི་ཨུཏྤལའི་མདོག་ཅན་ཧཱུྃ་ཡིག་གིས་མཚན་པ། སྨིན་མཚམས་ན་ཉི་ཟླའི་རྒྱལ་མཚན་འཁོར་ལོ་ཏོག་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་གོ། མ་ཅིག་འདི་ལོ་བཅུ་བཞི་བཞེས་པའི་ཚེ། ཡུལ་དེའི་སྐྱེས་པ་ཨ་བ་ལྷ་རྒྱལ་བྱ་བ་ཞིག་ལ་བག་མར་བཏང་བས། ཁྱིམ་མ་འདོད་དེ། ཁྱོ་ལ། ཁྱོད་རང་ཡང་ཆོས་གྱིས་ང་ཡང་ཆོས་བྱེད་བྱས་པས་ཉན་དུ་མ་བཏུབ་པས་སྐྱོ་བརྫུ་མཛད་དེ། དེ་ནས་བྲལ། ལོ་བཅུ་བདུན་ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བླ་མ་རྨའི་ཕྱག་རྒྱ་མ་མཛད། རྨས་རྒྱུད་དང་སྒྲུབ་ཐབས་མང་པོའང་ཁོང་ལ་བསླབས། ནམ་ཞིག་ཚེ་ན་བླ་མ་རྨ་ཡི་དམ་ལ་དབང་ལེན་པའི་རིག་མ་མཛད་པའི་ཚེ། བདེ་ཆེན་གྱི་དཔའ་བོ་བཅུ་དྲུག་དང་ཞིང་སྐྱོང་གི་མཁའ་འགྲོ་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཞལ་མཐོང་། རིག་མ་བརྒྱད་ཀའི་ཉམས་ཤར། བླ་མ་དང་རང་ཉིད་ཧེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་དུ་མཐོང་། ཟླ་བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཐིག་ལེའི་ཉམས་འབར། དེ་ཕྱིན་ཆད་བླ་མ་དང་རང་ཉིད་ཐ་མལ་དུ་ནམ་ཡང་མ་མཐོང་གསུང་། བླ་མའི་ཞལ་ནས་ལོ་བཞིར་མཚམས་ཆོད་ཅིག་གསུང་བ་བཞིན་བྱས་པས། རྨི་ལམ་དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མང་པོའི་ཞལ་མཐོང་། དེ་ནས་མཚམས་ཕྱེ་ལ་རི་ཁྲོད་དུ་སོང་ཞིག་གསུང་བ་བཞིན་བྱས་པས།

བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན། ཁྱད་པར་དུ་རྫོང་གོང་འོག་ལ་ཟླ་བ་བཞི་བཞི་བཞུགས་པའི་ཚེ་ཉི་ཟླ་འོག་ན་ནོན་པ། ལུས་གང་འདོད་དུ་སྤྲུལ་བསྒྱུར་ཤེས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱིད་གོ་བ། རླུང་གར་འདོད་དུ་འཛིངས་པ་སྟེ། དངོས་གྲུབ་བཞི་ཐོབ། དེ་ནས་ཆུ་ལོ་ཐ་བས་ཁྱུང་པོའི་ཐད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས། མ་ཅིག་གི་མིང་པོ་འཁོན་ཕུ་པ་ཉེ་གནས་སུ་ཁྲིད་དེ་ཤབ་ཏུ་བྱོན་ནས་ལོ་བཞི་བཙུ་ རྩ་དྲུག་བཞེས་པའི་ཚེ་གཞན་གྱིས་དུག་བྲངས་པས་གྲོངས། དེའི་ཚེ་མ་ཅིག་གིས་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་བཞེས། ཤབ་ཏུ་བྱོན་ནས་རྨའི་སྤྱུར་སྦྱོང་བ་སོགས་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། ལོ་གཅིག་ནས་བརྩམས་ནས་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བར་ཆད་དུ་གསལ་བ་བདུན་བྱུང་སྟེ་ཉིན་རེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྲུན་མ་ཙམ་རེ་ཉམས་པ་དང་། སྐུ་ལུས་ཤུ་བ་དང་འབྲུམ་བུས་ཁེངས་པ་དང་། སྤང་གྱི་བདེ་བ་ཤོར་བ་དང་། གཏོར་མ་བྱ་གཅན་གྱིས་མི་ཟ་བ་དང་། སྦྱིན་སྲེག་གི་མེ་མི་འབར་བ་དང་། ཐ་མལ་གྱི་ཆགས་པས་བཀྲུལ་བ་དང་། མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་འགྲོ་མ་ནུས་པ་རྣམས་བྱུང་། ཐབས་ལ་འདི་མ་བྱས་བྱ་བ་མེད་ཀྱང་མ་ཕན། མིང་པོ་རྗེ་འཁོན་ཕུ་བས་ཞབས་ཏོག་བྱས་ཏེ། དིང་རིར་ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཕྱིན། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཨེ་རྣལ་འབྱོར་མ་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་ནས་བར་ཆད་བདུན་བྱུང་ནས་འདུག་པ་གསུང་། དེ་ཁོ་ནར་ཞུར་མཆིས་པ་ལགས། ཞེས་ལན་ཞུས་པས། རྩ་བའི་བླ་མ་དང་དམ་ཚིག་ཉམས་འདུག་གསུང་། བླ་མ་རྨ་ལགས་ཏེ། དམ་ཚིག་ཉམས་པར་མ་ཚོར་ཞུས་པས། བླ་མའི་བཀའ་མ་བྱུང་བར་གཞན་གྱི་ལས་རྒྱ་བྱས་འདུག་པ། དམ་ཚིག་ཉམས་པའི་ཟས་ཟོས་ནས་འདུག་པ། ཁས་བླངས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཉམས་ན་འདུག་པ། བླ་མའི་བཞུགས་སྟན་བཏིང་འདུག་པ། བླ་མ་ལ་དབང་ཡོན་མ་ཕུལ་བར་འདུག་པ། དམ་རྫས་མ་བསྟེན་པར་འདུག་པ་གསུང་། ད་ཅི་ཕན་ཞུས་པས། ཐབས་ཡོད། ཚང་ཐོད་ཐོར་གང་དང་། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་བདུན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གདུང་ཞིག་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་སྟན་ཞིག་དང་། རྩ་བའི་བླ་མའི་ཞབས་རྗེས་རྣམས་ཁྱེར་ལ་ཤོག་ཅིག་གསུངས་པས། རྗེ་འཁོན་ཕུ་

བས་ཡུད་ཙམ་ཞིག་ལ་རྙེད་ནས་དམ་པའི་སྤྱན་སྔར་མཆིས་པས། རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་སྟན་ང་ལ་ཕུལ་གསུང་། བླ་མ་དང་མཉམ་པ་གསུམ་གྱི་ལས་རྒྱུ་གྱིས། རྟེན་ལ་སྐོར་བ་གྱིས་ལ་ཁྱེད་རང་ཁྲུས། བུ་མོ་བདུན་ཞབས་རྗེས་ལ་ཕུལ། བྱ་མོ་ནག་མོའི་སྒོང་མཚན་མར་བཙུག་ལུག་ཤ་དང་ཆང་ལ་མཆོད་པ་གྱིས། དུས་ཀྱི་ཕྱ་ཇ་མ་བཙག དམ་རྫས་ཀྱི་རྡུ་མ་མ་བཙད་གསུང་ནས། ཤ་དེ་ལ་དཔོན་གཡོག་བཙུ་ལ་ཟ་ཚད་རེ། ཆང་ཐོད་པོར་གང་པོ་ལ་ཧུབ་སྐོར་བྱས་པས་འཕུང་ཚད་རེ་བྱུང་སྐད། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་བརྩིགས་པ་དྲན་ནམ་གསུང་བ་ལ། ངས་མ་འཚལ་མི་ཤེས་མ་དྲན་ཞུས་པས། ཨེ་རྒྱལ་འཁོར་མ་འདི་ང་ལ་རྫུན་ཟེར་བར་འདུག དེ་ཙུག་བྱ་དགོས་པ་དེ་ང་མིན་གསུང་ནས་ཕྱག་བརྒྱབ་པས་བརྒྱལ་སྐད། དེ་སངས་པ་དང་ཨྰལ་ལེ་བ་རེ་ཤེས་པར་བྱུང་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཨེ་བདེན་གསུང་། དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མད་པར་འདུག དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་བདག་རང་གིས་མི་དྲན་པ་ཅི་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་བླ་མ་ལ་དབང་ཞུས་ནས་དབང་ཡོན་མ་ཕུལ་བར་འདུག་པ་གསུང་། བདག་གིས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཕུལ་བ་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱི་རིན་དུ་ཕ་དང་མིང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྲབ་དར་ལྷུག་ཅན་དང་རྟ་ནག་གཅིག་བསྐྱུད་ནས་གདའ་བ་གསུང་། བཀའ་བབས་ལགས་གསུང་བ་ཡིན་ཞུས་པ་ལ། ཁྱོད་ལ་བཀའ་བབས་ཡིན་ཀྱང་ཁོས་རིན་དུ་བཙུག་ནས་འདུག་པ་གསུང་། ད་འོ་ན་ཇི་ལྟར་བགྱི་ཞུས་པ་ལ། རིགས་བརྒྱུད་ཚོགས་སོགས། གདུང་ལ་འབུལ་བ་གྱིས། ས་འབུམ་ལ་ཞལ་བ་གྱིས། མར་མེ་ཐོང་གསུང་། དེ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་སྒོང་དེ་ཕྱུང་ལ་ང་ལ་ཐོང་ཞིག་གསུངས་པས། དེར་སྒོང་བྱུང་ཙ་ན་ནག་ཧྲང་གིས་སོང་འདུག་པས། དེ་ཡང་ཕར་གསང་ནས་བཤོགས་དང་གསུང་། བཤགས་པས་ནང་ནས་ཁྲག་ནག་ལྤྱིག་ལྤྱིག་པ་ཞིག་བྱུང་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དེ་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་མཚམས། ཉའི་གྲོངས་ཀས་མ་ཆལ་ཆིལ་ལ། སྔགས་པ་ནག་པོ་གནོད་སྦྱིན་བེ་བ་སྭ་ཧ་ལ་ཆོས་སྐྱོང་བྱེད་པ་ཞིག་གིས་ཁྱེར་ནས་འདུག་པས། ད་ངའི་རྟེན་འབྲེལ་འདིས་ཕན་ནས་འོང་ཞིག་གསུང་། ད་དུང་ང་དང་ཕྲད་དུ

ཤོག་གསུང་། དེར་བླ་མའི་རིགས་བརྒྱུད་ལ་ཚོགས་སོགས་གསུང་བས། ཕ་སྤྱན་པོ་རྗེ་སྲས་དཀར་ཡུ་བྲེ་བའི་བུ་རྨ་ཆུང་དགེ་བཤེས་ལ་གཡག་ཅིག་གིས་སྣ་དྲངས་པའི་འབུལ་བ་སྣ་བདུན་ཙམ་བྱས། གདུང་ལ་མར་མེ་བཙུགས། ཤབ་ཀྱི་འབུམ་པ་ལ་ཞལ་བ་བྱས། དཀོན་གཉེར་བཙུགས་པས། དེ་ནས་སྐྱ་ཁམས་ཤིན་ཏུ་བཟང་བས་དམ་པ་དེ་དྲིན་ཆེ་བར་དགོངས། གསེར་ཞོ་གསུམ། ཚོགས་འཁོར་བཟང་བ་ཞིག ཁྲ་རྟན་གྱི་བཞུགས་སྟན་རྣམས་ཉེ་གནས་མ་དབོན་མོ་བཙུན་ཆུང་མས་བྱས་ནས་སྐྱེལ་དུ་བྱོན་པས། དམ་པ་དིང་རིའི་ཟུར་ཁང་ན་བཞུགས་ནས་གདའ་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ངའི་གསེར་ཚུར་ཐོང་། ཚོགས་འདིར་གྱིས། དེ་ནས་འུ་ཅག་གཉིས་ལ་རིངས་པོ་ཡོད་གསུང་། དེར་ཚོགས་ལ་ཞུར་གསོལ་ནས། བཙུན་ཆུང་མའི་ལག་པ་ནས་གཟུང་ནས་བོན་པོ་ཀན་ཀོན་ལ་བཅོལ། རྣལ་འབྱོར་མ། འུ་ཅག་གཉིས་འདེང་ངོ་གསུང་ནས། བལ་ཡུལ་དུ་ར་མ་དོ་ལིའི་དུར་ཁྲོད་དུ་སླེབས་པ་སོགས་གནས་མང་པོར་རྣལ་འབྱོར་པ་གྲུབ་ཐོབ་མང་པོ་དང་མཇལ་ཞིང་སྐད་ཅིག་ལ་ཕྱིན། ལྷ་མང་པོའི་ཞལ་ཡང་གཟིགས། ཕྱིར་དིང་རིར་འཁོར་དུས་ཞག་བཅུ་དགུ་ལོན། དུས་ཕྱིས་ཤིག་སེ་མཁར་ཆུང་པ་དིང་རིར་ཚོགས་འཁོར་ཞིག་ལ་བྱོན་པའི་དུས་ཁོང་དང་མཇལ། ཐིག་ལེའི་གེགས་བྱུང་བ་ཞུས་པས། དེའི་སྔ་རོལ་དུ་འདི་དང་འདི་རྣམས་བྱུང་ལ་ཆེ་གསུང་ནས། ཐིངས་བྱུང་བས་དད་པ་སྐྱེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་སམ་དེ་ཁྱེད་ལགས་སམ་ཞེས་ཞུས། སེ་ན་རེ། ཞ་ཆུང་མ་ལ་བསྒོམ་འདུག་སྟེ་གདམས་པ་མི་འདུག སེ་རྐོད་པོ་ལ་གདམས་པ་འདུག་སྟེ་སྒོམ་མི་འདུག སྤྲང་པོ་དབེ་དཀར་འདིས་ཀུང་བར་ཆད་བྱེད་མ་ཉན་ཟེར། དེ་རྟིང་རྗེ་འཕོན་ཕུ་བ་དང་ལྟུམ་སྒྲིང་གཉིས་ཀྱིས་སྔ་ཕྱི་ལན་གཉིས་སུ་སེ་ཅན་བྱོན། ཅི་ཡོད་ཕུལ་བས་མཉེས་ནས་དབང་ཆུང་ཞིག་མ་གཏོགས་གདམས་པ་རྫོགས་པར་གནང་། ཕྱིས་ཡུལ་དུའང་སྤྱན་དྲངས། དབང་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཞུས། ལོངས་སྤྱོད་དཔག་ཏུ་མེད་པས་མཉེས་པར་བྱས། དེ་ནས་མ་ཅིག་ཉིད་གྲུབ་པ་བརྙེས་ཏེ། ཡུལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་མོན་བོད་ཀྱི་གནས་གཙན་ཟེར་བ་མང་པོར་བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་དམ་མཛད་པ་དང་། གཞན་ལ་དགེ་བའི་སྣང་བ

མང་པོ་བསྟན་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་མཛད། བླ་མ་ཡང་སྟར་སློབ་པ་རྣམས་དང་། པཎྜི་ཏ་བཻ་རོ་ཙ་ན་དང་། དཔལ་ཆེན་ཀླུ་ཡི་དང་། ཞུ་ཧྲངས་ལོ་ཙཱ་བ་དང་། ཡེ་རབ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་གཏུགས། མ་ཅིག་འདི་ལ་དཔལ་ཕག་མོ་གྲུ་པས་ཀྱང་ཐུག འཇིང་རྣམ་པོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲུབ་ཐོབ་དེས་ཀྱང་མ་ཅིག་ཕྱག་རོན་དུ་སྤྲུལ་པ་མཛལ། འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས་ཆོས་འཁོར་ཞིག་གི་གྲལ་དབུ་མཛད་པའི་སར་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་འདུས་པ་ལ། ཁོང་གི་ཉེ་གནས་མས་བརྟད་ཅིང་རྒལ་ལན་བགྱིས་པས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཐུབ་པ་ན། མ་ཅིག་ཉིད་ལྟ་ཅི་སློས་པས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་གང་ལ་ཡང་མཁས་པའི་ཕྱུལ་དུ་ཕྱིན་པར་ཀུན་ལ་མངོན་དུ་གྱུར། འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་པའི་ཚེ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། སྤྱར་སྤྱངས་ཀྱང་གདུང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་སྐེ། མདོར་ན་མ་ཅིག་འདི་ནི་སྤྲུལ་པ་མོ། གསང་སྔགས་ཆགས་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མ་ཅིག་འདི་འཁྲུངས་པའི་ལོ་དེ་རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་ཉེ་ཤུ་རྩ་གསུམ་པ། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་ཉེ་ཤུ་རྩ་དགུ་པ། རྗེ་མར་པའི་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དུས་ནམ་བྱོན་པའི་བྱེ་བྲག་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཅོད་ཀྱི་གདམས་པས་བོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་མཛད། མ་ཅིག་ལ་སྲས་དང་སྲས་མོ་འགའ་བྱུང་བ་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་འདྲེན་ལུགས་མི་འདྲ་བར་སྣང་བ་ལས། ཐོད་སྨྱོན་བསམ་གྲུབ་ནི་ལ་ལས་མ་ཅིག་གི་སྲས་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་ཚ་བོ་དང་ཡང་ཚར་བཤད་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ཁུངས་མ་ཐལ་ཆེར་ན་སྲས་ཡིན་པ་བྱས་འདུག གང་ལྟར་ཡང་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོར་གྱུར་པས་སློབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཕོ་མོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག སྲས་མོ་གྲུབ་ཐོབ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་བྱོན་ཅིང་། དེ་དག་ལས་གདམས་པ་རྒྱ་ཆེར་དར་བར་གྱུར་ཏོ། །ལབ་སྒྲོན་ལ་སློབ་མ་མཆོག་བཞི་ཟེར་ཡང་། གདམས་པའི་རྒྱུན་ཁུ་སྨོམ་ཆོས་སེང་ལས་བརྒྱུད་པ་དར་ཆེ་ཞིང་། དེང་སང་གི་བར་དུ་མ་ནུབ་པར་བཞུགས་སོ། །དེབ་སྔོན་དང་ཐུའུ་བཀྭན་གྲུབ་མཐའ་ལྟར་བཀོད།

མ་ཆགས་པ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་བཞི་པ་ནི། སྲིད་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་ཆགས་

པའི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ནས་མ་ཆགས་ཤིང་མི་ལེན་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །མ་ཆགས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་གྱི་གནད་མཐའ་དག་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ཆགས་ཞེས་པ་འཁོར་བ་ལ་མ་ཆགས་པ་ལ་སྦྱར་ན་ཐེག་པ་ཆུང་ངུའི་ལམ་དང་། བདག་དོན་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་བསྟན་ཏོ། །ཡང་ཚེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་པ་ཞེས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་རིམ། འཁོར་བ་ལ་མ་ཆགས་ཞེས་པས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་། བདག་དོན་ལ་མ་ཆགས་ཞེས་པས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་བསྟན་ཏོ། །

མ་ཚོག་པ། 1 དམ་བསྒྲགས། 2 མ་ཆང་བ།

མ་འཆུན་པ། 1 མ་ལྗོགས་པ། མ་ཐུབ་པ། མ་ནུས་པ། གོ་མ་ཐུབ་པ། ཕལ་སྐད་དུ་འབབ་སུ་མ་འདུས་པ་ཞེས་པ་རྣམས་དོན་འདྲ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། རང་གི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མ་འཆུན་པའི་ཚིག་དོན་གྱི་ཆ་ལ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་པ་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆགས་པས། རྣམ་དཔྱོད་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དེ་གད་བཏར་གྱིས་ཚུལ་དུ་ལྷུད་ཞུགས་སེལ་བར་རིགས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 མ་འཐུལ་བ།

མ་ཇོ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ལ། མ་ལ་མ་ཇོ་ཟེར། ཞིབ་པར་ཕ་ཇོ་ཞེས་པའི་ཟད་དུ་གཟིགས།

མ་ཏྲཾ་གི། 1 གླང་མོ། 2 གདོལ་བའི་རིགས་ཀྱི་མིང་། སྐབས་རེར་གདོལ་བ་མོ་ལའང་འཇུག་པར་བཤད། 3 སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་སློབ་དང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་བརྒྱུད་པ་འཛིན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། གསང་འདུས་མར་ལུགས་པ་རྣམས་འཕགས་པའི་སློབ་མར་བཞེད། ཞེས་དང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བླ་བརྒྱུད་གསོལ་འདེབས་ནང་། འཕགས་མཆོག་དེ་ཡིས་རྗེས་བཟུང་ཐུགས་ཀྱི་སྲས། །བེ་ག་ར་ཡི་དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་རུ། །བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བརྙེས། །མ་ཏྲཾ་གི་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ཧྲང་ག མ་ཧྲང་གི་དང་དོན་འདྲ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༨༧ན༥༡ལས། མ་ཧྲང་གའི་དགོན་པ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ན་གདོལ་བའི་རིགས་མ་ཧྲང་ག་ཞེས་བྱ་བ་རི་ཁྲོད་པ་དག་འདུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་ཧྲང་ཀ། མ་ཧྲང་ག་དང་འདྲ།

མ་ཏི་ཧྲ་དྲ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་སྐུ་ཚེ་འདིའི་སྔ་མ་ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་མ་ཏི་ཧྲ་དྲ་ཞུ་བ་དེ་ཡིན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་དང་། ཞུ་ལན་བདུད་རྩིའི་སྙན་མཆོག་སོགས་སུ་གསལ་ལོ། །

མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ། དོན་མ་རྟོགས་པར་མ་ཟད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ།

མ་སྐྱེས་པ། སྐབས་མ་ལེགས་པ། སྐབས་ཉེས་པ། འདུལ་བ་གཞི་༼ ག་པ ༽༢༨༨ན་༦ལས། མ་སྐྱེས་ཏེ་གདུག་པའི་ལས་ཅན་ལྷས་བྱིན་ཕྱིར་བྱུང་བ་དེས་གླང་པོ་ཆེ་དམ་པ་དེ་དེ་ལྟར་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་མཐོང་ནས་དེ་དེས་ཕྲག་དོག་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མ་རྟབས། མ་བརྟབས་ལ་གཟིགས།

མ་བརྟབས། དལ་པོ། མི་མྱུར་བ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཅི ༽༢༧༧བ༧ལས། མ་རྟབས་ (མ་ཕྱིར་བས་འཕྱུལ་མི་སྣང) པ་ནི་ཚིག་མྱུར་བ་དང་། དུམ་དུམ་པོར་སྨྲ་བ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

མ་བསྟོད། ཨ྅ཏྲཱི་ཊ་ལ་བསྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད། འདི་རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་ཐོར་བུ་༧༥༡བ༣ན་བཞུགས་སོ། །ཀྱཻ༔ མ་སྐྱེས་མ་འགག་ཆོས་དབྱིངས་ཀློང་ཡངས་ནས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཡུམ་གྱི་བསྟོད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །

མ་ཐོག་རིང་མོ། (མཛོད) བར་བསྐལ་ཉི་ཤུའི་ཐ་མ་ལ། མ་ཐོག་རིང་མོ་ཟེར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཡར་སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་པས་མ་ཐོག་རིང་མོ་བསྟན་ཏོ། །བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ལས་གཞན་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ནི་ཡར་འཕེལ་མར་འགྲིབ་ཟུང་རེ་རེ་ཡོད་ལ། མ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་ཡར་འཕེལ་བ་རྐྱང་པ་དང་། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་མར་འགྲིབ་པ་རྐྱང་པ་ཡིན་པས། བར་

བསྐལ་གཞན་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ལྟར་ཉིས་ཁུག་མིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུའི་ཐམ་ཡིན་པས། མ་ཐོག་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། རིང་མོ་ནི་འདི་བར་བསྐལ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་འགྲོས་ཞིན་ཏུ་བུལ་ཞིང་དལ་བས་རིང་མོ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་མི་དལ་ལྡོད་ཅན་ལ་མི་ཉི་མ་རིང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མ་དྷ་ན། (ལེགས་སྦྱར) 1 སྨྱོས་བྱེད། ཆང་། 2 སྨྱོས་བྱེད་དེ། མོ་མཚན་གྱི་མིང་དུའང་། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ལས་བཤད།

མ་དག་པའི་སྒྱུ་ལུས། 1 (དགེ་ལུགས) དབེན་གསུམ་གྱི་མཐའི་སྒྱུ་ལུས། དེའི་ངོ་བོ་སོགས་ཞིབ་པར་སྒྱུ་ལུས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱིས་མ་དག་པས་སྒྱུ་མའི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) ཁམས་གསུམ་སྣོད་བཅུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྣང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་སྣང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་བསྒོམ་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། མ་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མར་གཏན་ལ་འབེབས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་དད་པ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བཅོ་ལྔ་པ་ནི། གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག དགེ་བའི་ཆོས་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། མི་འདོད་པར་བྱེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །

མ་བྲངས། མི་བསྒྲུབ་པ་དང་། མ་དུལ་བ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའམ་མ་བསྡམས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

མ་བྲངས་པ། མ་དུལ་བའི་དོན་དུ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

མ་བྲངས་དྲོལ་བ། མ་གྲངས་གྲོལ་བ་དང་འདྲ། ཞིབ་པར་མ་གྲངས་གྲོལ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་མ་བྲངས་དྲོལ་བ་ཞེས་སྣང་ཡང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། དཔལ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བའི་སྤྱོད་འཇུག་གི་འགྲེལ་པ་སོགས་སུ་མ་གྲངས་གྲོལ་བ་ཞེས་སྣང་ངོ་། །

མ་དྲོས་པ། 1 དྲོད་མེད་པ་སྟེ་བསིལ་བའི་དོན་ཡིན། 2 མཚོ་མ་དྲོས་པ་དང་དོན་འདྲ། དེར་གཟིགས།

མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཞིག་སྟེ། སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་ན་སྔར་རང་ལ་ཕན་བཏགས་ཤིང་རང་དང་འགྲོགས་འདྲིས་ཆེ་བའི་ཕ་མ་དང་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་བློ་ཐག་ཉེ་བས་མཛའ་བཤེས་དང་། མ་འདྲིས་པའི་བར་མའི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་ཡལ་བར་འདོར་ལ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཕན་བཏགས་མ་བཏགས་དང་འདྲིས་མ་འདྲིས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉེ་རིང་མེད་པར་མངའ་བས་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །

མ་འདྲིས་པ། 1 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གཞན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གནས་པ།

མ་ནིང་། (འདུལ་བ) ཕོ་ལིང་མོ་ལིང་། ཕོ་མིན་མོ་མིན། འདོད་པ་བསྟེན་པ་ལ་སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག དེ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ལྔ་ཡོད། མ་ནིང་ལྔའི་སྐོར་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་མ་ནིང་ལྔ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མ་ནིང་གི་གོ་འཕང་། (སྔགས) ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་ལྟ་བུ་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཡང་ཐབས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པས་མ་ནིང་གི་གོ་འཕང་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མཚན་གཉིས་ཀ་རྟེན་གཅིག་ལ་མཉམ་དུ་ཚོགས་པ་ལ་མ་ནིང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། གཞན་ཡང་། གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུའི་ཞབས་ཀྱི་གསུང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟོད་པ་དོན་ལྡན་མའི་འགྲེལ་པར༧༼༣དྲངས་པ་ལས། འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ། །མ་ནིང་ཞེས་བྱར་བརྗོད་པ་སྟེ། །འགའ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཟུང་འཇུག་ཅེས། །ཞེས་འདུས་པ་སོགས་སུ་ཟུང་འཇུག་གི་མིང་གིས་བཏགས་ལ། འདིར་མ་ནིང་གི་གོ་འཕང་ཞེས་བཏགས་པ་སྟེ། དེའང་ཕ་མའི་རྒྱུད་དུ་འབྱེད་ཚུལ་བཞིན། ཕར་འཛོག་བྱེད་སྒྱུ་མའི་སྐུ་དང་། མར་འཛོག་བྱེད་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་རེ་རེ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གཉིས་ཀའི་དོན་ཚང་བ་ལ་མ་ནིང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ནིང་ལྔ། (འདུལ་བ) སྐྱེས་ནས་མ་ནིང་། ཟླ་ཕྱེད་མ་ནིང་། འཕྲུད་ལྡང་མ་ནིང་། ཕྲག་དོག་མ་ནིང་། ཉམས་པ་མ་ནིང་དང་ལྔའོ། །འཕགས་པ་ཡོགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་༣༥ན༣ལས་ནི། ཡོངས་མ་ནིང་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་མ་ནིང་དང་། ཉམས་པའི་མ་ནིང་དང་གསུམ་དུ་གསུངས་སོ། །འདིའི་ཡོངས་མ་ནིང་དང་སྐྱེས་ཙམ་མ་ནིང་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སེམས་ཙམ་གླེགས་བམ་༼ ཞི་པར ༽བཞུགས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཀ ༽༤༥བ༥ལས། དགེ་སློང་དག་མ་ནིང་ནི་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། ལྔ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེས་ནས་མ་ནིང་དང་། ཟླ་བ་ཕྱེད་པའི་མ་ནིང་དང་། འཕྲུད་ནས་ལྡང་བའི་མ་ནིང་དང་། ཕྲག་དོག་ཅན་གྱི་མ་ནིང་དང་། ཉམས་པའི་མ་ནིང་ངོ་། །དེ་ལ་སྐྱེས་ནས་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་སྐྱེས་ནས་བུད་མེད་ཀྱང་མ་ཡིན་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའོ། །ཟླ་བ་ཕྱེད་པའི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་ཟླ་བ་ཕྱེད་ནི་བུད་མེད་ཟླ་བ་ཕྱེད་ནི་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བའོ། །འཕྲུད་ནས་ལྡང་བའི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་གཞན་དག་གིས་འཕྲུད་ན་དབང་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །ཕྲག་དོག་ཅན་གྱི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་ལ་གཞན་དག་རྫོལ་བ་མཐོང་ན་དབང་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའོ། །ཉམས་པའི་མ་ནིང་གང་ཞེ་ན། གང་གི་དབང་པོ་ནད་ཀྱིས་ཉམས་པའམ་མཚོན་གྱིས་བཅད་པའོ། །དེ་ལ་མ་ནིང་སྔ་མ་བཞི་པོ་སྐྱེས་ནས་མ་ནིང་དང་། ཟླ་བ་ཕྱེད་པའི་མ་ནིང་དང་། འཕྲུད་ནས་ལྡང་བའི་མ་ནིང་དང་། ཕྲག་དོག་ཅན་གྱི་མ་ནིང་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་ན་ནི་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མི་བྱ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་ན་ནི་བསྙིལ་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཉམས་པའི་མ་ནིང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་ན་ནི་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མི་བྱ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་ན་ནི་གལ་ཏེ་འགྱུར་བ་མི་སྟེན་ན་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་འགྱུར་བ་བསྟེན་ན་བསྙིལ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ནིང་པོ། (འདུལ་བ) ཕོ་མོ་གང་གི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་ལ། ཁ་སྤུ་སྐྱེས་པ་དང་སྐད་སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕོའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་དང་ལྡན་པའི་མ་ནིང་ལ་ཟེར། འདི་ལ་ཕོ་མ་ནིང་ཡང་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཞུ ༽༡༨༣བ༡ལས། གང་ལ་

ཕོའི་དབང་པོ་ཡང་མེད། མོའི་དབང་པོ་ཡང་མེད་ལ་ཁ་སྤུ་ལ་སོགས་པས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པ་ཙུང་ཟད་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ནི་མ་ནིང་ཕོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་ནིང་མོ། (འདུལ་བ) ཕོ་མོ་གང་གི་དབང་པོ་དང་མི་ལྡན་ལ། ནུ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་རྐེད་པ་ཕྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙུང་ཟད་དང་ལྡན་པའི་མ་ནིང་ལ་ཟེར། འདི་ལ་མོ་མ་ནིང་ཡང་ཟེར། མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཞ ༽༡༨༣བ༡ལས། མ་ནིང་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་ལ་མོའི་དབང་པོ་ཡང་མེད། ཕོའི་དབང་པོ་ཡང་མེད་ལ་ནུ་མ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པས་བུད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙུང་ཟད་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ནི་མ་ནིང་མོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ནིང་ཏ་འདོན། སྲོག་རླུང་སོགས་རླུང་གི་ནད་རིགས་སྤྱི་ལ་ཕན་པའི་མན་ངག་ཅིག སློན་རྗེ་ཙོང་པ་ཆེན་པོ་ཡང་བར་གསོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུས་སྐུ་སྟོད་བསྟུང་བའི་སྟུང་དྲག་པོ་ཞིག་བྱུང་ནས། ཡུན་རིང་པོའི་བར་བཅོས་ཐབས་ཅི་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར། མ་ནིང་ཏ་འདོན་མན་ངག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐུའི་བསྟུང་གཞི་ལྷག་མེད་དུ་དྲག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། མན་ངག་བླངས་ཏེ་བླ་བྲང་རིན་ཆེན་སྒང་གི་རྒྱབ་ཕྱོགས་དེ་ལ་འབྱོན་གྱིན་མ་ནིང་གི་ཏ་འདོན་པ་སོགས་ལན་འགའ་ཡར་མཛད་པས་སྔར་གྱི་སྐུ་སྟོད་ཀྱི་བསྟུང་གཞི་དེ་ལྷག་མ་མེད་པར་ཐོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ཧེ་བཀའ་འབུམ། མ་ཧེ་བཀའ་འབུམ་དུ་གྲགས་པའི་པོད་གཉིས་པོ་འདི་ནི། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྒྲུབ་སྐོར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་སྐོར་གསུངས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲོམས་པ་གཏེར་ཁ་གསུམ་དུ་སྦས་པ། གྲུབ་ཐོབ་དངོས་གྲུབ། མངའ་བདག་ཉང་། སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་འོད་གསུམ་གྱིས་གཏེར་ནས་གདན་དྲངས་པའི་བོད་ཆོས་ཀྱི་ཐོག་མ་ཡིན་པར། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་སྟོན་ཆ་༤༣༣ལས་གསུངས།

མ་ཧེའི་འགྲེལ་བཤད། ཨོཾ་མ་ཧེ་པདྨེ་ཧཱུྃ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མ་སྣང་བ། མ་སྣམས་པ་དང་དོན་གཅིག བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། མ་སྣམས་པ་ནི་མ་སྣང་བའོ། །ཉེ་བར་འཚེ་བ་མེད་པ་སྟེ་ཉེ་བར་འཚེ་བའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་པ། ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་དང་དོན་གཅིག འཇིག་རྟེན་པར་གྲགས་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ། མཚོ་མ་དྲོས་པ། མཚོ་མ་ཕམ། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ་རྣམས་དོན་གཅིག མཚོ་མ་ཕམ་ལ་གཟིགས།

མ་ཕྱིད། མ་འདང་བ། མ་ལྡེང་བ། ཕོངས་པ། དབུལ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་༼ ཀ་པ ༽༨༤ལས། སེམས་མ་ཞིག་ཕྱི་ཡི་ངོ་ཚ་བཏང་། །ལྟོ་མ་ཕྱིད་མི་ཐོད་ལག་ཏུ་བཟུང་། །གོས་མ་ཕྱིད་ཞེ་སྡང་ཁྲི་ལྤགས་དཀྲིས། །མིང་ཞིག་པོ་གྲུབ་ཐོབ་ངག་ཏུ་འབོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ཕྱིད་པ། མ་ཕྱིད་ལ་གཟིགས།

མ་བག་མར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས། དགོས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཉིང་དགོས་གྱི་ནོམ་པ་མེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག སྡིགས་བསྒྲུབས་ནས་རྫས་ལ་བཏབ་སྟེ་མེ་ལ་གཏོར་བས་མེའི་ནང་ནས་རུང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བ་དང་། ཡང་ས་ཆ་འདིར་མི་རུང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་རིག་སྡིགས་བསྒྲུབ་ཚུལ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་པར་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། མ་བག་མར་ལེན་པའི་ལུགས་སྲོལ་འདི་གནའ་བོ་སོག་པོ་པར་སིག་གམ་པར་པར་སིག་སིག་གི་ཡུལ་དུ་དར་བར་མངོན་ནོ། །

མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ། (འདུལ་བ) མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པའི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་པའི་རྟེན་ཅན་དགེ་སློང་གིས་མི་གཞན་དབང་བའི་རྫས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དེ་རྐུ་སེམས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་རང་ངམ་བསྐོས་པས་ལུས་ངག་ཏུ་གྲུབ་ཅིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་དགེ་སློང་ནོར་ཅན་གྱིས་ཁང་ཁྱིམ་གྱི་ཆེད་དུ་རྒྱལ་པོ་མ་

སྐྱེས་དགྲའི་ཞིང་བརྒྱུས་པ་ན་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་ཞིང་ཁོང་ཁྲོ་ཆེ་བས་དགེ་སློང་ནོར་ཅན་བཟུང་སྟེ་གསོད་གྲབས་བྱས་ཤིང་། ཕྱིན་ཆད་དེ་ལྟར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་ཉེན་བརྡ་དང་བཅས་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་ཕམ་པར་བཅས་ཤིང་། དེའི་ཚེ་རྒྱལ་པོས་མ་ཤ་ཀ་འམ་དེ་ལས་ལྷག་པ་བརྒྱུས་ན་ཡན་ལག་གཅོད་ཅིང་སྲོག་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཁྲིམ་ཀྱང་བསྒྲགས་སོ། །ཐུན་མོང་གི་དགག་བྱ་ནི། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བ། གཞན་མ་དད་པ་སྐྱེ་བ། ལས་དང་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགག་བྱ་ནི། མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་ན་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་དང་། རང་འདོད་པ་ཆེས་པའོ། །མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པའི་སྐོར་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཅ་པ ༽༥༧བ༥ན་བཞུགས་སོ། །

ལྣ་མ་ཀྲི། (ལེགས་སྦྱར) བདག་ཉིད་མ། སྙེམས་མ། འཇུ་མི་ཕམ་གསུང་ཞེས་འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་སྦྱར་ན་གསལ།

མ་མ་བརྒྱད། (འདུལ་བ) པང་ན་འཚོ་བའི་མ་མ་གཉིས། ཉུ་མ་སྣུན་པའི་མ་མ་གཉིས། དྲི་མ་འཕྱི་བའི་མ་མ་གཉིས། རྩེན་གྲོགས་ (རྩེད་གྲོགས) ཀྱི་མ་མ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །

མ་མ་མིག ཐྲལ་པའི་སྔོ་ངའི་མིང་། དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༩༥༢ལས། མ་མ་མིག་གིས་འབྲུ་བའི་ནད་ལ་ཕན། །ཞེས་གསུངས།

མ་མད། མ་དང་བུ་མོའམ། མ་བུ། མ་སྨད་ཅེས་པའི་ཐད་ལ་གཟིགས།

མ་མོ། 1 ཤ་ཟ་འབྱུང་པོའམ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག མཆིམས་མཛོད་ལས། ཤ་ཟ་དང་སྲོ་བྱེད་དང་བརྗེད་བྱེད་དང་མ་མོ་དང་རྟུལ་ཁྲིད་ཀྱི་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡི་དྭགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ལུ་གུ་བཙའ་བའི་ལོ་ཚོད་ལོན་པའི་མོ་ལུག 3 ཕྱི་མོ། གཞི་མ། རྩ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། གཙུག་ལག་ཀུན་གྱི་མ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 ཕའི་མའམ། ཨ་མ་སྤྱིའི་མིང་། བེ་ཙུ་བུམ་སྟོན་པོའི་འགྲེལ་པ་ལས། དཔེར་ན་མ་མོ་མཛངས་མས་བུ་ཆུང་སྐྱོང་བ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 5 ལྷ་མོ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་མོ་བདུན་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མ་མོ་བདུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་གི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་མ་མོ་ཞེས་པ་ནི་

མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དག་གི་མ་ལྟ་བུའི་གནས་ཡིན་པས་མ་མོ་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཐྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མ་མོའི་སྒྲས་ནི་ཆོས་མངོན་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དག་གི་མ་ལྟ་བུའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༥༤ན༩ལས། མ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་དོན་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པས་མ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པར་གྱུར་པར་བསྟན་བཅོས་ཆོས་མངོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་མོ་བདུན། ཕྱི་རོལ་པ་ལ་གྲགས་པའི་མ་མོའམ་ལྷ་མོ་བདུན་ནི། སྔོན་ལྷ་མ་ཡིན་རྡུ་རྡུ་དང་དབང་ཕྱུག་འཐབ་པ་ན་དབང་ཕྱུག་གི་རྡུལ་ས་ལ་ལྷུང་བ་ལས་ལྷ་མོ་བདུན་དུ་གྱུར་པ་ནི། ཚངས་མ། དབང་མོ། ཁྱབ་འཇུག་མོ། ཕག་མོ། དྲག་མོ། ལུས་ངན་མོ། གཞོན་ནུ་མ་སྐྱེ་བདུན་ནོ། །མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། ཚངས་མ་དབང་མོ་ཁྱབ་འཇུག་མ། །ཕག་མོ་དྲག་མོ་ལུས་ངན་མོ། །གཞོན་ནུ་མ་སྡེ་དབང་ཕྱུག་གི། རྡུལ་ལས་སྐྱེས་པའི་མ་མོ་བདུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྫེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་མོ་བདུན་ནི། ཚངས་པ་མོ་ཚངས་པའི་ཆུང་མ། ཁྱབ་འཇུག་མོ་ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མ། དྲག་མོ་དྲག་པོ་དབང་ཕྱུག་གི་ཆུང་མ། དབང་མོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཆུང་མ། གཞོན་ནུ་མ་གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་གི་ཆུང་མ། ཕག་མོ། རྣབ་བྱེད་མ་དང་བདུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་མོ་འཛིན་པ། མ་མོ་སྟེ་ཆོས་མངོན་པའི་ཚིག་དོན་བློ་ལས་ཐོན་པའི་དགེ་སྦྱོང་མཁས་པ་རྣམས་ལ་མ་མོ་འཛིན་པ་ཟེར། འདིའི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་ཞིབ་པར་ "མདོ་སྡེ་འཛིན་པ" ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། ཆོས་མངོན་པ་ལ་མ་མོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དག་གི་མ་ལྟ་བུའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཞེས་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མ་མོའི་ཁྲིམ། མ་མོའི་ལྷ་ཁང་ངམ་རྟེན་ཁང་། དེ་ཡང་མ་མོ་དྲག་མོ། ཚངས་མ། ཁྱབ་འཇུག་མ། དབང་

མོ། ལུས་ངན་མོ། ཕག་མོ། རྒན་བྱེད་མ་སྟེ་རྣམ་པ་བདུན་གྱི་གཟུགས་ (བརྙན) ཡོད་པའི་ཁང་པའོ། །ཞེས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཞུང་ན་གསལ།

མ་མོའི་གནས། མ་མོའི་ལྷ་ཁང་། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། མ་མོའི་ཁྲིམ་དང་དོན་གཅིག

མ་དམིགས་པའི་རྟགས། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཏེ། ཤ་ཟ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མདོའི་ཁུངས་ནི། ངའམ། ང་དང་འདྲ་བས་གང་ཟག་གི་ཚོད་གཟུང་གི། ཞེས་གསུངས་པས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཚོད་གཟུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཉམས་པར་འགྱུར་ཏ་རེ། ཞེས་གསུངས་པས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུངས་སོ། །

མ་སྣད། 1 མ་དང་བུ་མོའི་མིང་ལ་གྲགས་ཆེ། མ་མད་དང་དོན་གཅིག 2 མ་དང་བུ་ལའང་གོ་སྟེ། རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༡༣ལས། མ་ཁྲོས་ཏེ། ཕ་མི་ལ་ཤེས་རྒྱལ་ལ་བུ་ཁྱོད་དང་འདྲ་བ་སྐྱེས། དེད་རང་མ་སྣད་ཀྱི་འཁོས་འདི་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་གླུ་དྲན་ནམ། ཞེས་པ་དང་། ཡང་། རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྐབས་ཀྱི་དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༡༩ལས། ངེད་མ་སྣད་ལ་སྡང་བར་བྱས་པས་ད་ཁྱེད་ཅག་རྣམས་ལ་སྐྱིད་པོ་བྱུང་ངེ་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 མི་དམན་པའམ་སྨོད་པའི་ཡུལ་མིན་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེའི་བསྟོད་པ་དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ་ལས། གཞོན་ནུ་ཉིད་ནས་རྒྱལ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀུན། །མ་སྣད་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་གིས་ལེགས་བསྲུམས་ཤིང་། །སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་གཅིག་ཏུ་བག་ཡོད་ལ། །གོམས་པའི་མཐུ་ལྡན་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མ་སླས། མ་སླས་པ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མ་སླས་པ། གནོད་པ་མེད་པའམ། ཉེར་འཚེ་མེད་པ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། མ་སླས་པ་ནི་མ་སྣད་པའོ། །ཉེ་བར་འཚེ་བ་མེད་པ་སྟེ་ཉེ་བར་འཚེ་བའི་བར་ཆད་མེད་

པའི་ཕྱིར་རོ། །

མ་སྨིན་པའི་སེམས་ཅན། དབང་གིས་རྒྱུད་སྨོད་དུ་རུང་བར་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན། དེ་ལ་སྐལ་མེད་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

མ་སྨོས་པའི་ལོ་ཏོག ཨ་ཤོམ་ཟེར་བའི་འབྲུ་རིགས་ཤིག ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དུ་maize ཟེར་བ་དེའོ། །

མི་རྟེག 1 མི་བརྟེ་བའམ་སེར་སྣ་མི་བྱེད་པ། དཏུལ་ལ་མི་རྟེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མི་བརྟེ་བའམ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ། སློབ་སྤྲིངས་ལས། ཁུར་ལ་མི་རྟེག་ས་ཡིས་འཛིག་རྟེན་འདེགས་པ་གང་ཡིན་དེ། །རང་དོན་འགག་མེད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་ཚན། མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཚན། ཞིབ་པ་རིགས་རུས་ཚོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

མ་ཚན་སྐོར་གྱི་མིང་། མ་ཡི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཚན་ལ། །མ་ཡི་ཕ་ལ་སྤོ་བོ་དང་། །མ་ཡི་མ་ལ་སྨོ་མོ་ཟེར། །མ་ཡི་ཕུ་ནུར་ཞང་པོ་དང་། །མ་སྲུན་མོ་ (གཅེན་མོ་དང་གཅུང་མོ) ལ་ཨ་ནེ་སྟེ། །དེ་ཡི་ཁྱོ་བོར་བང་པོ་ཟེར། །མ་ཡི་སྲུན་གྱི་བྱིས་པ་དང་། །རང་གཉིས་བར་ལ་མ་སྲུན་ཟེར། །དེ་རྣམས་རང་གི་མ་ཚན་ཡིན། །ཞིབ་པ་རིགས་རུས་ཚོ་འབྲང་གི་འབོད་མིང་ཞེས་པར་གཟིགས།

མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར། སྔར་མ་གཟིགས། ད་ལྟ་མི་གཟིགས། མ་འོངས་པར་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དུས་གསུམ་ལ་སྦྱར་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱུ་རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལས། གསང་བའི་བདག་པོ། སེམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གཟིགས་མི་གཟིགས་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེ།

མ་འོངས་བསྐལ་པ། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དུས་ཡུན་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་མཐར་ཐུག་པ། ཕྱི་མའི་མཐའི་སྲུར་ཐུག་པའི་དུས། ཕྱི་མཐའི་མཐར་ཐུག དུས་ཡུན་རིང་པོ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་འགྲེལ་པ་ལས། ཕྱི་མའི་མཐའི་སྲུར་ཐུག་པ་མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཞེས་སོགས་

གསུངས་སོ། །

མ་ཡི་འོད་གསལ། ཐ་མལ་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་ལ་ཟེར་ཏེ། དེ་ནི་འཆི་དུས་ཀྱི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པའི་འོད་གསལ་དེ་ལ་མ་ཡི་འོད་གསལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མི་ཁམས་དྲུག་ལྡན་ཞིག་རིམ་གྱིས་འཆི་བའི་ཚེ་སྙིང་གར་རང་ཤུགས་ཀྱིས་རླུང་འདུ་བའི་གནད་ཀྱིས། འཆི་བའི་ཚེ་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འཆར་ཞིང་། དུས་དེར་ཤར་བའི་འོད་གསལ་ནི་མའི་འོད་གསལ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

མ་ཡིག་དང་བུ་ཡིག མ་དཔེ་དང་དེ་ལ་དཔེ་བལྟས་ཏེ་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ལ་ཟེར།

 མླ་ར། (ལེགས་སྦྱར) བདུད།

མ་རངས་པ། མ་དགའ་བ། མ་མོས་པ། གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས། ལུང་ཞུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡི་མ་རངས་པ་ནི་གནོད་པ་བྱ་བར་ཞུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་རངས་པའི་ཚིག མ་དགའ་བའི་ཚིག ཟུར་ཟའི་ཚིག སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག མ་མོས་པའི་ཚིག མོས་མཐུན་མ་བྱུང་བའི་ཚིག་རྣམས་དོན་འདྲའོ། །

མ་རིག་པ། <ཨ་བི་དྱཱ> 1 (དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ) བདེན་འཛིན་ལ། མ་རིག་པར་བཞེད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། འདིར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་བཞེད་པ་ནི་དབུ་མ་པ་གཞན་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞེད་པའི་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་མ་རིག་པར་བཞེད་ལ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མ་རིག་པ་ངོས་འཛིན་ལུགས་དེ་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་དངོས་སྟོང་པར། །ལེགས་ཤེས་མ་རིག་མི་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་མ་རིག་འགག་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འགག །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །2 (ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད) མ་རིག་པ་ནི། གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་

སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བཞེད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་ལ་མ་རིག་པར་བཞེད། མདོར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས། མ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་བཞེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མ་རིག་པ་ཞེས་པའི་དགག་ཚིག་ནི། དམན་པ་ལ་དགག་ཚིག་སྦྱར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བུ་ཞིག་ཏུ་དམན་པའི་མ་ལ། མ་བུ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་རིག་པའི་སྒྲ་བཤད་སྐོར། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་རྟེན་འབྲེལ་རྩོམ་འགྲོ་༢༨བ༨ན་གསལ་ལོ། ། 3 (དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ) འཇིག་ལྟ་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་བཞེད་དོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས། མ་རིག་པ་ནི། མཛོད་ལས། མ་རིག་མི་མཐུན་བརྫུན་སོགས་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་མི་མཐུན་པ་དང་བརྫུན་ནི་མཐུན་བཅས་བདེན་པ་བཀག་ཙམ་མམ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། མཐུན་པ་དང་བདེན་ཚིག་གི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱེད་པ་ལྟར། མ་རིག་པ་ཡང་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་རིག་པ་བཀག་ཙམ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། རིག་པའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ། །དེ་ལ་འདིར་གཉེན་པོ་རིག་པ་ནི་ཡང་དག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དོན་རིག་པ་ཡིན་པས་དེའི་འགལ་ཟླ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་བཞེད་ལ། ཞེས་གསུངས།

མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་དོན་གཅིག དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་ས་དང་ཆོས་མཐུན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པ་སྟེ། འདིའི་ས་ཞེས་པ་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ས་འོག་གི་གཏེར་རྣམས་སས་བསྒྲིགས་ནས་མི་མཐོང་བར་བྱེད་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་

ཉིད་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའམ་ཐོབ་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་ས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཇི་ལྟར་ནོར་ནི་བསྒྲིབས་པས་ན། །མི་ཤེས་གཏེར་མི་ཐོབ་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྐྱེ་ལ་རང་བྱུང་ཉིད། །མ་རིག་བག་ཆགས་ས་ཡིས་བསྒྲིབས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། གཉིས་པ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་སའི་ཆོས་མཐུན་ནི། ཇི་ལྟར་ནོར་གྱི་གཏེར་ནི་སས་བསྒྲིབས་པས་ན་མི་ཤེས་ཤིང་གཏེར་མི་ཐོབ་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བོ་ལ་རང་བྱུང་ཉིད་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དྲི་མ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ཐོབ་པ་ལ་མ་རིག་བག་ཆགས་ས་ཡིས་བསྒྲིབས་པས་མི་མཐོང་བར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ཐྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ས་བཅུའི་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤོང་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ཕྲ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ས་བཅུ་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དངོས་སུ་སྤོང་བ་ཡིན་ཡང་། ས་བཅུ་རྒྱུན་ཐ་བས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལ་སོགས་པ་བླངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་བྱེད་ན། ཀུན་སློང་གི་རྩོལ་བ་ཕྲ་མོ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དགོས་པས། དེ་འདྲའི་ལས་དང་ལུས་ཟད་པར་སྤངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ནི། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པ་མཐར་ཐུག་པ་འབའ་ཞིག་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེ་ལྟར་སྨོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མ་རུ། (ལེགས་སྦྱར) ཛ་ལནྡྷ་ར་དང་ཉེ་བའི་བྱང་ཕྱོགས་ན་སྒྲུབ་གནས་བྲག་ཕུག་ཅིག་ན་ཇོའི་མཚན་མ་ཏཱང་པའི་མཐེ་བོང་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།

མ་རུངས་པ། 1 གདུལ་དཀའ་བ། གཤོང་པོ། མི་བསྲུན་པ། ཤིན་ཏུ་མྱུར་བར་ཁྲོ་བ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བོ། 2 ཚུད་གཟོན་པར་བྱས་པ། སྐྱོན་ཅན་དུ་བྱས་པ། ཉེས་པར་བྱས་པ། ངན་པར་བྱས་པ། དཔེར་ན་ལྟུང་བཟེད་མ་རུངས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མ་ལ། (འདུལ་བ) 1 ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྟོན་པའི་ཚིག་ཅིག འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་

བཤད་པ་༨ ཚུ ༡༡༣ ན༧ལས། མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་འདི་ལ་སོགས་པར་འཇུག་སྲིད་པ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 འཕྲུལ་དུའམ། སྒྱུར་དུ། གློ་བུར་དུ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དགོངས་པ། གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱའི་གཞི་ཉེའོ། །འདིར་གནས་པ་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤཱཀྱ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་གི་འཁྲུག་པ་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱིས། མ་ལ་བདག་གང་གཱ་རྒྱལ་ལོ་སྐམ་ནས་དེ་གཏྲྰ་རྒྱལ་ནས་མཐར་གྱིས་རྒྱ་ཞིང་གཤེགས་པ་དང་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 ཀྱེ་རུད་ཅེས་པའི་དོན། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། མ་ལ་ནི་ཀྱེ་རུད་ཅེས་བཤད།

སླ་ལ་བ། (ལེགས་སྦྱར) ཐེང་བ་ཅན་ཏེ་རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ཕྲན་ཞིག་ན་སྐྱབ་གནས་རི་གཡས་གཡོན་མཐོ་བ་ཕྲག་པ་ལྟ་བུས་མཚན་པ་ཡོད་པ་ལ་བཞེད།

མ་ལ་ཡཱ། <ཏ་མིལ་གྱི་སྐད> 1 རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཏ་མིལ་གྱི་སྐད་ལ་རི་སྤྱིའི་མིང་། 2 སྔན་ངག་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་མ་ལ་ཡཱ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་སྔན་རི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད། སིན་དྷུ་ལའི་ཡུལ་གྱི་ཀ་ལུ་གཏྲྰ་འབབ་པའི་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་ལ་མ་ལ་ཡཱ་སྟེ་རིའི་ཡུལ་ཞེས་གྲགས། དེའི་ཕྱིར་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཐེང་བ་སོགས་ཀྱིས་མ་ལ་ཡཱ་སིན་དྷུ་ལ་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པའང་འདི་ལ་ཟེར། ཞེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

མ་ལ་ཡཱར་སྐྱེས། ཙནྡན་སྤྱིའི་མིང་། རི་བོ་མ་ལ་ཡཱ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཙན་དན་ལ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མིང་བཏགས་པའོ། །

མ་ལག རྩ་བ་དང་ཡན་ལག རྩ་ལག་དང་དོན་གཅིག

མ་ལི་ཀཱ། (ལེགས་སྦྱར) མལླི་ཀ་དང་དོན་གཅིག རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་མལླི་ཀ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མ་ལུས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མགོན་གྱུར་ཅིང་ཞེས་སོགས། མ་ལུས་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མགོན་གྱུར་ཅིང་ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་འདི་མ་གཱ་རྒྱ་བཟང་མོའི་རྟོགས་བརྗོད་ལས་གསུངས་

པར་བཤད།

མ་ཤ། (འདུལ་བ) (ལེགས་སྦྱར) མ་ཤ་ཀ་དང་འདྲ།

མ་ཤ་ཀ། (འདུལ་བ) (ལེགས་སྦྱར) 1 འགྲོན་བུ་བརྒྱད་ཅུའི་རིན་ཐང་གི་ཚད། མ་ཤ་ཀ་དང་། པ་ཎ་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་མཆོ་ཏྲི་ཀ་མཆན་བུ་ལས་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཏྲི་ཀ་སྙེ་མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། དེང་སང་ནི་པ་ཎ་བཞི་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་ཏུ། དེང་སང་ནི་མ་ཤ་ཀ་བཞི་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་འབྱུང་བས་ཀྱང་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས། 2 སྨན་མའི་བྲེ་བྲག་ཅིག 3 གསེར་གྱི་ལྡིད་ཚད་ཅིག

མ་ཤ་ཀ་ལྔ། (འདུལ་བ) ཀཱརྵ་པ་ཎ་བཞི་ཆ་སྟེ། འགྲོན་བུ་བཞི་བརྒྱའི་རིན་ཐང་ངོ་། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༣༩༥བ༧ལས། མ་ཤ་ཀ་ལྔ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པ་ཎ་འགྲོན་བུ་བརྒྱད་ཅུའི་རིན་གྱི་ཚད་ལྔའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མ་སོད་ན། བསད་མ་ཐུབ་ཞེས་པའི་དོན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ཁྱེད་ཅག་གལ་ཏེ་དགེ་སློང་གིས་ཏ་མ་སྐྲོགས་ཀྱིས་མ་སོད་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མ་གསོལ་བར་མི་བྱ། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ལུང་ལས། མ་གསོལ་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཆོས་བཤད་རོགས་ཞེས་གསོལ་བ་མ་བཏབ་པར་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་སྨུན་པོ་བཟོ་བ་ལྟ་བུས་ཆོས་བཤད་པར་མི་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། འདི་ནི་ནང་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཤིག་ཡིན། གསོལ་བ་མ་བཏབ་ན་ལྟ་ཅི་སྨོས། བཏབ་ནའང་སྐྱོད་བརྟག་དགོས་པ་དང་། ཅི་སྙེ་སྣོད་རུང་དུ་ཤེས་ན་ནི་གསོལ་བ་མ་བཏབ་པར་ཡང་བཤད་རུང་བར་གསུངས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་ཆེད་ཀྱི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་གསོལ་འདེབས་ན། །རབ་རྒྱུས་བདག་གིས་མ་བསླབས་ཞེས། །ཐོག་མར་ཚིག་དེ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཁྱོད་ནི་ཤེས་ཤིང་མཁས་ཡིན་ན། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་མདུན་དུ་ནི། །བདག་གིས་ཇི་

ལྟར་བཤད་ནུས་ཞེས། །ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ། །འཕྲལ་དུ་བརྗོད་པར་མི་བྱ་
ཡི། །སྙོད་ལ་བརྟག་པ་བྱས་ནས་བྱ། །གལ་ཏེ་སྙོད་ནི་ཤེས་གྱུར་ན། །གསོལ་མ་བཏབ་ཀྱང་
བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཇོའི་ལམ་རིམ་ལ་འཕྲི་སྨོན་ཙུང་ཟད་ཀྱིས་བགོད།

མ་ཧཱ་བོ་དྷིཿ(ལེགས་སྦྱར) 1 རྟོགས་པ་ཆེན་པོའམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་སྟེ་སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མིང་། སཾ་བོད་
སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་སོགས་ལ་གཞི་བྱས། 2 གནས་མཆོག་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་
ཆེན་མོའི་ནང་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་ངོ་མཚར་ཅན་དེ་ལ་མ་ཧཱ་བོ་དྷི་ཞམ་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་ཟེར། འདི་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་བྲམ་ཟེའི་ལྷ་བཟོ་མགོ་
བཙུན་གྲུབ་རྗེས་རྒྱུ་ཙཎྜན་གོ་ཤཱིརྵ་ལས་བྱས་ཤིང་བཞེངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྡེ་དགེ་བསྟན་
འགྱུར་རྒྱུད་༼ ཚུ་བ ༽༡༠༨བ༡ལས། དེ་ལ་བྲམ་ཟེ་མགོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་དཔལ་ལྡན་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོ་བཞེངས་པར་འདོད་པ་ལ། ལྷས་ལུང་བསྟན་པ་ནི་རཱཛ་ནའི་འགྲམ་ན་ཙཎྜན་གོ་
ཤཱིརྵ་ཡོད་པ་ལས་སྐྲུབས་ཤིག་ཅེས་ཐོས་ནས། སོ་གའི་དུས་སུ་མ་ཏེ་མང་པོ་བྱེ་མའི་སྟེང་
ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་འདུག་པ་མཐོང་ནས། དེ་བསིལ་བའི་གནས་སུ་འདུག་པ་ལ་དཔགས་ཏེ་
བཅལ་བས་རྙེད་དེ་ཙཎྜན་གོ་ཤཱིརྵ་དེ་ཉིད་ལས་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྐུ་བཞེངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
ཤིང་། ཡང་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་༼ ཚུ་བ ༽༡༠༢ན༦ལས། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་མྱ་
ངན་མེད་ཀྱི་བར་མ་ཆད་དུ་བྲམ་ཟེ་མགོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དྲི་གཙང་ཁང་
ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དང་བཅས་པ་བཞེངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མ་ཧཱ་བོ་
དྷི་ཞམ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ནི་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་བྱིན་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཡིན་ཏེ། དེབ་སྔོན་
སྟོད་ཆ་༦༢ལས། དེ་ནས་རྡོ་རྗེའི་གདན་དུ་ཕྱིན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལ་མཆོད་པ་ཕུལ་བས།
དགུན་ཟླ་འབྲིང་པོ་ལ་ཆར་ཆེན་པོ་བབ། ཅེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །ཡང་བཤད་ཚུལ་
གཞན་ཞིག་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཙུར་ཉེ་
བ་ན། ཡུལ་མ་ག་དྷ་ན་ཁྱིམ་བདག་བྲམ་ཟེ་མ་ཧཱ་པ་ལ་ཟེར་བ་ཞིག་ལ་རྗེ་མོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཁའ་འགྲོ་མ་ཞིག་ཡོད། དེ་གཉིས་ལ་བུ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། བུ་ཆེ་བ་མ་ཧཱ་མ་སེ་ཞེས་བྱ་

བས་ལྷ་ནྡྲ་ཋ་སྤྱིར་ལྷ་ཁང་བཞེངས། བུ་འབྲིང་པོ་སི་བ་ས་མེ་ཞེས་བྱ་བས་ཛེ་ཏའི་ཚལ་དུ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། བུ་ཆུང་བ་སྨྲ་ཏ་ས་མེ་ཞེས་བྱ་བས་ རྡོ་རྗེ་གདན་དུ། ཕྱི་གཙུག་ལག་ནང་དུ་ལྷ་ཁང་བྱས་པ་བརྩིགས་ཏེ། དེའི་ནང་བཅོམ་ལྡན་འདས་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་པའི་སྐུ་ཚད་ཅིག་བཞེངས་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་ཅནྡན་དང་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱེ་མ་བསྲེས་ནས་འཛིམ་པའི་ཕུང་པོར་བྱས་པ་དང་། ཨ་མ་ན་རེ། ལྷ་བཟོ་དང་། བུ་ཕྲོད་རང་དང་། རྒྱགས་ཆུ་ (བཟའ་བཏུང་) དང་གསུམ་པོ་ནང་དུ་སྟོད། སྒོ་ལ་ལྕགས་གཟེར་རྒྱོབ་ལ། ཟླ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གསུམ་ལ་ཚར་བར་གྱིས་ཤིག་ཟེར་རོ། །དེར་ཟླ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གཉིས་སོང་དུས་ཨ་མ་བྱུང་སྟེ། སྒོ་ཕྱེས་ཤིག་ཟེར་རོ། །བུ་ན་རེ། ཟླ་བ་གསུམ་དང་ཞག་གཉིས་སོང་ད་དུང་ཞག་གཅིག་མ་ཐིམ་ཟེར་བས། ཨ་མ་ན་རེ། ཞག་གཅིག་མ་ཐིམ་ཡང་དབང་མེད། ང་ནི་སང་འཆི་བར་འདུག ད་ལྟ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་མཐོང་བ་ང་ལས་མི་འདུག ངས་འདྲ་མི་འདྲ་མ་བལྟས་ན། གཞན་གྱིས་ཤན་མི་ཕྱེད་པས། སྒོ་ཕྱེས་ཤིག་ངས་བལྟ་དགོས་ཟེར་རོ། །དེར་སྒོ་ཕྱེས་པ་དང་། ལྷ་བཟོ་བ་དེ་སྤྲུལ་པར་འདུག་ནས་འཇའ་ཡལ་བ་བཞིན་སོང་ངོ་། །དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཚད་དེ་ནི། མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། མི་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་དེ་དང་མཇལ་བའི་དུས་སུ། ལྟོགས་སྐོམ་བརྗེད་ནས་བཟའ་བཏུང་གཞན་གྱིས་སྟེར་དགོས་པ་དང་། མཇལ་ནས་ཕྱིར་འོང་བའི་དུས་སུ་རྒྱབ་སྟོན་མི་ཐོད་པར་ཕྱི་འགྲོས་སུ་འགྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །མི་རྣམས་གློ་བུར་དུ་ན་བར་གྱུར་ན། རྟེན་དེའི་ཞལ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ནད་སོས་པར་འགྱུར་རོ། །མི་རྣམས་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་རབ་ཏུ་འབར་བར་གྱུར་ན་ཡང་། རྟེན་དེའི་ཞལ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཞེ་སྡང་རབ་ཏུ་ཞི་ནས་སྙིང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞག་གཅིག་མ་ཐིམ་པ་ལ་སྐྱོན་ཅི་བྱུང་བལྟས་པས། ཞབས་གཡས་པའི་མཐེའུ་ཆུང་མ་གྲུབ་པར་ཡོད་པར་གྲག་གོ། མ་རྟན་དེ་ཡང་སྐུ་དེ་མཇལ་བའི་ཕྱི་ཉིན་འདས་སོ། །རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་ཁུངས་ཚོལ།

མ་ཧཱ་ཙི་ན། རྒྱ་ནག སྒྲ་བཤད་ནི། མ་ཧཱ་ནི་ཆེན་པོ། ཙི་ན་ནི་ཚིན་ཞེས་པའི་རྒྱ་སྐད་ཟུར་ཉམས་པར་བཤད་དོ། །

མ་ཧེ། <མ་ཧིཥ> སྒྲུ་མེད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྒོ་ཕྱུགས་ཀྱི་གྲས་ཤིག མ་ཧེ་ཞེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "མ་ཧིཥ" ཟུར་ཆག་པར། ལི་གྱུར་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཐ་སྙད་འདི་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཐེམ་མཛེས་ན་གསལ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་འགའ་ཞིག་ཏུ། མ་ཧེ་ས'Mahisa ཞེས་སྣང་། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་བྷཻས "भैंस" ཡང་ན། བྷཻསཱ "भैंसा" ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་༦༦ལས། འཇིགས་པ་བཅུ་བ་ཧུལ་ལྡན་མིག །ཆུར་འདྲེས་ས་ཉལ་ཧ་ཡི་དགྲ །གཤིན་རྗེའི་བཞོན་པ་རལ་པ་ཅན། །ཁྲོ་མཆོག་མིག་དམར་མ་ཧེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཧཱ་རག (ལེགས་སྦྱར) དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཀླུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མིང་། རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་མཧཱ་རག་ཞེས་བྱ་ལ། མཧ་ནི་ཆེན་པོ། ཨུ་རག་ནི་ལྟོས་འགྲོ་ལ་བྱ་སྟེ། ཀླུ་འབྲུག་གི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པ་སྟེ། སྦྲུལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྱིང་པོ་ཤོག་གྲངས་༡༥༥རྒྱབ་གཟིགས་སུ་གསལ།

མག་པ། བུ་མོའི་ཁྱོ་ག་ལ་ཟེར། དམག་པ་ཡང་འཐད། འདི་ཁ་སྐད་ལའང་ཡོད། རྒྱས་པར་དམག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མང་མི་གཙོ་གྲུང་གཙོ། བཀའ་གདམས་པའི་གསུང་སྒྲོས་ལ་ "མང་མི་གཙོ་གྲུང་གཙོ" ཞེས་འབྱུང་བའི་དོན་ནི། གྲངས་མང་པོ་གལ་ཆེ་བ་མིན། སྤུས་དག་པ་གལ་ཆེ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། བཀའ་གདམས་པའི་གསུང་སྒྲོས་འདི་དེབ་སྟོན་༣༢༢ན་གསལ། རྒྱས་པར་གྲུང་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མངས་པ། མང་དྲགས་པ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མངས་པས་འཇིགས་པས་མ་བྲིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། མངས་པ། མང་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐྲ་མོ་རྣམས་ཕྱེད་ཤེས་

པར་བྱེད། །

མཆུ། སྣེགས་སམ་རྐང་གསུམ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

མཆུ་ར། (ལེགས་སྦྱར) 1 གཡས་འཁྱིལ་ཏེ་སྤྱི་སྙིང་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ཞུ་རྗེས་བསིལ། ནུས་པས་རྣུས་ཆགས་སྦྱོར། རྣུས་པའི་ཚད་པ་སེལ། གཞན་དུ་མན་ཛི་ར་ཞེས་སྣང་། 2 བཙས་པ། འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ།

མད་པ། བདེན་པ། ཡང་དག་པ། བདེན་པའི་ཞེ་ས་ཡིན་པར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས། དཔེར་ན་ཐུགས་མད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསུང་སྒྲོས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཏེ་མཐའ་དག་པར་འཆད་ཅིང་། ཆོས་འཆད་ཤེས་པ་ཞིག་གིས་ཉན་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་བཤད་པ་ན། ཆོས་གྲྭའི་བློའི་འཁྲུལ་འདྲ་བ་སྐྱོག་ཏུ་བསམས་པ་ལ་འོང་དཀའ་གསུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཤིང་མད་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མན་ངག <ཨུ་པ་དེ་ཤ> བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའམ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཤིག་ལ་ཟེར། མན་ངག་གི་སྐད་དོད་ཨུ་པ་དེ་ཤ་ཞེས་པ་ཐད་སྒྱུར་བྱས་ན་ཨུ་པ་ཉེ་བ་དང་། དེ་ཤ་སྟོན་པ་སྟེ། ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཞེས་པའོ། །གནད་གོ་སླ་བར་སྟོན་པའི་དོན་ནོ། །ཞིབ་པར་གདམས་ངག་དང་མན་ངག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མན་ངག་གི་མཐིལ། མན་ངག་གི་སྙིང་པོའམ་གཙོ་བོ།

མན་ངག་སྙེ་མ། ཡང་དག་སྦྱོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད། མར་པ་ལོ་ཙཱ་བས་བསྒྱུར། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་གྲགས་དང་། ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོའི་འགྱུར་ཡང་ཡོད། སཾ་བུ་ཊའི་འགྲེལ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་གསུམ་པ་དེ་ཡིན་པར་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་གསུང་། འདི་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་འགྲེལ་༼ཆ་པ ༽དབུར་བཞུགས་སོ། །

མཏྟ། (ལེགས་སྦྱར) སྤྱགས། ངེས་ཚིག་ནི། སྣན་ཡིད་དང་ཏྲ་སྐྱོབ་པའི་དོན་ཡིན་པས་ངན་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཡིད་སྐྱོབ་པས་ན་སྔགས་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན

གསལ། ཡང་ན་ཡིད་ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་ལས་སྐྱོབ་པས་ན་ཡིད་སྐྱོབ་ཅེས་བྱའོ། །གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། དབང་པོ་དང་ནི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི། །རྐྱེན་གྱིས་གང་དང་གང་བྱུང་ཡང་། །ཡིད་དེ་མན་ཞེས་བྱ་བར་བཤད། །ཏྲ་ནི་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་དོན། །ཅེས་སྡུགས་ཀྱི་སྐད་དོད་མནྟྲ་ཞེས་པའི་མན་ཡིད། ཏྲཡ་སྐྱོབ་པར་བྱེད་ཡིན་ཞིང་། དེའང་དབང་པོ་དང་ཡུལ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་མལ་གྱི་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་འབྱུང་བའི་ཡིད་དེ་དག་པའི་སྣང་ཞེན་གྱིས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པས་ན་སྔགས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༡༣༨བ༥ལས་གསུངས་སོ། །

མན་ཛཱི་ས། (ལེགས་སྦྱར) མཉྫི་ར་ལ་གཟིགས།

མན་ཤེལ། 1 རྡོ་ལས་བྱུང་བའི་དྭངས་ཤེལ། ཆུ་ཤེལ། ཟླ་བ་ནོར་བུ། ནོར་བུ་དཀར་པོ་སོགས་ཟེར། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཁྱིམ་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་འཁོར་བ་རྣམས་རྒྱས་པར་འགྱུར་བར་གྲགས། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ (Crystal) ཟེར་བ་དེའོ། །2 (འདུལ་བ) གཞོང་པའི་མིང་། མན་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པའི་གཞོང་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་འདྲའོ། །མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས། །མན་ཤེལ་ནི་གཞོང་པ་ཡིན་པར་ལུང་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཇ༽༡༥༧ན༣ ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ལག་པ་བཀན་པར་བྱིན་ལེན་ལྷུ་སྟེ། ལྷུ་གང་ཞེ་ན། མན་ཤེལ་དང་། ཁྲི་དང་། ཁྲིའུ་དང་། ཐུ་བ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་གཞི་ཉིད་ནི་ལྷུ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཉྫ་ཀི་ནི། (ལེགས་སྦྱར) དལ་འབབ་སྟེ་ལྷའི་ཆུ་བོའི་མིང་། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༨༨རྒྱབ་གཟིགས་ལས། དེའི་དོན། དལ་གྱིས་འབབ་པ། ཞེས་གསལ།

མཉྫ་ར། (ལེགས་སྦྱར) 1 མེ་ཏོག་ཅིག་སྟེ། ཉེར་སྤྱོད་ལྷའི་ནང་ཚན་གྱི་པུཥྤེ་དང་འདྲ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུPushpa ཟེར། སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་བཱི་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏས་མཛད་པ་ལས། མཉྫ་ར་བ་ནི་ལྷའི་མེ་ཏོག་གོ། ཞེས་གསུངས། 2 མེ་ཏོག་ཁ་འབྱེ་བ། 3 སློབ་དཔོན་པདྨ་འབྱུང་གནས་

ཀྱི་གསང་ཡུམ་ཞིག 4 བྱུ་རུའི་སྡོང་པོ། 5 ལྷ་ཡུལ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད། 6 དཔལ་བའི་མིང་། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ།

མཛྷ་ར་བ། མཛྷ་ར་དང་འདྲ།

མཛྷ་ར་བའི་མལླི་ཀཱ། མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ། སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས། ལྷག་བསམ་མ་སླད་རིན་ཆེན་ཡོལ་གོ་ལས། །འཕྲིན་ཡིག་མཛྷ་ར་བའི་མལླི་ཀཱ། །རྟག་ཏུ་འཚོར་བའི་ཤིས་པ་དམ་པའི་དཔལ། །བདག་ཡིད་ཀུན་དགའ་རྒྱས་པའི་དཔྱིད་དུ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཎྜལ། (ལེགས་སྦྱར) 1 དཀྱིལ་འཁོར། ངེས་ཚིག་ནི། དེ་ལ་མའི་སྒྲ་ལས་དྲངས་ནས་མ་ཎྜ་ས་ར་ཞེས་པ་སྙིང་པོ་དང་། ལའི་སྒྲ་ལས་དྲངས་ཏེ་ལཱ་ལི་ཏ་བྱས་ན་འཛིན་པ་རོལ་པ་སོགས་ལ་འཇུག ལ་ཏིན་བྱས་ན་ལེན་པ་དང་འདུས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པས་བསྡོམས་ན་སྙིང་པོ་ལེན་ཅིང་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ཡིན། ཞེས་གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་མཎྜལ་གྱི་འཁྲིད་ཡིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། མཎྜ་ནི་སྙིང་པོ་སྟེ། བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ལཱ་ཏ་ལེན་པ་ཡིན་པས་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ། སྙིང་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའམ། དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་མཚོན་པའི་ཕྱིའི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཡང་མཁས་པ་གཞན་དག་གིས། མཎྜ་སཱ་ར་སྙིང་པོ་དང་། ལ་ཏི་ལེན་པའོ། །སྙིང་པོ་ལེན་པ་སྟེ་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ན། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བློས་བླངས་ནས་ཕུལ་ཏེ་བསོད་ནམས་རླབས་པོ་ཆེའི་སྙིང་པོ་ལེན་པ་ལ་སྦྱར་ཀྱང་རུང་། (མཎྜལ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ) ཕྱིའི་མཎྜལ། ནང་གི་མཎྜལ། གསང་བའི་མཎྜལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཎྜལ་དང་བཞིའོ། །(དང་པོ་ཕྱིའི་མཎྜལ་ནི) ཕྱིའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སོགས་བློས་བླངས་ཏེ་འབུལ་བ་ལ་ཟེར། (གཉིས་པ་ནང་གི་མཎྜལ་ནི) རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཕུང་ཁམས་ཕྲ་རགས་བསྒྲུབ་གཞིར་བྱས་ཏེ། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རི་རབ་གླིང་བཞི་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་ནས་འབུལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པའི་འཇིགས་བྱེད་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། བདག་ལུས་ངག་ཡིད་ཕུང་ཁམས་བསྐྱེད་མཆེད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་གྱུར་ལས་གྲངས་མེད་འཇིག

རྟེན་སྔོད། །འདོད་དགུའི་ཕུན་ཚོགས་གཏེར་གྱིས་གང་བ་འདི། །བླ་མ་ལྷ་ཡི་ཚོགས་ལ་ཀུན་ཕུལ་ནས་འབུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (གསུམ་པ་གསང་བའི་མཎྜལ་ནི) དབང་གསུམ་པའི་རྟོགས་པ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཧཱུྃ་ཡིག་གི་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རི་རབ་གླིང་བཞི་མཁོ་དགུའི་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་ནས་འབུལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པས། ཐབས་མཆོག་བདེ་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་རོལ་རྩེད་ཀྱིས། །སྟོང་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་བརྙར་རོལ་པ་ལས། །ཟག་མེད་ལྷན་སྐྱེས་དགའ་བའི་རང་བཞིན་གྱི། །སྣོད་བཅུད་དཀྱིལ་འཁོར་བཀོད་པས་མཉེས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། རྡོ་རྗེས་ལུས་ཀྱི་གསེར་ལྡན་ལྟོ་བ་ན། །མཉམ་སྦྱོར་རྡོ་རྗེ་པདྨའི་ལྷུན་པོ་མཆོག །བཅུ་དྲུག་དགའ་བའི་རི་མཆོ་གླིང་བཞིས་བསྐོར། །དབུ་མ་བཅུ་གཉིས་ཁྱིམ་གྱི་རྒྱུ་ལམ་དུ། །རོ་རྐྱང་རླུང་གི་ཉི་ཟླའི་དཀྱིལ་འཁོར་འཆར། །སྒྱུ་མའི་ལུས་སུ་ལྡང་བའི་རིན་ཆེན་བདུན། །ཟུང་འཇུག་བུམ་བཟང་ཡོངས་འདུ་ས་རྟོལ་སོགས། །དཀྱིལ་འཁོར་མགོན་པོ་དཔལ་ལྡན་བླ་མར་འབུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (བཞི་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཎྜལ་ནི) དབང་བཞི་པའི་རྟོགས་པ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་རྟོགས་པ་ཧཱུྃ་ཡིག་རྣམ་པར་སྤྲོས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་རི་རབ་གླིང་བཞི་མཁོ་དགུའི་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒྱུར་ནས་འབུལ་བ་ལ་ཟེར། རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པས། བདེན་ཆེན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་རྣམ་རོལ་གྱི། །མཆོད་སྤྲིན་ཅིར་ཡང་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་རྣམས། །གདོད་ནས་རང་བཞིན་སྟོན་པར་ངེས་རྟེན་པའི། །ཟུང་འཇུག་བླ་མེད་མཆོད་པས་མཉེས་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དང་། ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། དྲི་བྲལ་རང་སེམས་དག་པའི་ས་གཞི་ལ། །རང་བཞིན་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་ས་འཛིན་ཆེ། །མེད་ཀྱང་རྫུན་པར་སྣང་བའི་གླིང་བཞི་སོགས། །མི་ལམ་ཡུལ་གྱི་རོལ་པ་ཇི་བཞིན་དབུལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་ཀུང་ཐང་པ་སོགས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། མཎྜལ་འབུལ་བའི་ཚེ་ལྕགས་རི་གསུམ་མམ་བཞི་རུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མཛོད་ལུགས་ལྟར་ན་སྟོང་གསུམ་

རེ་རེ་ལ་ལྷུགས་རི་རེ་རེ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྷུགས་རི་གསུམ་དང་། ལྷུགས་རི་བཞི་བྱེད་པ་ནི། ས་སྡེ་ནས་འོག་གཞི་རླུང་དཀྱིལ་ཆུ་དཀྱིལ་གསེར་དཀྱིལ་གསུམ་བརྩེགས་པའི་སྟེང་། གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱའི་མཐའ་འཁོར་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོ་གཅིག་གིས་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ་སྟོང་གསུམ་ཆགས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་ལྟར་བྱས་ནས་ལྷུགས་རི་བཞི་བྱས་པ་ཡིན། མདོར་ན་མཛོད་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་ས་སྡེ་ནས་བཤད་པའི་ལྷུགས་རི་ཆེན་པོ་གཅིག་བསྣན་ཏེ་བཞི་རུ་མཛད་པ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་ཕྲུག་སེར་ཁ་ཤིག་ཤིག་ལ་སོང་གི་བར་མཎྜལ་དང་མཆོད་པ་འབུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་དེ། ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་སྒྲོས་༣༨ན༢ལས། བྱང་འཇུག་ཏུ། ཇོ་བོ་ཕྲུག་སེར་ཁ་ཤིག་ཤིག་པར་མཎྜལ་དང་མཆོད་པ་འབུལ་བ་ལ། ཨ་ཏི་ཤ་འོ་རྒྱལ་ངེད་ཀྱིས་བྱ་ཡི་ཞུས་པས། འོ་ན་ང་ལྟོ་ཟ་བ་འོ་རྒྱལ་བྱས་ནས་ཁྲིད་ཚོས་ཟའམ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པས་ཉམས་ལེན་འདི་ལ་མཐོང་ཚུང་མི་མཛད་པར་ཞུའོ། །2 རྒྱ་གར་ན་སའི་སྟེགས་བུ་གྲུ་བཞིའམ་ཟླུམ་པོ་སོགས་ལ་རྒྱང་ཤུལ་དང་བ་བྱུང་བྱུགས་ནས་བྱི་དོར་བྱས་ཏེ་མཆོད་པའི་སྟེགས་བུར་བྱེད་པ་དེ་ལ་མཎྜལ་ཟེར། དེ་ལ་མེ་ཏོག་གཅལ་དུ་བཀྲམས། བ་བྱུང་གི་བྱུག་པ་བྱུགས་པས་བགེགས་ཞི་བ་དང་། བདུད་རྩི་ལྔ་འཐོར་བས་དངོས་གྲུབ་སྒྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །

མཎྜལ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་སྐོར། རྗེ་ཀུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་མཎྜལ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཎྜལ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག ངེད་སྒོམ་སྡེ་ལྷ་རམས་པས་བརྩམས་པའི་མཎྜལ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་དངོས་གྲུབ་ཆར་འབེབས།

མཎྜལ་དགུ་མ། མཎྜལ་དགུ་མ་ནི། བདུན་གྱི་སྟེང་དུ། གདུགས་དང་། ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་མཚན་བསྣན་པའི་དགུ་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །

མཎྜལ་བདུན་མ། རི་རབ། གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས་ཏེ་བདུན་ནོ། །འདི་མཎྜལ་གྲངས་གསོག་བྱེད་ཚེ་འབུལ་བ་ཡིན།

མཚལ་ཉེར་ལྔ་མ། མཚལ་ཉེར་ལྔ་མ་ནི། ཉེར་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། དབང་ཆེན་གསེར་གྱི་ས་གཞི་དང་། ཕྱི་ལྕུགས་རི་གཉིས་བསྣན་པའི་ཉེར་ལྔའོ། །འདི་གང་གི་ཕྱག་བཞེས་ཡིན་མིན་སོགས་གསལ་བར་མ་ཤེས།

མཚལ་ཉེར་གསུམ་མ། རི་རབ། གླིང་བཞི། གླིང་ཕྲན་བརྒྱད། ཉི་ཟླ་གཉིས་ཏེ་བཅོ་ལྔ། ༡༥ དེ་ནས་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན། ༢ དེའི་སྟེང་གཏེར་ཆེན་པོའི་བུམ་པ་༡བསྣན་ཏེ་བརྒྱད་དེ། བསྒོམས་པའི་ཉེར་གསུམ་མོ། །མཚལ་ཉེར་གསུམ་མ་འདི་པཎ་ཆེན་ན་རོ་པ་དང་སློབ་དཔོན་ཨ་བྷ་ཀ་ར་སོགས་རྒྱ་གར་གྲུབ་ཆེན་མང་པོའི་ཕྱག་བཞེས་ཡིན་ཞིང་། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནས་བཟུང་དབེན་ས་བ་ཡབ་སྲས་ཀྱང་སྣན་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པ་མང་པོ་རྣམས་ལ་བཀའ་སྩལ་བ་བྱེད་པའི་ཚེ་མཚལ་ཉེར་གསུམ་མ་ སྤྱགས་དང་བཅས་པ་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་མཛད་པར་བཤད་དོ། །

མཚལ་ཚོམ་བུ་སོ་བདུན་མ། མཚལ་སོ་བདུན་མ་ལ་གཟིགས།

མཚལ་སོ་བདུན་མ། དེ་ལ་མཚལ་སོ་བདུན་མ་ནི། རི་རབ། གླིང་བཞི། གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་དེ་བཅུ་གསུམ། ༡༣ དེ་ནས་གླིང་སོ་སོའི་ཁྱད་ནོར། རིན་པོ་ཆེའི་རི་བོ་སོགས་བཞི། ༩ དེ་ནས་རྒྱལ་སྲིད་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན། ༢ དེ་ནས་གཏེར་ཆེན་པོ་ཡི་བུམ་པ། ༡ དེ་ནས་སྒེག་མ་སོགས་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་བརྒྱད། ༦ དེ་ནས་ཉི་ཟླ་གཉིས། གདུགས་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །༩ བསྒོམས་པའི་སོ་བདུན་ནོ། །འདི་ས་སྐྱའི་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཕྱག་སྲོལ་ཡིན་ནོ། །

མའི་རྣམ་འབྱེད། <ཧྲི་ཀྲྀ་ཏྲི་བི་ན་ཡ་ཧྲཀྲ> (འདུལ་བ) དགེ་སློང་མའི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དགེ་སློང་མའི་ཁྲིམས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་དགེ་སློང་མའི་འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་ཤློ་ཀ་བརྒྱད་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་དང་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུལ་བའི་མདོ་ཞིག ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་སརྦ་ཛྙཱ་དེ་ཝ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བི་དྷྱཱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་དང་། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ཀ་ར་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བཙེ་དཔལ་གྱི་ལྷུན་

པོའི་འགྱུར་ལ། སླར་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བི་དྷྱཱ་ཀ་ར་པྲ་བྷ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་བནྡེ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །བཀའ་འགྱུར་འདུལ་བ༼ ཏ་པའི ༽ཤོག་གྲངས་༢༥༥བ༧ན་བཞུགས་སོ། །

མའི་འོད་གསལ། མ་ཡི་འོད་གསལ་དང་འདྲ།

མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ། <བྷི་ཀྵུ་ཎཱི་པྲ་ཏི་མོཀྵ་སཱུ་ཏྲ> (འདུལ་བ) དགེ་སློང་མའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་དགེ་སློང་མའི་ཁྲིམས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ཤློ་ཀ་བརྒྱད་བརྒྱ་བམ་པོ་གཉིས་པ་ཤོག་ལྡེབ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཙམ་ཞིག་གོ། ཁ་ཆེ་བྲེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཛཱི་ན་མི་ཏྲ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་པའོ། །བཀའ་འགྱུར་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་༼ ཏ་པར ༽བཞུགས་སོ། །

མཀྟ། (ལེགས་སྦྱར) རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་རྡོ་རིགས་ལྗང་ཁུ་ཞིག ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་དུ (Emerald) ཟེར། འདི་ལ་འདོད་པའི་དགྲ་ཞེས་གྲགས། ཧུང་ཀྲ་རིའི (Hungary) རྒྱལ་པོ་བྷེ་ལ (Bela) ཞེས་པས་རང་གི་ཆུང་མ་ལ་འཁྱུད་པ་ན་མཀྟ་ཆ་ཤས་དུམ་བུ་གསུམ་དུ་གས་ཏེ་སིལ་བུར་གྱུར་པར་གྲགས། ཉར་ཚགས་ལེགས་པོ་མ་བྱས་ན་གས་ཆག་ཏུ་འགྲོ་སླ་བར་བཤད། འདི་ཡི་ཤུའི་སྟོན་པ་མ་བྱོན་གོང་ལོ་ཆིག་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་གོང་ནས་རྙེད་སོན་བྱུང་བར་གྲགས།

མར་གད། མཀྟ་དང་འདྲ། སྒྲོལ་བསྟོད་ལས། དབྱིངས་རིག་རྣམ་དག་པདྨའི་གདན་སྟེང་ན། །མར་གད་མདོག་ཅན་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་མ། །ལང་ཚོ་རབ་རྒྱས་གཡས་བརྐྱངས་གཡོན་བསྐུམ་ཞབས། །ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་མ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མར་གྱི་ཉིང་ཁུ། མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཞེས་པ་ཡི་གེ་དག་པ་ཡིན། སྙིང་ཁུ་སྒྲ་ཉམས་ནས་དེང་སང་ཉིང་ཁུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལས་མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་ཞེས་བྲིས་པ་མ་མཐོང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་ཉིང་ཁུ་ཞེས་བྲིས་པ་ཡོད་དོ། །

མར་གྱི་སྙིང་ཁུ། ཞུན་མར་བཞུས་པའི་སྙིང་ཁུ་ལ། མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཟེར། ཚལ་པ་བཀའ་འགྱུར་དང་། སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་མྱང་འདས་༼ ཐ ༽༡༡༡ན༥ལས། འོ་མ་ལས་ཞོ་བྱུང་། ཞོ་ལས་མར་བྱུང་། མར་ལས་ཞུན་མར་བྱུང་། ཞུན་མར་ལས་མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་འབྱུང་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཀ ༽ལས། འོ་མ་དང་། ཞོ་དང་། མར་དང་། ཞུན་མར་དང་། མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་དང་། ཞེས་སོགས་ལན་མང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་འགྲེལ་པ་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཞུན་མར་གྱི་སྙིང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སོ་ཐར་གྱི་མདོ་དང་། ལུང་སྡེ་བཞི་སོགས་ཐམས་ཅད་དུ་མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །སྒྲ་བཤད་ནི། མར་གྱི་སྙིང་པོའི་ཡང་སྙིང་པོར་གྱུར་པའི་ཁུ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །འོ་ན། མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་དང་། མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་ཞིང་། གོ་རྒྱུ་ཡང་སྙིང་ཁུ་ཉིད་ཆེ་བས། མར་གྱི་སྙིང་ཁུ་ཞེས་བྲིས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ། །

མར་པ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས། གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ལྷོ་བྲག་མར་པ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ནི་རྒྱ་གར་དུ་ལན་གསུམ། བལ་པོར་ལན་བཞི་བྱོན། པཎ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་དང་། མངའ་བདག་མཻ་ཏྲི་པ། དཔལ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། གྲུབ་ཆེན་ཞི་བ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་བླ་མ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་བསྟེན། རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ཐེངས་དང་པོར་ལོ་བཅུ་གཉིས། གཉིས་པར་ལོ་དྲུག གསུམ་པར་ལོ་གསུམ་སྟེ་བསྡོམས་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་གི་རིང་རྒྱ་གར་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད། རྒྱ་གར་དུ་ལན་ཕྱི་མ་བྱོན་དུ་ཇོ་བོ་རྗེ་དང་མཇལ་ནས་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཕ་མའི་རྒྱུད་ཕལ་མོ་ཆེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་གདམས་ངག་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས། བླ་མ་མར་པ་ལ་གསང་འདུས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་བདུན་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་། ནཱ་རོ་པ་ལ་ཁ་ཆེ་ཨ་ཀ་ར་སིདྡྷི་དང་མཉམ་དུ་སྒྲོན་གསལ་བསླབས་སྣང་ནའང་བོད་དུ་སྒྲོན་གསལ་གྱི་

བཤད་པ་མ་ཚུགས་ལ། རིམ་ལྔའི་གདམས་ངག་གི་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་ངོ་། །བོད་དུ་བྱོན་ཏེ་བཀའ་བབས་ཀྱི་སློབ་མ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་བརྒྱུད་འཛིན་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཁྱབ་གདལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ད་ལྟའི་བར་དུའང་གདམས་ངག་གི་བརྒྱུད་པ་མང་དུ་འཕེལ། ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པ་དང་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་གང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་ནཱ་རོ་མཻ་ཏྲི་གཉིས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་། གྲུབ་ཆེན་མཻ་ཏྲི་པ་ནི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་ཁོ་ན་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་པར། ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་གསུངས། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྲོལ་བཙུགས། གཞན་ཡང་། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་གནས་པ་དེས། རིམ་པ་གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་བསླབ་པའི་གྲུབ་ཆེན་གྱི་མན་ངག་མཐར་ཐུག་པ་ནི། རིམ་ལྔ་དང་སྤྱོད་བསྡུས་དང་། རྣམ་གཞག་གི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་། རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་རིམ་ལྔའི་བཤད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་གཞུང་དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་བརླིང་བས་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱས་དེ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་བླ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་མེད་ན། མན་ངག་གི་གནད་རྫོགས་པར་མི་རྟོགས་པས། འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་དུ་མ་ལ་གཏུགས་ནས་ལེགས་པར་མནོས་པའི་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །དེ་ལ་ནི་རྗེ་མར་པ་དང་རྗེ་འགོས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་མན་ངག་རྒྱུད་དང་འཕགས་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལ་ལེགས་པར་གཏུགས་ནས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི། རྗེ་འགོས་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་གི་བཤད་པ་རྣམས་དགོས་ཤིང་། གཞུང་ནས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཁོང་ན་གནས་པ་དུ་མ་གསལ་དུ་བཏང་ནས། ད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གི་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དམིགས་རིམ་ཁྱད་པར་ཅན་མང་པོའི་སྒོ་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ལ་ནི། རྗེ་མར་པའི་གདམས་ངག་རྣམས་དགོས་སོ། །རྗེ་མར་པའི་གདམས་ངག་ཕལ་མོ་ཆེ་ལ་རྒྱ་གཞུང་གི་རྩ་ཚིག་རེ་ཡོད་ལ། རིམ་ལྔའི་མན་ངག་གི་རྩ་ཚིག་ནི་རིམ་ལྔ་བསྡུས་པ་གསལ་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི་ཁ་གཡར་གཞན་

འདུག་པ་ནི་སྒྲོད་བསྡུས་དང་འགལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་རྣམ་དག་མིན་ནོ། །ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མར་འགོས་གཉིས་ཤིན་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་མཛད་དོ། །མཁས་གྲུབ་དེ་ཉིད་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་དུ་ཕེབས་པ་ན་ཞི་བར་གཤེགས་པར་གྲགས། ཀློང་རྡོལ་བླ་མས་དགུང་གྲངས་རྒྱ་དྲུག་བཞུགས་པར་བཤད ཀློང་རྡོལ་བླ་མས་ལོ་ཉེར་གཅིག་ཙམ་བསྒོམས་ཀྱང་སྐྱིད་ཐོན་པ་མ་བྱུང་བ་ན་རྗེ་མར་པ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེའི་བློ་སོགས་ཤུགས་དྲག་ལ་བརྟན་པ་འབྱུངས་ཚུལ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྣམ་ལས་གསུངས་པ་འདི་ལྟར། ལོ་ཉེར་གཅིག་བསྒོམས་ཀྱང་སྐྱོ་སེམས་ཙམ། །ཚུང་གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་ཡོད་པ་དེ། །ཙུང་དྲག་ཏུ་མ་སོང་སོ་ན་གནས། །སེམས་ཡིད་ཐང་ཆད་པའི་ནམ་ཞིག་དུས། །ཕ་མར་པ་ཡུམ་བཅས་སྒྲུབ་པའི་གནས། །ལྷོ་བྲོ་བོ་ལུང་གི་དགོན་པ་རུ། །རྡོ་ཨ་མོ་ལིང་གའི་ཁྲི་སྟེང་ན། །རྗེ་མར་པ་ལོ་ཙཱའི་སྐུ་བརྙན་ལ། །བློས་གང་ལྷོགས་མཆོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ཕུལ། །སེམས་རྩེ་གཅིག་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མཐུས། །སྡུག་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་། །བདེ་རི་བོ་ཙམ་ཡང་ཆོག་ཤེས་མེད། །བདག་གཞན་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་མཐོང་བས། །བློ་ཤུགས་དྲག་བརྟན་པོ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། །ས་ལྡེམ་ལྡེམ་འུར་ཞིང་དགའ་བདེ་སྐྱེས། །ལུས་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་ཡིན་ནམ་སྙམ། །ཕྱི་སྣང་ཚུལ་བདེན་པར་འདུག་ལགས་ཀྱང་། །ནང་གནས་ཚུལ་སྟོང་པར་ཤར་བའི་བློ། །དུས་ནམ་ཡང་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པ་ནི། །རྫོར་རི་མོ་བྲིས་འདྲ་མཐོང་བ་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་སོགས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས། (1012-1097)

མར་མེ། མཆོད་མེ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མར་མེ་མཛད། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཅེས་བྱ་བ། བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གཅིག་དང་། དགུ་བཅུ་རྩ་གཅིག་གི་གོང་རོལ་དུ་བྱུང་བར། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ཀྱི་མཆན་བུ་༥༠༡བ༦ལས་གསུངས་སོ། །

མར་མེ་མཛད་བཟང་པོ། མར་མེ་མཛད་བཟང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་
སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ཞིག་དང་། ཛོ་བོ་ཛྲེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་བླ་མར་གྱུར་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་
སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག

མར་མེའི་སྙིང་པོ། མཆོད་མེའི་སྡོང་རས། མཆོད་མེའི་སྡོང་བུ་ཡང་ཟེར། མདོ་མཛངས་བླུན༼ མདོ་
སྡེ་ཨ ༽༡༣༡བ་ལས། དེས་རྒྱལ་པོའི་ལུས་ཕུག་ནས་མར་མེའི་སྙིང་པོ་སྣུམ་གྱིས་བསྒྲུས་
པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མར་རྫེ། མར་སྣོའི་རྫེ་མོ།

མལ། 1 ཉལ་ས། སྤྱིར་བཏང་མལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཉལ་བའི་དོན་ཡིན། 2 གནས། ཚང་། གནས་དང་
ཚང་ལ་འཇུག་པ་ནི། གོང་མའི་སྐད་དོད་ཕྱུགས་ཀྱི་མལ་དུ་འགའ་ཞིག་ལ་ཕྱུ་རྟ་འབྱུང་བས།
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མལ་ཆེ་མཐོ། (འདུལ་བ) རིན་ཐང་ཆེ་བ་དང་ཚད་མཐོ་བའི་མལ་ཏེ། ཆེ་བ་ནི་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲས་
པའོ། །མཐོ་བ་ནི་ཁྲུ་མོ་ལས་མཐོ་བའོ། །ཞེས་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

མལ་སྟན། (འདུལ་བ) 1 ཁྲི། ཉལ་ཁྲི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གནས་མལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
འདིར་ཉལ་བས་མལ་ས་སྟེ་ཁྲི་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་
པ་ལས། མལ་སྟན་ནི་ཁྲི་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཉལ་གདན།

མལ་འབྱར། མལ་ཆས་ལ་འབྱར་ནས་ཡོད་པའི་དོན། དཔེར་ན་ཤྲུག་གུ་མལ་འབྱར། ནད་མལ་འབྱར་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མལ་ཚེ། 1 བྱ་ར་བྱེད་པའམ། སོ་བཙུགས་པའམ་སོ་ལྟ་བའི་དོན། འགའ་ཞིག་གིས་མཚན་མོར་བྱ་ར་
བྱེད་པ་ལ་བཤད། 2 ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ། སྔ་དྲོ། ཕྱི་དྲོ། ནམ་སྟོད། ནམ་སྨད་དེ་ཆ་བཞིར་ཕྱེ་
བའི་ཆ་གཅིག་ལ་བཤད། འགའ་ཞིག་གིས། མཚན་མོའི་ཐུན་ཚོད་ལ་བཤད།

མལ་ས། ཉལ་ས་སྟེ་ཉལ་ཁྲི།

མལླི་ཀཱ། (ལེགས་སྦྱར) 1 ཕྲེང་ལྡན། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། ཕྲེང་བ་ལའང་འཇུག་སྟེ།

སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས། ལྷག་བསམ་མ་སླད་རིན་ཆེན་ཡོལ་གོ་ལས། །འཕྲིན་ཡིག་མཛ་ར་བའི་མལླི་ཀ། །རྟག་ཏུ་འཛོར་བའི་ཤེས་པ་དམ་པའི་དཔལ། །བདག་ཡིད་ཀུན་དགའ་རྒྱས་པའི་དཔྱིད་དུ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་མཁན། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ན་གསལ། 3 མེ་ཏོག་ཀུནྡའི་བྱེ་བྲག་ཅིག ཕྱི་རྒྱལ་བས (Jasmine) ཟེར་བ་དེའི་རིགས་ཤིག དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། མལླི་ཀ་ནི་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་ཆུང་དུ་འབྲི་ཤིང་ལ་སྐྱེས། རྒྱ་གར་དབུས་པས་ཙ་མེ་ལི་ཞེས་འབོད། ཅེས་གསལ། ཀུནྡ་ཞེས་པའི་ཐད་པའི་གཟིགས། 4 གྲལ་སྒྲིག་པ། སྟར་སྒྲིག་པ། 5 གཞུ་མར་གྱི་སྟེགས་བུ། 6 སྡོད་སྤྱད། དཀར་ཡོལ།

མལླི་ཀ། མ་ལླི་ཀཱ་དང་དོན་འདྲ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་མ་ལླི་ཀཱ་ཟུར་ཙུང་ཟད་ཉམས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ།

མལླི་ཀཱ། (ལེགས་སྦྱར) 1 མེ་ཏོག་ཀུནྡའི་བྱེ་བྲག་ཅིག मल्लिका ཕྱི་རྒྱལ་བས་Jasmine ཟེར་བ་དེའི་རིགས་ཤིག སཾ་བོད་ཚིག་མཛོད་འགར། མེ་ཏོག་ཀུནྡའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཞག། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་ལས། མ་ལླི་ཀཱ་ནི་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་ཆུང་དུ་འབྲི་ཤིང་ལ་སྐྱེས་པ། རྒྱ་གར་དབུས་པས་ चमेली ཙ་མེ་ལླི་ཞེས་འབོད། ཅེས་གསལ། ཀུནྡ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 2 ཕྲེང་ལྡན། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ། 3 ཕྲེང་བ། སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས། ལྷག་བསམ་མ་སླད་རིན་ཆེན་ཡོལ་གོ་ལས། །འཕྲིན་ཡིག་མཛ་ར་བའི་མལླི་ཀཱ། །རྟག་ཏུ་འཛོར་བའི་ཤེས་པ་དམ་པའི་དཔལ། །བདག་ཡིད་ཀུན་དགའ་རྒྱས་པའི་དཔྱིད་དུ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུས་མཁན། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་ན་གསལ། 5 གྲལ་སྒྲིག་པ། གྲལ་སྟར་སྒྲིག་པ། 6 གཞུ་མར་གྱི་སྟེགས་བུ། 7 སྡོད་སྤྱད། དཀར་ཡོལ།

མས་བརྟན། ལུགས་ལྡོག་སྟེ། འོག་ནས་རིམ་གྱིས་གྱེན་དུ་འདྲེན་ཅིང་མཐར་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་གཡོ་མེད་དུ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

མས་འདེད། འོག་ནས་སྟེང་དུ་འདེད་པ།

མས་རིམ། འོག་ནས་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་རིམ་པ།

མཧཱ་རག (ཡིགས་སྒྱུར) ལྷོ་འཛེ་ཆེན་པོ། དགའ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཀླུ་ཆེན་པོ་རྣམས་སོ། །

མི། <མ་ནུ་ཥ> 1 སྐད་ཤེས་དོན་གོ་བའི་རིགས། ངེས་ཚིག་ནི། མ་ནུ་ཥའི་སྒྲ་ལས་འགྲོ་བ་གཞན་ལས་ཡིད་དམ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ནུས་པ་ཤ་ཆེ་བས་མིའམ། ཡིད་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་བུ་དང་། ཤེད་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཆིམས་མཛོད་༢༣༡ལས། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཡིད་ཀྱི་བུ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་ཡིད་ཤས་ཆེ་བས་མི་སྟེ་མ་ནུ་ཥའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། 2 དགག་སྒྲ་ཞིག ལྗོན་དབང་ལས། མ་མི་མིན་མེད་དགག་སྒྲ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ། (ཕར་ཕྱིན) 1 ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བྱ་སྟེ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་བའི་གདེང་ཐོབ་པས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བྱང་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་ནི། སྔར་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་དྲངས་པ་ལས། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་གསུངས་པས། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དང་མཐུན་པར་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་༼ཇོ་བ༽༡༥༢༡ལས། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སྤོང་བས་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་མ་སྤངས་པར་ཡོད་དེ། ཞེས་བཤད་དོ། །2 ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་བཤད། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ཅེ༽༡༧༡ ན༧ལས། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བས་ཡོན་ཏན་བསྟན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལས་འདས་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་ཏེ། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤངས་ནས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ། གསང་བའི་འདུས་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

མི་བསྐྱོད་པ། <ཨ་ཀྵོ་བྷྱ> 1 མི་འགྲོ་བ། བདག་ནི་ཕྱོགས་དེར་མི་བསྐྱོད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མི་གཡོ་བ། ཆགས་སྡང་གིས་མི་བསྐྱོད་པའི་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་ན་ཅི་མ་རུང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག འདི་ལ་མི་འཁྲུགས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྐད་དོད་ཨ་ཀྵོ་བྷྱ་ནི་མི་འཁྲུགས་པའི་སྐད་དོད་དུ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོར་གསུངས་པས། མི་འཁྲུགས་པ་དང་མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་། །འདི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༼ ཙོ ༽༣ན༡ན་གསལ་ལོ། །

མི་བསྐྱོད་པ་དང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལ་སྨྲ་བཞི་བརྩི་ཚུལ། རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྨྲ་བཞི་བརྩི་ཚུལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད། ༡ མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ། ༢ དབང་པོ་མ་ཚང་བར་སྐྱེ་བ། ༣ ལོག་ལྟ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ། ༤ སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་བའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ། (བཞི་པོ་འདི་མིའི་མི་ཁོམ་པ་ཡིན) ༥ དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བ། ༦ ཡི་དྭགས་སུ་སྐྱེ་བ། ༧ དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ། ༨ ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་དང་བརྒྱད་དོ། ། (བཞི་པོ་འདི་མི་མ་ཡིན་པའི་མི་ཁོམ་པ་ཡིན) མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས། དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་དང་། །ཀླ་ཀློ་ཚེ་རིང་ལྷ་དང་ནི། །ལོག་ལྟ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོངས་པ། །ལྐུགས་པ་འདི་དག་མི་ཁོམ་བརྒྱད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་བཤེས་སྤྲིངས་ལས། ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་དང་དུད་འགྲོ་ཉིད། །ཡི་དྭགས་ཉིད་དང་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་དང་། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ། ཀླ་ཀློར་སྐྱེ་དང་གླེན་ཞིང་ལྐུགས་པ་ཉིད། །ཚེ་རིང་ལྷ་དང་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། །སྐྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་མི་ཁོམ་སྐྱོན་བརྒྱད་པོ། །དེ་དག་དང་བྲལ་ཁོམ་པ་རྙེད་ནས་ནི། །སྐྱེ་བ་བཟློག་པའི་སླད་དུ་འབད་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ནི། འཁོར་རྣམ་བཞི་མི་རྒྱུ་བའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་པ་དང་། གླེན་ལྐུགས་དང་ཡན་ལག་དང་རྣ་བ་སོགས་མ་ཚང་བའི་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་དང་། ཚེ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་དང་དཀོན་མཆོག

གསུམ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་ཅན་དང་། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མེད་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་བཞི་ནི་མིའི་མི་ཁོམ་པ་ཡིན་ལ། ངན་སོང་གསུམ་དང་ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་ནི་མི་མ་ཡིན་པའི་མི་ཁོམ་པའོ། །ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་ནི། བཤེས་སྤྲིངས་འགྲེལ་བར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་དང་གཟུགས་མེད་པ་གཉིས་ལ་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ན་གྲོང་ལས་དགོན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ལ། ཕྱི་མ་ནི་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སོ་སྐྱེའོ། །མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གཏམ་ལས། འདོད་པའི་བྱ་བས་རྟག་ཏུ་གཡེངས་པའི་འདོད་ལྷ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

མི་འབྲུགས་པ། <ཨ་ཀྵོ་བྷྱ> རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔའི་མི་བསྐྱོད་པ་དང་དོན་གཅིག སྐད་དོད་འདི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་(ཅོ)༣༤༧ན་གསལ་ལོ། །མི་འབྲུགས་པ་དང་མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་། །

མི་འབྲུགས་པའི་གཟུངས། རྒྱལ་བ་མི་འབྲུགས་པའི་གཟུངས་ནི། ན་མོ་རཏྣ་ཏྲ་ཡཱ་ཡ། ཨོཾ་ཀཾ་ནི་ཀཾ་ཀ་ནི། རོ་ཙ་ནི་རོ་ཙ་ནི། ཏྲོ་ཊ་ནི་ཏྲོ་ཊ་ནི། ཏྲཱ་ས་ནི་ཏྲཱ་ས་ནི། པྲ་ཏི་ཧན་པྲ་ཏི་ཧན། སརྦ་ཀརྨ་པ་རཾ་པ་ར་ཎི་མེ་སྭཱ་ཧཱ། གཟུངས་འདི་སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་རྒྱུད་(ཚ་པ)༢༣༨ན་ན། འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་གཟུངས། ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ན་གསལ་ལོ། །འདིའི་ཕན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རྣམས་གོང་གི་རྒྱུད་དེ་ཉིད་ན་གསལ་ལོ། །

མི་གྲུང་བ། མི་ལེགས་པའམ་བཙུད་ཆུང་བའི་དོན་དུ་བཤད།

མི་དགེ་བ་བཅུ། ལུས་ཀྱི་གསུམ། ངག་གི་བཞི། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་སྟེ་མི་དགེ་བ་བཅུའོ། །འདི་དག་ལ་ནག་པོའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཡང་ཟེར་རོ། །ལས་དང་ལས་ཀྱི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར། ལས་ལམ་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། འདི་དག་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་རྣམས། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། མདོ་(ས)༢༩༧བ༦ན་གསུངས་སོ། །

མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ། སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་(ငེ་པ)༣༦བ༣ན་བཞུགས།

མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལ་ཞུགས་པ། མི་དགེ་བ་བཅུར་ཚབས་ཆེན་པོས་ཞུགས་པའམ་དེ་དག་ཡང་ཡང་བྱེད་པའི་དོན། ལུས་ཀྱི་གསུམ། ངག་གི་བཞི། ཡིད་ཀྱི་གསུམ་སྟེ་མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་ཏེ་ཚབས་ཆེན་པོས་བླངས་པ་སྟེ་ཞུགས་པའམ་ཡང་ཡང་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་ངོ། །

མི་མགོ་སྔོན་པ་ལྔ་བཅུའི་འཕྲེང་བ། མི་མགོ་སྔོན་པ་ལྔ་བཅུའི་དོ་ཤལ་དང་འདྲ།

མི་མགོ་སྔོན་པ་ལྔ་བཅུའི་དོ་ཤལ། འདིའི་མཚོན་དོན་ནི། ལེགས་སྦྱར་གྱི་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་ལྔ་བཅུ་མཚོན་པར། རྫེའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཨ་ཨཱ་སོགས་དབྱངས་བཅུ་དྲུག་དང་། ཀ་ཁ་ག་ཕྱ་ང་སོགས་གསལ་བྱེད་སོ་བཞི་སྟེ་ལྔ་བཅུའོ། །

མི་མགོའི་སྐྱེད་བུ་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན། 1 སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མཚོན། 2 མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་སྒྲུབ་པ་པོའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་མཚོན་པར་གསུང་།

མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ། 1 (དགེ་ལུགས) ཁམས་འཛག་མེད་དུ་བཅིངས་པའི་བདེ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་འགྱུར་བ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་མི་ནུས་པ་མིན་གྱི་ཁམས་ཕྱི་རོལ་དུ་འཕོ་བ་ནི་འགྱུར་བར་ལན་མང་པོར་གསུངས་པས། ཁམས་འཛག་མེད་དུ་བཅིངས་པ་ནི་མི་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པས་མི་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། བདེ་བ་ནི་ཐིག་ལེ་འཛག་མེད་དུ་བཅིངས་པའི་བདེ་བའོ། །

མི་ངས། 1 མི་ནད་དམ་རིམས་ནད་ཀྱི་དོན། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས་བཤད། 2 སྨུ་གེའམ། སྨུ་གེ་བྱུང་དུས་ཀྱི་ནད་ཡམས་ཀྱི་མིང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ༼ ཛ ༽ ༡༥༩བ༧ལས། གང་གི་ཚེ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལ་མི་ངས་བྱུང་བ་དེའི་ཚེ་ན་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ཆོ་བ་དང་། པགས་པ་དང་། ཤ་དང་། ཁྲག་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིང་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གྲོང་དུ་བསོད་སྙོམས་ལ་འཇུག་པར་མི་བྱེད་ལ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལ་མི་ངས་མ་བྱུང་བ་དེའི་ཚེ་ན་ཚེ་དང་ལྡན་པ

ནག་པོ་ཆེན་པོ་རིད་པ་དང་། ཉམ་ཆུང་བ་དང་། རྐེ་བ་དང་། སྐམ་པ་དང་། ལུས་མ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

མི་ལྡོག་ས། མི་ནུས་པ།

མི་ལྡོག་ས་མེད། 1 མི་ནུས་པ་མེད་པ། གང་ཡང་ནུས་པ། 2 ཉེར་བསྒོགས་ཤིག་གི་མིང་། ཉེར་བསྒོགས་མི་ལྡོག་ས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མི་འཆི་བ་བཅུ་ཕྱེད། བདུད་རྩི་ལྔ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། མི་འཆི་བ་ནི་འཆི་མེད་དེ་བདུད་རྩིའི་མིང་ཡིན་ལ། བཅུ་ཡི་ཕྱེད་ནི་ལྔ་འོ། །

མི་ཆུང་བ། ཆེན་པོ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མི་ཆུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེན་པོའོ། །ཞེས་གསུངས།

མི་ཆེ་བ། 1 ཆུང་ཆུང་། 2 གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཅུ་གསུམ་པ། གནས་གཙང་མ་གོང་མ་དག་པས་དམན་པའི་ཕྱིར་མི་ཆེ་བ་དང་། ཞེས་མཆིམས་མཛོད་གསུང་། འདི་ལ་ཨ་བིའ་ཧ་ཞེས་པ་དང་། མི་འདོད་པ་ཞེས་པའང་དེའི་མིང་དུ་སེམས་སོ། །

མི་ཆོས། 1 མི་ཡི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་པ་སྟེ། ཡུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པའི་དོན། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པའི་མན་ངག་ཡི་གེར་བྲིས་པ་ལས། ཕ་དང་མ་ལ་རབ་གུས་ཤིང་། །རྒན་ལ་སྤྲི་ཞུ་བྱེད་པ་དང་། །མི་ཡི་ཆོས་ལུགས་ལེགས་སྲུང་བ། །འདི་ནི་ཡ་རབས་སྤྱོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 འཇིག་རྟེན་པའི་བསླབ་བྱ། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བ་དང་བདེ་བ་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་མིང་སྟེ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། ཚེ་གཅིག་ཡུན་ལ་ཕན་པའི་མི་ཆོས་དང་། །དོན་གཉིས་ (འདིའི་དོན་གཉིས་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རང་གཞན་དོན་གཉིས་ལ་མི་གོ་བར། ཚེ་འདིའི་དོན་དང་ཕྱི་མའི་དོན་གཉིས་པོ་ལ་གོ་ན་སྐབས་དོན་དང་འབྲེལ་ཆེའོ) འབྲས་བུ་སྟོལ་བའི་ལྷ་ཆོས་ཏེ། །དུས་གསུམ་ཀུན་ཏུ་བདེ་དགའི་དཔལ་སྦྱིན་པའི། །སྟེ་བཞིའི་ནོར་གྱིས་བོད་ཁམས་ཕྱུག་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་

རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མི་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་མིང་ཡིན་ལ། ཆོས་ནི་བསླབ་བྱའི་ཆོས་སོ། །ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན་མི་ཡི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཚིག་སྔ་བསྡུས་པའོ། །2 མིའི་འཐོབ་བྱའི་ཆོས་ཏེ་མྱང་འདས་ཀྱི་མིང་། མྱང་འདས་ལ་མིའི་ཆོས་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མྱང་འདས་ནི་མི་རྣམས་ཀྱིས་འཐོབ་ཀྱི་ངན་སོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འཐོབ་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། ཞིབ་པ་མི་ཆོས་བླ་མ་ལ་གཟིགས། 3 འདོད་པའི་སྲིབ་པ། དེ་ཡང་མི་ནི་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ལ་དེའི་སྐྱོན་ནམ་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པས་མིའི་ཆོས་སོ། །འདོད་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་ལྟ་བུ། ཞིབ་པ་མི་ཆོས་བླ་མ་ལ་གཟིགས།

མི་ཆོས་བླ་མ། (འདུལ་བ) ཁམས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན། མཚན་གཞི་ནི། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག མངོན་ཤེས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མིའི་ཆོས་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡིན་ལ། བླ་མ་ཞེས་པ་གོང་མའི་སེམས་ལ་ཟེར་བས། མྱང་འདས་དང་གོང་མའི་སེམས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་ན། མིའི་ཆོས་ནི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་ཡིན་ལ། བླ་མ་ནི་དེ་དག་སྤངས་པ་ལ་ཟེར་བས། སྒྲིབ་པ་ལྔ་སྤངས་པ་ལས་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། སྒྲིབ་པ་ལྔ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལྔ་སྟེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། འདོད་ཆགས། གནོད་སེམས། ཞེ་སྡང་། གཉིད་རྨུགས། རྒོད་འགྱོད། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྔའོ། །

མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན། (འདུལ་བ) རང་ལ་མངོན་ཤེས་རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་ཅེས་སྨྲས་པའི་རྫུན། མི་ཆོས་བླ་མའི་སྒྲ་བཤད་གོང་དུ་གཟིགས།

མི་ཆོས་བླ་མ་བདེན་པར་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) མི་ཆོས་བླ་མ་བདེན་པར་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་རང་གིས་མིའི་ཆོས་བླ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྨྲ་ཡུལ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་བདེན་པར་སྨྲས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། ཉ་པའི་གྲོང་དུ་སྟོན་ཉ་པར་གྱུར་པའི་དགེ་སློང་ལྔ་བརྒྱས་མིའི་ཆོས་བླ་མ་བདེན་པར་

སྨྲས་པ་ལས་འོད་མ་ཅན་གྱི་གྲོང་དུ་ལྷུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི། རྫུན་དུ་སྨྲས་སོ་ཞེས་རང་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་རྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །

མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཁྲིམས་སྲོལ་མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་ནི། ༡ སྲོག་གཅོད། མ་བྱིན་ལེན། ལོག་གཡེམ། རྫུན་སྨྲ་བ་སྟེ་རྩ་བ་བཞི་སྤང་བ་དང་པོ། ༢ མཆོག་གསུམ་ལ་དད་ཅིང་དམ་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་པ། ༣ ཕ་མ་ལ་དྲིན་ལན་ལོག་འཇལ་མི་བྱེད་པ་གསུམ་པ། ༤ ཡོན་ཏན་ཅན། རིགས་མཐོ་བ། རྒན་པ་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟི་བྱེད་པ་བཞི་པ། ༥ ཉེ་དུ་མཛའ་བཤེས་ལ་གཞུང་བཟང་བ་ལྟ་པ། ༦ ཡུལ་མི་ཁྱིམ་མཚེས་ལ་ཕན་གདགས་པ་དྲུག་པ། ༧ རྒྱུད་དྲང་ཞིང་སེམས་ཆུང་བ་བདུན་པ། ༨ ཡ་རབས་ཀྱི་རྗེས་སློག་ཅིང་ཕྱི་ཐག་རིང་བ་བརྒྱད་པ། ༩ ཟས་ནོར་ལ་ཚོད་ཟིན་པ་དགུ་པ། ༡༠ སྔར་འདྲིས་ཀྱི་མི་ཡི་ཞེ་མི་གཙོད་པ་བཅུ་པ། ༡༡ བུ་ལོན་དུས་སུ་འཇལ་བ་བཅུ་གཅིག་པ། ༡༢ བྲེ་སྲང་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པ་བཅུ་གཉིས་པ། ༡༣ ཀུན་ལ་སྙོམས་ཤིང་ཕྲག་དོག་མེད་པ་བཅུ་གསུམ་པ། ༡༤ གྲོགས་ངན་གྱི་ངག་ལ་མི་ཉན་ཅིང་རང་ཚུགས་ཟིན་པ་བཅུ་བཞི་པ། ༡༥ ངག་འཇམ་ལ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་བཅོ་ལྔ་པ། ༡༦ ཁུག་པའམ་ཐེག་པ་ཆེ་ཞིང་བློ་ཁོག་ཡངས་པ་དང་བཅུ་དྲུག་གོ། གློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༤༣༢ན་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད། ཚིག་རེ་ཟུང་མ་གཏོགས་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་འདྲ།

མི་མཆོག <ན་རོ་ཏྟམཿ> 1 སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མིང་། ལྷུང་བཤགས་ལས། མི་མཆོག་རྒྱལ་བ་གང་དག་ད་ལྟར་བཞུགས་པ་དང་། །གང་དག་འདས་པ་དག་དང་དེ་བཞིན་གང་མ་བྱོན། །ཡོན་ཏན་བསྔགས་པ་མཐའ་ཡས་རྒྱ་མཚོ་འདྲ་ཀུན་ལ། །ཐལ་མོ་སྦྱར་བར་བགྱིས་ཏེ་སྐྱབས་སུ་ཉེ་བར་མཆིའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། །སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་༢བ༢ན་གསལ། 2 རྒྱལ་པོ། 3 མི་བཟང་པོའམ་ཡག་པོ།

མི་མཛེད། <སྣཀ> སྲན་ཐུབ་པ། བཟོད་པ། མི་འཁྲོག་པ། ལྡན་པ། ནུས་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་
བཤད།

མི་མཛེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོས་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གང་དུ་བསྟན་པའི་འཛམ་བུའི་གླིང་དང་། གླིང་གཞན་གསུམ། འདོད་ལྷ་
རིགས་དྲུག བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་མི་མཛེད་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མི་མཛེད་ཅེས་པ་བཟོད་པ། མི་འཁྲོག་པ། ལྡན་པ་དང་།
ནུས་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པས་ཞིང་འདིར་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཉོན་མོངས་པ་དང་
སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་དང་ཤིན་ཏུ་ལྡན་པའམ། ཞིང་འདིའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་
སྙིང་སྟོབས་ལྷག་པར་བཟོད་ཅིང་དཔའ་བས་ཐུལ་དུ་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ། །འདི་སྐོར་
རྒྱས་པ་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆ་
༡༢༩ལས་ཀྱང་། མི་མཛེད་ཀྱི་སྐད་དོད། སྣ་ཀ་ཞེས་པ་ལྡན་པ་དང་བཟོད་པ་ནུས་པ་རྣམས་
ལ་འཇུག་པས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

མི་འཇིགས་པ་བཞི། རང་དོན་སྤངས་པ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། རྟོགས་པ་དམ་བཅས་པ་ལ་
མི་འཇིགས་པ། གཞན་དོན་སྤང་བྱ་དམ་བཅས་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ། གཉེན་པོ་དམ་བཅས་
པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་བཞིའོ། །མི་འཇིགས་པ་བཞི་པོ་དེ། ཕལ་སྐད་ཀྱི་ལམ་ནས་གོ་བདེ་
བར་བཤད་ན། དང་པོ་ནི། ང་ལ་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད། གཉིས་པ་ནི། ང་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོངས་
རྫོགས་ལྡན་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཁྱེད་ཅག་ཉེས་པ་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་མ་
རེད། བཞི་པ་ནི། ཁྱེད་ཅག་གིས་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་པར་བཟོ་བ་ལ་ཐབས་ལམ་འདི་དང་
འདི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེན་ཅིག་ཅེས་འཁོར་ཚོགས་རྒྱ་མཚོའི་དབུས་ན་སེངྒེའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ་ལ་སུས་
ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་མ་རེད་ཅེས་སྨྲ་ཐོད་པའི་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་འབྱུང་བའི་
འཇིགས་པ་མེད་པས་ན། མི་འཇིགས་པ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་
སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་

དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ། ང་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ་ཆོས་འདི་ཐུགས་སུ་མ་ཆུད་དེ་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། གཞན་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སྤང་བྱ་འདི་བསྟེན་ཀྱང་བར་ཆད་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལ། ལམ་འདི་བསྟེན་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་མི་འཇིགས་པ་དང་། རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཇིགས་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བ་མེད་པས་བདག་བདེ་བ་ཐོབ་པ་དང་། བག་ཚ་བ་མེད་པ་དང་། མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པས་གནས་ཏེ་ཁྱུ་མཆོག་ལྷབས་པོ་ཆེའི་གནས་སུ་དམ་འཆའོ། །འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སེང་གེའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། མདོ་ལས། ཀྱེ་མ་བདག་གིས་ཆོས་འདི་དག་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་དམ་བཅས་ནས། འདི་ར་ང་ལ་ཆོས་འདི་རྣམས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་མ་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་དགེ་སློང་ངམ། བྲམ་ཟེའམ། ལྷའམ། བདུད་དང་། ཚངས་པའམ། གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་འཇིག་རྟེན་ན་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་རྒོལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ། མི་འཇིགས་པ་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་དོན་གཅིག དགྲ་དང་གཅན་གཟན་དང་འབྱུང་བའི་འཇིགས་པ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྐྱོབ་པའོ། །

མི་ཞུང་བ། ཞུང་ཞུང་མིན་པ་སྟེ་མང་པོའི་མིང་།

མི་རྟོག་སྒྲོང་བའི་གདམས་པ། ཞི་གནས་བསྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་མན་ངག རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། གཞན་ལ་བསྒོས་པས་གཞུང་བཟང་དེ་དག་ལ། །མི་རྟོག་སྒྲོང་བའི་གདམས་པ་མེད་སྙམ་ནས། །ཡོད་པའི་གཞུང་དུ་མ་བཅལ་མེད་པའི་སར། །འབད་པ་དུ་མས་ཚོལ་ཞིང་རློད་པར་སེམས། །ཞེས་དང་། ཅི་ཡང་མི་རྟོག་འཛོག་པའི་ཞི་གནས་ལམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་རྟོག་པ། 1 མི་སེམས་པའམ་བརྟག་དཔྱད་མི་བྱེད་པ། 2 ཞི་གནས། དཔེར་ན་ཞི་གནས་སྒྲོང་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་ལ། མི་རྟོག་སྒྲོང་བའི་གདམས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 དབང་ཤེས། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 གཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ།

མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་དོན་འདྲ། སྐུ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོའི་འགྲེལ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་ཟླ་བས་མཛད་པ་ལས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་རྟོག་པར་བཞག་པ། སེམས་མི་རྟོག་པར་བཞག་པ་དང་འདྲ།

མི་ཐབས། གཉེན་སྒྲོང་ཐབས།

མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་རྟ་ཐབས་གཅིག 1 མི་ཐབས་དང་རྟ་ཐབས་ནི། གཉེན་སྒྲོང་བའི་ཐབས་དང་དགྲ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་ཟེར་ལ། བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི་གྲངས་འདྲེན་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་འདིར་མང་པོ་ཙམ་གྱི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་ན་མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་དགུ་གཉིས་ལོག་པའི་བཅོ་བརྒྱད་བྱེད་པ་ཞིག་འདུག་ཅེས་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ་མཁས་པ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །2 ཅི་བྱེད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སློབ་པ་ལ། མི་ཐབས་དང་། རང་གཅེས་འཛིན་ལ་གནོད་པ་ཅི་འགྱོལ་བྱེད་པ་ལ། རྟ་ཐབས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། གླང་རི་ཐང་པའི་ཞལ་ནས། ཤྭ་བོ་པ་དང་ངེད་གཉིས་ལ་མི་ཐབས་བཅོ་བརྒྱད་རྟ་ཐབས་གཅིག་དང་བཅུ་དགུ་ཡོད། མི་ཐབས་ནི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་ཅི་བྱེད་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སློབ་པ་དེ་

ཡིན། རྟ་ཐབས་ནི་བྱང་སེམས་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེ་སྐྱེས་པ་མི་གནས་ཤིང་འཕེལ་དུ་མི་སྟེར་བ་བདག་གཅེས་འཛིན་ཡིན་པས་འདི་ལ་ཟུར་བསྟན་ནས་ཅི་གནོད་དུ་སྤྱོད། སེམས་ཅན་ལ་མཐིལ་བསྟན་ནས་ཅི་ཕན་དུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་ཐོགས་པར། 1 དུས་ཡུན་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པའམ་མི་འགོར་བར། མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། ཀྱེ་མ་ལུས་འདི་མི་ཐོགས་པར། །སྟོང་ཞིང་རྣམ་ཤེས་དང་བྲལ་ནས། །དུར་ཁྲོད་བོར་བའི་མགལ་དུམ་ལྟར། །ས་ཡི་སྟེང་དུ་འགྱེལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ལག་ཏུ་མི་འཛིན་པར།

མི་སྡུག་པ། མི་མཛེས་པ། མདོག་ངན་པ།

མི་སྡུག་པ་ལ་དམིགས། འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ན་མི་སྡུག་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པར་བྱེད། ཅེས་པའི་མི་སྡུག་པ་ལ་དམིགས་ཚུལ་ནི། སྐྲ་དང་སྤུ་ལ་སོགས་པ་སོ་དྲུག་ནི་ནང་གི་མི་སྡུག་པ་དང་། རྣམ་པར་སྔོས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕྱིའི་མི་སྡུག་པ་སྟེ། མི་གཙང་བའི་མི་སྡུག་པའི་རྣམ་པ་བློ་ལ་ཤར་བ་ལ་སེམས་འཛིན་པའོ། །ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་སྡུག་པའི་མཚན་མ་བཅུ་གཉིས། མདོག་སོལ་བ་ལྟར་གནག་ལ། གདོང་ལ་འབུར་པོ་གསུམ་ཡོད་པ། སྣ་འཁྱོལ་བ། མིག་གཉིས་ཤེལ་ལྟར་གཡོ་བ། གདོང་གཉེར་མ་ཅན། མཆུ་འཕྱང་བ། སྐྲ་མི་སྣན་པ། གསུས་པ་ཆེ་བ། རྐུབ་འབུར་བ། རྐང་གཉིས་གྱོལ་བ། མགོ་ཞུ་བ་ཅན་སྐྲ་མེད་པ། འདྲེ་ལྟར་མི་སྡུག་པ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ། །འདི་མདོ་ལས་གསུངས། གཞན་ཡང་མཚན་མ་ངན་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

མི་སྡུག་པའི་མཚན་མ་བཅོ་བརྒྱད། མི་སྡུག་པ། མགོ་སྐྲ་བྱི་བ། དཔྲལ་བ་ཆུང་བ། མདོག་སེར་སྐྱ། མིག་སེར་སྐྱ། སྣིན་མཚམས་མ་འབྱར་བ། སྣ་ལེབ་པ། སོ་སྟོ་བ་སྟེ་འབུར་བ། དིག་པ། མིག་ཟླུམ་པ། མིག་ཆུང་བ། ཕྱི་ནང་དུ་སྒྱུར་བ། ལྟོ་འཕྱེ་བ། དཔུང་པ་དང་རྗེ་ངར་ཐུང་བ། སྤུ་ཅན། ལག་པ་དང་རྐང་པ་མི་མཉམ་པ། ཚིགས་སྦོམ་པ། ཁ་དང་ལུས་ལས་དྲི་ངན་བྱུང་བ་དང་བཅོ་

བརྒྱད་དོ། །ཞེས་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསུངས། ཞེས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༥༥བ༧ལས་བཤད་ཀྱང་། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་དེ་འདྲ་གསལ་བར་བཤད་པ་མ་མཐོང་བས་དཔྱད་དགོས་སོ། །གྲངས་འདྲེན་ལའང་དཔྱད་དགོས་པར་སྣང་སྟེ། འགའ་ཞིག་ཏུ། མི་སྡུག་པ་བགྲངས་ལ། གཞན་དུ་ངན་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་བར་སྣང་ངོ་། །

མི་གདུང་བ། 1 སྡུག་བསྔལ་མེད་པ། 2 གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་བཅུ་བཞི་པ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཉོན་མོངས་པས་གདུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་གདུང་བ་ཞེས་གསུངས།

ས྄ྙི་ན་ཀེ་ཏ་ན། (ལེགས་སྦྱར) ཉའི་ངོ་ག་ཅན།

མི་གནས་པའི་མྱང་འདས། སངས་འཕགས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མྱང་འདས། སྒྲ་བཤད་ནི། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་གང་དུའང་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ནི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དོན་དམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་ཟབ་མོའི་ལམ་ཞེས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཞི་བ་མྱང་འདས་ལ་མི་གནས་པ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་རིག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་འགྱུར་བ་ལགས་སོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འཚོ་བར་འགྱུར་བ་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་ལགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་བརྩོན་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

མི་ཕམ་མགོན་པོ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷ་དང་
མི་རྣམས་ཀྱི་དམ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག
ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་མི་ཕམ་སེམས་ཅན་གྱི་མགོན་ལ། ཞེས་རྗེའི་ལེགས་
བཤད་གསེར་ཕྲེང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བས་ན་མི་ཕམ་
ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་རིགས་སོ། །

མི་ཕྱེད་སྐྱིལ་ཀྲུང་། རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་། རྗེའི་རྣམ་རྒྱལ་མའི་བསྟོད་པ་འཆི་མེད་གྲུབ་པ་ས་གསུམ་རེ་
སྐོང་མལས། མི་ཕྱེད་སྐྱིལ་ཀྲུང་མཆོག་གིས་ལེགས་གནས་ཤིང་། །བརྒྱད་གཉིས་ལང་ཚོའི་
དཔལ་འཛིན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མི་ཕྱེད་པ་ནི་རྡོ་རྗེའི་མིང་ངོ་། །

མི་ཕྱེད་མ། རྩ་རྒྱུང་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩ་ཞིག་སྟེ། རྩ་ཉེར་བཞིའི་ནང་ཚན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྡོ་རྗེ་
གསུམ་མི་ཕྱེད་པས་ན་མི་ཕྱེད་མ་ཞེས་བྱའོ། །གོང་སྨྲོས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ལ་གཞི་
བྱས།

མི་འཕྲོགས་པ། གཞན་སུས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་
ཆེར་བཤད་པ་༧༨ ༣ན༨ལས། མི་འཕྲོགས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

མི་བྲ་བ། མི་ཕོད་པའམ་མི་ནུས་པའི་དོན།

མི་དབང་། <ན་རེནྡྲ> རྒྱལ་པོའི་མིང་། བཙན་པོ། རྗེ། མངའ་བདག མི་དབང་། ས་སྐྱོང་རྣམས་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས།

མི་མོ། <ནཱ་རི> བུད་མེད། ལེགས་སྦྱར་དུ་ནཱ་རི་ नारी ཟེར།

མི་དགེ། 1 (བྱེད་འབྲེལ) མི་འདག་པའམ་མི་སྲུབ་པའི་དོན་ཏེ། འཁྲིད་པ། ཕྱིས་པ། དཀྲི་བ། ཕྱིས། 2
(བྱེད་འབྲེལ) མི་བགྱི་བ་དང་མི་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག བཤེས་སྤྲིངས་ལས། དེས་ནི་དམྱལ་
བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་དུ་ལའང་། །འོལ་ཡང་མི་དཀྲི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་དང་། འོལ་
ཡང་མི་བགྱི་ཆར་ཡང་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་སླས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །ཞིབ་པར་འོལ་ཡང་མི་དཀྲི་

ཞེས་པར་གཟིགས།

མི་སླུ་བར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་བདུན་པ། མི་སླུ་བར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁ་སྐོང་བར་འོས་པས་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལས་ལ་འདུས་ནས་དགེ་སློང་ལ་མ་སླས་པར་ཐོས་པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་པར་ཕྱིན་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དགའ་བོས་ལས་ཀྱི་གནས་ནས་མ་སླས་པར་ཕྱིན་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་རིགས་ལ་གནོད་པའོ། །འདི་ལ་རྣྗེ་བཙུན་འདུལ་བ་སོགས་ལས། ལས་གྲལ་ནས་མ་སླས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །

མི་གཙང་བའི་རྫས་སོ་དྲུག སྐྲ། སེན་མོ། བ་སྤུ། པགས་པ། ཕྱི་ཤུན། ཤ། རྒྱུས་པ། ཁྲག རུས་པ། རྐང་། མཁལ་མ། སྙིང་། གློ་བསྲལ། མཆིན་པ། མཆེར་པ། གློ་བ། རྒྱུ་མ། བཞག ལོང་ཀ། གཅིན། ཕྱི་ས། མཆིལ་མ། རྣུལ། ཚིལ། ལུད་པ། མཆི་མ། རྣག མཁྲིས་པ། མཆིལ་སྣབས། ཞག ཚུ་སེར། དྲི་མ། ཀླད་པ། ཀླད་རྒྱས། མིག་རྣག རྣ་སྤབས་བཅས་སོ། །ཧོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ། <ཨབྲཧྨ་ཙརྱཾ> 1 (འདུལ་བ) འཁྲིག་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དགེ་སློང་གི་ཕམ་པ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཞིག མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "ཨབྲཧྨ་ཙརྱཾ" ཞེས་པའི་བརྡ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་ཚུར་བླངས་པའོ། །དེ་ཡང་། "ཨ" ནི་དགག་སྒྲ་དང་། "བྲཧྨ" ནི་ཚངས་པ། "ཙརྱཾ" ནི་སྤྱོད་པའི་དོན་ནོ། །མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི། ཚངས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའམ། ཚངས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་འགལ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཚངས་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས། དེ་དང་མི་མཐུན་པའམ་ཐར་ལམ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱའོ།། འཁྲིག་སྤྱོད་ལ་མི་ཚངས་སྤྱོད། ཅེས་བཏགས་པ་ནི་བྱ་བ་མི་རིགས་པ་བྱེད་པའི་སྤྱི་

མིང་བྱེ་བྲག་ལ་ཐོགས་པར་སེམས་སོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཡོག་པར་སྤྱོད་པ། ཡོག་པར་ཞུགས་པ། འཁྲིག་པ། རྒྱོ། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཅས་སོ། །2 ཚོས་མིན་གྱི་བྱ་བ་སྤྱིའི་མིང་།

མི་ཚངས་སྤྱོད། (འདུལ་བ) མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གཟིགས།

མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ། (འདུལ་བ) མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པའི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་འབའ་ཞིག་གམ་རང་གཞན་གྱི་ལམ་དང་ཡན་ལག་ཐྲད་པའི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་བདག་གིར་བྱས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། ཡུལ་སྟོང་བྱེད་དུ་དགེ་སློང་བཟང་བྱིན་གྱིས་མི་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟུང་བ་ཕམ་པའི་ལྟུང་བ་བཅས་སོ། །ཐུན་མོང་གི་དགག་བྱ་ནི། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བ། གཞན་མ་དད་པ་སྐྱེ་བ། ལས་དང་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པའོ། །སྐབས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགག་བྱ་ནི། འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་འཕེལ་བའོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལྟར་རོ། །

མི་ཟད་གཏེར། ལོངས་སྤྱད་ཀྱང་ཟད་པར་མི་འགྱུར་བའི་གཏེར།

མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ། (ཕར་ཕྱིན) དེ་ལ་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། ལྷག་པའི་བསམ་པ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག ཚད་མེད་པ་བཞི། མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྔ། བསྡུ་བའི་དངོས་པ་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། རྟོན་པ་བཞི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན། ཞི་གནས། ལྷག་མཐོང་། གཟུངས། སྤོབས་པ། ཆོས་ཀྱི་མདོ་བཞི། བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ། ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། །ཞེས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ཅི༽༢༦༧ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་བཟད་པ། (བརྡ་རྙིང) 1 དྲག་ཤུལ། དྲག་ཤུལ་ཆེ་བ། མི་སྡུག་པ། རྩུབ་མོ། དང་པོ་གསུམ་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད། 2 འཇིགས་སུ་རུང་བ། འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། མི་བཟད་

པས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འཇིགས་སུ་རུང་བས་སོ། །ཞེས་དང་། སློབ་སྤྱིང་གི་དཀའ་འགྲེལ་༡༡༨བ༥ལས། མི་བཟད་པ་ནི་འཇིགས་སུ་རུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །[3] བཟོད་གླགས་མེད་པ། བསྲན་དཀའ་བ། བཟོད་པར་དཀའ་བ། བེ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏའི་སྤྱོད་འཇུག་འགྲེལ་པ་ལས། མི་བཟད་པ་ཅེས་པ་ནི་བསྲན་དཀའ་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཟིར་བའོ། །ཞེས་དང་། སློབ་སྤྱིང་གི་དཀའ་འགྲེལ་༡༡༩ན༥ལས། མི་བཟད་པ་ནི་བཟོད་པར་དཀའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །[4] ཆེན་པོ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། མི་བཟད་པ་དང་ནད་ཅེས་པ་ནི་ཆེན་པོ་དང་ནད་དོ་ཞེས་གསུངས། [5] རྣོ་བའམ་རྣོན་པོ། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། སེན་མོ་མི་བཟད་ལྡན་པའི་ཁྭ་རྣམས་འཐོག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །[6] མཐུག་པའི་དོན་ལའང་བཤད། སློབ་སྤྲིང་༩༨ན༥ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་མུན་རུམ་འཇུག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་སྤྲིང་གི་དཀའ་འགྲེལ་༡༡༥ན༥ལས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མཐུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མི་བཟད་གཟེ། དྲག་ཅིང་རྣོ་བ། ཤིན་ཏུ་རྣོ་བ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཉོན་མོངས་ཉ་པས་བཏབ་པ་ཡི། །མཆིལ་པ་འདི་ནི་མི་བཟད་གཟེ། །ཞེས་གསུངས།

མི་བཟོད་ན། (འདུལ་བ) མི་འདོད་ན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། མི་བཟོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འདོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

མི་ཡི་ཡུལ། མི་ཡུལ་ལ་གཟིགས།

མི་ཡི་སེངྒེ། (འདུལ་བ) སངས་རྒྱས་སྤྱིའི་མཚན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་ཡི་སེངྒེ་ཀུན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྐབ་བཤད་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་མི་ཡི་སེངྒེ་ཞེས་པའི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མིའི་སྐྱེ་བར་སྟོན་ལ། སེངྒེ་ལྟར་གཞན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་བག་ཚ་བ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་དང་། ཚུ་ཉམ་ཟླ་དྲ་གསུངས་ཀྱང་། མི་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མི་ཡི་སེངྒེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤཱཀྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཤཱཀྱ་སེངྒེ་ཞེས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མི་ཡུལ། 1 གཞན་ཡུལ། མི་གཞན་གྱི་ཡུལ། མི་གཞན་གྱི་ཡུལ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚིག་བསྡུས་ཏེ། མི་ཡུལ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན། ཟས་ཞིམ་པོ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་ཟོས། སྐད་སྙན་པོ་དེ་མི་ཡུལ་ལ་བརྒྱབ། ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མིའི་འཇིག་རྟེན།

མི་ཡོགས་པ། མི་ཁེབས་པ། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

མི་གཡོ་བ། 1 བཀའ་གདམས་ལྷ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཁྲོ་རྒྱལ་མི་གཡོ་བ་ནི། སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ་ཕྱག་གཡས་རལ་གྲི་འཕྱར། །གཡོན་པས་ཐུགས་ཀར་སྡིགས་མཛུབ་ཞགས་པ་བསྣམས། །ཞལ་གདངས་མཆེ་གཙིགས་དམར་བའི་སྤྱན་གསུམ་ལྡན། །དབུ་སྐྲ་ཁམ་སེར་གྱེན་བརྫེས་རིན་ཆེན་དང་། །སྤྱིལ་གྱིས་བརྒྱན་ཅིང་སྟག་ལྤགས་ཤམ་ཐབས་གསོལ། །སྣ་ཚོགས་པད་ཉི་བགེགས་ཀྱི་གདན་སྟེང་དུ། །གཡས་བསྐུམ་གཡོན་བརྐྱང་མེ་དཔུང་འབར་བའི་དབུས། །བཞུགས་པའི་ཁྲོ་རྒྱལ་མི་གཡོ་བ་ལ་འདུད། །ཨོཾ་ཙཎྜ་མ་ཧཱ་རོ་ཥ་ཎ་ཧཱུྃ་ཕཊ། ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །2 བརྟན་པོ།

མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ། ཁྲོ་རྒྱལ་མི་གཡོ་བ་དཀར་པོ་ནི། སྐུ་མདོག་དཀར་པོ་ཕྱག་གཡས་རལ་གྲི་འཕྱར། །གཡོན་པས་ཐུགས་ཀར་སྡིགས་འཛུབ་ཞགས་པ་བསྣམས། །དམར་ཟླུམ་སྤྱན་གསུམ་ལྡན་ཞིང་མཆེ་བ་གཙིགས། །སྨིན་མ་སྨ་ར་དབུ་སྐྲ་ཁམ་སེར་བརྫེས། །རིན་ཆེན་རྒྱན་དང་དར་གྱི་ཤམ་ཐབས་གསོལ། །པད་དཀར་འདབ་བརྒྱད་ལྟེ་བར་ཉི་མའི་སྟེང་། །གཡས་ཀྱི་ཞབས་མཐིལ་གཡོན་གྱི་བྱིས་མོ་བཙུག །ཁྲོ་རྒྱལ་མི་གཡོ་དཀར་པོ་ལ་ཕྱག་འཚལ། །སྔགས། ཨོཾ་ཙཎྜ་མཧཱ་རོ་ཥ་ཎ་ཧཱུྃ་ཕཊ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་གཡོ་བའི་ལས། ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་སྨིན་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

མི་རིགས་པ་བྱེད་པ། མི་འོས་པ་བྱེད་པ་དང་གནོད་པ་བྱེད་པའི་དོན།

མི་རུང་བའི་ཚོན་ཆེན་བརྒྱད། (འདུལ་བ) འདུལ་བའི་སྐབས་མི་རུང་བའི་ཚོན་ཆེན་བརྒྱད་ནི། མཚལ། རྒྱ་སྐྱེགས། བཙོད། གུར་གུམ། མཐིང་ཤིང་། (མཐིང་ཤིང་ནི། སྔོན་པོར་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཚོན་

རྩེའི་ཤིང་གི་མིང) ལི་ཁྲིའམ་སི་ཧླ་ར། ཪྴ་ཤིང་། (ཪྴ་ཤིང་ནི། དམར་པོར་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཚོན་རྩེའི་ཤིང་ཞིག་ཡིན་སྙམ། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་དྲིས་ལན་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༨བ༣ན་གསལ) ལེ་བཏྲན་རྩེ་དང་བརྒྱད་དོ། །ས་ག་ལྷས། རྒྱ་སྐྱེགས་ལེ་བཏྲན་རྩེ་དང་བཙོད། །ར་ཤིང་རྩེ་དང་མཐིང་ཤིང་མཚལ། །སི་ཧླ་ར་དང་གུར་གུམ་སྤེ། །འདི་དག་ཚོན་ཆེན་བརྒྱད་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

མི་ཏྲུང་བའི་གཞི་བཙུ། (འདུལ་བ) ཏྲུང་མིན་གྱི་གཞི་བཙུ་ལ་གཟིགས།

མི་ལ་རས་པ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པ་ནི། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྕགས་འབྲུག་ཕྱི་ལོ1040 ལོར་ལ་སྟོད་གུང་ཐང་སྐྱ་ཇ་རྩ་ཏུ་ཡབ་མི་ལ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཡུམ་མྱང་ཚད་དཀར་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། མཚན་གཞན་ཐོས་པ་དགའ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། མི་ལ་ཞེས་པ་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་དང་། རས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་གྲང་དར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རས་རྐྱང་གི་ན་བཟའ་བསྣམས་པས་རས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་༨༣༤དུ་འང་། ན་བཟའ་རས་རྐྱང་དང་གཏུམ་མོའི་བདེ་དྲོད་ཀྱིས་འཚོ་བ་ཞེས་འབྱུང་། གྲུབ་ཆེན་འདིའི་སྐོར་རྒྱས་པ་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མགུར་དང་། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༧༧ན་གསལ། འཁྲུངས་འདས་ལོ་ཚིགས1040-1123

མི་ལའི་སློབ་མ་རས་པ་མཆེད་བརྒྱད། རྗེ་བཙུན་མི་ལའི་སློབ་མ་རས་པ་མཆེད་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ནི། གུང་ཐང་གི་གཉན་ཚུང་རས་པ། ལྟེམ་ལུང་གི་ངམ་རྫོང་རས་པ། རྟ་མོའི་འབྲི་སྒོམ་རས་པ། འོད་ཁྲའི་སེ་བན་རས་པ། སྣེ་ཤང་གི་ཁྱི་ར་རས་པ། རས་པ་ཞི་བ་འོད། བདེ་བ་སྐྱོང་། ར་རྗེ་རས་པ་རྣམས་སོ། །དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༣༧ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་ལའི་རྫོང་དྲུག མི་ལའི་རྫོང་དྲུག་གྲགས་པ་ཡང་སྐྱིད་རོང་གི་རི་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༥༧༩ན་གསལ།

མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ། འདི་ལ་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཡང་ཟེར། སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་

པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་དོན་མང་པོ་འདུག་སྟེ། དང་པོ་ནི། 1 སྙིང་གའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེའི་མིང་། 2 ཡང་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་གི་རླུང་སེམས་ཕྲ་མོ་ལའང་འདུག 3 ཡང་སྙིང་གའི་རྩ་དབུ་མའི་ནང་གི་རྣམ་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རླུང་ལའང་གོ 4 ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ལའང་གོ 5 ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སྙིང་གའི་རླུང་འོད་ཟེར་ལྔ་པ་ལའང་གོ 6 ཡང་ཐིག་ལེ་ཁ་དོག་ལྔ་པ་ཅན་ཀའི་འབྲུ་ཙམ་དུ་རྣམ་པར་གནས་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ལྟར་རོ། །རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་ཀྱང་། སྤྱིར་སྙིང་གའི་མི་ཤིགས་པ་ལ། བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་། གཞིའི་འོད་གསལ། སྲོག་འཛིན་ཕྲ་བ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། སྒྲ་བཤད་ནི། གང་གིས་ཀྱང་དེ་མི་ཚོམས་པས་ན་མི་ཤིགས་པ་དང་། མ་སྦྲོས་པས་ན་ཐིག་ལེའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ། (དགེ་ལུགས) མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་དང་དོན་གཅིག དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས། (བཀའ་བརྒྱུད) གདོད་མའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མི་ཤེས་ཀ་མེད། མི་ཤེས་ཐབས་མེད། དེ་མ་ཤེས་ན་ཐབས་གཞན་མེད་པ།

མི་ཤོད། བཤད་མི་ཐུབ་པ། བཤད་མི་ཚར་བ། རྟོད་ལན་འདི་དག་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཡང་མི་ཤོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མི་གཤའ་བ། མི་རིགས་པ་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་བཤད། མི་གཤའ་བ་ཞེས་པའི་གཤའ་ནི་གཤའ་མ་སྟེ་ཡང་དག་པ་དང་བདེན་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་རུང་བར་སེམས། ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །

མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་། འདི་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དུས་ནི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་གསུངས་ཏེ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མི་སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ཀྱང་སྦྱོད་བསྡུས་དང་རིམ་ལྔར་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་འཐོབ་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

མི་བསླུན་པ། 1 གཞན་ལ་མཐོ་འཚམ་པའམ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་དོན། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། མི་བསླུན་པ་ནི་གཞན་ལ་མཐོ་འཚམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 སྐྱེ་བོ་མ་རུངས་པའམ་མ་དུལ་བ་རྒོད་བག་ཅན་བཅས་ཀྱི་དོན།

མིག ལྷ་བྱེད། འདྲེན་བྱེད། འདྲེན་པ། མིག་ལ་འདྲེན་བྱེད་དམ་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ནི་དེའི་སྐད་དོད་ལ་གོ་དོན་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་༥༠༨བ༥ལས། སྤྱན་གྱི་སྐད་དོད་འདྲེན་པར་བསྒྱུར་དུ་རུང་བས། ཞེས་གསུངས་སོ། །མིག་ལ་འདྲེན་བྱེད་དམ་འདྲེན་པ་ཞེས་པ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྐད་དོད་ལ་འདྲེན་པ་སོགས་ཀྱི་གོ་དོན་ཡོད་མོད་ཀྱང་། བོད་སྐད་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་མིག་ལ་འདྲེན་བྱེད་དམ་འདྲེན་པ་ཞེས་བརྗོད་ཚུལ་མེད་དོ་སྙམ་མོ། །མིག་གི་དབང་པོ་དང་དོན་གཅིག སའི་དངོས་གཞི་༢བ༧ལས། མིག་གང་ཞེ་ན། གང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་པོ་གཟུགས་དང་བ་སྟེ། བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཨི་ཁུང་། གྲངས་གཉིས་ཀྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཡུལ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་པས་ན་མིག་ཅེས་བྱའོ། །

མིག་སྐྱུག མིག་གི་དྲི་མ། འདི་ལ་མིག་གི་རྟུལ་ཡང་ཟེར།

མིག་སྐྱོ། མིག་སྐྱུག མིག་གི་དྲི་མ།

མིག་གི་དབང་པོ། (རྣམ་འགྲེལ) མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། དམིགས་རྐྱེན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་གང་ཞིག་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཅན་ཤིན་ཏུ་དྭངས་བ་ཞིག་ལ། མིག་གི་དབང་པོ་ཟེར། མིག་གི་དབང་པོ་དང་། མིག་གཉིས་དོན་གཅིག སའི་དངོས་གཞི་༢བ༧ལས། མིག་གང་ཞེ་ན། གང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དག་རྒྱུར་བྱས་པ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་པོ་གཟུགས་དང་བ་སྟེ། བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རང་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ལེ་ལོང་ཤེལ་ཏུ་དྭངས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་བརྙན་སྣ་ཚོགས་འཆར་དུ་རུང་བའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་ཤེལ་ཏུ་དྭངས་ཤིག་གོ། དབྱིབས་ནི་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུའོ། །མཁས་གྲུབ་ཚོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་ཚང་ཡང་རེས་འགའ་མི་སྐྱེ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་དེས་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པར་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ནའི་འཛིན་བྱེད་དུ་ངེས་པར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡོད་པར་རིགས་ལ། དེ་ཡང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། དམིགས་རྐྱེན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཁོ་ན་འཛིན་བྱེད་དུ་སྐྱེད་པའི་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷག་པར་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་བེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པར་མི་འཐད་པས་རྟོག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འཐད་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་དགོས་ན་འང་། དབང་པོ་ཚད་མ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ལ་དབང་པོ་ཚད་མར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་མངོན་པར་འགའ་ཞིག་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་སུ་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་འདོད་མི་འདོད་བརྟག་པར་དཀའ། །དེས་ན་བའི་དབང་པོ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་མཚན་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མིག་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་ན་མིག་ཤེས་མི་སྐྱེ་བ་ནི། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གོམས་པ་ཆེ་བས་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་གཞན་མི་འཆར་བ་ནི། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་དྲགས་པས་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ནུས་པ་

ཉམས་པས་དེ་དག་རེ་ཤིག་མ་སྐྱེས་པས་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་གཞན་མ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི་སྣང་བ་དེ་དག་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་བཀག་པ་མིན་ཏེ། རིག་པའི་རྒྱལ་པོས། རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་ཐོག་མར་གཟུགས་དེ་ཉིད་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་ཤར་དགོས། དེའི་རྗེས་སུ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ལ། ཐོག་མར་མེ་ལོང་ནང་གཟུགས་བརྙན་ཤར་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་མིག་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །

མིག་གི་བདུད་རྩི། མིག་ལ་མདངར་བའམ་འཐད་པ་དང་། མིག་ལམ་དུ་མཛེས་པ། ཡིད་ལ་འབབ་པའི་དོན་ཡིན། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་དུ། གཟུགས་མཛེས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པའི་སྐབས། བལྟ་བས་མི་ངོམས་མིག་ལ་མདངར། །ཞེས་མིག་ལ་མདངར་ཞེས་པ་དང་། མིག་གི་བདུད་རྩི་ཞེས་གཉིས་དོན་འདྲ་བ་ཡིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྟག་ཏུ་ངུའི་རྟོག་བརྗོད་ལས། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སྦྱངས་པའི་བསོད་ནམས་མཐུས། །དེ་ཡི་ལུས་ནི་ཤིན་ཏུ་མཛེས་གྱུར་ཏེ། །འཆི་མེད་བུ་མོ་མངོན་སུམ་སྣང་བ་བཞིན། །ཆགས་ལྡན་སྐྱེ་བོའི་མིག་གི་བདུད་རྩིར་གྱུར། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིག་གཡེན་དུ་ལྟ་བ། [1] དེ་ནི་རིགས་སྔགས་ཀྱི་ཁྲོ་རྒྱལ་གཙུག་ཏོར་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་ལྟ་སྟངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཡང་མིག་གི་མས་ལྤྱིབས་ཀྱིས་མིག་ཕྱེད་བཀབ་སྟེ་ཕྱེད་མིག་ཏུ་བྱས་ལ། མིག་འབྲས་མི་བསྒུལ་བར་སྟེང་དུ་ལྟ་བའོ། །ལྟ་སྟངས་འདི་དུས་འཁོར་གྱི་སྐབས་ལྟ་བུར་སྟོང་གཟུགས་འཆར་སླ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་ཚུལ་རྗེའི་དུས་འཁོར་གྱི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ། [2] མཁས་པ་གཞན་གྱིས། མིག་གཡེན་དུ་བལྟ་བ་ནི་མིག་འཆིང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དབང་པོ་གཞན་ཡང་འཆིང་བར་བཤད་དོ། །

མིག་སྟར། མིག་གི་མདུན།

མིག་བླེ་བ། མིག་གི་རྫི་མའི་སྤུ་མེད་པར་དམར་པོར་གྱུར་པ། རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། མིག་བླེའོ་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་མིག་གི་རྫི་མའི་སྤུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྫི་མ་སྐྱེ་བའི་མཐར་དཔེར་ན་ཁྲག་འཛག་པའི་ཤ་ལྟར་དམར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིག་ཆག ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་ཆག་པའི་དོན་ཡིན། ཚོམས་༢༥ལས། དཔེར་ན་བྱིས་པའི་ཤིང་རྟ་དག །ལམ་ཆེན་བཟང་པོ་བོར་ནས་སུ། །ལན་ངན་དག་ཏུ་འགྲོ་བྱེད་པས། །མིག་ཆག་སེམས་ཁོང་ཆུད་པ་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་ཚོམས་འགྲེལ་༼ཏ༽༡༣༡ན༡ལས། མིག་ཆག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མིག་འདི་ལ་ཆག་པ་ཡོད་པ་ནི་མིག་ཆག་སྟེ། ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་ཆག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིག་རྟུལ། མིག་གི་དྲི་མ་སྟེ་མིག་སྐྲུག་གི་མིང་། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼གོ་པའི༽ནང་བཞུགས་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་༡༡༢བ༢ལས། མིག་ནི་མིག་རྟུལ་མཆི་མའི་སྣོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིག་འབྱེད་འཛུམ་རན་པར་བཞག སྨོན་རྒྱུག་སྐབས་མིག་འབྱེད་འཛུམ་རན་པར་བཞག་པ་ནི་བྱིང་རྒོད་གཅོད་སླ་བའི་དགོས་པ་ཡོད། མིག་ཧ་ཅང་གདངས་ཆེས་ན་རྒོད་པ་དང་། བཙུམས་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བས་དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ཐབས་སུ་རན་པར་བཞག་པའོ། །

མིག་ཚུགས་སུ་ལྟ་བ། ཡིད་ཤིན་ཏུ་རངས་ནས་མིག་བགྲད་དེ་ལྟ་བའི་དོན།

མིག་བཟང་། 1 བུད་མེད་དང་ཕྱུག་རྒྱ་མའི་མིང་། རྫེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད། སྒྲ་བཤད་ནི། བུད་མེད་རྣམས་མིག་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོའམ་མཛེས་པ་དང་ལྡན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས། 2 མིག་གསལ་པོ་དང་མཛེས་པོའི་དོན།

མིག་ཡངས། མིག་ཡངས་མ་ལ་གཟིགས།

མིག་ཡངས་མ། བུད་མེད་ཀྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མིག་དཀྲུས་ཨུཏྤལའི་འདབ་ལྟར་ཡངས་པའམ་རིང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས།

མིག་ཡོར། མིག་འཁྲུལ་བར་བྱེད་པའི་འདྲ་བརྙན་ནམ་གཟུགས་བརྙན་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། 1 ཤོག་བུས་བཟོས་པའི་མར་མེའི་ཁྲུང་བུ་ལྟ་བུ་ལ་རི་མོ་སྣ་ཚོགས་བྲིས་ཏེ་

མཚན་མོ་ནང་དུ་མར་མེ་སྦྱར་ན་གཟུགས་བརྙན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་ལ། མིག་ཡོར་ཟེར། དེང་སང་གི་གློག་བརྙན་དེ་ཡང་མིག་ཡོར་གྱི་མཚན་གཞིར་བཞག་ནའང་འཐད་དོ། །2 དངོས་པོ་གཅིག་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། 3 ཤིང་སྡོང་དང་ཐོ་ཡོར་སོགས་མི་རུ་འཁྲུལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་མིག་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་ཟེར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༤ ཅེ ༡༧༥༨བ༩ ལས། ཕྱང་པོ་རྣམས་ནི་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཤོག་ཤོག་གམ་དར་རམ་རས་ལ་རི་མོ་སྣ་ཚོགས་བྲིས་ནས་བརྒྱངས་ཏེ་ཕུབ་ལ་དེའི་ནང་དུ་མཚན་མོའི་མར་མེ་བུས་ན་གཟུགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་ནི་མིག་ཡོར་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་སྣང་བརྙན་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁང་པའི་ནང་གི་ཉི་ཟེར་འོད་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའོ། །ཡང་ན་གཞན་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་སྣང་བ་ནི་མིག་ཡོར་ཏེ། དཔེར་ན་སྡོང་པོ་ལས་མི་ལྟ་བུར་འཁྲུལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཟུགས་བརྙན། སྣང་བརྙན། རྫེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། མིག་ཡོར་ཏེ་སྣང་བརྙན་ཞེས་གསུངས། 4 མིའི་ལུས་ཀྱི་གྲིབ་མ། རྫེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། མིག་ཡོར་ཏེ་མིའི་གྲིབ་མའི་ལུས་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །5 སྐྲ་ཤད། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

མིག་གཡོར། མིག་ཡོར་དང་འདྲ། ངག་སྒྲོན་རྩ་འགྲེལ་དང་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་སོགས་ཀྱིས་མིག་གཡོར་ཞེས་བྲིས་སྣང་།

མིག་ར། མིག་དྲ་སྟེ་ཞེ་ས་བྱས་ན་སྦྱུན་ར་ཟེར། དེ་ནི་ཉི་འོད་དམ་གངས་སོགས་ཀྱི་འོད་མདངས་གཙོག་བྱེད་ཀྱི་རྩིད་སྐུད་དམ། རྟ་རྔ་ནག་པོས་བལྟས་པའི་མིག་ཁེབ་ཅིག་ལ་བཤད། ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ནའང་གསལ།

མིག་རས་བཅལ། མིག་ཧུ་རེར་བལྟ་བ་དང་བྱ་ར་བྱེད་པའི་དོན། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི། །སྐྱེ་བོ་མ་རིག་གིས་ལྡོངས་པ། །སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སོང་ནས་ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པ་འགྲུབ། །ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། །བསམ་

གཏན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ། ། སྲིད་པ་དག་ནི་ལྡོག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིག་ཟློ་བ། མིག་ཟློ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་མིག་དྲ་བ་བཞིན་དུ་ཏ་ཙང་འཕྱུང་བའི་མིག་གོ། ཞེས་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིག་ལམ། སྣང་བ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༥༠བ༢ ལས། མིག་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་ལམ་སྟེ་སྣང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མིང་གི་རྣམ་གྲངས། མིང་གི་དབྱེ་བ། དོན་གཅིག་ལ་མིང་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ། མིང་རྣམ་གྲངས་པ། སྒྲ་རྣམ་གྲངས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་རབ་དབྱེ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་གྲངས་ལ་གཟིགས།

མིང་གི་ལྷག་མར་མཛད། མིང་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་ཤུལ་དུ་མ་ལྷག་པར་རྩ་མེད་བཟོས་པའི་དོན། རྗེའི་འཛམ་དབྱངས་བསྟོད་རྒྱ་མཚོ་ལས། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཏིང་འཛིན་རྡོ་རྗེ་ཡིས། །མཐར་འཛིན་རི་བོ་མིང་གི་ལྷག་མར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིང་ཆེན། <མཧཱ་ནཱ་མ> འཁོར་ལྔ་སྡེའི་ཡ་གྱལ་ཞིག ལེགས་སྦྱར་དུ་མ་ཧཱ་ནཱ་མ་ཟེར། Mahānāma महानामा

མིང་མཐའ། 1 མིང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡི་གེ་མཐའ་མ། མིང་གི་ཆ་ཤས་ཕྱི་མ། དཔེར་ན་ "དཀྱིད་ཀ" ཞེས་པའི་ "ཀ" ཡིག་ལྟ་བུ་ལ་མིང་མཐའ་ཟེར། འདི་ནི་རྟགས་འཇུག་རྩ་བ་ལས། ཕོ་ཡིས་ཕོ་ཡི་མིང་མཐའ་དྲང་། །ཞེས་པའི་མིང་མཐའི་དོན་ནོ། །2 སྤྱིར་མིང་མཐའ་ཞེས་པ་ནི་རྗེས་འཇུག་ལ་གོའོ། །དཔེར་ན་དཀྱིད྄་ཀ་ཞེས་པའི་ "ད྄" ཡིག་ལྟ་བུ། སི་ཏུའི་དགོངས་པ་ལྟར་རོ། །

མིང་དུ་ཆགས་པའི་སྒྲ། (འདུལ་བ) ཉེས་པ་ཆུང་ངུ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་གསུང་།

མིང་བརྡ། (ཕར་ཕྱིན) མིང་། མིང་གི་ཐ་སྙད། བརྡ་ཆད་རྣམས་དོན་གཅིག

མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ། (རྣམ་འགྲེལ) བརྡ་དུས་ཀྱི་མིང་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་

པ། དཔེར་ན་དཀར་ཟལ་འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །

མིང་མེད། སྲིན་མཛུབ།

མིང་ཚིག (བརྡ་སྤྲོད) 1 མིང་དང་ཚིག་གཉིས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་བརྗོད་པས་མིང་། དཔེར་ན་བུམ་པ། ཀ་བ། བྱ། རི་དྭགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཁྱད་པར་སྟོན་པས་ཚིག དཔེར་ན་བུང་བ་ཆུང་ངུ། ཀ་བ་རིང་པོ། བྱ་ཆེན་པོ། རི་དྭགས་མང་པོ་ལྟ་བུ། 2 མི་དང་། ས་ཆ། ལས་དོན། བྱ་བ་སོགས་སྟོན་པའི་ཐ་སྙད་དེ། དཔེར་ན་ཆུ་བོ། ས་གཞི། ཁང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལྟར་བཀོད།

མིང་ཚིག་བརྗོད་པ་གསུམ། (བརྡ་སྤྲོད) དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་སྒྲ་ལ་མིང་། དཔེར་ན་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་ལ་ཚིག དཔེར་ན་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་མང་པོ་འདུས་པ་ལ་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཚིག་དང་ངག་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལྟ་བུར་བཤད་དེ། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༡༥༡ལས། ངག་ནི་ཚིག་སྟེ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཀྱི་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་སོགས་པ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་མཇུག་ཤོག་གྲངས་༢༠༠ལས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་སྒྲ་ནི་མིང་ཡིན་ཞིང་། མིང་དེ་ཉིད་རྣམ་དབྱེའམ་ཕྲད་གང་རུང་དང་ལྡན་པས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་ཚིག་དང་། ཚིག་མང་པོ་སྦྲེལ་ནས་དོན་དང་ལྡན་པའི་ངག་གི་ཕྲེང་བར་གྲུབ་པ་ནི་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། རྟགས་འཇུག་རྩ་བ་ལས། ཅི་ཕྱིར་འཇུག་པར་བྱེད་ཅེ་ན། །ཡི་གེའི་ཚོགས་ནས་མིང་དབྱུང་སྟེ། །མིང་གི་ཚོགས་ནས་ཚིག་ཕྱུང་ནས། །ཚིག་གིས་དོན་རྣམས་སྟོན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའང་གནད་གཅིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །

མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ། (བརྡ་སྤྲོད) དོན་གྱི་ངོ་བོ་བརྗོད་པས་མིང་། ཁྱད་པར་སྟོན་པས་ཚིག དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའམ་ཆ་ཤས་ཡིན་པས་ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔང་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་གྲོས་བརྟན་པས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་མིང་། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཚིག །གང་ཡང་མི་སྟོན་ཡི་

གེའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་དེབ་གཟུགས་༡༤༡ལས་ཀྱང་། མིང་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་གཟུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ངག་ནི་ཚིག་སྟེ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཀྱི་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡི་གེ་ནི་མིང་དང་ཚིག་གི་གཞིར་གྱུར་པའམ་ཚ་ཤས་ཏེ་ཀ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡི་གེའི་ངེས་ཚིག་ནི་ཨཀྵ་ར་ཞེས་བྱ་བ་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། བརྡའི་དབང་གིས་རྣམ་གྲངས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ་ཀ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡི་གེ་ནི་བརྡ་མི་མཐུན་པའི་སྐྱེ་བོ་དུ་མ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །མིང་དང་ཚིག་ནི་བརྡའི་དབང་གིས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ་ལྷོ་ཕྱིར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བུམ་པ་དང་ཀྲ་ཊ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མིང་ཚིག་གི་དོགས་གཅོད་ཞིབ་པར་སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་མཇུག་ཏུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

མིང་གཞི། (བརྡ་སྤྲོད) སྔོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཡེ་གེ་ལ་ཟེར། ཚིག་སྐྱོན་བཅད་ནས་བཤད་ན། མཚན་ཉིད་ཟུར་དུ་སྔོན་རྗེས་གང་རུང་ཞེས་སྦྱོར་རོ། །དཔེར་ན “བསྐྱེད” ལྟ་བུར་མཚོན་ན། (བ) ཡིག་སྔོན་འཇུག་དང་། (ད) ཡིག་རྗེས་འཇུག (ས་ཀ་ཡ) གསུམ་མིང་གཞི་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྤྱིར་ནི་དེ་འདྲའི་མགོ་འདོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་འཕུལ་ཡིག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་པ་འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། བསྐྱེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་བ་ཡིག་སྔོན་འཇུག་དང་ད་ཡིག་རྗེས་འཇུག་དང་ས་ཀ་ཡ་གསུམ་མིང་གཞིར་འགྱུར་ཞིང་། མིང་གཞི་དེ་གསུམ་ག་སྔོན་རྗེས་དེ་དག་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་ཡིན་ན་སྔོན་རྗེས་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གང་རུང་སྨོས་པ་ནི། འཕུལ་བྱེད་མེད་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་གཅོད་དོ། །དཔེར་ན“མིང” ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་༣༨ལས། མིང་གཞི་ཞེས་པ་མིང་གི་ཆེད་དུ་སྔོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། མིང་ཚིག་གང་ཞིག་འགྲུབ་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་

པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

མིང་གཞི་རྐྱང་པའི་ཡི་གེ་ཉི་ཤུ། (བརྡ་སྤྲོད) སྔོན་དང་རྗེས་གང་དུའང་མི་འཇུག་པའི་ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ནི། ཀ་ཁ། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ། ཏ་ཐ། པ་ཕ། ཙ་ཚ་ཛ་ཝ། ཞ་ཟ་ཡ། ཤ། ཧ་ཨ་སྟེ་ཉི་ཤུའོ། །འདི་དག་ལ་ཚིག་བསྡུས་ན་ "རྐྱང་པའི་ཡི་གེ" ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །མིང་གཞིའི་སྐྲ་བཤད་གོང་དུ་ "མིང་གཞི" ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ། (ཕར་ཕྱིན) གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་ལ་མིང་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐོས་པས་སྐྱེ་བའི་གནས་དེ་དང་དེར་བགྲི་བས་སམ་དོན་རྣམས་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུག་པས་ན་མིང་ངོ་། །ཞེས་རྗེའི་རྩ་ཤེ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ན་གསལ། གཞན་ལ་མཚོན་པ་མོ་གཟུགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་དུ་མེད་པར་མིང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། མིང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་གཟུང་དགོས་ཀྱི་གཟུགས་རགས་པ་ལྟར་བློ་ཡུལ་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པས་མིང་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཟེར།

མིང་གཟུགས། མིང་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་ཡིན་ལ་དེ་ལ་མིང་ཞེས་པ་ནི། ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐོས་པས་སྐྱེ་བའི་གནས་དེ་དང་དེར་བགྲི་བས་སམ་དོན་རྣམས་ལ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུག་པས་ན་མིང་ངོ་། །གཟུགས་ནི་སྐབས་དེའི་མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་རྩ་ཤེ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ན་གསལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་བཞི་ནི་སྲིད་པ་དེ་དང་དེར་གཞོལ་བས་ན་མིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས། ཚོར་བ། འདུ་ཤེས། འདུ་བྱེད། རྣམ་ཤེས་བཞི་ནི་མིང་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་ཡུལ་དུ་གཟུང་དགོས་ཀྱི་གཟུགས་རགས་པ་ལྟར་བློ་ཡུལ་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པས་མིང་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཟེར། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་༼ བསྟན་འགྱུར་ཤེ་པ་༤༩ན་༢ ༽ནང་དུའང་མིང་གཟུགས་ཀྱི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་གསལ་ལོ། །དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མདོ་༼ ས

༽༡༥༣བ༥ལས། མིང་དང་གཟུགས་གང་ཞེ་ན། མིང་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕུང་པོ་བཞི་སྟེ། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ནི་མིང་ངོ་། །གཟུགས་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དག་སྟེ། སའི་ཁམས་དང་། ཆུའི་ཁམས་དང་། མེའི་ཁམས་དང་། རླུང་གི་ཁམས་སུ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མིང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་ནི་མིང་ངོ་། །མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་སོ། །དེ་དག་ལ་ཆགས་ན་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་སྒོར་གྱུར་པས་སྐྱེ་མཆེད་དོ། །

མིང་རིགས། (འདུལ་བ) མདོ་རྩ་བ་ལས། མིང་དང་རིགས་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་ན་ལྟུང་བ་ལས་སོ། །ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་དང་། ལྟུང་བྱེད། སོར་བཤགས་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ། མིང་རིགས་བརྗོད་པས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་བཅོས་ན་འདག་ཏུ་རུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བའི་མིང་རིགས་ཀྱི་གོ་དོན་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིང་ནི་སྡེ་ཚན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། རིགས་ནི་སྡེ་ཚན་དེའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཟེར་རོ། །དཔེར་ན་ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་ཚེ། མིང་ནི་ལྷག་མའི་སྡེ་ཚན་ལས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། རིགས་ནི་དེའི་ནང་ཚན་ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཕལ་སྐད་དུ་གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། ང་ལ་ལྷག་མ་བྱུང་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་ནང་ནས་ལྷག་མའི་སྡེ་ཚན་གྱི་མིང་བརྗོད་པ་ཡིན། ལྷག་མའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་ནས་ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་བྱུང་སོང་ཞེས་བརྗོད་ཚེ། སྡེ་ཚན་དེའི་རིགས་སམ་བྱེ་བྲག་ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གྱི་འོད་ཀྱི་མདོ་རྩའི་རང་འགྲེལ་རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། འདིར་མིང་ནི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལས་མིང་ངོ་། །བྱུང་བ་ནི་རིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདིར་ལྟུང་བ་ལས་ལྡང་བ་ལ་སྡེ་ཚན་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དུ་གྲགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མིང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་བ་དང་དགེ་སློང་ལྷག་མར་ཞེས་

བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །བསམས་བཞིན་དུ་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དགེ་ལུགས་པའི་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་འདུལ་འགྲེལ་དང་། ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་འདུལ་ཊཱི་ཀ་རྣམས་སུའང་དེ་བཞིན་དུ་གསལ་ལོ། །

མེད་པ། 1 (བྱ་ཚིག) མེད་ཁྱུར་གཏོང་བ། ཁྱུར་མེད་གཏོང་བ། ཁ་ལག་བཟོས་ཏེ་སྐྱེའི་སྤྲུབས་སྟོང་ནས་ཕོ་བར་གཏོང་བའི་དོན། 2 (མིང་ཚིག) སྐྱེའི་སྤྲུབས་སྟོང་། མགྲིན་པའི་སྤྲུབས་སྟོང་། དཔེར་ན་མེད་པ་འགགས་ཞེས་པ་དང་། མེད་པ་ཚ་ལྟ་བུ། སྨྲ་བཤད་ནི། འདི་ནས་བཟའ་བཏུང་མེད་པས་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

མིའམ་ཅི། <ཀིཾ་ན་ར> མིའི་ལུས་པོ་ལ་རྟའི་གདོང་པ་ཅན་ལ་སོགས་པ་གླུ་དབྱངས་ཀྱི་རྗེ་བའོ། །ཞེས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོའི་བ་མོ་༢༥༥༩ན༥ལས་གསུངས་སོ། །ཡང་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ལས། དུད་འགྲོ་མིའི་རྣམ་པ་ཅན་ཤིན་ཏུ་གཟུགས་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དུད་འགྲོའི་ཕྱོགས་གཅིག་འཕྲོག་མ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་རྗེའི་གསུང་མདོ་རྩའི་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས། ཀིཾ་ན་ར་ཞེས་མིའམ་ཅིའི་སྐད་དོད་དུ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཊཱི་ཀ་དང་། འཕགས་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་སོགས་སུ་གསལ་ལོ། །

མིའམ་མིར་ཆགས་པ། (འདུལ་བ) མིའི་གནས་སྐབས་ལྔ་ནི། བྱིས་པ། གཞོན་ནུ། དར་ལ་བབས་པ། དར་ཡོལ། རྒན་པོའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །མིར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ་(འདི་ལ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་ཞེས་ཀྱང་བྱ) ནི། མེར་མེར་པོ། ནུར་ནུར་པོ། ལྟར་ལྟར་པོ། འཁྲང་འགྱུར། རྐང་ལག་འགྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་ལྔའོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ༡ མེར་མེར་པོ་ནི། ཕ་མའི་མི་གཙང་བ་གཉིས་ཚོགས་ཤིང་དེར་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་ལ་མེར་མེར་པོ་སྟེ་ཞོ་སྤྲིས་མ་ལྟ་བུས་གཡོགས་ལ་ནང་རླན་ཏེ་མེར་མེར་པོར་འདུག་པའོ། །༢ ནུར་ནུར་པོ་ནི། བདུན་ཕྲན་གཉིས་པ་ལ་ནུར་ནུར་པོ་སྟེ་ཞོ་ལྟ་བུར་འདུག་ལ་ཤར་མ་གྱུར་པའོ། །༣ ལྟར་ལྟར་པོ་ནི། བདུན་ཕྲག་གསུམ་པ་ལ་ལྟར་ལྟར་པོ་སྟེ་

ཤར་ནི་གྱུར་ལ་སླ་བའོ། །༤ འབྲང་འགྱུར་ནི། བདུན་བཞི་པ་ནས་འབྲང་འགྱུར་ཏེ་བསྐྱ་བར་གྱུར་མནན་དུ་བཟོད་པའོ། །༥ རྐང་ལག་འགྱུས་པ་ནི། ཤག་ལྷག་ལྷ་བུར་གྱུར་ཏེ་ཡན་ལག་གི་མཚན་མ་བྱུང་བའོ། །རྐང་ལག་འགྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མི་དང་མིར་ཆགས་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའང་མཚོ་ཏྲི་ཀ་ལས་གསུངས་སོ༦ བྱིས་པ་ནི། ཕྱིར་སྐྱེས་ནས་འགྲོ་མི་ནུས་པ་ཡན་ཆད་དོ། །༧ གཞོན་ནུ་ནི། འགྲོ་ནུས་ནས་འདོད་པ་སྤྱོད་མི་ནུས་པའོ། །༨ དར་ལ་བབ་པ་ནི། འདོད་པ་སྤྱོད་ནུས་པ་ནས་ལོ་སུམ་ཅུ་མན་ཆད་དོ། །༩ དར་ཡོལ་ནི། ལོ་སུམ་ཅུ་ཐལ་ནས་ལྔ་བཅུ་མན་ཆད་དོ། །༡༠ རྒན་པོ་ནི། ལོ་ལྔ་བཅུ་ཡན་ཆད་ལོན་པ་རྣམས་སོ། །

མིའི་སྐལ་པ་ལེབ་ལེབ། སྤྱིར་བཏང་ཡོངས་གྲགས་ལ། མིའི་སྐལ་པ་ལེབ་ལེབ་ཅེས་པ་འདི། འདོད་པ་ཆེ་བ་དང་ཚོག་མི་ཤེས་པའི་དཔེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།

མིའི་ཚོས། (འདུལ་བ) མི་ཚོས་དང་འདྲ།

མིའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྔ། གསེར། དངུལ། མུ་ཏིག མུ་མེན། བྱུ་རུ་དང་ལྔའོ། །རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ན་གསལ།

མིའི་སྲིད་པ། མིའི་སྐྱེ་གནས། མིའི་སྐྱེ་བ། དཔེར་ན་བསམ་བཞིན་དུ་མིའི་སྲིད་པ་བཟུང་བ་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མིར་ཆགས་པ། (འདུལ་བ) མིར་འགྱུར་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༨༡ན༣ལས། མིར་ཆགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིའི་རྒྱུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མིར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ། (འདུལ་བ) མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་ལ་གཟིགས།

མུ། 1 མཐའ། ཟུར། དཔེར་ན་མུ་མེད། མུ་མཐའ་མེད། མུར་ཐུག རྗེའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། མུ་མེད་སྲིད་པར་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བ་རུ། །སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་མནར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཟུར་ལ་འཇུག་པ་ནི་དཔེར་ན། མུ་ཁྱུད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 2

རྣམ་པ་ལའང་ཟེར། རྣམ་པ་བཞི་ལ་ཉུ་བཞི་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༡༠ན༥(ལས། ཉུ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་རྣམ་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 རྒྱུན། འཕྱོ། རྒྱུན་ནས་འཕྱོ་མཐུད་པ་ལ་ཉུ་མཐུད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 4 འཕྱོ། ངང་། ནོར་འབྲུལ་དེ་རིགས་དེ་ཉུར་བཞག་ན་མི་འཕྲིག་ལྟ་བུ། 5 (ཡུལ་སྐད) མཉམ། མཉམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཉུ་ལ་འགྲོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཉུ་ཁ། (ལེགས་སྦྱར) གདོང་། ཁ། སྒོ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་རྫེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྣྲགས་ན་གསལ།

ཉུ་གེ། བཟའ་བཏུང་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་གྱུར་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཉུ་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དཀོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཉུ་གེའི་དོན་ལ། ཟས་ཀྱི་འཚོ་བ་དབུལ་བའི་དུས་སྐབས་ཞེས་གསལ་ཡང་། ཉུ་གེ་དང་ཉུ་གེའི་དུས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཉུ་གེའི་དུས། བཟའ་བཏུང་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་གྱུར་པའི་དུས་ལ་ཟེར།

ཉུ་ཅོར། དོན་མེད་ཀྱི་སྨྲ་བ། སྐད་ཅོར་རྒྱག་པ།

ཉུ་ཅོར་སྨྲ་བ། དོན་མེད་ཀྱི་སྨྲ་བ་མང་པོ། མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་སྨྲ་བ། བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། སེམས་ལ་གང་དྲན་སྨྲ་བ། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ། གང་དྲན་དྲན་དུ་སྨྲ་བ། ཀྱ་ཚོམ་དུ་སྨྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྨྲ་བ། ཉུ་ཅོར་སྨྲ་བ། ཞླ་བཛོལ་དུ་སྨྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་བཤད།

ཉུ་ཏིག <ཉུཏྟི་ཀ> ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཉུཏྟི་ཀ་ཟུར་ཆག་པའོ། །རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་གྱི་སྲོག་ཆགས་ཉ་ཕྱིས་ཟུས་པའི་ཁོག་ནས་ཐོན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག ཁ་དོག་དཀར་པོ་གྲགས་ཆེ་ཡང་། ནག་པོ་དང་དམར་པོ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད། ཉུ་ཏིག་ནག་པོ་འདི་དཀོན་པས་རིན་ཐང་ཆེ་བར་བརྩི། ཉུ་ཏིག་དམར་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཉར་སྤྲུལ་པའི་ཁོག་པ་ནས་འབྱུང་བར་བཤད། དེ་ལ་རཏྣ་ཉུཏྟི་ཀ་ཟེར།

ཉུ་ཏིག་བསྟར་ལ་བརྒྱུས་པ་ལྟ་བུ། 1 ཚར་དུ་དངར་བའམ། གྲལ་འགྲིག་པོ། 2 རིམ་པ་བཞིན། གཅིག་

རྗེས་གཉིས་མཐུད་བཅས་ཀྱི་དཔེ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། སྔགས་ཀྱི་ཕྲེང་བ་སྨྲ་ཉིག་བསྐོར་ལ་བརྒྱུས་པ་བཞིན་བྱུང་ནས། རང་གི་སྣ་བུག་གཡོན་ནས་ཕྱུང་། བསྒྲུབ་བྱའི་སྣ་ཕུག་གཡས་ནས་བཙུག་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 བར་མ་ཆད་པ། རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དང་། མང་པོའི་དོན། རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་ལས། བླ་མ་རྗོག་པ་ལ་མཐའ་དྲུག་ཚུལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་བཤད་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་སྨྲ་ཉིག་བསྐོར་ལ་བརྒྱུས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

སྨྲ་ཏོ་བ། སྤྲང་པོའམ་སློང་མཁན་གྱི་མིང་། སྨྲ་ལྟོ་བ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷག་མ་བཟའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། སྨྲ་ནི་མཐའམ་ལྷག་མའི་དོན་དང་། ཏོ་ནི་ལྟོ་སྟེ་ཟས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། གཞན་གྱི་ཟས་ཀྱི་མཐའམ་ལྷག་མ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༢༣ན༦ལས། སྨྲ་ཏོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་བཟའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །འདི་ཡང་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་བྲུས་ཉེས་ཀྱིས་དོ་ཕོག་བྱུང་བའི་ཚིག་ཅིག་སྟེ། གསར་བཅད་མཁན་པོས་ཡིག་ཟུར་ཡང་བ་ཙམ་གྱི་དོན་དུ། ལྟོ་ཞེས་པའི་ལ་མགོ་བཀོག་ནས་སྨྲ་ཏོ་བ་བཟོས། གཤམ་ཞེས་པའི་སྔོན་བཀོག་ནས་ཤམ་ཐབས་བཅོས། ཡིད་ཅེས་པའི་རྗེས་འཇུག་བཀོག་ནས་ཡི་དྭགས་བཟོས་ཏེ་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་གོ་རྒྱུ་མེད་པར་བཟོས་པའི་བྲུས་ཉེས་མཐའ་ཡས་སོ། །མི་ཞིག་གི་སྣ་དང་རྣ་བ་ལག་པ་སོགས་བཀོག་ནས་ཅོ་མི་ཤེས་པར་བཟོས་པ་དང་འདྲའོ། །འདི་ལ་སྨུལ་ལྟོ་བ་དང་། དམུ་ལྟོ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་པར་སྣང་ངོ་། །

སྨུ་ལྟོ་བ། སྤྲང་པོའི་མིང་།

སྨུ་སྟེགས། ཕྱི་རོལ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ལམ་དང་། དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

སྨུ་སྟེགས་ཅན་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མ་གནང་བའི་རྒྱུ་མཚན། (འདུལ་བ) བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྨུ་སྟེགས་ཅན་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མ་གནང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་དག་ལ་ལས་འབྲས་སོགས་

མེད་པར་ལྟ་བའི་ཆད་ལྟ་དང་། དབང་ཕྱུག་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྟག་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྟ་བ་དེ་དག་གིས་སྡོམ་པ་ལེན་པར་གེགས་བྱས་ཏེ་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་དེ་དག་རབ་ཏུ་བྱུང་ན་དགག་བྱ་ཅི་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བསླུ་བྲིད་བྱེད་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །མདོ་རྩ་བ་ལས། རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འོངས་པ་ལ་མུ་སྟེགས་ཅན་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བར་བྱ་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་གིས་ཀྱང་བྱའོ། །ཤཱཀྱ་དང་མེ་པ་རལ་པ་ཅན་མ་གཏོགས་པ་སེམས་མགུ་བར་མ་གྱུར་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་རབ་ཏུ་དབྱུང་བ་དང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དྲུག (འདུལ་བ) མུ་སྟེགས་སྟོན་པ་དྲུག་ནི། ༡ འོད་སྲུང་རྫོགས་བྱེད། <ཕཱུ་ར་ཎཀཱ་ཤྱ་པཿ> ༢ ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་གནག་ལྷས་ཀྱི་བུ། <མསྐ་རི་གོ་ཤཱ་ལི་པུ་ཏྲཿ> ༣ སྐྲ་འདོད་ཀྱི་བུ་ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། <སཉྫ་ཡི་བཻ་རཊྚི་པུ་ཏྲཿ> ༤ མི་ཕམ་སྐྲའི་བུ་ལ་བ་ཅན། <ཛེ་ཏ་ཏཀེ་ཤ་ཀམྦ་ལཿ> ༥ ཀ་ཏའི་བུ་ནོག་ཅན། <ཨ་ཀུ་དཀཱ་ཏྱཱ་ཡནཿ> ༦ གཉེན་གྱི་བུ་གཅེར་བུ། <ནིགྲནྠཛྙཱ་ཏི་པུ་ཏྲཿ> དང་དྲུག་གོ །སྐད་དོད་དེ་དག་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༨༠ན༩ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མུ་སྟེགས་པ། ཕྱི་རོལ་པ། གཞན་སྡེ། མུ་སྟེགས་པ། མུ་སྟེགས་བྱེད། ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆུང་ལས་ནི་མུ་སྟེགས་པ་ལ། མུར་འདུག་པ་ཞེས་ཟ་སྐད་གསུངས་ཡོད། སྒྲ་བཤད་ནི། མུ་ནི་མཐའི་དོན་ཡིན་པས། དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་སོགས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ནི་མུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་པའམ་སྟེགས་འཆའ་བས་ན་སྟེགས་ཞེས་བྱའོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༡༥༧ན༩ལས། ལྷ་ཁྱབ་འཇུག་དང་ལྷ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པས་བཤད་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ནི་མུའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་པས་ན་མུ་སྟེགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མུ་སྟེགས་ནི་ཐར་པ་དང་། མཐོ་རིས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དེ་སྟོན་པར་

བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ སྔུ་སྐྱེགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བྱེད་པས་ན་སྔུ་སྐྱེགས་བྱེད་དོ། །ཞེས་
རང་རང་གི་ཐར་པ་དང་མཐོ་རིས་ཀྱི་ལམ་མམ་འཇུག་ངོགས་སམ་ཐབས་སུ་འདུ་ཤེས་པའི་
ཚུལ་དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འཛིན་པ་དང་སྤེལ་བ་ལ་སྔུ་སྐྱེགས་བྱེད་དུ་སྒྲ་བཤད་པ་ཡིན་
གྱི་ཁྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་གྲུབ་མཐར་གསལ། དབྱངས་ཅན་
དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས། སྔུ་ནི་མཐའ་ལ་འཇུག་པས་འཁོར་བའི་མཐའ་ཐར་
པ་དང་། སྐྱེགས་ནི་ཐར་པ་དེར་འཛེག་པའི་རྐང་སྐྱེགས་ལྟ་བུ་ཐབས་སམ་ལམ་སྟེ། རང་ངོར་
ཐར་པ་དང་མཐོ་རིས་འཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་འདུ་ཤེས་པའི་ལམ་ལ་སྔུ་སྐྱེགས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་
སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བར་བྱེད་པས་ན་སྔུ་སྐྱེགས་བྱེད་དམ་སྔུ་སྐྱེགས་
ཅན་ཟེར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ས་སྐྱ་པའི་མཁས་པ་གློ་བོ་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་ལྷུན་
གྲུབ་ཀྱི་རིགས་གཏེར་གྱི་ཕྱོགས་སྔ་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་
བར་གསུངས། བཟང་སྤྱོད་འགྲེལ་པ་ལོ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་སྡེས་མཛད་པ་ལས། སྔུ་སྐྱེགས་ནི།
དཔེར་ན་ཆུའི་རྫིང་བུའམ་མཚེའུར་འཇུག་པའི་སྔུར་ཐེམ་པ་བྱས་པ་ལྟ་བུའམ་རབ་བཀྲལ་
བའི་རབ་ཁ་བདེ་བ་ལ་སྔུ་སྐྱེགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཆོར་
འཇུག་པའི་སྔུ་སྐྱེགས་དང་། འཁོར་བའི་ཆུ་བོ་ལས་བརྒལ་བའི་ཐབས་ལམ་གྱི་རབ་ཁ་ལ་སྔུ་
སྐྱེགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། གང་སུ་དག་ལ་ལམ་དེ་ཡོད་ཅིང་དེ་སྤྱོད་ན་དེ་དག་ནི་སྔུ་སྐྱེགས་ཅན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ན་ལྟ་བ་ངན་པའི་སྔུར་སྐྱེགས་འཆའ་བས་ན་སྔུ་སྐྱེགས་ཞེས་ཀུན་
མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་དང་། ཐུའུ་བཀྭན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གསུང་། འདི་སྐོར་
གྲུས་པ་རྗེ་གུང་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་མའི་རྣམ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །སྔུ་སྐྱེགས་པའི་
མཚན་ཉིད་དང་སྒྲ་བཤད་སོགས་གོང་དང་འདྲ་བར་ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཤེས་བྱ་
མཛོད་འགྲེལ་གླེགས་བམ་བར་ཆ་༣༣༣ནའང་གསལ།

སྔུ་སྐྱེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག ཧག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་བདག རྗེའི་སྔགས་རིམ་
ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་

པས་ཀུན་བཏགས་པའི་བདག་ཙམ་ཞིག་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་ནུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གྲོལ་ལམ་མིན་པར་རྒྱུད་སྦྱོང་བྱེད་ཙམ་དུ་མཚུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཕྱིན་དེ་འདྲའི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན།

སྲུ་སྔེགས་བྱེད། སྲུ་སྔེགས་པ་དང་དོན་གཅིག

སྲུ་སྔེགས་ རླུང་ཞགས་གྲུབ་པའི་གཏམ། སྲུ་སྔེགས་རླུང་ཞགས་གྲུབ་པའི་གཏམ་ནི། ཇོ་བོའི་ཞལ་ནས། རྒྱ་གར་ན་སྲུ་སྔེགས་རླུང་གི་ཞགས་པ་གྲུབ་པ་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པས། དེས་དབང་སྡུད་བྱས་པས་ཡུལ་མི་གཞན་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་འདུས་པ་ལ། བྱིས་པ་ཞིག་དབང་དུ་མ་འདུས་ནས། བྱིས་པ་དེ་ལ་ཁྱོད་ང་ཅན་དུ་མི་ཡོང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས་བྱས་པས། བྱིས་པ་དེ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་སྡུད་ཐེབས་ཀྱང་ནང་ལ་དབང་སྡུད་མ་ཐེབས་པ་ཡིན་ཟེར་བས། སྲུ་སྔེགས་ཁྲོས་ཏེ་རླུང་ཞགས་དེ་བྱིས་པ་དེ་ལ་བརྡེགས་པས་གནོད་པར་མ་ནུས། སྔར་གྱི་རླུང་གི་ཞགས་པ་དེ་བརྡེགས་ཚད་འཆི་བ་ཡིན་པ་ལ། ངའི་རླུང་ཞགས་ནུས་པ་ཉམས་སམ་སྙམ་ནས། ཁྱི་ཞིག་ལ་རླུང་ཞགས་དེ་བརྡེགས་པས་ཁྱི་དེ་ཤི། འོ་ན་བྱིས་པ་འདི་ལ་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཡོད་སྙམ་ནས། བྱིས་པ་ཁྱོད་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་བྱས་པས། ང་ལ་གཞན་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་མེད། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་བས། སྲུ་སྔེགས་དེ་ཡང་དད་ནས་ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། ཞེས་བཀའ་གདམས་གོང་མའི་གསུང་ལས་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་བཀྲོལ་ལས་བཤད་དོ། །

སྟུ་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) གཅིན་པ།

སྲུ་ཐུག (འདུལ་བ) བགོ་བཤའ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༥༩ན༩ལས། སྲུ་ཐུག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱིའོ་འདི་ནི་ངའི་ཞེས་

བགོ་བ་ཤའ་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ག་པ ༽༢༨༡བ༧ལས། བདག་ཅག་ཚོགས་ཤིང་འདུས་ལ་ཞིང་གཞལ་ཏེ་མཚམས་བཅད་ལ་འདི་ནི་ཁྱེད་ཀྱིའོ། །འདི་ནི་ངའིའོ་ཞེས་སྦུ་ཐུག་བྲེ་བར་བྱའོ་ཞེས་དེ་རྣམས་ཚོགས་ཤིང་འདུས་ནས་ཞིང་དགོད་དེ་མཚམས་བཅད་སྦུ་ཐུག་བྲེས་སོ། །གཏིང་མ་དག་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྦུ་ཐུག་བྲེ་བའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྦུ་དང་ཁ་ད་ཆད། ཁ་དང་མཉམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

སྦུ་མེད། མཐའ་མེད། སྒྲ་བཤད་ནི། སྦུ་ནི་མཐའ་དང་དེ་མེད་པས་སྦུ་མེད་ཅེས་བྱ།

སྦུ་བཞི། མཐའམ་རྣམ་པ་བཞི་ནི། ཅིག་ཡིན་ལ་ཅིག་ཤོས་མིན་པའི་སྦུ། ཅིག་ཤོས་ཡིན་ལ་ཅིག་མིན་པའི་སྦུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྦུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སྦུ་དང་བཞིའོ། །དཔེར་ན་གཡང་ས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་མཐའ་ཏུ་སླེབ་པ་ན། དེ་ཕན་ཆད་དུ་འགྲོ་རུ་མེད་པ་ལྟར། སྦུ་ལའང་དེ་བཞི་རུ་ངེས་ཤིང་དེ་ཕན་ཆད་བརྩི་རུ་མེད་པས། སྦུའམ་མཐའ་ཞེས་བྱའོ། །གང་ཟག་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལ་སྦུ་བཞི་ཡོད་དེ། གང་ཟག་ཡིན་ལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་མིན་པའི་སྦུ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ལ་གང་ཟག་མིན་པའི་སྦུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྦུ། གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྦུ་དང་བཞིའོ། །འདི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལྟ་བུར་གཞིར་བཞག་བྱས སྒྲ་བཤད་ནི། སྦུ་ནི་མཐའི་དོན་ཏེ། མཆིམས་མཛོད་༢༩ལས། སྦུ་ཞེས་པ་ནི་མཐའ་ཞེས་པ་སྟེ། དྲི་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་ལན་མཐའ་བཞི་ཁོ་ནར་ངེས་ཀྱི་ལྔ་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་སྦུ་ཞེས་པ་རྣམ་པ་ལའང་འཇུག་སྟེ། འདུལ་བ་རྣམ་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༡༠ན༥ལས། སྦུ་བཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་རྣམ་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབྱིན་ཇིས་four possibilities ཞེས་བསྒྱུར་འདུག

སྦུ་ཀྲི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) སྦུ་ཏིག ཕྱི་རྒྱལ་བསPearl ཟེར།

སྦུན་བསྐལ། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བྱོན་པའམ་མི་འབྱོན་པའི་བསྐལ་པ། སྒྲོན་བསྐལ་དང་

སྨུན་བསྐལ་ལ་གཟིགས།

སྨུན་ནག་འཇོམ་འཇལ། འོལ་ཚོད་བྱེད་པའི་དཔེ།

སྨུན་གནག་འཁྲིང་བ། སྨུན་གནག་ཁེབས་པའམ་འཐིབས་པའི་དོན་དུ་བཤད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས།
སྣབས་ཕྱིས་བཞིན་དུ་དྲི་ང་བ་མནམ་པ་མི་བཟད་པ་སྨུན་གནག་འཁྲིང་བར་ནི་ཡན་མན་རྒྱུ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨུན་པ། 1 ནག་ཁུང་། སྨུན་ནག 2 རྨོངས་པ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ། དེ་དག་ལ་སྨུན་
པ་ཞེས་པ་ནི་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་སོ། །དེ་ཡང་མཆིམས་མཛོད་ལས། ཡང་
དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་གེགས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་
སྨུན་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨུན་པ་རབ་ཏུ་གནག་པ་དང་ལྡན་པ། སྨུན་པ་མཐུག་པོ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པ།

སྨུན་སྦྱུལ། རྟོག་བཟོའམ་རང་བཟོའི་དོན། མི་གསལ་བའམ་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ལོག་པར་སྨྲ་བ།
མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ། གང་དྲན་དྲན་དུ་སྨྲ་བ། བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ། ཀྱ་ཚོམ་དུ་སྨྲ་བ། བབ་
ཅོལ་དུ་སྨྲ་བ། སྨུ་ཅོར་སྨྲ་བ། ནླ་རྫོལ་དུ་སྨྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་
བཤད། སྨྲ་བཤད་ནི། སྨུན་ནི་སྨུན་པ་སྟེ་སྐབས་འདིར་མི་ཤེས་པའམ་རྨོངས་པའི་དོན་ཡིན་
ཏེ། མཛོད་ལས། གང་ཞིག་ཀུན་ལ་སྨུན་པ་གཏན་བཅོམ་ཞིང་། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་མཆིམས་
མཛོད་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བ་ལ་གེགས་སུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་
བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་སྨུན་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་སྦྱུལ་ནི་
སྦྱུལ་པ་སྟེ། མིང་ཚིག་ལ་མི་གོ་བར་བྱ་ཚིག་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། བསྐྱེད་པ་དང་། བཟོས་པ།
བཅོས་པ། བསྐྲུན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། རྨོངས་པས་བཟོས་པ་སྟེ་ཁུངས་མེད་རང་
བཟོའི་དོན་ནོ། །སྦྱུལ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྨུསྨྲིཏི། (ལེགས་སྦྱར) ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ལ་བཤད།

སྨུར་ཐུག མཐར་ཐུག

སྨུར་ཐུག་པ། མཐར་ཐུག་པ།

སྨུར་འདུག (འདུལ་བ) སྨུ་སྟེགས་པ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆུང་དུ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །འགྲེལ་ཆུང་༡༢ན༥ལས། སེམས་མ་རངས་ཀྱང་སྨུར་འདུག་ཤཱཀྱའི་རིགས་དང་མེ་ལྷ་པ་རལ་པ་ཅན་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་དུ་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྨུས་བྱུང་བ། (འདུལ་བ) ཡི་ཆད་པའམ་ཚི་ཆད་པ། དམུས་བྱུང་བ་དང་དོན་གཅིག ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཅ་པ༽༢༣བ༦ལས། སྤྲིད་ལུག་པའམ། སྨུས་བྱུང་བའམ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའམ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༡༣བ༢ལས། སྨུས་བྱུང་བའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་ངོ་ (མ་དཔེར་དོ་བྲིས་འདུག་ཀྱང་ངོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ) ཚ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྨུས་སྨྲད་པ་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ ཀུན་མཁྱེན་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན་སེང་གེ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མེ། 1 ཚ་ཞིང་བསྲེག་པ། 2 ཤར་ལྷོ། ཤར་ལྷོ་ལ་མེ་ཞེས་པ་ནི། མེ་ལྷ་དམར་པོ་ར་སྐྱེས་ལ་ཞོན་པ་དེ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཏགས། ར་སྐྱེས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱུགས་ཀྱི་ར་ལ་ཟེར།

མེ་སྐོར། གཉེན་སྒྲིག་གི་ཆོ་གའི་མིང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྲོལ་ལ་མེ་ལ་སྐོར་བ་བརྒྱབ་ནས་གཉེན་སྒྲིག་གི་ཆོ་ག་བྱེད་པས་དེའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་འདྲའོ། །བསྟན་དང་ལྷ་རམས་པས་ཀྱང་། མེ་སྐོར་ནི་ཆུང་མ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ཅེས་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་མེ་སྐོར་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་སོག་སྐད་ཡིན་པར་བྲིས་འདུག་ཀྱང་དཔྱད་དོ། །

མེ་ཁྱེར། སྲིན་འབུ་མེ་ཁྱེར་ལ་གཟིགས། མཁའ་སྣང་མེ་ཁྱེར་ཡང་ཟེར།

མེ་མཉམ། མཉམ་གནས་དང་དོན་གཅིག རྩ་བའི་རླུང་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ལྟེ་བར་གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་ཟས་སྐོམ་བཞུ་བ་དང་དྭངས་སྙིགས་འབྱེད་པ་དང་། དྭངས་མ་རྣམས་ལུས་ཀྱི་རྩ་གནས་ཀུན་ཏུ་འཕྱེར་ནས་ལུས་གསོས་ཏེ་སྟོབས་བསྐྱེད་ལ་སྙིགས་མ་འདོར་བར་བྱེད་པའི་རླུང་ཞིག སྨྲ་བཤད་ནི། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོའི་མེ་དང་མཉམ་དུ་གནས་པས་ན་མཉམ་གནས་

སམ་མེ་མཉམ་ཞེས་བྱའོ། །

མེ་ཏོག 1 མེ་ཏོག་སྤྱིའི་མིང་། 2 བུད་མེད་ཀྱི་ཟླ་མཚན། ཟླ་མཚན་ལ་མེ་ཏོག་ཅེས་པ་ནི་བོད་སྐད་རང་ལ་ཟླ་མཚན་ལ་མེ་ཏོག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ཚུལ་མེད་ཀྱང་། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "པུཥྤཾ" ཞེས་པ་ཁ་བྱེ་བ་དང་། ཟླ་མཚན། མེ་ཏོག་བཅས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པས། དེའི་ཕྱིར་སྐད་དོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཟླ་མཚན་ལ་ "པུཥྤཾ" སྟེ་མེ་ཏོག་ཅེས་བཏགས་སོ། །3 མེ་ཏོག་པདྨ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། མེ་ཏོག་གི་སྒྲ་ནི་པདྨ་ལ་ཡང་འཇུག་པས། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ པུཥྤཾ་ཞེས་པ་མེ་ཏོག་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་པདྨ་ལའང་འཇུག་པར། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །4 གཙིན་པའི་ལྦུ་བ།

མེ་ཏོག་ཀ་ར་ཝཱི་ར། ཀ་ར་ཝིའ་རའི་མེ་ཏོག་དང་འདྲ།

མེ་ཏོག་གོ་ག། མེ་ཏོག་པདྨའི་མིང་། ལུང་ཐྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

མེ་ཏོག་གི་བཅའ་བ། (འདུལ་བ) བཅའ་བ་ལྷུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཀུཊྛལ་ལྟ་བུ།

མེ་ཏོག་གི་ཆར་པ། དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་ལྷ་ཀླུ་གཞི་བདག་རྣམས་དགའ་བའི་ལྟས་སུ་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ནས་དངོས་སུ་བབས་པ་ལ་ཟེར། ཡོངས་གྲགས་སུ་འདི་ལྟས་བཟང་ཞིག་ཏུ་བརྩི་ཞིང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་འདི་སྟོན་སེམས་ཅན་ལ་སྦྱིན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་བུར་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་མང་པོར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན། །ཤས་མོ་ཤས་སྡུག་སྦྱིན་པ་མཛད་པས་ན། །ལྷ་ཡི་མེ་ཏོག་ཆར་དུ་བབས་པ་འདི། །སྦྱིན་པ་སྤྱད་པ་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ལགས། །ཞེས་གསུངས། སྟོན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་སྐུ་བལྟམས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ཉིན་མཚན་རྟག་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ལྷའི་རོལ་མོ་སིལ་སྙན་གྱི་སྒྲ་འབྱུང་ཞིང་ལྷའི་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་ཚེ་ཡང་། ཉི་ཟླ་སྐར་གསུམ་དུས་གཅིག་ལ་ཤར་བ་དང་། མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཡང་ཡང་འབབ་པ་དང་སྨོས

ཀྱི་དྲི་བཟང་པོ་བྲོ་བ་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་རོལ་མོའི་སྒྲ་གྲག་པ་དང་། ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་ཡུལ་དེར་ཀུན་གྱི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དུ་མ་བྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་གསུང་ཆོས་གནང་སྐབས་ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་འོད་དང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བབས་པ་ལན་མང་པོ་བྱུང་བ་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ་ལ། གཞན་ཡང་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། དེའི་སྐུ་ཕྲེང་ཕྱི་མ་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལའང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་པ་བྱུང་འདུག སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཚོས་ཆོས་ཀྱི་མཛད་པ་གལ་ཆེན་རེ་མཛད་སྐབས་བཀྲ་ཤིས་པའི་ལྟས་དང་དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་ལྷ་ཀླུ་རྣམས་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་མཚོན་པའི་རྟགས་སུ་ནམ་མཁའ་ལས་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་དངོས་སུ་འཐོར་གྱི་ཡོད་འདུག ༼གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༠༨ལས། ཆོས་འཆད་པའི་སྐབས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་པ་ཧ་ཡོར་གྱི་ཁ་རྒྱ་ཙམ་པ་བབས་པ་ཁྲོམ་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་བ་བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་འགངས་ཆེ་བའི་བྱིན་རླབས་སུ་མངོན། ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་འོག་ཙམ་ལས། ཆུ་འགོའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་དང་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་ཡུ་བ་ཅན་གྱི་ཆར་ཀུན་གྱིས་མཐོང་བ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་ཐུགས་རྗེར་གོ། ཁེངས་སྐྱུང་མཛད་འདུག དེ་ལ་སོགས་པ་ལན་མང་པོ་བྱུང་བ་རྣམ་ཐར་དེ་གའི་ནང་གསལ། གཞན་ཡང་ཉེ་བའི་ཆར་ཙོད་མེད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་སྙིང་མའི་གཏེར་སྟོན་འཇིགས་མེད་ཕུན་ཚོགས་རིན་པོ་ཆེ་ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སྐབས་ནམ་མཁའ་ལས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་ཏེ་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་ཞིག་དངོས་སུ་འཐུ་རྒྱུ་འདུག་ཅེས་ཐོས་བྱུང་། འདི་སྔོན་བྱུང་གི་སྒྲུང་གཏམ་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན་པར་དངོས་སུ་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་གའི་ནང་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །ཡང་བོད་དུ་འགའ་རེས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབ་པ་ལ་རྣམ་རྟོག་བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོད་འདུག་པ་འདི་ལྟར། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༥༡༩ལས། དགེ་འདུན་འདུས་པའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས། ལ་ལ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ལ་རྣམ་རྟོག་བྱེད་མཁན་འདུག་ཀྱང་སྐྱོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་བྱུང་། ཞེས་

གསུངས་སོ། །འདི་ནི་ངེས་པར་ལེགས་པའི་མཚན་མ་ཞིག་ཏུ་མངོན་ནོ། །

མེ་ཏོག་ཆར་པ། མེ་ཏོག་ཆར་པ་ཞེས་པ་ཉི་ཆར་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་འཚོགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆར་འཇམ་པོའི་མིང་ཡིན། འདི་གནའ་བོ་རྙེད་འབྲེལ་བཟང་པོ་ཞིག་ཏུ་བརྩི་གི་ཡོད་འདུག འདི་ལ་མེ་ཏོག་ཆར་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་གནའ་བོ་བོད་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་མངོན་རྟགས་སུ། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་མཇུག་དང་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་སྟོད་ལ་བོད་ནང་ཐེངས་གཉིས་འགྲོ་སྐྱོད་མཁན་གྱི་རྒྱ་གར་བའི་མི་རིགས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལ་མཁས་པ་སརཏ་ཙན་དྲ་ཧྲ་སེའི་ (Sarat Chandra Das) «ལྷ་ས་དང་བོད་དབུས་ཕྱོགས་སུ་འགྲིམ་འགྲུལ» (Journey to Lhasa and Central Tibet, page: 6) ཞེས་པའི་ཤོག་ལྷེབས་༦པར། ཉི་ཆར་དུས་གཅིག་ཏུ་འཚོགས་པ་ལ་ཐོ་ཏེ་ཡས་ (བོད་རིགས་འབྲས་ལྗོངས་པས) མེ་ཏོག་ཆར་པ་བརྗོད་ཀྱི་རེད་ཅེས་འཁོད་འདུག བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ལྷའི་མེ་ཏོག་དངོས་སུ་བབས་པ་ལ་མེ་ཏོག་ཆར་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་སྦྱར་འདུག་ཀྱང་། དེ་ལ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་པ་ཞེས་དུག་སྒྲ་སྦྱར་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། སྐྱེས་ཆེན་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་སུ་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཞེས་དུག་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཤ་སྟག་ལས་མ་སྦྱར་བ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

མེ་ཏོག་ལྷོ། (མངོན་བརྗོད) ལྷ་མོ་གྲགས་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མའི་མིང་།

མེ་ཏོག་ལྷོ་ཅན། (མངོན་བརྗོད) ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༡༥༨བ༥ལས། མེ་ཏོག་ལྷོ་ནི་ལྷ་མོ་གྲགས་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མའོ། །དེས་མེ་ཏོག་མགོ་ལ་འཇོག་པར་འདོད་ཀྱང་མ་སླེབ་པས་ལྷོ་བ་ལ་བཞག་གོ །དེས་ཉེ་བར་མཚོན་པས་མེ་ཏོག་ལྷོ་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མེ་ཏོག་དང་ལྡན་པ། (འདུལ་བ) 1 ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་པ། 2 མེ་ཏོག་ཅན།

མེ་ཏོག་ལྡན་དུས། དཔྱིད་ཀའི་མིང་དུ་བཤད།

མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ཚིག་ལེ་ཨུར་བྱས་པ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ས་ག་ལྷས་མཛད། འདིའི་མཚན་བྱང་དངོས་ལ་ནི། འདུལ་བ་ཚིག་ལེ་ཨུར་བྱས་པ། ཞེས་པ་

ཅམ་ལས་མི་འབྱུང་ངོ་། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བིན་ཡ་ཀཱ་རི་ཀཱ། ཞེས་བྱའོ། །སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་༼ཤུ་པའི་༽དབུར་བཞུགས་སོ། །

མེ་ཏོག་མ། ཕྱག་ན་མཆོད་པའི་རྫས་མེ་ཏོག་ཐོགས་པའི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

མེ་ཏོག་དམར་པོའི་ཕྲེང་བ། (འདུལ་བ) ཀཱ་ར་ཝཱི་རའི་མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ། དེའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པ་ཀཱ་ར་ཝཱི་རའི་མེ་ཏོག་ཅེས་པར་གཟིགས།

མེ་ཏོག་བཞད། 1 མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་བ། མེ་ཏོག་ཤར་བ། 2 ཁྱབ་འཇུག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

མེ་ཏོག་ཟས་ཅན། བུང་བ་སྟེ། སྦྲང་རྩི་གསོག་མཁན་གི་སྦྲང་མའི་མིང་།

མེ་ཏོག་ཤང་ཤང་། (གསོ་རིག) ཛོ་བོ་རྗེ་བོད་ལ་ཕེབས་དུས་མེ་ཏོག་འདི་གཟིགས་ནས། མེ་ཏོག་འདི་རྒྱ་གར་ལ་མེད། ཡོད་ན་ངས་གསེར་སྲང་དེ་ཙོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། མཁས་དབང་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་གྱིས། ཛོ་བོས་མཉེས་པོ་གནང་བའི་མེ་ཏོག་ཤང་ཤང་ནི་ཤང་དྲིལ་མེ་ཏོག་ཡིན་པ་འདྲ། དེ་ནི་སྤང་གཤོངས་དང་། ན་ག་ཡོད་སའི་ཆུ་འགྲམ་ལ་སྐྱོང་པོ་ཡལ་ག་མེད་པ་འཛོངས་པོ་འཛམ་སང་དང་མེ་ཏོག་གསེར་གྱི་དྲིལ་བུ་ཁ་སྦུབ་པ་འདྲ་བ་ཞིང་ཡོད། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དོགས་གཅོད། གལ་ཏེ་དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་དེ་བདེན་ན། ཤང་དྲིལ་མེ་ཏོག་ནི་དབྱིན་སྐད་དུ་Primula Sikkimensis ཟེར་བའི་མེ་ཏོག་སེར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་ནི་མཛེས་སྡུག་དང་རིན་ཐང་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་གསེར་སྲང་ནས་ཙོ་རིན་ཆོག་པའི་མེ་ཏོག་ཅིག་ཏུ་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་ལ་ད་དུང་དཔྱད་དགོས་པ་འདུག་གོ།

མེ་ཏོག་ཤིང་རྟ། ལྷད་མོ་སོགས་སུ་བཞོན་རྒྱུའི་གཟབ་མཆོར་རྒྱས་སྤྲོས་བྱས་པའི་ཤིང་རྟའི་མིང་། རྒྱས་པའི་ཤིང་རྟ་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས། རྒྱས་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་གཟིགས།

མེ་ཏོག་སིལ་མ། སྡོང་བུ་ལས་བཀོག་པའི་མེ་ཏོག་གམ། མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་སིལ་བུར་བཀོག་པའི་ཚོམ་བུ་ལ་ཟེར།

མཻ་ཏྲི་ཡ། (ལེགས་སྦྱར) 1 བྱམས་པ། 2 རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ། 3 སྟོན་པའི་འཁོར་གྱི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་བྱམས་པ། 4 སངས་རྒྱས་བྱམས་པ།

མེ་ཏོག་ལམ། མོ་མཚན་གྱི་མིང་། མེ་ཏོག་ནི་འདིར་རླུ་མཚན་གྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་འབབ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་མེ་ཏོག་ལམ་ཞེས་བྱའོ། །

མེ་ཏོག་ཤང་ཤང་། ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་བོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་ཅིག རྗེ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་ཀྱང་། མེ་ཏོག་ཤང་ཤང་འདི་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་ན་ངེད་ཀྱིས་གསེར་སྲྫད་ནས་ཉོ་ཞེས་གསུང་སྐད།

མཻ་ཏྲི། (ལེགས་སྦྱར) བྱམས་པ།

མཻ་ཏྲི་པ། དཔལ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བའི་ཁུངས་གཏུགས་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། མཁས་མཆོག་དེ་ཉིད་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་ན་རོ་པའི་དངོས་སློབ་དང་། རྗེ་བོ་རྗེ་ལྷ་གཅིག་གི་བླ་མ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བླ་མ་རྩ་འགྲེལ་དང་། དོ་ཧ་ལ་སོགས་པའི་སྐོར་རྣམས་མཻ་ཏྲི་པ་ལས་གསན་པར་དེབ་སྔོན་སྔད་ཆ་(༥༤༧) ལས་བཤད། མར་པ་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོའི་བླ་མ་གཙོ་བོ་ཞིག་དང་། དེའི་ལྟ་བའི་ཁུངས་གཏུགས་ས་ཡིན་ཏེ། རྗེ་མར་པས་མཻ་ཏྲི་པའི་སྐྱན་པ་གསན་པས་ཐུགས་དྭངས་ཏེ་རྒྱ་གར་དུ་བྱོན་ནས། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་མངའ་བདག་མཻ་ཏྲི་པ་དང་མཇལ། རྒྱུད་ཀྱི་གསན་པ་མང་པོ་ཡང་མཛད། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་རྟོགས་པ་འཁྲུངས་ཏེ། རྗེ་ (མཻ་ཏྲི) མངའ་བདག་ཆེན་པོའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས། །གཞི་ཆོས་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས། །སེམས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྦར་ཟིན་བྱས། །མི་ཁོ་བོའི་སྤྲོས་པ་དེ་ནས་ཆོད། །ཅེས་གསུངས་ནས་སླར་ཡང་བོད་དུ་ཕེབས་པར་བཤད། མཻ་ཏྲི་པ་ནི། ཡུལ་དབུས་སུ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སུ་འཁྲུངས། (ཏོ་ཧའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་བྱས་པ་སྟེ། རྗེ་མར་པས། ཁྱེད་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་འཛམ་གླིང་འདིར། །རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་བཞེས། །ཅེས་གསུངས་པས་རྒྱལ་རིགས་སུ་འཐད་དོ) དང་པོར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཕལ་ཆེ་བ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཀྱང་། དེས་ཐུགས་མ་ཚིམ་པར་འབད་པ་དུ་མས་དཔལ་ཤ་བ་རི་དབང་ཕྱུག་བཙལ་ཏེ། དེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཤིང་གསུང་གི་སྣང་བར་བྱས་པས། སྙིང་པོའི་དོན་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་གྱུར་ནས་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་སྒྲུས་པས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཤཱནྟི་པ་མ་རངས་པར་གྱུར་ནས་བརྩད་པས་མཻ་ཏྲི་པ་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་ཕྱིན་ཆད་ནི་རྒྱལ་བ་མཻ་ཏྲི་པ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ལ་སློབ་མ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་ཆེ་བཞི། འབྲིང་བདུན། ཆུང་བ་བཅུ་སྟེ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་གྲགས་སོ། །ཆེ་བ་བཞི་ནི། ན་ཏེ་ཀ་ར། དེ་བ་ཨཱ་ཀ་ར་ཙནྡྲ། ར་མ་པཱ་ལ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་དང་བཞིའོ། །འབྲིང་བདུན་ལ། མཉམ་པའི་རྡོ་རྗེ། མི་ཉམས་རྡོ་རྗེ། ནམ་མཁའི་རྡོ་རྗེ། རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ། ཧེ་རི་ཤྲཱི་ཧྲཱུ་ཎ། ཨ་ཧི་ཨུ་ཀྵ། ཛ་གདླ་དང་བདུན་ནོ། །ཆུང་བ་བཅུ་ནི། སྐནྡྷ་པ། མེ་གོ་པ། ཟླ་ཚོ་རྣལ་འབྱོར་པ། ཏི་བུ་བ། ཤྲཱི་ནཱ་ལནྡ་པ། པདྨའི་ཕྲེང་བ། གོ་ཆ་མ། ནག་པོ་པ་ཆུང་བ། ཤྲཱི་རྣ་བ། པ་ལི་ཨཱ་ཙཪྻ་རྣམས་སོ། །ཡང་མཻ་ཏྲི་པ་འདིས་ན་རོ་པ་དང་རྟོད་པས་ན་རོ་པ་རྒྱལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་ཚུལ། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལར་བཞུགས་ཆེ་ཡི་དམ་རྣལ་འབྱོར་མའི་ནང་གི་དམ་རྫས་བསྙེན་པ་ཛ་བོ་རྫེ་ལྷ་གཅིག་སོགས་ཞལ་ཏ་པས་མཐོང་སྟེ་དགེ་འདུན་གྱིས་གནས་ནས་ཕྱུང་བས་ཉམས་པ་སྒོ་ལ་འགྲོར་མི་རུང་ཞེས་རྩིག་པ་ལ་ཐལ་བཞུད་མཛད་ཚུལ། ཆུ་བོ་གངྒཱ་ལ་གདིང་བ་བཏིང་སྟེ་གཡོག་གྱུ་ས་ཀ་རའི་ལག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སོང་བས་ཉི་མ་ནུབ་བོ་ཞེས་དགེ་འདུན་ཀུན་གྱིས་དུས་ཚུལ། རྫོ་བོས་གཟིངས་བསྐོར་ཏེ་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ཞུས་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་སྟོད་ཆ་༧༧༣དང་དེབ་སྔོན་སྨད་ཆ་༤༡༥སོགས་ལ་གཟིགས། དོགས་གཅོད། མཻ་ཏྲི་པ་ནི་ལེགས་སྦྱར་དང་བོད་སྐད་གཉིས་འདྲེས་མའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། དེ་ཡང་མཻ་ཏྲི་ནི་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་བྱམས་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཚིག་ཟུར་གྱི་ “པ” ཡིག་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་བདག་སྒྲ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན། ལོ་ཙྪ་ “བ” དང་ཀརྨ་ “པ” ། ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ “བ” ཡིག་དང་། “པ” ཡིག་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །སྐམ་ཡང་ད་དུང་དཔྱད་དོ། །

མེ་ཐབ། མེ་གཏོང་སའི་ཐབ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཕྱག་མཚན་གྱི་མེ་ཐབ་ཅེས་པ་ནི། མེ་འབར་བའི་ཐབ་གྲུ་གསུམ། པཊ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གསུང་།

མེ་པ་རལ་པ་ཅན། (འདུལ་བ) ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་མུ་སྟེགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། མེ་ལ་ལྷར་འཛིན་ཅིང་དད་པས་ན་མེ་པ། སྐྲ་རལ་པར་འཛོག་པས་ན་རལ་པ་ཅན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆུང་དང་། མཚོ་ཊཱི་ཀ་གཉིས་ཀར་གསལ་ལོ། །སྤྱིར་བཏང་མུ་སྟེགས་པ་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མ་གནང་ལ། དམིགས་བསལ་ལ་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི་མུ་སྟེགས་པ་དང་། མེ་པ་རལ་པ་ཅན་གཉིས་རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་གནང་ངོ་། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི་མུ་སྟེགས་ཅན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཉེ་དུ་ཡིན་པ་དང་དགྲ་ལ་ཕྱིར་མི་ནུར་བར་དཔའ་བ་དང་ཆང་མི་འཐུང་བ་དང་དམ་པའི་ཆོས་ནམ་དུ་ཡང་མི་གཏོང་བ་དང་བརྟན་དང་གཡོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མེ་པ་རལ་པ་ཅན་ནི་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མེ་མ་མུར། མེ་མདག མེའི་འོབས། ཐལ་ཚན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༥༡བ༥ལས། མེ་མ་མུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐལ་བར་གྱུར་པ་ལ་ཐུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མེ་ལ་རེག་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ང་གཉིས་པ། མེ་ལ་རེག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧྲི་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བུད་ཤིང་གི་ཡུལ་ཅན་མེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་དུས་དྲན་མ་བྱས་པར་རེག་གམ་རེག་ཏུ་བཅུག་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་དྲུག་སྡེས་མེ་ལ་རྩེ་ཞིང་རེག་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དགེ་སློང་གིས་ཟས་ཀྱི་གཡོས་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཞུགས་ན་རྣམ་པར་གཡེང་ཞིང་དོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་སྟེ། དེའི་མཐའ་དགག་པའི་ཕྱིར་མེ་ལ་རེག་བཀག་པ་སྟེ་རྫེན་འཚོད་བཀག་པ་བཞིན་ནོ། །

མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས། 1 (འབྲས་དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས) ཆོས་ཐམས་ཅད་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་བཞིན་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བར་མཁྱེན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཟེར། 2 (རྒྱུ་དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས) མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་གསལ་བ་ལྟར་ཡུལ་རྣམས་གསལ་བར་སྣང་

བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཞེས་པ་ལ་ཟེར།

མེ་ཤེལ། (གསོ་རིག) ཁ་དོག་དཀར་ལ་རང་གི་འོད་ལས་མེ་འབྱུང་བའི་ཤེལ་ཞིག ཟྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༼༢ལས། མེ་ཤེལ་གྲང་བའི་ནད་དང་གཟའ་རྣམས་འཇོམས། །ཞེས་པ། སཱུརྱ་ཀཱནྟཱའམ། སཱུརྱ་ཀཱནྟི་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཁ་དོག་ཤིན་ཏུ་དཀར་ལ་རང་གི་འོད་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མེ་འབྱུང་བ་ཡིན། ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་མཚལའི་ཡུལ་དང་། ཀཤྨིར་ལ་སོགས་པའི་རྡོའི་བྲེ་བྲག་ལས་བྱུང་ལ་རིན་ཚད་ནི་དངུལ་ཞོ་གང་ལ་རྫོག་པོ་བཅུ་བྱེད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་ནས་བཟོས་པའི་ཤེལ་འོད་ལ་མེ་འབར་བ་འབྱུང་བས་ཀྱང་ཚབ་རུང་ལ། དེ་ནི་བཟོས་པའི་རྟགས་སུ་ནང་དུ་སྦུ་བ་ཁྲ་ཅག་ཅིག་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་སྦྲན་ཚིགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཉི་མ་དང་མཐུན་ཞིང་འཕྲོད་པས་ན་ནོར་བུ་མེ་ཤེལ་ཏེ་ཉི་མའི་འོད་དང་ཡང་དག་པར་འབྱོར་པ་ན་མེ་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མེ་གསུམ། དུས་མཐའི་མེ། དམྱལ་བའི་མེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མེ་དང་གསུམ།

མེ་ལྷ། (གསང་སྔགས) ཕྱོགས་སྐྱོང་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། མེ་ལྷ་དམར་པོ་ར་སྐྱེས་ལ་ཞོན་པ་དེའོ། །

མེ་ལྷ་བརྟག་ཐབས། (གསང་སྔགས) སྦྱིན་སྲེག་འབུལ་རུང་མི་རུང་བརྟག་ཚུལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

མེད་མཐའ། (དབུ་མ) མེད་མཐའ། ཆད་མཐའ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག དཔེར་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེད་པ། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པ་སོགས་སོ། །རྩ་ཤེ་ལས། སྔོན་བྱུང་ད་ལྟ་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མེད་མཐར་ལྟ་བ། (དབུ་མ) ཆད་མཐར་ལྟ་བ་དང་དོན་འདྲ།

མེན། (ཡུལ་སྐད) མེན་དང་མན་གཉིས་མིན་གྱི་ཡུལ་སྐད་ཡིན། དཔེར་ན་འགྲོ་གི་མེན། འགྲོ་གི་མན། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཐོར་བུ་«སློབ་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་རབ་དཀའི་འཇུག་པ»༣༡བ༣ལས། ཡིན་པའི་ཟླ་བོ་མིན་པ་ཞེས། །བཇོད་བྱ་མེན་དང་མན་ཞེས་པ། །ཡུལ་སྐད་གྲོང་པའི་ཆུན་ཚིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་ཐ་སྙད་འདི་ཡིག་སྐད་ཚད་ལྡན་དུ

བེད་སྤྱོད་བྱས་པའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བ་མེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མེར་གྲིས། (གསང་སྔགས) ཡོངས་སུ། མེར་གྲིས་གང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མེར་གྲིས་གང་བ། ཡོངས་སུ་གང་བ། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ་ལས། རྒྱུད་ང་རྒྱལ་གྲིས་མེར་གྲིས་ཁེངས་པའི་མི་ལ་ཆོས་ བླུགས་ས་མེད་དེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མེར་གྲིས་ཞུ། ཡོངས་སུ་ཞུ་བ། ཚང་མ་ཞུ་བ། སྟོང་ཆམ་གྲིས་སོང་བ།

མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དམ་བསམ་གཏན་ནི། བྱ་རྒྱུད་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག རང་ལྷར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་ཤིན་ཏུ་ཞི་བ་མེ་ལྟེ་འདྲ་བའི་མེ་འབར་བའི་ནང་དུ་ཟླ་བ་ལ་གནས་པའི་སྔགས་ཕྲེང་ལ་དམིགས་ཏེ་སྲོག་རྩོལ་བསྡམ་པའི་སྒྲོ་ར་བས་བསྒོམ་པའི་བསམ་གཏན་ནོ། །འདི་ནི་ཞི་སོགས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པའི་གཞིར་གསུངས་སོ། །

མེར་མེར་པོ། (ཕར་ཕྱིན) མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔའམ་མིར་ཆགས་པའི་གནས་ལྔའི་དང་པོ་སྟེ། ཕ་མའི་མི་གཙང་བ་གཉིས་ཚོགས་ཤིང་དེར་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་ནས་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་ལ་མེར་མེར་པོ་སྟེ། ཞོ་སྤྲིས་མ་ལྟ་བུས་གཡོགས་ལ་ནང་རླན་ཏེ་མེར་མེར་པོར་འདུག་པའོ། །

མེལ་ཚེ། མེལ་ཚེ་དང་འདྲ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་མེལ་ཙེ་ཞེས་བྲིས་སོ། །

མེལ་ཚེ། 1 མཚན་མོའི་སྲུང་བའམ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་མིང་སྟེ། ཉིན་གྱི་བྱ་ར་དང་མཚན་མོའི་མེལ་ཚེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མཚན་མོ་གཉིད་མེད་པའི་སྐྱེས་བུའི་མིང་དུའང་བཤད། མི་རྟག་པའི་ཚོམས་ལས། མེལ་ཚེ་བྱེད་ལ་མཚན་མོ་རིང་། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼ ཏུ ༽༢༣ན༣ ལས། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གཉིད་མེད་པ་དང་འགྲོན་པོའི་སྐྱེས་བུ་དུབ་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་གསུངས་སོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་དང་། མེལ་ཙེ་བྱེད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ་གཉིད་མི་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མེལ་ཚེ་བྱེད་ལ་མཚན་མོ་རིང་། །ཞེས་པ་ནི། གཉིད་མི་འོངས་ལ་མཚན་མོ་རིང་། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །3 ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཐུན་དྲུག་ཏུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག ཞེས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ

གསུང་། མེལ་ཙེ་ཞེས་ཀུང་འབྲི་བར་བྱེད་དོ། །

མེལ་ཚེ་བ། མཚན་མོ་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་གྱི་མིའི་མིང་།

མེས་པོ། རང་གི་ཕ་མའི་ཕའམ་དེའི་ཕ་སོགས་ཀྱི་མིང་། སྤྱིར་མེས་པོ་ནི་ཕའི་ཕ་ལ་གཙོ་བོར་འཇུག་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་། མའི་ཕ་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མེས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མའི་ཕའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མེས་མོ། རང་གི་ཕ་མའི་མའམ་དེའི་མ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

མེས་རྟུང་བ། (འདུལ་བ) མེས་རེག་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༡༥༨ན༣ལས། མེས་རྟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མེས་རེག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མོ་གཅོད། གཅོད་ཀྱི་གདམས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྱོ་སྟོན་བསོད་ནམས་བླ་མ་དང་། དེས་མ་ཅིག་ལབ་སྒྲོན་ལ་གནང་སྟེ། དེ་དག་ལས་བརྒྱུད་པ་ལ་མོ་གཅོད་ཅེས་བྱའོ། །

མོ་རྟགས། <སྐླི་ལི་ངྒ> 1 མོ་མཚན་གྱི་མིང་སྟེ། མོ་ཡིན་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་པའོ། །ནུ་མ་དང་། སྐེད་པ་ཕྲ་བ་དང་། སྐད་ཕྲ་བ་སོགས་ཀུང་ངོ་། །2 དགག་སྒྲ། དཔེར་ན་མ་མི་མིན་མེད་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་སྐླི་ལི་ངྒ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐླི་ནི་མོ་དང་ལི་ངྒ་རྟགས་ཡིན་པས། མོ་རྟགས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དགག་སྒྲའི་དོན་ནོ། །སུམ་ཅུ་པའི་རྩ་བ་ལས། གང་མིང་བརྗོད་པའི་ཡ་མཐའ་ན། །སྐླི་ལི་ངྒ་ཡི་སྒྲ་མེད་པ། །དེ་ལ་སྐླི་ལི་ངྒ་སྦྱར་ན། །དགག་པའི་སྒྲ་རུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་ཡང་རུང་བའི་མིང་བརྗོད་པའི་ཡ་མཐའ་སྟེ་ཐོག་མ་རུ་སྐླི་ལི་ངྒ་སྟེ། མོ་རྟགས་ཀྱི་སྒྲ་མེད་པ་རྣམས་ལ་སྐླི་ལི་ངྒའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་བྱས་པ་ན་སྦྱོར་ཡུལ་གྱི་དོན་དེ་མ་ཡིན་པའམ་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དགག་པའི་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མོ་རྟགས་སྦྱར། དགག་སྒྲ་སྦྱར། མ་མི་མིན་མེད་ལྟ་བུའི་དགག་སྒྲ་སྦྱར་བའི་དོན་ནོ། །

མོ་མ་ནིང་། (འདུལ་བ) མ་ནིང་མོ་ལ་གཟིགས།

སོ་མཚན། སོ་རྟུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྟགས། སྨྲ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། རྫ་ག་སྐྱེ་གནས་གཉིས་དགའི་ཁྱིམ། །ཚུ་མ་ཉེར་གནས་སོའི་རང་བཞིན། །མཚམས་མིན་རྟེན་དང་བརྗོད་བྱའི་ཕྱོགས། །སྐྱེ་འཛིན་དགའ་བའི་བུ་ག་དང་། །དྲན་པའི་ཁྲིན་པ་སྤོངས་པར་བྱེད། །བུ་གནས་གྲོང་ཁྱེར་སྲིད་པ་བྱེད། །སྦྱོས་བྱེད་པདྨ་ཚོས་འབྱུང་དང་། །བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྲིད་པའི་ལམ། །གསང་བའི་འཁོར་ལོ་ལམ་མི་ཟ། །ཨི་གསང་མཁའ་ནང་སྒྲི་ལི་ཏྲ། །མེ་ཏོག་ལམ་དང་རྟུལ་གྱི་ལམ། །སོ་རྟགས་རྣམས་ནི་སོ་མཚན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

སོ་ཏ་ར་ཏི། (ལེགས་སྦྱར) གཏི་མུག་དགའ་མ་སྐྱེ། སྤྱན་མའམ། སངས་རྒྱས་སྤྱན་མའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གཏི་མུག་ནི་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དེ་དེ་ལ་དགའ་བས་ན་གཏི་མུག་དགའ་མ་སྐྱེ། དྲང་དོན་ནོ། །གཏི་མུག་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བས་ན་གཏི་མུག་དགའ་མ་སྐྱེ། ངེས་དོན་ནོ། །ཞེས་རྫེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ།

སོ་དྷ་ལླ་ནཿ (ལེགས་སྦྱར) (འདུལ་བ) སོ་ཁུ་དགལ་གྱི་བུ།

སོང་རྟུལ། (བརྡ་རྙིང) (འདུལ་བ) བླུན་པོ། སྤོངས་རྟུལ། སྤོངས་རྟུལ་གྱི་བརྡ་རྙིང་། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སོང་རྟུལ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་ལྡན་གྱུར་ཀྱང་། །འཕགས་པ་ལམ་ཐྲན་པ་ཡིས་ངེས་པར་ནི། །རྟུལ་འཕྱུག་དྲི་མ་འཕྱུག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །ཉོན་མོངས་ངེས་པར་ཟད་པའང་བརྙེས་པར་གྱུར། །ཞེས་གསུངས།

སོང་དུ་ཚུད་པ། (བརྡ་རྙིང) ཁོང་དུ་ཚུད་པ། དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

སོད། 1 དེ་མ་ཐག དཔེར་ན་དེའི་སོད་ལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྲིད་པ། དཔེར་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་ཡིན་སོད་ཀྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེའི་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་ཡིན་སྲིད་པ་རེད་དེ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ནོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་༼ གེ ༽༡༧༣༨བ༥ལས། སོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 མང་པོའི་དོན་ལ་འང་འཇུག མདོ་དཀོན་བརྩེགས་༼ ཀ ༽ལས། ཀུན་དགའ་བོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་

དཔག་མེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྱོར་བ་མོད་པ། བདེ་བ་ལོ་ལེགས་པ། ཉམས་དགའ་བ། ལྷ་དང་མི་མང་པོས་གང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མོན་གལ། (འདུལ་བ) མོའུ་དགལ་དང་དོན་གཅིག འདི་ལ་མོན་གལ་དང་། མོན་གྲལ། མོའུ་དགལ། མོའུ་གལ། མོའུ་འགལ་བཅས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སོགས་བཀའ་འགྱུར་དང་། བསྟན་འགྱུར་སོགས་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་མོན་གལ་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་། །མོན་གལ་དང་། མོན་གྲལ་གཉིས་ལ་ཡི་གེ་དག་མིན་གྱི་དཔྱད་པ་བྱ་བར་འོས་ཤིང་། མོན་གལ་ནི་འདུལ་བ་ལུང་སོགས་བཀའ་འགྱུར་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཤིན་ཏུ་མང་པོར་སྣང་བས་མ་དག་པ་ཡིན་ཞེས་ཁ་ཚོད་གཅོད་པར་ཅུང་ཟད་དཀའོ། །

མོན་གལ། (འདུལ་བ) མོའུ་དགལ་དང་དོན་གཅིག འདི་ལ་མོན་གལ་དང་། མོའུ་དགལ། མོའུ་གལ། མོའུ་འགལ་བཅས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སོགས་བཀའ་འགྱུར་དང་། བསྟན་འགྱུར་སོགས་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་མོན་གལ་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་། །

མོན་གལ་གྱི་བུ། (འདུལ་བ) <མོདྒལླཱནཿ> སྟོན་པའི་མཆོག་ཟུང་གི་ཡ་གྱལ་ཏེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མཆོག་མོའུ་དགལ་གྱི་བུའོ། །མོའུ་དགལ་གྱི་རིགས་ཀྱི་བུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད། འདིའི་མིང་ལ་པང་ནས་སྐྱེས་ཟེར་རོ། །མོའུ་དགལ་གྱི་བུ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དབྱུག་ཐོགས་སྤྱི་ཕུད་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲོངས་ཚུལ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་གཞི་༼ ཐ་པ ༽༢༣༣བ་༢ན་བཞུགས་སོ། །མཆོག་ཟུང་གི་ལོ་རྒྱུས་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་གླེགས་བམ་༼ ཀ་པའི ༽༡༥༤ན་༢ན་བཞུགས་ཤིང་། འཕགས་པ་འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཏོག་གི་གཟུངས་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མདོ་སྡེ་༼ ན ༽༡༨༢བ༢ན་བཞུགས་སོ། །

མོད་པ། མང་པོའམ་མང་བའི་དོན། མདོ་དཀོན་བརྩེགས་༼ ཀ ༽ལས། ཀུན་དགའ་བོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྱོར་བ་མོད་པ།

བདེ་བ་ལོ་ལེགས་པ། ཉམས་དགའ་བ། ལྷ་དང་མི་མང་པོས་གང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མོད་མི་དམལ། བསླབ་པའི་གཞི་མང་པོ་ལས་མ་ཉམས་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། མོད་ནི་མང་པོའི་དོན་ལའང་འཇུག་པས། བསླབ་པའམ་སྡོམ་པའི་ཆ་མང་པོ་ལས་མི་དམའ་བ་ནི་མི་ཉམས་པའི་དོན་ནོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིང་༼ དེ ༡༠༧ན༣ ལས། ཁྱོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་མོད་མི་དམལ། །མ་འདྲེས་མ་སྦགས་པ་དག་བསྟེན་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཟད་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིང་འགྲེལ་པ་༼ དེ ༡༧༤བ༣ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་གཅིག་ལས་འདས་པས་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །བསླབ་པ་མང་པོ་ཞིག་ལས་འདས་པས་ནི་སྐྱོན་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་གཉི་ག་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་ཉམས་མོད་མི་དམའ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱོན་ཅན་ནི་མོད་དམའ་བ་ཡིན་ནོ། །

མོན་དར། (འདུལ་བ) རྒྱའི་རིགས་ཀྱི་ཤུན་པ་ལས་བྱས་པའི་རས། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་ལས། མོན་དར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱའི་རིགས་ཀྱི་ཤུན་པ་ལས་བྱས་པའི་གོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

མོན་སྲན་གྲེ་ཝུ། མོན་སྲན་ཏེ་ཝུ་དང་དབྱིབས་འདྲ་ལ་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཆེ་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྲན་མའི་བྱེ་བྲག་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཞིག མོན་སྲན་ཏེ་ཝུ་དང་མོན་སྲན་གྲེ་ཝུ་གཉིས་ནི་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡིན་ཏེ། རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མོན་སྲན་གྲེ་ཝུ་དང་མོན་སྲན་ཏེ་ཝུ་ནི་སྲན་མ་ཆེ་ཆུང་ཡིན་ཞེས་བླ་མ་དག་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མོན་སྲན་ཏེ་ཝུ། <སྨུདྒ> གང་བུ་ཅན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་སྲན་མའི་བྱེ་བྲག་ཁ་དོག་ལྗང་ཁུ་ཞིག་གི་མིང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་སྨུདྒ་ "मूँग" ཟེར་ཞིང་། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༤༣ན༨ནའང་གསལ། ཕྱི་རྒྱལ་བས་ཡོངས་གྲགས་སུ་mung bean དང་Phaseolus radiatus ཟེར་བ་དེའོ། །འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་༨༤བ༥ལས་ཀྱང་། མོན་སྲན་སྡེ་ཝུ་ནི་སྲན་སྨུདྒའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། མོན་སྲན་ཏེ་ཝུ་ཞེས་པ་མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་སྲན་མའི་བྱེ་བྲག

ཅིག་ཡིན་པར་བཤད་མོད། དོན་ལ་མོན་སྨན་ཞེས་པའི་མོན་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྨུདྒ་ཞེས་པའི་སྨུང་ཉིད་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཏེ། སྨུང་སྨན་ཟེར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། མོན་སྨན་ཞེས་ཟུར་ཆག་པར་སེམས་སོ། །

མོན་སྨན་སྡེའུ། མོན་སྨན་རྡེའུ་དང་འདྲ། སྨན་དཔྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་༩༢ལས། སྨུདྒ་སྟེ། མོན་སྨན་སྡེའུ་དང་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་། །

མོའི་དབང་པོ། མོའི་དབང་པོ་ཞེས་པ་མོ་མཚན་ལ་གོ་བ་ཤས་ཆེ་ཡང་། ནུ་མ་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་ལ་ཡང་གོ་སྟེ། མཆིམས་མཛོད་༡༠༣ལས། མོའི་དབང་པོ་ནི་ནུ་མ་ཆེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ང་རོ་ཆུང་བ་དང་བསམ་པ་ཞན་པ་དང་པོ་ལ་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

མོའུ་དགལ། (འདུལ་བ) མོདྒལ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། སོག་པོའམ་སོག་པོའི་བུའི་དོན་ཡིན། ཞེས་དགེ་བཤེས་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚིག་མཛོད་དུ་གསལ། འདི་ལ་མོོད་གལ་ (འདུལ་བ་ལུང་གཞི། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སོགས་བཀའ་འགྱུར་དང་། བསྟན་འགྱུར་སོགས་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་མོོད་གལ་ཞེས་བྲིས་སྣང་ངོ་) དང་། མོའུ་དགལ། མོའུ་གལ། མོའུ་འགལ་བཅས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་སྣང་།

མོའུ་དགལ་གྱི་བུ། (འདུལ་བ) མོོད་གལ་གྱི་བུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མོས་གུས་ཀྱི་བསམ་པ་ཚིམ་པ། (གསང་སྔགས) སྐན་བརྒྱུད་ཚད་མ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལ་ཉམས་མྱོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་བུ་༡༩༣བ༦ལས། མོས་གུས་ཀྱིས་བསམ་པ་ཚིམ་པ་བྱ་བ། རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྒྱུད་སྡེ་དང་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་ཉམས་མྱོང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

མོས་པ། 1 ཡུལ་ངེས་ལྔའི་གཉིས་པ་ནི། ཚད་མས་ངེས་ཟིན་པའི་ཡུལ་ལ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་གྱི་

གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་བརྟན་པོ་ཞིག བྱེད་ལས་ནི་མི་འཕྲོག་པ་སྟེ་ཕ་རོལ་གྱི་རྒོལ་བས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བར་མི་ནུས་པའོ། །2

དཀའ་བ། འདུན་པའམ་འདོད་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མོས་པ་ཡིད་བྱེད། མེད་བཞིན་དུ་བློས་བཅོས་ནས་སྒོམ་པ།

མོས་མཛོས། མོས་བློ་དང་འདྲ།

མོས་བློ། དངོས་གནས་ལ་མེད་ཀྱང་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པར་གཟུང་བ་ལ་ཟེར།

མྱ་ངན་མེད། 1 སྡུག་བསྔལ་མེད་པ། 2 ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་གླེགས་བམ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མདོ་ཞིག འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་སྡེ་གླེགས་བམ་༼ ཉ་པ ༽༼ ཏ་པ ༽༼ ཐ་པ ༽བཅས་ན་བཞུགས་ཤིང་། མྱང་འདས་ཀྱི་མདོ་དང་པོ་གཉིས་རྒྱ་ནག་ནས་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཐ་མ་༼ ཐ་པ ༽རྒྱ་གར་ནས་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཤུལ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ། (འདུལ་བ) སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པ། ཕྱོགས་བཅུའི་ཞིང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་པ་རྣམས་ལ། འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞིང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་བསྐལ་པར་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་གདབ་པའོ། །དེ་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོང་སྙམ་པའི་མོས་པ་བྱེད་དགོས།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཕྱོགས་པ། ཐར་པ་མངོན་པར་འདོད་པའོ། །ཞེས་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ལྟར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐོར་གྱི་མདོ། འདི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཞིང་། འདི་ལ་གླེགས་བམ་གསུམ་ཡོད། གླེགས་བམ་༼ཉ་པ༽དང་༼ཏ་པ༽གཉིས་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་སྐད་དུ། རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་ཝང་ཕབ་ཞུན་དང་། ཇྙཱའི་གཞི་འཛིན་དགེ་བའི་བློ་གྲོས། ལོ་ཙྪ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྡེས་བསྒྱུར། དབྱུར་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཞེས་པའང་མེད། གླེགས་བམ་ཐ་མ་༼ཐ་པ༽འདི་བཞིན་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། འདི་ལ་དབྱུར་རྒྱ་གར་སྐད་དང་། བོད་སྐད་གཉིས་ཀ་བཞུགས་སོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་༼ཉ་པ་ལ༽ མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ་རྒྱ་ནག་གི་མཁན་པོ་ཝང་ཕབ་ཞུན་དང་། ཇྙཱའི་གཞི་འཛིན་དགེ་བའི་བློ་གྲོས། ལོ་ཙྪ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྡེས་བསྒྱུར་བ་ལས་བམ་པོ་ཉེར་བརྒྱད་དང་ལེའུ་དགུ་པ་ཡན་བཞུགས། ༼ཏ་པ་ལ ༽ དེའི་འཕྲོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བཞུགས་སོ། །༼ ཐ་པ་ལ ༽ འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ལེའུ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་ལས། ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཉི་ཚེ་བམ་པོ་བཅུ་གསུམ་དང་། ལེའུ་ལྔ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། ཛྙཱ་ན་གརྦྷ་དང་། ལོ་ཙྪ་བ་བནྡེ་དེ་བ་ཙནྡྲས་བསྒྱུར་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ། འཕགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་ཆུང་བ་ཤློ་ཀ་དྲུག་ཅུའི་ཚད་ཙམ་པ། པཎྜི་ཏ་ཀ་མ་ལ་གུཔྟ་དང་། ལོ་ཙྪ་བ་དགེ་སློང་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འགྱུར། འདི་ལ་ཤོག་གྲངས་༡༥༦༡ཡོད་ཅིང་། ཤོག་གྲངས་༡༥༦༡ན༣ན་མཇུག་རྫོགས་སོ། །འདིའི་མཇུག་ཏུ་༡༥༦༡ན༤ནས་མྱང་འདས་ཀྱི་མདོ་ཆུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཞུགས་སོ། །

མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་ཆུང་བ། འཕགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་ཆུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཤློ་ཀ་དྲུག་ཅུའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼ ཐ ༽༡༥༦༡ན༤ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོའི་མཇུག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །མཚན་འདི་ཕྱིས་དཀར་ཆག་འབྲི་བ་པོས་བཏགས་པར་ངེས་ཤིང་། མཚན་དངོས་ནི། བོད་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་དང་། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨཱཪྱ་མ་ཧཱ་པ་རི་ནིར་བཱ་ཎ་སཱུ་ཏྲ

ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ངོས་ཤོག་གསུམ་ལྷག་ཙམ་ཡོད། ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བསྒྱུར་ཏོ། །

སྨུག་ཐན། མདའ་སྟེ། ཉག་ཐན་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། སྨུག་ཐན་ནི་མདའ་ཞེས་གསུངས།

སྨུགས་པ། རྡུལ་པ་ལྟར་གྱུར་པའི་དོན།

སྨྲང་འདས། <ནི་རྣ་ཊ> ཐར་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྨྲ་ངན་ནི་འཁོར་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་འདས་པ་སྟེ་ཐར་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

སྨྲང་འདས་སྐུ། སངས་རྒྱས་སྨྲ་ངན་ལས་འདས་པའི་འདྲ་སྐུ། སྨྲང་འདས་སྐུ་འདི་རྒྱ་གར། སི་ཏྲ་ལ། རྒྱ་ནག་སོགས་སུ་ཤིན་ཏུ་དར་ལ་བོད་དུ་མ་དར་བ་ནི། བོད་པས་སངས་རྒྱས་གྲོངས་པ་ལྟས་ངན་ཡིན་སྙམ་པ་སེམས་ཀྱི་ཕུག་ན་ཡོད་པས་ཡིན་ཞིང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་གོ་བ་བཟང་ཞིང་། སྨྲ་ངན་ལས་འདས་ཆེ་གེ་འཕང་མཐར་ཐུག་བརྩིས་པར་འདོད་པས་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་བྱེད། ཅེས་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་།

སྨྲང་འདས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་སྟེ། སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་གྲོང་ཁྱེར་རྩ་མཆོག་གྲོང་དུ་སྨྲ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆེ་བཞེངས་པ། བང་རིམ་མེད་པ་གདན་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་བུམ་གདན་ཡན་ཆད་བཞུགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ཞིག

སྨྱི། (བརྡ་རྙིང) དགག་ཚིག་ཅིག་སྟེ། མི་དང་འདྲ། མདའ་བདག་ཁྲི་རལ་གྱི་གོང་གི་བརྡ་རྙིང་ལ་མི་ལ་སྨྱི་ཞེས་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པ་དེའོ། །

སྨུག་སྨུག མགོ་ཕྱིར་ཐོན་ཙམ་ཐོན་ཙམ་བྱེད་པའི་དོན། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལས་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་དང་པོ་༨༩ ལ། ན་ཐྲ་བས་སྒོ་སྒྲེའུ་ཁུང་ནས་སྨུག་སྨུག་མངས་པར་གཉེར་པ་ནང་སོ་སྲེ་མོང་འདྲ་ཞེས་ལབས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཤུག་ཤུག་ཡང་སྣང་། དཔེར་ན་མགོ་ཤུག་ཤུག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

སྨུག་ཙམ། འབྲུག་ཙམ། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ། སྨུག་ཙམ། འབྲུག་ཙམ། རིབ་ཙམ།

ཧྲིབ་ཙམ་ཞེས་པ་རྣམས་དོན་འདྲ།

སྨུར་བར་སྨུར་བར། མགྱོགས་པོ་མགྱོགས་པོར། སྐབས་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཐུང་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་སྨུར་བ་དང་པོའི་དོན་དང་། མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ལ་ཐོབ་པ་སྨུར་བ་གཉིས་པའི་དོན་ཡིན་པར། དཏུལ་ཚུ་ཧྣམ་ཧྣ་ཁ་གསུང་ངོ་། །

སྨྲེད། (བརྙེད) མེད་དང་དོན་གཅིག

སྨྲོང་ཁྲིད། སློབ་མ་སྒྲུབ་ཁང་གི་ཉེ་སྐོར་ཕན་ཚུན་དུ་བཞག་ནས་དམིགས་སྐོར་རེ་རེ་བསྟན་ཅིང་དེའི་སྨྲོང་བ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དམིགས་སྐོར་ཕྱི་མ་མི་སྟོན་པར་བསྒོམ་དུ་འཇུག་ཅིང་དེ་སྐྱེས་པ་ན་དམིགས་སྐོར་ཕྱི་མ་སྟོན་པ་ལ་ཟེར།

སྨྲོང་ངེས་ཀྱི་ལས། བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་ལས་ལ་སྨྲོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཟེར། དེ་ཡང་བསམས་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་བསགས་པ་གཉིས་ཀ་ཚང་དགོས། བྱས་པའི་ལས་ནི། བསམས་པའམ་བསམས་ནས་ཀྱང་ལུས་དང་ངག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །བསགས་པ་ནི་ལས་རྣམ་པ་བཅུ་མ་གཏོགས་པའི་ལས་གང་ཡིན་པའོ། །ལས་རྣམ་པ་བཅུ་གང་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པ་དང་། མ་ཤེས་པར་བྱས་པ་དང་། བསམས་བཞིན་མིན་པར་བྱས་པ་དང་། དྲག་པོ་དང་རྒྱུན་ཆགས་མིན་པར་བྱས་པ་དང་། ནོར་ནས་བྱས་པ་དང་། བརྗེད་ནས་བྱས་པ་དང་། མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། འགྱོད་པས་བསལ་བ་དང་། གཉེན་པོས་བསལ་བ་སྟེ་བཅུའོ། །སའི་དངོས་གཞི་དང་ལམ་རིམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

སྨྲོང་སྣང་། 1 སྨྲོང་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ། 2 སྨྲོང་བ་བློ་དང་སྣང་བ་ཡུལ། རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་དུ་མཛད་པ་དེ་ཡིས་མཐུས། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དང་། །རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་བློ། །སྨྲོང་སྣང་མ་ལུས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འཕགས་བསྟོད་ལས། ག་བུར་ཙན་དན་ཤུ་ཤིར་ལ་སོགས་ཆབ་ཀྱིས་སྦྲངས་པ་ལྟར་བསིལ་བའི། །ཞི་བའི་གཟིགས་སྟངས་ནམ་ཡང

མི་འཛུམ་རིགས་དྲུག་སྤྱན་རས་བཅའ་མོད་ཀྱི། །སྤྱོད་སྣང་སྤྲོས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དགོངས་པ་ནི། །བདེ་བ་མཆོག་གིས་རྟག་ཏུ་འཁྲུད་བཞིན་གཡོ་བ་མེད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

སྤྱོད་པ་ཐན་ཐུན། སྤྱོད་པ་སྣེ་ཟིན་དང་འདྲ།

སྤྱོད་པ་སྣེ་ཟིན། ཡིད་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་པ་སྣེ། འབད་རྩོལ་དང་བཅས་ཏེ་བསྒོམ་པའི་ཚེ་སྐྱེ་བའི་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར། སྤྱོད་པ་སྣ་ཟིན། སྤྱོད་པ་ཐན་ཐུན། ཡིད་འགྱུར་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར། གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར། ཤེས་པའི་ངོ་བོར།

སྤྱོད་བར་མ་ངེས་པའི་ལས། བྱས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས། ས་དངོས་གཞི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། སྤྱོད་བར་འགྱུར་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམས་བཞིན་དུ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུམ་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུ་ཀུན་སློང་ཡོད་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །

སྤྱོས་འགྱུར་འབྱུང་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དོན་དགུ་པ། སྤྱོས་འགྱུར་འབྱུང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆང་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་མགུལ་དུ་མིད་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་ལེགས་འོངས་ཀྱིས་སྤྱོས་འགྱུར་འཐུངས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སེམས་འཁྲུལ་ཏེ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མི་ཤེས་པའོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་དགེ་སློང་དག་ང་ལ་སྟོན་པར་ཞེས་ཟེར་བ་དག་གིས་སྤྱོས་པར་འགྱུར་བ་ཐན་རྩྭའི་རྩེ་མོས་ཀྱང་བཏུང་བར་མི་བྱ་ཞིང་བླུད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཆང་འཐུང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱང་ཟེར་རོ། །

སྤྱོས་བུམ། གླང་པོ་ཆེའི་སྤྱི་བོའི་ཆའི་འབུར་པོ་གཉིས་པོའི་མིང་།

སྤྱོས་བུམ་ཅན། (མངོན་བརྗོད) གླང་པོ་ཆེའི་མིང་།

སྨྲི་ཏི། སྨྲི་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཡང་ཟེར། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ་འདིའི་སྐོར། ཇོ་བོ་སྨྲི་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཞེས་པའི་
ཐད་དུ་གཟིགས།

དམག་བརྒྱ་པ། (འདུལ་བ) 1 དམག་བརྒྱ་པ་ནི། སྐྱ་སེང་བུ་ལྔའི་པཱཎྜ་ཝཿ पाण्डव pāṇḍavaḥ དགྲ་
ཟླ་ཀཽ་ར་ཝཿ Kaurava कौरव ཟེར་བ་དེ་རེད། 2 ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་དང་དུས་
མཚུངས་སུ་བྱོན་པའི་ཀོ་ཤཱམྦིའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱ་འཁྲུངས་པ་དང་དུས་
མཉམ་དུ་ཀོ་ཤཱམྦིའི་རྒྱལ་པོའི་བུ་དང་སོགས་པ་རྒྱལ་བུ་བཞི་བཙས་པར། འདུལ་བ་ལུང་
གཞི་༼ ཀ ༽༢ན༨ལས། གང་གི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བལྟམ་པ་
དེའི་ཚེ་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་གི་བུ་ཡང་བཙས་པར་
གྱུར་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་རྒྱལ་པོ་པད་མ་ཆེན་པོའི་བུ་བཙས་སོ། །མཉན་ཡོད་དུ་ནི་རྒྱལ་
པོ་རྩིབས་ཀྱིས་འཕུར་ཚངས་བྱིན་གྱི་བུ་བཙས་སོ། །འཕགས་རྒྱལ་དུ་ནི་རྒྱལ་པོ་སྨུ་ཁྲུད་
མཐའ་ཡས་ཀྱི་བུ་བཙས་སོ། །ཀོ་ཤཱམྦིར་ནི་རྒྱལ་པོ་དམག་བརྒྱ་པའི་བུ་བཙས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

དམག་པ། བུ་མའི་ཁྲོ་གའི་མིང་སྟེ། མག་པ་དང་དོན་གཅིག སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་
འབྱེད་༼ ཚ་པ ༽༢༢བ༣ལས། བྲམ་ཟེ་དེ་མཉོན་པར་དགའ་ནས་དེས་དེའི་བུ་མོ་རྒྱན་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་ཏེ་དེའི་ཚུང་མར་བདག་དབང་བའི་ནོར་མང་པོ་དག་ཀྱང་བྱིན་
ནོ། །དེ་བྲམ་ཟེ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་ "དམག་པར" གྱུར་ཅིང་རིག་བྱེད་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞེས་
འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་གྲགས་ཤིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམག་ནང་གནས་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་དྲུག་པ། དམག་ནང་དུ་
གནས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དམག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གྲུབ་
པའི་ནང་དུ་གནས་ཏེ་དགོས་པ་མེད་པའི་མཚན་མོ་གཅིག་ཡན་ཆད་འདས་པ་ལས་གྱུར་
པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། དྲུག་སྡེས་མཉན་ཡོད་ནས་སོང་སྟེ་རི་བྲག་པ་དང་
ཉེ་བར་དམག་གི་ནང་ན་གནས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་ངམ་

གཞན་གྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པའོ། །

དམག་ཡན་ལག་གཅིག་པ། (འདུལ་བ) གླང་པོ་ཆེའི་དམག་ཚོགས་ལ་ཟེར། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཛ ༽༡༢༤ཞན༣ལས། དམག་ཡན་ལག་གཅིག་པ་གང་ཞེ་ན། གླང་པོ་ཆེ་པའི་ཚོགས་སོ། །

དམག་ཡན་ལག་གཉིས་པ། (འདུལ་བ) གླང་པོ་ཆེའི་ཚོགས་དང་རྟའི་ཚོགས་གཉིས་སོ། ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཛ ༽༡༢༤ཞན༥ལས། དམག་ཡན་ལག་གཉིས་པ་གང་ཞེ་ན། གླང་པོ་ཆེ་པའི་ཚོགས་དང་རྟ་པའི་ཚོགས་སོ། །

དམག་ཡན་བཞི་པ། (འདུལ་བ) གླང་པོ་ཆེའི་དམག་ཚོགས། རྟའི་དམག་ཚོགས། ཤིང་རྟའིདམག་ཚོགས། དཔུང་བུ་ཆུང་གི་དམག་ཚོགས་དང་བཞིའོ། །

དམག་ཡན་ལག་གསུམ་པ། (འདུལ་བ) གླང་པོའི་དམག་ཚོགས། རྟའི་དམག་ཚོགས་དང་། ཤིང་རྟའི་དམག་ཚོགས་དང་གསུམ་མོ། །

དམག་ལ་ལྟ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ཞེ་ལྔ་པ། དམག་ལ་ལྟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པས་བོས་པ་མེད་པར་དམག་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དངོས་སུ་འཐབ་པའམ། འཐབ་པའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་ལ་རང་གང་ན་འདུག་པ་དེའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་ཏེ་བལྟས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་དམག་ལ་བལྟས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་གསུངས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་གཞན་གྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པའོ། །

དམངས་རིགས། <ཤུདྲཿ> རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་བཞིའི་དམན་ཤོས་ཏེ། ཕ་མ་དང་རྒན་རབས་ལ་མི་བཀུར་ཞིང་། ཀུ་བ་དང་ལོག་པར་གཡེམ་པ་སོགས་མི་དགེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད། ཡང་། ཞིང་རྨོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ངན་པ་ལ་སྒྱུར་བ་དག་ནི་དམངས་རིགས། ཞེས་རིགས་བཞི་པོ་རྣམས་བྲམ་བའི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པར་གསུངས་སོ། །དདུལ་ཆུའི་ཡིག་བསྐུར་རྣམ་གཞག་ལས་ཀྱང་། ཞུགས་ཞིང་འཚོ་སྐྱོང་ལ་མཁས་པའི་དམངས་རིགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམན་པའི་སྤྱོད་པ་ལྔ། (འདུལ་བ) དམན་སྤྱོད་ལྔ་དང་དོན་འདྲ།

དམན་སྤྱོད་ལྔ། (འདུལ་བ) ནང་པར་གྱི་དུས་སུ་སླྲུབ་པའི་དམན་པའི་སྤྱོད་པ། ཆོས་སྟོན་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་སླྲུབ་པའི་དམན་སྤྱོད། འདུ་བའི་དུས་སུ་སླྲུབ་པའི་དམན་སྤྱོད། དགོང་མོའི་དུས་སུ་སླྲུབ་པའི་དམན་སྤྱོད། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སླྲུབ་པའི་དམན་སྤྱོད་དང་ལྔའོ། །

དམན་མ། མཆོད་པའི་རྫས་རྙིང་པའི་མིང་ལ་གྲགས་ཆེ། དཔེར་ན་ཡོན་ཆབ་ཀྱི་ཆུ་རྙིང་དང་། མཆོད་རྫས་ཀྱི་མེ་ཏོག་དང་གཏོར་མ་རྙིང་པ་སོགས་ལྟ་བུའོ། །གོས་ལ་སོགས་པ་རྙིང་པའི་མིང་ལའང་འཇུག་སྟེ། སྐྱེས་རབས་སོ་བཞི་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། དམན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོས་ལ་སོགས་པ་རྙིང་པའམ། ཟས་ཀྱི་ལྷག་མ་དག་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམར། 1 དམར་པོ། 2 ཤ་དང་ཁྲག་ལའང་གོ་སྟེ། དཔེར་ན་དམར་ཟས་དང་དམར་མཆོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྒྲིབ་གཡོག་མེད་པའི་དོན། དཔེར་ན་དམར་རྗེན་དང་། དམར་ཧྲང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམར་ཁྲིད། སླན་པའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མ་ལ་མིའི་རོ་ཁ་ཕྱེ་ནས་དོན་ལྔ་སྟོད་དྲུག་གི་ཆགས་ཚུལ་སོགས་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཁྲིད་པ་ལྟར། འདི་ལྟར་བསྒོམས་ནས་འདི་བཞིན་འབྱུང་ངོ་ཞེས་ལུང་སྟོན་པ་ཙམ་མིན་པར། དངོས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་བླ་མས་ལག་ཁྲིད་བྱས་ནས་ཁྲིད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ལས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། རོ་དམར་པོ་ཁ་ཕྱེ་ནས་དེའི་ཆགས་ཚུལ་ཁྲིད་པ་ལྟར། རྟོགས་པ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་བླ་མས་ལག་ཁྲིད་བྱས་ནས་ཁྲིད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དམར་འཁྲིན། ཁྱིས་ཤ་སོགས་དམར་རིགས་ལ་ཆགས་ནས་ཡོད་སྐབས་མི་ཞིག་དེའི་མདུན་དུ་སོང་ནས་ལས་ཀ་རེ་བྱས་ན་ཁྱིས་ཤ་སོགས་དམར་རིགས་དེ་འཕྲོག་པར་དོགས་ནས་ངར་སྒྲ་འདོན་པའམ་རྨུག་པ་ལ་དམར་འཁྲིན་བྱེད་ཟེར། དཔེ་ཆོས་རིན་སྤུངས་ལས། ཁྱིས་ཁྲག་མཐོང་ན་བདག་པོ་དག་ལའང་དམར་འཁྲིན་བྱེད་ཅིང་འོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དམར་ཚའི་དྭངས་མ། ལྟེ་འོག་གི་རྩ་གསུམ་འདུས་པའི་མདོ་ན་གནས་ལ། ཁ་དོག་དམར་ཞིང་རབ་ཏུ་ཚ་ལ་འོད་གསལ་བ་དཔེར་ན་གློད་མ་ཁའི་མེ་དང་འདྲ་བ། དབྱིབས་ནི་ཨ་ཐུང་སྟེ་ཨ་ཤད་མགོ་གྱེན་དུ་ལོག་པ་དང་འདྲ་བ་ཞིག ཁམས་དམར་ཚའི་དྭངས་མ་དང་དོན་གཅིག

དམར་མཚན། བ་སོ་བའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་མཚན་ལ་དམར་མཚན་ཟེར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མཚན་གྲགས་ཅན་བཞི་བྱུང་བའི་ཡ་གྱལ་ཞིག དེ་ཡང་བ་སོའི་མཚན་ནི། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གཙུང་བ་སོ་ཆོས་རྗེ་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་སྐུ་འཕྲེང་ལྔ་པ་བ་སོ་ལྷ་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པས་བཏབ་པ་དེའོ། །

དམར་ཐབ། ཤ་ཁྲག་སོགས་མེར་སོང་ནས་དྲི་ངན་འཐུལ་བ་ལ། དམར་ཐབ་ཟེར། འདི་རིགས་རི་གླིང་གྱི་ལྷ་ཀླུ་དྲག་པོ་གནས་ས་དང་། གནས་ཆེན་སོགས་སུ་འཛེམ་དགོས་པར་གསུངས། དམར་ནི་ཤ་ཁྲག་སོགས་ལ་གོ་ཞིང་། ཐབ་ནི་མེ་གཏོང་བའི་ཐབ་བོ། །འདི་སྐོར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༢༧བ༣ན་གསལ་ལོ། །

དམར་ནག་འཛིགས་གསུམ། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ། དགྲ་ནག་དང་། གཤེད་དམར་དང་། འཇིགས་བྱེད་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་ཙུང་ཟད་ཁྲོས་པས་དགྲ་ནག ཆེས་ཁྲོས་པས་གཤེད་དམར། ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་པས་འཇིགས་བྱེད་དོ། །

དམར་པོ། 1 ཁ་དོག་ཅིག ཚ་དཔག་མེད་ཀྱི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ། 2 (ཡུལ་སྐད) ལག་ཐོགས་པོ། གནད་སྨིན་པོ། ཕན་ངེས། རྩམ་པ་འདི་དམར་པོ་ཞེ་དྲག་བྱུང་ལྟ་བུ།

དམར་སྤྲོ། ལོ་གསར་དང་རྟེན་འབྲེལ་མཛད་སྒོའི་སྐབས་ཅིག་ཅེའམ་སྟེགས་བུའི་སྟེང་དུ་བཤམས་པའི་སྣུམ་ལ་བསྲེགས་པའི་ཁ་ཟས་དམར་པོའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་། ཁ་དོག་ཙམ་ལས་བཟོ་དབྱིབས་སོགས་དཀར་སྤྲོ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། དཀར་སྤྲོ་ལ་གཟིགས། དམར་སྤྲོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་དང་པོ་ཤོག་གྲངས་༨༩སོགས་སུ་སྣང་། ངོས་ནས་དམར་སྤྲོ་ཞེས་པ་དམར་ཟས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པ་ཡོད་ཀྱང་། དཀྱུང་གྲངས་༡༢ལ་སོན་པ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་

རིག་གནས་སོགས་ལ་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། བོད་ཀྱི་གཞུང་ཞབས་བགྲེས་གྲས་སྐུ་ངོ་སྣར་སྐྱིད་ངག་དབང་དོན་གྲུབ་ལགས་སུ་དེ་སྐོར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པས། ཁོང་གིས་ཟས་ཚོན་དམར་པོ་ གླུགས་ནས་བཟོས་པའི་ཁ་ཟས་ལ་དམར་སྤྱི་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

དམར་བ། 1 དམར་ཤས་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ ༣༧ན༥ལས། དམར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོག་དམར་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཁྲིད་ཐོན་པ། ཉུས་པ་ཐོན་པ། གནད་སྨིན་པོ། བྱང་བ། ཕན་ངེས། རྒྱས་པོ་དང་ལྷུག་པོ་བཅས་ལ་འཇུག འཆད་ཉན་དམར་བ་མཛད། ཅེས་དང་། རིམ་གྲོ་སོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་དམར་བ་མཛད་ཅེས་པ་དང་། ཡབ་སྲས་གཉིས་གསུང་འགྲོས་དམར་བ་མཛད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །

དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་ཁམས་སྨད་ནས་གསོ་བར་མཛད་པའི་མཁས་པ་མི་གསུམ་ནི། དམར་བན་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ། གཡོ་དགེ་འབྱུང་། གཙང་རབ་གསལ་དང་གསུམ་མོ། །

དམར་ཏུ་མགོ་ནག ནས་འབྲུ་ལས་ཅུང་ཆེ་བའི་ལུས་དམར་ལ་མགོ་ཅུང་ཟད་ནག་པ་ཞིག འདི་ལ་ སྨན་གཞུང་རྣམས་སུ་མདའ་རྒྱུས་ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་Abrus precatorious L.ཟེར།

དམར་ལམ་པ། དམར་པོ་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན།

དམར་ལམ་མེ་བ། དམར་ལམ་པ་དང་འདྲ།

དམས་པ། དམའ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་(ཡ་པ)༡༧༠༨བ༣ལས། བདུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་དམས་པར་བྱེད་ཅིང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་མཐོ་བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དམས་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིའི་ཐད་ཀའི་གོ་དོན་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ཉམས་པ་དང་། རྒུད་པ་ལའང་འཇུག་གོ།

དམིག ཨི་ཁྲུང་། ཁྲུང་བུ། བུ་ག

དམིགས་རྐྱེན། (རྣམ་འགྲེལ) རང་ཉིད་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ལ། དམིགས་རྐྱེན་ཟེར།

ཞིབ་པར་རྐྱེན་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དམིགས་བཅས། (དབུ་མ) གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད། (དབུ་མ) 1 དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལ་སྟོང་གཟུགས་ཞེས་གྲགས་པའི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་བེམ་པོས་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དེ་ལ་ཟེར། དམིགས་བཅས་ཞེས་པ་ནི། གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར་རོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༦ན༣ལས། འོན་ཀྱང་དེ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དམིགས་བཅས་སུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། བཤད་མོད་ཀྱི། དེ་ནི་དགག་བྱ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་བེམ་པོས་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད། ཅེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་གཟུགས་ཀུན་རྫོབ་པ་སྟེ། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་དམིགས་མེད་དུ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དམིགས་བཅས་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལྷུང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་མ་པའི་སྐབས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །2 (བཀའ་བརྒྱུད) སྟོང་ཉིད་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པའི་དམིགས་བཅས་ནི་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མཚན་མ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྩོལ་བཅས་རྣམས་མ་ཡིན་གྱི་དམིགས་པ་དངོས་སུ་མཐོང་ཞིང་སྤྱོད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་དོན་ནོ། །

དམིགས་གཏད། དམིགས་ཡུལ། དམིགས་པ་གཏད་སའི་ཡུལ།

དམིགས་རྟེན་མ་བརྗེད་པ། གཞན་གྱིས་དྲིས་པ་དང་རང་གིས་བརྟགས་པ་ན་དམིགས་རྟེན་དེ་ནི་འདི་འདྲ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བླ་མས་བསྟན་པ་དྲན་ཐུབ་པ་ཙམ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དེ་ཐུར་རེ་སྟེ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་དྲན་ནས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཡེངས་པར་གནས་ཐུབ་ན།

དེ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་མ་བཟེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །

དམིགས་རྟེན་རྙེད་པའི་ཚད། (ཕར་ཕྱིན) ཞི་གནས་སྒྲུབ་སྐབས་དམིགས་རྟེན་རྙེད་པའི་ཚད་ནི། དབུ་དང་ཕྱག་གཉིས་དང་སྐུའི་ཕོག་གཞན་དང་ཞབས་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་ལན་འགའ་ཟུང་གསལ་གདབ་ལ། དེའི་མཐར་འོད་དང་བཅས་པའི་གསལ་པོ་མ་བྱུང་ཡང་། སྐུའི་སྤྱི་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་ཡིད་ངོར་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་ཆ་ཕྱེད་ཙམ་འཆར་ཐུབ་པ་བྱུང་ན། དམིགས་རྟེན་རྙེད་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །

དམིགས་པ། (ཕར་ཕྱིན) 1 (བྱ་ཚིག) ཡུལ་ལ་སེམས་གཏོད་པའི་དོན། 2 (མིང་ཚིག) དམིགས་ཡུལ། སེམས་གཏོད་པའི་ཡུལ། དམིགས་པ། དམིགས་བྱ། དམིགས་པར་བྱ་བ། དམིགས་བྱའི་ཡུལ་རྣམས་དོན་གཅིག དམིགས་བྱ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བསྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །སློབ་དཔོན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་སྟེ། དམིགས་པ་ནི་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་འབར་བ༤༢གསུམ་འོག་མ་ལས། དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དམིགས་པ་སྟེ། གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམིགས་པ་གཏད་སོ། (དབུ་མ) དམིགས་པའི་གཏད་སོ་དང་དོན་འདྲ།

དམིགས་པའི་གཏད་སོ། (ཕར་ཕྱིན) 1 དམིགས་ཡུལ། བློ་ངོར་ཐག་བཅད་པའི་དམིགས་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པའི་གཏད་སོ་ཞེས་པ་བདེན་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཞེན་པའི་ཡུལ་བདེན་གྲུབ་ལ་ཟེར། དེ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་གཏད་སོ་ཞིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། གང་ཞིག་འཁོར་འདས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རྒྱུ་འབྲས་ནམ་ཡང་བསླུ་བ་མེད་མཐོང་ཞིང་། །དམིགས་པའི་གཏད་སོ་གང་ཡིན་ཀུན་ཞིག་པ། །དེ་ནི་རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 བློ་རྩེ་གཏད་ཡུལ། ཆ་འཛོག་ས། གཏད་སོ་མེད་པའི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དམིགས་ཕྱེ་བ། (ཕར་ཕྱིན) དམིགས་འབྱེད་པ་དང་འདྲ།

དམིགས་ཕྱེད་པ། (ཕར་ཕྱིན) དམིགས་འབྱེད་པ་དང་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཇུག་སྒོ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ལུགས་དང་སྙིང་རྗེ་རྩ་བར་འགྲོ་ལུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་ལེགས་པར་ཕྱེད་ནས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ཅིང་བསྒྲུངས་པའི་མཐར་སྐྱེས་པའི་སྦྱོང་བ་དགོས་ཀྱི། གོ་བས་ལེགས་པར་དམིགས་མ་ཕྱེད་པར་ཕུར་ཚུགས་རེ་ལ་འབད་པའི་སྦྱོང་བ་ཐམ་ཐོམ་གྱིས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དམིགས་བྲུ། ཡོང་ཁྲིད། ཡོང་སྣ་ཁྲིད་མཁན། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། དམིགས་བྲུ་ནི་ཡོང་ཁྲིད་ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དམིགས་འབྱེད་པ། (ཕར་ཕྱིན) ཁྱད་པར་འབྱེད་པ། གསལ་ཁ་འབྱེད་པ། སྣྲ་བཤད་ནི། དམིགས་སུ་བཀར་ནས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་སེམས་སོ། །

དམིགས་མེད། (དབུ་མ) སྟོང་ཉིད། བདེན་མེད། སྣྲ་བཤད་ནི། བདེན་འཛིན་གྱིས་གང་དུ་བཟུང་བའི་དམིགས་པ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ལ་དེ་མེད་པ་ལ་དམིགས་མེད་ཟེར།

དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ། (དབུ་མ) སེམས་ཅན་བདེན་སྟོང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པ་གང་ཞིག བདེན་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་བྱས་ནས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་དེ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེའི་མཚན་ཉིད། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་པས་བསྟན། ཞིབ་པར་སྙིང་རྗེ་གསུམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དམིགས་བརྩེ་མ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རིགས་གསུམ་གཅིག་འདུས་ཀྱི་ངོ་བོར་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་གསོལ་འདེབས་བྱིན་རླབས་ཅན་ཞིག ཐོག་མར་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་ལ། དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །ཚད་མེད་

བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་རེད་མདའ་བ། །གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཞབས་ཀྱི་པདྨོར་འདུད། །ཐར་འདོད་བུང་བ་བདག་ཀྱང་བསྐྱང་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསོལ་འདེབས་བསྟོད་ཚིག་ཕུལ་བ་གཟིགས་ཏེ། དགྱེས་པ་ཆེན་པོས་འདི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ལ་འོས་པ་མི་འདུག་ཁྱེད་རང་ལ་འོས། ཞེས་གསུངས་ནས་ཚིག་སྣ་ཙུང་ཟད་བསྒྱུར་ཏེ། དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཙོང་ཁ་པ། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་བླ་མས་ཚུར་ལ་ཕུལ་བས་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཚན་ཁ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་བསྟོད་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཚིག་རྐང་ལྔ་པོ་དེ། རྗེའི་གསུང་འབོར་བུ་གླེགས་བམ་༼ཁ་པ༽ཤོག་གྲངས་༦པར་བཞུགས་སོ། །

དམིགས་བརྩེ་མ་ལྔ་སྐོར། དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །བདུད་དཔུང་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་གསང་བའི་བདག །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཙོང་ཁ་པ། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པ་འདིའོ། །

དམིགས་བརྩེ་མ་བརྒྱད་སྐོར། དངོས་གྲུབ་ཀུན་འབྱུང་ཐུབ་དབང་རྡོ་རྗེ་འཆང་། །དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །བདུད་དཔུང་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་གསང་བའི་བདག །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་བློ་བཟང་གྲགས། །སྐྱབས་གནས་ཀུན་འདུས་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ལ། །ཤུགས་དྲག་དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས། །བསམ་དོན་གེགས་མེད་འགྲུབ་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་བྱ་བ་འདིའོ། །འདི་ནི་དབེན་ས་སྙན་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་པར། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པ་ཤོག་གྲངས་བདུན་པའི་མདུན་གཟིགས་སུ་གསུངས་སོ། །

དམིགས་བརྩེ་མ་དྲུག་སྐོར། དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །བདུད་དཔུང་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་གསང་བའི་བདག །བསྟན་པའི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཙོང་ཁ་པ། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པ་འདིའོ། །འདི་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པ་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཚོགས་ཀྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པ་ཤོག་གྲངས་བདུན་པའི་མདུན་གཟིགས་སུ་གསུངས་ཡོད་དོ། །

དམིགས་བརྩེ་མ་བཞི་སྐོར། དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་གཏེར་ཆེན་སྤྱན་རས་གཟིགས། །དྲི་མེད་མཁྱེན་པའི་དབང་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །གངས་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཙོང་ཁ་པ། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པ་འདིའོ། །

དམིགས་བརྩེ་མའི་ལས་ཚོགས་བཅུ་གཅིག ༡ དམིགས་བརྩེ་མའི་སྒོ་ནས་ཆར་དབབ་པའི་ལས་ཚོགས། ༢ སད་བསྲུང་བའི་ལས་ཚོགས། ༣ མཚོན་བསྲུང་བའི་བཟའ་ཡིག་གི་ལས་ཚོགས། ༤ མཚོན་བསྲུང་འདོགས་པའི་ལས་ཚོགས། ༥ གྲིབ་བསྲུང་བའི་ལས་ཚོགས། ༦ སྲོག་རླུང་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་ལས་ཚོགས། ༧ རྒྱལ་པོ་གྲི་ཐོགས་ཀྱི་བཟའ་ཡིག་གི་ལས་ཚོགས། ༨ ཐག་འཆིང་བའི་ལས་ཚོགས། ༩ ཞིང་རྟ་འདོན་པའི་ལས་ཚོགས། ༡༠ ཁ་ཟས་འོང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཚོགས། ༡༡ བར་ཆད་བསྲུང་བའི་ལས་ཚོགས་དང་བཅུ་གཅིག་གོ། ལས་ཚོགས་འདི་དག་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་སོགས་ན་གསལ་ལོ། །

དསྨུ། 1 གདོན་ཞིག་སྟེ། ཚུ་ནད་ཀྱི་བདག་པོ། 2 བོད་ཀྱི་ཐོག་མའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། མི་ཡུ་གདུང་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག ཨྨུ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བར་བྱེད།

དསྨུ་སྐས། ཨྨུ་སྐས་དང་འདྲ།

དསྨུ་ཐག ཨྨུ་ཐག་དང་འདྲ།

དསྨུ་རྒོད། མི་བསྲུན་པ། མ་དུལ་བ། གྱོང་པོ། གཏུམ་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྟ་དསྨུ་རྒོད་ཅེས་དང་། སེམས་དསྨུ་རྒོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེར་ན། སོ་སོར་ཐར་པ་ལས། རྟག་ཏུ་འབད་པས་བདའ་

བ་ཡི། །སེམས་རྟ་ཁ་ལྷན་དཀའ་བ་ལ། །མཐུན་པའི་གཟེར་རྙོན་བརྒྱ་པ་ཡི། །སྲབ་ནི་སོ་སོར་ཐར་འདི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དསུ་ཆུ། དསུ་རྗེང་དང་འདྲ་བར་བཤད།

དསུ་རྗེང་། ལུས་པོར་ཆུ་བསགས་པའི་ནད་ཅིག ཆུ་ནད་ཅེས་བྱ། དབྱིན་སྐད་དུ་dropsy/edema ཟེར། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། (རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ) དེས་ལམ་ཀ་ན་མི་ནད་ཀྱིས་ཉེན་པ། དསུ་རྗེང་ཅན། ལུས་ཉམ་ཆུང་བ། རང་གི་གཅིན་སྐྱག་ཏུ་བྱིང་བ། མགོན་མེད་པ། སྐྱབས་མེད་པ། ཤིན་ཏུ་ཤ་ཐང་བར་དབུགས་དབྱུང་ཞིང་རྟབ་དགོས་པ་ཞིག་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དསུན་པ། (བརྡ་རྙིང) མི་གསལ་བའམ་ལྷུན་པོའི་མིང་། དསུན་པ་དང་རྨུན་པོ་ནི་ལྷུན་པོའི་དོན་དུ་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་བཤད། ཐོག་མའི་ཆར་དསུན་པ་དང་། རྨུན་པོ། ལྷུན་པ། ལྷུན་པོ། སུན་པ་གསུམ་པོ་སྦྲས་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལས་མི་གསལ་བ་དང་འཐིབས་པའི་དོན་ཡིན་པར་འདྲ་ནའང་ཕྱིས་རིམ་གྱིས་དོན་ཅུང་ཟད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ངེས་སོ། །

དསུས་བྱུང་བ། (འདུལ་བ) ཡི་ཆད་པའམ་ཚི་ཆད་པ། ལི་གུར་སོགས་ན་གསལ། སུས་བྱུང་བ་ཡང་ཟེར། ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་ལས་སུས་བྱུང་བ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཅ་པ ༽༢༣ན༨ ལས། སྙིད་ལུག་པའམ། སུས་བྱུང་བའམ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའམ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣ན༢ ལས། སུས་བྱུང་བའམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་ངོ་ (མ་དཔེར་དོ་བྲིས་འདུག་ཀྱང་ངོ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ) ཚ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དསུས་ལོང་། <ཛྙ་ཏྲཀྵ> སྐྱེས་དུས་ནས་མིག་ལོང་བའི་གང་ཟག ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཛྙ་ཏྲཀྵ་ཞེས་པ་ཐད་བསྒྱུར་བྱས་ན་སྐྱེས་ལོང་ཟེར་བར་བཤད། སྒྲ་བཤད་ནི། མིག་ལོང་ནས་སུན་ནག་འཐིབས་པ་ལྟར་གྱུར་པས་ན་དསུས་ལོང་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དསུས་ནི་འདིར་སུན་པའམ་སུན་ནག་དང་། སུན་ནག་འཐིབས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། དཔེར་ན་ས་རུབ་ནས་སུན་

ནག་ཆགས་པ་ལ་ནམ་དཔྱུས་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །ནམ་རྨུས་པའང་ཟེར།

དམོད་པ་གྲུབ་པ། གཞན་ལ་དམོད་མོ་བརྒྱབ་ན་གནོད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྙོད་པའི་རྒྱུ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། དམོད་པ་གྲུབ་པ་ནི་དམོད་པ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དམོད་པ་འདོར་བ། སྨོན་ལམ་ངན་པའམ་ལོག་པ་འདེབས་པ།

དམོད་པ་བོར་བ། དམོད་པ་འདོར་བ་དང་འདྲ། ཐ་སྙད་འདི་ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་རྣམ་ཁའི་རྟོགས་བརྗོད་དུའང་སྣང་བས་མ་མཐར་ཡང་ལོ་ཆིག་སྟོང་སྔོན་གྱི་གནའ་ཡིག་ཡིན་པར་ངེས་སོ། །

དམྱལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད། གྲང་དམྱལ་བརྒྱད། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །

དམྱལ་བ། <ན་རག> 1 སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ངན་སོང་གི་གནས་ཤིག ལེགས་སྦྱར་དུ་ན་རག་नरकः ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། དམྱལ་བ་ནི་བསྐྱལ་བ་སྐྱེ་ཉལ་དུའམ་འགྱེལ་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་པས་ལུས་ལྟུགས་སྲིག་གི་ས་གཞི་ལ་བསྐྱལ་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྤྱོད་དུ་འཇུག་པས་ན་དམྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་༤ན་༧ལས། ལུས་དམྱལ་ཞིང་གཏུབས་པས་ན་དམྱལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་དྲིས་ལན་ཤོག་གྲངས་༣༢བ༣ལས་ཀྱང་། དམྱལ་བ་ཞེས་པ་ལེབ་ལེབ་པོར་གླེབ་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་ལོ་པཎ་བཀའི་ཐང་ཡིག་༥༤༢ལས། ངོ་བོ་ཞེ་སྡང་སྡུག་བསྔལ་བ༑ ངེས་ཚིག་དམྱལ་ཞིང་དུབ་པའོ༑ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ན་ར་ཀའི་ངེས་ཚིག་ནི། ན་དགག་ཚིག་དང་ར་ཀ་ཆགས་པའམ་དགའ་བའི་དོན་ཡིན་པས་དགའ་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་གསུང་ངོ་། །2 ལེབ་ལེབ་མོར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་། དམྱལ་བར་བྱེད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

དམྱལ་བ་ཆེན་པོ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ་ནི་ཚ་དམྱལ་ལ་ཟེར། དེ་དམྱལ་ཁམས་གཞན་

རྣམས་ལས་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་ཆེ་བས་ན་ཆེན་པོའོ། །རྫེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོ། ཉེ་འཁོར་བའི་དམྱལ་བ། གྲང་བའི་དམྱལ་བ། ཉི་ཚེ་བའི་དམྱལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །

དམྱལ་བ་མནར་མེད། ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག མནར་མེད་ལ་གཟིགས།

དམྱལ་བའི་བུམ་པ། ཁང་ཆུང་ལ་ལྷོ་བ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་སོགས་ཡོད་པའི་ལྕགས་ཀྱི་བུམ་པ་བ་ཙྭའི་ཆུ་ཁོལ་བས་གང་བ་ལ་བཤད།

དམྱལ་བར་བྱེད། ལེབ་ལེབ་མོར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་། རྫེའི་ལམ་རིམ་ལས། ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལ་གན་རྐྱལ་ལམ་ཁ་སྦུབ་ཏུ་བཞག་སྟེ། ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་བ་ཚ་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་བརྡུང་ཞིང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཧྨ། 1 གྲི་སོགས་ཀྱིས་ཧྨས་ཏེ་ཤ་ལྤགས་ཕྱེ་ཕྱེ་བ། 2 མོ་མཚན་དང་། བཤད་ལམ། ཁ་གསུམ་ལ་ཟེར། ཧྨ་སྒོ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 སྐྱོན་ལའང་འཇུག དཔེར་ན་སྡེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་ཧྨ་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 མི་གཙང་བ། དཔེར་ན་མི་གཙང་བ་འབབ་པའི་སྒོ་ལ་ཧྨ་སྒོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།

ཧྨ་ག་ཅན། ཧྨ་ག་ཆད་དང་དོན་འདྲ། མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེའི་ཚབ་ཏུ། སངས་རྒྱས་ཧྨ་ག་ཅན་ཅེས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་ཧྨ་ག་ཅན་ཅེས་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་མདོ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཞེས་སོགས་འབྱུང་ངོ་། །

ཧྨ་ག་ཆད། 1 ཕལ་པོ་ཆེ། 2 སྟན་གྱི་གོང་རྒྱན། 3 ཡང་དག་པ་བཅས་ལ་འཇུག་པར། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དང་། བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆགས་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་ནི། བརྟ་སྙིང་དུ་སངས་རྒྱས་ཧྨ་ག་ཆད་དུ་གྲགས་ཤིང་། ཡང་སྟན་གྱི་གོང་རྒྱན་དུའང་བསྒྱུར་བ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་དེའང་བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་བཏགས་པར་གསལ་ཏེ། མདོ་འདིའི་ལེ་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུའི་བར་དུ་ཕལ་པོ་

ཆེ་ཞེས་དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མ་སོགས་སུ་བཤད་པ་གང་ཞིག །དེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་མཚོན་དེ་ལྟར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཟླ་སྒོ། (འདུལ་བ) ཁ་དང་རྐུབ་མོ་མཚན་གསུམ་གྱི་སྤྱི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཟླ་ནི་སྐབས་འདིར་སྐྱོན་ནམ་མི་གཙང་བའི་དོན་ཡིན་པས། མི་གཙང་བ་འབབ་པའི་སྒོའམ་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །ཟླ་ཞེས་པ་སྐྱོན་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དེས་ན་ཕ་གི་ན་དུ་བ་འདུག་པས་མེ་འདུག་སྙམ་ཡང་རྟགས་སུ་ནི་དུ་བ་ཉིད་སོང་བ་སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་ཟླ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་གསུམ་ཟླ་སྒོ་ཞེས་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་དེ་དག་ལ་ཆགས་པ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་༼ གེ ༽༡༡༢བ༥ལས། ལུས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་མི་གཙང་བ། །འབྱུང་བའི་བུ་ག་དོད་པ་གང་། །དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་བླུན་པོ་ཡིས། །དགའ་བའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཟླ་སྒོ་གསུམ། (འདུལ་བ) མི་གཙང་བ་འབབ་པའི་ལམ་གསུམ་ནི། ཁ་དང་། རྐུབ། མོ་མཚན་དང་གསུམ་མོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཟླ་སྒོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཟླ་སྒྲོས། ཟླའི་སྒྲོས་དང་དོན་འདྲ།

ཟླ་བྱ་ཆེན་མོའི་རིག་སྔགས། དུག་སེལ་བའི་རིག་སྔགས་ཤིག་སྟེ། སྔོན་དགེ་སློང་ལ་སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན་ཞིག་གིས་སོ་བཏབ་སྟེ་འཆི་ལ་ཉེ་བའི་ཚེ། སླན་པ་བསྟེན་ཏེ་བཅོས་ཐབས་ཅི་བྱས་ཀྱང་མ་ཕན་པར། མཐར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཟླ་བྱ་ཆེན་མོའི་རིག་སྔགས་འདི་གསུངས་ནས་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་ལོ་རྒྱུས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་བམ་པོ་དྲུག་ཅུ་པ་ན་གསལ།

ཟླ་བྱ་བྱང་བརྗོན། པ་ཚབ་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཞིག ཁུ་ལོ་ཙཱ་བ་མདོ་སྡེ་འབར་དང་། ཁ་ཆེ་ཛ་ཡ་ཨཱ་ནནྡ་གཉིས་ཀའི་སློབ་མ་སྟེ། ཛ་ཡ་ཨཱ་ནནྡས་མཛད་པའི་རྟོག་གེའི་ཐོ་བའི་ཊཱིཀྐ་མཛད། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་དང་། ཚིག་གསལ་གྱི་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཊཱིཀྐ་དང་། འཇུག་འགྲེལ་གྱི་བསྡུས་དོན་གྱི་

མཆན་དང་། དབུ་མའི་བསྡུས་པ་རྣམས་མཛད་དོ། །སྨ་བྲ་བྲང་བརྩོན་གྲིས་སྦྱ་ཚབ་ལས་དབུ་མ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ཀ་གསན་པར་དེབ་སྔོན་དུ་བཤད་དོ། །

སྨ་འབྱེད་པ། (འདུལ་བ) མོ་མཚན་ཁ་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཉ ༽༢༧༩བ༨ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བུད་མེད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཆིང་བར་བྱེད་དེ། གར་དང་། གླུ་དང་། རོལ་མོ་དང་། གད་མོ་དང་། ངུ་བ་དང་། ལྟ་བ་དང་། རེག་པ་དང་། སྨ་འབྱེད་པས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༧༩༥ན༣ལས། སྨ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཅེ་བའི་ལམ་བགྲོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་གང་ཡིན་བརྟག་དགོས་སོ། །

སྨ་མཚན། (འདུལ་བ) 1 སྨ་རྗེས། 2 ལུས་ལ་ཁབ་གཙག་བརྒྱབ་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོ། ཁབ་གཙགས་རི་མོ། པགས་གཙགས་རི་མོ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། གང་གི་ལུས་ལ་སྨ་མཚན་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་ལུས་ལ་སྨ་མཚན་ཅན་དག་སྟེ། སྣག་ཚ་ལ་སོགས་པས་ལག་པ་ལ་བྲིས་པ་ནི་ལུས་ལ་སྨ་མཚན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁབ་ལ་སོགས་པས་གཙགས་ཤིང་ཁྲི་རྗེས་ལ་སོགས་པའི་མདོན་མཚན་དག་གིས་མཚན་བཏབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྕུག་ལ་སོགས་པས་གཞུས་པའི་སྨ་མཚན་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེང་སང་ཕྱི་རྒྱལ་བས (tattoo) ཟེར་བ་དེའོ། །

སྨང་ལམ། (བརྡ་རྙིང) སྨི་ལམ་གྱི་མིང་ཡིན་པར་མཆིམས་མཛོད་དུ་གསལ། ཞིབ་པར་སྨི་ལམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྨངས་མོ། དམོད་མོ་དང་དོན་གཅིག གཞན་ལ་སྨངས་མོ་ཟེར་བ་ཞེས་པ་གཞན་ལ་དམོད་མོ་རྒྱག་པའི་དོན་ཡིན།

སྨད། སྨད་དུ་བྱུང་བ། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཁྱད་པར་འདི། །སྔ་ན་མེད་པའི་སྨད་ཅིག་འབྱུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྨད་བྱུང་། སྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཚིག་བསྡུས་པའོ། །

རྨད་དུ་བྱུང་བ། ཕུལ་དུ་བྱུང་བའམ། ངོ་མཚར་བ། ངོ་མཚར་རམ་ཡ་མཚན་སྐྱེ་བར་འོས་པའི་གནས། ཞིབ་པར་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྨད་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཅུ་གཅིག་པ་ནི། མཆིམས་མཛོད་ལས། གང་ལས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་བསྟན་པ་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྨའི་སྐྲོས། རྨ་ཤུལ། དབྱིན་སྐད་དུ་ (scar) ཟེར། མིག་ཆུང་གི་གཏམ་རྒྱུད་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་༼ཏ༽༤༥བ་༦ལས། དེས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་ནས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུའི་རྐང་པ་གཉིས་སྨུམ་གྱིས་སྐུད་པ་ན། དེས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུའི་རྐང་པའི་རྨའི་སྐྲོས་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

རྨའི་ཐྲོ་མཁར། མཁར་རྩེ་ཟེར་བ་དེང་སང་འཕན་ཡུལ་ལྷུན་གྲུབ་རྫོང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་གསུང་།

རྨས་པོ། རྨས་སྐྱོན་ཐོག་པའི་གང་ཟག རྨས་མ་དང་དོན་གཅིག

རྨི་ལམ། གཉིད་ལམ། རྨི་ལམ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། རྫེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། གཙོ་བོ་ནི་རྒྱུད་གཞན་ལས། སྙིང་ཁ་དང་ནོར་བུར་གནས་པའི་ཐིག་ལེས་གཉིད་འཐུག་གི་སྐབས་དང་། མགྲིན་པ་དང་ལྟེ་འོག་གི་གསང་གནས་ཀྱི་ཐིག་ལེས་རྨི་ལམ་དང་། དབྲལ་བ་དང་ལྟེ་བའི་ཐིག་ལས་སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་སྙིང་ཁ་དང་ནོར་བུར་རླུང་འདུ་ཚབས་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྨི་ལམ་མེད་པའི་གཉིད་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དེར་གནས་པའི་རིང་ལ་དེ་ལྟར་གནས་པ་དང་། དེ་གཉིས་སུ་རླུང་འདུད་པ་ཙུང་ཞིག་གྲིས་ནས་མགྲིན་པ་དང་གསང་གནས་སུ་སོང་སྟེ་འདུས་པ་ལས་རྨི་ལམ་འབྱུང་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྨིད་ལམ། རྨྱི་ལམ། རྨི་ལམ། (རྨི་ལམ་ནི་རྨིད་ལམ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དུ་གཉིད་ལམ་ཡིན) མནལ་ལམ། རྨང་ལམ། གཟིག་ལམ། (རྨི་ལམ་གྱི་ཞེ་སར་གཟིག་ལམ་ཟེར) གཟིགས་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་གཉིད་

ལམ་ལ་རྨི་ལམ་མམ་རྨི་ལམ་ཞེས་འབྲི་བར་སེམས།

རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ། (བཀའ་བརྒྱུད) བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་རླུང་སེམས་ཐྲ་བ་ལས་གྲུབ་པ་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པ་དེའོ། །

རྨི་ལམ་ངན་པ་བཟློག་ཐབས་རྣམ་པ་བདུན། རྨི་ལམ་ངན་པ་བཟློག་ཐབས་རྣམ་པ་བདུན་ཏེ། ཕྱོགས་སྐྱོང་ལ་གཏོར་མ་སྦྱིན་པ། མཁའ་འགྲོ་ལ་གཏོར་མ་སྦྱིན་པ། སྲུང་འཁོར་སྒོམ་པ། བཟླས་པ་བྱེད་པ། གོ་ཆའི་སྔགས་འགོད་པ། ལྷ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ། སྦྱིན་སྲེག་དང་བདུན་ནོ། །

རྨི་ལམ་རྟོ་བ། རྨི་ལམ་ཐིག་པོ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽༣༩༨བ༨ལས། དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ཀྱི་སྤྲེའུའི་ཚོགས་ཀྱི་དཔོན་པོ་རྨི་ལམ་རྟོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྨི་ལམ་ཟིན། 1 གཉིད་དུས་སུ་རྨི་ལམ་ལ་རྨི་ལམ་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པ་ལ། རྨི་ལམ་ཟིན་པ་ཟེར། རྫོགས་རིམ་ལྡེ་གསལ་སྒྲོན་དང༌། རྫོགས་གསུང་ཟིན་བྲིས་གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་སོགས་ལས་བཤད། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེའི་རང་རྣམ་དུའང་གསལ། 2 རྫོགས་སྔགས་རིམ་༥༠༩ལས། དེ་བས་ཟབ་པ་ཞིག་ལ་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ལྟར། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དངོས་གཞི་དེ་ཡང་རླུང་གིས་མ་གཡོས་བར་དུ་འབྱུང་གི་རླུང་གིས་གཡོས་ནས་རྨི་ལམ་དུ་འགྲོ་བས། དེ་ཟིན་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་ལ་མི་འཚོར་བར་དེ་ཉིད་ལ་འཛིན་པའི་འཕེན་པ་དྲག་པོ་བཏང་ནས་སྐབས་དེ་ཉིད་དུ་སེམས་གཟུང་དགོས་པ་ནི། ཇི་སྲིད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རྨི་ལམ་ལ་མི་འཚོར་བར་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་ལ། རྨི་ལམ་འཛིན་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་དཔྱད། རྫོགས་སྔགས་རིན་ཆེན་མོ་གོང་འོག་ཀུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས།

རྨི་ལམ་ཟིན་པ། རྨི་ལམ་ཟིན་དང་འདྲ།

རྨི་ལམ་ལོངས་སྐུ། རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་ཁྱད་པར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར། རྫོགས་རིམ་ལྡེ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རྨི་ལམ་འབྱུང་བ་ཙམ་མིན་གྱི་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་ཁྱད་པར་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་རྨི་ལམ་ལོངས་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྨི་ལམ་ལོངས་སྐུའི་བསྲེ་བ། བསྲེ་བ་སྐོར་དགུའི་ལྔ་པ་དང་། གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྲེ་བ་གསུམ་གྱི་
གཉིས་པ་རྨི་ལམ་ལོངས་སྐུ་དང་བསྲེ་བ་ནི། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལས་ལྡང་བར་རྩོམ་པ་
དང་རྨི་ལམ་འཆར་བས། དེའི་དུས་སུ་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་དེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་ལས་ལོགས་
སུ་བྱེ་བའི་ལོངས་སྐུ་དང་པོའི་མགོན་པོའམ། འཇིགས་བྱེད་ལྟར་ན་ལོངས་སྐུ་རྒྱ་རྡོ་རྗེ་
འཛིན་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པའི་སྐུ་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུར་སྐད་ཅིག་གིས་ལངས་ཏེ་
ཇི་ཙམ་གནས་གནས་ཀྱི་བར་དུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི་རྨི་
ལམ་ལོངས་སྐུ་དང་བསྲེ་བའོ། །

རྨིག་པ་ཁ་དབྲག རྨིག་པ་ཁ་གཉིས་སུ་གྱེས་པ། བ་ལུག་དང་མ་ཧེ་སོགས་ཀྱི་རྨིག་པ་ལྟ་བུ།
རྨིག་པ་ བླུམ་པོ། རྨིག་པ་ཁ་གྱེས་པ་མིན་པར་བླུམ་པོར་ཡོད་པ། རྟ་དང་བོང་བུའི་རྨིག་པ་ལྟ་བུ།
རྨིག་པ་གཅིག་པ། རྨིག་པ་ བླུམ་པོ་དང་འདྲ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ཐལ་ཁྱུང་ན་འཕྲེ་བ་དང་། དུ་བའི་
ཁ་དོག་དང་། སྒྲ་བོ་ཆེ་དང་། རྨིག་པ་གཅིག་པ་དང་། རྣ་བ་རིང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
དང་ལྡན་པའི་བོང་བུའི་བདག་ཉིད་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྨུ་སྐས། ལྷ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཐག་པའི་སྐས་འཛེག་ཅིག་ལ་གནའ་བོའི་བོན་རྣམས་ངེས་འཛིན་བྱེད།
བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་དམུ་སྐས་ཞེས་ཀྱང་སྣང་བས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ཀའང་འཐད་པར་
སེམས་སོ། །

རྨུ་ཐག ལྷ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བའི་དཔྱང་ཐག་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་གནའ་བོའི་བོན་རྣམས་ངེས་འཛིན་བྱེད། བུ་
སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ན་དམུ་ཐག་ཅེས་ཀྱང་སྣང་བས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ཀའང་འཐད་པར་སེམས་
སོ། །རྨུ་ཐག་དང་རྨུ་སྐས་གཉིས་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །

རྨུགས་པ། 1 (མིང་ཚིག) གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག ལུས་སེམས་ལྗི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་
བར་བྱེད་ལ་བྱིང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་
གཞི་བྱས། དེ་ཉིད་ལས། གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་བསམ་གཏན་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་རྣམས་ནི། ཡུལ་
གཞན་ལ་འཕྲོ་བ་མེད་པར་གནས་ཤིང་གསལ་དྭངས་ནི་མེད་པའི་སེམས་རྨུགས་པ་ཞིག་ལ་

བྱིང་བར་འདོད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། རྨུགས་པ་ནི་བྱིང་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་སོ་སོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། 2 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ) རྨུག་པའི་འདས་པ། ཁྱིས་རྨུགས་ལྟ་བུ།

རྨུགས་བྱེད། <ཛམྦྷ> སྔགས་ཀྱིས་གཞན་སེམས་རྨོངས་པར་བྱེད་པའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། རྨུགས་པ་ནི་རྨོངས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སྔགས་ཀྱིས་གཞན་སེམས་རྨོངས་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོའམ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༼ཅོ་ན༽༧༥༩བ༢ལས། ཛམྦྷ་ཞེས་བྱ་བ་སྔགས་ཀྱིས་སེམས་རྨོངས་པར་བྱེད་པའི་མིང་སྟེ་རྨུགས་བྱེད་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས།

རྨུན་པོ། བླུན་པོའི་དོན་དུ་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་བཤད། དམུན་པ་དང་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྨེ་བ། རྟོག་པ།

རྨེ་རུ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་སུ་ཆགས་པའི་ལུང་པ་ཞིག (འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ཤོག་གྲངས་༢༣༧ན་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་ཡུལ་རྨེ་རུ་བྱ་བའི་སོ་མཚམས་སུ་བཙན་པོ་དབོན་ཞང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ཁང་རེ་བརྩིགས། ཞེས་གསུངས་སོ) ཕྱི་ལོ་༨༢༢ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་རྒྱ་བོད་དབར་ཞལ་འཆམ་གྱི་ཞི་བདེའི་ཆིངས་ཡིག་འགོད་པའི་རྡོ་རིང་གསུམ་བཙུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་ལྷ་ལྡན་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་དུ་སར་རྡོ་རིང་གཅིག རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་མདུན་དུ་གཅིག རྨེ་རུར་རྡོ་རིང་གཅིག་བཅས་གསུམ་བཙུགས་སོ། །

རྨེ་ཤ་ཅན། རིགས་ངན་ཤན་པ་ལ་བྱ་བར་བཤད། འགའ་ཞིག་གིས། སྡིག་པ་རྣ་ཙ་དང་། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་མི་ཤ་ཟ་བའི་རྒོད་སོགས་ལ་བཤད་པའང་ཡོད་ཅེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུང་ངོ་། །

རྨིག ཉམས་དང་། ཉུས་པ། འགོས་བཅས་ཀྱི་དོན། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས། རྨིག་ཅེས་བྱ་བ་ཉམས་དང་ནི། །འགོས་ཀྱི་མིང་དུ་བཏགས་པ་སྟེ། །རྨིག་མེད་པ་ནི་དེ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྨིག་གདལ། (འདུལ་བ) རྨིག་བཏའ་དང་དོན་འདྲ་བར་བཤད།

རྨིག་བཏལ། (འདུལ་བ) ནུས་མེད་དུ་བཏང་བ། ཤུལ་མེད་དུ་བཏང་བའམ། ཤུལ་མེད་དུ་བརླག་པའི་དོན་ཡིན། བརླག་པའི་དོན་དུ། བསྟན་དང་ལྷ་རམས་པས་གསུངས། འདུལ་བ་ལུང་གཞི༼ག༽ལས། དེས་རི་ཁྲོད་པ་དེ་རྣམས་བཙོམ་རབ་ཏུ་བཙོམ་སྟེ་རྨིག་བཏལ་ལོ། །དེ་ནས་ཤཱཀྱ་རྣམས་མགུ་ནས་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་འགྲམ་གྱི་དྲུང་དུ་དོང་སྟེ། ལྷ་གཞོན་ནུས་རི་ཁྲོད་པ་རྣམས་བཙོམ་རབ་ཏུ་བཙོམ་སྟེ་རྨིག་བཏའ་ལགས་པས་བདག་ཅག་གློ་བ་དགའ་ན་གཞོན་ནུ་མཆོག་ཅི་བཞེད་གསུང་ཞིག་དབུལ་ལོ། །

རྨིག་མེད། གདན་མེད། རྩ་མེད།

རྨིད་པ། (བརྡ་རྙིང) 1 འདྲི་བའི་བརྡ་རྙིང་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདི་འདྲི་བ་དང་སྨྲ་བའི་དོན་གཉིས་ཀར་འཇུག འདུལ་བ་ལུང་གཞི༼ག་པ ༡༢༢བ༥༽ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་མཁྱེན་བཞིན་དུ་རྨིད་པ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་རྨས་པ། ཀུན་དགའ་བོ་རྒྱུ་གང་དང་རྐྱེན་གང་གིས་ན་ད་ལྟར་དགེ་སློང་ཉུང་བར་གྱུར། ཞེས་དང་། 2 ཞིང་རྨོད་པའམ་རྨོ་བའི་དོན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི༼ཁ་པ༽ལས། ཇི་ཙམ་ནས་ཕྱོགས་ཤིག་ན་བྲམ་ཟེ་ཞིག་ཟན་མ་ཟོས་པར་ཞིང་རྨིད་པ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྨེའུ། (བརྡ་རྙིང) ནས་ཀྱི་བརྡ་རྙིང་། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་སྙན་གྲགས་དཔལ་བཟང་པོས། རྨེའུ་ནི་ནས་ཀྱི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་གསུང་ངོ་། །ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །

རྨེའུ་ཟན། 1 ནས་ཀྱི་ཟན། ཞེས་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་གསུང་། 2 རྨེའུ་ཟན་ནི་རྩམ་པ་དང་མར་བུ་རམ་སོགས་བསྲེས་པའི་འཕན་ཡུལ་གྱི་ཟས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། ལོ་རྒྱུས་ནི། ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་ཏུ་རྨེའུ་ཟན་ནང་མི་ཚང་མར་ཆ་སྙོམས་སུ་བགོས་ནས་ཡོད་པ་ལ། བུས་ཟན་རྒྱུ་གོད་པོ་བྱས་ཏེ་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐལ་བ་ནས་ཟོས། རང་གི་སྐལ་བ་རྒྱབ་ཏུ་སྦས་ནས་

བཞག་པ་ཁྲིས་ཁྲིར་བ་ཤེས་པ་ན་ཐངས་ཏེ་འགྲོད་ཅིང་དུས་པའི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། ངེད་ཅག་དགོས་པ་ཆུང་ཚེགས་ལའང་ཐངས་ཤིང་འགྲོད་ན། དཔལ་འབྱོར་ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་བར་ཅིས་མི་ཐངས་ཏེ་ཐངས་རིགས་སོ་ཞེས་སྙིང་པོ་ལེན་པར་གདམས་པའི་དཔེ་ཞིག་གོ།

རྨེལ་འཇུག་གི་སྣང་བ། (འཇུལ་བ) སྣང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་བཅུ་བདུན་པ་ནི། དགེ་སློང་མ་ལ་བལ་རྨེལ་དུ་བཅུག་པའི་ལྟུང་བྱེད་དོ། །

རྨོང་སྤྱུ། པོ་མོའི་རྟགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྤུའི་མིང་། ཕལ་སྐད་དུ་དེ་ལ་རྨོང་ཟེ་ཡང་ཟེར།

རྨོང་ཟེ། རྨོང་སྤྱུ་དང་འདྲ། འོན་ཀྱང་རྨོང་ཟེ་ཞེས་པ་བུད་མེད་ཀྱི་རྨོང་སྤྱུ་ལ་ཤས་ཆེར་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

རྨོངས་རྟུལ། བླུན་པོ། རྨོངས་རྟུལ་གྱི་བརྡ་རྙིང་ལ་མོང་རྟུལ་ཞེས་བྱ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། བླུན་མོ་ཞེས་མོ་རྟགས་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ནམ། རྨོངས་རྟུལ་ཞེས་པ་བླུན་པོ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་མོད། བུད་མེད་བླུན་མོ་གཅིག་བུ་ལ་གོ་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་འབྱུང་ཉེན་འདུག་པས་མི་ལེགས་སོ། །

རྨོངས་སྤྱུ། རྨོང་སྤྱུ་དང་འདྲ།

རྨོངས་བྱེད། <མོ་རྟན> 1 སྡུགས་ཀྱིས་སེམས་བླུན་ཞིང་མི་དྲན་པར་འགྱུར་བའི་མིང་། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོའམ་སྨྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༼ ཙོ་བ ༽༡༥༤བ༤ལས། མོ་རྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྡུགས་ཀྱིས་སེམས་བླུན་ཞིང་མི་དྲན་པར་འགྱུར་བའི་མིང་སྟེ་རྨོངས་བྱེད་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས། 2 མདའ་ལྡེའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། མཐུ་དང་སྡུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་མྱོས་ནས་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་ལའང་ཟེར།

རྨོན་གླང་། རྨོས་གླང་དང་དོན་འདྲ།

རྨོན་དོར། ཞིང་རྨོ་བའི་གླང་སོགས་གཉའ་ཤིང་གིས་སྦྲེལ་བ་ཆ་རེ་ལ་ཟེར། འདི་ལ་རྨོན་པའང་ཟེར་བར་བཤད། དོར་དང་དོ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་སེམས།

རྨོན་པ། 1 ཞིང་རྨོ་བའི་དོན། རྨོན་པ་རྒྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྨོན་དོར་དང་དོན་གཅིག་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས་བཤད།

ཚོས་སྐད། ཚོད་རྒྱུག་བྱེད་ཀྱི་སྐད་གོག

རྒྱུ་བ། 1 ལུས་ཞུམ་ཞིང་ཉམ་ཆུང་བའི་དོན། ངལ་བ་དང་རྒྱུ་སེལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འགྲེལ་པ་ནླ་ཟེར་༼
ཀོ་པ ༡༨༥བ་༥ལས། ལུས་ཞུམ་ཞིང་ཉམ་ཆུང་བ་ནི་རྒྱུ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
སོ། །2 ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ལྷི་བ་ལ་ཟེར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་
པ་༧༨༣བ ༦ལས། རྒྱུ་བ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ལྷི་བ་ཉིད་དེ། ལུས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་
དང་། སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 ཉམས་པ། ལི་ཤིའི་
གུར་ཁང་ལས་བཤད་དོ། །མེའི་དུགས་ཀྱིས་སྨྱོས་ཤིང་འཐུགས་པའི་དོན་དུ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་
ཆེའི་མདོ་རྒྱའི་རྣམ་བཤད་༦༤བ༧ལས་བཤད་དོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་ལམ་རིམ་བརྡ་
བཀྲོལ་ལས། རྒྱུ་བ་ནི། ཁམས་སྨྱོག་པའམ་ཁམས་འཐུགས་ནས་དྲན་པ་ཉམས་པ། ཤིན་ཏུ་
ཐང་ཆད་དེ་སྨྱོས་པའི་དོན་ལའང་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་རིན་ཆེན་
ཕྲེང་བ་༼ ག ༡༧༢༣ན ༥ལས། ལུས་སེམས་ལྷི་ཕྱིར་ལས་བྲལ་བ། །གང་ཡིན་པ་ནི་རྨི་
བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྨི་བ་དང་རྒྱུ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དཔྱད་དོ། །

རྐྱང་བ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པ) བརྐྱང་བའི་དོན། བསྟན་འགྱུར་༼ ཉོ་པ ༡༦༢ན༥ལས། རླུང་གི་
ཁམས་གང་ཞེ་ན། གང་བསྐུམ་པ་དང་། རྐྱང་བ་དང་། ཡང་ཞིང་གཡོ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ།
ལུས་ཀྱི་རྐང་ལག་ལ་སོགས་པ་ནང་བསྐུམ་ཞིང་ཕྱིར་རྐྱངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །

རྐྱངས། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་འདས་པ) རྐྱོང་བའི་འདས་པ།

རྐྱོང་བ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) རྐྱོང་བའི་དོན། རྐྱང་བ་ལ་གཟིགས།

སླང་ཆེར། སྣ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུ་བརྗོག་པའི་ལག་ཆ།

སྐད་འདུལ། (འདུལ་བ) མདོ་ཁམས་སྐད་ཀྱི་ཡུལ་ནས་དར་བའི་སྡོམ་རྒྱུན་ནམ་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་
ཟེར། དེ་ཡང་གླང་དར་མས་བསྟན་པ་བསྣུབས་པའི་དུས་སུ་དཔལ་ཆེན་ཆུ་བོའི་རིའི་སྒོམ་གྲྭ་
ན། གཙང་རབ་གསལ། གཡོ་དགེ་འབྱུང་། དམར་བན་ཤཱཀྱ་མུ་ནེ་གསུམ་གྱིས་ཀརྨ་ཤ་ཏཾ་

ལ་སོགས་པའི་འདུལ་བ་དྲིལ་ཁལ་གཅིག་བཀལ་ཏེ་མདོ་ཁམས་སུ་བྲོས། གཙང་གིས་མཁན་པོ་མཛད། གཡོ་ཡིས་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ། སྨུ་གཟུ་གསལ་འབར་ཐོག་མར་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབས། དེ་ལ་མཁན་སློབ་ཀྱི་མིང་ཟུར་སྦྱར་ཏེ། དགེ་བ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། (གཡོ་དགེ་འབྱུང་གི་མཚན་ཟུར། དགེ། གཙང་རབ་གསལ་གྱི་མཚན་ཟུར། རབ་ཅེས་པ་གཉིས་བསྡོམས་པའི་དགེ་བ་རབ་གསལ་ཞེས་བཏགས) ཕྱིས་མཁྱེན་རབ་ཆེ་བས་བླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་དུ་བཏགས། ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་གཙང་གཡོས་མཁན་སློབ། དམར་བན་ཤཱཀྱ་མུ་ནེས་གསང་སྟོན། རྒྱ་ནག་ཧྭ་ཤང་ཀེ་བང་དང་། གྱི་བན་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་སྐོང་བྱས་ཏེ་ལྔའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས། དབུས་གཙང་མངའ་རིས་བཅས་ནས་ཀླུ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་སོགས་མི་བཅུ་འོངས་ནས་བླ་ཆེན་ལས་སྡོམ་པ་བླངས། དེ་རྣམས་དབུས་སུ་ཕྱིན་ནས་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེས་བཀང་སྟེ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །

སྨན་བཀུས་ཏེ་བོར་བ། (འདུལ་བ) སྨན་གྱི་ཁུ་བ་བཙིར་ནས་སྙིགས་རོ་དོར་བ།

སྨན་ཁང་། 1 ནད་བཅོས་ཐབས་ཁང་། 2 (འདུལ་བ) སྨན་ལྷག་རོ་རྣམས་བཞག་ས།

སྨན་གྱི་བླ་བཻ་ཌཱུརྱ་འོད་ཀྱི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པ། འཕགས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྨན་གྱི་བླ་བཻ་ཌཱུརྱ་འོད་ཀྱི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། རྒྱུད་༼ དཔ ༽༢༥༨ན་༡ནས། མཇུག་༢༤༣བ་༥ན་རྫོགས་སོ། །

སྨན་ལྔ། 1 ༡ བྲི་ཧྲ་ཏི། (དང་པོ་འདི་སྨུག་ཆེར་བ་ཡིན་ཟེར་རོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་གསུང) ༢ ཀཎྜ་ཀཱ་རི། ༣ ཨ་པ་ར་ཛི་ཏ་དཀར་པོ། (གསུམ་པ་ནི་གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ་དཀར་པོའོ། །ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་གསུང) ༤ དཎྜ་ཨུཏྤལ་དཀར་དམར་ཏེ་དབྱུག་པའི་ཨུཏྤལ་ལོ། །༥ དབང་ལག (དབང་གི་རབ་བྱེད་ལས) གཅིག་ལ་བགྲངས་སོ། །(སྨན་ལྔ་ལ་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོར་འདི་དང་ཅུང་མི་འདྲ་ཙམ་རེ་གསུངས་སོ) ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་སོ། །2 ༡ བྲི་ཧྲ་ཏི། ༢ ཀཎྜ་ཀཱ་རི། ༣ ཏ་ས་དེ་བ། ༤ ཨ་པ་ར་ཛི་ཏ། ༥ དཎྜ

ཨུཏྤལའི་རྩ་བ་སྟེ་ལྦྲོ། །དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ན་གསལ། 3 སླེ་ཏྲེས། གཱཀྵ་ཀ་རི། དབང་ལག རྒྱ་མཚོའི་སྦྲུ་བ། ཤུ་དག་སྟེ་སྨན་ལྔ། ཞེས་གཟུངས་འབུལ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས་བཤད་དོ། །

སྨན་ཆེན་པོའི་ཁུ་བ། དངུལ་ཆུ། དབྱིན་སྐད་དུ་ mercury ཟེར་བ་དེའོ། །

སྨན་ལྡོངས། རྩྭ་སྨན་སྣ་ཚོགས་པའི་རི་ཐང་ལྷ་བུ་ལ་བཤད་དོ། །

སྨན་པ། 1 ཕན་པ། 2 ཨེམ་ཆི། སྒྲ་བཤད་ནི། སྨན་པ་དང་ཕན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་ནད་པ་ལ་ཕན་པའི་ཆ་ནས་སྨན་པ་ཞེས་པ་ཡིན།

སྨན་བླ། སྨན་གྱི་བླ་མ་ཞེས་པའོ། །ཞིབ་པར་སྨན་གྱི་བླ་བཻཌཱུརྱ་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྨན་གྱི་བླ་བཻཌཱུརྱ་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ལེགས་སྦྱར་དུ། བྷཻ་ཥ་ཛྱ་གུ་རུ་བཻཌཱུརྱ་པྲ་བྷ་རཱ་ཛཱ་ཞེས་པའོ། །སངས་རྒྱས་སྨན་བླ་སྟེ་ཆེ་ལྷ་ཞིག སྐུ་མདོག་སྔོན་པོ། ཕྱག་གཡས་ན་ཨ་རུ་ར་དང་། གཡོན་ན་ལྷུང་གཟེད་བསྣམས་པ་ཞིག སྨན་གྱི་བླ་ཞེས་པ་ནི། སྨན་གྱི་བླ་མ་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

སྨན་བླའི་གཟུངས་སྔགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ཨོཾ་བྷཻ་ཥ་ཛྱེ་བྷཻ་ཥ་ཛྱེ། མཧཱ་བྷཻ་ཥ་ཛྱེ་བྷཻ་ཥ་ཛྱེ་རཱ་ཛཱ་ས་མུདྒ་ཏེ་སྭཱཧཱ། ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྨན་རྩེ། སྨན་རྩེའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཟིགས།

སྨན་རྩེའི་རྒྱལ་ཁབ། སྨན་རྩེའི་རྒྱལ་ཁབ་ནི། མན་ཇུའི་ཡུལ་མིན་ནམ་སྙམ་ཡང་། ༼སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས། འདི་ནི་ས་སྐྱའི་གདུང་བརྒྱུད་ནང་ཚག་མ་དན་པའི་ཚེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་ལོ་མང་བཞུགས་ས་སྨན་རྩེའི་ཡུལ་ཞེས་རྒྱ་ནག་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡོད་ཞེས་བཀའ་ཕེབས་བྱུང་། ཞེས་ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༢༥ ༣ན་གསལ།

སྨན་ཞག་བདུན་པ། (འདུལ་བ) སྨན་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། དགེ་འདུན་ལས་བྱེད་སོགས་ལ་ཞག་བདུན་དུ་

བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་རུང་བའི་སྦྲང་རྩི། བུ་རམ། ལི་ཁར། མར་གྱི་རིགས་རྣམས་སོ། །སྔྲ་བཤད་ནི། ཞག་བདུན་ཚུན་ཆད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་ཞིང་། དེ་ཕན་ཆད་དུ་མི་རུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །འདི་ལ་ད་དུང་སྔོན་པ་དགོས། དེ་དག་ལ་སྨན་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དེ་དག་བགྲེས་པ་དང་འདུས་པའི་ནད་གཉིས་ཀ་སེལ་བ་ལ་གཙོ་བོར་ཞུགས་པས་དེ་དག་ལ་སྨན་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

སྨན་བཞི། (འདུལ་བ) འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སྨན་བཞི་ནི། དུས་རུང་གི་སྨན། བཟའ་བཅའི་རིགས་རྣམས་སོ། །ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན། ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སླ་བའི་བཏུང་བའི་རིགས་རྣམས་སོ། །སྨན་ཞག་བདུན་པ། སྦྲང་རྩི། བུ་རམ་དང་མར་སོགས་སོ། །ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྨན་རིགས་ཐམས་ཅད་དོ། །

སྨིན་པ་བརྒྱད། སྨིན་པའམ་སྨིན་བྱེད་བརྒྱད་ནི། ལུས་ཅན་བྲལ་བར་སྨིན་བྱེད། ཡོངས་སུ་སྨིན་བྱེད། རབ་ཏུ་སྨིན་བྱེད། མཐུན་པར་སྨིན་བྱེད། ལེགས་པར་སྨིན་བྱེད། རྟོགས་པར་སྨིན་བྱེད། རྟག་ཏུ་སྨིན་བྱེད། གོང་དུ་སྨིན་བྱེད་དང་བརྒྱད་དོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ལུས་ཅན་བྲལ་བར་སྨིན་བྱེད་དེ་བཞིན་དུ། །ཡོངས་སྨིན་རབ་སྨིན་མཐུན་པར་སྨིན་བྱེད་གཞན། །ལེགས་པར་སྨིན་བྱེད་རྟོགས་པར་སྨིན་བྱེད་དང་། རྟག་སྨིན་གོང་དུ་སྨིན་བྱེད་བཤད་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་སྐོར་རྒྱས་པ་ཇེ་གུང་ཐང་པའི་མདོ་རྒྱན་སྤྱི་རབའི་ཟིན་བྲིས་སུ་གཟིགས།

སྨིན་ཐྲག སྨིན་མཚམས། སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར། ཐྲག་ནི་བར་མཚམས་སོ། །

སྨིན་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་། དབང་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་གསུངས་པའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བུམ་དབང་སོགས་བཞི་ལ། རྒྱལ་མཆོག་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་ཡང་གསལ་༢༥(བ༢བཤད་དེ། དང་པོ་ནི། སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་འབྱིད་ཅིང་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་སྔགས་ཀྱི་ལམ་བསྒོམ་པར་དབང་བ་དང་། འབྲས་བུ་སྤྲུལ་སྐུ་སོགས་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་དང་བག་ཆགས་འཇོག་ངེས་པའི་བུམ་དབང་སོགས་བཞི་ཡིན་ལ། ཞེས་

གསུངས།

སྨིན་མ། 1 (གསུང་རབ) གསུང་རབ་ཀྱི་བརྡར་སྨིན་མ་ཞེས་པ་མིག་གི་རྫས་པའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་སྤུ་ལ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས (eyebrow) ཟེར་བ་དེ་འོ། །དཔེར་ན་མཛོད་སྤུ་ཡོད་སའི་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་ལ། སྨིན་མཚམས་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་ཤེས་ནུས་སོ། །2 (འཇིག་རྟེན) འཇིག་རྟེན་ན་སྨིན་མ་ཞེས་པ་གསུང་རབ་ནས་བཤད་པའི་རྫི་མ་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་རྫི་མ་ཞེས་པ་གསུང་རབ་ནས་བཤད་པའི་སྨིན་མ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

སྨིན་མ་འཛར་བ། 1 མིག་རྫས་ཀྱི་མཐའི་སྤུ་རྣམས་ཟིང་ཟིང་མིན་པར་འཛར་བའམ་ཉལ་ནས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། སྨིན་མ་འབྱར་བའང་ཟེར། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྨིན་མ་འཛར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨིན་མའི་སྤུ་རྣམས་ནང་འཛར་ཞིང་འདབ་ཆགས་སུ་འཁྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། 2 སྨིན་མ་གཡས་གཡོན་གཉིས་མ་འབྱར་བར་ཐ་དད་དུ་གནས་པའི་དོན་ཡིན། སྨིན་མ་གཉིས་འབྱར་ན་མི་མཛེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཤོ ༡༧༨བ༨ལས། སྨིན་མ་འབྱར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྨིན་མའི་སྤུ་རྣམས་འདབ་ཆགས་སུ་འཁྱོར་བ་སྟེ། སྨིན་མ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་སྣ་གོང་དུ་འབྲེལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨིན་མ་དང་རྫི་མ། 1 (གསུང་རབ) གསུང་རབ་ཀྱི་བརྡར་སྨིན་མ་ཞེས་པ་མིག་གི་རྫས་པའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་སྤུ་ལ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས (eyebrow) ཟེར་བ་དེ་འོ། །དཔེར་ན་མཛོད་སྤུ་ཡོད་སའི་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་ལ། སྨིན་མཚམས་ཟེར་བ་ལྟ་བུས་ཤེས་ནུས་སོ། །རྫི་མ་ནི་མིག་ལྤགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ཡོད་པའི་སྤུ་ལ་ཟེར། ཕྱི་རྒྱལ་བས (eyelash) ཟེར། 2 (འཇིག་རྟེན) འཇིག་རྟེན་ན་སྨིན་མ་ཞེས་པ་གསུང་རབ་ནས་བཤད་པའི་རྫི་མ་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་རྫི་མ་ཞེས་པ་གསུང་རབ་ནས་བཤད་པའི་སྨིན་མ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མིག་རྫས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་གྱི་སྤུ་མཐུག་པོ་ཡོད་པ་ལ། རྫི་མ་མཐུག་པོ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་དག་གི་ཁྱད་པར་ཇེ་གུང་ཐང་པ་སོགས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གསལ་བར་ཕྱེད་ནས་

གསུངས་པ་མ་གཏོགས། དག་ཡིག་དང་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་མི་གསལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་མང་པོར་རྫི་མ་སྨིན་མའི་མིང་དུ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པ་ལ་མ་ནོར་བ་དགོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྨིན་མ་འབྱར་བ། སྨིན་མ་འཛར་བ་དང་དོན་འདྲ། ཚིག་འདི་འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༡༦བ༦ན་སྣང་།

སྨེ། (འདུལ་བ) 1 མི་གཙང་བ་དང་མོ་མཚན་གྱི་མིང་། དཔེར་ན་སྨེ་གབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྡུག་བསྔལ་གྱི་དོན་དུ་ལི་གུར་དུ་བཤད།

སྨེ་གབ། (འདུལ་བ) རབ་བྱུང་མ་རྣམས་ཀྱི་ བླ་མཚན་འཛག་པ་སྐྱོབ་བྱེད་ཀྱི་གསང་གནས་མོ་མཚན་འགེབས་པའི་གོས་ཀྱི་མིང་། མའི་རྣམ་འབྱེད་༼ ཏ ༽༢༠༠ན༥ལས། སྨེ་གབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བུད་མེད་ཀྱི་མི་བདེ་བ་དགབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིའི་མི་བདེ་བ་ཞེས་པ་ཟླ་མཚན་ལ་ཟེར། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གསང་བའི་ཕྱོགས་དགབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ནི་སྨེ་གབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བརྡ་བཤད་ནི། སྨེ་ནི་གསང་གནས་སམ་མི་གཙང་བའི་དོན་ཡིན་ལ་གབ་ནི་དགབ་པའམ་འགེབས་པའི་དོན་ནོ། །ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་རྩའི་བརྡ་བཀྲོལ་ལས། སྨེ་གབ་ནི་ཟླ་མཚན་སྐྱོབ་པའི་གོས་ངན། ཞེས་གསུངས།

སྨེ་ཤ་ཅན། 1 རིགས་ངན། རིགས་ངན་གྱི་བུ་མོ་ལ་སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་བུ་མོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། 2 ཤ་ལ་སྨེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤ་ལྤག་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། 3 བཤན་པ། 4 སྡིག་པ་རྣ་ཅ་སོགས་ལ་འཇུག་པར་བཤད།

སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་བུ་མོ། རིགས་ངན་གྱི་བུ་མོ། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། སྨེ་ཤ་ཅན་གྱི་བུ་མོ་ནི་རིགས་ངན་གྱི་བུ་མོའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨེའུ་ཟན། རྨེའུ་ཟན་ལ་གཟིགས།

སྨོན་ནེ། སྨོན་པ། དེབ་སྔོན་སྔོད་ཆ་༥༩༠ལས། སྨོན་ནེ་བྱེད་ན་མངའ་བདག་རྩེ་ལྡེ་ལྟ་བུ་ལ་སྨོན་མོད་

ཟེར། རྐྱན་པ་གཅིག་ན་རེ། སྨོན་ནེ་རང་ཡིན་ན་མི་ལ་རས་པ་བྱ་བ་ཟས་གོས་ཀྱི་ཞེན་པ་མེད་པ། ལྟ་བུ།

སྨོན་འཇུག་གི་ཁྱད་པར། (ཕར་ཕྱིན) དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་གོ། དེ་ཡང་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ། སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཟེར་རོ། །

སྨོན་འདྲེན། ཧ་ཅང་འདྲིས་ཤས་ཆེ་བའི་མཛའ་གྲོགས་ཀྱི་མིང་། སྨོན་འདྲེན་ནམ་སྨོས་འདྲེན་ནི། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས། མིང་ཏུས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འདྲིས་ཆེ་བའི་གྲོགས་པོའི་མིང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྨོན་ནི་སྨོན་པ་སྟེ་མོས་པའམ་དགའ་བའི་དོན་དང་། འདྲེན་ནི་འདྲིས་པའམ། མཐུན་པའམ་མཛའ་བའི་དོན་ནོ། །མདོར་ན། དགའ་ཞིང་མཛའ་བའི་དོན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སྨོན་འདྲེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་ཤེས་ཤིང་མིང་དང་རུས་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པས་སྙིང་དུ་སྡུག་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དོགས་གཅོད། འདྲེན་དང་འདྲིས། འབྲེན་དང་འབྲེས་རྣམས་རེས་མོས་ཀྱིས་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་དཀར་ནག་འདྲེས་མའི་ལས་ལ། དཀར་ནག་འདྲེན་མའི་ལས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་བཤད་པའི་ཐད་ལས་ཀྱང་། གཞན་ཡང་གཅིག་ཏུ་དཀར་བ་དང་། །གཅིག་ཏུ་ནག་དང་འདྲེན་མའི་ལས། །རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཐུབ་པས་གསུངས། །གཅིག་ཏུ་དཀར་བས་བདེ་བ་བསྐྱེད། །གཅིག་ཏུ་ནག་པས་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད། །འདྲེན་མའི་ལས་ཀྱིས་བདེ་བ་དང་། །སྡུག་བསྔལ་འདྲེན་མ་བསྐྱེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དགེ་འདུན་ཞེས་པ་ཡང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་དང་བསྟུན་ན་དགེ་འདུས་ཟེར་བ་ཨེ་ཡིན་སྙམ་ཡང་དཔྱད་དོ། །འོན་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་ལ་"སཾགྷ" སྟེ་ " འདུས་པ" ཞེས་པ་ཙམ་ལས་དགེ་ཞེས་ཚིག་ལ་མི་གསལ་ཡང་། ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ཞེས་ བླ་ཐབས་སུ་བསྣན་

པར་སེམས་ཡང་དཔྱད་དོ། །

སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། (ཕར་ཕྱིན) སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་མ་ཟིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཟེར།

སྨོན་ལམ། སྨོན་པའམ། འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་འདུན་པ་ཤས་ཆེར་སྐྱེས་པ་ལ་ཟེར། སློབ་སྦྱིངས་དཀའ་འགྲེལ་༼ ངེ ༽༡༢༡ན༨ལས། སྨོན་ལམ་ནི་སྨོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྔོ་བ་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ། ཚོ་འཕྲུལ་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོ་ལ་གཟིགས།

སྨོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པ། སྨོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པ་འདི་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་ཟེར་བ་དང་། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་ལས་ཕྱིས་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དབྱངས་དགོན་པ་བས་མཛད་ཟེར་བའི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་སྣང་ངོ་། །སྨོན་ལམ་འདི་སྟོན་པ་ལ་ལྷག་པར་དད་དེ་རང་གི་ཁྲག་གིས་བྲིས་པར་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༠༠ལས་བཤད།

སྨོན་སེམས། (ཕར་ཕྱིན) སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཟིགས།

སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ། (ཕར་ཕྱིན) སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དེ་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པའོ། །དང་པོ་༼ ཚེ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་ལ ༽༡ སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དྲན་པ་དང་གཅིག ༢ ཉིན་མཚན་དུས་དྲུག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གཉིས། ༣ སེམས་ཅན་བློས་མི་སྤོང་བ་དང་གསུམ། ༤ བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསག་པ་དང་བཞིའོ། །གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དེ་དང་མི་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་ལ། ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་དང་། དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་བླང་བའོ། །༼ དང་པོ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤོང་བ་ནི ༽༡ གཡོ་སྒྱུས་བླ་མ་དང་མཁན་སློབ་སོགས་དབུ་བསྐོར་བ་དང་གཅིག ༢ གཞན་དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་དུ་བཅུག་པ་དང་གཉིས། ༣ བྱང་སེམས་ལ་

ཞེ་སྡང་གིས་མི་སྨན་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ། ༤ ལྷག་བསམ་མ་ཡིན་པའི་གཡོ་སྒྱུ་བྱེད་པ་དང་བཞི་ལ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་ཟེར་ལ། དེ་བཞི་སྤོང་བའོ། །༽ གཉིས་པ་དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་བླང་བ་ནི ༼༡ བརྫུན་སྤོང་བ་དང་གཅིག ༢ སེམས་ཅན་ལ་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པའི་བསམ་པ་དྲང་པོར་གནས་པ་དང་གཉིས། ༣ བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་དོན་གནས་ཀྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ། ༤ རང་གིས་སྨིན་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྫོགས་བྱང་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་དང་བཞི་ལ་དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་ཟེར་ལ། དེ་བཞི་ཉམས་སུ་བླང་བའོ།། འདི་དག་ནི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཇུག་གི་ཚིག་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་སློབ་མ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །

སྨོན་སེམས་དམ་བཅའ་ཅན་གཟུང་བ། (དབུ་མ) སེམས་བསྐྱེད་ལ་སྦྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཐུན་ཐུན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་མཚམས་ནས་སྨོན་སེམས་དམ་བཅའ་ཅན་ཆོག་གས་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དམ་བཅའ་ཅན་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྨོན་སེམས་ཆོག་གས་བླངས་པའི་ཚེ་རང་རྒྱུད་ལ་གང་སྐྱེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་ནས་དུས་ནམ་དུ་ཡང་མ་གཏང་ངོ་སྙམ་དུ་ཡིད་དམ་བརྟན་པོ་གཟུང་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །སྨོན་སེམས་དམ་བཅའ་ཅན་གཟུང་བའི་ཆོ་ག་ནི། གོང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ལེན་པའི་ཆོ་ག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །

སློས་འདྲིན། སློན་འདྲིན་དང་འདྲ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་སློས་འདྲིན་ཞེས་སྣང་།

སྨྱན་བྱེད་པ། (འདུལ་བ) བསྙེན་བྱེད་པའམ་གཉེན་བྱེད་པ། ཕོ་མོ་ཕན་ཚུན་གཉེན་སྒྲིག་གི་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ཡིན། ཉ་དང་སྒྱུ་གཉིས་སྒྲ་གདངས་མཚུངས་པས་སྟོན་གྱི་འབྲི་སྲོལ་ལ་དེ་གཉིས་གདམ་ཀའི་ཚུལ་དུ་འབྲི་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གཉེན་བྱེད་པ་ལ་སྨྱན་བྱེད་པ་དང་། བསྟུང་གནས་ལ་སྨྱུང་གནས། གཉིད་ལམ་ལ་རྨི་ལམ་མམ་རྨི་ལམ། ཨ་ཉོག་ལ་ཨ་སྨྱོག བྱ་བརྙངས་ལ་བྱ་རྨྱང་ཞེས་འབྲི་བ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༽ ཚུ ༼༡༤ན༥ལས། སྨྱན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕྲིན་པ་ཉིད་

དོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

སྨྱུན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ། (འདུལ་བ) ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལྔ་པ། སྨྱུན་བྱེད་པའི་ལྷག་མའི་ངོ་ཧེ་ནི། བཙས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་སློ་ནས་མཐུན་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་འཕྲིན་གསུམ་མམ་དེ་དང་འདྲ་བའི་སྤྱོར་བ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་དེ་གཉིས་ཐྲད་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ལ་གཉིས་ལས། བྱུང་ལ་མ་བཙས་པའི་གླེང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་རི་དྭགས་འཛིན་གྱི་བུ་ནག་པོས་སྨྱུན་བྱས་པའི་བྱུང་བ་སྟེ། བཙས་པ་མ་མཛད་དོ། །བྱུང་ལ་བཙས་པའི་གླེང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་དུ་དྲུག་སྡེས་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ཚུང་མ་ཉིད་དང་མཛའ་ན་མོ་ཉིད་སྨྱུན་བྱེད་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་བཙས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་ཆགས་ཤིང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རང་ཕམ་པ་དང་པོའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའོ། །

སྨྱིག་མ། (འདུལ་བ) སྨྱུག་མའི་བརྫ་རྙིང་།

སྨྱིག་ཚལ་བྲིགས་པས་ཨ་མྲའི་ཚལ་ཉམས་པ། (འདུལ་བ) རྒྱ་གར་ན་ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲ་སྐྱེ་ཨྰམ་བསྲུང་བའི་དོན་དུ་སྨྱུག་མའི་ར་བས་བསྐོར་བས། དེ་འདྲ་སྨྱུག་མའི་ར་སྐོར་བཅད་པས་ཨྰམ་གྱི་ནགས་ཚལ་གླང་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པས་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་མི་འབད་པར་འདི་ཙམ་ལས་འགལ་ཡང་སྐྱོན་ཆུང་ངོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། བཅས་པ་རྣམས་ལ་བག་ཡངས་སུ་འཇུག་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་འབབ་ཞིག་འཐོབ་སྟེ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ཞིག་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེའི་བསྟན་པ་ལ། །ཡང་བར་སེམས་ཤིང་ཅུང་ཟད་འདའ་བྱེད་པ། །དེ་ནི་དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་གཞན་དབང་འཐོབ། །སྨྱིག་ཚལ་བྲིགས་པས་ཨ་མྲའི་ཚལ་ཉམས་བཞིན། །འདི་ན་ལ་ལས་རྒྱལ་པོའི་ཚིག་ཆེན་ཡང་། །འདས་ན་ལན་འགའ་ཆད་པ་འཐོབ་མི་འགྱུར། །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལུང་ཚུལ་མིན་འདས་བྱས་ན། །དུད་འགྲོར་འགྲོ་འགྱུར་ཨེ་ལའི་འདབ་ཀླུ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ལུང་འདི་མཚོ་ཊཱི་ཀ་སྟོད་ཆར་ཡང་གསལ་ལོ། །

སྨྲིགས་ཐབས། ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་ཏེ་དིག་ཐབས་སུ་སྨྲ་བ།

སྨྲུ་ཀྱུ། སྨྲུག་ཀྱུ་དང་འདྲ།

སྨྲུག་ཀྱུ། [1] ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད་ཅིག འདི་ལ་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཙམ་ཡོད་དེ། སྨྲུག་ཀྱུ། སྨྲུ་ཀྱུ། སྨྱུག་ཀྱུ། སྨྱུ་ཀྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྨྲུག་ནི་སྨྲུག་མ་དང་། ཀྱུ་ནི་ཆུང་དུའམ་ཕྲ་མོའི་དོན་ནོ། །ཁྱི་ཆུང་ཆུང་ལ་ཁྱི་ཀྱུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དེས་ན་སྨྲུག་མའམ་སྨྲུག་ཕྲན་ལས་བཟོས་པས་ན་སྨྲུག་ཀྱུ་ཟེར་བ་ཡིན། དཔེ་མང་པོར་སྨྲུག་ཀྱུ་ཞེས་ཟེར་རྒྱུ་ལ་སྨྲུ་ཀྱུ་ཞེས་བྲིས་པ་ནི་ཕྲུག་ཀྱུ་ལ་ཕྲུ་ཀྱུ་ཞེས་འབྲི་བ་ལྟ་བུ་ཡིག་ནོར་ཡང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་ཤོད་མཁན་ཡོད་མོད། ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །དེས་ན་སྨྲུ་ཀྱུ་དང་སྨྲུག་ཀྱུ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ལས་སྨྲུག་ཀྱུ་ཞེས་བྲིས་ན་ལེགས་པར་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྲིས་ན་སྨྲུག་མ་ལས་བཟོས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནི། གནའ་བོ་བོད་སོགས་སུ་ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་རྣམས་སྨྲུག་མ་ལས་བཟོ་གི་ཡོད། ལྷག་པར་སྤྱང་ཤིང་ཐོག་སྨྲུག་མས་བཟོས་པའི་སྨྲུག་ཀྱུ་ཁོ་ན་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། གནའ་དུས་ནས་ཕྱི་ལོ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུའི་ (༡༩༨༠) ཡས་མས་ཀྱི་བར་རྒྱ་གར་དུའང་བཙན་བྱོལ་གྱི་ཆོས་སྒར་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་རྣམས་སུ་སྨྲུག་མ་ལས་བཟོས་པའི་སྨྲུག་ཀྱུ་བདེ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུའི་མཇུག་ཙམ་ལ་སློབ་གྲྭ་ཡར་རྒྱས་སོང་བའི་ཁུལ་གྱིས་དགོན་པ་ཁག་ཏུ་སྤྱང་ཤིང་ཐོག་ཡི་གེ་འབྲི་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་སྲོལ་བཟང་པོ་དེ་རྒྱུན་ཆད་པ་རེད། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་སུ་ “སྨྲུག་ཀྱུ” ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཚད་ལྡན་དུ་བྱས་ལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་འདི་དང་ “སྨྱུག་ཀྱུ” གཉིས་ཚད་ལྡན་མིན་པ་ལྟ་བུས་ཚིག་མཛོད་ནང་འགོད་འཇུག་བྱས་མེད། འདི་ནི་ཧ་ཅང་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་དངོས་ཐོག་སྨྲུ་ཀྱུ་དང་སྨྱུ་ཀྱུ་ནི་ནོར་བ་དང་སྨྲུག་ཀྱུ་དང་སྨྱུག་ཀྱུ་ནི་འཐད་ལྡན་གྱི་ཐ་སྙད་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེར། བླུན་པོས་འཁྱུགས་ན་མཐོ་གང་། མཁས་པས་འཁྱུགས་ན་འདོམ་གང་། ཞེས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་བདེན་པར་སྣང་སྟེ། བོད་ཀྱི་

མཁས་པ་སྤྲ་མ་ཆོས་སྐད་གསར་བཅད་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་གོ་སླ་བ་རྣམས་གོ་དཀའ་རུ་བཏང་།

གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་རྣམས་མེད་པར་བཟོས། གོ་རྒྱུ་མེད་པ་རྣམས་ཁྱབ་བརྡལ་ཆེས་ཆེ་བར་བཏང་

འདུག་གོ། 2 སྨྱུག་མ་ཕྲ་པོ། སྨྱུག་ཕྲན།

སྨྱུག་ཕྲན། སྨྱུག་མ་ཕྲ་པོ།

སྨྱུག་མ། <བེ་ཎུཿ> ཤིང་ཞིག་བརྡ་སྙིང་དུ་སྨྱིག་མ་ཟེར། འོད་མ་ཡང་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་བེ་ཎུ་ वेणुः

ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་bamboo ཟེར། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༤༤མདུན་ལས། སྨྱིག་མའི་

དོད་ལ། "བཾ་ཤཿ" དང་། བེ་ཎྭ། འོད་མའི་སྐད་དོད་ལ། བེཎྜབེ་ཎྜཞེས་གསལ་ལོ། །

སྨྱུང་གནས། ལྟོགས་སྐོམ་དུ་གནས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་བྱེད་པའི་མིང་། ཡང་སྒྱུར་བཏང་

ལྟོགས་སྐོམ་དུ་གནས་པ་ལའང་སྨྱུང་གནས་ཟེར། བསྙུང་གནས་དང་དོན་འདྲ། "ཉ" དང་

"སྨྱ" གཉིས་སྒྲ་གདངས་མཚུངས་པས་སྔོན་གྱི་འབྲི་སྲོལ་ལ་དེ་གཉིས་གདམ་ཀའི་ཚུལ་དུ་

འབྲི་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གཉེན་བྱེད་པ་ལ་སྨྱུན་བྱེད་པ་དང་། བསྙུང་གནས་ལ་སྨྱུང་གནས།

གཉིད་ལམ་ལ་རྨྱིད་ལམ་མམ་རྨྱི་ལམ། ཨ་ཉོག་ལ་ཨ་སྨྱོག བྱ་བརྙངས་ལ་བྱ་རྨྱང་ཞེས་འབྲི་

བ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ། །སྨྱུང་གནས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ལ་དོགས་གཅོད་སོགས་ཞིབ་པ་བསྙུང་

གནས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

སྨྱོ་བྱེད། (འདུལ་བ) སྨྱོ་བྱེད་ཀྱི་གདོན་ལ་གཟིགས།

སྨྱོ་བྱེད་ཀྱི་གདོན། (འདུལ་བ) སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པའམ་སྨྱོ་བར་བྱེད་པའི་གདོན་འདྲེའི་རིགས་

ཤིག ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། སྨྱོ་བྱེད་ཀྱི་གདོན་ནི་ཟིན་པའི་དུས་སུ་གང་གིས་

སྨྱོ་བར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས། མཆིམས་མཛོད་ལས། ཤ་ཟ་དང་སྨྱོ་བྱེད་དང་བརྗེད་

བྱེད་དང་མ་མོ་དང་རྒྱལ་ཁྲིད་ཀྱི་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཡི་དྭགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

སྨྲ་སྒོ་མཚོན་ཆ། པཎྜི་ཏ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་སྡེ་དྲན་པ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་ལིང་ཚུ་གསེར་ཁང་དུ་བརྩམས།

རང་འགྱུར་ཡིན། བརྩམས་པའི་དུས་ནི་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ

བཞེས་པར་ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་གང་ཉིད་ལས་སྒྲ་དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསླབས་

ངེས་པས་དེ་དུས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༡༠༣༩ལོར་བརྩམས་པར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔོག་གོ། སྨྲ་སྒོ་མཛད་པ་པོ་སུ་ཡིན་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། དཔང་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་གྲོས་བརྟན་པས་མཛད་པའི་ཚིགས་གསུམ་གསལ་བ་ལས། ཐད་འདུས་པ་ཞེས་པ་གང་ལ་ཞེས་པའི་གདང་ལ་སྦྱར་ཏེ་གལ་ཞེས་པ་དང་། ཅི་ཞིག་ན་ཞེས་པ་ཏེ་ན་ཞེས་པར་བསྒྱུར་བས་གལ་ཏེ་ན་ཞེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་འཆད་པ་ནི་མི་བཟད་པའི་རྫུན་གྱིས་ཉན་པ་པོ་མགོ་སྐོར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། གལ་དང་ཏེ་ཕྱེ་བའི་བཤད་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཞེས་པ་ལ་རྒྱལ་དང་བ་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་དང་། གང་ལྟར་དང་། ཅི་ལྟར་དང་། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའང་ཐད་གཉིས་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་རྣམས་ནི་བརྗོད་བྱས་སྟོང་པ་བརྗོད་པས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་མགོ་སྐོར་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྨྲ་སྒོ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏས་བརྩམས་པ་མ་ཡིན་གྱི། བོད་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་དཔག་ཚད་ཡོད་པ། མཁས་པར་རློམ་པ། བློ་གཟེག་པོ་ཞིག་གིས་ལེགས་ལེགས་འདྲ་བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་དང་། སྨྲ་སྒོ་བོད་དུ་དར་ཕྱིན་ཆད་བྱུང་བའི་སྐད་གཉིས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སྨྲའི་གཞུང་ཆེ་བ་ཙནྡྲ་པ་དང་། ཀ་ལཱ་པ། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་དེ་ཨ་མཱར་ཀོ་ཥ་ལ་སོགས་པས་ཚིག་སྐད་ཆགས་པ་དང་གཟིགས་རྟོག་ཚུད་པའི་སློབ་གཉེར་མ་མཛད་པས་སྨྲ་སྒོའི་མཚང་མ་ཤེས་པར་དེའི་ཚིགས་བཅད་བདེ་མོས་བསླུས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཚད་ལྡན་དུ་བསམས་ནས་བསྡུས་དོན་དང་ཊཱི་ཀཱ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ལག་མཛད་སྣང་ངོ་། །ཞེས་མཁས་པ་སྨྲི་ཏིས་མཛད་པར་བཞེད་པ་ལྟ་ཅི། བོད་མཁས་པར་རློམ་པ་ཞིག་གིས་བརྩམས་ཞེས་ལེགས་ཆ་གཏན་མེད་པར་བཞེད་དོ། །རྣམ་གླིང་པཎ་ཆེན་གྱིས། དཔང་ལོས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། དུས་དེར་བསྟན་བཅོས་འདི་ཕ་ཅང་དར་ཆེ་བས། ཀ་ཙཱན་སོགས་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གནོད་པ་བྱུང་བར་བརྟེན། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་གསུང་དེ་གནང་བ་ཡིན། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་བཞེད་པ་དོན་ལ་གནས་ཤིང་། བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་སྤྲིག་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྨྲི་ཏིའི་ཡིན་ཤག་བྱས་པ་ལ། བོད་

ཀྱི་མཁས་པ་རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་དང་། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལ་རྒྱས་འགྲེལ་བརྩམས་པའང་ཡོད། སྨྲི་ཏིའི་གསུང་ཡིན་མིན་ཨང་ལྟར་ཡང་། སུམ་རྟགས་དང་དགོངས་པ་ཕལ་ཆེར་མཐུན་ཞིང་བོད་ཀྱི་སྐད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་དང་། ཚིག་གིས་དོན་སྟོན་པ་ལ་ཚིག་ཕན་ཚུན་སྦྱོར་དགོས་ཤིང་། དོན་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལ་ཕྲད་དང་། འཕྲད་འདུས། ཚིག་རྒྱན་རྣམས་མེད་མི་རུང་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་སྨྲ་སྒྲོའི་འཆད་ཚུལ་ལ་ལེགས་ཆ་ཤིན་ཏུ་མང་བར་བཞེད་དོ། །སི་ཏུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བའི་སུམ་རྟགས་འགྲེལ་པར་སྨྲ་སྒྲོ་རྩ་འགྲེལ་ལ་མི་འཐད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། མཁས་པ་གཞན་གྱིས་གནོད་བྱེད་བཀོད་པ་གནད་དུ་སོང་བའང་མང་བར་སྣང་བས་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་ནི་མིན་པར་ངེས་ཞེས་གསུངས་པས་ན་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་སྨྲི་ཏིའི་གསུང་དུ་ཞལ་གྱིས་མི་འཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་སུམ་ཅུ་པའི་སྐབས་སུ་འགའ་ཞིག་དྲངས་པ་སོགས་གཞུང་འདིའི་དོན་དང་སྐབས་འགར་མཐུན་པའི་ལེགས་བཤད་མང་དག་ཀྱང་འདུག་པས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དོར་བྱ་མི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་གཟུ་བོའི་བློས་དཔྱད་ཁུལ་གྱི་གཏམ་མོ། །བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་དང་། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་རྣམས་སུ། སྨྲ་སྒྲོའི་རྩ་བ་སྨྲི་ཏིས་མཛད་པ་ཡིན་ཤག་ལ། འགྲེལ་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ནམ་ཡང་ཟེར། རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་གིས་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཟེར་ཞེས་ཁ་ཚོན་མ་བཅད་དོ། །མཁས་པ་ཁ་ཅིག་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་གིས་མཛད་པར་བཞེད་ཅེས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་བཻ་དཀར་གཡའ་སེལ་ལས་བཤད། གང་ལྟར་ཡང་སྨྲ་སྒྲོའི་རྩ་བ་ནི་སྨྲི་ཏི་ལིང་ཚུ་གསེར་ཁབ་ཏུ་བྱོན་ནས་བརྩམས་པ་རང་འགྱུར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་གསུངས་སོ། །ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱི་བཀའ་རྫོམ་དུ་སྨྲ་སྒྲོ་ཚད་ལྡན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་འདྲའོ། །རྒྱལ་དབང་ལྔ་པའི་དེབ་ཐེར་དང་། གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་གསུང་། སུམ་པ་མཁན་པོ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མཛད་པའི་དག་ཡིག་རབ་གསལ་མེ་ལོང་གི་མཇུག་ཏུ། སྨྲ་སྒྲོ་མཆོན་ཆ་

ནི་དཔང་ལོས་བརྡ་སྤྲོད་དང་མི་མཐུན་པའི་སྐྱོན་མང་བས་པཎྜིས་མ་མཛད། ཅེས་གསུངས་མོད་ཀྱང་། དེ་སློ་ཏིས་མཛད་པར་མཁས་པ་མང་པོས་བཞེད་པ་དང་། དེ་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲ་གཞུང་དང་ཇི་བཞིན་མ་མཐུན་ཡང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཙམ་ལ་མཐུན་ཕྱིར་བྱས་པ་དང་། དེ་ཉིད་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་ཆེན་ཡིན་ཀྱང་། བོད་དུ་བྱོན་ནས་ཡུན་མི་རིང་བས་བོད་སྐད་ལ་ཆེར་མ་བྱང་བའང་སྲིད་པས། བོད་ཀྱི་དག་ཡིག་སོགས་དང་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པ་གལ་ཏེ་སྲིད་ཀྱང་ཉེས་པ་ཆུང་ལ། གང་ལྟར་ཡང་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཕལ་ཆེར་ནི་བོད་སྐད་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་ངེས་ཡིན་པར་འདུག་པས། དེའི་ཡང་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་སྡོམ་ཚིག་རབ་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་མཆན་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་འདི་ནི། ཞེས་བཀོད་པ་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་དུ་སྣང་ངོ་། །ཞེས་མཁས་དབང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས་ཀྱང་སྨྲ་སྒོ་སློ་ཏིས་མཛད་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་དོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ཤེ༽པ་༡༧༧ནས་དབུ་བཙུགས་ནས། མཇུག་༡༤༡རྒྱབ་ན་རྫོགས་སོ། །

སྨྲ་སྒོ་མཚོན་ཆའི་འགྲེལ་པ། པཎྜི་ཏ་སློ་ཏི་ཛྙཱ་ན་སྙེ་དྲན་པ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་མཛད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཟེར། འགའ་ཞིག་གིས། རོང་པ་ཆོས་བཟང་གིས་བརྩམས་པ་ཡིན་ཀྱང་ཟེར། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ ཤེ ༽པ་༡༤༡ནས་དབུ་བཙུགས་ནས། མཇུག་༣༠༣ ན་རྫོགས་སོ། །

སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག སྨྲ་བའི་གཙོ་བོ། སྨྲ་བའི་དཔའ་བོ།

སྨྲ་ན། སྨྲ་ན། སྨྲ་ན་སོང་ན། འཆད་ན་ཞེས་པའི་དོན། བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལས། བདག་གིས་ཆོས་མིན་སྨྲ་ན་ཆོས་དང་འགལ།། ཆོས་བཞིན་སྨྲས་ན་བོད་རྣམས་དགྲ་ན་ལྡང་། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཞེས་སོགས། སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །མ་སྐྱེས་མི་འགག་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། །སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི། སྒྲ་གཅན་ཟིན་གྱིས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལས་གསུངས་པར། མཉམ་མེད་དྭགས་པོ་ལྷ་

རྫེའི་དགོངས་པོ་ཐར་རྒྱུན་དུ་གསུངས། ཡང་། གློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་༨༠༨ལས། སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཅེས་པ་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་གསུང་ཡིན་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར། ཕལ་ཆེར་གྱིས་སྨྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས་རང་གི་མ་གྲགས་འཛིན་ལ་བསྟོད་པ་ཡིན་ཟེར། ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་ཤེར་སྙིང་གི་འགྲེལ་པ་༧ན་ན་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །

སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན། (ལེགས་སྦྱར) པཎྜི་ཏ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ལ་གཟིགས།

སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟི། (ལེགས་སྦྱར) སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟི་དང་། པཎྜི་ཏ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན། ཇོ་བོ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཡང་ཟེར། བོད་སྐད་དུ་དྲན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ་ནི། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། གྲུབ་ཆེན་ནཱ་རོ་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་གཉིས་ཀའི་སློབ་མ་ཡིན་པར་རྫེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས་གསུངས་ཤིང་། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་བླ་མ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ལྷ་བླ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་དུས་སུ། པཎྜི་ཏ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་དང་། ཕྲ་ལ་རིང་བ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་བལ་པོ་པད་མ་རུ་ཙི་བྱ་བས་གདན་དྲངས་འོངས་བས་ལོ་ཙཱ་བ་བལ་པོ་ཕོ་ལོག་གིས་ཤི་སྟེ། པཎྜི་ཏ་གཉིས་པོས་སྐད་མི་མཁྱེན་ཅིང་གཙང་རྟ་ནག་ཏུ་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་གི་ལུག་རྫི་ཡང་མཛད། ཁོང་གིས་ཁྱིམ་དེའི་སྒོའི་ཡ་ཐེམ་ལ། རི་བོང་འཛིན་པ་རྒྱ་སྐར་ཕྲེང་བ་ཅན། །མཚན་མོ་མཁའ་ལ་རྒྱུ་བ་མ་མཐོང་ནས། །དྭངས་པའི་མཚོ་ནང་འདི་ན་ཟླ་བ་ཞེས། །གཟུགས་བརྙན་ཟླ་བ་འཛིན་པ་ཤིན་ཏུ་འཐུལ། །ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་སྟོན་རྒྱ་གར་དུ་སྨྲྀ་ཏི་ཟླ་མར་བསྙེན་པའི་དཔྱལ་སེ་རྩ་ལོ་ཙཱ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཐོང་སྟེ་རང་གི་བླ་མའི་ཕྱག་བྲིས་སུ་ངོ་ཤེས་ནས་འདི་སུས་བྲིས་དྲིས་པས། ངེད་ཀྱི་ཨ་བོ་ཐང་རྙེད་ཀྱིས་བྲིས་ཟེར། ད་ལྟ་གང་ན་ཡོད་དྲིས་པས། ལུག་རྫི་ལ་སོང་ཟེར། ལོ་ཙཱ་བས་ཁྱིམ་དེར་གསེར་བྱིན་ནས་སྨྲྀ་ཏི་བླུས། རང་གི་ཡུལ་སྣན་ལུང་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཆོས་ཞུས་ཤིང་། དེ་ནས་བཟུང་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་ཤིང་། ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་འདན་ཀློང་ཐང་དུ་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་བཙུགས། ཕྱིས་བོད་ཀྱི་སྐད་ལ་བྱང་བར་ལོབས་པ་ན། ལིང་ཚུ་གསེར་ཁང་དུ་

ཐོན་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་དུ་མ་རང་འགྱུར་དུ་མཛད་སྐབས་སྒྲ་དང་སུམ་རྟགས་གང་ལ་ཡང་མཁོ་ཆེ་བའི་དག་ཡིག་སྒྲ་སྒོ་མཆོན་ཆ་ཞེས་བྱ་བ་བརྩམས་ནས་བོད་སྐད་དུ་རང་འགྱུར་མཛད། བརྩམས་པའི་དུས་ནི་འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་དགུང་ལོ་ཉེ་ཤུ་བཞེས་པར་ཁམས་སུ་བྱོན་ནས་གང་ཉིད་ལས་སྒྲ་དང་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསླབས་ངེས་པས་དེ་དུས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༡༠༢༩ལོར་བརྩམས་པར་ངེས་སུ་དཔོག་གོ། དེ་ནས་གདན་བཞི་དང་། འཇམ་དཔལ་གསལ་ལྡན་གྱི་སྐོར་དང་། སྔགས་དོན་རྣམ་གཟིགས་ལ་སོགས་པ་རང་འགྱུར་མང་པོ་མཛད། རྒྱ་གར་མར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་པ་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཚན་གྱི་ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་དེ་ཁོང་གིས་མཛད་པར་གྲགས། དུས་ཕྱིས་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་རྗེ་ལྷ་གཅིག་བོད་དུ་བྱོན་སྐབས་ལུག་རྫི་མཛད་པའི་ཚུལ་གསན་པས། ཨ་ཙ་མ་ཁྱེད་བོད་བསོད་ནམས་རེ་ཆུང་། ངེད་རྒྱ་གར་ཤར་ནུབ་གཉིས་ན་པཎྜི་ཏ་གཅིག་ལ་ཇོ་བོ་སྨྲི་ཏི་ཛྙཱ་ན་ལས་ལྷག་པ་མེད་གསུངས་ཕྱག་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་སྤྱན་ཆབ་ཕྱུང་བར་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །

སྨྲ་ངག སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚིག ཕལ་སྐད་དུ། སྡུག་སྐད་ཟེར།

སྨྲ་ངག་འདོན་པ། སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚིག་འདོན་པ། ཉམ་ཐག་པའི་ངག་སྒྲ། ཕལ་སྐད་དུ། སྡུག་སྐད་རྒྱག་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉམ་ཐག་པའི་སྒྲ་བ་སྨྲེ་སྔགས་ལྷ་བུ་དང་། ཞེས་གསུངས།

༼ཙ༽

ཙ་ན་ཀ། (ཕེབས་སྦྱར) (འདུལ་བ) སྲན་མ་ཆུང་དུ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་གར་ཡུལ་སྐད་དུ་ཙ་ན་ཟེར་བ་དེའོ། །

ཙ་སུ་ཏྲི། (ཕེབས་སྦྱར) 1 གཤིན་རྗེའི་ཆུང་མ། 2 ཁ་ཅིག་གིས་འདི་དབང་ཕྱུག་གི་ཆུང་མ་ཡིན་པར་ཡང་སྨྲ། ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། 3 དམ་ཙན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཡུམ།

ཙཱ་རི། (ཕེབས་སྦྱར) 1 ཙཱ་རི་ཏྲའི་བསྡུས་མིང་ཡིན་པར་སེམས། འདི་ནི་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་རི་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དཔོན་སློབ་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་ཡང་ལྷོ་བྲག་མཁན་ཆེན་གྱི་བཀའ་བཞིན་ཙཱ་རི་ལ་བྱོན། གནས་དག་པ་མཁའ་སྤྱོད་དཔལ་གྱི་ཙཱ་རི་ཏྲ། །བཀའ་བརྒྱུད་བླ་མ་རྣམས་དང་ཡི་དམ་ལྷ། །མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ལས་ངན་སྡིག་སྒྲིབ་དག་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །རྐྱེན་ངན་བར་ཆད་ཞི་བར་མཛད་པ་དང་། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་བསྩལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་ཚིག་རྐང་དང་པོ་གསུམ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ལ། ཚིག་རྐང་གསུམ་པར་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་ཐོབ། །ཅེས་པ་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཚིག་བསྒྱུར་ཙུང་ཟད་མཛད་དེ་ཚིག་ཕྲེ་མ་གསུམ་པོ་འདི་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད། །ཚིག་རྐང་དྲུག་པོ་དེ་དེང་སང་ཙཱ་རིའི་གནས་སྐོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁུར་འདོན་དུ་བྱེད་པ་ཡང་དེ་དུས་ནས་བྱུང་བ་ཡིན། དེ་སྐབས་ཞབས་བསྟུངས་ནས་ཕུག་པ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལ་དེང་སང་ཙོང་ཁ་ཕུག་ཏུ་གྲགས་ཤིང་། དེའི་ནང་རྗེའི་སྣང་བརྙན་ཞིག་ཀྱང་བྲིས་ཏེ་སྣང་ལ། ཞེས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་གསལ་ཞིང་། གཞན་ཡང་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པར་འབྲུག་པ་པདྨ་དཀར་པོས་མཛད་པའི་གནས་ཆེན་ཙཱ་རི་ཏྲའི་

གནས་ཡིག་ཛོ་མཚར་སྣང་བ་པད་དཀར་ལེགས་བཤད་ཤོག་གྲངས་༣༥བྲུས་པ་ཞིག་གསུང་འབུམ་ང་པའི་ནང་བཞུགས། གནས་མཆོག་འདི་དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་རང་རྣམ་ཚིགས་བཅད་མ་«རང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་འཁྲུལ་བའི་བཞིན་རས་འཆར་བའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ»བརྩམས་པའི་གནས་ཀྱང་ཡིན། 2 ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས་ནི། ཙཱ་རི་ཏྲ་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། བོད་ཀྱི་ཙཱ་རི་ནི་ཙཱ་རི་ཏྲ་མིན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཙཱ་རི་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ། །ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཡོད། །ཙཱ་རི་ཙཱ་གོང་དེ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་༡༢༥༡ལས་ཀྱང་། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡང་ཙཱ་རི་ཏྲ་ཞིག་ཡོད་པར་འདུག་སྙམ་སྟེ་ཤྲཱི་པརྦ་ཏ་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་ཕ་དམ་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཕོ་མོའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ་ཞེས་ཟེར་བ་གསན། ཤྲཱི་པརྦ་ཏ་ནི་དཔལ་གྱི་རི་བོ་ཞེས་བསྒྱུར་ལ་འཛམ་གླིང་ན་དཔལ་གྱི་རི་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ལྷོ་དཔལ་གྱི་རི་ཉིད་ལ་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཙཱ་རིའི་སྒྲར་བཤད་པར་གོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་ཀྱི་ཙཱ་རི་དེ་རྒྱ་གར་གྱི་ཙཱ་རི་ཏྲ་དངོས་ཡིན་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་། བོད་ཀྱི་གྲུབ་ཐོབ་དུ་མས་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་གནས་ཆེན་ཡིན་པས། གནས་བརྩུས་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་ནི་དུས་ནམ་དུའང་གོ་བར་མི་བྱའོ། །

ཙཱ་རི་ཏྲ། (ལེགས་སྦྱར) 1 "ཤྲཱི་པརྦ་ཏ" འམ་ལྷོ་ཕྱོགས་ "དཔལ་གྱི་རི" ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཙཱ་རི་ཏྲ་ཡིན་པར། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་ཕྲེང་བས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་གསུངས་འདུག གོང་དུ་ཙཱ་རི་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། དེ་ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། ཙཱ་རི་ཏྲ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ། །ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་ན་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགྲིག་གོ། 2 སྤྱོད་པ།

ཙཱ་རི་བ། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་ཡ་གྱལ། གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞིའི་གསོལ་འདེབས་ལས། རྟ་མགྲིན་ཞལ་གཟིགས་གདུག་པ་འདུལ། །འདོད་ཡོན་སྤྱོད་ཅིང་མཁའ་ལ་གཤེགས། །ཙཱ་རི་

བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི། །ན྄་མ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ལྟར་རོ། །

ཙ་ཀྲ། (ལེགས་སྦྱར) མིག

ཙནྡན། (ལེགས་སྦྱར) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཚིམ་བྱེད་དམ་འབར་བྱེད་དེ་དྲི་ཞིམ་པོའི་ཤིང་ཞིག ཙན་དན་དང་དོན་འདྲ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་སྐད་ལ་ཙནྡན་ཟེར། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ནི་འཛམ་གླིང་ནང་ཙན་དན་གྱི་ཐོན་ཁུངས་ཆེ་ཤོས་སུ་སྣང་ཞིང་ཏ་ཅང་འབོལ་པོ་ཡོད། དེད་རང་ལོ་ན་ཆུང་ཆུང་སྐབས་མོན་སྒོ་ཏེའི་གཞིས་ཆགས་སུ་ཞིང་ཁའི་ནང་ཙན་དན་མང་པོ་སྐྱེད་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་། སེ་རའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ནགས་གསེབ་ཏུ་ཙན་དན་གྱི་ལྗོན་གསར་མང་པོ་ཡོད། ལོ་མང་ས་འོག་ཏུ་ལུས་ནས་རྙིང་པ་ཆགས་པ་རྣམས་ལ་མ་གཏོགས་ལྗོན་ཤིང་རྣམས་ལ་དྲི་མ་མི་འོང་། སྐབས་རེར་གྲྭ་པས་བུད་ཤིང་དང་ནོར་ཏེ་ཙན་དན་བུས་ནས་གྲྭ་ཚང་གི་ཉུང་ཁང་ནང་ཙན་དན་གྱི་དྲི་མ་མངར་སིང་ངེ་བས་ཁྱབ་ནས་སྤྱོད་པའང་ལན་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་མེ་སོར་གྱི་ཁྲོམ་རའི་ཚོང་ཁང་ནང་ཙན་དན་གྱིས་བཟོས་པའི་ཕྲེང་བ་དང་སྐུ་འདྲ་སོགས་མང་པོ་ཉོ་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད། དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་ནི་ཙན་དན་གྱི་དྲི་བྱུགས་པའི་དངོས་རྫས་བརྫུས་མ་ཡིན། ཡང་ཚོང་ཁང་འགའ་རེའི་ནང་ངོ་མ་ཡང་རེ་གཉིས་ཡོད་ཚོད་འདུག ཙནྡན་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཚིམ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློ་གསུངས་སོ། །

ཙན་དན། ཙནྡན་དང་དོན་འདྲ།

ཙན་དན་གྱི་ལྡེ་གུ། ཙན་དན་གྱི་ཕྱེ་མ་ཆུར་སྦྲངས་པའི་སྐྱོ་མ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཉེར་སྤྱོད་ལྔའི་ནང་ཚན་གྱི་དྲི་ཆབ་ཅེས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞིབ་པར་དྲི་ཆབ་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཙནྡན་གོ་ཤིརྵ། (ལེགས་སྦྱར) ཙན་དན་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཙན་དན་ས་མཆོག་གམ་བ་ལང་མགོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། པཎྜི་ཏ་རབ་འབྱོར་ཟླ་བས་མཛད་པའི་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས། གོ་ཤིརྵ་ས་མཆོག་གམ་བ་ལང་མགོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བ་ལང་མགོ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན། །མ་ལ་ཡ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེ། །ཞེས་

གསུངས། གོ་ཤིཀྲ་པ་ནི་རི་ཞིག་དང་། དེར་སྐྱེས་པའི་ཙན་དན་གྱི་མིང་སྟེ། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་༼ ཤ་བ ༽༢༠༥བ༡ལས། གོ་ཤིཀྲ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རི་དེའི་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་མིང་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཙན་དན་ཡང་གོ་ཤིཀྲ་པའི་མིང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཙནྡྲ་གོ་མི། (ལེགས་སྦྱར) དགེ་བསྙེན་ཟླ་བ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་སྐུ་དུས་མཚུངས་པར་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག སློབ་དཔོན་འདི་ནི། འཕགས་ཡུལ་དུ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས་མཐར་པོ་ཏ་ལར་གཤེགས་ཏེ། ད་ལྟ་ཡང་སྐུ་ལུས་མ་སྤངས་པར་བཞུགས་ཞེས་གྲགས་སོ། །འདིའི་རྣམ་ཐར་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོལ་མ་རྒྱུན་མེད་མའི་སྐོར་ཏ་ཙང་སྟན་པ་ཞིག ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༨ ན་བཞུགས་སོ། །

ཙན་དན་ཇོ་བོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་གནས་ལ་གཤེགས་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ནས་སྟོན་པའི་སྐུ་ཚབ་ཏུ་ཙན་དན་གོ་ཤིཀྲ་ལས་སྐུ་བརྟན་བཞེངས་པའི་ཙན་དན་ཇོ་བོར་གྲགས་པ་འདི་ནི་ནང་པའི་འབྱུར་སྐུ་བཞེངས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན་པར་དམ་པ་མང་པོས་བཤད་དོ། །འདི་ལ་བོད་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་ན་འདུལ་བ་ལུང་དང་དྲིན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་སོགས་ལས་སྐུ་བརྟན་འདི་ཉིད་བཞེངས་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བྱུང་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་དེ་ལས་རྒྱས་པར་སྣང་ཞིང་དེའི་ཁུངས་ཀྱང་ལེགས་པར་སྣང་བས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་ན། སྟོན་པ་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ལ་སྟོན་རང་གི་ཡུམ་སྒྱུ་མ་ལྷ་མཛེས་འཛམ་བུ་གླིང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་དོན་མཛད་པ་དང་། གཞན་ཡང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ལྷ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ལྷའི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་ཏེ། དེར་ཟླ་བ་གསུམ་དབྱར་གནས་པར་བཞུགས། དེའི་ཚེ་ཞྭ་ར་ཊ་སྣེའི་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ནས་སྟོན་པའི་ཞལ་མ་མཇལ་བར་ཡུན་རིང་སོང་བས་ཡིད་གདུངས་ཏེ། སྐུ་དངོས་དང་འདྲ་བའི་སྐུ་བརྟན་བཞེངས་པར་བསམས་ཏེ་མོའུ་གལ་གྱི་བུ་ལ་སྨྲས། དེས་ཀྱང་བཟོ་བོ་མཁས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཁྲིད་དེ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ལྷ་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། སྟོན་པའི་སྐུ་དངོས་ལ་བལྟར་བཅུག་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་འོད་དང་གཟི་བརྗིད་མཐའ་

ཡས་པའི་ཞལ་གྱིས་བཟོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་སྐུའི་མཚན་རྣམས་ཇི་ལྟ་བཞིན་ཡིད་ལ་གཟུང་མ་ཐུས་པ་ན་སྟོན་པ་ཆུ་ཀླུང་གི་འགྲམ་དུ་ཕེབས། སྐུ་བཞེངས་སྐབས་སུ་བཞུགས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཆུ་ནང་དུ་ཤར་བ་ལ་ལན་གསུམ་བསྐྱར་ཏེ་བལྟས་ལ་མཚན་བཟང་གི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཡིད་ལ་བཟུང་བ་ལྟར་ཙན་དན་གོ་ཤཱིརྵ་ལས་སྐུ་གཟུགས་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚེ་ན་བཟའ་ཡང་ཆུའི་གཉེར་མས་ བསྐྱོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཡོད་པ་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་ཆུ་རིས་མར་བསྒྲུབས། དེ་ཡང་སྟོན་པའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་བསྒྲུབས་ནས་རྒྱལ་པོ་ཨུ་ཏྲ་ཡ་ནའི་མཆོད་གནས་སུ་བཞུགས། དེ་ནས་སྟོན་པ་སླར་མི་ཡུལ་དུ་ཕེབས་པའི་ཚེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེམ་སྐས་གསུམ་སྤྲུལ་ཏེ་གཡས་པར་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་གདུགས་དཀར་པོ་གསེར་གྱི་ཡུ་བ་ཅན་གཟུང་བ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་བཅས་པ་དང་། གཡོན་པར་བརྒྱ་བྱིན་རྔ་ཡབ་དཀར་པོ་ནོར་བུའི་ཡུ་བ་ཅན་ཐོགས་པ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་དང་། སྟེང་ནས་གནས་གཙང་མའི་རིས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་མང་པོས་མཆོད་རྫས་སྣ་ཚོགས་པ་ཐོགས་པས་མཆོད་ཅིང་མདུན་ནས་རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་དྲི་བཟང་པོའི་སྤོས་ཐོགས་པས་བསུས་ཏེ་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཐེམ་སྐས་དབུས་མ་ནས་མཚན་དཔེའི་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་འབར་བར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་ལྷམ་མེ་ལྷན་ནེ་ལྷང་ངེར་རེས་རྫུ་འཕྲུལ་དང་རེས་ཞབས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་བྱོན། དེའི་ཚེ་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་རྣམས་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་། བློན་པོ་དང་། བྲམ་ཟེ་དང་། ཁྱིམ་བདག་ཕོ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཅི་འབྱོར་བའི་མཆོད་རྫས་སྣ་ཚོགས་པ་ཐོགས་ནས་བསུ་བ་བྱས་སྐབས་སྐུ་བརྙན་འདིས་ནམ་མཁར་འཕགས་ཏེ་གོམ་པ་དྲུག་བསུས་ཏེ། སྐུ་དངོས་དང་མཇལ་སྐབས་དབུ་གུག་གུག་པ་ལན་གསུམ་གྱིས་སྐུ་ཁམས་འདྲི་བའི་ཚུལ་མཛད། སྟོན་པས་སྐུ་བརྙན་འདིའི་དབུ་ལ་ཕྱག་གཡས་པ་བརྐྱངས་ཏེ་བཞག་ནས་སངས་རྒྱས་དངོས་དང་འདྲ་བའི་ སྟུགས་པ་མཛད་ཅིང་། ང་ནི་མྱ་ངན་འདས་ཤོག་ཏུ། །ལོ་ནི་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་འདས་ནས། །ཤར་ཕྱོགས་ཙི་ནའི་ཡུལ་དུ་ཕྱིན། །བསྟན་དང་འགྲོ་ཕན་དོན་ལ་བཞུད། །ཅེས་ལུང་

བསྟན་ནས་རྒྱལ་པོ་ཨུ་དྲ་ཡ་ན་ལ་ལེགས་སོ་བྱིན་ཏེ་སྐུ་གཟུགས་ཀྱི་ཐོག་མ་བཞེངས་པ་
འདི་ངའི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་སྐྱེ་བོ་སྐལ་པ་དང་ལྡན་པ་མང་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཞིང་དམ་པར་གྱུར་པ་དང་། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་
བསྐྱེད་པའི་གཞི། སྡིག་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བླ་ན་མེད་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
སྐུ་བརྙན་བཞེངས་པའི་སྲོལ་གསར་དུ་གཏོད་པ་ཁྱོད་དང་འདྲ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་
དང་། ལྷའི་དབང་པོས་ཀྱང་། ཀྱེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་དགའ་བ་བྱོས་ཤིག
རྙེད་པ་ལེགས་པར་བརྙེས་སོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བས་གཟེངས་བསྟོད། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་
ལོ་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་གྱ་ལྔའི་བར་དུ་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་གནས་དམ་པར་
བཞུགས། དེ་ནས་ཁི་ཙ་ཚིའི་ཞེས་བྱ་བ་ལི་ཡུལ་དུ་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་བཞུགས། དེ་
སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ཐང་གུར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཆེན་གུར་གྱིས་བཟུང་བའི་སྐབས་ཡིན་ལ་
དེའི་ཞི་བཙུ་རྒྱལ་པོ་བུ་ཀྲུན་གྱིས་དམག་དཔོན་ལུའི་ཀྲང་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དུ་
མངགས། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཐུན་འགའ་ཞིག་དབང་དུ་བསྡུས། ཇོ་བོའི་སྐུ་བརྙན་འདི་དང་སྟོན་
པའི་རིང་བསྲེལ་ཤ་རྀ་རཾ་ཚེ་བ། པཎྜི་ཏ་ཀུ་མ་ར་ཤྲཱི་རྣམས་གདན་དྲངས། ཕྱིར་ལོག་པའི་
ལམ་དུ་པཎྜི་ཏས་མངོན་ཤེས་དང་གྲུབ་རྟགས་མང་པོ་བསྟན་པས་དམག་དཔོན་དད་པ་ཆེར་
འཕེལ་རིམ་གྱིས་སི་ཆན་དུ་སླེབས་པ་ན་རྒྱལ་པོ་སྦྱ་མ་འདས། དུས་གཟིངས་ཆེན་པོ་བྱུང་
བ་དང་ཐུག་པས་པཎྜི་ཏའི་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་ལིའང་ཅེ་ཙུ་མཁར་དུ་རྟེན་རྣམས་གདན་
དྲངས། དམག་དཔོན་འདིས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་གྲུབ་དུ་མ་ཞིག་ལ་དབང་བསྒྱུར། དུས་ཕྱིས་ཡོ་
ཚང་གི་བུ་ཡཱོ་ཧྲིང་རྒྱལ་པོས་ཇོ་བོའི་སྐུ་དང་འཕེལ་གདུང་པཎྜི་ཏ་རྣམས་ཚང་ཨན་མཁར་དུ་
གདན་དྲངས། གཙུག་ལག་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས་པ་དང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མང་དུ་
བསྒྱུར་བ། དགེ་འདུན་སྟོང་ཕྲག་ལོང་བའི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྡེ་གསར་དུ་བཙུགས་པ་སོགས
བསྟན་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་རྒྱ་ཆེར་ཞུས། དེ་ལྟར་སྐུ་བརྙན་འདི་ཉིད་ཆེན་པོ་ཐང་གུར་སོགས་
ཀྱི་དུས་སུ་སི་ཁྱན་དང་ཧྭའི་ནན་དང་ཀྲུའང་ནན་སོགས་ཞིང་ས་དུ་མར་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་

གདན་དྲངས་ཏེ་འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དུ་མཆོད་པར་བྱས། དེ་ནས་
ཧུར་ཆིང་དའི་ཀྱིན་གྱི་དུས་སུ་དཱ་ལའི་ཀྱིང་དུ་གྲགས་པའི་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོར་གདན་དྲངས།
མིན་ཙུང་སིའ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་ཁང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་བསྙེན་བཀུར་དང་མཆོད་པ་རྒྱ་
ཆེར་བྱས་ཤིང་དའི་ཀྱིན་གྱི་རྒྱལ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕོ་བྲང་ནང་གི་ལྷ་ཁང་
གཞན་དང་གཞན་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་མཆོད་པར་བྱས། དེ་ནས་དའི་ཡོན་ཞེས་པ་ཆེན་པོ་
ཧོར་གྱི་དུས་སུ་ཞྭིང་ཨན་སི་ཞེས་པའི་ལྷ་ཁང་དུ་མཆོད་ཅིང་ཁྱད་པར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་
དུས་སུ་ད་ལྟའི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་བཞེངས་པའི་གནས་གཞི་འདིར་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་
པོ་གསར་དུ་བཞེངས་ཏེ་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་བཙུགས་ཤིང་རྟེན་འདི་ཉིད་ལ་མཆོད་པ་བླ་ན་
མེད་པ་བྱས། ཧོར་གྱི་རྒྱལ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་དང་། ཆེན་པོ་མིང་གི་དུས་སུ་ཡང་ཕོ་བྲང་
འདི་གའི་ལྷ་ཁང་དག་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཁྭ་ཅག་ཆེན་པོ་ཆིང་གི་དུས་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ལོ་བཞི་
པར་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཤིང་ཙི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་གསེར་མཁར་གྱི་
ནང་ཕོ་བྲང་ནང་མའི་ཉེ་འདབས་ཉུབ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ཁང་ཞེས་པ་
གསར་དུ་བཞེངས། ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་དེར་གདན་དྲངས་ཏེ་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་
བཞུགས་སུ་བཅུག རང་རེའི་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་
ཚོགས་པར་བྱས། བྱམས་གླིང་མཁན་པོ་ལྷ་རྗེ་སངས་རྒྱས་མཚན་བླ་མར་བསྐོས། རྟེན་
རྣམས་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་དང་མཆོད་པའི་དངོས་པོ་བསམ་གྱི་མི་ཁྱབ་པས་
བསྡི་སྟང་དུ་བྱས། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་བསྙེན་བཀུར་ནར་མའི་རྒྱུན་འཛུགས་པ་སོགས་
ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྲི་ཞུ་བླ་ན་མེད་པ་མཛད། དེ་ནས་ད་ལྟའི་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡབ་མེས་ཀྱི་ཕྱག་སྲོལ་བཟང་པོ་གོང་འཕེལ་དུ་མཛད་
དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོན་པའི་འབྱུངས་ལོ་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་
བ་མང་དུ་སྣང་ནའང་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ནག་གི་ཡིག་ཚང་ལ་ཡོད་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན།
སྟོན་པ་ཅེ་ཁུ་གུར་གྱི་དུས་ཤིང་ཕོ་སྟག་ལ་འབྱུངས་པ་ནས་བརྩམས་ནས་བརྩིས་པར་ད་

ལྷའི་ཆེན་པོ་ཆེང་གི་གནམ་སྐྱོང་ལོ་སོ་ལྔ་པ་ལྕགས་ཕོ་སྟག་གི་ལོ་འདི་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་གོ་བདུན་པ་ཡིན་པར་སྣང་ཞིང་སྐུ་གཟུགས་འདི་ཉིད་སྟོན་པའི་དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ལྕགས་མོ་ཡོས་ལ་བཞེངས་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐུ་གཟུགས་འདི་ཉིད་ནི་སྐུ་རྒྱུ་ཅན་དན་གོ་ཤཱིརྵ་ལས་བསྒྲུབས་པ། ཕྱི་གཙུག་བཀྲར་མི་མངོན་པ་སོགས་མཚན་དཔེ་རྣམས་གསལ་བ། འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་འདྲེན་པ་མཚོན་པའི་སྤྱན་ཅུང་ཟད་གྱེན་དུ་གཟིགས་པ། ཕྱག་གཡས་སྐྱབས་སྦྱིན་གྱི་ཕྱག་རྒྱས་སྐྱེ་རྒུ་ཐམས་ཅད་སྲིད་ཞིའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་དང་། གཡོན་མཆོག་སྦྱིན་གྱི་ཕྱག་རྒྱས་འགྲོ་བ་རྣམས་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་བགོད་པ་མཚོན་པ། ཞབས་གཉིས་མཉམ་སྟབས་ཀྱིས་བཞེངས་པས་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་ནམ་ཡང་སྐྱོ་ངལ་མེད་པ་མཚོན་པ། ཐུགས་ཀ་ན་དྲོད་ཧ་ཙམ་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཞབས་མཐིལ་དང་གདན་གྱི་བར་ན་སྐུ་བ་ཤོང་བ་ཙམ་གྱི་བར་སྟོང་ཡོད་པ། བཟོ་བོ་གཞན་གྱིས་འདྲ་སྐུ་ཇི་ལྟར་བཞེངས་ཀྱང་སྐུའི་ཉམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ལོང་དཀའ་བ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་ཞིང་། བླ་མ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་དང་རྒྱལ་བློན་སྦྱིན་བདག་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མཇལ་སྐབས་སྐུ་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་སོགས་མཐོང་སྣང་དུ་མ་འབྱུང་བ་དང་། ནད་དང་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོས་གཙེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་པ་ན། ཉམས་དང་རྨི་ལམ་དུ་སྐུ་དངོས་ཀྱི་སྣང་བ་སྟོལ་ཏེ་དབུགས་འབྱིན་པར་མཛད་པ་སོགས་སྐུ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཀུན་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་རླབས་ཤིང་ལུང་བསྟན་པའི་རྟེན་མཆོག་འདི་ཉིད་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཙམ་གྱི་སྐལ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་སྡོན་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ན་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དད་ཅིང་མོས་པས་ཕྱག་མཆོད་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་མ་མཆིས་པའི་སྐུ་མཆོག་འདི་ལྟ་བུ་ལ་མཇལ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བར་ཤེས་པར་བགྱིས་ལ་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩེ་

གཅིག་པའི་དད་པ་དང་གུས་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་ཅི་འབྱོར་བའི་མཆོད་པ་འབུལ་བ་དང་
ལུས་ཀྱིས་ཕྱག་དང་བསྐོར་བ་བྱེད་པ་དང་། ངག་གིས་བསྟོད་ཅིང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་
སོགས་ལ་ནུས་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་བརྩོན་པར་བྱ་ལ་དེ་ཡང་ངེས་འབྱུང་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་སྨོན་ལམ་རྣམ་པར་དག་པས་ཁ་བསྒྱུར་བ་ལ་འབད་འཚལ་ལོ། །ཞེས་ལྕང་
སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་གསུང་ལྟར་བཀོད།

ཙན་དན་ལྷ་བུའི་གང་ཟག རྒྱུད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལྷའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ཐོས་པ་ཉུང་ལ་ང་རྒྱལ་
ཆེ་བ། ལུང་རིགས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་མ་ངེས་ཤིང་རྩོད་པ་མང་བ། སྐྱོན་དེ་རྣམས་བསལ་
ནས་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་དཀའ་བའི་གང་ཟག་གི་རིགས་ཤིག་གོ། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔེར་ན་
ཙན་དན་དེ་འབྲས་བུ་མེད་པ། དུག་སྦྲུལ་གདུག་པ་ཅན་གྱིས་དཀྲིས་པ། དྲང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་
མི་རུང་བ་དང་འདྲ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལ་གཞི་བྱས་
ཏེ་བཀོད།

ཙཎྜ། (ལེགས་སྦྱར) གཏུམ་པོ།

ཙཎྜ་ལཱི། (ལེགས་སྦྱར) གཏུམ་མོ།

ཙཎྜ་གོ་མི། (ལེགས་སྦྱར) དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་བསྙེན་ཟླ་
བའམ་བཙུན་པ་ཟླ་བ་ (བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༼ ཙ ༽༥༩བ༣ལས། ཙཎྜ་གོ་མི་ལ།
བཙུན་པ་ཟླ་བ་ཞེས་བསྒྱུར་ཞིང་། རྗེའི་ལམ་རིམ་དུའང་བཙུན་པ་ཟླ་བ་ཞེས་གསལ) ཞེས་
བྱ་བ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་རྡྷཱ་གར་འཁྲུངས་ཤིང་། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ། བ་
རེནྡྲའི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ཏཱ་ར་ཞེས་བྱ་བ་བག་མར་བླངས་ཏེ་འདུག་པ་ན། སྐབས་ཤིག་
འཁོར་གཡོག་མོ་ཞིག་གིས་ཏཱ་ར་ཞེས་འབོད་པ་ཐོས་ཏེ་བསམས་པ་ན། དེ་ཡི་དམ་གྱི་
མཚན་དང་མཐུན་པས་མི་རུང་བར་དགོངས་ཏེ་བཟོད་པ་གསོལ་ཞིང་འགྲོ་བར་ཆས་པ་ན།
འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་སྟེ་ཅིའི་ཕྱིར་འགྲོ་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་དོ། །དེ་རྒྱལ་
པོས་ཐོས་པ་ན་ཁྲོས་ཏེ་ངའི་བུ་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་འདུག་ན་གཙྭ་ལ་སྐྱུར་ཅིག་ཅེས་བཀའ

བཏང་། གཤེད་མ་དག་གིས་གནྒྲ་ལ་བསྐྱུར་བ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་སྒྲོལ་མས་ཆུ་དབུས་སུ་གླིང་སྤྲུལ། ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དེང་སང་ཡང་ཙནྡྲའི་གླིང་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ནས་ཉ་པས་བསྒྲལ་ཏེ་བ་རེནྡྲའི་རྒྱལ་པོའང་དད་ནས་མཆོད་གནས་མཛད། མཐར་གྱིས་ནྶ་ལེནྡྲར་ཕེབས་ཏེ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཤེས་འདྲི་བ་ལ་སྨྲ་སླ་ཧི་དང་། མཚན་བརྗོད། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྔ་བཙུ་པ་གསུམ་ཤེས་བརྗོད་པས། མཁས་པ་ཆེན་པོར་ཤེས་ཏེ་བསུ་བ་དང་བཀུར་སྟི་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་སོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱང་། ཟླ་བ་སྒྲོན་མེའི་འགྲེལ་པ་དང་། སྐུ་གསུམ་ལ་འཇུག་པ། རྟ་མགྲིན་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས། སེང་གེ་སྒྲའི་སྒྲུབ་ཐབས། རྣམ་འཇོམས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་མདོར་བསྡུས། འཇམ་དབྱངས་མཛིང་ཡོན་གྱི་བསྟོད་པ་བྱིན་རླབས་ཅན། སྒྲོལ་མའི་བསྟོད་པ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་འཛིན། བཤགས་པའི་བསྟོད་པ། སྒྲ་དང་སྙན་དངྱད་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་དོ། །དེའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་པ་ཞིག་གཟིགས་པ་ན། རང་གིས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་མི་ལེགས་པས་སྦུབ་བོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ་ཁྲོན་པར་བསྐྱུར་བ་ན། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་གྱིས་བྱས་པས་བསྟན་འགྲོར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་གྱི་ཐོན་ཅིག་ཅེས་གསུངས་ཏེ་བཏོན། ཁྲོན་པ་དེ་ལ་ཙནྡྲའི་ཁྲོན་པ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། དེ་ལས་ཆུ་འཐུང་ན་བློ་རྣོ་བར་འགྱུར་རོ་ཟེར། དེའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་རྩོད་པ་མཛད་དེ། དེ་རིང་གི་ལན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཞུས་ཏེ་ཕྱི་ཉིན་བཏབ་པས། ཟླ་གྲགས་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་ཏེ་ཕྱི་བཞིན་བསྙེགས་པ་ན། འདིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་གིས་སློབ་པར་གཟིགས་པ་ན། འཕགས་པ་ཉེ་རིང་མ་མཛད་ཅེས་གསོལ་བས། ཕྱག་མཛུབ་བསྐུམ་པ་མ་བྱུང་བར་ལུས་པས། དེང་སང་ཡང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མཛུབ་གཀར་ཞེས་གྲགས་སོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། སློབ་དཔོན་འདི་ལ་བཙུན་པ་ཟླ་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཙབ་ཀྲོལ། (འདུལ་བ) རྩབ་ཀྲོལ་ལ་གཟིགས།

ཙབ་ཀྲོལ་ཅན། (འདུལ་བ) རྩབ་ཀྲོལ་ཅན་ལ་གཟིགས།

ཙབ་ཧྲལ། (འདུལ་བ) རྩབ་ཧྲལ་དང་དོན་འདྲ། མཚོ་ཏྲི་ཀ་དང་། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་ཊཱི་ཀ་རྣམས་སུ་ཙབ་ཧྲལ་ཞེས་སྣང་།

ཙམ་པ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག སྲྒ་བཤད་ནི། གླུའི་རྒྱལ་པོ་ཙམ་པའི་གནས་ཀྱི་དྲུང་གྲོང་ཁྱེར་བརྩིགས་པའམ། ཡང་ན་ཤིང་ཙམ་པ་ཀའི་ཚལ་དུ་བརྩིགས་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲོང་ཁྱེར་ཙམ་པ་ནི་ཨངྒའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གླེགས་བམ་དང་པོའི་ནང་གསལ་ལོ། །ཨངྒ་ནི་ཕྱི་ཧྲཱར་མངའ་སྡེའི་ཤར་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཅིང་། དེང་སང་Bhagalpur ཞེས་པའི་རྫོང་དེ་ཡིན་པར་འགའ་ཞིག་གིས་ངོས་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །

ཙམ་པ་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) 1 མེ་ཏོག་ཙམ་པ་ཀ། 2 གྲོང་ཁྱེར་ཙམ་པ་ཀ་སྟེ། གནའ་བོའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཙམ་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཙམ་པོ། ཙམ་པོ་བ་དང་འདྲ།

ཙམ་པོ་བ། 1 ཁྱད་པར་རམ་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ། ཚད་མ་ལོངས་པ། གོང་མའི་ཁྱད་པར་རམ་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ། ཁྱད་པར་རམ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་མེད་པ། དངོས་གཞི་ཙམ་པོའམ་ཙམ་པོ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བཏགས་པ་བ། དངོས་མིན་པ། རྫུན་མ། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐབས་འདིར་འགྲེལ་བྱེད་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་དེར་ཕྱིན་ཧོ་ལྟ་བུ་སླར་བསྡུ་དངོས་ཡིན་ཞིང་རྫོགས་ཚིག་ཀྱང་ཡིན་པ་དང་། ཧྲག་གོ་ལྟ་བུ་སླར་བསྡུ་ཙམ་པོ་བ་དང་། བྱེའོ་སྣམ་ནས་བྱེད་དོ་ལྟ་བུ་ཙམ་པོ་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཙམ་ལས་དོན་དུ་དེའང་མིན་པར་འདོད་པ་ཞིག་འདུག་པ། དེ་ལ་འདི་འདྲི་བར་བྱ་སྟེ། བྱེའོ་ཞེས་པའི་འོ་སྒྲ་བརྗོད་པའི་ཚེ་འོ་སྒྲ་དེས་གང་ཞིག་སྟོན་དགོས་པའི་དོན་དེ་བསྟུས་པར་སོང་ངམ་མ་སོང་། སོང་ན་སླར་བསྡུ་དང་

རྗོགས་ཚིག་དངོས་མིན་ཞེས་བསྟད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག དེ་ལ་ལྟོས་ཤིང་འབྲེལ་བའི་ཚིག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བས་སོ་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

ཙམར་དྲྀ་པ། སིནྡྷ་ལ་དང་དོན་གཅིག སིཾ་ཧལ། ལངྐ་དང་། ཤྲཱི་ལངྐ། ཟངས་གླིང་། ཏཱམྲ་དྭིཔ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། སིནྡྷ་ལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཙིཏྟ་མ་ཎི། (ལེགས་སྦྱར) ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དང་དོན་འདྲ། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལ་གཟིགས།

ཙིཏྟ་མ་ཎིའི་སླཚྭའི་བཀོས་ཡོར། ཙིཏྟ་མ་ཎིའི་སླཚྭའི་བཀོས་ཡོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས་ཀྱི་བཀོས་ཡོར་ཞེས་སླཚྭ་སྤྱར་འདེབས་བྱེད་ཅིག

ཙིཏྟ། (ལེགས་སྦྱར) 1 སྙིང་། 2 ཐུགས། སེམས།

ཙི་ན། (ལེགས་སྦྱར) མཧཱ་ཙི་ན་དང་འདྲ།

ཙི་ཙི། བྱི་བའང་ཟེར། སྤྲ་བ་ཤད་ནི། ཙིག་ཙིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་སྒྲོག་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་སོ། །

ཙིག་ཙིག ཙི་ཙིའི་སྐད་སྒྲ། བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལས། བྱི་བ་ཙིག་ཙིག་ཟེར་ནའང་ཁོ་བོའི་རྣ་བ་གཅད་དམ་སེམས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཙིཏྟ་མ་ཎི། (ལེགས་སྦྱར) བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཞེས་བྱའོ། །རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཁ་དོག་སེར་པོ། མཆོན་སྣ་ལྤ་ཡི་གདངས་དང་ལྡན་པའི་རི་མོ་བདུན་ཡོད་པ། དེ་ལ་བལྟས་པས་ཉིན་མོ་ཡང་སྐར་མ་མཐོང་བ། རས་མང་པོ་བརྩེགས་པའི་འོག་ཏུ་བཞག་ཀྱང་བདེན་སྟོབས་བརྗོད་ཙམ་གྱིས་སྟེང་དུ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གོ། དེ་ཡང་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས། ཙིཏྟ་མ་ཎི་ཞེས་ཁ་དོག་སེར། །དེ་ལ་མཆོན་མདངས་སྣ་ལྤ་ཡི། །མིག་མཚུངས་རི་མོ་བདུན་ཡོད་ལ། །ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་དེར་བལྟས་ཙམའི། །རྗེས་སུ་ཉིན་ཡང་སྐར་མ་མཐོང་། །རས་མང་བརྩེགས་པའི་འོག་བཞག་ཀྱང་། །བདེན་པའི་སྟོབས་ནི་བརྗོད་ཙམ་ན། །དེ་ཉིད་སྟེང་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༡༢ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་གླིང་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་གཏམ། ཙིཏྟ་མ་ཎིའི་མཛོད་ཁང་ཞེས་བྱ་བ་ལས། ཙིཏྟ་མ་ཎིའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཁ་

དོག་ནམ་མཁའ་ཞུན་མ་ལྟ་བུ་ལ་སེར་མདངས་ཅུང་ཟད་མངོན་པ། རྨ་བྱའི་མདོངས་ལྟ་བུའི་རི་མོ་བདུན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པར་བྱས་ཤིང་། ཆེ་ཤོས་བྱ་གག་གི་ངར་སྒོང་ཙམ་ལ་ཟླུར་མང་ཉུང་དུ་མངོན་པ། ནམ་མཁར་བཏེག་ན་དེ་དང་འདྲེ་ཞིང་མིག་ལ་བཀབ་པས་ཉིན་མོའི་འོད་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པ་ལྟར་སྐར་ཚོགས་ཐམས་ཅད་མཚན་མོ་ལྟར་མཐོང་བ། དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་རྟགས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀ་ཤི་ཀས་རས་བརྟེགས་མར་བཀབ་ནས་བདེན་པའི་སྟོབས་བརྗོད་ན། དེའི་མོད་ལ་ བླ་འོག་བཟེ་བ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཅིཏྲ་མ་ཎིའི་སླཱཀྵའི་བཀོས་ཡོར། བཅུ་གཅིག་ཞལ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཟུངས་ཀྱི་བཀོས་ཡོར་ཞེས་སླཀྵ་སྤྱར་འདེབས་བྱེད་ཅིག འདི་སྐོར་གཉན་པོ་གསང་བར་གཟིགས།

ཙཱུ་ཏ། (ལེགས་སྦྱར) (འདུལ་བ) ཤིང་ཏོག་ཨ་མྲ་དང་དེའི་ཤིང་སྡོང་། ལེགས་སྦྱར་དུ་འདི་ལ་ चूतः ཙཱུ་ཏཨྐང་། आमरं ཨ་མྲ། सहकारः ས་ཧ་ཀཱ་རཨཞེས་ཀྱང་བརྗོད།

ཙུ་ཏ་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) བྱ་ཞིག་གི་མིང་། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། ཐམས་ཅད་དུ་ནི་འཚོལ་བྱེད་ཙུ་ཏ་ཀ། །སྒོམ་པར་བྱུར་ཀྱང་ས་ལ་གནས་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཙུནྡ། (ལེགས་སྦྱར) སྐྱུལ་བྱེད་མ། ལྷ་མོ་ཙུནྡ། རིག་པ་ཅན་མ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ཙུམ་པ། (ལེགས་སྦྱར) འོ་བྱེད་པ། ཙུམ་པ་ཞེས་པ་འོ་བྱེད་པའི་སྐད་དོད་ चुंब् ཙུཾ་བ྄འམ་ཙུམ་བ྄་ཞེས་པ་ཟུར་ཙུང་ཟད་ཅིག་ཆག་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་ཚོག བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་དང་། ལུང་སྐྱོར་བའི་རྡོ་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་འོ་བྱེད་པའི་བརྡ་སྙིང་དུ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་སོར་བཞག་གོ།

ཙུམ་པ་ན། (ལེགས་སྦྱར) ཙུམ་པ་དང་འདྲ། རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་དང་། སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་རྣམས་སུའང་དེ་ལྟར་སྣང་།

ཙེན་མིན། <རྒྱ> 1 ཙེན་མིན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་རིམ་གྱིས་པའི་དོན་དུ་བཤད། བེ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། སྔོན་གྱི་དུས་སུ་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པ་ལ་སྟོན་མིན་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་དང་། ཙེན་མིན་

རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་གཉིས་བྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱའི་སྐད་དུ་ཅིག་ཅར་བ་ལ་སྟོན་མིན་དང་། རིམ་གྱིས་པ་ལ་ཙེན་མིན་ཟེར་བར་བཤད། 2 <རྒྱ> སྔར་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་དུས་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་དང་ཧྭ་ཤང་མཧཱ་ཡ་ན་རྩོད་སྐབས་ཀ་ཤིས་སྤྱིལ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་གི་མིང་དུ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་བཤད། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྩེན་མིན་ཞེས་ཀྱང་སྣང་།

ཅོག་ཕུའི་སྟབས། ལྷའི་བཞུགས་སྟངས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཞབས་མཐིལ་ཁ་སྦྱར་བདེ་ལེགས་ཅན། །ཅོག་ཕུར་རྐང་གཉིས་མཐོ་གང་བར། །སྟན་ལ་བཀོད་པ་ཅོག་ཕུའི་སྟབས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཅོག་ཅོག་པོར་འདུག་པ། (འདུལ་བ) རྐང་པ་གཉིས་གཤིབས་ལ་རྐུབ་ལ་མི་རེག་པར་འདུག་པ་ལ་ཟེར། འགྲེལ་ཆུང་ལས་སོགས་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །

ཅོང་། 1 བཟའ་རྒྱུའི་ཅོང་། བཅོང་ཞེས་ཀྱང་འབྲི། 2 ཡུལ་སྐད་ལ་ལར། ཅོང་ཞེས་པ་འཁྲེང་བ། ལང་བ། ཁྲོང་དེར་ལང་བ་བཙས་ལ་འཇུག

ཅོང་ཁ། རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་གང་དུ་འཁྲུངས་པའི་ཡུལ་ཏེ། བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་སྨད་མདོ་ཁམས་སྒང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཅོང་ཆུ་འབབ་པས་ན་ཅོང་ཁ་སྐད་དུ་གྲགས་པའི་ཡུལ་དེའོ། །ཡང་ན། ཅོང་ཁ་ཞེས་པ་ནི་རི་ཅོང་ཅོང་མང་པོ་ཡོད་པས་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའམ། ཅོང་འདེབས་སའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཅོང་ཁ་ཞེས་བཏགས་པར། ཅོ་ནེ་བླ་མ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་དམིགས་བཅོ་མའི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

ཅོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ། རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཅོང་ཅོང་། འཁྲེང་ནས་ཡོད་པ། ཁྲོང་ཁྲོང་། དཔེར་ན་རི་ཅོང་ཅོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅོམ་འཇོག ཅི་ཡང་མི་སེམས་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པར་འཇོག་པ། ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པར་འཇོག་པ། ཅི་ཡང་མ་བསམ་པར་ཆོམ་མེ་འཇོག་པ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཅིར་ཡང་མི་རྟོག་པའི་ཅོམ་འཇོག་ཙམ་ཞིག་བྱས་པས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པར་མི་འགྲོའོ། །ཞེས་དང་། ཇི་ལྟར་ཁྱད་

ལུགས་ཀྱང་ཞི་གནས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་བསྒྱུར་དུང་བའི་སེམས་ཙོམ་འཛོག་ཅིག་ལ་ལམ་
གྱི་དམ་པར་བཟུང་བའི་ལོག་ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་ཆད་འདི་ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཙོར། (ལེགས་སྦྱར) 1 རྐུན་མ། 2 འབྲས་ཀྱི་ལྷོང་པ།

གཙང་། 1 གཙང་མ། 2 གོ་གནས་ཤིག་གི་མིང་། གཙང་ཞེས་པ་གོ་གནས་ལ་འཇུག་པ་ནི། ཧུན་ཧོང་
གི་ཡིག་རྙིང་ལས། གཙང་ཆེན་མན་ཆད། དམངས་མཐའ་མ་ཐ་མཡན་ཆད། ཅིག་གིས། རེ་
དགས་རི་དྭགསལ་སྐྱོགས་པ་ལ། ཞེས་གཙང་ཆེན་ནི་གོ་ས་ཞིག་གི་མིང་དང་། དམངས་ཐ་
མ་ནི་འབངས་ཐ་མའི་དོན་ལ་གསལ་བར་བཤད། 3 བོད་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ནུབ་
ཕྱོགས་ཉང་ལྷོངས་ཀྱི་ཡུལ། དེ་ཡང་གཙང་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཡུལ་གྱི་མིང་ལ་མ་ཐོགས་
གོང་། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། གཙང་མ་དང་གོ་སའི་མིང་དུ་འཇུག་ལ། ཡུལ་གྱི་མིང་དུ་
ཆགས་རྗེས "རྩང" གི་གོ་དོན་དང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་མཚུངས་སུ་འཇུག་པར་བཤད་དོ། །རྩང་
ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། 4 ཤིང་བསྒྲིགས་ཀྱི་ར་བ་ཞིག

གཙང་ཁང་། (འདུལ་བ) དྲི་གཙང་ཁང་དང་དོན་གཅིག དྲི་གཙང་ཁང་ལ་གཟིགས།

གཙང་པ། གཙང་གི་ཡུལ་མི། སྒྲ་བཤད་ནི། གཙང་པོའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཆགས་པའི་ཡུལ་མི་ཡིན་པས་
དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད། སྤྱིར་གཙང་ནི་ཡུལ་གྱི་ཕུ་དང་གཙོ་བོ་སོགས་ལ་བྱ་སྟེ། ལུང་པའི་ཕུ་
མདོ་བྱ་བ་ལ། གཙང་མདའ་བྱ་བའམ། ལྷ་ཁང་སྒྲུག་མ་ལ་གཙང་ཁང་དུ་ (འདི་ལ་དཔྱད)
འབོད་པ་དང་། མགྲོན་གྱི་གཙོ་བོར་འབུལ་རྒྱུའི་ཟླ་སྡེར་ལ་གཙང་སྡེར་དུ་གྲགས་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར་གསལ།

གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད། འདི་ལ་འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད་ཀྱང་ཟེར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ལ་ཞེབས་མཁན་གྱི་གཙང་པའི་མི་རིགས་བདུན་
ནི། ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། ཁྲི་ཐོག་གསུམ་པ་མཁས་གྲུབ་དགེ་
ལེགས་དཔལ་བཟང་། ཁྲི་ཐོག་བཞི་པ་ཞ་ལུ་བ་ལེགས་པའི་རྒྱལ་མཚན། ཁྲི་ཐོག་ལྔ་པ་
གཡག་སྡེ་བ་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་། ཁྲི་ཐོག་དྲུག་པ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་སྐུ་མཆེད་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་

རྒྱལ་མཚན། ཁྲི་ཐོག་བདུན་པ་དྭགས་པོ་གྲྭ་ཚང་ཕྱག་འདེབས་པ་པོ་མཁས་མཆོག་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། ཁྲི་ཐོག་བརྒྱད་པ་རྣམ་འགྲེལ་སློབ་ཉི་ཀ་མཛད་པ་པོ་རྗེ་སློབ་ལམ་དཔལ་བ་བཅས་ལ་ཟེར། དང་པོ་དྲུག་གིས་རྗེ་ཉིད་ལས་ཆོས་དངོས་སུ་གསན་ཅིང་། རྗེ་སློབ་ལམ་དཔལ་བས་རྗེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལས་དངོས་སུ་ཆོས་མ་གསན་ཀྱང་མནལ་ལམ་དུ་གསན་པར། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་བཤད། རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོའི་མནལ་ལམ་དུ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་རྟེན་ཡིན་ཟེར་བ་ཆ་ཚད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྩེ་མོ་སྤྲིན་གྱི་གསེབ་ལ་སླེབས་པ། ཁ་དོག་ཤིན་ཏུ་དཀར་ཞིང་མཁྲེགས་པ་དཀར་ཡོལ་གྱི་རྩེ་ལྟར་དྭངས་པ་ཞིག་ལ། སྤྲིན་གྱི་གསེབ་ནས་མཁའ་འགྲོ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྷ་མོའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། བུད་མེད་ཕལ་བའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཉུས་པ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་གསོལ་བ། ཕྱག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་བུམ་པ་དཀར་པོ་བདུད་རྩི་དཀར་པོས་གང་བ་ཐོགས་པ་མཐའ་ཡས་པས་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན་གྱིས་སྐུ་དཀར་རྫོགས་པར་གསོལ། མཆོད་རྟེན་དེའི་མཐའ་ན་འབུམ་པ་མང་དུ་སྣང་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ཕྱོགས་ན་མཆོད་རྟེན་དེ་ལ་ཉེ་བར་བསྐོར་བའི་མཆོད་རྟེན་བདུན་སྣང་བ་དེས་འཇམ་དབྱངས་གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད་ལུང་བསྟན་པར། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་གསུངས་སོ། །

གཙང་པའི་ཉ། སྔར་གཙང་པ་ཞིག་གིས་ཉ་ཤ་ཞིམ་པོ་ཞིག་ཟོས་དྲགས་ཏེ་སྐྱུག་གྲབས་བྱས་པ་ན། སྐྱུག་པར་ཕངས་ཏེ་སྐྱེ་ལྷམ་སྒྲོག་གིས་བསྡམས་པའི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། དེད་ཅག་དགོས་པ་ཆུང་ཚེགས་ལའང་ཕངས་ཤིང་འགྱོད་ན། དལ་འབྱོར་ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་བར་ཅིས་མི་ཕངས་ཏེ་ཕངས་རིགས་སོ་ཞེས་སྙིང་པོ་ལེན་དགོས་པར་གདམས་པའི་དཔེའོ། །དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ནའང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས།

གཙང་རིས་ཀྱི་མགོན་པོ་བདུན་ཙུ་རྩ་ལྔ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་གཙང་རིས་ཀྱི་མགོན་པོ་བདུན་ཙུ་རྩ་ལྔའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས། དེ་གང་ཞེ་ན། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི། ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུ། ལྷ་ཆེན་པོ་བརྒྱད། ཀླུ་ཆེན་པོ་བརྒྱད། གཟའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད། རྒྱུ་སྐར་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད།

འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དགུ་སྟེ་བདུན་ཅུ་རྩ་ལྔའོ། །ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན། དང་པོ་༼ རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི ༽ཤར་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྲུང་དྲི་ཟའི་ཚོགས་དང་བཅས་པ། ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་འཕགས་སྐྱེས་པོ་གྲུལ་བུམ་གྱི་ཚོགས་དང་བཅས་པ། ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་སྤྱན་མི་བཟང་ཀླུ་ཡི་ཚོགས་དང་བཅས་པ། བྱང་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཐོས་སྲས་གནོད་སྦྱིན་གྱི་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྡེ་བཞི། ༼ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུ་ནི༽ དབང་པོ། གཤིན་རྗེ། ཆུ་བདག གནོད་སྦྱིན། མེ་ལྷ། སྲིན་པོ། རླུང་ལྷ། འབྱུང་པོ། ཚངས་པ། ས་ཡི་ལྷ་མོ་བཅུ་ལ་ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅུ་དང་། ཉི་དབང་། ཚོགས་བདག ཉི་མ། ཟླ་བ། ཐགས་བཟང་རིས་ལྟ། བསྣན་ན་ཕྱོགས་སྐྱོང་བཅོ་ལྔའོ། །༼ལྷ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ནི༽ ཚངས་པ་སེར་པོ། དབང་པོ་དཀར་པོ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ནག་པོ། གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག །ལོག་འདྲེན་ཚོགས་བདག ཁྱབ་སྣ། ལྷ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་མིང་མི་འདྲ་བ། ཉིང་གི་རི་ཏྲིའམ། བི་ཏྲ་བ་ཏྲའམ། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་དམར་པོ། ལེགས་ལྡན་ཡང་ཟེར་རོ། །༼ཀླུ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ནི༽ ཤར་དུ་ནོར་རྒྱས་དཀར་པོ་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོས་མཚན་པ། ལྷོར་པདྨ་དཀར་པོ་དབུ་ལ་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱིས་མཚན་པ། ནུབ་ཏུ་ཀཀས་སྔོན་པོ་མགྲིན་པ་རི་མོ་གསུམ་གྱིས་མཚན་པ། བྱང་དུ་འཇོག་པོ་དམར་པོ་དཔལ་བེའུས་མཚན་པ། ཤར་ལྷོར་དུང་སྐྱོང་སེར་པོ་ཐིག་ལེས་མཚན་པ། ལྷོ་ནུབ་ཏུ་རིགས་ལྡན་དཀར་པོ་ཟླ་བ་ཕྱེད་པས་མཚན་པ། ནུབ་བྱང་དུ་མཐའ་ཡས་སྔོ་ཚོགས་མདོག་སྟེ་རྨ་བྱའི་མགྲིན་པ་བཞིན་པདྨས་མཚན་པ། བྱང་ཤར་དུ་པདྨ་ཆེན་པོ་དཀར་པོ་རྩེ་གསུམ་གྱིས་མཚན་པའོ། །༼ གཟའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ནི ༽ སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་སོགས་རྒྱུད་སྡེ་རྣམས་ལས་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ཡང་། དཀར་ནག་གི་རྩིས་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་སྤྱི་འགྲོ་ནི། གཟའ་དང་པོ་ཉི་མ་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཐླ་གཟའ་རྒྱལ་རིགས་ཡིན། །ཞི་བ་དམར་སྐྱ་མེ་ཡི་ཁམས། །གཡས་པས་པདྨ་གཡོན་པས་མེ། །གཟའ་གཉིས་པ་ཟླ་བ་ནི། །བུད་མེད་ཐླ་གཟའ་རྗེའི་རིགས་ཡིན། །ཞི་བ་དཀར་སེར་ཆུ་ཡི་ཁམས། །ཕྱག་གཉིས་ཀུ་མུད་ཆུ་སྐྱེང་གནས། །གཟའ་གསུམ་པ་མིག་དམར་ནི། །དམག་དཔོན་ཐླ་གཟའ

རྒྱལ་རིགས་ཡིན། །དམར་ནག་དྲག་པོ་མེ་ཡི་ཁམས། །གཡས་པ་བེ་ཅོན་གཡོན་མེ་
ཐབ། །གཟའ་བཞི་པ་ལྷག་པ་ནི། །རྒྱལ་བུའི་ཟླ་གཟའ་དམངས་རིགས་ཡིན། །ཞི་བ་སྔོ་ལྗང་
ཆུ་ཡི་ཁམས། །གཡས་པ་ཆོས་འཆད་གཡོན་མདའ་གཞུ། །གཟའ་ལྔ་པ་ཕུར་བུ་ནི། །བཙུན་
པའི་ཟླ་གཟའ་བྲམ་ཟེའི་རིགས། །ཞི་ཁྲོ་སེར་པོ་རླུང་གི་ཁམས། །གཡས་པ་རལ་གྲི་གཡོན་
པདྨ། །གཟའ་དྲུག་པ་པ་སངས་ནི། །བུད་མེས་ཟླ་གཟའ་བྲམ་ཟེའི་རིགས། །ཞི་བ་ས་ཁམས་
ཁྲོ་བོའམ་སྣ་ཚོགས་མདོག །གཡས་པ་དབྱུག་པ་གཡོན་མར་མེ། །གཟའ་བདུན་པ་སྤེན་པ་
ནི། །བྲིས་པའི་ཟླ་གཟའ་གདོལ་པའི་རིགས། །དྲག་པོ་སེར་སྐྱ་ས་ཡི་ཁམས། གཡས་པ་བ་
དན་གཡོན་ནོར་བུ། །གཟའ་བརྒྱད་པ་སྒྲ་གཅན་ནི། མགོ་དང་མཇུག་མ་སྔོ་ནག་ལུས་ནམ་
མཁའ་ལྟར་དྭངས་པའོ། །༼རྒྱུ་སྐར་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་ནི༽ རྒྱུ་སྐར་ལྷ་མོ་རྣམས་འདུག་པའི་ཕྱི་
གཞལ་མེད་ཁང་གི་དབྱིབས་དང་གྲངས་ནི། སྨིན་དྲུག་སྐར་དྲུག སྤུ་གྲིའི་དབྱིབས། །སྣར་མ་
སྐར་ལྔ་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས། །མགོ་ནི་སྐར་གསུམ་རི་དྭགས་མགོ། །ལག་ནི་སྐར་གཅིག་ཐིག་
ལེའི་དབྱིབས། །ནབས་སོ་སྐར་གཉིས་ཁྲི་རྐང་དབྱིབས། །རྒྱལ་ནི་སྐར་གསུམ་རིལ་བའི་
དབྱིབས། །སྐག་ནི་སྐར་དྲུག་གདེང་ཀའི་དབྱིབས། །ཤར་སྐར་རྣམས་སོ། །མཆུ་ནི་སྐར་
དྲུག་ཆུ་པོ་འདྲ། །བྲེ་ནི་སྐར་གཉིས་མི་རྐང་དབྱིབས། །དབོ་ནི་སྐར་གཉིས་ཁྲི་ཡི་
དབྱིབས། །མེ་བཞི་སྐར་ལྔ་ལག་པའི་དབྱིབས། །ནག་པ་སྐར་གཅིག་ས་སྙིང་དབྱིབས། །ས་
རི་སྐར་གཅིག་ནོར་བུའི་དབྱིབས། །ས་ག་སྐར་གཅིག་མགོ་ཡི་དབྱིབས། །ལྷོ་སྐར་རྣམས་
སོ། །ལྷ་མཚམས་སྐར་བཞི་གླང་པོའི་དབྱིབས། །སྣྲོན་ནི་སྐར་གསུམ་ཐེམ་སྐས་
དབྱིབས། །སྣྲུབས་ནི་སྐར་དགུ་སྡིག་པའི་དབྱིབས། །ཆུ་སྟོད་སྐར་བཞི་མཆོད་རྟེན་
དབྱིབས། །ཆུ་སྨད་སྐར་བཞི་བྲེ་ཡི་དབྱིབས། །གྲོ་བཞིན་སྐར་གསུམ་བྲེ་ལྟ་བུ། །བྱི་བཞིན་
སྐར་གསུམ་གླང་མགོའི་དབྱིབས། །ནུབ་སྐར་རྣམས་སོ། །མོན་གྲེ་སྐར་བཞི་བྱ་ལྟ་བུ། །མོན་
གྲུ་སྐར་གཅིག་མི་རེང་འདྲ། །ཁྲུམས་སྟོད་སྐར་གཉིས་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས། །ཁྲུམས་སྨད་སྐར་
གཉིས་རྣ་བའི་དབྱིབས། །ནམ་གྲུ་སོ་གཉིས་གྲུ་ལྟ་བུ། །ཐ་སྐར་སྐར་གསུམ་རྟ་མགོའི་

མགུལ། །བྲ་ཉེ་སྐར་གསུམ་མོ་མཚན་དབྱིབས། །ལྗོ་སྐར་རྣམས་སོ། །འདི་དག་ཕྱི་ཡི་ཁང་པ་ལྟ་བུའི་སྐར་མའི་གྲངས་དང་། དབྱིབས་དེ་ལྟར་བརྗོད་ལ། ནང་གི་རྒྱུ་སྐར་ལྷ་མོ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་ཕྱག་མཚན་རྣམས་ནི། རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་ལུགས་དང་། ནག་རྩིས་པའི་ལུགས་སོགས་ཅི་རིགས་འདུག་གོ། གཙང་རིས་མགོན་པོའི་སྡེ་ཚན་ཐ་མ་༼ འཇིགས་བྱེད་དགུ་ནི ༽ ཤར་དུ་དབང་ཕྱུག་འཇིགས་བྱེད། ཡང་ཤར་དུ་ཚངས་པ་འཇིགས་བྱེད། ལྷོར་བརྒྱ་བྱིན་འཇིགས་བྱེད། ནུབ་ཏུ་ཀུ་བེ་ར་འཇིགས་བྱེད། བྱང་དུ་ཡེ་ཤེས་འཇིགས་བྱེད། ཤར་ལྷོར་ཁྱབ་འཇུག་འཇིགས་བྱེད། ལྷོ་ནུབ་ཏུ་སྲིན་པོ་འཇིགས་བྱེད། ནུབ་བྱང་དུ་ཀ་ལ་འཇིགས་བྱེད། བྱང་ཤར་ཚོགས་བདག་འཇིགས་བྱེད། རང་རང་གི་ཆུང་མ་དང་བཅས་པའོ། །གློང་རྫོལ་བླ་མའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

གཙུག <ཙཱུ་ཊཱ> སྤྱི་བོ། མགོའི་རྩེ་མོ། ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཙཱུ་ཊཱ" "चूडा" ཟེར། གཙུག་ཅེས་པ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཙཱུ་ཊཱ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །

གཙུག་ཏོར། <ཨུཥྞི་ཥ> 1 དབུ་སྐྲའི་ཚོགས་སྤྱི་བོར་ལེགས་པར་བཅིངས་ཤིང་དཀྲིས་པའི་རྣམ་པ་ལ་གཙུག་ཏོར་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཨུཥྞི་ཥ" ཟེར། སྤྱིར་ཙཱུ་ཊཱ་ནི་གཙུག་གམ་སྤྱི་བོའི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། གཙུག་ཏོར་ཞེས་པ་ཙཱུ་ཊཱ་ཟུར་ཆག་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ། དཀོན་བརྩེགས་༼ང༽པ་ལས། དེ་ཡི་གཙུག་ཏོར་རི་ཡི་རྩེ་ལ་གསེར་མཛེས་བཞིན། །དབུ་སྐྲ་འཛམ་ཞིང་མཛེས་ལ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཙུག་ཏོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྲའི་ཚོགས་བཅིངས་པའི་གཙུག་ཏོར་རོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཙུག་ཏོར་ནི་སྐྲ་བཅིངས་པ་སྟེ། སྤྱི་བོའི་སྟེང་དུ་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་བྱས་པའི་ཅོད་པན་ནམ། གཙུག་ཏོར་དེ་བླ་མ་ལ་ཉེ་བར་གཞོལ་བའི་དུས་སུ་དགྲོལ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད་ལས། གཙུག་ཏོར་ནི་དབུ་ལ་དཀྲིས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་རྒྱན་ལས། དབུའི་གཙུག་ཏོར་ཟླུམ་ཞིང་ཀུན་ནས་མཉམ་པ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དེ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དབུའི་གཙུག་ཏོར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཕ་མ་དང་། དགེ་སློང་དང་། བྲམ་ཟེ་དང་། བླ་མ་དང་། སྦྱིན་གནས་ཀྱི་རྐང་པ་ལ་མགོ་བོས་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། གསོང་པོར་སྨྲ་བ་དང་། དབུ་སྐྲ་སྟེད་པ་དང་། སྙིང་དུ་སྡོས་ཀྱི་འབྱུ་མར་འཐོར་བ་དང་། སློང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱེ་མ་དང་། ཕྲེང་བ་བརྒྱུས་པ་དང་། མགོ་རྒྱན་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར་དབུ་གཙུག་ཏོར་དང་ལྡན་ཞིང་སྤྱི་གཙུག་བལྟར་མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏོར་དེ་ནི་བལྟར་མི་མངོན་པའམ་བལྟར་མི་མཐོང་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ལམ་རིམ་རྣམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་ལས་འདི་ལྟར་གསལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབུའི་གཙུག་ཏོར་ཡང་རྒྱུན་དུ་ཡོངས་གྲགས་མཐལ་བའི་ཚེ་སོར་བཞི་ཙམ་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ཚད་གཞལ་བ་ན། བྱང་སེམས་ཞུགས་འཆང་ཞེས་པས་སྟེང་ཕྱོགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་སོང་སྟེ་བལྟས་ཀྱང་ད་དུང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དབུའི་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩེ་མོ་བལྟར་མི་མངོན་པས་ངལ་ནས་ཚད་མ་རྟོགས་པར་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། 2 སྤྱི་གཙུག་གམ་མགོའི་སྐྲ་འཁྱིལ་ཡོད་ས་དེ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། མགོའི་སྤྱི་བོར་རང་ཆས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཤའི་གཙུག་ཏོར་རམ། སྐྲ་བཅིངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བཅོས་མའི་གཙུག་ཏོར། ཞེས་གསུངས། བསྟན་འགྱུར་༼ཏོ་པ༽༡༡༤ན༢ལས། དབུའི་གཙུག་ཏོར་ནི་དབུའི་དབུས་ན་ཤའི་ཐོར་ཚུགས་ཆགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནས་ཀྱང་བལྟས་མི་སྣང་བ་མངའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ལེགས་པར་མི་སྣང་ངོ་། །

གཙུག་ཏོར་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་ལྷ་སྐུངས། རིགས་སྔགས་ཀྱི་ཁྲོ་རྒྱལ་གཙུག་ཏོར་འཁོར་བསྒྱུར་གྱི་ལྷ་སྐུངས་ནི། སྙིང་དུ་ལྷ་བའོ། །དེ་ཡང་མིག་གི་མས་ལྟེབས་ཀྱིས་མིག་ཕྱེད་བཀབ་སྟེ་ཕྱེ་མིག་ཏུ་བྱས་ལ། མིག་འབྲས་མི་བསྒྲུལ་བར་སྙིང་དུ་ལྷ་བའོ། །ལྟ་སྐུངས་འདི་དུས་འཁོར་གྱི་སྐབས་ལྟ་བུར། སྟོང་གཟུགས་འཆར་སླ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་ཚུལ་རྗེའི་དུས་འཁོར་གྱི་

གསུང་ཟིན་བྲིས་ལས་གསུངས།

གཙུག་ལག <པི་ཊ་ཀ> 1 རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྣམས་ལ། གཙུག་ལག་ཟེར། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་སྤྱི་གཙུག་དང་། བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལག་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་གི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ལའང་རིམ་གྱིས་གཙུག་ལག་ཅེས་གྲགས། དཔེར་ན་བཟོ་སྦྱོར་ཀྱི་གཞུང་ལ་བཟོ་སྦྱོར་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདི་དག་ལ་རྩོད་བྱེད་ཚིག་གི་གཙུག་ལག་ཅེས་བྱའོ། །པི་ཊ་ཀ་ནི་སྡེ་སྣོད་དང་གཙུག་ལག་གཉིས་ཀའི་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༡༩༩ན་གསལ་ལོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གུས་པས་སྤྱི་གཙུག་ཏུའམ་ལག་ཏུ་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གཙུག་ལག་ཅེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན། རྒྱལ་བའི་བཀའ་རྣམས་རྩ་བ་ཆེ་བས་སྤྱི་གཙུག་དང་བསྟན་བཅོས་ལག་པ་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པའམ། ཡང་ན། ནག་རྩིས་ཀྱི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འཇམ་དཔལ་གྱི་གཙུག་ནས་བཏོན་ཏེ་ལྷ་མོ་རྣམ་རྒྱལ་མའི་ལག་ཏུ་བཞག་པས་ན་གཙུག་ལག་ཅེས་བྱའོ། །ཞིབ་པར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༡༩༩ན༣ན་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །2 བསླབ་པ་གསུམ་ལ། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་གཙུག་ལག་ཟེར། དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙུག་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཉིས་ལག་པར་བཤད་དོ། །

གཙུག་ལག་ཁང་། <བི་ཧཱ་རཾ> (འདུལ་བ) 1 ལྷ་ཁང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བི་ཧཱ་རཾ་ཞེས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐད་དོད་དུ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣༧ན༡ལས་བཤད་དོ། །2 འགའ་ཞིག་གིས། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་གླེགས་བམ་བཞུགས་ན་གཙུག་ལག་ཁང་ཡིན་གསུང་མཁན་ཡང་སྣང་། 2 གྲྭ་ཁང་། གྲྭ་ཤག དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་འཕྲེང་བས་གྲྭ་ཤག་ལ་བཤད་དེ། གཙུག་ལག་ནི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ་དེ་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་གནས་ནི་གཙུག་ལག་ཁང་པ་ཞེས་བྱའོ། །བོད་ཕྱི་རབས་འདི་ན་འདུལ་བའི་ལུང་སྡེ་བཞིའི་གླེགས་བམ་བཞུགས་ན་གཙུག་ལག་ཁང་ཡིན་ནོ་ཞེས་མཁས་པར་རློམ་

པ་མཐའ་དག་གིས་མཁྱེན་གཅིག་ཏུ་སྒྲོག་ཅིང་བླུན་པོ་དག་གིས་དེའི་རྗེས་བློས་བྱེད་མོད་
ཀྱང་དེ་དག་གིས་ནི་འདུལ་བ་མི་ཤེས་པར་གསལ་ཏེ་འདི་ནི་ཉེར་དགའི་གཙུག་ལག་ཁང་ངོ་
འདི་ནི་དགའ་བོའིའོ་འདི་ནི་ཁོ་བོའི་གཙུག་ལག་ཁང་སྟེ་ཞེས་བྲང་ཁང་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་བཤད་པ་མ་ཐོས་པར་ཟད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་
དྲན་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གཙུག་ལག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
གསུང་རབ་ཡིན་ལ་དེ་བཞུགས་སའི་གནས་ཡིན་པས་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་བྱའོ། །

གཙུག་ལག་ཀུན་གྱི་མ་མོ། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་གཉིས།

གཙུབ་སྟན། མེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་བུ་གཙུབ་པའམ་བརྡར་སའི་འོག་གཞིའི་ཤིང་བུ།

གཙུབ་ཤིང་། གཙུབ་པའམ་བརྡར་ནས་མེ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཤིང་བུ།

གཙོ་བོ། རྗེ་བོ། གལ་ཆེ་ཤོས།

གཙོ་མོ། གཙོ་བོ་དང་འདྲ་ཞིང་ "མོ" ཞེས་པ་བུད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ཡིན། དེས་ན་གཙོ་མོ་ནི། བུད་
མེད་མཆོག་གམ། བུད་མེད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའམ། བུད་མེད་གལ་ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན།

གཙོད། མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་དུ་གནས་པའི་བོད་ཀྱི་རི་དྭགས་གཙོད་ནི་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མཐོ་ཚད་མི་
ཊར་༣༠༠༠སུམ་སྟོང་ནས་༦༠༠༠དྲུག་སྟོང་བར་ཡོད་པའི་ཁུ་ནུ་རི་བོ་དང་། གཉན་ཆེན་ཐང་
ལྷ། གདང་ལ་རི་བོ། གངས་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་ཨ་ཆེན་ཐང་དང་།
བྱང་ཐང་། སྤང་ལྗོངས། གངས་རི། མཚོ་དང་མཚེའུ་ཉེ་འཁྲམ་སོགས་ཆེས་གྲང་དར་ཆེ་
བའི་ས་ཁུལ་དང་རྩྭ་ཆུ་བཟང་སར་འཚོ་གནས་བྱེད་ཅིང་། བོད་ས་ཁུལ་མ་གཏོགས་ཡུལ་གྲུ་
གཞན་ལ་གཏན་སྟོད་བྱེད་མཁན་མཐོང་རྒྱུ་དཀོན། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིགས་གནས་དང་
དེང་དུས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ལས་བཤད་གསལ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་བྱང་ཐང་གཙོད་ལ་སྤྱང་
གཙོད་དང་བྱང་གཙོད་གཉིས་སུ་དབྱེ་འདུག་ཀྱང་། ས་ཕྱོགས་དང་གནས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་
པར་ཙམ་ལས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཞིབ་ཕྲ་གསལ་ཁ་གང་ཡང་མ་མཆིས། གཙོད་པོ་མོའི་
སྤྱིའི་གཟུགས་པོ་མཐོ་ཚད་ལ་སན་ཊི་མི་ཊར་༢༨ནས་༡༣བར་དང་རིང་ཚད་ལ་སན་ཊི་མི་

ཏར་༡༣༠ནས་༡༨༠བར་ཡོད། ད་ལྟའི་གཙོད་ཀྱི་གཟུགས་པོའི་ཚད་གཞིའི་སྐོར་ལ་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ཆེད་ལས་པ་ཚོས་བྱིས་པའི་དེབ་མང་ཆེ་བ་གཅིག་མཚུངས་མེད་པས་འདིར་དེའི་སྐོར་དེབ་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་དམའ་ཤོས་དང་མཐོ་ཤོས་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཚད་གཞི་ལ་གཞིར་བཞག་བྱས་ཡོད། གཙོད་ཕོ་མོ་གཉིས་གཟུགས་པོའི་སྤྱིའི་ལྗིད་ཚད་ལ་སྤྱི་རྒྱ་ (ཀི་ལོ) ༣༥ནས་༥༥བར་ཡོང་གི་ཡོད། གཙོད་ཕོར་རྭ་ཡོད་པས་སྤྱིའི་རིང་ཚད་ལ་སནྟི་མི་ཏར་༥༥ནས་༧༥བར་ཡོང་ཞིང་རྣ་ཅོག་མོ་ལས་ཅུང་ཆུང་བ་ཡོད། རི་དྭགས་འདི་ཕོ་མོ་གཉིས་མགོ་དང་ངོ་གདོང་ཅུང་སྔོས་པས་ལྟ་བུ་དང་། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་དང་དེང་དུས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ལས། གཙོད་པོའི་ཡོང་བུ་གཡས་གཡོན་དུ་པགས་སྐྱེའི་ཁྲུག་ཆུང་རེ་ཡོད་པའི་དེར་གོག་པོ་ རླུང་གཤོག་ཟེར་ཞིང་ཐོག་མར་རྒྱུག་སྐབས་དེ་ཙམ་མགྱོགས་པོ་མེད་རུང་། རྫི་ཙམ་བརྒྱུགས་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་རྫི་མགྱོགས་སུ་འགྲོ་བ་མི་ཚོས་གཙོད་གཤོག་རླུང་གིས་བརྒྱངས་པ་རེད་ཟེར། དེར་བརྟེན་གཙོད་རྒྱུག་རྒྱུར་དགའ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་ནས་མགྱོགས་པོ་ཡོད་པས་ཆུ་ཚོད་རེ་ལ་སྤྱི་ལེ་༧༠ནས་༩༠བར་རྒྱུག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས་ཆེས་མགྱོགས་ཤོས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྲས་ཤིག་ཡིན། གཙོད་ཀྱི་ཛ་མ་ནི་ཕྲ་ཞིང་ཐུང་བས་རིང་ཚད་ལ་སནྟི་མི་ཏར་༢༣ཙམ་དང་། གཙོད་ལུས་ཀྱི་སྤུ་མདོག་གྲ་མར་ཁམ་ཙན་དང་སྐྱ་བོ་ཡིན་ཞིང་སྤུ་དང་ཁྲ་ལུ་འཐུག་པ་མ་ཟད་ཚགས་ཡང་དམ། ལྟོ་ངོས་སྐྱ་དཀར་ཡིན། སྤྱིར་སྲོག་ཆགས་ཕལ་ཆེ་བ་སྤུ་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་གི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་རི་དྭགས་དང་གཅན་གཟན་རིགས་སྤུ་བརྗེ་མགྱོགས་པ་མ་ཟད། དགུན་ཉལ་མི་བྱེད་པའི་སྲོག་ཆགས་རིགས་ཀྱི་སྤུ་ལོ་གཅིག་ལ་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་བརྗེ། གཙོད་ཀྱི་སྤུ་ཡང་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་སྟངས་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་སྣང་། གཙོད་རྣམས་ཕྱི་ཟླ་བཅུ་པ་དང་བཅུ་གཅིག་ཙམ་ལ་ཤེ་ལངས་པའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ས་གནས་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་ཏེ་འཁྲིག་སྦྱོར་བྱེད་པས་གཙོད་ཕོ་མོ་བརྒྱ་ཕྲག་དང་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་བདུན་ཕྲག་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་སྡོལ་ཡོད། མངའ་རིས་ཁུལ་གྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་ལས། ནམ་དུས་

སྟོན་ཁ་བོད་ཟླ་དགུ་པའི་ཟླ་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་བཅུ་པའི་ཟླ་ཕྱེད་བར་གཅོད་ཕོ་མོ་འཁྲིག་སྦྱོར་གྱི་དུས་ཚོད་ལ་ཁ་རྒྱུན་དུ་གཅོད་དང་རགཞུང་ཚུགས་འདུག་ཅེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད། གཅོད་ཀྱི་དང་རགཞུང་ས་ནི་གྲུས་རང་གིས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་ས་ཆ་ཁ་ཤས་མིང་སློས་ན། གཞུང་པ་མ་མཚན་གྱི་ས་ཆ་ལྷ་མོ་གཙང་པོའི་འགྲམ་གླི་དཀར་མོ་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་གཅོད་སྟོང་ཐག་བརྒྱད་དགུ་ཙམ་འཛོམས་བསྡད་པ་མཐོང་མྱོང་། ཡང་སྙེར་རྩེ་ས་གནས་རྩ་སྐྱ་གཙང་པོའི་འགྲམ་ལ་གཅོད་ཀྱི་དང་རགཞུང་དེ་ལས་ཀྱང་མང་བ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་མྱོང་། ཐངས་ཐངས་རག་སྟག་རྒྱལ་ཐང་དུ་ཡང་གཅོད་ཀྱི་དང་རགཞུང་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་མྱོང་། དེ་ཡང་གཅོད་ཀྱི་དང་རགཞུང་ཐོར་བའི་རྗེས་ཕོ་རྣམས་བྱང་ཕྱོགས་ལ་ལོག་འགྲོ་བ་དང་། མོ་རྣམས་ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ལོག་འགྲོ་བ་རེད། དེ་ཡང་མོ་རྣམས་དམིགས་བསལ་གཅོད་ལམ་ཞེས་བང་བསྒྲིགས་ཏེ་ལམ་གཅིག་མ་གཏོགས་ཁ་ཐོར་ལ་འགྲོ་སྲོལ་མི་ཡོང་། ཡུལ་མི་ཚོས་གཅོད་གསོད་པའི་ལུགས་སྲོལ་མེད་ཀྱང་། ས་ཕྱོགས་གཞན་ནས་ཡོང་བའི་ཕྱི་རབ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ལམ་སྒྲུག་བྱས་ཏེ་གཅོད་གསོད་མཁན་ཡོད་ཀྱང་། གཅོད་ལམ་དེར་ཕྱི་རབས་གཅོད་བསད་ཀྱང་གཅོད་རྣམས་འཛིགས་སྐྲག་གི་ཚུང་ཟད་བྲོས་ཀྱང་ཡང་བསྐྱར་ལམ་དེ་ག་རང་བཟུང་སྟེ་འགྲོ་སྲོལ་ཡོད་ཅེས་གསལ་འདུག རྒྱུན་དུ་གཅོད་རྣམས་ཁེར་རྐྱང་དང་། ཡང་ན་ལྔ་དྲུག་ནས་བཅུ་བར་ཁྱུ་བྱས་ཏེ་ཕོ་མོ་ལོགས་སུ་བསྡད་ནས་རྩ་ཟ་ཆུ་འཐུང་ལ་རོལ། གཅོད་ཕལ་ཆེ་བ་དབྱར་ཁ་དང་དགུན་ཁ་བར་སྤྱི་ལེ་༢༥༠ནས་༣༠༠བར་འགྲོ་སྐྱོད་བྱས་ཏེ་གནས་སྤོ་གི་ཡོད། གཅོད་ཕྲུག་སྐྱེ་བའི་དུས་ཚོད་སླེབས་སྐབས་དགྲ་དང་གནོད་པ་མེད་སའི་ས་ཆ་ལུང་སྟོང་ནང་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ལས་ས་གནས་གང་སར་སྐྱེ་སྲོལ་མེད། གཅོད་ཕྲུག་སྐྱེ་བའི་དུས་ཚོད་ནི་ཕྱི་ཟླ་༥པ་དང་༦པ་ཙམ་གྱི་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། སྐྱེ་འཕེལ་ཐེངས་གཅིག་ལ་ཕལ་ཆེ་བ་གཅོད་ཕྲུག་གཅིག་མ་གཏོགས་མི་སྐྱེ། གཅོད་ཕྲུག་སྐྱེ་བའི་སྐབས་གཅོད་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པར་གྲགས། བོད་ཀྱི་གཅོད་ནི་སྟོངས་ལ་ཉེ་བའི་རྩ་ཆེའི་རི་དྭགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་གཅོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་འཚོ་བའི་

གནས་སྟངས་དང་། གོམས་གཤིས། གྲངས་འབོར་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་མིན་པས། འཚོ་གནས་ཀྱི་ས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གྲང་དར་ཆེ། ལྷག་པར་དུ་ལོ་ལྟར་གཙོད་སྟོང་ཐྲག་མང་པོའི་ཚེ་སྲོག་ཤོར་གྱི་ཡོད་པས་གྲངས་འབོར་སོགས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་སྟབས་བདེ་མེད། ཆེད་ལས་ཞིབ་འཇུག་པ་ཡང་དཀོན་པ་དང་དེའི་ནང་ནས་བོད་རིགས་རང་གི་ཆེད་ལས་ཞིབ་འཇུག་པ་མེད་པས། ཁུངས་ལྡན་གྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་དཀའ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་འགོ་ཙམ་ལ་བོད་ཀྱི་གཙོད་གྲངས་འབོར་ས་ཡ་གཅིག་ལྷག་ཡོད་སྐད་གྲགས། རྒྱ་མིས་བོད་ལ་དབྱུང་འཇུག་བྱེད་སྐབས་རི་དྭགས་གཙོད་ཀྱིས་གཙོས་རི་དྭགས་མང་པོ་དམག་མིའི་ཁ་ཟས་ཆེད་བསད་ཡོད་པ་དང་། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱང་ཟས་གོས་མི་འདང་བའི་དཀའ་སྡུག་ཚད་མེད་འཕྲད་པ་དང་ཐན་ལྗོགས་ཤི་ཐེབས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་སྟངས་འོག་བོད་མི་མང་པོས་འདོད་པ་མེད་བཞིན་དུ་གྲོས་པས་མ་བཟོད་པར་རི་དྭགས་ཁ་ཟས་ཆེད་གསོད་དགོས་བྱུང་ཡོད་པས། གཙོད་ཀྱང་ཁ་ཟས་ཆེད་གསོད་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་མི་སེར་སྤེལ་བའི་ངན་བྱུས་འོག་ཆྭངས་འཁོར་དང་མེ་འཁོར་ལྕགས་ལམ་གསར་སྐྲུན་བྱས་རྗེས་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་ལྷག་པར་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ་ཐེབས་ཡོད་པས། བོད་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་གཅན་གཟན་དང་རི་དྭགས་མང་པོ་རྫོན་རྒྱག་མང་གྲགས་པས་མང་པོ་ཞིག་རྩ་སྟོངས་སུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཞུང་ཤས་ལྷག་པ་དེ་རྣམས་ཁྲིམ་མཆེས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བྲོས་བྱོལ་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད། འདི་ནི་གཞིས་ལུས་བོད་མི་རྩོམ་པ་པོ་ངག་དབང་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་བརྩམས་ པའི་ "རྒྱལ་སྤྱིའི་སྟོངས་ལ་ཉེ་བའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས" ཞེས་པ་དེ་ལས་བཏུས། འདི་ནི་ "ཀྲུང་གོའི་བོད་ལྗོངས་ཆ་འཕྲིན་ལྟེ་གནས" www.tibet.cn/zw ནས་འདོན་སྤེལ་བྱས། དེང་སང་གི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གི་དེབ་དང་གསར་ཤོག་སོགས་སུ་འདི་ལ་Chiru ཞེས་འབོད་པ་དེ་ནི་གཙོད་ཀྱུ་ཟེར་བའི་ཚོད་རེད།

གཙོད་ཏུ་ཞེས་པའི་ཏུ་ནི་ཏྭཙོའི་དོན་ཡིན་པས། ཐ་སྙད་འདི་མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བ་ཞིག་གོ། ཤཱ་ཏུཤ་shahtoosh ཞེས་པའི་གཟན་ shaWls དང་སྐེ་དཀྲིས་scarves གཙོད་སྤུ་འདི་བཞིན་དང་ཨ་རི་དང་ཡུ་རོབ་ཁུལ་དུ་དགོས་འདུན་དང་མངགས་ཉོ་བྱེད་མཁན་མང་དུ་སོང་ཞིང་རིན་གོང་ཡང་ཆེ་རུ་སོང་ནས་བོད་དུ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཙོད་རྔོན་རྒྱག་མཁན་ཡང་ཧ་ཅང་མང་དུ་སོང་སྟེ་གཙོད་ཀྱི་གྲངས་འབོར་བོད་ས་མ་ཤོར་གོང་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩གོང་གྲངས་འབོར་༡,༠༠༠༠༠༠ས་ཡ་གཅིག་ལྷག་ཡོད་པ་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་༧༥,༠༠༠ སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ་ཙམ་ལས་ལྷག་མེད་སྐོར་ "རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་སྲུང་སྐྱོབ་ཚོགས་པས" བརྗོད་ཡོད། ཤཱ་ཏུཤ་ཞེས་པའི་གཟན་གཅིག་བཟོ་བར་གཙོད་ལྤགས་གསུམ་ནས་ལྔ་བར་དགོས་ཀྱི་ཡོད། གཟན་ཤཱ་ཏུཤ་རེ་ལ་ཨ་སྒོར་༥,༠༠༠-༣༠,༠༠༠ ལྔ་སྟོང་ནས་སྟོང་ཕྲག་སུམ་ཅུ་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཤཱ་ཏུཤ་"shahtoosh ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་kashmir ཀཤྨིར་གྱི་སྐད་རེད།

བཅད་པོ། བཅན་པོ། རྒྱལ་པོ།

བཙན་རྒོད་འབར་བ་སྤུན་བདུན། 1 གནོད་སྦྱིན་ཙི་ཨུ་དམར་པོ། སྐྱིད་ཤོད་རྗོང་བཙན། སུམ་རིང་གྲི་བཙན། ཀང་ཀ་ནག་གི་ཀླུ་བཙན། ཙ་ལ་ཐོག་རྒྱུག་གིང་བཙན། ཧོར་བོད་ཀྱི་རྗེ་བཙུན། སྐུ་ལ་ཞལ་གྱི་བཙན་རྣམས་ཡིན་ཟེར། ཡང་བཙན་རྒོད་ཡམ་ཤུད་དམར་པོ། བཙན་རོལ་པ་སྐྱ་བདུན། བོད་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་བཙན་ཡིན་ཟེར། 2 ཁ་ཅིག་གིས་འགོང་པོ་སྤུན་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་དུ་ཡོད་དེ། སྤུན་བདུན་ནི། དཀར་པོ་སྤྱན་གཅིག གཟའ་ཐེ་ལྡང་ཁྲ། བྱེ་བ་གུང་རིང་། གནམ་ཐེ་དཀར་པོ། ཡམ་ཤུད་དམར་པོ། ཐེ་སེ་ནག་པོ། ལེ་གུ་ལག་རིང་བདུན་ལ་བྱེད་དོ་ཟེར་རོ། །ཞེས་གློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་།

བཙན་ཐབས་འཚང་རྒྱ། བཙན་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བའི་གསང་སྔགས་སྤྱོད་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། འཚང་རྒྱ་ཞེས་པ་འདོ་བའི་ནུས་པས་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བགྲོ་ནུས་པར་སྟོན་པ་མིན་གྱི། མྱུར་དུ་

འཚང་རྒྱ་བའི་རྟེན་གསང་སྔགས་སྒྲུབ་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་འཐོབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དཔྱལ་ཚུའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

བཙན་པོ། རྒྱལ་པོའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། གཞན་གྱིས་ཕྱུ་དུད་དམ་བཙུན་པར་བྱེད་པས་ན་བཙན་པོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ། དྲིན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་༼ ཨ༔ ༽༡༨༢བ༨ལས། བཙན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབང་དང་ལྡན་པའམ། ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ་མིའོ་ཅོག་གིས་ཕྱུ་དུད་བྱེད་ཅིང་བཙུན་པར་བྱེད་པས་བཙན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཙའ་བ། 1 མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ། ཕྲུ་གུ་བཙའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བཙའ་བ། བཙས་པ། བཙའ་བ། 2 མིག་གིས་ཏྭ་རེར་ལྟ་བ་དང་བྱ་ར་བྱེད་པ། སྲུང་བ་དང་བལྟ་རྟོག་བྱེད་པའི་དོན། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི། །སྐྱེ་བོ་མ་རིག་གིས་ལྡོངས་པ། །སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་སོང་ནས་ཀྱང་། །སྡུག་བསྔལ་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པ་འགྲུབ། །ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འབྲང་བ། །བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང་། །བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ། །སྲིད་པ་དག་ནི་ལྡོག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 གཅེས་སྲུང་། བསླབ་སྡོམ་མིག་འབྲས་བཞིན་དུ་བཙའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གོ་དོན་གསུམ་པ་འདི་ཕལ་ཆེར་གོང་དང་འདྲའོ། །3 ཐོབ་པ། སློབ་སྤྲིངས་ལས། དེ་ཉིད་ལས། བྱིས་པ་བདང་ན་བཙའ་བ་ཅི་ཡང་མི་ནུས་པས། །གང་གི་ནུ་ཞོ་བྱམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཟགས་འཕྲུངས་པ། །ངལ་བ་མང་བསྐྱེན་བྱམས་ལ་བརྟེན་པ་དེ་དག་འདིར། །ཤིན་ཏུ་མ་རབས་ཞིག་ནའང་སྤོང་བར་སུ་ཞིག་སྤྲོ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་སྤྲིངས་དཀའ་འགྲེལ་༼ དེ ༽༡༣༠ན༥ལས། བཙའ་བ་ནི་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བཙས་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ། བྱིས་པ། གཞོན་ནུ། དར་ལ་བབས། དར་ཡོལ། རྒན་པོའི་གནས་སྐབས་དང་ལྔའོ། །

བཙུན་པ། <བཙེ> (འདུལ་བ) 1 (མིང) གྲྭ་པའི་ཞེ་ས། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་བཙེ་ཞེས་པ་དེའོ། །2 (ཁྱད་ཚིག) འཆལ་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་གོས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ། བཙུན་པོ་དང་དོན་

གཅིག དཔེར་ན་ཡུམ་དེ་ཡང་བྱུད་མེད་གཡོ་སྒྱུ་མེད་པ། བཙུན་པ། གཟུགས་བཟང་བ། མི་ཁྲོ་བ། བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 (མིང) རང་ལས་བསླབ་པ་རྒན་པ་ལ་འབོད་པའི་འདུལ་བའི་ཉེ་ཚིག་ཅིག བརྗེའི་ངེས་ཚིག་ནི། མཆོད་པ་དང་ཕྱག་འཚལ་བའི་གནས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །4 (བྱེད་ཚིག) སྤུས་དག་པ། དག་པ། རྣམ་དག རྣམ་པར་དག་པ། བཟང་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། དཔེར་ན་ཁུངས་དག་པ་ལ་ཁུངས་བཙུན་པ་ཞེས་པ་དང་། རིགས་བཟང་བ་ལ་རིགས་བཙུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཙུན་པ་ཟླ་བ། ཙནྡྲ་གོ་མི་དང་དོན་འདྲ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་བཙུན་པ་ཟླ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་སློབ་དཔོན་འདི་ལ་ཞུ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་འདི་ལ་དགེ་བསྙེན་ཟླ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དང་རྗེའི་ལམ་རིམ་རྣམས་སུ་བཙུན་པ་ཟླ་བ་ཞེས་སྣང་ངོ་། །

བཙོ་བླག་མཁན། (འདུལ་བ) ཁྲུས་མཁན། ཚོས་མཁན། བཙོ་ལག་མཁན་དང་འདྲ།

བཙོ་ལག་མཁན། (འདུལ་བ) ཁྲུས་མཁན། བེ་ཙུ་བུམ་སྡོན་པོའི་མིང་བརྡ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་མུན་སེལ་ལས་བཤད། གཞུང་མང་པོར་ཚོས་མཁན་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། བེ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། གོས་ལ་བཙོ་ལག་མཁན་བཞིན་དུ་ལས་ལ་རབ་ཏུ་སྦྱོབ་པར་བྱེད། ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཙོ་བླག་མཁན་དང་འདྲ།

བཙོས་ཁེངས། བཙོས་པ་གྲང་དུ་བཙུག་པའི་དོན་དུ་རྒྱལ་མཆོག་བདུན་པ་གསུང་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

རྩ་ཀུ་ཤ། ཀུ་ཤ་ཞེས་པ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དེ། དེ་ཡང"ཀུ" ནི་ངན་པ་དང་། ཤ་ནི་བའམ་སེལ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༼ མདོ་སྡེ་སེ་པ ༽༣༠༨ན༨ལས་གསུངས། འདི་ལ་ངན་སེལ་དང་། རྩ་མཆོག་ཅེས་ཀྱང་བསྒྱུར་བར་སྣང་། བུམ་པའི་ཁ་རྒྱན་བྱེད་པའི་རྩྭ་གྲམ་ཅན་ཞིག འདི་སྔོན་རྩྭ་འཚོང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལོ་དྲུག་དཀའ་སྤྱད་མཛད་ཆེ་ཕུལ་ཏེ་གདན་དུ་བཏིང་བར་མཛད། འདིས་གྲིབ་སེལ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྒྱ་གར་དུ་གྲིབ་བྱུང་ན་ཀུ་ཤའི་ཚལ་དུ་ཉལ་བའི་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་དོ། །

ཙྭ་ཀུ་ཤའི་བྲིངས། ཙྭ་ཀུ་ཤའི་འབྱུང་གནས།

ཙ་རྐྱང་མ། <ལ་ལྷན> ཙའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག དེ་ནི་ཁ་དོག་དཀར་པོ། ལྟེ་བ་ཡན་དུ་ཙ་དབུ་མའི་གཡོན་དུ་གནས་ཤིང་། ལྟེ་འོག་ནས་དབུ་མའི་གཡས་སུ་འཁྱོགས་ཏེ་ཕོ་མོ་གང་ཡིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་སོང་ནས་དྲི་ཆུ་དང་ཁུ་ཁྲག་འཕེན་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། གཙོ་བོར་ཁྲག་དང་ཝུང་ཟད་འདྲེས་པའི་ཁུ་བ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཙ་ཞིག་གོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཙ་རྐྱང་མ། ལ་ལྷན། གཟུང་བའི་ཙ། སྐྱུ་ཡི་ཙ། གཡོན་གྱི་ཙ། སྐྱེས་པའི་ཙ། ཟླ་བའི་ཙ། ཐབས་ཀྱི་ཙ། སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཙ་རྣམས་སོ། །ཙ་རྐྱང་མ་ལ། སྐྱེས་པའི་ཙ་དང་། ཟླ་བའི་ཙ། ཐབས་ཀྱི་ཙ། སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཙ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཁུ་བ་གཙོ་བོར་འབབ་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལས་གསུངས། རྐྱང་མ་ཁ་དོག་དཀར་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེའི་ནང་ནས་ཁུ་བ་གཙོ་བོར་འབབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

ཙ་ཁ་བྱེ་བ། ཙ་དབུ་མའི་མར་སྣ་ཁ་བྱེ་བའི་དོན། དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པས་རོ་འཛིན་དང་སོར་མོ་རིང་པོ་གསུམ་སྤྲུལ་གྱི་མགོ་ལྟར་བྱས་ནས་ཕྱག་རྒྱ་མའི་བྷ་རོག་གདོང་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱུལ་བའམ་བྱུད་པས་སྙིང་འདར་བ་དང་། དགའ་བས་མྱོས་ཤིང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཐྲ་མོ་འཛག་ལ། ངོ་ཚ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་ཏེ། བ་སྤུ་ལངས་ཤིང་ཤིན་ཏུ་ཆགས་པས་བལྟ་ཞིང་འཁྱུད་པ་དང་ནུ་མ་ནུ་བར་འགྱུར་ཞིང་སིད་སྒྲ་སྒྲོག་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ནི་སོར་མོ་དང་ལྕེས་བསྐུལ་བའི་ཙ་ཁ་བྱེ་བའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་ཞལ་ཤེས་ལས་འབྱུང་བ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བགོད། སྤྱིར་བཏང་ཙ་ཁ་བྱེ་བ་ཙམ་ནི་ཐ་མལ་པའི་ཆགས་པ་ཏ་ཅང་རྒྱས་པ་ལའང་འོང་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ་དཔྱད།

ཙ་ཁུངས། ཙ་བའམ་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་དང་པོ་༢༣ལས། སྟག་རྩེའི་ཟ་ཏོར་རྒྱུད་པ་ནི། རྒྱ་གར་ཡུལ་གྱི་ཟ་ཏོར་མིན་ཞེས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཟ་ཏོར་ཟུར་པ་ཞིག་ཡོད་ཁུལ་བྱས་སྣང་བ་གཉིས་ཀ་ཙ་ཁུངས་མ་ཚོད་པའི་རྫོངས་གཏམ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ།

ཞེས་གསུངས།

རྩ་འཁོར། ལུས་ཀྱི་རྩ་གནས་སྡེ་ཚན། སྨྲ་བཤད་ནི། རྩ་འདབ་ཀྱི་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་སམ་གནད་བཅིངས་ནས་དེ་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པས་གནས་སྐབས་སད་གཉིད་རྨི་ལམ་སྙོམས་འཇུག་གི་གནས་སྐབསབཞིའི་འཁྲུལ་པ་གཅོད་པས། རིམ་བཞིན་སད་པ་སྤྲུལ་སྐུའི་དགོངས་པ་འཚར། གཉིད་མཐུག་འོད་གསལ་ཆོས་སྐུའི་དགོངས་པ་འཚར། རྨི་ལམ་ལོངས་སྐུའི་དགོངས་པ་འཚར། སྙོམས་འཇུག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་དགོངས་པ་འཚར། འཁོར་ལོས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅོད་པ་དང་བྱེད་ལས་ཆོས་མཚུངས་པའི་དོན་གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

རྩ་འཁོར་ལྔ། ༡ སྤྱི་བོ། ༢ མགྲིན་པ། ༣ སྙིང་ག ༤ ལྟེ་བ། ༥ གསང་གནས་བཅས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་ལྔའོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད། ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་བཅས་སོ། །

རྩ་འཁོར་དྲུག ༡ སྤྱི་བོ། ༢ མགྲིན་པ། ༣ སྙིང་ག ༤ ལྟེ་བ། ༥ གསང་གནས། ༦ ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་དང་དྲུག་གོ། དེ་ཡང་སྤྱི་བོར་སོ་གཉིས། མགྲིན་པར་བཅུ་དྲུག སྙིང་གར་བརྒྱད། ལྟེ་བར་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། གསང་གནས་སུ་སོ་གཉིས། ནོར་བུའི་དབུས་སུ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་བཅས་སོ། །རྩ་འཁོར་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་འདི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས་བཤད་ཅེས། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་གསུངས་སོ། །

རྩ་འཁོར་བདུན། ༡ གཙུག་ཏོར། ༢ སྤྱི་བོ། ༣ མགྲིན་པ། ༤ སྙིང་ག ༥ ལྟེ་བ། ༦ གསང་གནས། ༧ ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་དང་བདུན་ནོ། །གཙུག་ཏོར་ན་རྩ་འདབ་བཞི། སྐབས་འདིར་གཙུག་ཏོར་ཞེས་པ་མགོའི་སྤྲ་འཁྱིལ་ཡོད་ས་དེ་ལ་ཟེར་གྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབུའི་གཙུག་ཏོར་ལྟ་བུར་གོ་རྒྱུ་མིན་ནོ། །སྤྱི་བོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། འདིའི་སྤྱི་བོ་ཞེས་པ་དཔྲལ་བའི་

ཐད་ལ་བོ་དགོས། མགྲིན་པར་བཅུ་དྲུག སྙིང་གར་བརྒྱད། ལྟེ་བར་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། གསང་གནས་སུ་སོ་གཉིས། ནོར་བུའི་དབུས་སུ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དེ་བདུན་ནོ། །རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་གསུངས་པ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། སྐོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཟབ་མོའི་དམིགས་རིམ་གྱི་ལག་རྗེས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས། རྩ་འཁོར་བདུན་མ་འདི་མན་ངག་སྙེ་མ་ལས་བཤད་ཅེས། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཀྱི་ཐིག་ལེར་གསུངས་སོ། །

རྩ་འཁོར་བཞི། ༡ སྤྱི་བོ། ༢ མགྲིན་པ། ༣ སྙིང་ག ༤ ལྟེ་བ་བཅས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད། ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་བཅས་སོ། །

རྩ་རྒྱུད། རང་ཉིད་རྒྱུད་གཞན་འཆད་པའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུར་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ཉིད་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་གཞན་གྱིས་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞིར་གནས་པའི་རྒྱུད། དེ་ལ་བཤད་རྒྱུད་ལ་ལྟོས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཟེར། དཔེར་ན་གསང་འདུས་དང་བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་རྩ་རྒྱུད་རྣམས་ལྟ་བུ། ཐོག་མར་སྟོན་པས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུད་གང་ཞིག་ཕྱིས་དེ་ལས་བཏུས་པའི་བསྡུས་རྒྱུད་གང་ལས་འབྱུ་བའི་གཞིར་གྱུར་ཅིང་། རང་ཉིད་གང་ལ་ལྟོས་པའི་རྩ་རྒྱུད་གཞན་གྱི་འཆད་བྱེད་དུ་མ་སོང་བའི་རྒྱུད། དེ་ལ་བསྡུས་རྒྱུད་ལ་ལྟོས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཟེར། དཔེར་ན་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལྟ་བུའོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། རྩ་རྒྱུད་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་དམ་བསྡུས་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འདིར་རྩ་བའི་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཅེས་གྲགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ན། རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་ངུའི་རྒྱུད་དམ་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཅེས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཕྱི་མ་ལ་བལྟོས་ན་ཚེ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་དམན་པས་བདེ་

ལྷག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་ནུས་པའི་དོན་དུ་སྔ་མ་ལས་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་ནི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཚིག་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་གཉིས་ཀ་རྩ་རྒྱུད་ཡིན་པས་སྔ་མ་
ཕྱི་མའི་རྩ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩ་རྒྱུད་ཅེས་པའི་རྩ་བའི་
དོན་ལ། ཡན་ལག་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་པ་དང་། དུས་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པས་བཞག་པ། རྩ་
འགྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཡལ་ག་ལ་
བལྟོས་ནས་ཤིང་སྡོང་པོའི་རྩ་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལྟར་ཡན་ལག་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་པ་
གཅིག་དང་། དང་པོའི་བདག་པོ་ལ་རྩ་བའི་བདག་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་གྱི་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་། རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ལྟར་བཤད་རྒྱུད་ལ་བལྟོས་ནས་བཞག་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་སྣང་ངོ་། །ཞིབ་པ་རྗེའི་རིམ་ལྔ་
གསལ་སྒྲོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རྩ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ། སྤྱི་བོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། མགྲིན་པར་བཅུ་དྲུག སྙིང་གར་བརྒྱད། ལྟེ་བར་དྲུག་ཅུ་
རྩ་བཞི་སྟེ་བསྡོམས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའོ། །

རྩ་བརྒྱད་ཁྲི། ལུས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་གཉིས། མདུན་རྒྱབ་གཉིས་ཏེ་བཞིར་རྩ་ཉི་ཁྲི་ཉི་ཁྲི་སྟེ། ལུས་ལ་
རྩ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པར། མཚན་ཉིད་ཐེག་པ་ནས་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོར་གསུངས་
ཞེས། རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ།

རྩ་ཆེན་དྲུག ལྟེ་བ་ཡན་གྱི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་། ལྟེ་བ་མན་གྱི་རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་སྟེ་
དྲུག་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་ཕྱེ་ན། ལྟེ་བ་ཡན་གྱི་དབུ་མ་ལ། སྒྲ་གཅན་དང་། གཉིས་སྤྱངས་དང་།
ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་ཟེར། ཁ་དོག་ལྗང་ཁུ་ནམ་མཁའི་ཁམས་པ། གཙོ་བོར་རླུང་འབབ། གཡས་ཀྱི་རྩ་
ལ་རོ་མ་དང་། རས་ནླ་དང་། ཉི་མའི་རྩ་ཟེར། ཁ་དོག་དམར་པོ་མེའི་ཁམས་པ། གཙོ་བོར་
ཁྲག་འབབ། གཡོན་གྱི་རྩ་ལ། རྐྱང་མ་དང་། ལ་ལ་ནླ་དང་། ཟླ་བའི་རྩ་ཟེར། ཁ་དོག་དཀར་པོ་
ཆུའི་ཁམས་པ། གཙོ་བོར་ཁུ་བ་འབབ། ལྟེ་བ་མན་གྱི་དབུ་མ་གཡས་སུ་འཁྱོགས་ཏེ། རྟགས་
ཀྱི་རྩེར་ཟུག་ཅིང་། དེ་ལ་ཀུན་འདར་མ་དང་། དུང་ཅན་མ་དང་། དུས་མེ་ཟེར། ཁ་དོག་སྔོན་

པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་པ། གཙོ་བོར་ཁུ་བ་འབབ། གཡོན་གྱི་རྩ་དབུས་སུ་འཁྱོགས་ཏེ་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་ཟུག་ཅིང་། ལུག་ཅེས་བྱ་བ་ཁ་དོག་ནག་པོ་རླུང་གི་ཁམས་པ། གཙོ་བོར་དྲི་ཆུ་འབབ། གཡས་ཀྱི་རྩ་གཡོན་དུ་འཁྱོགས་ཏེ། བཤང་བའི་སྒོར་ཟུག་ཅིང་། དམར་སེར་ཞེས་བྱ་བ། ཁ་དོག་སེར་པོ་སའི་ཁམས་པ། གཙོ་བོར་བཤང་བ་འབབ་པའོ། །

རྩ་ཚུ། བཤང་གཅི། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་སྐྱབས་ཐུགས་རྗེ་མ་ལས། རྩ་ཚུ་གཉིས་ཀ་གདན་ཁར་ཤོར་བའི་ཚེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩྭ་ཚུན། རྩྭའི་ཚག་པ། རྩྭའི་བམ་པོ། རྩྭའི་ཁྲིས་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

རྩྭ་མཆོག 1 རྩྭ་ཀུ་ཤ། 2 རྩྭ་ཡི་མཆོག་མའི་བསྡུས་ཚིག དཔེར་ན་འོད་ལྡན་ལས། སྨྱོས་འགྱུར་རྩྭ་མཆོག་གིས་ཀྱང་མི་བཏུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྩྭ་མཆོག་གྲོང་། 2 རྩྭ་ཀུ་ཤའི་གྲོང་། 2 བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སའི་གནས།

རྩ་འཛིང་། ཉེ་འབྲེལ།

རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རྩ་ཤེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་དང་འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་གཉིས་ལ་ཟེར། རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་འགྲེལ་པ།

རྩ་ཉེར་བཞི། 2 སྤྱི་བོར་རྩ་མི་ཕྱེད་མ་ནས། ཕྱོགས་བཞིར་རྩ་བཞི་གྱེས། དེ་བཞིའི་རྩེ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་གྱེས་པས་ཕྱོགས་མཚམས་ཀྱི་རྩ་བརྒྱད་དོ། །བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་གྱེས་པས་རྩ་ཉེར་བཞིའོ། །2 རྐྱང་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩ་བཅུ་བཞི་དང་། རོ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩ་བཅུ་སྟེ་ཉེར་བཞིའོ། །རྐྱང་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩ་བཅུ་བཞི་ནི། ༡ རྡོ་རྗེ་གསུམ་མི་ཕྱེད་པས་ན་མི་ཕྱེད་མ། ༢ ཐེམ་པོས་བསྡུས་ཤིང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་ཕྲ་གཟུགས་མ། ༣ དགའ་བར་བྱེད་དམ་ཡིད་དུ་འོང་བས་བརྩེ་བ་མ། ༤ གཡོན་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པས་གཡོན་པ་མ། ༥ ལྐུམ་ཞིང་ཚད་ཐུང་བས་ཐུང་ངུ་མ། ༦ རུས་སྦལ་གྱི་དབྱིབས་འདྲ་བས་རུས་སྦལ་སྐྱེས་མ། ༧ སྲིད་པ་སྒོམ་པས་སྒོམ་པ་མ། ༨ དབང་སྐྱུར་སྒྲིན་པར་བྱེད་པས་དབང་མ། ༩ ཉོན་མོངས་

པ་སྲུན་འབྲིན་པར་བྱེད་པས་སྐྱོན་མའམ་སྐྱོན་བྲལ་མ། ༡༠ ལུས་སྐྱོང་བའི་ལས་ལ་འཇུག་པས་འཇུག་མ། ༡༡ མ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་མ་མོ། ༡༢ སྣང་བ་ཉུང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་མཚན་མོ། ༡༣ ཞི་བས་ན་གསིལ་སྦྱིན་མ། ༡༤ ཐོ་བར་བྱེད་པས་ཚ་བ་མ་སྟེ་བཅུ་བཞིའོ། །རོ་མ་ལས་སྐྱེས་པ་བཅུ་ནི། ༡ བདེ་བ་ལ་གཞོལ་བས་གཞོལ་མ། ༢ བདེ་བས་ཚིམས་ཤིང་རངས་པར་བྱེད་པས་རངས་མ། ༣ བེམ་པོས་བསྡུས་པས་ཤིན་ཏུ་གཟུགས་ཅན་མ། ༤ ཐམས་ཅད་ལས་མཉམ་པས་སྤྱི་མ། ༥ རྒྱུ་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པར་བྱེད་པས་རྒྱུ་སྦྱིན་མ། ༦ སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་བྲལ་བས་སྦྱོར་བྲལ་མ། ༧ རྗེས་སུ་ཆགས་པས་སྡུག་གུ་མ། ༨ དངོས་གྲུབ་སྦྱིན་པས་ན་གྲུབ་མ། ༩ མེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་འཚེད་མ། ༡༠ ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཡིན་པས་ཡིད་བཟང་མ་དང་བཅུ་བཅས་གོང་འོག་བསྡོམས་པས་རྩ་ཉེར་བཞིའོ། །འདི་དག་ནི་ཀྱེ་རྡོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་རྩ་སོ་གཉིས་ཀྱི་གྲས་སོ། །

རྩ་ཉོན་དྲུག འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན། ཐེ་ཚོམ་དང་དྲུག་གོ །མཛོད་ལས་འདི་ལ་ཕྲ་རྒྱས་དྲུག་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་རྩ་བ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཕྲ་རྒྱས་དྲུག །འདོད་ཆགས་དེ་བཞིན་ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་མ་རིག་ལྟ་བ་དང་། །ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ཏེ་དེ་དྲུག་ཀྱང་། །འདོད་ཆགས་དབྱེ་བས་བདུན་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

རྩྭ་ལྟར་འདོར། རྩིས་མེད་རྔོག་རོལ་ཏུ་གཏོང་བ། སྣང་མེད་བྱེད་པ། ཞེ་རྩིས་མི་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དཔེ། སྒྲ་བཤད་ནི། དཔེར་ན་ལམ་གྱི་བཞི་མདོར་ལུས་པའི་རྩྭ་སྡིགས་ལྟ་བུར་སུས་ཀྱང་བདག་སྐྱོད་དང་རྩ་ཆེར་མི་འཛིན་པར་རྐང་པས་རྔོག་རོལ་དུ་བཏང་སྟེ་འགྲོ་བས་དེ་ལྟར་བཏགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དགེ་བཤེས་ཤེར་བཟང་ལ་གནང་བའི་ཆབ་ཤོག་ཏུ། དབུས་གཙང་དག་པའི་ཞིང་ཞེས་གྲགས་མོད་ཀྱི། །ལེགས་པར་བརྟགས་ན་བསྟན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ། །འདི་ཡང་སྣུམ་ཟད་མར་མེ་ཇི་བཞིན་གྱུར། །ཐུབ་པའི་གཅེས་མཛོད་གང་ཡིན་རྩྭ་ལྟར་འདོར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞི། (གསང་སྔགས) སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་བཅུ་བཞི་ནི། བླ་མར་བརྙས་སྨོད་བསླབ་བྱར་ཁྱད་གསོད་བྱེད། །སྤུན་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་འགྲོ་ལ་བྱམས་པ་སྤོང་། །སྨོན་འཇུག་སེམས་གཏོང་མདོ་སྔགས་ཆོས་ལ་སྨོད། །མ་སྨིན་གསང་སྒྲོག་རང་གི་ཕུང་པོར་བརྙས། །སྟོང་པ་ཉིད་སྤོང་གདུག་ཅན་མཛའ་བོར་བསྟེན། །ལྟ་བ་མ་དྲན་དད་ལྡན་སེམས་སུན་འབྱིན། །རྩ་ལྟུང་བཅུ་བཞི་སྲོག་དང་བསྡོས་ཏེ་བསྲུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་བཞིའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལས་ལྷུ་བའི་སྔགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་མེད་པས་ན་རྩ་བ་དང་། མ་བཤགས་ན་རྡོ་རྗེ་དམྱལ་བར་ལྟུང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱའོ། །

རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད། (དབུ་མ) བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ༡ བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་། ༢ ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༣ སེམས་ཅན་ལ་འཚོག་པ་(རྡེག་པ)དང་ཤད་སྦྱང་མི་ལེན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༤ དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་ཆོས་ལྟར་སྣང་སྟོན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༥ དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༦ དམ་ཆོས་སྤོང་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༧ རབ་བྱུང་ལ་འཚེ་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༨ མཚམས་མེད་བྱེད་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༩ ལོག་ལྟ་འཛིན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༠ གནས་འཇིག་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༡ སྟོང་ཉིད་ལ་ཟབ་མོ་བཤད་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༢ ཐེག་ཆེན་ལས་བཟློག་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༣ སོ་ཐར་སྤོང་བའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༤ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༥ (བརྫུན་གྱིས) བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་། ༡༦ མི་ཆོས་བླ་མ་བརྫུན་སྨྲའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༧ དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་ལེན་པའི་རྩ་ལྟུང་། ༡༨ ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བའི་རྩ་ལྟུང་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །འདི་ནི་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་དང་། ཇོ་འི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༤༧བ༦ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །དོགས་གཅོད། འདིར་རྩ་ལྟུང་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་ཇོ་འི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་ལས་ཕམ་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ཡོད་དོ། །ཅུང་ཟད་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན།༡ བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ། རྙེད་དང་བཀུར་སྟི་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་ཏེ་བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པ་ལྟ་བུའི་གནས་དང་

པའོ། །༢ ཆོས་མི་སྟེར་བ་དང་ནོར་མི་སྟེར་བ། ལོངས་སྤྱོད་དག་ཡོད་དེ་བདོག་བཞིན་དུ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་བགྲེན་པ་དང་མགོན་མེད་པ་དང་། རྟེན་མེད་པའི་སློང་བ་པོ་ལེགས་པར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་སྲ་བས་ཟང་ཟིང་མི་གཏོང་བ་དང་སེར་སྣ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལེགས་པར་འོངས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་མི་བྱེད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཉིས་པའོ། །༣ སེམས་ཅན་ལ་འཚོག་པ་དང་ཤད་སྦྱང་མི་ལེན་པ། གང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚིག་རྩུབ་མོ་སྨྲས་པ་ཙམ་གྱིས་གནོད་བར་མི་བྱེད་དེ་ཁྲོ་བའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དེ་ལྟ་བུ་འཕེལ་བར་བྱེད་ལ་ཁྲོ་བས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་ནས་ལག་པའམ་བོང་བའམ་དབྱུགས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྟེག་པར་བྱེད་རྣམ་པར་འཚེ་བར་བྱེད་རྣམ་པར་མཐོ་འཚམ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཁྲོ་བའི་བསམ་པ་བདེ་བ་ཁོན་ཞེ་ལ་བཟུང་སྟེ་གཞན་དག་གིས་ཤད་ཀྱིས་སྦྱངས་ཀྱང་མི་ཉན་ཞིང་མི་བཟོད་ལ་བསམ་པས་མི་གཏོང་བ་འདི་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་གསུམ་པའོ། །༤ དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་ཆོས་ལྟར་སྣང་སྟོན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་བདག་ཉིད་དམ་གཞན་དག་གི་གཡམ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་ལ་མོས་ནས་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་སྟོན་པ་དང་འཛོག་པ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞི་པའོ། །སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། ༡ རྙེད་དང་བཀུར་སྟིར་ཆགས་པ་ཡིས། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་། །༢ སྡུག་བསྔལ་མགོན་མེད་འགྱུར་བ་ལ། །སེར་སྣས་ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་དང་། །༣ གཞན་གྱིས་བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པར། །ཁྲོས་ནས་གཞན་ལ་འཚོག་པ་དང་། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བྱེད་ཅིང་། །དམ་ཆོས་འདྲར་སྣང་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྡོམ་ནི། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་ཞིང་། །གཞན་ལ་རྟེག་ཅིང་བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་དང་། །ཐེག་ཆེན་སྤོང་དང་ལྟར་སྣང་ཆོས་སྟོན་པ། །བཞི་པོ་འདི་དག་ཕམ་འདྲའི་ཆོས་བཞི་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྩ་ལྟུང་བཞི་པོ་རྣམས་སོ་སོར་ཐྲལ་ན་བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་སོགས་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་བ

ཡིན་ནོ། །སྨོན་པ་ཉི་ཤུ་པ་དང་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་གཉིས་ཀར་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །༥ དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པའི་ཕམ་པ།(འདིའི་དཀོན་མཆོག་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ག་དང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ནི་སངས་རྒྱས་དངོས་སམ་སྐུ་གཟུགས་སོགས་གང་རུང་། ཆོས་ནི་ལུང་རྟོགས་གཉིས། དགེ་འདུན་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་དགེ་འདུན་ནོ) ༦ དམ་ཆོས་སྤོང་བའི་ཕམ་པ། (འདིའི་དམ་ཆོས་ནི། རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༥༦བ༢ལས། ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་མདོ་སྡེ་གང་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤོང་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་នོ། །ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའོ) ༧ རབ་བྱུང་ལ་འཚེ་བའི་ཕམ་པ། (རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༥༩ན༥ལས། འཚེ་བའི་ཡུལ་ནི། མདོ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བྱས་པ་བསླབ་པའི་གཞི་བཟུང་མ་བཟུང་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་ཚུལ་ལྡན་གང་རུང་ལ་གསུངས་ཤིང་། ཚིགས་བཅད་དེ་ལའང་འང་གི་སྒྲ་ཡོད་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དགེ་སློང་ཞེས་པ་མཚོན་པ་ཙམ་མོ། །འཚེ་བ་ཇི་ལྟར་བྱས་པ་ལ་ཀུན་སློང་ནི། ཡུལ་དེ་ལ་གནོད་ཅིང་འཚེ་བའི་བསམ་པ་སྔ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །སྦྱོར་བ་ནི། གོས་དུར་སྨྲིག་འཕྲོག་པ་དང་རབ་བྱུང་ལས་ཕབ་སྟེ་ཁྲིམ་ན་གནས་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་གང་རུང་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ) ༨ མཚམས་མེད་བྱེད་པའི་ཕམ་པ། ༩ ལོག་ལྟ་འཛིན་པའི་ཕམ་པ། ༡༠ གནས་འཇིག་པའི་ཕམ་པ། ༡༡ སྟོང་ཉིད་ལ་ཟབ་མོ་བཤད་པའི་ཕམ་པ། ༡༢ ཐེག་ཆེན་ལས་བཟློག་པའི་ཕམ་པ། (ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱད་པར་མི་ནུས་ཤིང་འཚང་རྒྱ་བར་མི་ནུས་ཀྱིས་ཉན་རང་ལ་གཞུག་པར་རིགས་སོ་ཞེས་སེམས་ཤུགས་ཉམས་སུ་བཅུག་སྟེ་ཐེག་ཆེན་ལས་བཟློག་ཏུ་འཇུག་པའོ) ༡༣ སོ་ཐར་སྤོང་བའི་ཕམ་པ། (རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༦༠བ༣ལས། འདུལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཐེག་ཆེན་ལྷོགས་ཤིག་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཐེག་ཆེན་བསླགས་པ་ཙམ་གྱིས་

འདག་པར་སླ་བའོ། །ཞེས་གསུངས) ༡༩ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལམ་པ། (རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༨༡ན༢ལས། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི། ཐེག་པ་དེ་དག་ལ་ཐེ་ཙམ་བསླབས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་མཐར་འབྱིན་པའམ་མ་ལུས་པར་སྤོང་མི་ནུས་སོ་ཞེས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་སྐུར་བ་འདེབས་པའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལམ་པ་འདི་དང་ལམ་པ་གཉིས་པའི་ཉན་རང་གི་ཆོས་སྤྱངས་པ་གཉིས་ནི་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་ལུང་ཡིན་ལ་འདི་རྟོགས་པ་ཡིན་པ་དང་སྔ་མ་ནི་རྒྱལ་བས་མ་གསུངས་ཞེས་སྤོང་ལ་འདི་ནི་སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་མི་ནུས་པས་འཁོར་བ་ལས་འབྱུང་བར་མི་ནུས་ཞེས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས) ༡༥ (བརྫུན་གྱིས)བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་ལམ་པ། (བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༥༡བ༩ལས། རྙེད་བཀུར་དང་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཐེག་ཆེན་འདོན་པ་དང་ཀློག་པ་དང་སྟོན་པ་སོགས་བྱེད་བཞིན་དུ་བདག་ནི་རྙེད་བཀུར་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཐེག་ཆེན་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་ལྟེ་གཉིས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།) ༡༦ མི་ཆོས་བླ་མ་བརྫུན་སླུའི་ལམ་པ།(བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༦༢ན༦ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་ནས་འདི་ནི་ཁོ་བོས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་བསྟན་གྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་འདི་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྒོམས་ཤིག་དང་ཁོ་བོ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ) ༡༧ དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་ལེན་པའི་ལམ་པ། (རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༦༦བ༣ལས། འདི་ནི་མདུན་ན་འདོན་དང་བློན་པོ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་རིགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་ལ་ནོར་གྱི་ཆད་པས་གཅོད་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ན་དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གིའམ་དགེ་འདུན་གྱིའམ་ཕྱོགས་བཞིའི་དགེ་འདུན་གྱིའམ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཡོ་བྱད་དག་ཕྲུར་བཙུག་ནས་དེ་དག་ལ་གསུག་ཏུ་འབུལ་ལོ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྒྱལ་རིགས་ལ་འབུལ་ཏེ་རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་སོགས་ལ་རྩ་ལྷུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས) ༡༨ ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བའི་ལམ་པ། (རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་༦༧ན༡ལས། ཁྲིམས་འཆའ་བའི་ཡུལ་ནི། ཆོས་སྤྱོད་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་སོ། །ཁྲིམས་ཇི་ལྟར་བཅས་པ་ནི། དེ་དག་

རྣམས་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་(འདིའི་བརྩེ་བ་ནི་བྱམས་སྙིང་རྗེའི་བརྩེ་བ་ལ་མི་གོ་བར་མི་བཟོད་པའམ་འཚེ་བའི་བསམ་པ་ལ་གོ་དགོས)ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་མཐུན་པའི་ཡིད་བྱེད་འདོར་བ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མང་དུ་འགྱུར་བའི་ཁྲིམས་བཅས་པའོ། །ཞེས་གསུངས) ༧སྐྱབས་རྗེ་ཕ་བོང་ཁ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བསྒོ་བཀྲང་བྱ་བ་ནི། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་༡ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་༢ཞིང་། །བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་༣ཐེག་ཆེན་སྤོང་བ་༤དང་། (དོགས་གཅོད། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་བཞི་ལ་ཕྱེ་ན་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་དགོས་པས། སྐྱབས་རྗེ་ཕ་བོང་ཁ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལས། གཞན་ལ་འཚོག་པ་དང་། དམ་ཆོས་འདྲར་སྣང་སྟོན་པ་གཉིས་མི་འབྱུང་བས། སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་དང་རྗེའི་བྱང་ཆུབ་གཞུང་ལམ་གཉིས་ཀ་དང་མི་མཐུན་པས་ནོར་བའི་སྐྱོན་དུ་མཐོང་ངོ་། །དེ་ཡང་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་ལས། གཞན་གྱིས་བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་པར། །ཁྲོས་ནས་གཞན་ལ་འཚོག་པ་དང་། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་བྱེད་ཅིང་། །དམ་ཆོས་འདྲར་སྣང་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཆོས་ནོར་མི་སྟེར་ཞིང་། །བཤགས་ཀྱང་མི་ཉན་གཞན་ལ་རྡེག་པ་དང་། །ཐེག་ཆེན་སྤོང་དང་ལྟར་སྣང་ཆོས་སྟོན་པའོ། །ཞེས་འདོན་དགོས་སོ) །དཀོན་མཆོག་དཀོར་འཕྲོག་༥(ཆོས་སྤོང་༦ དུར་སྒྲིག་འཕྲོག ༧།མཚམས་མེད་ལྔ་༨དང་ལོག་ལྟ་༩གྲོང་སོགས་འཇོམས་༡༠། །མ་སྦྱངས་སྟོང་ཉིད་་བསྟན་༡༡དང་རྫོགས་བྱང་བཟློག༡༢ །སོ་ཐར་སྤོང་༡༣དང་ཉན་སྨོད་༡༤ཟབ་བརྟན་སྨྲ༡༥། །མཆོག་གསུམ་དཀོར་ལེན་༡༦ཁྲིམས་ངན་འཆའ་༡༧སེམས་གཏོང་༡༨། །(གོང་དུ་བཤད་པའི་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་ལས། ལོག་ལྟ་དང་སེམས་གཏོང་བ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། གཞན་བཅུ་དྲུག་ལ་ཀུན་དཀྲིས་བཞི་པོ་གང་རུང་ཞིག་ཚང་དགོས་སོ) ཉེས་དམིགས་མི་བལྟ་༡སྤྱོད་འདོད་མ་ལོག་༢དང་། །དགའ་མགུ་༣ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་༤ ཀུན་དཀྲིས་བཞི། །ཚང་དགོས་བཅུ་དྲུག་མི་དགོས་ལོག་ལྟ་དང་། །སེམས་འདོར་གཉིས་བཅས་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་བསྲུང་། །(རྩ་ལྟུང་

བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་ལ་དོགས་གཅོད) སློབ་དཔོན་ཙཎྜ་གོ་མིའི་སྡོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་དང་
རྡེའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་གི་རྣམ་བཤད་ལས་རྩ་ལྟུང་བཅོ་བརྒྱད་འདྲེན་པའི་ཚེ་བྱང་
སེམས་འདོར་བ་མི་འབྱུང་བར་དེའི་དོད་ལ་བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་གོང་འོག་ཏུ་ལན་
གཉིས་འབྱུང་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་རྡེ་ཕ་བོང་ཁ་པའི་ཐུན་དྲུག་བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་དུ། བདག་
བསྟོད་གཞན་སྨོད་དང་པོ་དང་བཅུ་བཞི་པ་གཉིས་ཀར་འབྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཟློས་སྐྱོན་ལྟ་བུར་
གཟིགས་ནས། དེ་གཉིས་ལས་གཅིག་དོར་ནས། བྱང་སེམས་འདོར་བ་བསྣན་ཏོ། །དེ་ཡང་
ཁུངས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མདོ་ལས་འདི་རྩ་ལྟུང་དུ་གསུངས་པས་དེ་
ལ་བསམམས་ནས་བཀོད་པར་སེམས་སོ། །(ཀུན་དཀྲིས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར) ཀུན་དཀྲིས་
ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཉེས་དམིགས་མི་བལྟ་བ། སྤྱོད་འདོད་མ་ལོག་པ།
དགའ་ཞིང་མགུ་བ། ངོ་ཚ་ཁྲེལ་མེད་བཅས་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཚང་ན། ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ།
ཉེས་དམིགས་སུ་མི་བལྟ་བ་འདི་ཀུན་དཀྲིས་བཞི་ལས་ཚབས་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པས་འདི་ཡོད་
ན། གཞན་གསུམ་ག་མེད་ཀྱང་། ཀུན་དཀྲིས་འབྲིང་། ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བ་མེད་ན།
གཞན་གསུམ་ག་ཚང་ཡང་། ཀུན་དཀྲིས་ཆུང་ངུ་ཞེས་བྱའོ། །རྡེའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་གི་
རྣམ་བཤད་༨༥ན༣ལས། ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོ་ངོས་གཟུང་བ་ནི་ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་
ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་པ་
ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེད་པ་དང་དེས་མགུ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་དེ་ཉིད་ལ་ཡོན་
ཏན་དུ་ལྟ་བ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་རིག་པར་
བྱའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་༢༣ན༡ལས། དེས་ན་ཀུན་དཀྲིས་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་
བའི་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་འདུག་ན་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཚང་ཡང་ཆུང་ངུར་ཤེས་པར་བྱ་ལ་
ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བ་མི་འདུག་ན་འབྲིང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩ་སྟོང་ཐིག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས། སྤྱི་བོར་རྩ་མི་ཕྱེད་མ་ནས། ཕྱོགས་བཞིར་རྩ་བཞི་ཕྱེས། དེ་བཞིའི་
རྩེ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེས་པས་ཕྱོགས་མཚམས་ཀྱི་རྩ་བརྒྱད་དོ། །བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་

གསུམ་གསུམ་དུ་བྲེས་པས། རྩ་ཉེར་བཞི། ཉེར་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ། རྩེ་མོ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྲེས་པས། རྩ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་སྟོང་ཕྲག་བྲེས་པས་རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ངོ་། །

རྩྭ་ཐུན། རྩྭ་སྣྲུག་མཁན། རྩྭ་འཐུ་མཁན། སྒྲ་བཤད་ནི། ཐུན་ཞེས་པ་འདིར་འཐུ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་ཤིང་འཐུ་མཁན་ལ། ཤིང་ཐུན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་(ཙ)༥༧བ༨ལས། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་མི་བ་ལང་རྫི་དག་དང་། ཕྱུགས་རྫི་དག་དང་། རྩྭ་ཐུན་དག་དང་། ཤིང་ཐུན་དག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྩྭ་དུར་བ། (འདུལ་བ) རྩྭ་རམ་པ། སྤྲིན་སྤྲེག་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་རྩྭ་དེའོ། །བསམ་གཏན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔན་འོག་ཏུ་རྩྭ་དུར་བ་འདིང་བའི་དགོས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ (བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ) འཚང་རྒྱ་ཁར་རྩྭ་ཚོང་གི་ཁྱེའུ་བཀྲ་ཤིས་ལ། བཀྲ་ཤིས་རྩྭ་ནི་ང་ལ་སྦྱུར་དུ་བྱིན། །དེ་རིང་ང་ལ་རྩྭ་ནི་དོན་ཆེན་འགྱུར། །དཔུང་དང་བཅས་པའི་བདུད་ནི་བཅོམ་ནས་སུ། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཞི་བར་རེག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྟན་འདིར་བདག་ནི་ལུས་ནི་བསྐམས་ཀྱང་རུང་། །པགས་པ་རུས་པ་ཤ་རྣམས་ཞིག་ཀྱང་རུང་། །བསྐལ་མང་རྙེད་དཀའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར། །སྟན་འདི་ལས་ནི་ལུས་བསྒྱོད་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་རྩྭ་བཞེས་ཏེ་འདིང་བར་མཛད་ནས་ཡི་དམ་བརྟན་པོས་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་དྲན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། རྩྭ་འདིང་ཚུལ་ནི། རྩྭའི་རྩེ་མོ་ནང་དང་རྩ་བ་ཕྱིར་བསྟན་ནས་དགྲམ་མོ། །

རྩ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས། སྤྱི་བོར་རྩ་མི་ཕྱེད་མ་ནས། ཕྱོགས་བཞིར་རྩ་བཞི་བྲེས། དེ་བཞིའི་རྩེ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྲེས་པས་ཕྱོགས་མཚམས་ཀྱི་རྩ་བརྒྱད་དོ། །བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྲེས་པས། རྩ་ཉེར་བཞི། ཉེར་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ། རྩེ་མོ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྲེས་པས། རྩ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །

རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་། རྩ་སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་གཟིགས།

རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རླུང་བཅུ། རྩ་བའི་རླུང་ལྔ་དང་ཡན་ལག་གི་རླུང་ལྔ་སྟེ་བཅུའོ། །སྲོག་འཛིན། ཐུར་སེལ། མེ་མཉམ། གྱེན་རྒྱུ། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རླུང་ལྔ་སྟེ་རྩ་བའི་རླུང་ལྔ་དང་། ཀླུའི་རླུང་། རུས་སྦལ་གྱི་རླུང་། རྩངས་པའི་རླུང་། ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རླུང་། ནོར་ལས་རྒྱལ་ལམ་གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་རླུང་སྟེ་བཅུའོ། །

རྩ་བ་འབྱུང་བ་ལ་འདུག་པའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབབ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་བཅོ་བརྒྱད་པ། རྩ་བ་འབྱུང་བ་ལ་འདུག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཧེ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་དབང་བའི་གནས་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྟེང་གི་ཐོག་རྩ་བ་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་དང་བཅས་པར་མནན་པར་འོས་པའི་རྩ་བ་ཕུར་བུ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་འདུག་པའམ་ཉལ་བ་ལས་གྱུར་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། མཉན་ཡོད་ནས་ཉེ་དགའ་ལྷོངས་རྒྱུ་ཞིང་སོང་ནས། རི་བྲག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟེང་གི་ཐོག་ལ་ཁྲི་རྐང་གཙུགས་ཏེ། ཞུགས་དྲག་པོས་མནན་ཏེ་འདུག་པས་ཁྲི་རྐང་གིས་ཁང་ཐོག་བརྟོལ་བ་ལས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་དགེ་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟེང་གི་ཐོག་བུག་རྡོལ་དུ་འགྱུར་བའོ། །འདི་རྩ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཁྲི་རྐང་གི་རྩ་བའམ་རྩེ་མོ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འབྱུང་བ་ནི་འབུག་པའམ་འབིགས་པའི་དོན་ནོ། །ཁྲི་རྐང་གིས་ཁུང་འབིགས་པའི་སྟེང་དུ་མནན་ནས་འདུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །

རྩ་བ་བཞི། (འདུལ་བ) སྲོག་གཅོད་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ། མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན་དང་བཞིའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྡོམ་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཉེས་སྤྱོད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ན་རྩ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

རྩ་བ་ཤེས་རབ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་༼ཙ་པར ༽བཞུགས། ཞིབ་པར་བཤད་ན། དབུ་མ་རྩ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་མི་འཕྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེ་ལྡན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་གཤེགས་པས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་དབུ་མ

པ་རྨྙི་ན་གཉྫ་དང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་དགེ་སློང་ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འགྱུར། འདི་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་བདུན། ཤློ་ཀ་བཞི་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་ཙ་དགུ། བམ་པོ་ཕྱེད་དང་གཉིས་སུ་བྱས་སོ། །སླད་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱེར་དཔེ་མེད་ཀྱི་དབུས་གཙུག་ལག་ཁང་རིན་ཆེན་སྣས་པའི་དབུས་སུ་ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་ཧ་སུ་མ་ཏི་དང་། བོད་ཀྱི་སྐྲ་སྒྱུར་གྱི་ལོ་ཙྪ་བ་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དང་བསྟུན་ནས་བཅོས་པ་དང་། སླད་ཀྱིས་རས་འཕྲུལ་སྣང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལོ་ཙྪ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞུ་ཆེན་བགྱིས་པའོ། །

རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཅན་བརྒྱད། རྩ་ཤེའི་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཅན་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩ་བའི་ཁ་དོག ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའམ་འབྱུང་གཞིའི་ཁ་དོག དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་བཞིའོ། །ཁ་ཅིག་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་ནག་པོ་དང་ལྔ་རུ་བཞེད། ཉུབ་ཕྱོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས སྔོན་སེར་དམར་གསུམ་ལ་འདོད། ཀམ་ཕྱུའི་གྲར་རིག་པ་སླ་བས ལྡང་ཁྲ། སྔོན་པོ། དམར་པོ་དང་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་གློག་འོད་ཀྱི་ཁ་དོག་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འདོད་པས་དེ་གསུམ་རྩ་བའི་ཁ་དོག་ཏུ་འདོད། ཀམ་ཕྱུའི་གྲར་རིག་པའི་ཁ་དོག་དེ་གློག་འོད་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་བརྩི་བ་རེད།

རྩ་བའི་སྔགས་ཀྱི་བསྙེད་པ། རྗེའི་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་སྒྲོལ་མ་ཉེར་གཅིག་ཊཱི་ཀ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ཅན་ལས། རྩ་བའི་སྔགས་ཀྱི་བསྙེད་པ་ནི། ན་མ་སརྦ་ཏ་ཐཱ་ག་ཏཱ་ནཱཾ། ཏ་དྱ་ཐཱ། ཨོཾ་ན་མོ་སུ་ཀ་ས་ན་མ་ཏཱ་རེ་པྲ་ར་མི་ཏ་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཞེས་འགའ་ཞིག་གསུང་ལ། སྤྱང་ལོ་ཆེན་པོ་ནི། ཨོཾ། ཕྱག་འཚལ་སྒྲོལ་མ་ཏཱ་རེ་དཔའ་མོ། །ཏུཏྟཱ་ར་ཡི་འཇིགས་པ་ཀུན་སེལ། །ཏུ་རེས་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་རབ་སྟེར། །སྭཱ་ཧཱ་ཡི་གེར་བཅས་ལ་རབ་འདུད། །ཅེས་པ་རྒྱ་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་སྤྱང་ལོས་བསྒྱུར་བ་འདི་ཡིན་གསུང་ཡང་། རྩ་བའི་སྔགས་ཀྱི་བསྙེད་པ་ནི། འདིར་བསྟན་སྔགས་དང་སྦྱེལ་བའི་བསྙེད་ཚིག་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ཡིན་ལ། ཕྱག་འཚལ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ནི། དེ་སྦྱེལ་བའི་ཕྱག་འཚལ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པོ་ཡིན་ཞེས་བླ་མ་རྣམས་གསུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་

སོ། །རྫེའི་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲོལ་མའི་རྣམ་བཤད་ལས། རྩ་བའི་སྟུགས་ནི། སྟར་ཞི་ཁྲོའི་སྟུགས་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་རྫེ་བཙུན་གྲགས་རྒྱལ་འཆད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་སྒྲོལ་མའི་རྩ་སྟུགས་ཏཱྃ་པ་བཞི་པ་ཞིག་སྣང་བ་ཡིན་ཟེར་ལ། འདི་དང་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་ལ་དཔགས་ན་སྟ་མ་ལྟར་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩ་བའི་བཅའ་བ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་བཅའ་བ་ལྔའི་ནང་གསེས་ལ་ཕྱུག་དང་ཅུང་མ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར།

རྩ་བའི་མདོ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ཕ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ།

རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི། (འདུལ་བ) ཉན་ཐོས་རྩ་བའི་སྡེ་པ་བཞི་ལ་གཟིགས།

རྩ་བའི་བླ་མ། 1 རང་གི་སེམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་བླ་མ་དེ་ལ་འཛོག ཅེས་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་གསུང་། དོགས་གཅོད། རྩ་བ་བླ་མ་ཞེས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་སམ། འོན་ཏེ་གཉིས་གསུམ་ཡང་ཡོད་ཚོག་ཅེ་ན། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྫེའི་གསུང་ཐོར་བུ་ན་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ལ་རྩ་བའི་བླ་མ་གསུམ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། 2 རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་བླ་མ་དེ་ལ་བཞག་ཀྱང་རུང་། དཔེར་ན་རང་ལ་མི་ཚེ་གང་པོ་དཔེ་ཁྲིད་གནང་མཁན་གྱི་གྲྭ་སའི་དགེ་རྒན་ལྟ་བུ། 3 (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་གང་ལས་བརྙེས་པའི་བླ་མ་དེ་ལ་བཞེད།

རྩ་བའི་རླུང་ལྔ། སྲོག་འཛིན། (སྲོག་འཛིན་ཁ་དོག་དཀར་པོ) ཐུར་སེལ། (ཐུར་སེལ་སེར་པོ) མེ་མཉམ་མམ་མཉམ་གནས། (མཉམ་གནས་ནག་པོ) གྱེན་རྒྱུ། (གྱེན་རྒྱུ་དམར་པོ) ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རླུང་དང་ལྔའོ། ། (ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རླུང་ལ་ཁ་དོག་གི་གསལ་ཁ་མེད་ཀྱང་། རྫེ་འགོས་སྔོ་སངས་སུ་བཞེད་པ་ལྟར་བྱའོ། །ཞེས་རྫེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ) རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཕྲེང་བ་ལས། སྲོག་འཛིན་རླུང་ནི་སྙིང་གར་གནས། །མི་བསྐྱོད་བྱེ་བྲག་རིགས་ལ་སྐྱེས། །འདོམས་ན་གནས་པའི་ཐུར་སེལ་ནི། །རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་བྱེ་བྲག་སྐྱེས། །སྟོད་དུ་རྒྱུ་བ་ལྐོག་མར་གནས། །འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །མཉམ་གནས་ལྟེ་བའི་པདྨར་གནས། །དོན་

ཡོད་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །ཁྱབ་བྱེད་ཡན་ལག་ཀུན་ལ་གནས། །རྣམ་སྣང་མཛད་ཀྱི་ངོ་བོའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཙ་དབུ་མ། <ཨ་བ་དྷཱུ་ཏཱི> རྩའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཏེ། མིའི་ལུས་ཀྱི་དབུས་དྲང་པོ་ན་སྐལ་ཚིགས་ལ་ཙུང་ཟད་ཉེ་བར་ཕྱི་སྒོ་ལ་ནང་དམར་བ། མར་སྣུ་པོ་མོ་གང་ཡིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་ཡོད་ལ། ཡར་སྣེ་ཚངས་བུག་གམ་སྨིན་མཚམས་དང་སྣ་བུག་གི་འཛོམ་མདོར་ཁ་ཕྱེ་ནས་ཡོད་པའོ། །ཚན་པའམ་ཆ་ཤས་རེ་རྐང་མཐིལ་གཉིས་སུའང་ཡོད་པར་རྡོའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ། ཙ་དབུ་མ་དེ་ནི་སྒོམ་པའི་སྐབས་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་ཞིག་ཏུ་བསྒོམ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དྲང་ཞིང་བརྐྱངས་པ་ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་ལྟ་བུ། ནང་དམར་ཞིང་སྣུམ་པ་རྒྱ་སྐྱེགས་ཀྱི་ཁུ་བ་ལྟ་བུ། གསལ་ལ་དྭངས་པ་ཏིལ་དམར་གྱི་མར་མེ་ལྟ་བུ། འཇམ་ལ་མཉེན་པ་པདྨའི་འདབ་མ་འདྲ་བ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་ནོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། ཨ་བ་དྷཱུ་ཏཱི། མ་ནིང་གི་རྩ། མུན་པའི་རྩ། དེའི་ནང་ནས་མུན་པ་དང་ཁུ་ཁྲག་དང་རླུང་འབྱུང་བས་ན་སྙིང་སྟོབས་རྡུལ་མུན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མུན་པའི་རྩ་དང་། སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་མ་ནིང་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་མ་ནིང་གི་རྩ་དང་། ཉི་ཟླ་སྒྲ་གཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྒྲ་གཅན་གྱི་རྩ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་རྡོའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཐིག་ལས་གསུངས། སྒྲ་གཅན་གྱི་རྩ། ཀུན་སྤྱངས་མ། ཀུན་འདར་མ། ཐ་མོའི་གཟུགས། ཤུ་མ་ན། ནང་གི་ཤིང་གཅིག ཚངས་པའི་དབྱུག་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། གཞན་ཡང་། ཙ་དབུ་མ་ལ་གནས་ཚོད་ཀྱི་ཙ་དབུ་མ་དང་། སྒོམ་དོན་གྱི་ཙ་དབུ་མ་གཉིས་ཡོད།

ཙ་དབུ་མ་སད་པ། ཙ་དབུ་མ་ཁ་ཕྱེ་བའི་དོན། དེ་སྐོར་ཞིབ་པ་རྡོའི་ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐིམ་ཡིག་ཟིན་བྲིས་དང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྡོའི་གསང་འདུས་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཙ་དབུ་མའི་ཡར་སྣ། ཙ་དབུ་མའི་ཡར་སྣེ་དང་འདྲ།

ཙ་དབུ་མའི་ཡར་སྣེ། 1 སྤྱི་བོའི་ཚངས་པའི་བུ་ག 2 ཡང་སྐབས་རེར་སྨིན་མཚམས་ལའང་བཤད་

འཇུག ངོ་ན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྩ་དབུ་མའི་ཡར་སྣེ་སྨིན་མཚམས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། གཞན་དུ་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་རྩ་དབུ་མ་ལས་གྱེས་ཏེ་དེའི་ཚན་པ་གཅིག་སྤྱི་བོའི་ཚངས་པའི་བུ་ག་དང་། དེའི་ཚན་པ་གཅིག་སྨིན་མཚམས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དེ། དཔེར་ན་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་སྤྱི་བོ་ནས་གསང་གནས་ཀྱི་སུམ་མདོའི་བར་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་གསུམ་དུ་གྱེས་ཏེ་ཚན་པ་གཉིས་རྐང་མཐིལ་གཉིས་དང་། ཚན་པ་གཅིག་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་ཡོད་པར་རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཐིག་ལས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །ཡང་ན། དེ་ནི་རྩ་དབུ་མ་ཚངས་བུག་ནས་སྨིན་མཚམས་སུ་ཁ་ཐོགས་ཏེ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པའོ། །རྩ་དབུ་མའི་ཡར་སྣ་ཞེས་འགྲེང་བུ་མེད་པར་བྱས་ཀྱང་འཐད།

རྩ་དབུ་མའི་མར་སྣེ། སྐྱེས་པའི་རྩ་དབུ་མའི་མར་སྣེ་ནི། ནོར་བུའམ་ཕོ་རྟགས་ཀྱི་རྩེ་ནས་ཡར་སོ་གང་ངམ། སོར་ཕྱེད་དང་དོའི་མཚམས་ན་ཡོད་དེ། རྗེའི་ཞལ་ཤེས་ཟིན་བྲིས་ལས། རྩ་དེའི་རྩེ་མོ་ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་ཀླུ་ཏྲིའི་ནང་ན་བཞུགས་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བུད་མེད་ཀྱི་རྩ་དབུ་མའི་མར་སྣེ་ནི། བྷ་རོག་གདོང་ངམ་པལ་སྐད་ལ་བྷ་ལེ་ཟེར་བ་དེའི་རྩེ་མོ་ན་ཡོད་པར་བཤད་དེ། རྗེའི་ཞལ་ཤེས་ཟིན་བྲིས་ལས། བྷ་རོག་གདོང་ཞེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་བྷ་ལེར་གྲགས་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དབུ་མའི་མར་སྣ་རྩ་འདིའི་དབུས་ནས་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སྐྱེས་པའི་ཀླུ་ཏྲིའམ་རྩ་དབུ་མ་སྒོམ་ཞིང་ཐུང་བར་གནས་པས་ནོར་བུ་ལས་ཕྱིར་འོང་བ་མི་སྲིད་ལ། བུད་མེད་ཀྱི་ཀླུ་ཏྲི་ཕྲ་ཞིང་རིང་བས་ཆགས་པ་ལྷག་པར་རྒྱས་པའི་ཚེ་བྷ་རོག་གདོང་ལས་ཕྱིར་ནར་ནས་འོང་ངོ་། །རྩ་དབུ་མའི་མར་སྣ་ཞེས་འགྲེང་བུ་མེད་ཀྱང་འཐད། སྤྱིར་བཏང་རྩ་དབུ་མའི་མར་སྣེ་འདོད་ཚུལ་ལ། གསང་གནས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། རྐང་མཐིལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། ཕོ་མོའི་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང་། གསང་འདུས་ཀྱི་སྐབས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཕོ་མོའི་རྟགས་ཀྱི་རྩེར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསང་གནས་ཞེས་པ་

ལྗེ་བའི་འོག་སོར་གསུམ་མམ་སོར་བཞིའི་མཚམས་ལ་ཟེར།

རྩྭ་མ་འབྲུགས་པ། རྩྭའི་རྩེ་མོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱན་ནས་བཞག་པ་ལ་ཟེར། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྩྭ་མ་འབྲུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩྭའི་ཁ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བལྟ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩ་མི་ཕྱེད་མ། མི་ཕྱེད་མ་དང་དོན་འདྲ། དེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩ་རྩེ། རྩ་བ་དང་རྩེ་མོའི་བསྡུས་ཚིག གཟུངས་འབུལ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས། སྲོག་ཤིང་རྒྱུ་ཙན་དན་དཀར་དམར་ཤུག་པ་སོགས། དབྱིབས་གྲུ་བཞི་འམ་ཟླུམ་པོ། །རིང་ཐུང་རྟེན་དང་འཚམས་པ་རྩ་རྩེ་མ་ལོག་པ་ལ་སྲོག་ཤིང་བརྟེན་པའི་སྲུགས་ཅི་མང་འབྲི་བའམ་དགྲི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩ་ཚྭ། ཤིང་ཐོག་ཀུ་ཤུ།

རྩ་ཞལ། དབུས་ཞལ། ཞལ་གྱི་གཙོ་བོ། སྒྲ་བཤད་ནི། རྩ་ནི་རྩ་བ་སྟེ་འདིར་གཙོ་བོའི་དོན་ཡིན་པས་ཞལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པའོ། །

རྩྭ་ཡི་མཆོག་མ། རྩྭའི་མཆོག་མ་དང་འདྲ།

རྩ་རོ་མ། <ར་ས་ན> རྩའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནི་ཁ་དོག་དམར་པོ། ལྟེ་བ་ཡན་དུ་རྩ་དབུ་མའི་གཡས་ན་གནས་ཀྱང་། ལྟེ་འོག་ནས་དབུ་མའི་གཡོན་དུ་འཁྱོགས་ཏེ་བཤང་བ་འཕེན་འཛིན་བྱེད་ལ་ཁྲག་གཙོ་བོར་འབབ་པའི་རྩ་ཞིག མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། རོ་མ། ར་ས་ན། འཛིན་པའི་རྩ། ངག་གི་རྩ། གཡས་ཀྱི་རྩ། ཐུད་མེད་ཀྱི་རྩ། ཉི་མའི་རྩ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩ། རྡུལ་གྱི་རྩ་རྣམས་སོ། །རོ་མ་ལ་ཐུད་མེད་ཀྱི་རྩ། ཉི་མའི་རྩ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩ། རྡུལ་གྱི་རྩ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཁྲག་གཙོ་བོར་འབབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པ་འདྲའོ། །ཞེས་རྗེའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དཔྱིད་ཐིག་ལས་གསུངས། རྩ་རོ་མ་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྩ་དེའི་ནང་ནས་ཁྲག་གཙོ་བོར་འབབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །རོ་མ་ཞེས་པ་ནི་རོ་བཅུད་དང་ལྡན་པའམ་ལྡན་མ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར། རྩ་གསུམ་འཁོར་ལོ་བཞིའམ་དྲུག་གསལ་བཏབ་ནས། དེ་ལ་གསལ་སྣང་འདོན་པ་རྩའི་རྣལ་འབྱོར། རླུང་བུམ་པ་ཅན་ནམ། ངག་དབེན་གྱི་སྐབས་ལྷ་བུར་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་སོགས་བསྒོམ་པ་རླུང་གི་རྣལ་འབྱོར། གདོང་དང་། མགྲིན་པ། སྙིང་ག ལྟེ་བ། གསང་གནས། ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བཅས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་ནས་བསྒོམ་པ་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །

རྩ་ལག <བརྡ> 1 གཉེན་དང་ཉེ་དུའི་མིང་། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། ལྷ་ཚངས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་ནི། སྲོག་ཆགས་བྱེ་བ་མང་པོ་དབུགས་ཕྱུང་མཛད་ནས་ནི། །གང་སྐད་མི་གསུང་འགྲོ་ལ་བཏང་སྙོམས་མཛད་པ་འདི། །འཇིག་རྟེན་རྩ་ལག་ཁྱོད་ལ་རིགས་པ་མ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་ལྟར་ཕན་ཚུན་དམ་པོར་འབྲེལ་བས་ན་རྩ་ལག་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་རྩ་ནི་རྩ་བ་སྟེ་མེས་པོའོ། །ལག་ནི་ཡན་ལག་སྟེ་དེའི་བུ་དང་བུ་མོ། ཡང་བུ་ལ་སོགས་པའོ། །ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། རྩ་ལག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མེས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 མགོན་སྐྱབས། ཁུ་ནུ་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། རྒྱབ་དཔུང་གཉེན་པ་རྩ་ལག་སྟེ་མགོན་སྐྱབས་ཞེས་གསུངས། 3 རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གཙོ་འཁོར།

རྩ་ལམ་སྦྱོང་བ། རྩ་ལམ་རྣག་ཁྲག་ཆུ་སེར་ནད་ཚང་ཚིང་ལྡན་ལྡིན་སོགས་ཀྱིས་འགགས་པ་སེལ་བའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག དེ་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། རང་གི་ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་རླུང་སེམས་བླ་མ་ཡི་དམ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་སྲན་མ་འབྲིང་པོའམ། ཡུངས་འབྲུ་ཙམ་སྙིང་གར་ཡོད་པ་དེས་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་ཆགས་ལུགས་སོགས་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་དང་ལྡན་པས་འོད་ཀྱི་གོང་བུར་འདྲིལ་ནས་དབུ་མའི་ནང་བརྒྱུད་དེ་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་སོང་། ལུས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བལྟ་རྟོག་དང་དཔྱད་པ

བྱས་པས་གསལ་བར་མཐོང་། ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་པའི་ཕྱིར་ཤར་གྱི་རྒྱ་འདབ་ཀྱི་སྙིོན་སྒྲུང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འཕེན་པ་དང་ལྡན་པས། དེའི་རྩེ་མོའི་བར་ཕྲི་ལི་ལི་འདྲིལ་ནས་རྩེ་མོར་སླེབས་པ་ན་ཙུང་ཟད་བསྡད། སླར་ཡང་དབུས་སུ་འོང་ནས་ངལ་བསོས། དེ་འདྲ་ཡང་ཡང་བྱས་པས་ཤར་གྱི་རྩ་ཆད་པ་མཐུད། ཡོ་བ་བསྲངས། ཞར་བ་བསལ། འཁུམ་པ་རེངས། རྣག་ཁྲག་ཆུ་སེར་ནད་ཚང་ཚིང་ལྡུན་ལྡིན་སོགས་འགགས་པ་བསལ། གྱོང་བ་མཉེན། ཁུམ་པ་ཐར་བཅད་ནས་ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་ལྟར་འཛིང་བར་བྱས་ཏེ་རྩ་འདབ་ནས་རླུང་ཅི་ལྟར་བསྒྱུ་འདོད་ཀྱང་ཆེགས་མེད་པར་བསྒྱུས་ཆོག་སྙམ་པ་བྱས། དེ་ལྟར་རྩ་འཁོར་སོ་གཉིས་ལ་འགྲོ་འོང་སོ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་སྒྲུངས། དེ་ནས་མགྲིན་པ། སྙིང་ག ལྟེ་བ། གསང་གནས། ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་ལའང་སྔར་ལྟར་སྒྲུངས། རྫོགས་རིམ་རྩལ་དུ་འདོན་ན་ཞག་གྲངས་མང་པོར་རྩའི་གསལ་སྣང་སྒྲུབ་སྟེ། དབུ་མའི་ཡར་སྣེ་ནས་རླུང་བུས་ན་རྩ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩེ་མོ་ནས་རླུང་སི་རི་རི་འབྱུང་བའི་ཚོད་ལྟ་བུ་དང་། རྩ་གནས་ཐམས་ཅད་བུ་ག་ཏ་རེ་གསལ་བར་མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་དོན་སྤྱི་ཡིད་ངོར་འཆར་ངེས་ཀྱི་བར་སྒྲུངས་ན་ལེགས་པར་གསུང་ངོ་། །

རྩ་ཤད། (གསང་སྔགས) ལུས་ཀྱི་རྩའི་ཉག་མ་རིང་པོ་ལ། རྩ་ཤད་ཟེར། དཔེར་ན་སྐྲའི་ཉག་མ་རིང་པོ་ལ། སྐྲ་ཤད་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །

རྩ་ཤད་པ། (གསང་སྔགས) ནཱ་རོ་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པར་ནཱ་རོ་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩ་ཤེའི་རྒྱ་འགྲེལ་གྲགས་ཅན་བརྒྱད། (དབུ་མ) ༡ ག་ལས་འཇིགས་མེད། (བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་འདི་རྩ་ཤེའི་རང་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་དེ་མིན་པར་གསུངས། འདིའི་དོགས་གཅོད་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༣༤བ༢ན་གསལ) ༢ དེ་བ་ཤརྨ། (ལྷའི་དགེ་སྦྱོང་ངམ་དགེ་བའི་ལྷ། སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གི་སློབ་མ་དེ་བ་ཤརྨས་ཚླ་གྲགས་འགོག་པར་བསམས་ནས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་

འཆར་བ་བརྩམས་པར་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཆོས་ཆོས་འབྱུང་ན་༡༨༠གསལ) ༣ གུ་ཎ་མ་ཏི། (ཡོན་ཏན་བློ་གྲོས) ༤ གུ་ཎ་ཤྲཱི། (ཡོན་ཏན་དཔལ) ༥ སྠི་ར་མ་ཏི། (བློ་གྲོས་བརྟན་པ) ༦ སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། ༧ ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ། (ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་དེ་བ་ཤརྨའི་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་སྣང་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་བཤད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་གསུངས) ༨ ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཚིག་གསལ་དང་བརྒྱད་དོ། །འགྲེལ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས། ག་ལས་འཇིགས་མེད། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ། ཚིག་གསལ་དང་བཞི་ལས་གཞན་རྣམས་བོད་དུ་མ་འགྱུར།

རྩ་བཤད། 1 རྩ་རྒྱུད་དང་། བཤད་རྒྱུད། 2 (འདུལ་བ) རྩ་བའི་མདོ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ། དེའི་འགྲེལ་པའི་མདོ་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །

རྩ་བཤད་ཀྱི་མདོ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ཕ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ནི་རྩ་བའི་མདོ། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི་བཤད་པ་སྟེ་དེའི་འགྲེལ་པའི་མདོ་གཉིས་སོ། །

རྩ་བཤད་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་གསུམ། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ཕ་མའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ནི་རྩ་བའི་མདོ། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི་བཤད་པ་སྟེ་དེའི་འགྲེལ་པའི་མདོ། དེ་གཉིས་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་ཙམ་འདྲ་ཡང་དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་མདོ་རྣམས་ནི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནོ། །

རྩ་སད་པ། (གསང་སྔགས) རྩ་ཁ་ཕྱེ་བའི་དོན་ཡིན། སྤྱིར་སད་པ་ནི་གཉིད་སད་པ་དང་། བརྟག་དཔྱད་དམ་ཚོད་ལྟ་བྱེད་པ། རྒྱས་པའི་དོན་བཅས་ལ་འཇུག་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །རྗེའི་ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐིམ་ཡིག་ལས། དེ་ལྟར་རྩ་དབུ་མ་སད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཐབས་སྙོམས་པར་ཞུགས་པས་ན་ཕྱག་རྒྱའི་རྩ་སད་པའི་རྐྱེན་དེས་ཐབས་ཀྱི་རྩ་ཨ་བ་དྷཱུ་ཏཱི་སད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་སད་ན་རོ་རྐྱང་གཉིས་ཁ་ཟུམ་པ་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩ་གསུམ་འཁོར་ལོ་བཞི། (གསང་སྔགས) རྩ་གསུམ་ནི། རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་མོ། འཁོར་ལོ་བཞི་

ནི། སྤྱི་བོ། མགྲིན་པ། སྙིང་ག ལྟེ་བ་བཅས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་འདབ་སོ་གཉིས། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད། ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་བཅས་སོ། །རྩ་གསུམ་འཁོར་ལོ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་འདི་རྫོགས་རིམ་སྤྱིའི་ལུགས་ཡིན།

རྩ་གསུམ་འཁོར་ལོ་དྲུག (གསང་སྔགས) རྩ་གསུམ་ནི། རྩ་རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ། འཁོར་ལོ་དྲུག་ནི། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་འདབ་སོ་གཉིས། མགྲིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག སྙིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད། ལྟེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི། གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ་སོ་གཉིས། ནོར་བུའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དང་དྲུག་གོ། རྩ་གསུམ་འཁོར་ལོ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག་འདི་གསང་འདུས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལུགས་ཡིན། རི་མོ་འདི་ཁོ་བོས་ སུག་བྲིས་སུ་བཀྱིས་པས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་ལྷུང་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་ན་བདག་གིས་ཉེས་སོ། །

རྩ་གསུམ་གྱི་ཡར་སྣེ་དང་མར་སྣེ། (གསང་སྔགས) རོ་རྐྱང་དབུ་མ་གསུམ་གྱི་ཡར་སྣེ་དང་མར་སྣེའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩྭ་ཨ་ཤ། (གསང་སྔགས) རྩྭ་དེ་ཐོས་ན་ར་ལུག་གིས་ཀྱང་རྡོ་ལ་མིག་རྫེས་འཇོག་ཐུབ་པར་བཤད། གུང་ཐང་པའི་རྫེའི་བསྟོད་འགྲེལ་ན་གསལ།

རྩ་ཨ་བ་རྡྷུ་ཏི་སད་པ། (གསང་སྔགས) རྩ་དབུ་མ་ཁ་ཕྱེ་བའི་དོན།

རྩང་། 1 འབྲུ། 2 ནས། 3 ཚུ་ གླུང་ཆེན་པོ། 4 ཕྱུ། 5 གཙོ་བོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བཤད། 6 ཡང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་མོར། ཚེར་མ། 7 ཤིང་སྐྱེར་པ་ཕྲ་མོར་བཤགས་ནས་གཏོར་མའི་མཐའ་སྐོར་དུ་ཁྲམ་ལྟ་བུར་བཙུགས་པའི་ཐུར་མ་རྣམས་ཀྱི་མིང་། 8 རྟེ། 9 ཚང་། བཅས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

རྩང་ནན། (འདུལ་བ) རྩངས་ནན་དང་འབྲ། རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་པོ་ཤོག་གྲངས་༣༧ནང་། རྩང་ནན་ཡམ་གསུམ་དང་རན་ཁུར་གཅིག (དེའི་དོན་ནི) ཆང་བྲེ་གསུམ་དང་རྩྭ་ཁུར་གཅིག་

ཅེས་གསལ། "རྒྱང་ནན" དང་འོག་གི "རྒྱངས་ནན" གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དང་ཡི་གེ་དག་མིན་བཅས་ལ་དཔྱད།

རྒྱངས། (འདུལ་བ) ཤིང་ཐྲ་སྦྲོམ་རན་པ་སྲིད་དུ་འདོམ་དོ་པ་མང་པོ་ཕྲེང་དུ་བསྒྲིགས་པ་ལྷུགས་རིའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བཙུགས་པ་ནི་རྒྱངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་མཆོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གསུངས། རྒྱངས་ནི་ཕ་རོལ་པོའི་དགྲའི་གནོད་པ་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པར་སེམས།

རྒྱངས་ནན། (འདུལ་བ) རབ་བྱུང་གི་བཀུར་བའི་བྱེ་བྲག་ཅིག འདུལ་བ་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རྒྱངས་ནན་གསོལ་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྒྱངས་པའི་སླུང་། (གསང་སྔགས) ཡན་ལག་གི་རླུང་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། སྣ་ལ་གནས་ཤིང་བྱེད་ལས་དྲི་འཛིན་པ་དང་ཁྲོ་བ་དང་འཁྲུགས་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རླུང་ཞིག ཕྲ་བཤད་ནི། རླུང་དེ་གློ་བ་རྒྱངས་པ་སྐལ་རལ་གྱི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས།

རྒྱབ་ཀྲོལ། (འདུལ་བ) འཐབ་ཀྲོལ།

རྒྱབ་ཀྲོལ་ཅན། (འདུལ་བ) འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་དང་དོན་གཅིག རང་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས་ཙབ་ཀྲོལ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བུད་མེད་མ་རུངས་མའོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གླེང་གཞི་ལས་ཀྱང་བུད་མེད་གཞན་དེ་མཐོང་བ་ནི་མ་རུངས་པ་ཁྲོ་བ་རྩུབ་པོ་སྨྲ་བ། ཞེས་གསུངས་སོ། །མཆོ་ཊཱི་ཀ་སྨད་ཆ་དང་བུད་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་མའི་རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཀྱང་གོང་བཞིན་བཤད་དོ། །

རྒྱབ་རྟལ། 1 (འདུལ་བ) དུག་སློག་རལ་ནས་རྒྱབ་རྟལ་དུ་སོང་བ་ལྟར་བཙུན་ཚུགས་ཉམས་ནས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཚིག་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཟེར་རོ། །ཕལ་སྐད་དུ་འཐུལ་བཤད་ཅེས་པ་དེའོ། །དབྱིན་ཇིས་ flirt ཟེར་བ་དང་ཕྱོགས་ཙམ་འདྲའོ། །ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་འདུལ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཀྱང་། རྒྱབ་རྟལ་ནི་བཙུན་བུ་ཉམས་ཤིང་འཁྲིག་པ་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་གཞོལ་ལ་ངོ་ཚ་མེད་པར་ཞུགས་ཤིང་ཟེ་ལངས་པར་གྱུར་ནས་མགོ་འདར་བ་དང་ཚིགས་འགྱུལ་བ་དང་

ཚིག་འབྲེལ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་སོ་ཞེས་སོ། །བཙུན་བུ་ཉམས་པ་ནི་ཁྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བག་ཤོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། རྩབ་ཧྲལ་ནི་འདོད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྐད་གསང་མཐོ་ལ་མི་གསལ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཊཱི་ཀ་ལས། གཞོགས་སྟེགས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི་ཐོ་འཚམས་པའོ། །འཕྱར་གཡེང་གི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྩེ་བའོ། །རྩབ་ཧྲལ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་ཙ་ཅོ་འདོན་པའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མཚོ་ཊཱི་ཀ་སོགས་སུ་ཙབ་ཧྲལ་ཞེས་སྨྲང་། 2 རྙིང་ཧྲུལ། རྙིང་རྡུལ། རྙིང་རལ། ཧྲུལ་པོ། རལ་པོ། དཔེར་ན་གྱོན་པ་རྩབ་ཧྲལ། དུག་སློག་རྩབ་ཧྲལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩམ་བསོད། རྩམ་པའི་བསོད་སྙོམས། ཚིག་འདི་ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ།

རྩྭའི་ཚག་པ། རྩྭའི་ཕུང་པོ། རྩྭའི་ཚུན་པོ། རྩྭའི་ཁྲིས་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ།

རྩྭའི་མཆོག་མ། རྩྭའི་རྩེ་མོ། རྩྭའི་ཐོག་མཐའ་རྩེ་མོའི་དོན། འདི་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་མཆོག་གི་སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་བདུན་གསུངས་པའི་ "རྩེ་མོ" ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །རྒྱས་པར་ "མཆོག" ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩྭའི་ཁྲིས་པོ། (འདུལ་བ) རྩྭའི་ཚག་པ་དང་འདྲ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་སྣང་།

རྩལ། 1 ནུས་པའམ་སྟོབས་ཀྱི་དོན། 2 བཙུག་པའམ་འཇུག་པའི་དོན། ཏུན་ཧོང་གི་ཡིག་རྙིང་ལས། ཟགས (ཟངས) ཁ་སྦྱར་གྱི་ནང་དུ་རྩལ་ཏེ་ཚུར་བསྐུར་བ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩལ་དུ་འདོན། རྩལ་དུ་བཏོན་དོན་འདྲ།

རྩལ་དུ་བཏོན། ནུས་པ་འདོན་པ། (དེ་ཡང་རྩལ་ནི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བྱ་བ་གང་ཞིག་ནུས་པ་བཏོན་ནས་བྱེད་པ་ལ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཟེར) གཙོ་འདོན་བྱེད་པ། གལ་འགངས་ཆེན་པོར་བརྩིས་པ་དང་དམིགས་སུ་བཀར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། སྒྱུ་ལུས་རྩལ་དུ་བཏོན་ལྟ་བུ། ཡང་དཔེ་གཞན་ལ་རྩལ་ཏུ་བཏོན་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་མོད། དེ་ནི་ད་དྲག་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་དོན་ལ་གཉིས་ཀ་འཐད་པར་སེམས་སོ། །

རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས། ཞུས་པ་བཏོན་ནས། དམིགས་སུ་བཀར་ནས། དཔེར་ན་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རྒྱལ་བ། (བརྡ་རྙིང་) 1 བཙུག་པའམ་འཇུག་པའི་དོན། ཏུན་ཧོང་གི་ཡིག་རྙིང་ལས། ཟགས (ཟངས) ཁ་སྒྲ་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱལ་ཏེ་ཆུར་བསྐྱར་བ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 བཀྱིན་པའི་དོན་དུ། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་། རྩོལ་བ་ལ་གཟིགས།

རྒྱལ་བཤད། རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པ།

རྩེ། 1 ཁ་དོག 2 སྙིང་པོ། 3 བཙུད། 4 སྨན་ལའང་འཇུག་པར་བཤད།

རྩེ་རྐྱང་། རྩེ་བོ་རྐྱང་པ་ཞེས་པའི་ཕྱུགས་མ་བཟོ་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པར་སྣང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། བློ་ཆུང་མང་དུ་འདུས་ན་ཡང་། །བྱ་བ་ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་མི་ནུས། །རྩེ་རྐྱང་མང་དུ་བསྡམས་ན་ཡང་། །ཁང་པའི་གདུང་མ་བཟོད་པར་དཀའ། །ཞེས་གསུངས།

རྩེ་བཙུད། 1 སྔར་རྩེ། 2 བཙུད་ཀྱི་དྭངས་མ། 3 མར།

རྩེ་བོ་རྐྱང་པ། རྩེ་རྐྱང་ལ་གཟིགས།

རྩེ་དྲག་པོ། རིག་བྱ་རྩུབ་པའི་རྫས་བ་རྩ་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་དོ། །

རྩེ་མ་གི། (གསོ་རིག) རྩེ་མ་སྐྱི་དང་འདྲ།

རྩེ་མ་སྐྱི། (གསོ་རིག) 1 སླ་རྩེའི་མིང་། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སོགས་སུ་རྩེ་མ་སྐྱི་ཞེས་བྲིས། གཞན་དུ་རྩེ་མ་གི་ཞེས་ཀྱང་བྲིས་སྣང་། སྨན་གཞུང་ལས། སླ་རྩེ་ལ་མ་གི་ཏ་ཞེས་འབྱུང་བས་ཕལ་ཆེར་གྱིས་རྩེ་མ་གི་ཏ་སླ་རྩེ་ཡིན་ཟེར། སྨན་གཞུང་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་ལས་སླ་རྩེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། ཤྲི་ག་མ། ཟེར་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྙམ། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ཀཽ་ཤི་ཀ་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་''འདི་འཛིན་པ་དང་འཆང་བ་དང་ཀློག་པ་དང་ཀུན་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དང་རབ་ཏུ་འདོན་པ་དང་སྟོན་པ་དང་ཉེ་བར་སྟོན་པ་དང་ལུང་འབོགས་པ་དང་ཁ་ཏོན་དུ་བྱེད་པ་

དེ་ཆེ་འདི་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །གཽ་ཤི་ཀ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྩི་མ་སྙི་ཞེས་བྱ་བ་དུག་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡོད་དེ་དེར་སྐྱེ་བོ་སྦྲུལ་གདུག་པ་བཀྲེས་ཤིང་ཟས་འདོད་དེ་ཟས་ཚོལ་བ་ཞིག་གིས་སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པ་འགའ་ཞིག་མཐོང་སྟེ་སྐྱེ་བོ་སྦྲུལ་གདུག་པ་དེས་ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་བཟའ་བར་འདོད་ནས་སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པ་དེའི་དྲིའི་ཕྱོགས་སུ་འབྲང་ཞིང་བསྙགས་པ་དག་དེ་ནས་སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པ་དེ་རྩི་མ་སྙི་གང་ན་ཡོད་པ་དེར་སོང་ནས་ཕྱིན་ཏེ་འདུག་པ་དང་དེ་ནས་སྦྲུལ་དེ་རྩི་དེའི་དྲི་ཙམ་གྱིས་ཕྱིར་ལྡོག་གོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྦྲུལ་གྱི་གདུག་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དེ་ནི་རྩི་དེའི་སྨན་གྱི་ཡོན་ཏམ་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ་རྩི་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མཐུ་ཆེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། རྩི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཨུ་ཤ་ནི་བྱུས་པའོ། །དེ་འཛིན་པ་ནི་བྱུས་བ་འཛིན་པ་སྟེ་རྩི་མ་གིའོ། །ཞེས་གསུངས།
2 རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ན་སྦྲུལ་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་སྡོ་ལྷུམ་དྲི་ཤིན་ཏུ་ངན་པ་རིང་ཐུང་ཁྲུ་གང་མ་ལོངས་ཙམ་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ཡིན་ཡང་སྲིད། སེ་རར་དུག་སྦྲུལ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ཁོ་བོས་ཀྱང་སྡོ་ལྷུམ་དེ་ཉོས་ཏེ་ཆལ་ཤིང་ནང་བཙུགས་ཤིང་། ཉིན་ཞིག་དུག་སྦྲུལ་ཞིག་གིས་སྦལ་པ་ཞིག་ཟོས་ཏེ་རྡོ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་སོང་། ངེད་ཅག་གིས་རྩེ་མཚར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྡོ་ལྷུམ་དེ་དུག་སྦྲུལ་གྱི་སྣར་སུབ་སུབ་བྱས་པས་ཁོ་བཟི་སྟེ་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་སྦལ་པ་དེ་ཡར་བསྐྱུགས་སོང་། ཕལ་ཆེར་སྡོ་ལྷུམ་དེ་ཡིན་ཤས་ཆེ། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་བློ་སྦྱོང་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་བརྡ་བཀྲོལ་ལས་ཀྱང་། ཡང་རྩང་དང་སྟག་ཟེར་བའི་སྡོ་སྨན་མ་གི་ཏ་སྐྱེས་སར་དུག་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྦྲུལ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། མཆུ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩི་ཡོད་དེ། དེ་འཆང་ན་དྲི་ཚོར་བ་ཙམ་གྱིས་སྦྲུལ་ཐམས་ཅད་འབྱེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྩི་མ་གི་ནི་དེ་འདྲའི་རྩི་སྨན་ཞིག་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩིག་པའི་དྲུང་། རྩིག་པའི་རྩ་བའམ་ཉེ་འགྲམ།
རྩིག་པའི་བྲུ་གུ། རྩིག་པའི་སེར་ག

རྩིད་རྩིད། བཅིར་བཅིར། བེའུ་བུམ་སྔོན་པོའི་མིང་བརྡ་གོ་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བཤད་པ་སོམ་ཉིའི་མུན་སེལ་ལས་བཤད། བེའུ་འགྲེལ་ལས། རྒྱས་མོས་བུ་ཁོ་ན་རེ་སྡུག་ཟེར་ནས་མཆི་མ་རྩིད་རྩིད་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྩིས་ཟིན་པ། ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པ། ཤུགས་ཀྱིས་ཟིན་པ། དཔེར་ན་བུ་སྡུག་པ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་གྱིས་མནར་བའི་མ་དེ་གཞན་དང་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་བློ་ཅི་སྐྱེས་ཀྱང་མྱ་ངན་གྱི་ཤུགས་དེས་མ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ལ། རྩིས་ཟིན་པའམ་ཤུགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེས་ན་ལྟ་བས་ཟིན་པའི་སྤྱོད་པ་དང་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ནི། དཔེར་ན། བུ་སྡུག་པ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་གྱིས་མནར་བའི་མ་དེ་གཞན་དང་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་བློ་ཅི་སྐྱེས་ཀྱང་མྱ་ངན་གྱི་ཤུགས་དེས་མ་བཏང་ཡང་བློ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་གྱི་བློ་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཤུགས་དྲག་ན་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་ཕྱག་དང་སྐོར་བ་དང་བཟླས་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚེ་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་བློ་དེ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྩེའམ་ཤུགས་དང་ལྡན་པར་འཇུག་པ་མི་འགལ་ལ། ཐུན་འགོ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཤུགས་དྲག་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བཞག་པའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་རྩིས་ཟིན་པ་མི་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དེ་འདྲ་བ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཡི། གཏོང་བའི་སེམས་པ་གཏན་མེད་པ་ལ་སྦྱིན་པ་མི་བཏུབ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྩིས་ལ་མཁས་པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ། རྩང་ཚུང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། ཕུག་པ་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང་གསུམ་མོ། །འདི་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་ཞར་སླེང་འགྲེལ་པར་སྣང་།

རྩེ་གཅིག་གི་རྣལ་འབྱོར། (བཀའ་བརྒྱུད) ཕྱག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཡ་གྱལ། རང་སེམས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་མ་གཡེངས་པའི་དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་པས་སམ། གནས་འགྱུ་འདྲེས་པའི་

རིག་པ་རྩེ་གཅིག་པས་ན་རྩེ་གཅིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། མ་གོམས་པ་དང་། གོམས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཚུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད།

རྩེ་ཐན། དབུ་རྒྱན། ཐོག་ཞུ།

རྩེ་གཞིལ། མགོ་གནོན་པའམ་ཤུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བཤད།

རྩེག་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) 1 གཅིག་ཐོག་གཅིག་འཛོག་པའི་དོན། དོ་པོ་རྩེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། རྩེག་པ། བརྩེགས་པ། བརྩེག་པ། རྩེགས། 2 འཛེམ་པ། གཙིགས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། བརྩི་བ། རྩི་བ། བརྩིས་པ། དངུལ་ལ་མ་བརྩེགས་པར་དངོས་ཆས་སྤུས་དག་ཉོ་དགོས་ལྟ་བུ། ཕལ་སྐད་དུ་དངུལ་ལ་མ་རྩག། དངུལ་ལ་རྩག་རྩག་མ་བྱེད་ཟེར་བ་དེའོ། །ལམ་རིམ་མཆན་བཞི་སྒྲུགས་༼ གཔ ༽༣བ༣ལས། སློབ་མ་ལ་སྦྱིངས་པ་ལས། (ཐེག་མི་ཐེག་ཅེས) ཁུར་ལ་མི་རྩེག་(པའམ་མི་རྩེག་པར) ས་ཡིས་འཇིག་རྟེན་འདེགས་པ་གང་ཡིན་དེ། །རང་དོན་འགའ་མེད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩེའུ་ཚུང་། རྩ་ཐྲ་མོའམ། རྩ་ལམ་ཕྲ་མོ།

རྩོད་དུས། <ཀ་ལི་ཡུག> རྩོད་དུས། རྩོད་ལྡན་དུས། སྙིགས་དུས། སྙིགས་མའི་དུས། སྙིགས་མ་ལྔའི་དུས་རྣམས་དོན་འདྲའོ། །རྩོད་ལྡན་དུས་ལ་གཟིགས།

རྩོད་ལྡན་དུས། <ཀ་ལི་ཡུ་གཾ> མ་ཧཱ་བྷཱ་ར་ཏའི་གཏམ་རྒྱུད (Mahābhārata महाभारत) ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ཀུ་རུའི་ཡུལ་གྱི་གཡུལ་འཐབ་ (कुरुक्षेतर् युद्ध Kurukshetra War ཀུ་རུཀྵེ་ཏྲ། ཡུདྡྷ) བྱུང་བ་ནས་བཟུང་། རྩོད་དུས་འགོ་ཚུགས་སོ། །འདི་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་ "ཀ་ལི་ཡུག" ཟེར། དམག་འཐབ་དེ་ཡང་ "ཀཽ་ར་ཝ" (कौरव) འམ་དམག་བརྒྱ་པའི་བུ་དང་། "པཱཎ་ཌ་ཝ" (पाण्डव) འམ་སྐྱ་སེང་བུ་ལྔ་སྟེ། བུ་སྤུན་ཐན་གཉེན་གྱི་བུ་ཕྲུག་cousinsཀྱི་དབང་རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཁ་མ་འཆམས་པར་རྩོད་པ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོད་ལྡན་གྱི་དུས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རྩོད་ལྡན་ལ་༤༣༢༠༠༠བཞི་འབུམ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་དུས་འཁོར་ལས་གསུངས། ཞེས་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས་གསུངས་མོད། འདི་ནི་

ཧེརྡྷའི་གཞུང་ལུགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཐ་སྙད་དེ་རང་ནང་པས་ཚུར་བླངས་པའོ། །ཀུ་རུའི་ཡུལ་ (ཀུ་རུཀྵེ་ཏྲ) ཞེས་པ་ནི། དེང་སང་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་ "ཧ་རི་ཡཱ་ཎ" हरियाणा Haryana ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་རྩོད་དུས་ནི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་མ་བྱོན་གོང་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་སྔོན་རོལ་ནས་བྱུང་ངོ་། །རྩོད་ལྡན་དུས། རྩོད་དུས། སྙིགས་དུས། སྙིགས་མའི་དུས། སྙིགས་མ་ལྔའི་དུས། སྙིགས་མ་ལྔ་བདོའི་དུས་རྣམས་དོན་འདྲའོ། །

རྩོད་པ་བཟློག་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། རྩོད་བཟློག་ལ་གཟིགས།

རྩོད་པའི་རིག་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྩོད་བཟློག འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་༼ ཙ་པར ༽བཞུགས། རྩོད་པ་བཟློག་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཛྙཱ་ན་གརྦྷ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་ལས། སླད་ཀྱི་ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཛ་ཡ་ཨཱ་ནནྡ་དང་ལོ་ཙཱ་བ་ཁུ་མདོ་སྡེ་དཔལ་གྱིས་བཅོས་པའོ། །

རྩོམ་པ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) རྩོམ་པ་ནི་ད་ལྟ་བ། བརྩམས་པ་ནི་འདས་པ། བརྩམ་ནི་མ་འོངས་པ། རྩོམས་ནི་སྐུལ་ཚིག 1 རང་གི་བློ་ངོར་ཡོད་པ་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ནས་སྒྲིག་པའི་དོན། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ལྟ་བུ། 2 (མིང་ཚིག) རྩོམ་པའི་མིང་ཙམ། དཔེར་ན་རྩོམ་པ་ལེགས་པོ་འདུག་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། མཁས་དབང་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས། འཆད་པ་སྐལ་བཟང་ཐོས་པའི་བང་མཛོད་འཛིན། །རྩོད་པ་ཐྲ་ཞིབ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཡངས། ། "རྩོམ་པ" དབྱངས་ཅན་པི་ཝང་འཛེབས་ཤིང་སྟན། །མཁས་པའི་བྱ་བ་རྣམ་གསུམ་ཨ་ཧོ་རྨད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 ལས་ལ་འཇུག་པ། འཇུག་པ། འཛུགས་པའམ། འགོ་འཛུགས་པའི་དོན། ལས་ལ་འཇུག་པའི་དཔེར་བརྗོད་ནི། བྱ་བ་རྩོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འཇུག་པའི་དཔེ་ནི། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འཛུགས་པའི་དཔེ་ནི། འགོ་རྩོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 གྲབས་

བྱེད་པའམ། ཆས་པའི་དོན། འགྲོས་པར་རྩོམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོལ་བ། 1 འབད་པ། བརྩོན་འགྲུས། 2 (འདུལ་བ) མཉེད་པ་དང་འཕུར་འཕུར་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣ན༥ལས། རྩོལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རེག་པའི་བྱ་བ་འདྲུད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩོལ་བ། 1 (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) འབད་པ། འབད་བརྩོན་བྱེད་པ། འགྲུས་པ། བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་པ། དཔེར་ན་ལས་དོན་ལ་རྩོལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྩོལ་བ། བརྩལ་བ། བརྩལ་བ། རྩོལ། 2 (མིང་ཚིག) འབད་པ། བརྩོན་འགྲུས། སྟུག་རྡུས། སྙིང་རྡུས། དཔེར་ན་རྩོལ་བ་བྱ་དགོས་ཞེས་དང་། རྩོལ་བ་ཤུགས་དྲག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །3 (འདུལ་བ) (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག) མཉེད་པ་དང་འཕུར་འཕུར་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༣ན༥ལས། རྩོལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རེག་པའི་བྱ་བ་འདྲུད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། 4 མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་དོན་ཡིན། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཙུ་བ ༽༢༩༣ན༥ལས། རྩོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་ཚངས་པར་ (མ་དཔེར། མི་ཚངས་པར་མི་སྤྱོད་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་། མི་ཡིག་ལྷག་པའི་ཡིག་ནོར་དུ་ངེས་སོ) སྤྱོད་པའོ། །

རྩོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ཐ་མའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་གནས་དགུ་པ་ལ་ནི་བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་བར་ཡང་མི་ཆད་ཅིང་རྩོལ་བ་ཡང་རྒྱུན་པར་བསྟེན་མི་དགོས་པས། རྩོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཅེས་བྱའོ། །

སྩོགས། (བརྡ་རྙིང) སོགས།

བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ། (འདུལ་བ) སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་ལས། བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་འཇུག་པར་བྱ། །འདམ་བུའི་ཁྱིམ་ན་གླང་ཆེན་བཞིན། །འཆི་བདག་སྡེ་ནི་གཞོམ་པར་བྱ། །གང་ཞིག་རབ་ཏུ་བག་ཡོད་པར། །ཆོས་འདུལ་འདི་ལ་སྤྱོད་

འགྱུར་བ། །སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་རབ་སྤངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། །གོང་གི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པོའི་ཚིག་དོན་ནི། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་ལས། བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་འཇུག་པར་བྱ། །འདམ་བུའི་ཁྱིམ་ལ་གླང་ཆེན་བཞིན། །འཆི་བདག་སྡེ་ནི་གཞོམ་པར་བྱ། །གང་ཞིག་རབ་ཏུ་བག་ཡོད་པར། །ཆོས་འདུལ་འདི་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་བ། །སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་རབ་སྤངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྩོན་པར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དགོན་པ་ལ་སོགས་པ་དབེན་པར་སོང་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པ་བཞི་བསྟན་པ་ལའོ། །འཇུག་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགོ་དང་གོས་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟར་མངོན་པར་བརྩོན་པར་གྱིས་ཤིག་པའོ། །འདམ་བུའི་ཁྱིམ་ལ་གླང་ཆེན་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཆི་བདག་སྡེ་ནི་གཞོམ་པར་བྱ། ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། འདམ་བུའི་ཁྱིམ་གླང་པོ་ཆེས་གཞོམ་པ་བཞིན་དུའོ། །འཆི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཆི་བའོ། །སྡེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་ཏོ། །གཞོམ་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞིག་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའོ། །ཕན་ཡོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་ཞིག་རབ་ཏུ་བག་ཡོད་པར། །ཆོས་འདུལ་འདི་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་བ། །སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་རབ་སྤངས་ནས། །སྡུག་བསྔལ་ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རབ་ཏུ་བག་ཡོད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་བག་མེད་པ་སྤངས་པས་སོ། །ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའོ། །འདུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་སྙོམ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །སྤྱོད་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བའོ། །སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་འཁོར་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་འཁོར་བ་སྟེ། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། སྐྱེ་འདི་དོན་མེད་གང་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་ན་ཤི་དང་། །ན་དང་སྡུག་བསྔལ་བསད་དང་བཅིང་ལ་སོགས་པའི་དགྲ་དག་ཡོད། །གལ་ཏེ་

འཇིགས་མང་སྐྱེ་བ་མེད་ལ་དོན་མེད་དེ་མི་འབྱུང་། །ཤིང་སྐྱེས་མེད་ན་ནགས་མེ་རླུང་གིས་སྐྱེ་ལ་བར་མི་འགྱུར་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་སྐྱེ་བའི་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་དག་ཏུ་འཁོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་སྤངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་དུ་སྤངས་ནས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཐ་མར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༨༩ན༡ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །དོགས་གཅོད། གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ། བརྟམ་པར་བྱ་ཞིང་འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་འབྱུང་ལ། གཞན་དུ། བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་དབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་འབྱུང་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽དང་། ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཛ་པ ༽༡༩༣ ན༡། སོ་ཐར་གྱི་མདོ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་གཞུང་འགྲེལ་བཅས་ལས། འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་གསལ་ལ། ཡང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཛ ༽༡༡༥ན༢ དང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་པ་སྣང་ཆ་༼ ཡུ ༽༣༨༩ན༢བཅས་ལས། བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་དབྱུང་བར་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ལུགས་དེ་གཉིས་ལས་གང་འཐད་ཅེ་ན། གཉིས་ཀ་འཐད་ཀྱང་། འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་པ་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་ཞེས་པའི་དོན་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྱུང་བ་ནི། འཐོབ་པ་དང་སྐྱེ་བ་དང་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། འབྱུང་བ་ད་ལྟ། བྱུང་བ་འདས་པ། འབྱུང་མ་འོངས། དབྱུང་བ་ནི། འདོན་པའི་དོན། འབྱིན་པ་ད་ལྟ། ཕྱུང་བ་འདས། དབྱུང་བ་མ་འོངས། ཕྱུང་ནི་སྐུལ་ཚིག་གོ །གོང་ཚིགས་བཅད་གཉིས་པོ་དེ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ང་པ ༽དང་། འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་སྟོད་ཆ་༼ ཐ ༽༡༥ན༢དང་། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་སོགས་ན་གསལ་ལོ། །

བརྩམས་ཆོས། རྫོམ་པ་པོ་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་གིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས།

བརྒྱམས་ལྟང་གི་ཉེས་བྱས། (འདུལ་བ) བརྒྱམས་ལྟང་གི་ཉེས་པའི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྣན་བཞི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གནས་དེ་ཉིད་དུ་བཟའ་བའི་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་བྱས་ནས་ཐོས་མ་ཟིན་པའི་བར་སྐབས་སུ་ལངས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ཉེས་བྱས་སོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལྟར་རོ། །འདི་སྤྱངས་པ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ཞར་བྱུང་ཡིན།

བརྒྱལ་བ། (བྱེ་འབྲེལ་ལས་ཚིག) 1 རྒྱལ་གྱི་འདས་མ་འོངས་ཏེ། འབད་པ་བྱས་པའམ་བྱ་བ། བརྩོན་འགྲུས་བྱས་པའམ་བྱ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། རྒྱལ་བ། བརྒྱལ་བ། བརྒྱལ་བ། རྒྱལ། 2 (འདུལ་བ) (བྱེ་འབྲེལ་ལས་ཚིག) ནྲུད་པའམ་མཉེས་པའམ་མཉེ་བ་འཕུར་འཕུར་བཏང་བའམ་གཏང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན། འབྱིན་པའི་ལྷག་མའི་ཐད་དུ། རེག་ཙིང་བརྒྱལ་བས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༼ཏན༽ལས། རྒྱལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རེག་པའི་བྱ་བ་འདྲུད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱལ་བ་ལ་གཟིགས། 3 (འདུལ་བ) མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་དོན་ལའང་འཇུག ཞིབ་པར་གོང་དུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཐ་མར་གཟིགས།

བརྩེ་བ། 1 སྙིང་ཉེ་བའི་མིང་། 2 སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་བློ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་བརྩེ་བ་སོ་བརྩེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མི་བཟོད་པའི་ཚོར་སྣང་སྐྱེས་པ་ལ་བརྩེ་བ་ཟེར། ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་དམ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་ཡང་ཡང་གསུང་བ་དྲན།

བརྩེགས། བརྩེགས་པ་དང་འདྲ།

བརྩེགས་པ། (འདས་པ) 1 གཅིག་ཐོག་གཅིག་བཞག་པ། 2 (བརྡ་སྤྲོད) མིང་གཞིའི་ཡི་གེའི་སྟེང་དུ་བརྩེག་རྒྱུའི་ཡི་གེ ར་མགོ ལ་མགོ ས་མགོ་བཅས་སོ། །དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་སུམ་རྟགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། དབྱངས་ཡིག་བཞི་དང་བརྩེགས་པ་དང་། །ཡ་དང་ར་ཡི་འདོགས་ཅན་ལ། །མཐའ་རྟེན་འ་ཡིག་སྣང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །

བརྩོན་འགྲུས། དམིགས་པ་དགེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་དེ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་

པོ། དབྱེ་བ་ལ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཅན་
དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དང་གསུམ་མོ། །

བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས། རྣམ་རྟོག་དང་ཉེ་ཉོན་བྱུང་བ་ཕྲ་མོ་ཡང་རྩོལ་བས་སྤོང་བས་དང་དུ་མི་ལེན་
ཞིང་། དེ་ལྟར་བྱས་པས་བྱིང་རྒོད་ལ་སོགས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བར་དུ་གཅོད་པར་མི་
ནུས་པར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འགྲུབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་
ལ་ཟེར། སྟོབས་དྲུག་གི་ལྔ་པའོ། །འདིས་སེམས་གནས་བདུན་པ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་
དང་བརྒྱད་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་གཉིས་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །

བརྩོན་འགྲུས་རྣམ་པ་གསུམ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་
ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས་དང་གསུམ་མོ། །

བརྩོལ་བའི་ཆ་སྙྲད། རྩོལ་བ་གང་གི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བརྩལ་བའི་ཆ་སྙྲད་ཡིན་ཏེ། ཛ་ལ་སོགས་
པ་ལྟ་བུའོ། །

བསྒྲུགས། (བརྟ་སྙིང) བསགས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་༼ཏུ༽༢༨ན༩ལས།
གསོན་པ་ནི་ཆེ་སྟེ་དེས་ན་གང་སྤྱོད་པ་དེ་ནོར་བསྒྲུགས་པ་དང་གང་དུ་སྤྱོད་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །

༼ཚ༽

ཚ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟོད་གྲྭའི་སྐབས་ "ཚ" ཞེས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཤོར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཤོར་བར་ངོ་ཚ་ཞེས་པའམ། ཡང་ཙྭ་ངོ་ལྷ་བུའི་དངོས་འགལ་གྱི་ཁུར་ཆེན་བསྐུར་བས་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར། བུད་དང་འབུད་ཅེས་འབྱུང་བ་ཡང་ "ཚ" ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག

ཙྭ། ཟས་ཀྱི་བྲོ་བ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་རྫས་ཤིག ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས། ཙྭ་ཞེས་ཚིག་གྲོགས་མེད་པའི་རྐྱང་པ་ལ་སྐད་འདོགས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་ཚ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་གྲོགས་སྦྲ་ར་ན་མེད་པར་ཕྱུག་ལེན་མཛད་ལ། འོན་ཀྱང་ལན་ཙྭ་ལ་ཡོད་པ་མང་ངོ༎ ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚ་གམ་གམ་པ། ཚེར་མ་ཟུག་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་བ་སྐྱོང་ཚུལ་ཞིག རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས། གླད་པ་ཚ་གམ་གམ་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཚ་ཁམ་ཁམ། ཚ་གམ་གམ་པ་དང་འདྲ། དེབ་སྔོན་དུ་རོ་སྟོད་ཚ་ཁམ་ཁམ་ཞེས་གསལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཚ་སོབ་སོབ་ཅེས་གསལ།

ཚ་ཁོ་དབོན་ངག་དབང་གྲགས་པ། ཚ་ཁོ་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཡང་ཟེར། ཁམས་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཚ་ཁོ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སློབ་སྙན་ཀྱི་ངག་དབང་གྲགས་པ་ཞེས་པ་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་གདམས་ཡུལ་དང་། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོར་འཇིགས་བྱེད་དཔའ་བོ་གཅིག་པའི་མངོན་རྟོགས་མཛད་པར་སྐུལ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་འཕྲིན་ལས་ཆེ་ཞིང་དགོན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལྔ་བཏབ། དེ་དག་ཏུ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དང་འདུལ་བའི་བསླབ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་འཛུགས་པར་མཛད། འགའ་ཞིག་གིས་

དགོན་པའི་གྲངས་འདི་ལས་མང་བ་ཡང་བཏབ་པར་བཤད་ལ། ད་ལྟ་རྒྱལ་རོང་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ད་ཆང་དགོན་པ་ཞེས་པ་འདི་དགོན་པ་བཏབ་རྒྱུའི་གྲངས་ཚང་བའི་མཐའ་མ་དེ་ལ་ད་ཚང་ཞེས་འདོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རྒྱུན་ལ་ཡོད་པར་གྲགས། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་སོགས་ལ་གཞི་བཅོལ།

ཚ་གི་ཚི་གི། ཚབ་ཚུབ་དང་བྲེལ་བ། བརྟན་ལྷིང་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཚ་གོང་། སྤྲ་དྲོ།

ཚྭ་སྒོ་ཅན། བ་ཚྭ་ཅན་ཏེ་བྱུལ་ཏོག་འདྲ་བའི་ཚྭ་བྲོ་བ་ཅན་ཡོད་པའི་ཞིང་ས་སོགས།

ཚྭ་ཀླུ། རྒྱ་མཚོའི་རླུབས་རྒྱ་མཚོ།

ཚ་རྟེང་། སྤྲ་དྲོའི་འོག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་བཤད།

ཚ་དྲག ཛ་དྲག་དང་། རྒྱུན་མི་བརྟན་པའི་གློ་བུར་གྱི་བཙོན་པ་དྲག་པོ། རྗེ་གུང་ཐང་པས། བཙོན་འགྲུས་བྱེད་ལུགས་ཀྱང་ཉི་མ་ཁ་ཤས་ལྷོད་འཚང་མི་དྲན་པ་ལྟ་བུའི་ཚ་དྲག་བྱས། སྐབས་སྐབས་སུ་བརྗེད་སོང་བ་བཞིན་བསྐྱུར་ནས་འགྲོ་བའི་འཕར་ལྷུང་དེས་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་པར་གཟིགས་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚ་འདོན། དངངས་སྐྲག་བྱེད་ནས་འདོན་པ། ཛ་དྲག་གི་ངང་ནས་འདོན་པ། འཚེ་ཁར་མ་ཏེ་ཚ་འདོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚ་བ། 1 དྲོད་དར། དྲོད། མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ། 2 དྲོད་ཁམས་འཕེལ་བའི་ནད། ཚད་ནད་ལྟ་བུ། 3 ཚ་དམྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་དྲུག་པ། ཚ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཟངས་དཔག་ཚད་དུ་མ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་འབར་བར་བཙུག་སྟེ་ཉ་བཞིན་བསྲེག་ཅིང་། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་འཕོངས་ནས་སྤུག་སྟེ་སྤྱི་བོར་འབྱིན་པ་དང་། ཁ། མིག སྣ། རྣ་བའི་བུ་ག་གཉིས་གཉིས་དང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ཐམས་ཅད་ནས་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་འབར་བ་ལ་གན་རྐྱལ་ལམ་ཁ་སྦུབ་ཏུ་བཞག་སྟེ་ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་བ་མེ་རབ་ཏུ་འབར་བས་རྡུང་ཞིང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །4 རོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཚ་བའི་མཚན་

གཞི་ནི། སི་པན་གྱི་རོ་དང་། སྣ་སྐྱུའི་རོ་ལྟ་བུ།

ཚ་བོ། 1 མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བུ། ཞེ་ས་ལ་སྐུ་ཚ་ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ (nephew) ཟེར། 2 རང་གི་བུ་ཕྲུག་གི་བུ། (grandson)

ཚ་མོ། 1 མིང་པོ་དང་སྲིང་མོའི་བུ་མོ། (niece) 2 རང་གི་བུ་ཕྲུག་གི་བུ་མོ། (granddaughter)

ཚ་དམྱལ་བརྒྱད། ༡ ཡང་སོས། ༢ ཐིག་ནག ༣ བསྡུས་འཇོམས། ༤ ངུ་འབོད། ༥ ངུ་འབོད་ཆེན་པོ། ༦ ཚ་བ། ༧ རབ་ཏུ་ཚ་བ། ༨ མནར་མེད་དང་བརྒྱད་དོ། །དེ་ལ་༡ ཡང་སོས་ནི། (ནམ་མཁའ་ལས་ཁྱེད་རྣམས་ཡང་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་བའོ) ༢ ཐིག་ནག (ལུས་ལ་ཐིག་ནག་པོ་བཏབ་ནས་དེ་ནས་མཚོན་གྱིས་གཤེག་པའོ) ༣ བསྡུས་འཇོམས། (རའི་གདོང་ལ་སོགས་པ་ལྷ་བུའི་ལྤགས་ཀྱི་རིའི་བར་དུ་འཚིར་བའོ) ༤ ངུ་འབོད། (ངུ་བའོ) ༥ ངུ་འབོད་ཆེན་པོ། (སྐད་ཆེན་པོས་ངུ་བའོ) ༦ ཚ་བ། (ཤིན་ཏུ་ཚ་བའི་ལྤགས་བཟང་ཀྱི་ནང་བཙུག་པའོ) ༧ རབ་ཏུ་ཚ་བ། (སྔ་མ་བས་ཀྱང་ལྷག་པར་ཚ་བའོ) ༨ མནར་མེད་ (སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མ་མནར་བའི་བར་མཚམས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ) དང་བརྒྱད་དོ། །ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཡང་སོས་དང་ནི་ཐིག་ནག་དང་། །བསྡུས་འཇོམས་ངུ་འབོད་གཉིས་དང་ནི། །ཚ་བ་རབ་ཏུ་ཚ་བ་དང་། །མནར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་དམྱལ་བ་ནི། །བརྒྱད་ཅེས་བྱ་སྟེ་བཀལ་བར་དཀའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པ་ནི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་༧༦བ༥ལས། དང་པོ་ཡང་སོས་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཕན་ཚུན་འདུས་ནས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་ལ་གཅིག་སྣུན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་བརྒྱལ་ཏེ་ས་ལ་འགྱེལ་བ་དང་ནམ་མཁའ་ལས་ཁྱེད་རྣམས་ཡང་སོས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནས་ཡང་ལངས་ཏེ་སྔར་ལྟར་སྣུན་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཐིག་ནག་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེར་སྐྱེས་པ་རྣམས་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ཐུར་བཞིའམ་ཐུར་བརྒྱད་

དམ་ཆར་གསེ་བ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དུ་མར་ཐིག་ནག་པོས་བཅལ་ནས་ཐིག་ཇི་ལྟར་བཏབ་པ་དེ་ལྟར་མཚོན་གྱིས་གཤེག་ཅིང་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་རོ། །བསྡུས་འཇོམས་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་འཚོགས་པའི་ཚེ་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ལུགས་ཀྱི་རི་རའི་གདོང་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཚང་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཚིར་ལ། དེའི་ཚེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཁྲག་གི་ཀླུང་རབ་ཏུ་འབབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལུག་དང་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་སེང་གེ་དང་སྟག་གི་གདོང་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འཚིར་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་འདུས་པ་ན་ལྕགས་ཀྱི་འཕྲུལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་བུར་ཤིང་འཚིར་བ་བཞིན་དུ་འཚིར་རོ། །དེ་ནས་ཡང་འདུས་པ་ན་སྟེང་ནས་ལྕགས་ཀྱི་ཕ་བོང་ཆེན་པོ་ལྷུང་ནས་ལྕགས་ཀྱིས་གཞི་ལ་གཙོད་པ་དང་འབྱེད་པ་དང་བརྡུང་བ་དང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་ཚེ་ཡང་ཁྲག་གི་ཀླུང་རབ་ཏུ་འབབ་བོ། །ངུ་འབོད་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་གནས་འཚོལ་ཞིང་ལྕགས་ཀྱི་ཁང་པའི་ནང་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞུགས་པ་དང་མེ་ཀུན་ཏུ་འབར་བས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་ན་ནི། སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་ལྕགས་ཁང་ཉིས་རིམ་དུ་ཡོད་དོ། །ཚ་བ་ན་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་དམྱལ་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཟངས་དཔག་ཚད་དུ་མ་ཡོད་པ་ཤིན་ཏུ་ཚ་ཞིང་འབར་བའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་བསྐོལ་ཏེ་ཉ་བཞིན་དུ་བསྲེག་པ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་འཕོངས་ནས་ཕུག་སྟེ་སྤྱི་བོར་འབྱིན་པ་དང་ཁ་དང་མིག་དང་སྣ་དང་རྣ་བའི་བུ་གུ་གཉིས་གཉིས་དང་བ་སྤུའི་ཁུང་བུ་ཐམས་ཅད་ནས་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་འབྱུང་བ་དང་། ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞི་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལ་གན་རྐྱལ་ལམ་ཁ་སྦུབ་ཏུ་བཞག་སྟེ། ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་བ་ཚ་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར་བས་བརྡུང་ཞིང་དམྱལ་བར་བྱེད་དོ། །རབ་ཏུ་ཚ་བ་ན་ནི། ལྕགས་ཀྱི་གསལ་ཤིང་རྩེ་གསུམ་པ་འཕོངས་སུ་བཅུག་ནས་རྩེ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཐྲག་པ་གཉིས་དང་དབུས་མ་སྤྱི་བོ་ནས་འབྱིན་ནོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་རྣམས་སུ་མེ་ལྕེ་འབར་བ་འབྱུང་ངོ་། །ལྕགས་གློབས་པ་ཚ་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར

བས་ལུས་ཡོངས་སུ་དགྲི་བ་དང་ལྕུགས་ཟངས་ཆེན་པོ་འགྱུར་བྱེད་བསྐོལ་བས་གང་ཞིང་ཀུན་ཏུ་འབར་བའི་ནང་དུ་སྲི་ཙུ་ཚུགས་སུ་བཙུག་ནས་བསྐོལ་བ་ན་སྙེང་འོག་དང་ཐད་ཀ་རྣམས་སུ་འགྲོའོ། །དེའི་ཚེ་པགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་རྣམས་ཞིག་ནས་ཀེང་རུས་འབའ་ཞིག་ལུས་པའི་ཚེ་ཡང་ཕྱིར་ཕྱུང་ནས་ལྕུགས་ཀྱིས་གཞི་ལ་འཁྲིམ་མོ། །དེ་ནས་པགས་པ་དང་ཤ་ཁྲག་སྐྱེས་པ་དང་ཡང་ནང་དུ་འཇུག་གོ། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་ཚ་བ་དང་འདྲའོ། །མནར་མེད་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ནས་ས་གཞི་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མ་ཡོད་པ་ཀུན་ཏུ་འབར་ཞིང་མཆེད་པ་ལས། མེ་འབར་བའི་ཤུགས་འོངས་ཏེ་དེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་པགས་པ་དང་ཤ་དང་རྒྱུས་པ་དང་རུས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བཤིག་ནས་རྐང་ལ་ཐུག་པར་བྱེད་དེ། མར་མེའི་སྙིང་པོ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐམས་ཅད་མེ་ལྕེ་འབར་བས་ཁྱབ་པར་འདུག་གོ། །ཕྱོགས་གཞན་གསུམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་སྟེ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་མེ་འོངས་པ་དེར་འདྲེས་པས་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་བར་མ་ཆད་པས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐད་འབྱིན་པས་སེམས་ཅན་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་མོ། །ཡང་ལྕུགས་ཀྱི་ཞིབ་མའི་ནང་དུ་ལྕུགས་ཀྱི་མདག་མ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་འཕྲབ་ཏུ་འཇུག་གོ། །ལྕུགས་ཀྱི་ས་གཞིར་ལྕུགས་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་འབབ་འཛེག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡང་ཁ་ནས་ལྕེ་ཕྱུང་སྟེ་ལྕུགས་ཀྱི་ཕུར་པ་བརྒྱས་བརྒྱངས་ནས་གླང་གི་ཀོ་བ་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐང་བཅད་དེ་གཉེར་མ་དང་ཁམ་ཁྲུམ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་ལྕུགས་ཀྱིས་གཞི་ལ་གན་རྐྱལ་དུ་བཞག་ནས་ལྕུགས་ཀྱི་འབྱེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཁ་ཕྱེ་ནས་ལྕུགས་ཀྱི་ཐུ་ལུམ་འབར་བ་ཁར་འཇུག་པ་དང་ཟངས་བསྐོལ་བ་ཁར་བླུགས་ནས་ཁ་དང་ལྐོག་མ་དང་རྒྱུ་མ་རྣམས་ཚིག་ནས་རོ་སྨད་ནས་འབྱུང་ངོ་། །ལྷག་མ་གཞན་ནི་རབ་ཏུ་ཚ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚ་ཚ། <སཱ་ཙྪ> འཇིམ་པ་ལས་བཟོས་པའི་རྟེན་སྐུ་ཆུང་ཆུང་གི་མིང་དུ་གྲགས། ཚ་ཚ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སཱ་ཙྪ་ཟུར་ཆག་པར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ། སྤྱིར་བཏང་སཱ་ཙྪ་ཞེས་པ་དམ་པའི་སྐུ་བརྙན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་

མཛད་པའི་«ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་ཚ་ཚ་གདབ་པའི་ཆོ་ག»བཞུགས་སོ། ། ༄༅། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་ཚ་ཚ་གདབ་པའི་ཆོ་ག སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ན་མོ་རཏྣ་ག་བ་ཏེ། བཻ་རོ་ཙ་ན་པྲ་བྷ་ར་ཛྲ་ཡ། ཏ་ཐཱ་ག་ཏ་ཡ། ཨརྷ་ཏེ་ས་མྱཀྶཾ་བུདྡྷ་ཡ། ཏདྱ་ཐཱ། ཨོཾ་སུཀྵྨེ་ས་མེ་ས་མ་ཡེ་ས་མ་ཏེ་ས་མུ་རོ་པོ་ཨ་ན་བར་ཊེ། ཏ་རཾ་ཛྙེ། ཡ་ཤོ། མ་ཧཱ་ཏེ། ཛོ་རི་ར་ཀུ་ལེ། ཝི་ར་བ་ཊེ། སརྦ་ཏ་ཐཱ་ག་ཏཱ། ཧྲི་ད་ཡ། ཨ་ཏི་ཥྛཱ་ན་ཨ་དྷི་ཥྛི་ཏེ་སྭཱ་ཧཱ། (སྔགས་འདི་ལ་ཞུ་དག་ངེས་པར་དགོས) གཟུངས་འདི་འཇིམ་པའི་གོང་བུའམ་བྱེ་མའི་གོང་བུ་ལ་ལན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་བཟླས་ལ་མཆོད་རྟེན་བྱའོ། །མཆོད་རྟེན་དེ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བྱས་པར་འགྱུར་རོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །གང་དང་གང་དུ་སྐྱེས་པ་ན་སྐྱེ་བ་དྲན་པར་འགྱུར་རོ། །མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དང་པོར་འཇིམ་པ་བརྟུང་བ་བདག་གམ་གཞན་ཡང་རུང་བས་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་བརྟུང་ངོ་། །དེ་ནས་འབི་འབི་ (འཇིམ་པའི་གོང་བུ་ཆུང་ང) བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ། འོག་མིན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་འོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཞུགས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བར་བསམ་ཞིང་། སྔགས་ཀྱི་གྲངས་གོང་མ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོ། །དེ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའི་སྔགས་བཟླས་ཤིང་གདབ་བོ། །དེ་ནས་འབྱུའམ་མེ་ཏོག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྔགས་ལན་གསུམ་མམ་བདུན་བཟླས་ལ་དབུལ་ལོ། །དེ་ནས། བསོད་ནམས་འདི་ཡིས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཉིད། །ཐོབ་ནས་ཉེས་པའི་དགྲ་རྣམས་ཕམ་བྱས་ཏེ། །རྒ་ནད་འཆི་བའི་དབའ་རློང་འཁྲུགས་པ་ཡི། །སྲིད་པའི་མཚོ་ལས་འགྲོ་བ་འདོན་པར་ཤོག །ཅེས་སྨོན་ལམ་གདབ་བོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་སཱཙྪ་གདབ་པའི་ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་

ནས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །འོན་ཀྱང་ས་པཎ་གྱིས་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལུགས་ལ་ཚ་ཚ་གདབ་པའི་ཆོ་ག་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ས་པཎ་གྱི་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། གཞན་ཡང་སྦྱིན་སྲེག་རོ་སྲེག་དང་། །བདུན་ཚིགས་སྨྲ་རྩྭའི་ཆོ་ག་སོགས། །དེང་སང་གསང་སྔགས་ལུགས་བོར་ནས། །མདོ་མཆོད་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། །ཆོ་གའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ཡོད། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་དང་། །བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལས་གསུངས་པ་མེད། །འདི་དག་ངན་སོང་སྦྱོང་རྒྱུད་ལ། །སོགས་པའི་རྒྱུད་སྡེ་འགའ་ཞིག་ལས། །གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་བ་ཡི། །གསང་སྔགས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚ་ཚ་ཁུར་ཁུར། 1 མེའི་ཚ་དང་དང་། འབར་ཚུལ་གྱི་མིང་། 2 ཧུར་བརྩོན་དང་བྲེལ་ཟིང་ཆེན་པོའི་དོན། རང་གཞན་ཚང་མས་ཚ་ཚ་ཁུར་ཁུར་གྱི་ངང་ནས་ལས་དོན་ཚགས་ཚུད་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

ཚ་ཞིང་བསྲེག་པ། མེའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚ་ཞིང་ཞེས་པས་མེའི་ངོ་བོ་དང་། བསྲེག་པ་ཞེས་པས་བྱེད་ལས་དངོས་པོ་གཞན་བསྲེག་པར་བྱེད་པ་སྟོན་ནོ། །

ཚ་ལ། 1 ལྕགས་ཟངས་སོགས་ཀྱི་གས་སྦུབས་སྦྱོར་མཐུད་བྱེད་པའི་རྫས་ཤིག་གི་མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་ borax ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཟེར། དེ་ལ་ཚ་ལའི་སྐྱུར་རྩི་boric acid ཡང་ཟེར། དཔེར་ན་ཚ་ལ་རྒྱག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 (གསོ་རིག) ཚྭ་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཚ་ལས་རྨ་འདྲུབ་ཁྲག་འཇུ་སྦྱོང་བར་བྱེད། ཅེས་པར། རང་བྱུང་པས། ཚ་ལ་དཀར་པོ་དྲག་པོར་སྦྱོང་། ཞེས་གསུངས། མིང་། ཏིཀྵ་ཁ་ཤ། ཏིཀྴ། དར་ཚུར། ཟངས་རྩི། རྨ་སྦྱོར། ཤེལ་རྩི། རྒྱུག་བྱེད། འཇུ་བྱེད། བཞུ་རྩི་ཟེར། འདི་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་མངའ་རིས་མཚམས་སོགས་ནས་བྱུང་། ཚུ་ལས་བྱུང་བ་སྐྱེ་རིགས་གསུམ། ས་འོག་སོགས་སུ་འབྲུག་ལྟར་ཆགས་པ་སྤོ་དཀར་དྭངས་ལ་འོད་ཟེར་ཆགས་པ་བཟང་། སྐྱ་ཧྲུག་ཐེ་བྲུན་མ་འབྲེང་། བུལ་ཏོག་འདྲ་བའི་དཀར་ཉོབ་ནི་རྒྱུ་ངན་པ་དང་། བཟང་ཡང་རྙིང་ནས་ཡལ་སོང་བ་ཡིན་པས་ངན། གང་ཡང་རོ་མངར་བ་ཡིན། བསྲེགས་ཆེ་འཇུ་ཞིང་ཁོལ་ལ་ལྦུ་བ་དཀར་པོར་བྲ་བོའི་ཡོས་ལྟར་འཕེལ་བ་བཟང་། འཇུ་ཡང་མི་འཕེལ་བ་

འབྲིང་། མི་འཇུ་བ་ངན་པའོ། །སྨན་གཞུང་དྲི་མེད་ཤེལ་ལས་གསུངས་སོ། །ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། བློ་གྲོས་ལྡན་པ་གཉིས་བགྲོས་ན། །བློ་གྲོས་ལེགས་པ་གཞན་འབྱུང་སྲིད། །ယུང་བ་དང་ནི་ཚ་ལ་ལས། །ཁ་དོག་གཞན་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་དེའི་དོན་ནི། ཡུང་བ་ནི་སྔ་སེར། ཚ་ལ་ནི་རྩྭའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། དེ་གཉིས་བསྲེ་བསྲེ་བཏང་ན་ཁ་དོག་གཞན་ཞིག་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་པའོ། །

ཚ་ལ་རྒྱག་པ། ལྕགས་ཟངས་སོགས་ཀྱི་གས་སྦུབས་སྦྱོར་མཐུད་བྱེད་པའི་མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་ sol-
der ཟེར།

ཚ་ལེ། ཚ་ལ་དང་དོན་འདྲ། ཚ་ལ་རྒྱག་ཅེས་པར། ཚ་ལེ་རྒྱག་ཅེས་བྲིས་པའང་ཡོད་དོ། །

ཚག་སེ། གྲོ་ཞིབ་སོགས་འཚག་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག ཚག་སེ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་སཾ་བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གསེར་གྱི་ཕྲེང་མཛེས་༣༥༨ ཏེ་ཏ་ཊ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གསལ།

ཚང་མང་། (བརྡ་རྙིང་) 1 ཐབ་ཚང་། མེ་ཁང་། 2 ནགས་ཚང་། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསལ།

ཚང་ཚིང་། (འདུལ་བ) རྩྭ་ཤིང་གེལ་པ་སོགས་མང་པོས་གང་ཞིང་འཁྲིགས་པའི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༡༡༨ན༣ལས། ཚང་ཚིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩྭ་ཐིབས་པོའོ། །ཞེས་དང་། ཡང་༡༢༣བ༦ལས། ཚང་ཚིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷུག་མ་དང་གེལ་པ་དག་ལ་སོགས་པ་ཐིབས་པོ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚངས། (འདུལ་བ) འབོལ་གདན་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བརྫངས་པའི་སྲིན་བལ་དང་རས་ཀྱི་དྲས་ཧྲུག་སོགས་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ནང་དུ་བརྫང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་ཚངས་སམ་བརྫངས་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚངས་ནི་གོས་ཀྱི་དྲུམ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གོས་ཀྱི་བར་ཚངས། སྲིན་བལ་གྱི་བར་ཚངས་ཡོད་པའི་སྟོད་ཐུང་། ཞེས་གསལ།

ཚངས་སྐུད། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་དང་དོན་འདྲ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས་ལ་གཟིགས།

ཚངས་ཆེན། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་གསུམ་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཚེ་དང་ཁ་

དོག་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་ཚངས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚངས་ཆེན་ནོ། །

ཚངས་པ། <བྲཧྨ> 1 སུ་སྐྱེགས་པའི་ལྷ་ཚངས་པ། 2 ཐར་པ། མྱང་འདས། དཔེར་ན་གྲོགས་ཚངས་པར་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཅེ ༽༤༥༤ན༠ལས། ཚངས་པ་ནི་སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས་ཀྱང་། ཚངས་པར་གྱུར། བསིལ་བར་གྱུར་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། ཚངས་པའི་གོ་དོན་ཐམས་ཅད་གཙང་མའི་དོན་ཡོད། 3 ཁམས་གོང་མ་གཉིས། སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཚངས་པའི་སྒྲ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ལའང་འཇུག་པར་བཤད་དེ། དཔེར་ན་ཁམས་གོང་མར་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ། ཚངས་པའི་ཐེག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། སྤྱིར་བཏང་ཚངས་པ་ཞེས་པ་གཙང་བའི་དོན་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མས་དག་པས་ན་གཙང་བའམ་ཚངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚངས་པ་སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་དག་པའི་མྱང་འདས། ཞེས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །4 གཙང་མ།

ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་གཉིས་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཚངས་པའི་མདུན་ན་རིག་བྱེད་འདོན་པ་ལྟར་གནས་པས་ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན།

ཚངས་པ་སྡེ་བཞི། ཕུན་ཚོགས་སྡེ་བཞི་དང་དོན་གཅིག འདི་རིག་སྔགས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་ཞེས་ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་པོད་དང་པོ་༢༢༠ན་གསལ།

ཚངས་པ་མོ། ཚངས་པའི་ཚུང་མ།

ཚངས་པའི་འཁོར་ལོ། (མངོན་པ) 1 འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ཚངས་པའི་ཕྱག་མཚན་དུ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ། 2 ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། སྒྲ་བཤད་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཚངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འཁོར་ལོ་སྟེ་དེས་བསྐོར་བའི་ཕྱིར་ཚངས་པའི་འཁོར་ལོའོ། །

ཚངས་པའི་མགོ་བོའི་མཚོན་དོན། ཡི་དམ་མང་པོའི་ཕྱག་མཚན་དུ་ཡོད་པའི་ཚངས་པའི་མགོ་བོའི་

མཚོན་དོན་ནི། རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐར་པ་ཚངས་པའི་མགོ་བོ་བསྣུམས་པ་སྟེ། ཀྱཻ་རྡོར་ལས། ཚངས་པ་སྒྲིབ་བྲལ་སངས་རྒྱས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། བསམ་གཏན་དང་པོ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷ་ཚངས་པ་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས།

ཚངས་པའི་ཐེག་པ། ཁམས་གོང་མར་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ། སྒྲ་བཤད་ནི། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་གཙང་བའམ་དག་པས་ན་ཚངས་པ་དང་དེར་བགྲོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚངས་པའི་སྒྲ་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀ་ལ་འང་འཇུག་པར་གསུང་།

ཚངས་པའི་གནས་བཞི། ཚད་མེད་བཞི། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚངས་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་དག་པའི་སྐྱང་འདས་ཀྱི་གནས་ཏེ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ལྷ་ཚངས་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལའང་བཤད་པ་ཡོད་དེ། ཚངས་པ་ཐལ་བའོ། །ཞེས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་འདོད་འཇོ་ལས་གསུངས།

ཚངས་པའི་གནས་བཞི་བསྒོམ་པ། ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པའི་དོན།

ཚངས་པའི་དབྱངས། <བྲཧྨ་སྣ་ར> གསུང་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བྱེད་ཀྱང་། འདི་ནི་ཧིནྡྷུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྐད་བྲཧྨ་སྣ་ར་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཀ་ནང་པས་ཚུར་བླངས་པར་སེམས་སོ། །དེ་ལ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་དེ། 1 ཡུལ་ཐག་རིང་པོའི་བར་ལྷང་ལྷང་གྲགས་པའི་ཆ་ནས་ཚངས་པའི་དབྱངས། 2 ཡང་ན། དུས་བུ་དུས་བུར་ཆད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུན་རིང་དུ་ལྷང་ལྷང་གྲགས་པའི་ཆ་ནས་ཚངས་པའི་དབྱངས། 3 ཡང་། ཐག་ཉེ་རིང་ཇི་ལྟར་ཡང་སྒྲ་ཆེ་ཆུང་མཚུངས་པར་གོ་བ་ལ་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཞེས་གཡག་པ་ཆོས་རྗེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་པར། འཁོར་དུ་གཏོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མང་པོས་བར་དུ་ཆོད་པ་དང་། གམ་ན་གནས་པའི་

སེམས་ཅན་གྱི་རྣ་བའི་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མཚུངས་པར་གྱུར་པའི་གསུང་མངའ་བའི་ཕྱིར། ཚངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། 4 རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། གསུང་ཤེས་ཤིང་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ (གསུང་ཤེས་ཤིང་ཞེས་པས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པས་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་ཅེས་པའོ། །རྗེའི་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཀུན་ཤེས་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ) དང་། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང་། ཟབ་ཅིང་རྗེས་སུ་སྒྲོགས་པ་དང་བཏང་མི་བྲ་ཞིང་རྣར་སྙན་པ་དང་། མ་འཁྲུགས་ཤིང་གསལ་བའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཉིད་དང་ལྡན་ཏེ། གསུང་གཅིག་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་རང་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་པར་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚངས་པའི་དབྱུག་པ། རྩ་དབུ་མའི་མིང་།

ཚངས་པའི་མེ། ཀླུ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་ལྟེ་བའི་འོག་གི་གསང་གནས་སུ་ཡོད་པའི་གཏུམ་མོའི་མིང་། སྤྱིར་གཏུམ་མོ་ལ་ལྟེ་བ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་གཉིས་ཡོད། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས།

ཚངས་པའི་ཚུལ། (མངོན་པ) 1 ཐག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་མྱང་འདས་ནི་གཙང་བའམ་ཚངས་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་ནི་དེའི་ཐབས་སོ། །2 ཚངས་པའི་སྤྱོད་པ། རྗེ་གུང་ཐང་པའི་བསྟན་འབར་མའི་རྣམ་བཤད་ན་གསལ།

ཚངས་པར་སྤྱོད་པ། (འདུལ་བ) 1 འཁྲིག་སྤྱོད་སྤངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བསྟོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པ་ལས་ལོག་པ་སྟེ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཚངས་པ་ཉིད་འདི་ལྟར་སྤྱོད་

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚངས་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། གང་གིས་དེ་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་ནི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ་ལམ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚངས་སྤྱོད་ལ་གཟིགས།

ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན། (འདུལ་བ) ཚངས་སྤྱོད་དགེ་བསྙེན་ལ་གཟིགས།

ཚངས་སྤྱོད། <བྲཧྨཙརྱ> (འདུལ་བ) 1 འཁྲིག་སྤྱོད་སྤངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷ་ཚངས་པའི་སྤྱོད་པའམ་དེའི་སྤྱོད་པ་དང་འདྲ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདི་ཧི་ནྡུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཆོས་སྐད་དེ་ནང་པས་ཚུར་བླངས་པ་ཞིག་སྟེ། འཁྲིག་སྤྱོད་སྤངས་པའི་ལྷ་ཚངས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མུ་སྟེགས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་ཚངས་སྤྱོད་ཅེས་རྒྱང་ལྟར་གྲགས་པས་སོ། །རྒྱས་པར་ཚངས་སྤྱོད་ཅན་ལ་གཟིགས། 2 ཚུལ་ཁྲིམས་སམ་སྡོམ་པའི་མིང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༥༢༧བ༨ལས། ཚངས་སྤྱོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། ཚངས་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ནི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་དང་འགྲོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སུམ་བརྒྱ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ཚངས་པའི་སྒྲ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་པ་ནི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ་བསྲུ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 དགེ་སྦྱོར། དཔེར་ན་ཚངས་སྤྱོད་འཕེལ་བའི་གནས་བཞི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། དགེ་སློང་གི་མིང་དུའང་བཤད། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་ལྡན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཚངས་སྤྱོད་དང་ཚངས་སྤྱོད་ཅན་ལའང་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །མང་པོས་ཚངས་སྤྱོད་དང་ཚངས་སྤྱོད་ཅན་གཉིས་ལ་དབྱེ་བསལ་མ་བྱས་པར་ཉ་ཙུང་མཉམ་བསྲེ་

བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །དོགས་གཅོད་ཚངས་སྤྱོད་ཅན་ལ་གཟིགས།

ཚངས་སྤྱོད་དགེ་བསྙེན། (འདུལ་བ) སྤང་བྱ་ལྔ་ཀ་སྤོང་བའི་སྟེང་དུ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་དགེ་བསྙེན་ལ་ཟེར། འདིར་སྤང་བྱ་ལྔ་འཛིན་ཚེ་ལོག་གཡེམ་དྲང་དགོས། སྒྲ་བཤད་ནི། འདིས་མི་ཚངས་སྤྱོད་གཏན་དུ་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ན་ཚངས་སྤྱོད་དགེ་བསྙེན་ཟེར་རོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས། ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་ནི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་པས་རབ་ཏུ་འབྱུང་མི་ནུས་ན་ལྔ་པ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་བསླབ་པའི་གཞི་ལོང་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་གཏན་སྤངས་པ་ཡིན་པས་ལྔ་པ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱིམ་སྤངས་པའི་དགེ་བསྙེན་བསླབ་པའི་གཞི་ལྔ་བླངས་པ་ཡིན། ཊཱི་ཀ་ལས་ཀྱང་ཁྱིམ་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་གྲོང་པའི་ཆོས་ལས་ཕྱིར་བཟློག་པའོ་ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚངས་སྤྱོད་ཅན། (འདུལ་བ) <བྲཧྨཙཱརི> 1 འཁྲིག་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པའི་ཀུན་སྤྱོད་གཙང་མ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་མིང་། དེ་ཡང་ཚངས་ནི་གཙང་མའི་དོན་དང་སྤྱོད་ནི་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གཙང་མའི་ཀུན་སྤྱོད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །ཡང་ན། ཚངས་ནི་ཚངས་པ་སྟེ་མུ་སྟེགས་པའི་ལྷ་ཚངས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རྗེས་འབྲང་པ་རྣམས་འཁྲིག་སྤྱོད་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱིས་དཀའ་ཐུབ་བསྟེན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་པ་ལ། "བྲཧྨཙཱརི" སྟེ་ཚངས་སྤྱོད་ཅན་ཟེར། འདི་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱ་གར་གྱི་ཧིནྡུའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སོར་བཞག་བྱས་ཏེ་ཕྱིས་སུ་ནང་པས་ཚུར་བླངས་པར་ངེས་སོ། །ཞིང་ཆོས་འཁྲིག་སྤྱོད་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ལ་ "བྲཧྨ་ཙ་རི" སྟེ་ཚངས་སྤྱོད་ཅན་ཞེས་དེང་སང་ཡང་འབོད། འདི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཤེས་ན་འདིའི་ཚིག་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་ནུས་སོ། །2 དགེ་ཚུལ་སློང་སོགས་སྡོམ་ལྡན་སྤྱིའི་མིང་།

ཚངས་སྤྱོད་འཕེལ་བའི་གནས་བཞི། (འདུལ་བ) ཚངས་སྤྱོད་འཕེལ་བའི་གནས་ཏེ་རྒྱུ་བཞི་ནི། གོས་

ཐུག་དར་ཁྲོད་པ། ཟས་བསོད་སྙོམས་པ། གནས་མལ་ཤིང་དྲུང་པ། སྣན་བཀུས་ཏེ་བོར་བ་དང་བཞིའོ། །རྫེའི་དགེ་སློང་གི་བསླབ་བྱ་གནམ་རྩེ་ལྡེང་མར་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཚངས་དབྱངས། ཚངས་པའི་དབྱངས་དང་འདྲ།

ཚངས་རིས། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་དང་པོའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཚངས་པའི་སྡེར་གཏོགས་པས་ཚངས་རིས་ཞེས་བྱའོ། །

ཚད་འགོག རང་རིག་ཚད་མ་ཡིན་པ་འགོག་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་ཚན་ཞིག སྒྲ་བཤད་ཀྱང་དེས་ཤེས་སོ། །

ཚད་མ། 1 ཐལ་འགྱུར་བས། མི་སླུ་བའི་རིག་པ། 2 རང་རྒྱུད་པ། སེམས་ཙམ་པ། མདོ་སྡེ་པ་བཅས་ཀྱིས། གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད། གསར་དུ་ཞེས་པས་བཅད་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། མི་སླུ་བ་ཞེས་པས་ཡིད་དཔྱོད་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། རིག་པ་ཞེས་པས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། 3 བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་ཡིན་པར་འདོད། 3 བདེན་པའམ་མི་སླུ་བ། དཔེར་ན་སྐྱེས་པ་ཚད་མ། ངག་ཚད་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚད་མ་རྙིང་མ། ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཡན་གྱི་མཁས་པ་རྨ་དགེ་བའི་བློ་གྲོས་དང་། ཁྱུང་པོ་གྲགས་སེ། (ཁྱུང་པོ་དེ་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་བྱོན་པར་དེབ་སྔོན་དུ་གསལ) ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ལ་ཚད་མ་རྙིང་མ་ཟེར་རོ། །

ཚད་མ་སྡེ་བདུན། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་བདུན་ཏེ། གཙོ་བོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་དང་། གྲེས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་དང་བདུན་ནོ། །དང་པོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ནི། རྒྱས་པ་རྣམ་འགྲེལ། འབྲིང་རྣམ་ངེས། བསྡུས་པ་རིགས་ཐིགས་ཏེ་གསུམ་མོ། །གྲེས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་ནི། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ། རྒྱུད་གཞན་

སྒྲུབ་པ། རྟོད་པའི་རིགས་པ་སྟེ་བཞིའོ། །འདི་བདུན་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྡེ་བདུན་ཡང་ཟེར་རོ། །

ཚད་མ་བཞི། (དབུ་མ) 1 དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཚིག་གསལ་ལས་ཚད་མ་ལ་བཞི་གསུངས་ཏེ། མངོན་རྗེས་གཉིས། ལུང་གི་ཚད་མའམ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་རྗེས་དཔག་དང་བཞིའོ། །2 དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་བཞི་ཞེས་པ། དགག་བྱའི་འཆད་ཚུལ་ངེས་པའི་ཚད་མ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ། གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ། ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་བཞིའོ། །འདི་དང་གནད་བཞི་ཞེས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་གོ།

ཚད་མ་བཞི་ལྡན། (དབུ་མ) དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་བཞི་ལྡན་ཞེས་པ། དགག་བྱའི་འཆད་ཚུལ་ངེས་པའི་ཚད་མ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ། གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ། ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་བཞིའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཚད་མ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ལ་ཚད་མ་བཞི་ལྡན་ཟེར། འདི་དང་གནད་བཞི་ཞེས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་གོ།

ཚད་མ་གསར་མ། ཕྱིས་ལོ་ཙཱ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ནས་བཟུང་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ལ་ཚད་མ་གསར་མ་ཟེར་རོ། །

ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག

ཚད་མེད་དགེ (ཕར་ཕྱིན) གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་བརྒྱད་པའོ། །འདི་ལ་ཚད་མེད་བདེ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། བདེ་བ་ཚད་མེད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཚད་མེད་བདེའམ་ཚད་མེད་དགེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀུ་ཤ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བདེ་བ་དང་དགེ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པས་ལོ་ཙཱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་བར་བསྒྱུར་ཏེ། དོན་ནི་ཡིད་ཀྱི་ས་པ་བདེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས། (ཕར་ཕྱིན) བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། དམིགས་ཡུལ་སེམས་

ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སྡང་གི་བློ་བཏང་སྟེ་དགྲ་གཉེན་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པའི་བློ་ཞིག་གོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། 1 སེམས་ཅན་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་མེད་པར་གནས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་དང་། 2 རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྙོམས་པར་གནས་པའི་ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་གཉིས་སོ། །འདི་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི། ཐོག་མར་བར་མའི་སེམས་ཅན་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒོམ། དེ་ནས་གཉེན་དང་ཉེ་དུ། དེ་ནས་རང་གི་དགྲ། དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལའང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་དང་། རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་ནས་སེམས་སྙོམས་པ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མའོ། །འདི་བསྒོམ་པའི་གོ་རིམ་ནི་སྐྱེ་སླ་བས་ཐོག་མར་ཕན་ཡང་མ་བཏགས་གནོད་པའང་མ་བྱས་པའི་བར་མ་ཞིག་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱས་ནས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ་བ་བསལ་ཏེ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་གྲུབ་ན་དེ་ནས་མཛའ་བཤེས་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒྲུབ་སྟེ་དེ་ལ་སེམས་མ་སྙོམས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་གཅོད་པའམ་ཆགས་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་མ་སྙོམས་པའོ། །དེ་ལ་སྙོམས་ནས་དགྲ་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒོམ་སྟེ་དེ་ལ་མ་སྙོམས་པ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མི་མཐུན་པར་བལྟས་ནས་ཞེ་སྡང་བའོ། །དེ་ལ་སྙོམས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་སྙོམས་པ་བསྒོམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚད་མེད་བཞི། (ཕར་ཕྱིན) བྱམས་པ་ཚད་མེད། སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད། དགའ་བ་ཚད་མེད། བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་གཞན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པའམ་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་བསམ་པ་ནི། བྱམས་པ་ཚད་མེད། གཞན་སྡུག་བསྔལ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད། གཞན་བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དགའ་བ་སྒོམ་པའི་བསམ་པ་ནི། དགའ་བ་ཚད་མེད། གཞན་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་ན་ཅི་མ་རུང་

སྙམ་པའི་བསམ་པ་ནི། བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་དང་བཞིའོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག (ཅེས་པའི་བྱམས་པ་ཚད་མེད) སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག (འདིས་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད) སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་གྱུར་ཅིག (འདིས་དགའ་བ་ཚད་མེད་སྟོན) སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་རིང་ཆགས་སྡང་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག (ཚིག་རྐང་ཐ་མས་བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་སྟོན་པའོ། །ཚད་མེད་བཞིའི་ཚིགས་བཅད་འདི། ཡོ་གའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པར་བཤད་དོ) སྒྲ་བཤད་ནི། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཚོགས་ཚད་མེད་པ་རྫོགས་པ་དང་། (སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བའི) ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཚད་མེད་ཅེས་བྱའོ།། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམས་པས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཚད་མེད་པ་གསོག་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་པ་རྣམས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བས་སོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བུདྡྷ་གུཧྱས་མཛད་པའི་ཚད་མེད་པ་བཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད། འོན་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་ཤུགས་དྲག་བསྒོམ་པའི་གང་ཟག་ལ། བྱམས་པ་བསྒོམ་པས་འདོད་ཆགས། སྙིང་རྗེ་བསྒོམ་པས་སྨྱུ་དན་གྱིས་ནོན་ནས་སེམས་སྒྲོ་ཤི་བ། དགེ་བ་བསྒོམ་པས་སེམས་གཡེང་བ། བཏང་སྙོམས་བསྒོམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་འདའ་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་མེད་དེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་བའི་བྱམས་པ་ཤུགས་དྲག་ཀྱང་འདོད་ཆགས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདྲེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཡོད་ཀྱང་སྨྱུ་དན་གྱིས་ནོན་ནས་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོ་མེད་པ་དང་། དགའ་བ་ཚད་མེད་པ་དང་ལྡན་ཡང་སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་བའི་ཡ་ཡོ་མེད་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་དང་རྒྱུན་དུ་ལྡན་ཡང་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་སྐད་ཅིག

ཀྱང་མི་གཡེལ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བྱེད་དེ། དེ་དག་སྟོབས་མཚུངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་གེགས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འགོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚད་མེད་བཞིའི་ཚིགས་བཅད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི། ཡོ་གའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །

ཚད་མེད་འོད། (ཕར་ཕྱིན) གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་གྱི་ལྷ་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ལུས་ལ་འོད་ཚད་མེད་པས་ཚད་མེད་འོད་ཅེས་བྱའོ། །

ཚན་པོ་ཆེ། (མཛོད) 1 ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག 2 གདོས་ཆེན་པོའི་དོན་དུ་བཤད།

ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོ། (མཛོད) ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་དང་འདྲ།

ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས། (མཛོད) གླང་པོ་ཆེ་ཕལ་པ་བཅུའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤོས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་གཅིག་གི་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་ཡིན་ལ། སྤོས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་བཅུའི་སྟོབས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་ཡིན་ནོ། །

ཚན་རིག ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བའི་ཚིག་ཅིག་ཡིན། མིང་དངོས་ནི། མཚན་རིག་ཅེས་བྱའོ། །དབྱིན་སྐད་ཀྱི་science"ས་ཨེནསེ"ལ"གནས་ལུགས་རིག་པ"འམ"ཆོས་ཉིད་རིག་པ" ཡང་ན"མཚན་ཉིད་རིག་པ"འམ། "མཚན་རིག"ཅེས་བཏགས་ཡོད་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ནི་ས་པཎ་ཆེན་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་འཆད་པའམ། །མཚན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། །གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་མ་ཡིན་པ། །བཤད་ན་མཁས་རྣམས་ག་ལ་དགའ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདིའི་དོན་ལ་བསམས་ན་ཤེས་ནུས་སོ། །མེ་ཏོག་ཆུང་དུ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་ལའང་། །མཚར་དུ་བརྩིས་ནས་ཞིབ་མོར་རྟོག་པ་ལ། །མཚན་རིག་ཅེས་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེའི། །མིང་དོན་ཆ་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པར་བྱ། །ཚན་རིག་ཟེར་བའི་མིང་ཚིག་འདི་ཕྱི་རྒྱལ་བས་science"ས་ཨེནསེ"ཞེས་པ་དེའི་སྐད་དོད་ཡིན་ལ། ཚིག་འདི་ལ་རང་དོས

ནས་གནས་ལུགས་རིག་པའམ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གོ་བ་སྐྱེར་བའི་ནུས་པ་གང་ཡང་མི་སྣང་ལ། ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཟིན་ཙམ་གྱི་གོ་དོན་ནི། སྡེ་ཚན་རིག་པ་ཟེར་བ་དེ་ཙམ་རེད། ཚིག་དེས་དེང་སང་གི་ science ཞེས་པའི་ཚིག་དེའི་གོ་བ་སྐྱེར་བ་ལ་གང་ཡང་མི་ཕན་ཞིང་། མཚན་རིག་གམ་གནས་ལུགས་རིག་པ་ཅེས་པའི་ཚིག་འདིས་ཡུལ་དངོས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་རིག་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་ནུས་ལ། ཚིག་རང་ངོས་ནས་ཀྱང་ཁ་གྲག་གོ། བརྡ་སྒྱུར་མཁན་པོས"མཚན་རིག"ལ་བསམས་ཀྱང་ཕྱིས་ཡིག་ཚགས་ཀྱི་བརྡ་"ཚན་རིག"ཅེས་བྲིས་ནོར་བྱུང་བར་ངེས་སོ། །ཚན་རིག་གི་གོ་དོན་ལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། རང་བྱུང་ཁམས་དང་། སྤྱི་ཚོགས། བསམ་བློ་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྣམས་སྡེ་ཚན་སོ་སོར་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་ཅེས་འབྱུང་། དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལས། རང་བྱུང་ཁམས་དང་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོན་པའི་ཤེས་ཡོན་རྣམས་སྡེ་ཚན་སྡེ་ཚན་དུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་འབྱུང་། དེས་ན་བོད་དག་གཉིས་ཀར"སྡེ་ཚན"ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་བཙན་ཐབས་སུ་བསྣན་པ་ཙམ་ལས་དེ་ལ་གོ་བ་ལྷག་པོ་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་གང་ཡང་མི་འདུག་པ། དཔེར་ན་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། སྡེ་ཚན་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་དོར་ནས། རང་བྱུང་ཁམས་དང་། སྤྱི་ཚོགས། བསམ་བློ་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྣམས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག་ཅེས་བརྗོད་ནའང་བརྗོད་དོན་རང་སོར་གནས་ཤིང་ཕན་གནོད་གང་ཡང་མི་འདྲེན་པས། སྡེ་ཚན་སྒྱུར་བ་ལ་དགོས་པ་ལྷག་པོ་མ་མཐོང་ངོ་། །དབྱིན་སྐད་ཀྱི་མཚན་རིག་གི་འགྲེལ་བཤད་ལའང་སྡེ་ཚན་མི་འདུག་པ་དེས་ཀྱང་གནོད་དོ། །བོད་སྐད་ཀྱི"ཚན་རིག"ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བྱུང་བ་དང་། བོད་ཕྱི་ནང་གང་དུ་བཟོས་པ། འདི་རྒྱ་མིའམ། རྒྱ་གར། དབྱིན་སྐད་སོགས་སྐད་རིགས་གང་ཞིག་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་བཟོས་པ་སོགས་ལ་དོགས་གཅོད་གནང་དགོས། འདི་ནི་སྐྲ་བྲེགས་ནས་ཆེས་གྲངས་རྟོག་པ་བཞིན་དུ་ཅུང་ཟད་ཕྱིས་དྲགས་པ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཕྱིན་

ཆད་སྤྱི་སྙེར་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཐ་སྙད་གསར་བཟོ་གནང་ཆེ། དུ་རྒྱ་དང་། བརྟན་འཕྲིན། རླུང་འཕྲིན། གསར་ཤོག་སོགས་བརྒྱུད་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བསྡུ་ལེན་བྱས་ཆེ་སྤྱིས་དག་པ་འོང་ངེས་ལགས་སོ། །དེས་མཚན་རིག་ཅེས་བྲི་བར་བྱའོ། །

ཚབ་ཚུབ། ཚབ་བེ་ཚུབ་བའི་བསྡུས་ཚིག འཚབ་འཚུབ་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཚམ་ངམ། ཚམ་ཧམ་དང་འདྲ།

ཚམས་ངམ། ཚམ་ཧམ་དང་འདྲ།

ཚམ་ཧམ། ཚམ་ཧམ། ཚམ་ངམ། ཚམས་ངམ་རྣམས་དོན་འདྲ། 1 འཇིགས་ཧམ། འཇིགས་སྣང་བསྐྱལ་བ་ལ་ཟེར། རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། ཚམ་ཧམ་སྐེ་བགེགས་འཇིགས་པར་བྱེད་པའི་ཞལ་བཞི་པའི་སྟགས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྐེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཟློད་པས་བསྲུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 འཇིགས་ཤིང་འཚབ་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་།

ཚར། 1 ཐངས་སམ་ལན་གྲངས། 2 གྲལ་དང་ཕྲེང་བ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། སྣ་ལུའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་སྣ་ལུའི་ཞིང་གི་ཚར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། མཆོད་མེ་བརྒྱ་ཚར་ཞེས་པ་དང་། ཚར་དུ་དངར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཚར་དུ་དངར། གྲལ་འགྲིག་པོ། སྐྲ་བཤད་ནི། ཚར་ནི་གྲལ་དང་། དངར་ནི་འགྲིག་པའི་དོན་ཡིན།

ཚལ། 1 ཤིང་ལྗོན་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་གནས། 2 སྔོ་ཚལ་གྱི་ཟས།

ཚལ་པ་བཀའ་འགྱུར། ཚལ་པ་ཁྲི་དཔོན་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ་འམ་མཚན་གཞན་དགེ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ཞུ་དག་གནང་བའི་བཀའ་འགྱུར་ལ་ཚལ་པ་བཀའ་འགྱུར་ཟེར། དུས་ཕྱིས་གཙང་སྣར་ཐང་དུ་སྤར་དུ་བསྒྲུབས་པའི་པོ་ཏི་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཡོད་པས། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་སྨད་ཆ་༢༨༣ན་གསལ།

ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད། དྭགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཞལ་ཚལ་པ་ཡང་ཟེར། ཞང་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་བྲག་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག

ཚལ་པ་ཚལ་པར། དུམ་བུ་དུམ་བུར། དཔེར་ན་ཚལ་པ་ཚལ་པར་གས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚལ་སྦྱུ། ན་བཟའ་གླིང་ཅེ་ཡོད་པར་ཚལ་སྦྱུར་ཟེར། ཞྭ་སྐྱབ་པའི་རྒྱལ་རབས་དེབ་དང་པོ་༩༧༩ལས། ལ་པ་ཤག་དང་། ཚལ་སྦྱུ་ཞེས་པའི་སྐོར་ལ། སྐབས་དེའི་དུས་སོག་ཆས་ལ་དར་སྲོལ་བྱེད་པས། ན་བཟའ་གླིང་ཅེ་ཡོད་པར། ཚལ་སྦྱུ་དང་། གོང་བ་ཅན་ལ་ལ་པ་ཤག་ཟེར་སྲོལ་འདུག་པས་ཞིབ་ཆ་མཛོད། ཅེས་གསལ།

ཚི་གུ། (ཟུར་མཆན) 1 ཤིང་འབྲས་ཀྱི་ནང་རྡུས། ཁམ་བུའི་ཚི་གུ་ལྟ་བུ། ལུང་ཐྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚི་གུ་ནི་རྡུས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ཚི་གུའི་ནང་གི་སོན་དང་འབྲས་བུའི་སྙིང་པོ་ལའང་ཚི་གུ་ཟེར། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། ཚིག་གུ་ནི་འབྲས་བུའི་སྙིང་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་ཚི་གུའི་ནང་སྙིང་ཡང་ཟེར། ལྷུང་སྐྱུ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེས་ཀྱང་། ཚི་གུ་འབྲས་བུ་ལ་བཤད། 3 ཤུག་པ་སོགས་ཀྱི་རྩེར་སྐྱེས་པའི་ཐྲེང་རྡོག་གི་ཚོད་ཙམ་པའི་ཤིང་འབྲུའི་མིང་། རྒྱ་ཤུག་ཚི་གུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་ཤུག་ཚི་གུ་ལ་དོགས་གཙོད་ཡོད་པས། རྒྱས་པར་རྒྱ་ཤུག་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཚིག་ཀ། དོན་ཆ་ཚང་བ་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་ཚིག་ཀ་ཟེར། དཔེར་ན་ "འབྲོག་པས་ལུགས་འཚོ" ལྟ་བུ་ཚིག་ཀ་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། "འབྲོག་པས་ལུགས་འཚོས་ནས་མེས་རྒྱལ་ལ་ལེགས་སྐྱེས་འབུལ" ལྟ་བུ་ཚིག་ཀ་གཉིས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལྟར་བཀོད།

ཚིག་བཀྲ། བཀྲ་ཤིས་པའི་ཚིག

ཚིག་རྐང་ཚིག་འབྲུ་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར། (ཚིག་རྐང་ནི) ཚིགས་བཅད་དམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ལ། ཚིག་རྐང་བཞི་རེ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྐང་པ་རེ་རེ་ལ་ཚིག་རྐང་རེ་ཟེར། དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་རྣམས་ལ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། (ཚིག་འབྲུ་ནི) སངས་རྒྱས། ཆོས། ཚོགས། བྱང་ཆུབ། བདག སྐྱབས། ལྟ་བུའོ། (ཡིག་འབྲུ་ནི) ཡི་གེ་སོ་སོ་བའམ་རེ་རེ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། སེམས། ཞེས་པའི་ཚིག་འབྲུ་དེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་རྐང་སོགས་གསུམ་ནི་ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་འགྲེལ་བཤད་

བྱས་པ་ལྟར། ཡིག་འབྲུ་ནི་ཆུང་ཤོས། ཚིག་འབྲུ་འབྲེང་། ཚིག་རྐང་ནི་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ནོ། །ཤོ་ལོ་ཀ་དང་ཚིགས་བཅད་གཉིས་དོན་གཅིག

ཚིག་གི་ལམ། འདོད་རྒྱལ་དུ་སླ་བ། རྒྱུན་དུ་སླ་བ་ལ་ཁ་ཞུགས་པ།

ཚིག་གིས་སྦྱང་། 1 ཚིག་གི་སྒོ་ནས་བློ་སྦྱོང་བ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྡིག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་སྨིན་ཅིང་། བདག་གི་དགེ་བ་དང་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྨིན་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གིས་རང་གི་བློ་སྦྱོང་བའོ། །དེ་ཡང་བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ་ལས། སྤྱོད་ལམ་ཀུན་ཏུ་ཚིག་གིས་སྦྱང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཚིག་གིས་ཤད་སྦྱང་། ཤད་སྦྱང་དང་དོན་འདྲ། ཀླ་མ་ལཱ་བཙུ་པ་ལས། རིགས་པ་ཡིས་ནི་མི་ནུས་ན། །མི་ནུས་དེ་ལ་ཚིག་གིས་སྦྱང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། ཤད་སྦྱང་ལ་གཟིགས།

ཚིག་གྱུ ཚི་གྱུ་དང་འདྲ།

ཚིག་གྲོགས། (བརྡ་རྙིང་) ཚིག་ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་སྟེ། དཔེར་ན་ལག་པ་ཞེས་པའི་ “པ” དང་། མཐོན་པོ་ཞེས་པའི་ “པོ” ། ཀ་བ་ཞེས་པའི་ “བ” ། ལན་ཚ་ཞེས་པའི་ “ལན” ། རྒྱ་ཚ་ཞེས་པའི་ “རྒྱ” ། གཞན་ཡང་བསླུ་བྱའི་སྒྲོག་ཅེས་པའི་ “སྒྲོག” དང་། ཕྱིར་བསློག་བྱ་ཞེས་པའི་ “ཕྱིར” དང་། བསྲེག་བྱའི་བུད་ཤིང་ཞེས་པའི་ “བུད་ཤིང” ། བསལ་བྱའི་སྐྱོན་ཞེས་པའི་ “སྐྱོན” སོགས་ཚིག་གྲོགས་ཡིན་པར་སི་ཏུ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲ་འདི་རྣམས་ལ་ཚིག་གྲོགས་དང་སྦྱར་ནས་དཔེར་བརྗོད་པ་ནི་གོ་སླ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་གཞན་དུ། བཀན་བྱ། བཀོལ་བྱ། བགམ་བྱ། བཅར་བྱ། བཅང་བྱ། ཞེས་སོགས་སློས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་སྒྲ་ཡིན་པ་རྟོགས་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་དངོས་ནི་དེ་རྣམས་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གོང་འོག་རྣམས་བསྒྲུགས་པས་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །

ཚིག་རྒྱུན། (བརྡ་རྙིང་) 1 བརྗོད་བྱ་ལྷག་པོ་སྟོན་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རུང་མེད་ཀྱང་རུང་། ཚིག་གི་ཉམས་འདོན་

བྱེད་དམ་མཛེས་བྱེད་ཅིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཉེ་བར། རྣམ་པར། ཡོངས་སུ། ཤིན་ཏུ། རབ་ཏུ། མངོན་པར་སོགས་སོ། །2 (བརྡ་སྤྲོད) སུམ་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཚིག་རྒྱན་ཞེས་པ་ "ཀྱང" "ཡང" "འང" གསུམ་གྱི་ཚིག་ཕྲད་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ལ་ཟེར། སི་ཏུ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཨཱ་ལི་ཕྱིས་ནས་གཉིས་པ་སྦྱར། །ཚིག་རྒྱན་གཉིས་དང་སྡུད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པའི་འབྲེལ་སྒྲ་དེ་དག་ལས། ཀྱི། འི། གཉིས་ཀྱི་ཨཱ་ལི་སྟེ་གི་གུ་ཕྱིས་ནས་སོ་སོར་རྗེས་འཇུག་གཉིས་པ་ང་ཡིག་སྦྱར་བས། ཀྱང། འང། ཞེས་པར་གྲུབ་པ་དང། འདིར་མ་བསྟན་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཡང་གི་སྒྲ་དང་བཅས་གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ནི་ཚིག་ཕྱི་མ་མཐུན་པའམ་མི་མཐུན་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་རྒྱན་གཉིས་དང། གཞིའམ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་སྡུད་ཅིང་སྒྲོར་བའི་སྒྲར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །3 སྙན་ངག་གི་དོན་རྒྱན་དང་སྒྲ་རྒྱན་སོགས་ལ་བཤད།

ཚིག་ངན་གྱི་བསྟན་བཅོས། ལུ་སྟེགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་ཐར་པའི་ལམ་དང་འགལ་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ཟེར།

ཚིག་ཕྲད། (བརྡ་སྤྲོད) རང་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་མི་སྟོན་ཅིང། མིང་ཚིག་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གང་རུང་དུ་སྦྱར་ན་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང། དོན་གསལ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་སྒྲའི་རྣམ་པ་ཞིག དེ་ལ་ (ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ནི) སླར་བསྡུ། ལ་དོན། བྱེད་སྒྲ། འབྲེལ་སྒྲ། རྒྱན་སྡུད། ལྷག་བཅས། འབྱེད་སྡུད། ཚིག་ཕྲད་ཞིང་སོགས། ཚིག་ཕྲད་ཀྱིན་སོགས། (ཕྲད་རང་དབང་ཅན་ནི) ནི་སྒྲ། དང་སྒྲ། དེ་སྒྲ། གང་སྒྲ། བདག་སྒྲ། དགག་སྒྲ་རྣམས་དང། འབྱུང་ཁུངས། བོད་སྒྲ་བཅས་སོ། ། (ཐོག་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད) ཐོག ཁར། ཁ་རུ། (དེ་ནས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད) དེ་ནས། དེ་མཚུངས། དེ་བཞིན། (ཟད་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད) ཟད། མ་ཟད། ལྟ་ཅི། ལྟ་ཅི་སྨོས། ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ལྟ་ཞོག (རུང་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཕྲད) རུང་སྒྲ། མོད་སྒྲ། འོན་ཀྱང་ལྟ་བུ། (ཡང་ན་ཚིག་ཕྲད་རྐྱང་པ་དང། འདུས་པའི་ཚིག་ཕྲད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བྱ་རུང་སྟེ) (ཚིག་ཕྲད་རྐྱང་པ་ནི) གང། ཅི། དེ། འདི། སུ། ཡང། ནམ། སླར། འོན། ལ་ལ། ཇི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་

རྣམས་སོ། ། (འདུས་པའི་ཚིག་ཕྲད) འདི་ལྟར། འདི་སྐད། ཇི་སྐད། ཇི་སྙེད། ཇི་ལྟར། གང་དག དེ་དག གང་རྣམས། དེ་རྣམས། དེ་སྙེད། ཅི་ནས་ཀྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཚིག་ཕྲད་འགའ་མཉམ་དུ་འདུས་པ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་བཤད་དོ། །

ཚིག་འཕྲད། (བརྡ་སྤྲོད) ཚིག་ཕྲད་དང་འདྲ།

ཚིག་བླ་དྭགས། 1 མིང་ངམ་བཏགས་མིང་གི་དོན་ཡིན་ཏེ། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། ཚིག་བླ་དྭགས་ནི་མིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཚིག་ནི་འདིར་མིང་དང་། བླ་ནི་སྟེང་། དྭགས་ནི་གདགས་པའམ་འདོགས་པའི་དོན་ཡིན། དེས་ན་ཕྱར་གྱི་མིང་སྟེང་པའི་སྟེང་དུ་མིང་གསར་པ་ཞིག་བཏགས་པ་ལ་ཚིག་བླ་དྭགས་ཟེར། དཔེར་ན་ཁྲི་ཨ་སོབ་ལ་སེ་ཏྲི་ཞེས་བཏགས་པའི་ཚེ་སེ་ཏྲི་ནི་ཁྲི་ཨ་སོབ་ཀྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་སམ་བཏགས་མིང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །2 མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། མངོན་བརྗོད་ལའང་འཇུག

ཚིག་དབང་། (གསང་སྔགས) (དགེ་ལུགས) ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ཚིག་གིས་ངོ་སྤྲོད་པ་ལ་ཚིག་དབང་ཟེར། དེ་ཡང་དབང་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་དབང་གསུམ་པ་དཔེར་བླངས་ཏེ། མཐར་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་རང་སྣང་གི་རིག་མ་དང་ཁ་སྦྱོར་བའི་ལུས་ཅན་དང་། ཐུགས་ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་ངེས་པར་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཁ་སྦྱོར་བདུན་ལྡན་གྱི་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཚིག་གིས་བརྡ་སྤྲད་པ་ལ་ཟེར། བྱེད་ལས་ནི། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་རྫོགས་རིམ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཟུང་འཇུག་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལས། དེས་ན་དབང་གསུམ་པ་བསྐུར་བས་མཚོན་པར་མི་ནུས་པ་དབང་བཞི་པ་བསྐུར་ནས་མཚོན་དགོས་པ་ཅིག་གི་སྟེང་ནས་དབང་བཞི་པ་ཤེས་དགོས་སོ། །འདི་ལ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པས། དབང་བཞི་པ་ཚིག་གིས་སྐུར་བ་ན། ཟུང་འཇུག་གི་གདམས་ངག་གི་སྟོད་ཚུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ལ་ངོ་སྤྲད་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསང་འདུས་སྒྲོན་

ལམ་ལས། བཞི་པ་ཟུང་འཇུག་དོན་ལ་ངོ་སྤྲོད་པས། །མཐར་ཐུག་དོན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པར་ཤོག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། (བཀའ་བརྒྱུད) ཚིག་དབང་ནི། དབང་གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་ཟེར། མར་མེ་མཛད་ཀྱིས། རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་རང་ལུས་ཡོངས་སྐྱའི་རྣམ་པ་ཅན་ཟུང་འཇུག་གི་སྐུ་ལ་བཤད་དོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྐལ་བ་ཅན་ལ་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བསྐུར་བའི་དབང་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །བྱེད་ལས་ནི། སྒོ་གསུམ་གཞིའི་དྲི་མའི་བག་ཆགས་འབྱེད་ཅིང་རྡོ་རྗེ་གསུམ་མམ་སྐུ་གསུམ་དབྱེར་མེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་འཇོག་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཚིག་མ། ཚིགས་མ་དང་དོན་འདྲ།

ཚིག་ཙམ་ལ་འཆེལ་བ། ཚིག་ཙམ་ལ་ཞེན་པ། འཆེལ་བ་ནི་ཞེན་པའི་བརྡ་སྐེང་སྟེ། ཚིག་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་དོན་ལ་བརྟག་དཔྱད་མི་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །

ཚིག་བཙུན་པ། གཞན་མི་སློ་བའི་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་ལ། རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོར་འོས་པའི་ཚིག་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཚིག་བཙུན་པ་ནི། ལུས་ངག་གིས་གཞན་མི་སློ་བའི་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་ལ་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་ཚད་མར་འོས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཚིག་འཛིན་པར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚིག་མཛོད། ཚིག་གི་གོ་དོན་རྣམས་བལྟ་ཚོལ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཀ་ཕྲེང་དུ་བསྒྲིགས་ནས་སྟོན་པའི་དཔེ་དེབ་སོགས་ལ་ཟེར། ཚིག་གི་ཚོགས་གང་དུ་གཞུག་སའི་སྣོད་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཚིག་མཛོད་ཅེས་བྱའོ། །དཔེར་ན་འབྲུ་གང་དུ་གཞུག་སའི་ཁང་པ་ལ་འབྲུའི་མཛོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚིག་མཛོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་རྒྱ་གར་གི་ཐ་སྙད་ནས་ཚུར་བླངས་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་གར་བས་ཚིག་མཛོད་ལ་ (शब्दकोश) ཟེར། དེ་ཡང་ शब्द ནི་ཚིག་དང་། कोश ནི་མཛོད་དོ། །

ཚིག་བཞི་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ཚིགས་བཅད་དང་འདྲ།

ཚིག་རིས། ཚིག་གི་ཁྱད་པར། སྒྲ་བཤད་ནི། རིས་ནི་སྤྱ་རིས་ཏེ་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་ནོ། །

ཚིག་ལ་དྲོན་འཇུག་པ། ཚིག་ལ་གཡོ་འཇུག་པ། ཚིག་ལ་གཡོ་སྒྱུའི་ལྷད་ཞུགས་པ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། གཡོན་ཅན་ཚིག་ལ་དྲོན་འཇུག་པས། །དྲང་པོས་དེ་ལ་བརྟག་དཔྱད་དགོས། །བསླུས་རྗེས་ཁོ་བོ་དྲང་ངོ་ཞེས། །རང་ལ་བསྟོད་པས་ཅི་ཞིག་ཕན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཚིག་ལེ་ཚུར་བྱས་པ། ཤོ་ལོ་ཀ། ཚིགས་བཅད་རྣམས་དོན་གཅིག

ཚིག་གསལ། 1 དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར། 2 འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་མཛད། ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར།

ཚིགས་བཅད། ཚིག་རྐང་བཞི་རེ་ལ་ཚིགས་བཅད་དམ། ཤོ་ལོ་ཀ། ཚིག་ལེ་ཚུར་བྱས་པ་ཟེར། རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚིགས་བཅད་རེ་ལ་ཆེག་བར་སོ་གཉིས་དང་། བོད་ཡིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད།

ཚིགས་སྟོ་ཕྱི། (འདུལ་བ) རིམ་པ་སྟོ་ཕྱི། ཚིགས་སྟོ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། ཚིགས་ཕྱི་མ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚིགས་མ། 1 སྙིགས་རོ། གུར་གུམ་ཁུང་ཕྱུང་སྙེ་ཚིགས་མ་བོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཚིག་རོ། 3 སྨང་མ།

ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ། (ཕར་ཕྱིན) རྐྱང་པས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པ་རྩ་བ་གཉིས་པ་དང་། རྩ་བ་གསུམ་པ་དང་། རྩ་བ་བཞི་པ་དང་། རྩ་བ་ལྔ་པ་དང་། རྩ་བ་དྲུག་པར་བསྡེབས་ནས་གསུངས་པ་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་ཞེས་བྱའོ། །

ཚིམ་པ། འདོད་པ་ཁེངས་པ། ངོམས་པ། སྲིད་པ་མེད་པར་གྱུར་པ། དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༡༠༠བ༢ལས། ཚིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲིད་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། དོན་དུ་གཉེར་བ་སྤངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཚུགས་ཐུང་། (བརྡ་སྤྲོད) གཤམ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ལ། ངའི་མིང་ཚུགས་ཐུང་ཟེར།

ཚུགས་ཐུབ། (བརྡ་སྤྲོད) ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་དོན་ཡང་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚུགས་མ་འབྲུག (བརྡ་སྤྲོད) ག་ཤམ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ལ། ངའི་མིང་ལ་ཚུགས་མ་འབྲུག་ཟེར།

ཚུགས་རིང་། (བརྡ་སྤྲོད) ག་ཤམ་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ལ། ངའི་མིང་ཚུགས་"རིང་ཟེར།

ཚུགས་སེ་བར་འཆར་བ། གདགས་གཞི་དང་ལྟོས་ཆོས་གང་ལའང་རག་མ་ལས་པར་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་བཤད།

ཚུན་ཆད། 1 ཚུ་རོལ་ཞེས་པའི་དོན། 2 ས་མཐའི་ས་མཚམས་འཛིན་པའི་ཚིག་ཅིག སྔོག་ཆགས་སྒྲུང་བུ་ཚུན་ཆད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་ཚོ་གའི་མ་མེད་པའི་ཕྲེང་བ་༧༠བ༥(ལས། བརྟན་པོ་ཚུན་ཆོད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚུན་ཆོད། ཚུན་ཆད་དང་འདྲ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། ཚུན་ཆད་དང་ཚུན་ཆོད་གཉིས་ཀ་བྲིས་པར་མཛད་ཅིང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ཚུན་ཆོད་ཅེས་བྲིས་སོ། །

ཚུར་མཐོང་། (ཕར་ཕྱིན) སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་མིང་སྟེ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་སྟེ་ཆེ་འདིའི་ལྟོ་གོས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བའམ་བསྒྲུབ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་ཕྱི་མ་པན་ཆད་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབ་མི་ཤེས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

ཚུར་ཤེག (འདུལ་བ) འདིར་ཤོག་ཅིག་པའི་དོན་ཏེ། ཚུར་ཤོག་དང་དོན་གཅིག འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་པ་༼ ཆ་པ ༽༥བ༢ལས། ལྷས་བྱིན་ཐབས་དེ་གང་ཡིན། ཚུར་ཤེག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཚུལ། 1 འདྲ་བ། ཆོས་དེ་དངོས་མིན་ཀྱང་དེ་ཡིན་པའི་བློ་ལམ་རྣམ་འགྱུར། ཐ་མལ་གྱི་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྣང་བ། མི་མཁས་ཀྱང་མཁས་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་ལས། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ནི་འཚིག་པ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས། 3 སྒོ། སྒོ་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་

ཚུལ་གྱིས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་ལས། ཚིག་དང་དོན་གྱི་ཚུལ། ཞེས་དཔེར་བརྗོད་དུ་བཀོད། 4 སྡོམ་པ། བསླབ་པའི་ཚུལ་མཐོས་ཏེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་དང་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 6 ཐབས། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཐབས་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ལ། །བྱ་བར་དཀར་བ་གང་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚོགས་བསག་པའི་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 7 རིགས་པ། ཚུལ་དང་ཚུལ་མིན་ཞེས་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །8 དོན། དོན་བཞིའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 9 འདོད་པ། གྲུབ་མཐའི་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། q ལེགས་པ། ཚུལ་མཐུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དམ་སྡོམ་ཚུལ་བཞིན་བསྲུང་ལྟ་བུའོ། །w བདེན་པ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་འཕགས་པའི་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལ་གཞི་བྱས། གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་པའི་ཚུལ། ཞེས་གསུངས། e ལམ། ལམ་ནི་འདིར་ལུགས་སྲོལ་ལ་ཟེར་བས། ལུགས་སྲོལ་དང་མཐུན་པ་ལ་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། r རྣམ་འགྱུར། སྣང་སྐ་ཀ། སྣངས། འགྲོ་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། t རྣམ་པ། ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། རིའི་རྩེ་མོའི་ཚུལ་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིའི་རྩེ་མོའི་རྣམ་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། y སྤྱོད་པའམ་སྤྱོད་ལམ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚུལ་ནི་སྤྱོད་པ། ཁྲིམས་ནི་དེ་ལས་མི་འདའ་བ། ཡང་ཚངས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ། ཚངས་པའི་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ། u སྒྲུང་འདས། དཔེར་ན་སྒྲུང་འདས་ལ་བླ་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །i མཐའ། དཔེར་ན། སྲིད་པའམ་ཞི་བའི་ཚུལ་ལས་འདས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་གསེར་ཏོག་སུམ་འགྲེལ་དུ་གསུངས། དེ་ཡང་སྐྲ་སྒོ་ལས། ཚུལ་ནི་འདྲ་དང་སྣད་པ་དང་། །སྒོ་དང་སྡོམ་པ་མཚན་ཉིད་དང་། །ཐབས་དང་རིགས་པ་དོན་དང་འདོད། །ལེགས་པ་དག་ལ་འཇུག་པ་ལས། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནི་བདེན་པ་དང་། །ལམ་དང་འབྲེལ་འབྱུང་རིགས་པ་

དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚུལ་གྱི་སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་གཞན་ཡང་ཤིན་ཏུ་མང་བར་སྣང་ངོ་། །རྒྱས་པར་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་བསྟན་འགྱུར་༼ ཤི ༽༣༤བ་༤ལ་གཟིགས།

ཚུལ་ཁྲིམས། (འདུལ་བ) <ཤཱི་ལ> 1 གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ལོག་པའི་སྤོང་སེམས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ་ནི་གསུམ་སྟེ། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གསུམ་མོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ནི། མཛོད་ལས། འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས། །དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། ཤཱི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་"ཤཱི་ལ་སམླཱཀྵེ" ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ལེགས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་ཤིང་ཚུལ་ཁྲིམས་དམ་པོར་བསྲུངས་པས་མི་དགེ་བ་སྤངས་པའི་མིང་ལ་བྱ། ཡང་གཅིག་ཏུ་ན་"ཤཱིཏ་ལཀྵཅི་ཤཱལ" ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་ཞི་ཞིང་བསིལ་བར་གྱུར་པའི་མིང་ཡང་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་ན་དང་ཚུལ་གྱིས་མི་དགེ་བ་མི་སྤྱོད་ཅིང་ཁྲིམས་སྲུང་བའི་མིང་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སཾ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ། ཤཱི་ལ་ཞེས་པ་སྒྲ་ཐད་སྒྱུར་བྱས་ན་བསིལ་ཐོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་གདུང་བ་ལས་བསིལ་བ་ཐོབ་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་བསྡུས་དོན་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉེས་སྤྱོད་དྲི་མ་འཁྲུད་པའི་ཆུ། །ཉོན་མོངས་ཚ་གདུང་སེལ་བའི་ཟླ་བའི་འོད། །སྐྱེ་དགུའི་དབུས་ན་ལྷུན་པོ་ལྟ་བུར་བརྗིད། །སྟོབས་ཀྱིས་བསྡིགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་ཀུན་འདུད། །དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཡང་དག་བླངས་པའི་ཁྲིམས། །དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་བཞིན་བསྲུང་བར་མཛད། །རྣལ་འབྱོར་ངས་ཀྱང་ཉམས་ལེན་དེ་ལྟར་བགྱིས། །ཐར་འདོད་ཁྱེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བསྐྱང་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་དབྱེ་ན། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གསུམ་མོ། །2 སྡོམ་པ་སྤྱིའི་མིང་། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བུ་སྟོན་

རིན་པོ་ཆེའི་འདུལ་བ་མདོའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཀྲན༧ལས། ཚོས་འདི་པ་དག་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ་བ་སྤོང་བ་བདུན་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྡོམ་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་ནི་སྤྱོད་པ་དང་ཁྲིམས་ནི་སྡོམ་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྤྱོད་པ་མི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་མི་གཏོང་བར་སྡོམ་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་༼ ཅོ་པ ༽༧༥༩བ༥ལས། དངོས་སུ་ན་དང་ཚུལ་གྱིས་མི་དགེ་བ་མི་སྤྱོད་ཅིང་ཁྲིམས་སྲུང་བའི་མིང་སྟེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པས་ཀྱང་། རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས། ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་ཅི་ཡིན། །གང་དུ་དྲི་མ་མེད་གྱུར་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡི་ཚུལ་དུ་བརྗོད། །ཅེས་དྲི་མ་ཟད་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངོན་པ་མཛོད་སོགས་སུ་ཚངས་པའི་ཚུལ་ཞེས་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། ཁྲིམས་ནི་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཁྲིམས་ལས་ཡུལ་གྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་འདའ་མི་ནུས་པ་བཞིན། ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཚུལ་དེ་ལས་འདར་མི་རུང་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་ངད། (འདུལ་བ) ཚུལ་ཁྲིམས་ཤིན་ཏུ་གཙང་བའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་འགའ་རེའི་སྐུ་ལུས་དངོས་དང་ན་བཟའ་སོགས་ལས་སྤོས་བཟང་པོ་སྤྲར་བ་ལྟ་བུའི་དྲི་ཏ་ཅང་ཞིམ་པ་ཞིག་འཕྱུལ་བ་དེ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཟེར། སྐྱབ་ཁང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོའི་ (ལམ་རིམ་གྱི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་ཞིག) སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་ངད་ཀྱིས་གཟིམ་ཁང་གི་ནང་དང་ཉེ་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྤོས་བཟང་པོ་སྤྲར་བ་ལྟར་མངར་སིང་ངེ་བར་ཡོད་ལ། ཐན་གཟིམ་ཁང་དུ་བཞག་པའི་ཆས་ཀ་དང་ཕྱག་གཡོག་ཚུན་གྱི་གོས་ལའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་ངད་ལྡང་བའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམ་ཐར་ཡོད། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་འགའ་རེའི་སྐུ་ཕུང་ལའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་ངད་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། སྔོན་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སེར་བྱེས་ཏྲེ་ཧོར་མཁན་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་དབང་ཕྱུག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སྐུ་ཞི་བར་གཤེགས་དུས། དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཕུང་ལས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་ངད་མངར་སིང་ངེར་འཕྱུལ་བ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷང་ངེར་

ཐན། དེ་དུས་གཟིམ་ཤག་ཏུ་སྤོས་སྤྱར་བ་མིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་ཀྱང་ཤར་བྱུང་། དེའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ངེད་ཀྱི་དྲིན་ཅན་རྩ་བའི་བླ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་ལ་སྙན་གསན་ཞུས་པས། རྒན་རིན་པོ་ཆེས་ཁྱོད་གླེན་པ་སྤོས་སྤྱར་ན་ཐུགས་དམ་གྲོལ་འོང་ཞེས་གསུང་སྒྲོལ་ཡོད་པས། སྤོས་གཏན་ནས་མ་རེད་ཅེས་བཀའ་བཀྱོན་ཞིག་ཀྱང་ཕེབས་བྱུང་། གྲྭ་སའི་བླ་རྒན་ཉམ་ཆུང་ཉམས་ལེན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་བ་འགའ་རེ་རྒྱ་གར་ཚ་བའི་ལུང་པར་ཟླ་བ་མང་པོའི་བར་ཆབ་མ་བཞེས་ཀྱང་སྐུ་ལུས་ལ་དྲི་ངན་ཡོང་རྒྱུའི་ཆབ་ཏུ་དྲི་མ་མངར་སིང་ངེ་བ་ཞིག་བྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཛེས་མ་ཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་ངོ་། །

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ། (འདུལ་བ) ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོགས་ཏེ། སོ་སོར་ཐར་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། (འདུལ་བ) <དུཿཤཱི་ལ> 1 ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱོན་ཅན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའམ་ཀྱུད་པ་ལ་ཟེར། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༩༧ན༨ན་གསལ་ལོ། །སྤྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་དང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས་དོན་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་ལྟར། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ལའང་གོ་ལ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ཉམས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་གཏོགས་གང་ཟག་ལ་མི་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །2 ཕམ་པའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ལ་ཟེར། ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། འདུལ་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སྐབས་མང་པོར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། རང་འགར་ལྟུང་བ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱིས་གོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། ཕམ་པའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་རོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༼ ཟུ ༽༣༩༨བ༥ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕམ་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་མཐུན་པ། (འདུལ་བ) བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་དགེ་སློང་དང་། དེ་རིང་གསར་དུ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་གཉིས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་ཉེས་པ་སྤྱངས་པར་

མ་ཐུན་པའམ་མཚུངས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས། (འདུལ་བ) རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལས་ལྡོག་པས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལས་ལྡོག་པས་ན་བརྟུལ་ཞུགས་སོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། (ཕར་ཕྱིན) འཆལ་ཚུལ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཆ་བྱད་དང་ཚུལ་དང་ལུས་དང་ངག་གི་འཇུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས། གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྡིག་པ་འདག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་དང་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། ། ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ། (ཕར་ཕྱིན) ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གསུམ་མོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གསུམ། (ཕར་ཕྱིན) ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་དང་འདྲ།

ཚུལ་ཁྲིམས་མི་ལྡོད་པ། (འདུལ་བ) ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆུང་ལའང་འཇེམ་ཞིང་བསྲུང་བ་ལ་ཟེར། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་༼ མ ༽༩༠བ༥ལས། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆུང་རབ་ལ་ཡང་འཇིགས་པར་ལྟ་བས་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་ལྡོད་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚུལ་ཁྲིམས་མཚུངས་པ། (འདུལ་བ) ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཐུན་པ།

ཚུལ་འཆོས། (འདུལ་བ) ལོག་འཚོའི་ལྔའི་དང་པོ་སྟེ། རྙེད་བཀུར་གྱི་ཆེད་དུ་གཞན་གྱི་མིག་སྔར་སྤྱོད་ཚུལ་ལེགས་པར་འཆོས་པ་སྟེ་སྡོམ་པར་བྱེད་པའོ། །དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཚུལ་འཆོས་རྙེད་དང་བཀུར་སྟིའི་ཕྱིར། །དབང་པོ་སྡོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རིན་ཆེན་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། ཚུལ་འཆོས་ནི། རྙེད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་གཞན་གྱིས་བདག་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ན་ཅི་མ་རུང་། བདག་གིས་དེ་དག་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་སྙམ་ནས་སྤྱོད་ཚུལ་ལེགས་པར་འཆོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་ནི་དང་ཚུལ་ལམ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་དོན་དང་འཆོས་པ་ནི་བཅོས་པའི་དོན་ཡིན་པས་རྙེད་བཀུར་

 གྱི་ཕྱིར་སྤྱོད་ཚུལ་བཅོས་པའི་དོན་ནོ། །

ཚུལ་མིན། ལམ་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་བསམ་སྤྱོད་ངན་པ་ལ། ཚུལ་མིན་ཟེར། ཡིན་ལུགས་ཚུལ་མཐུན་མིན་པ། བསམ་སྤྱོད་ནོར་བ་རྣམས་དོན་འདྲ།

ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད། 1 ཆགས་སྡང་གི་ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་འཁྲུལ་པ་ཞིག འདིས་ཆགས་སྡང་གི་བློ་སྐྱེད་པར་བྱེད། རྗེའི་དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ལ་ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་གི་ཁྱད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནི་ཆགས་སྡང་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལ་གོ་དོན་འགའ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་། གོ་དོན་དང་པོ་འདི་ལ་གཙོ་བོར་གོ་བ་ཡིན། བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྒྱུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 བདེན་འཛིན། བདེན་པར་འཛིན་པའི་བློ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་མར་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འཆིང་རྒྱུ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་བ་ནི། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་བྱེད་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་མ་ཕྱེད་པའི་སྐྱོན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཟུགས་ཚོར་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ནི། བདག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྟེད་ནས་དེ་བསྒོམས་པས་ལྡོག་ལ། དེ་ལོག་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་མི་སྡུག་སོགས་ཀྱི་མཚན་མར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལྡོག་གོ། དེ་ལོག་ན་འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་ལྡོག་གོ །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 ཡུལ་ལ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལས་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་འཁྲུལ་པ་ཞིག་ལ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཟེར། འདིའི་ནང་གོ་དོན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀ་འདུའོ། །4 ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་སྤྱིའི་མིང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་བྱར་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྲོང་བ་དང་། གཙང་བདེ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མར་འཛིན་

པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་འདོར་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།

ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ། (གསང་སྔགས) རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་བཞི་ནི། ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྤྱི་དོན་གྱི་བཤད་པ། སྦས་དོན་གྱི་བཤད་པ། མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་དང་བཞིའོ། །

ཚུལ་གཟོབ། ཚུལ་འཆོས། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལས། གཡོ་ཅན་ཚུལ་གཟོབ་ངག་འཇམ་ལ། །མ་བརྟགས་བར་དུ་ཡིད་མི་བརྟན། །རྨ་བྱ་གཟུགས་མཛེས་སྒྲ་སྙན་ཡང་། །དེ་ཡི་ཁ་ཟས་དུག་ཆེན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཚུལ་ཤིང་། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཚོག་བྱེད་དུས་དགེ་འདུན་གྱི་གྲངས་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་བུ་ཚོས་སེར་པོས་ཁ་བསྒྱུར་ཞིང་། སྲོམ་ཐྲ་མཛུམ་མོའི་ཚད་ཙམ་པ་ལ་རིང་ཐུང་ཁྲུ་གང་ཙམ་པ་ཞིག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་ནི་འདིར་ཐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་དགེ་འདུན་གྲངས་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པས་ན་ཚུལ་ཤིང་ཞེས་བྱའོ། །ལུང་ཕྲུ་བ་༼ པ་པ ༽ ༢༧༨བ༣ལས། ཚུལ་ཤིང་གི་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་བགྲང་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཤིང་རྗེས་སུ་གནང་སྟེ། ཚུལ་ཤིང་ནི་རིང་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཐུང་བ་ཡང་མ་ཡིན། སྲོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཕྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན། འཁྱོར་བ་ཡང་མ་ཡིན། རྩུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྙོམས་པར་བྱ། དྲང་བ་དང་། འཇམ་པ་དང་། བཞིན་གནང་བ་ལྟ་བུར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚུལ་གསུམ། (རྣམ་འགྲེལ) ཕྱོགས་ཆོས། རྗེས་ཁྱབ། ལྡོག་ཁྱབ་དང་གསུམ་དང་གསུམ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུལ་གྱི་སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ཐབས་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པའི་ཚུལ་ལམ་ཐབས་ཡིན་པས་ན་ཚུལ་གསུམ་ཞེས་མིང་བཏགས་སོ། །

ཚེ་གཅིག་ལུས་གཉིས། ལྕོང་མོ་སྦལ་པར་མ་གྱུར་པའི་མིང་། དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྲེང་༨༥༧ལས། ཚེ་གཅིག་ལུས་གཉིས་གཞན་ནད་འཇོམས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས།

ཚེ་དང་ལྡན་པ། (འདུལ་བ) <ཨཱ་ཡུཥྨཱན> 1 རབ་བྱུང་བསླབ་པ་རྒན་པས་རང་ལས་བསླབ་པ་གཞོན་པ་ལ་འབོད་པའི་ཉེ་ཚིག་ཅིག གཞོན་པ་ལ་གནས་བརྟན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་རིགས། ཚེ་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཡིན་པར་སྣམ། ཚེ་དང་ལྡན་པའི་སྐད་དོད་དེ། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣༢ན་རྣ་གསལ་ལོ། །འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༡༣བ༡ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚེ་ཡོད་པ་སྟེ། དེའི་འབྲས་བུའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལྡན་པ་ཞེས་སྨོས་སོ། །ཞེས་གསུངས། 2 ཞེ་སའི་ཚིག་ཅིག 3 གཞན་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཚིག བརྒྱུད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ནི་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཚེ་འདི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་དེ་དང་ལྡན་པ་ནི་དགའ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚེ་དང་ལྡན་པ་དགའ་བོ། (འདུལ་བ) ཚེ་དང་ལྡན་པ་དགའ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡབ་ཡུམ་གཅིག་པའི་སྐུ་མཆེད་གཞོན་པ་ཡིན། འདི་འདོད་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དགེ་སློང་ཞིག་ཡིན། འདིའི་སྐོར་འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་༼ཐ་པ༽༡༡༤དང་༡༣༡སོགས་སུ་བཞུགས་སོ། །

ཚེ་འདིའི་སྣང་ཞེན། ཚེ་འདིའི་བསམ་བློ་ཤུགས་ཆེན་པོ། ཕྱི་མའི་དོན་ལ་མི་སེམས་པར་ཚེ་འདིའི་དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་དང་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་ཁོ་ན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བློ་ཤུགས་ཆེན་པོ། རྗེའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་ལས། དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་ཚེ་ལ་ལོང་མེད་པ། །ཡིད་ལ་གོམས་པས་ཚེ་འདིའི་སྣང་ཞེན་ལྡོག །ལས་འབྲས་མི་བསླུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས། །ཡང་ཡང་བསམ་པས་ཕྱི་མའི་སྣང་ཞེན་ལྡོག །དེ་ལྟར་གོམས་པས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ། །ཡིད་སྨོན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། །ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་བློ། །བྱུང་ན་དེ་ཚེ་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ལགས། །ཞེ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚེ་མདོ་དང་ཚེ་གཟུངས་ཀྱི་ཊཱི་ཀ། ཊཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཚེ་གཟུངས་དང་ཚེ་མདོའི་ཊཱི་ཀ།

ཚེ་ནི་ཡུན་ཐུང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མང་ཞེས་སོགས། ཚེ་ནི་ཡུན་ཐུང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མང་། །ཚེ་ཡི་ཚད་ཀྱང་ཇི་ཙམ་མི་ཤེས་པས། །ངང་པས་ཆུ་ལས་འོ་མ་ལེན་པ་ལྟར། །རང་གི་འདོད་པ་དང་དུ་བླང་བར་བགྱི། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་ཇོ་བོ་རྗེའི་ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཚིག་རེ་ཟུང་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ལམ་སྒྲོན་རང་འགྲེལ་ལས། ཚེ་ནི་ཡུན་ཐུང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མང་། །ཚེ་ཡི་ཚད་ཀྱང་འདི་ཙམ་མི་ཤེས་པས། །ངང་པས་ཆུ་ལས་འོ་མ་ལེན་པ་ལྟར། །འདོད་པའི་དངོས་པོ་དང་ལས་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཚེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། སྔོན་གྱི་འཕེན་པས་ཚེ་རིང་དུ་འཕེན་ཞིང་འཕངས་པ་ལྟར་ཚེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའོ། །ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚེ་མཚམས་པ། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་མཚམས་ལ་སྡོད་མཁན་གྱི་མཚམས་པའི་མིང་།

ཚེ་རིང་མཆེད་ལྔ། བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མ། (སྐུ་མདོག་དཀར་མོ། གཡས་རྡོ་རྗེ། གཡོན་བུམ་པ་ཐོགས་པ། སེང་གེ་ལ་ཆིབས་པ) མཐིང་གི་ཞལ་བཟང་མ། (སྐུ་མདོག་སྔོན་མོ། གཡས་བ་དན། གཡོན་མེ་ལོང་ཐོགས་པ། རྐྱང་ལ་ཆིབས་པ) མི་གཡོ་བློ་བཟང་མ། (སྐུ་མདོག་སེར་མོ། གཡས་བདུད་རྩིའི་གཞོང་པ། གཡོན་ནེ་ཙོ་ལེ་བསྣམས་པ། སྟག་ལ་ཆིབས་པ) ཅོད་པན་མགྲིན་བཟང་མ། (སྐུ་མདོག་དམར་མོ། གཡས་ནོར་བུ། གཡོན་གཏེར་སྒྲོམ་ཐོགས་པ། ཤ་བ་ཡུ་མོ་ལ་ཆིབས་པ) གཏད་དཀར་འགྲོས་བཟང་མ་དང་ལྔའོ། །(ལྟེ་དཀར་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། སྐུ་མདོག་ལྗང་ཁུ། གཡས་རྡྭ་དུར་བ། གཡོན་སྦྲུལ་ཞགས་ཐོགས་པ། འབྲུག་ལ་ཆིབས་པའོ) པདྨ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཚེ་རིང་མཆེད་ལྔ་བསྟན་མ་བཅུ་གཉིས་དང་བཅས་པ་ལ་མཆོད་གཏོར་འབུལ་ཚུལ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཚིག་ཁྱིམ། (བརྡ་སྤྲོད) ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ས་ཁོངས་སམ་ཡིག་འབྲུའི་ཚོགས་པའི་མིང་། དཔེར་ན་ "བསྒྲུབས" ལྟ་བུ།

ཚིག་བར། (བརྡ་སྤྲོད) ཚིག་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ས་ཁོངས་སམ་ཚིག་འབྲུ། དཔེར་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་ཉིད་ལས། །ཞེས་པར་ཆེག་བར་བདུན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། ཚིགས་བཅད་དམ་ཤོ་ལོ་ཀ་རེ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆེག་བར་སོ་གཉིས་དང་། བོད་ཡིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉེར་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཆེད་མ། དྲ་བའམ་རྒྱ། ཚོམས་ལས། ཆེད་མར་ཆུད་པའི་ཉ་དང་འདྲ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཆེམས་ཤིང་། (འདུལ་བ) སོ་ཤིང་དང་དོན་འདྲ།

ཆེས་ཞག (འདུལ་བ) ཡུད་ཙམ་ཕྱེད་དང་སུམ་ཅུའི་ཡུན་གྱི་མིང་། ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་ཆུ་ཚོད་ལ་སྒྱུར་ན། སྐར་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད། ཁྱིམ་ཞག་ཉིན་ཞག་ཆེས་ཞག་སྟེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐུང་ཤོས་ཆེས་ཞག་ཡིན། ཞག་ལ་གཟིགས། ཆེས་ཞག་གཅིག་ལ། ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་དང་སྐར་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཏག་ཏག་ཡོད། 23.24 hrs.

ཚོགས། 1 དཀོན་མཆོག་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་བཟའ་བཏུང་གི་རིགས། ཚོགས་རྫས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 མང་པོ་མཉམ་དུ་འཚོགས་པའི་མིང་། མི་ཚོགས་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ། 3 <སཾ་བྷ་ར> དགེ་བའི་ལས། ངེས་ཚིག་ནི། ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ། བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་གང་རུང་རང་གི་འབྲས་བུར་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའམ་ལྡན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ། མཚན་གཞི་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ལྟ་བུ།

ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། (གསང་སྔགས) ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་འདྲ།

ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། (གསང་སྔགས) རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་གཉིས་ཀ་འཚོགས་ནས་ཚོགས་འབུལ་བའམ། འབུལ་རྒྱུའི་ཚོགས་རྫས་ལ་ཟེར། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན" ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ" ཞེས་པའི་ཐད་༧༣༥ལས། རྣལ་འབྱོར་ལྡན་པའི་བཙུན་མོ་དང་། །ལྷན་ཅིག་ཟ་བ་ཚོགས་འཁོར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་། དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ལྷའི་ཆ་ལུགས་སུ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་གནས་རྣམས་སུ་འཁོད་པ་ལ་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས།

ཚོགས་ཀྱི་གཏམ། <སཾ་བྷཱ་ར་པ་རི་ཀ་ཐཱ> སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཐུང་

དུ་ཞིག རྒྱ་གར་སྐད་དུ་སཾ་བྷཱ་ར་པ་རི་ཀ་ཐཱ། བོད་སྐད་དུ་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ལ་ངོས་ཤོག་གསུམ་ཙམ་ཡོད། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་འདིའི་ལུང་འདྲེན་ཐེངས་གསུམ་ཙམ་མཛད། འདི་སྡེ་དགེ་སྤར་མའི་བསྟན་འགྱུར་གླེགས་བམ་༼ གེ་པ ༽༡༢༣བ༡ན་བཞུགས་སོ། །

ཚོགས་ཅན་མ། (འདུལ་བ) སྨད་འཚོང་མ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ན་གསལ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༣༡ན༦ལས། ཚོགས་ཅན་མ་ནི་སྨད་འཚོང་མ་སྟེ། ཚོགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དོ། །བུད་མེད་གང་ལ་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བདག་པོར་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཚོགས་ཅན་མ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས། ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། ཚོགས་ཅན་མ་ནི་སྨད་འཚོང་མའི་ཚོགས་ལ་ཟེར་བའང་སྣང་། ཞེས་གསུངས།

ཚོགས་བདག <ག་ཎ་པ་ཏི> ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་བུ་ཚོགས་བདག་གླང་སྣ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལྷའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ།

ཚོགས་སྤྱི། (རྣམ་འགྲེལ) ཡ་གྱལ་དུ་མ་འདུས་པ། ཚོགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཚོགས་སྤྱོད། (བཀའ་བརྒྱུད) སྤྱོད་པ་ལྔའི་ནང་གསེས། ཁྲོམ་ཆེན་པོའམ་ཚོང་འདུས་སམ་རིགས་ངན་གྱི་ཁྱིམ་སོགས་སུ་ཕྱིན་ཏེ་གླུ་གར་ལ་སོགས་པས་བསྐྱོད་ཀྲོད་གཞི་རྡེག་འཚོག་སོགས་བྱུང་ན་ནགས་ལ་མེ་མཆེད་པ་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར། ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་ན་གསལ།

ཚོགས་ཞིང་། སྐྱབས་ཡུལ། སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་འདུས་ཚོགས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་སྟེ་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་ཞིང་ཟེར་ཏེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པ་དང་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་རྣམས་དང་གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་བཀའ་

སྡོད་དང་བཅས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཞུགས་པར་བསམམས་ཏེ་ཚོགས་གསོག་པའི་ཞིང་གསལ་གདབ། ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་ཞིང་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བའི་དཔེ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཚོགས་ཞིང་གི་སྐྱབས་ཡུལ་དེ་དག་ལས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལ་ཞིང་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན། ཡང་ན་སྐྱབས་ཡུལ་མང་པོ་འདུས་པས་ན་ཚོགས་དང་། ཕྱག་མཆོད་དང་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཞིང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །པཎ་ཆེ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་རིམ་ཟིན་བྲིས་༣བ༨ལས། སྤྱིར་ཚོགས་ཞིང་གི་དོན། ཚོགས་ཡང་ཡིན། ཞིང་ཡང་ཡིན་པ་ལ་ཚོགས་ཞིང་གི་དོན་བྱེད་པ་ཅིག་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཞིང་ས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་ཞིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་ལུགས་གཉིས་གསུངས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཚོགས་རམས་པ། དགེ་བཤེས་འབྲིང་ཁག་ཅིག སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་གསུང་རྒྱུན་ལ་ལྔ་ཚོགས་གཉིས་ལན་གཙོ་བོ་དང་། གླིང་བསྲེ་དང་རིགས་རམས་པ་གཉིས་བཤད་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད། སྒྲ་བཤད་ནི། དགའ་ལྡན་གྱི་ཚོགས་མཆོད་སྨོན་ལམ་སྐབས་གྲྭ་སྐོར་དམ་བཅའ་བཞག་པའི་དགེ་བཤེས་ཡིན་པས་ཚོགས་རམས་པ་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་ཚོགས་ནི་ཚོགས་མཆོད་སྨོན་ལམ་དང་། རམས་ནི་རབ་འབྱམས་ཀྱི་བསྡུས་ཚིག་གོ །སྒོ་མང་སོག་པོ་མཁན་ཟུར་ངག་དབང་ཉི་མའི་གསུང་འབུམ་ཐོར་བུའི་ནང་དེའི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་གསལ་ལོ། །

ཚོགས་བཤད། སློབ་མ་སྤྱི་ཁྲབ་ལ་འཆད་པ།

ཚོགས་བཤད་དང་སློབ་བཤད། ཁྲིམ་བསྒྲགས་སམ་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་ཚོགས་བཤད། སློབ་མའི་གཙོ་བོ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ་སློབ་བཤད་ཟེར། ཚོགས་བཤད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ནི། མཐའ་དྲུག་གི་ནང་ནས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་མིན་པ། དྲང་དོན་དང་གསུམ་དང་། ཚུལ་བཞིའི་ནང་ནས། ཡིག་དོན། སྤྱི་དོན་བཅས་ནི་ཚོགས་པ་ལ་བཤད་པར

བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སློབ་བཤད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ནི། མཐའ་དྲུག་གི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ། ངེས་དོན། དགོངས་པ་ཅན་དང་གསུམ་དང་། ཚུལ་བཞིའི་སྦས་དོན་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དོན་རྣམས་ནི་སློབ་མ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྒྲགས་ལ་གཞི་བྱས།

ཚོགས་སུ་མ་ལོངས། (འདུལ་བ) དགེ་སློང་ངམ་དགེ་སློང་མ་བཞི་གྲྭ་མ་ལོངས་པ།

ཚོང་འདུས། (འདུལ་བ) ཚོང་གི་ཆེད་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་འདུས་པའི་ཁྲོམ་ར།

ཚོང་རྡལ། (འདུལ་བ) ཚོང་ར། རྒྱ་གླུང་ཆེན་པོའི་འགྲམ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་གནས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཚོང་སྤོགས། ཁེ་སྤོགས། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། འདིར་བྱིན་པ་ཡི་སྦྱིན་པ་ལ། །འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞེས། །ལེན་དང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་ནི། །ཚོང་སྤོགས་བཞིན་དུ་སྨད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚོད་བགམ་པ། ཉམས་ཚོད་ལེན་པ། ཁོག་ཚོད་ལེན་པ།

ཚོད་མ། 1 སྔོ་ཚོད། 2 སྔོ་ཚོད་ཀྱི་ཟས། 3 ཤ་བཙོས་པའི་ཟས། ཉའི་ཚོད་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་ཚོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ན་གསལ། ཚོད་མ་ཞེས་པ་སྔོ་ཚོད་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཟས་ལ་གྲགས་ཆེ།

ཚོད་རན་པ། ཚད་དང་ལྡན་པ།

ཚོད་རན་པར་བཟའ་བ། ཚད་དང་ལྡན་པར་བཟའ་ཞིང་སྤྱད་པའི་དོན། འགྲེལ་པ་ཟླ་ཟེར་༡༡༡ན༢ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཚོན་ཆེན་བརྒྱད། (འདུལ་བ) མི་རུང་བའི་ཚོན་ཆེན་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

ཚོམ་པ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མིང་། སྟེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་༣༣བ༢ལས། ཁུངས་མེད་ཀྱི་ཚོམ་པ་བྱུང་བ་འདི་ནས་བཤད་ཀྱི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཚོམས། 1 སྡེ་ཚན་ནམ་ལེའུ། དཔེར་ན་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས། རྟའི་ཚོམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་གསུངས་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཞེས་བྱ་བ་སྡེ་ཚན་སོ་

གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི། དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་ཉིད་ན་བཀའ་བསྩལ་མཛད་པར། སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆས་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཚོམས་སམ་ལེའུ་སོ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༡ མི་རྟག་པའི་ཚོམས། ༢ འདོད་པའི་ཚོམས། ༣ སྲེད་པའི་ཚོམས། ༤ བག་ཡོད་ཀྱི་ཚོམས། ༥ སྡུག་པའི་ཚོམས། (སྡོམ་ལས་དགའ་བ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་། དགའ་བ་དང་སྡུག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པས། འདིར་སྡུག་པའི་ཚོམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན) ༦ ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚོམས། ༧ ལེགས་སྤྱད་ཀྱི་ཚོམས། ༨ ཚིག་གི་ཚོམས། ༩ ལས་ཀྱི་ཚོམས། ༡༠ དད་པའི་ཚོམས། ༡༡ དགེ་སྦྱོང་གི་ཚོམས། ༡༢ ལམ་གྱི་ཚོམས། ༡༣ བཀུར་སྟིའི་ཚོམས། ༡༤ འཕྲུ་བའི་ཚོམས། ༡༥ དྲན་པའི་ཚོམས། ༡༦ སིལ་བུའི་ཚོམས། ༡༧ ཆུའི་ཚོམས། ༡༨ མེ་ཏོག་གི་ཚོམས། ༡༩ རྟའི་ཚོམས། ༢༠ ཁྲོ་བའི་ཚོམས། ༢༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོམས། ༢༢ ཐོས་པའི་ཚོམས། ༢༣ བདག་གི་ཚོམས། ༢༤ བསྒྲེ་བའི་ཚོམས། ༢༥ མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཚོམས། ༢༦ མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚོམས། ༢༧ མཐོང་བའི་ཚོམས། ༢༨ སྡིག་པའི་ཚོམས། ༢༩ ཟུང་གས་ཀྱི་ཚོམས། ༣༠ བདེ་བའི་ཚོམས། ༣༡ སེམས་ཀྱི་ཚོམས། ༣༢ དགེ་སློང་གི་ཚོམས། ༣༣ བྲམ་ཟེའི་ཚོམས་དང་སོ་གསུམ་མོ། །སྡོམ་ལ། མི་རྟག་འདོད་དང་སྲེད་པ་དང་། །བག་ཡོད་དེ་བཞིན་དགའ་བ་དང་། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་སྤྱོད་ཚིག་དག་དང་། །ལས་དང་དད་པ་དེ་དག་བཅུ། །དགེ་སྦྱོང་ལམ་དང་བཀུར་སྟི་དང་། །འཕྲུ་དང་ལྷ་པ་དྲན་པ་སྟེ། །སིལ་བུ་ཆུ་དང་མེ་ཏོག་དང་། །རྟ་དང་ཁྲོ་བ་བཅུ་པའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་དང་ཐོས་དང་བདག །བསྒྲེ་དང་མཛའ་བཤེས་ལྔ་པའོ། །མྱ་ངན་འདས་དང་མཐོང་བ་དང་། །སྡིག་དང་ཟུང་གས་དང་བདེ་བ་དང་། །སེམས་དང་དགེ་སློང་ཚོམས་དག་དང་། །བྲམ་ཟེ་ཡང་ནི་ཐ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེ་༼ས་པ༽ཤོག་གྲངས་༢༠༩ན༡དང་། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མངོན་པ་༼ཁ་པ༽༡ན༡གཉིས་ཀ་ན་བཞུགས་ཤིང་། (སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་

གནས་ཀྱིས་འདི་བཀའ་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་གཉིས་ཀའི་ཁོངས་སུ་བཞག་ཅིང་། བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཏུ་འདི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་གསུང་བཞིན་དུ། ཡང་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བཞག་པ་སོགས་ནོར་འཁྲུལ་འགའ་རེ་སྣང་ངོ་། །ཁོ་བོ་ནི་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཚོམས་ལས། རྒྱལ་བས་ཆེད་དུ་བརྗོད་གསུངས་པ། །བདག་གིས་རབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་པ་གསལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ༽ བཀའ་གདམས་གཞུང་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཞིག་ཡིན། ཐེ་ཐྲག་ཏུ་སླ་བས་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀར་བཞེད། འགའ་ཞིག་གིས་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱིས་བརྩམས་ཡང་ཟེར། དོན་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་དཔེ་དང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་སྟོན་པ་ཞིག་གོ། འགའ་ཞིག་གིས་བསྟན་འགྱུར་གྱི་ཁོངས་སུ་བཞག་ནའང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་ནི་བཀའ་འགྱུར་གྱི་ཁོངས་སུ་བཞུགས་སོ། །ཚོམས་ཞེས་པ་འདིར་སྡེ་ཚན་གྱི་མིང་ཡིན་པས། འདི་ལ་སྡེ་ཚན་ནམ་ལེ་ཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་དོ། །3 མི་མང་པོ་འདུ་སའི་ཁང་པའམ། གནའ་བོ་བོད་དུ་བོད་གཞུང་གི་གཞུང་ཞབས་རྣམས་འདུ་འཛོམས་གནང་སའི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་དེའི་མིང་ཡིན། 4 ཚོམ་བུ་ཚོམ་བུར་བྱས་ནས་སྤྱུངས་པའི་ཕུང་པོ། སྡེ་ཚན་སྡེ་ཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱུངས་པའི་ཕུང་པོ་ལ། ཚོམས་ཟེར། ཚོམས་དང་། ཕུངས། ཐང་མ་གསུམ་ག་ཡང་ཕུང་པོའི་དོན་ཡིན་པ་འདྲ་ནའང་། ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཐང་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀྲམ་པའི་ཕུང་པོའོ། །ཚོམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཤིག་པའི་ (འདིའི་བཤིག་པ་ཞེས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ལས་དུམ་བུ་ཆུང་ངུ་ཆུང་ངུར་བཏང་བའི་དོན་ཡིན) ཕུང་པོའོ། །ཕུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོམས་ (ཚོམ་བུ་མང་པོ་སྤྱུངས་པའི་ཕུང་པོ) དག་གི་ཕུང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚོམ་བུ་དང་དོན་གཅིག་གོ།

ཚོར་དད། (ཕར་ཕྱིན) ཚོར་ངས་ལ་གཟིགས།

ཚོར་ངས། (ཕར་ཕྱིན) ཕོག་ཐུག་ཆེ་བའི་དོན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤྱུངས་པའི་བརྡ་བཀྲོལ་དོན་གཉེར་

ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ན་གསལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་མོར། ཚོར་དད་ཅེས་གསལ།

ཚོར་བ་སིམ་པ། (ཕར་ཕྱིན) ཚོར་བ་བདེ་བ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚོར་བ་སིམ་པ་སྟེ་བསིལ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽ ༡༦༢བ༢ལས། སིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསིལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚོལ་ཀྲོ། (བློ་སྦྱོང) ཚོལ་གྲོ་དང་འདྲ། ཇོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་ཚོལ་ཀྲོ་ཞེས་སྣང་།

ཚོལ་གྲོ (བློ་སྦྱོང) སྲོག་འཚོ་བའི་རྟེན་ནམ་འཚོ་ཐབས་ཚོལ་བའི་མིང་དུ་བཤད། དོན་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡོད་མོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ནི་ཡོ་བྱད་འཚོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འགྲོ་འདུག་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་དཔལ་ཆུ་གསུང་། དགེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་དུ་འཚོལ་གྲོ་ཞེས་ཀྱང་སྣང་།

ཚོས་མ། (འདུལ་བ) ཁྲུས་མཁན་མའི་མིང་།

མཚག་པ། ལུས་ཀྱི་མདངས་བཟང་བའམ། ཉམས་རྒྱས་པའམ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་བཤད། འཚག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཟས་སྨན་དང་འདྲ་བར་རིག་པ་ཡིས། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་མེད་པར་བསྟེན་བགྱི་སྟེ། །རྒྱགས་ཕྱིར་མ་ལགས་བསྙེམས་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས། །མཚག་ཕྱིར་མ་ལགས་ལུས་གནས་འབའ་ཞིག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཚང་། 1 ཉེས་སྐྱོན། ནོངས་པ། མཚང་འབྲུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གསང་གནད། གསང་བའམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན། འདི་ཉིད་མ་རྟོགས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་འཁོར། །འདི་ཉིད་རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་གཞན་ན་མེད། །ཐམས་ཅད་འདི་ཡིན་འདི་མིན་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་ཉིད་ཀུན་གཞིའི་མཚང་ནི་རིག་པར་ཤོག །ཅེས་ཀརྨ་པ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་སྨོན་ལམ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་ཉིད་ཀུན་གཞིའི་མཚང་ཞེས་པ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཆོག །སེམས་ཀྱི་གསང་འདི་མ་ཤེས་ན། །བདེ་ཐོབ་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་འདོད་ཀྱང་། །དེ་དག་དོན་མེད་གྱི་ནར་འཁྱམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སེམས་ཀྱི་

གསང་བ་དང་རྣམས་དོན་འདྲ། 3 (བཀའ་བརྒྱུད) གནད། ཕྱག་ཆེན་སྔོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་སི་ཏུ་ཀུན་མཁྱེན་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་དེའི་མཚང་སྟེ་གནད་ཐམས་ཅད་རིག་པར་ཤོག་ཅེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས།

མཚན། 1 མིང་གི་ཞེ་ས། 2 མཚན་མོའི་བསྡུས་ཚིག 3 མཚན་པའི་བསྡུས་ཚིག སྦྲུས་པ། བརྒྱན་པ། དཔེར་ན་མཚན་མས་མཚན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཚན་བཅས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པ་དང་བྲལ་བའི་ལྷའི་བསྒོམ་བཟླས། མཚན་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་ཏེ་ལྷའི་སྐུའོ། །

མཚན་བརྗོད་པར་དགའ་བ། རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་སོགས་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་སྐུ་གཤེགས་ཟིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ནས་སྨོས་དགོས་ན། འགོ་བརྗོད་དུ། གུས་ཞབས་མཆོན་བྱེད་དུ། "བདག་གི་དྲིན་ཆེན་རྩ་བའི་བླ་མ་མཚན་བརྗོད་པར་དགའ་བ་དོན་གྱི་སྐད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་དང" ཞེས་བརྗོད། བླ་མ་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་རྣམས་ལ། ཆེ་བརྗོད་དུ། "དོན་གྱི་སྐད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ན" ཞེས་སྨོས་པ་ལས། མཚན་བརྗོད་པར་དགའ་བ" ཞེས་སྦྱོར་མི་རུང་།

མཚན་ཉིད། 1 མཚོན་བྱེད། གོ་བྱེད། གོ་དོན། དོན། སྐད་ཅིག་མ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་དོན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། 2 ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་བཅས་ཀྱི་དོན། ཤེས་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཤེས་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། ཤེས་བཞིན་བསྲུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ། མདོ་ཡི་ཐེག་པ།

མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས། (ཕར་ཕྱིན) 2 ལྡེམ་དགོངས་བཞིའི་གཉིས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལྟར་ཡིན། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་

ད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས། མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ལ་དགོངས་ནས་མེད་ཅེས་དང་། ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་ནས་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཚན་ཉིད་མེད་པ། 1 རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་བསྡུས་ཚིག 2 རང་བཞིན་མེད་པ། འཛོག་བྱེད་དམ་མཚོན་བྱེད་མེད་པ། 3 འཛོག་བྱེད་དམ་མཚོན་བྱེད་མེད་པ།

མཚན་ཉིད་གསུམ། རང་བཞིན་གསུམ་སྟེ། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ། ཀུན་བཏགས་དང་གསུམ་མོ། །

མཚན་ཉིད་རིག་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པའམ་རྩོད་པའི་རིག་པ་འདི་ཏ་ཅང་རྩ་བ་ཆེ་བའི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཞིག་དགོས་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། སེར་བྱེས་མཁས་སྙན་གྲྭ་ཚང་གི་ཚོགས་གཏམ་ཆེན་མོར། གདོང་རྗེ་རི་ལས་ནག་པ། སེམས་གདངས་རི་ལས་དཀར་བ། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་དང་སེམས་ཀྱི་འཁྱེར་སོ་མ་འཕྱུགས་པ་ཞིག་དགོས། ཅེ་སྟེ་ཆོས་གྲྭར་ཁ་དན་ཚིག་དན་འདྲ་ཤོར་ན། ཕྱིར་ཞག་ལ་སླེབས་ནས་རིངས་པར་ལྟུང་བཤགས་དང་སྡི་བཤགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤགས་བསྡམ་བྱེད་དགོས། ཁོ་བོ་ཡང་སྔོན་མ་དེ་འདྲ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི། ཁོ་བོའི་བླ་མ་དམ་པ་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འབུམ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་གསུང་བ་འདི་ལྟར། སྔོན་ལྷ་བ་རྣན་བྱམས་པ་ཆོས་འཕེལ་ཞུ་བ་མཁས་ཆེན་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གི་འཛིན་གྲོགས་དཔེ་ཆ་དེ་ཙམ་མི་མཁྱེན་པ་ཞིག་གིས་རྟག་པར་ཁོང་གི་གཉའ་བར་བཞོན་ནས་ད་ཁྱོད་ལོབ་ད་ཁྱོད་ལོབ་ཅེས་ངར་ངར་བྱེད་ནས་རྟགས་གསལ་གཏོང་གི་ཡོད་པར། ཚང་མས་སུན་སྣང་ཆེན་པོས་ཨ་ཁ་ཁྱོད་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་དེ་འདྲ་རྩ་ནས་མ་བྱེད་ཅེས་ལབ་ནའང་། ཁོས་ཉན་འཛོག་རྩ་བ་ནས་མེད་ཁར། ཁྱོད་ཆོས་ཏ་གོ་གི་མ་རེད་ཁ་ཁར་སྡོད། མི་འདི་ལ་འདི་འདྲ་ཞིག་མ་བྱས་ན་མི་འདིའི་ཁ་ནས་བློ་སྐྱེད་རག་གི་མ་རེད་ཅེས་ལབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་སློང་ཡིན་ནའང་ཏ་ཅང་གི་ངན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་མི་

སྣང་། ཡོངས་འཛིན་ཕུར་ལྕོག་པ་བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་བྱམས་པ་རྒྱ་མཚོའི་བསྡུས་གྲྭ་ཆེ་བ་ལས། རྟོད་པའི་ཆེ་བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འཇམ་པ་དང་། དོན་དང་ལྡན་ཞིང་གསལ་ལ་འཇམ་པའི་ངག་དང་ལྡན་པ་དང་། སྙིད་ལུག་པ་དང་། ང་རྒྱལ་མེད་པ་རྣམས་ནི་རྟོད་པ་མཛེས་པའི་རྒྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། རྟོད་པའི་བསམ་པ་ལ་རྟོད་པའི་བསམ་པ་ཐ་ཤལ་དང་། ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕ་རོལ་པོ་དམའ་བར་འདོད་པའི་ཞེ་སྡང་དང་། རང་ཉིད་མཐོ་བར་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། རིགས་ལམ་འདོར་བར་འདོད་པའི་གཡོ་སྒྱུ་རྣམས་ནི་རྟོད་པའི་བསམ་པ་ཐ་ཤལ་དང་། རང་གིས་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གུས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཟབ་མོའི་ཆོས་སྟོན་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པ་རྣམས་ནི་རྟོད་པའི་བསམ་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ཀྱང་། རང་ཉིད་གྲགས་འདོད་ཕ་རོལ་དམའ་དབབ་འདོད། །གཡོ་སྒྱུའི་རྟོད་པ་ཚིག་རྩུབ་ངན་སེམས་ཅན། །ངག་འཁྲུལ་སྣ་ཚོགས་སྨྲ་ཞིང་གཞན་རྒྱུད་སྲེག །དེ་ལྟའི་རྟོད་པ་འདི་ཡང་དམྱལ་བའི་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཐུགས་མད་པར་སྣང་བས་ཧ་ཅང་གཟབ་དགོས་པ་ཞིག་གོ། རྟོད་པའི་རིག་པ་འདི་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་གང་ནའང་མེད་པའི་བོད་རིག་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཟླ་ན་མེད་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་ནི། དཔེར་ན་གྲྭ་སར་དཔེ་ཆ་བལྟ་དུས་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བཅུ་ཆོས་གྲྭ་ནས་ཤེས། བརྒྱ་ཆ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་རང་གི་དཔེ་ཀློག་བརྒྱབ་ནས་ཤེས། བརྒྱ་ཆ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་དགེ་རྒན་གྱི་དྲུང་དུ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་གྲྭ་སར་འཛིན་གྲྭ་གཅིག་པ་ཞེས་རྩ་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེས་ཡིན། ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་འཛིན་གྲོགས་ལྟ་བུ་འཛིན་གྲྭའི་ནང་མཉམ་དུ་སྡོད་རོགས་ཙམ་ལས་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་ བླང་རེས་ཀྱི་མཐུན་གྲོགས་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མེད། ༄རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོའི་དཔེ་ཆ་བལྟ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་སྐོར་བཀའ་སློབ་སྩི་བོར་ཡང་ཡང་ཕེབས་པའི་བྱིན་མཐུས་རྒྱུད་གྲྭ་སྟོད་སྨད། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་། གནས་ཆུང་གྲྭ་ཚང་། བཙུན་དགོན་སོགས་

གཞིས་དགོན་ཚུང་དུའི་ནང་དུའང་དཔེ་ཆ་བལྟ་རྒྱུ་དང་རྟགས་གསལ་གཏོང་རྒྱུའི་གོམ་སྲོལ་དང་དོ་སྣང་གསར་པ་ཞིག་སླེབས་པ་ནི་གནའ་བོ་བོད་དུའང་བྱུང་མ་སྲོང་བའི་གནས་ཚུལ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་རེད། དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་སྤྱིན་ལྡོས་བཟང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་དེང་སང་བོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་དུ་ཁྲིད་དུ་རྟགས་གསལ་གཏོང་བའི་སྲོལ་བཟང་ཉིན་རེ་བཞིན་ཁྲབ་བརྡལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་སྒུས་དང་། རྟོད་པའི་རིག་པ་འདི་བོད་སྐད་ཙམ་ལས་སྐད་རིགས་གཞན་ལ་གཞི་རྩ་སྲ་བརྟན་ཞིག་ད་བར་ཚུགས་ཐུབ་མེད། ༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཀྱང་སོག་ཡུལ་དུ་བཀའ་བསྟན་སོགས་བོད་སྐད་ནས་སོག་སྐད་དུ་མང་དག་ཅིག་བསྒྱུར་ཐུབ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་རྟགས་གསལ་གཏོང་བའི་སྲོལ་འདི་ཚུགས་མ་ཐུབ་པ་ཡང་སྐད་ཡིག་གིས་མ་ལྡེང་བ་ཡིན་སྙོར་བཀའ་གནང་བ་བདེན་པར་སྣང་སྟེ། ཨ་རི་སོགས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྲུ་རྣམས་སུ་རྟགས་གསལ་གཏོང་བའི་སྲོལ་བཙུགས་ཐུབ་མེད་པ་དེས་གསལ་བར་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་ཡང་སྔོན་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྟོད་པའི་རིག་པ་ལ་གལ་པོ་ཆེར་མཛད་པ་འདི་ལ་གཞུང་ལུགས་ལ་མ་སྦྱངས་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཞིག་གིས་བསམ་བློ་ལ། རྟོད་པའི་རིག་པ་ཞེས་པ་དེ་གཞན་ཕ་རོལ་པོ་དང་ཁ་བཤགས་འགྲེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་རིག་པ་དྲན་སྐྱེན་པ་དང་། ཚིག་རྩེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་པོའི་ཁ་སྒོ་གཙོགས་ཐབས་ཙམ་ལས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཆེར་མི་ཕན་ཞིང་། ལྷག་པར་རྒྱུད་སྟེང་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ནི་མི་མཁོ་བའི་ཁར་ཚིག་རྩུབ་དང་ང་རྒྱལ་ཧེ་འཕེལ་གྱིས་རང་རྒྱུད་མ་རུང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་ངེས་སོ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་གིས་རང་ཡང་ཚུལ་དེར་མི་གྲུས་ཤིང་མི་འཇུག་ལ། གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལ་འཇུག་པ་ལ་འགོག་རྐྱེན་བྱེད་པ་ཆེས་མང་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་མཁས་གྲུབ་སླ་བའི་ཉི་མའི་གསུང་ལས། གང་ཞིག་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་ལྷུར་ལེན་པ། དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་ཞེན་པ་ཆེས་ཆེར་འཕས་པར་གྱུར་པ།

གྲགས་པའི་བ་དན་གྱིས་མཛེས་པར་གྱུར་པ་དག་ལའང་། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བོའི་ཚེ་རང་གི་རྒྱུད་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་ནས་གསུངས་པ་ལག་ཏུ་བླང་བའི་རིམ་པ་འདི་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཙུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་དག་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཡོད་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཡང་མེད་པར། གང་གི་ཚེ་རང་ཉིད་ན་སོ་ཡོལ་བའི་ཕོ་ཉས་ཟིན་པས་འཆི་བདག་གི་ཆད་པ་ལ་འཛིགས་པ་ཙུང་ཞིག་སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་ན། ལྷུན་པོ་ཅི་ཡང་མ་བསླབ་པའི་རིའི་ཕུག་ཏུ་མི་ཚེ་ཡོལ་བར་བྱས་པ་ཞིག་གི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ། དེས་ཇི་སྐད་གདམས་པ་ལས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་འདའ་བར་མི་ནུས་ཤིང་། སྟོན་ཆད་ཐོས་བསམ་ལ་ཇི་སྙེད་འབད་པ་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་འགྱོད་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དུད་འགྲོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཧྭ་ཤང་གི་རིང་ལུགས་ལ་གནས་བཞིན་དུ་གསུང་རབ་ཆེན་པོ་རྣམས་འཆི་བའི་ཚེ་དགོས་པ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་སྤྱོང་བའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ནོན་བཞིན་དུ་ཚེའི་དུས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་པ་ལས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་པར་རློམས་པ་ལ་ལ་ཞིག་གི་སེམས་ལ་ཡང་། རྩོད་པའི་རིག་པ་འདིས་གནས་སྐབས་སུ་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གོ་དོན་རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་ཕན་ཅིང་། རྩོད་པ་དང་ལན་སོགས་ཀྱི་ཚེ་རིག་པ་རྣོ་སྦྱུར་དང་། དམ་བཅའ་བརྟན་པ་སོགས་ལ་ཕན་ངེས་ཀྱང་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཕན་མི་ཐོགས་པས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་དེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ངེས་པར་ཡོད་དོ་སྙམ་པ་ཡང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་འདྲ་བ། དེ་དག་ནི་རྩོད་པའི་གནད་དོན་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པས་ལན་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་པའི་རིག་པ་ཞེས་པ་འདི་ཕ་རོལ་གྱི་རྒོལ་བ་ཚར་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྔགས་སོགས་རང་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་དོན་ཕྲ་རགས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་འོལ་སྤྱི་དང་། གཡམ་ལ་རྒྱུག་པའི་གོ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ་རྩོད་པའི་རིག

པ་ལ་མ་བརྟེན་པའི་གོ་བ་ཇི་ཙམ་བཟང་ཡང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། རིག་པས་བདར་ཤག་མ་བཅད་གཞུང་དོན་ལ། །ཚིག་སྤྱིའི་གོ་བ་ལམ་ཙམ་ཡོད་གྱུར་ཀྱང་།། བརྒྱལ་ཞིང་བརྟགས་ན་བྱེ་མའི་ཆང་བུ་ལྟར། །འགྱུར་ཕྱིར་རིག་པའི་གནད་གསང་ཞིབ་ཏུ་སློབས། །ཞེས་དང་། རྗེ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་པས་རིག་པ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཇི་ཙམ་བཟང་ཡང་སོབ་སོབ་ཞིག་ཡོང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་གང་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ལན་ཅིག་ཙམ་དྲིས་པའི་ཚེ་གོ་དོན་མ་ལུས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་རྒྱུ་བའི་ཁུལ་གྱིས་ཚིག་ཟིན་གྱི་བརྗོད་དོན་འགའ་ཞིག་ཕྱོགས་མཐུན་ཙམ་གོ་བ་དེ་སྤྱི་བརྟོལ་དང་བཅས་ཏེ་སྨྲ་བའི་ཁུལ་བྱེད་མོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཡང་སྐྱུར་ཞིབ་ཏུ་ལན་ཅིག་དྲིས་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་དམ་བཅའ་ཐལ་ཆེར་ཞིག་ནས་ལན་ཟེར་ངོ་མི་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། ད་དུང་ཞིབ་ཆ་བརྟད་ཅིང་དྲིས་ན་སྔར་ལབ་པ་རྣམས་བརྗེད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ནས་རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་དང་། དམ་བཅའི་རྩ་བ་རླངས་ནས་ཞིག་པ་སོགས་ཀྱིས་བླུན་པོའི་རང་མཚང་གསལ་པོར་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་ནི་རིག་པ་ལ་མ་སྦྱངས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བརྒྱལ་ཞིང་བརྟགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་གཞུང་ལུགས་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་སྦྱངས་པའི་དབང་གིས་ལན་ཇི་བཞིན་མི་ཐེབས་པ་བདེན་ཙང་། ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཚིག་གི་ལན་ཐེབས་མི་དགོས་པས་དོན་མ་ཆུག་པར་གོ་ན་དེས་ཆོག་གོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཉམས་སུ་ལེན་བྱའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེའི་དངོས་བསྟན་དང་། ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་དང་། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར། དགག་བྱ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་འགོག་ལུགས་སོགས་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ནས་ཤེས་ན། ཤེས་པ་ལྟར་དུ་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་ལག་རྗེས་ལས་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ས་ཚོད་ཀྱང་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འབྱུང་ལ། དེ་མིན་ཚིག་སྤྱིའི་གོ་བ་ཡམ་མེ་བ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་དམིགས་རྣམ་གོ་རྟོགས་སོགས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེས་ན། ཅི་འདྲ་བ་ཡི་ལས་བྱས་པའི། །འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་

ཡང་ས་ཚོད་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་ཟིན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡུལ་དུ་མི་གནས་པ་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་ཡིན་འདུག་སྙམ་པ་ཙམ་ཞིག་གི་བློ་སྐྱེས་པས་གོ་མི་ཚོད་དེ། འདུས་བྱས་ཞེས་པའི་དོན་དང་། དེ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལུགས་སོགས་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། མི་རྟག་པ་ལའང་རགས་པ་དང་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ཡོད་ལུགས་སོགས་མཐའ་ཚོད་པའི་ངེས་ཤེས་གཏིང་ཚུགས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ལ་འབད་པ་དང་། དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་མི་ཚོད་པས་དེའི་དོན་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་སླད་དུ་གཙོ་བོར་བླ་མ་དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་ཚོགས་གསོག་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་སྦྱོང་བ་དང་། དོན་ལ་སེམས་པ་སོགས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་བྱས་ན་ཉམས་སུ་བླངས་ན་ནམ་ཞིག་ན་གོ་ཡུལ་ཙམ་མིན་པའི་མི་རྟག་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཞིང་། ད་དུང་སྒོམ་པ་ལས་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའོ། །ཞེས་པའི་ལྟ་བ་བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་གནད་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས་ལ། དེས་མཚོན་ཏེ་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འགག་གང་ལ་ཡང་མཐའ་ཚོད་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་རྩོད་པའི་རིག་པ་ངེས་པར་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོན་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་གོང་མ་མང་པོ་ཞིག་གཞུང་ལུགས་འཛིན་རྩོད་སོགས་ཀྱི་སྤྲངས་པ་མང་པོ་མ་མཛད་ཀྱང་བླ་མའི་མོས་གུས་དང་། དཀའ་སྤྱད་སྙིང་རུས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་བཞེས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱུང་བ་སྣང་བས། འཆང་རྒྱ་བ་ལ་ངེས་པར་ཐོས་བསམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་གྲུབ་བརྙེས་རྣམས་ནི་སྐུའི་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་རྣམས་སུ་རྒྱལ་བའི་

བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་སོགས་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པས་རྟོགས་པའི་རྒྱུད་ཚོད་མཐོན་པོར་ཕེབས་ཟིན་པས། སྐུ་ཚེ་འདིར་ཐོས་བསམ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་མ་མཛད་ཀྱང་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་རྣམས་དཀའ་བ་མེད་པར་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་ཤིང་འབྱུངས་ལ། དེའི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་ཕལ་དང་ཕལ་གྱི་སེམས་ལ་བསམ་པར་ཡང་མི་ནུས་པའི་བླ་མ་བསྟེན་ཚུལ་དང་། དཀའ་སྤྱད་སྙིང་རུས་ཚད་མེད་པ་མཛད་པའི་མཐུ་ལས་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པ་སྟེ། དེ་དག་ལ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་ཆོས་སྐད་ལ་དབང་རྣོན་ཅིག་ཅར་བ་དང་། དབང་རྟུལ་རིམ་གྱིས་པ་ཞེས་པ་གཉིས་བཤད་པའི་ནང་གི་དབང་རྣོན་ཅིག་ཅར་བ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དང་མཚུངས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་རྣམས་སུ་ཐོས་བསམ་དང་། ཚོགས་བསགས་པ་སོགས་མཛད་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་ལས་ཐོག་མར་ལས་དང་པོ་བའི་དུས་ཉིད་ནས། གང་ཡང་མ་བསླབ་ཅི་ཡང་མི་ཤེས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཁོ་ན་བཟུང་ནས་ཉམས་ལེན་ཐད་ཐུན་འགག་ཞིག་མཛད་པས་གྲོལ་བ་ནི་གཏན་ནས་མིན་ཅིང་། དེས་ན་སྔར་གྱི་དུས་སུ་སྦྱངས་པ་སྔོན་ཟིན་གྱི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དབང་རྣོན་གྱི་རིགས་ཅན་མང་དུ་མཆིས་པས། དེ་དག་ཚེ་འདིར་གཞུང་ལུགས་ལ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་སྦྱངས་པ་སོགས་ཀྱི་ངལ་བ་ལ་ཆེར་ལྟོས་མི་དགོས་པར། བླ་མའི་མོས་གུས་དང་། དཀའ་སྤྱད་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉམས་ལེན་འབད་པས་རྟོགས་པ་མཐོན་པར་གཤེགས་ནུས་པ་དེ་དང་དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་དགོངས་ནས། རྗེ་བོ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། ཚེ་འདི་ཡུན་ཐུང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མང་། །ཚེ་ཡི་ཚད་ཀྱང་ཇི་ཙམ་མི་ཤེས་པས། །ངང་པས་ཆུ་ལ་འོ་མ་ལེན་པ་ལྟར། །རང་གི་འདོད་པ་དང་དུ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་མི་ལ་རས་པས། ཤཱཀ་ཐུབ་བསྟན་པའི་སྙིགས་མ་ལ། །མི་རྣམས་ཚེ་ཐུང་ལོངས་སྤྱོད་དབུལ། །བདུད་རིགས་བར་གཅོད་མང་བའི་ཕྱིར། །བུ་བརྒྱུད་སྡེའི་མཁྱེན་རྒྱ་མི་འཆལ་གྱི། །སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་ལོངས་ཤིག་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུས་ཐོས་བསམ་ལ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་མ་བསྐྱལ་བར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་བསྐུལ་བར་མཛད་ལ། ཚུལ་དེ་ལྟར་

དུ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཡང་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱུང་མོད་ཀྱང་། རིམ་གྱིས་དུས་སྙིགས་མར་གྱུར་པ་ན་སྒྱུངས་པ་སྟོན་སོང་གི་གང་ཟག་དབང་རྣོན་ནི་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཞིང་། དབང་པོ་རྟུལ་པོའི་རིགས་ཅན་ཁོ་ན་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་ནའང་། དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཚོད་དང་བསྟུན་ནས་གསུངས་པ་དེ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་འགེབས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ནས། ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ནི་སྙིང་པོ་མེད་པའི་སྨྲུན་པ་འཕྱར་བ་དང་མཚུངས་པས་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཕན་ནོ་ཞེས་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ལྷར་དོར་ཏེ་ཉམས་ལེན་འགའ་ཞིག་ལ་འབད་ཁུལ་བྱས་ཀྱང་། གོང་མ་རྣམས་ལྟ་བུའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱང་མ་སྐྱེས། ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱང་མེད། ཐུན་མོང་ལམ་སྦྱང་གི་ཆོས་སྐད་གཅིག་ཙམ་ལའང་སྦྱོང་བ་མ་ཐོན་པའི་ནག་ཐོམ་མེ་བར་ལུས་པའི་ངང་དུ་མི་ཚེ་ཟད་པའང་འགའ་དང་འགའ་མཐོང་ཞིང་། ཚུལ་དེ་དང་དེ་འདྲ་བ་དག་ལ་དགོངས་ནས་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱིས། སྒོམ་ན་ཐོས་པ་མི་དགོས་ཞེས། །བླུན་པོ་བློ་རྒྱ་ཆུང་རྣམས་སྨྲ། །ཐོས་པ་མེད་པའི་སྒོམ་པ་དེ། །འབད་ཀྱང་དུད་འགྲོའི་སྒོམ་ཐབས་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

མཚན་གཉིས་པ། འདུལ་བ) ཕོ་མོ་གཉིས་ཀའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག

མཚན་གཉིས་མ་ནིང་། འདུལ་བ) མཚན་གཉིས་པ་དང་འདྲ།

མཚན་མ་ཐུན། འདུལ་བ) མཚན་མ་ཐུན་པ་དང་འདྲ།

མཚན་མ་ཐུན་པ། འདུལ་བ) ཕོ་ཡིན་པར་རིགས་མཐུན་པའམ། མོ་ཡིན་པར་རིགས་མཐུན་པ་ལ་མཚན་མ་ཐུན་པ་ཟེར། དཔེར་ན་དགེ་སློང་དཔལ་མོ་དང་། སྒོམ་དགའ་མོ་གཉིས་བུད་མེད་དུ་མཚན་མ་ཐུན་པའམ་རིགས་མཐུན་པ་ལྟ་བུའོ། །

མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར། (ཕར་ཕྱིན) མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མཚན་བཟང་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་འཁོར་ཡིན་པས་གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཙོ་འཁོར་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། །སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ནས་སོར་མོ་

བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་བར་གྱི་དཔེ་བྱད་དྲུག་ནི། ཕྱག་སོར་རིང་བའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། དབུ་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སྙ་བུང་བ་ལྟར་གནག་ནས་དྲི་ཞིམ་པ་དང་ལྡན་པའི་བར་གྱི་དཔེ་བྱད་དྲུག་དང་བདུན་ནི། གཙུག་ཏོར་དང་སྨྲུ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྨྲུ་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། དཔྲལ་བ་འབྱེས་པ་དང་དབྱེས་ཆེ་བ་གཉིས་དང་ཤངས་མཐོ་བ་དང་དག་པ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔེ་བྱད་རྣམས་ནི་མཛོད་སྤུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། སྤྱན་ཡངས་སོགས་སྤྱན་གྱི་དཔེ་བྱད་བཞི། སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་སོགས་བཞི་དང་བརྒྱད་ནི་སྤྱན་མཐོན་མཐིང་ལྟ་བུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། རྫི་མ་སྟུག་པའི་དཔེ་བྱད་ནི་རྫི་མ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་བུའི་མཚན་གྱི་འཁོར་དང་། གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པ་ལ་སྤྱན་མཛེས་པར་འཛུམ་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྙན་མཉམ་སོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ནི་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་བའི་འཁོར་དང་། ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བ་སོགས་གཉིས་དང་། ལྗགས་མཉེན་སོགས་གསུམ་སྟེ་ལྗེ་ནི་ལྗགས་རིང་བ་དང་རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། གསུང་འབྲུག་གི་སྒྲ་དང་། འཛུམ་མཉེན་རྣམས་ཚངས་དབྱངས་ཀྱི་འཁོར་དང་། མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་སོགས་མཆེ་བའི་ལྗེ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ་སོགས་ཚེམས་ཀྱི་མཚན་བཞིའི་འཁོར་དང་། རྩ་མི་མངོན་པ་དང་། མདུད་པ་མེད་པ། ལོང་བུ་མི་མངོན་པ། སྐུ་གཞོན་ཤ་ཅན། ཕྱག་འཇམ་པ་ཕྱག་རིས་ཀྱི་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ནི། ཕྱག་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་དང་ཞབས་ལོང་མི་མངོན་པའི་འཁོར་དང་། ཞབས་མཉམ་པ་ནི་བྱིན་པ་ཨེ་ཎེའི་འདྲ་བ་དང་། རུས་སྦལ་ཞབས་ཀྱི་འཁོར་དང་། སེང་གེ་སོགས་གཤེགས་སྟབས་བདུན་དང་གོམ་སྟོམས་དང་བརྒྱད་ནི་སོར་མོ་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་རྟིང་པ་ཡངས་པ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དང་། སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་ནས། དག་པའི་བར་བདུན་དང་། མཚན་རྫོགས་པ། ཁོ་ལག་ཡངས་པ། སྐུ་མ་ཞུམ་པ་སོགས་གསུམ་དང་། ཡན་ལག་རྣམ་འབྱེས་སྐུ་ཟླུམ་པ་ནས། ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བའི་བར་བཞི་དང་། ཀུན་ནས་ལྟ་ན་སྡུག་པ་ནས། སྨེ་བ་གནག་བག་མེད་པའི་བར་གསུམ་སྟེ་བཅུ་དགུ་ནི། སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་བདུན་མཐོ་བ། གསེར་མདོག་འདྲ་བ། ལྤགས་པ་སྲབ་པ། དབྱུང་

མགོ་ཟླུམ་པ་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་ཆུ་ཞེང་གབ་པ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་དང་། ལྟེ་བ་ཟབ་པ་དང་། གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་གཉིས་གསང་གནས་སྦུབས་སུ་ནུབ་པའི་འཁོར་དང་། ཕྱག་རིང་ཞིང་རྒྱས་པ། ཕྱག་རིང་ཞིང་མཛེས་པའི་འཁོར་དང་། དཔལ་བེའུ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཉ་གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་པ་སོགས་ནི་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་དྲ་བས་འབྲེལ་བའི་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་གོ་དོན་རང་རང་གི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མཚན་ལྡན། 1 མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ། མཚན་ལྡན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ལུས་ལ་མཚན་མ་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པ། སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་༡༨༣ལས། སྲས་མཚན་དང་ལྡན་པ་དབུ་ལ་ཨ་མི་ཏཱ་བྷ་བཞུགས་པ་ཞིག་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོ་དེ་མཚན་བཟང་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ནི། ཕྱག་ཞབས་ལ་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མཐོན་མཐིང་དུ་ཡོད་པ་སོགས་སོ། །

མཚན་པ། 1 མཚན་མའམ་རྟགས་སམ་རི་མོ་དང་ལྡན་པ། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱི་བོར་མཐོ་གང་ཙམ་གྱི་བར་སྣང་ལ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཨོཾ་གྱིས་མཚན་པ་བསམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 2 བརྒྱན་པའམ་སྤྲས་པ། ལེགས་བྲིས་མ་ལས། ཕྱག་གཉིས་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོས་མཚན་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྡན་པ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ་ལ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཚན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྗེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ན་གསལ།

མཚན་བར་རྟོལ་བ། (འདུལ་བ) བཤང་བ་དང་གཅི་བ་གཉིས་ལམ་གཅིག་ནས་འོང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །

མཚན་མ། 1 རྟགས། མི་ནོར་བའི་མཚན་མ་བཏབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། མཚན་མའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་མཚན་མ་ཞེས་བྱའོ། །འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་གྱི་ཤེས་བྱ་མཛོད་

འགྲེལ་གླེགས་བམ་བར་ཆ༢༡༨ན་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 ཕོ་མོའི་རྟགས། དགེ་སློང་མཚན་རིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ལྟས། བཟང་པོའི་མཚན་མ་ཤར་ལྟ་བུ། 4 ཁྱད་པར། སྤྱི་རིས། སེམས་ཅན་གྱི་མཚན་མ་སྟེ་ཁྱད་པར་རམ་སྤྱི་རིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི་འདི་ནི་སྐྱེས་པའོ་འདི་ནི་བུད་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །5 མཚན་ཉིད། རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ལས། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་སྟེ། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མཚན་མ་མེད་ཅེས་པ་ལ་འདིས་མཚོན་པས་ན་མཚན་ཉིད་དེ་ཁ་དོག་དབྱིབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །དེ་གང་ལ་མེད་པ་དེ་ནི་མཚན་མ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །6 རྒྱུ། གྲོད་པའི་རྒྱུ་ལ་གྲོད་པའི་མཚན་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་༼ཉ༽༢༡བ༥ལས། མཚན་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་སྟེ་མེའི་ཤིང་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྨོན་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །7 རྣམ་པ། སྡུག་མི་སྡུག་གི་མཚན་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། གྲོད་པ་གང་ཞེ་ན་སྡུག་པའི་མཚན་མ་འི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་བ་སྟེ་ཞི་གནས་ཀྱི་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །8 རྒྱུ་མཚན། ཆགས་ཡུལ་ལ་སྡུག་པའི་མཚན་མའི་སྒོ་འདོགས་པ་མངས་ན་འདོད་ཆགས་དྲག་པོ་སྐྱེ་བ་དང་། དགྲ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་མཚན་མ་མང་དུ་བསམས་ན་ཞེ་སྡང་དྲག་པོ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་བརྗེད་བྱང་ལས་ཀྱང་། སྤྱིར་མཚན་མའི་སྒྲ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་། རྟགས་དང་། རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །9 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཟེར། མདོ་སྡུད་པ་༼ ཤེར་ཚོགས་ཀ་པ ༽༢བ༡ལས། ཕུང་འདི་སྟོང་ཞེས་རྟོག་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་སྐྱེ་མེད་གནས་ལ་དད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཐང་ཀྱི་སྟུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་༼ཉ༽༡༢༤བ༡ ལས། མཚན་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

མཚན་མ་ལ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཚན་མ་ངན་པ་བཅོ་བརྒྱད། (འདུལ་བ) མི་སྡུག་པའི་མཚན་མ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་གཟིགས།

མཚན་མ་གཅིག་པ། རྒྱ་གར་ན་ལྷ་དབང་ཕྱུག་གི་ལིངྒའི་རྟེན་གང་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། རྒྱ་གར་ན་ཕྱི་པའི་ལྷ་ཁང་འགའ་ཞིག་ན་ལྷ་དབང་ཕྱུག་གི་ལིངྒའི་རྟེན་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ།

མཚན་མའི་འཆིང་བ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་གསོས་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བའི་མིང་དུ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་ཞི་ལྷག་གི་སྐབས་ཀྱི་མཆན་བུར་གསལ།

མཚན་མའི་ཕྱག་རྒྱ། (གསང་སྔགས) ལྷའི་ཕྱག་མཚན། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ན་གསལ།

མཚན་མའི་ལྷ། ལྷ་ཡི་དེ་ཉིད་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཏེ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དག་པ་ལྷའི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་མར་བསྒོམ་པའོ། །

མཚན་མར་འཛིན་པ། (དབུ་མ) <ཙི་ཏ་ཀཱ་ར> 1 ཡུལ་གྱི་སྣྱ་རིས་སམ་ཁྱད་པར་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཙི་ཏ་ཀཱ་ར་ཞེས་པའི་ཙི་ཏ་ནི་རི་མོ་དང་། ཀཱ་ར་ནི་བྱེད་པ་སྟེ་རི་མོ་བྱེད་པ་སྟེ་རི་མོ་མཁན་གྱི་མིང་དུ་གྲགས་ཆེ་མོད། །མཚན་མར་འཛིན་པ་ལའང་བསྒྱུར་རོ། །ཚིག་འདིའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི། བཀྲ་བར་འཛིན་པའམ། གསལ་བར་འཛིན་པས་ན། མཚན་མར་འཛིན་པ་ཟེར་རོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཚན་མར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་མ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་གྱི་སྣྱ་རིས་འབྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། འདུ་ཤེས་ནི། མཚན་མར་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །གང་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། རིང་པོ་དང་། ཐུང་དུ་དང་། ཕོ་དང་། མོ་དང་། མཛའ་བཤེས་དང་། མཛའ་བཤེས་མ་ཡིན་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དེ་ནི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། མཚན་མར་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་མཚན་མའི་སྐད་དོད་ནི། ཙི་ཏ་ चितर् ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་བཀྲ་བ་དང་། བཀྲག་མདངས། འོད་འཚེར་བ། གསལ་བ། རི་མོ། གཟུགས་

བརྟན། བཀྲ་ཤིས། སྣ་ཚོགས། ཚོན་རྩི་སོགས་ལ་འཇུག་པར་M. Monier Williams གྱི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་རྣམས་སུ་བཤད་པས། འདིར་གསལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གསལ་བར་འཛིན་པས་ན་མཚན་མར་འཛིན་པ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་དོན་ཡང་། ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་འཛིན་པས་ན། མཚན་མར་འཛིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཡང་ན། ཡུལ་གྱི་རི་མོའམ་གཟུགས་བརྙན་གསལ་བར་འཛིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །2 བདེན་འཛིན། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། བཤེས་གཉེན་ལ་མ་གུས་པ་ནས་བདག་གཉིས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་བར་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་སྣ་མཐའ་དག་སློར་དུ་འགག་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཚན་འཛིན་ལ་གཟིགས། སྒྲ་བཤད་ནི། མཚན་མ་སྟེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མདོ་སྡུད་པ་༼ ཤེར་ཚོགས་ཀ་པ ༽༢བ༡ལས། ཕུང་འདི་སྟོང་ཞེས་རྟོག་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་སྐྱེ་མེད་གནས་ལ་དད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་༼ ཀ ༽༡༢༥བ༡ལས། མཚན་མ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་མ་ལ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 ཆགས་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ནས་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་པོར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་༤༢ན༡ལས། མཚན་མར་འཛིན་པ་ནི། བལྟ་བར་མི་བྱ་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའམ་ཡུལ་སྣང་བ་རྣམས་དེ་དག་འབྱུང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བའོ། །

མཚན་མེད། (དབུ་མ) 1 རྒྱུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད། སྒྲ་བཤད་ནི། མཚན་མའི་སྒྲ་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་། རྟགས་དང་། རྒྱུ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདིར་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མཚན་མ་སྟེ་རྒྱུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །2 སྟོང་ཉིད་སྤྱིའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

མཚན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་དང་བཅས་པའི་ལྷའི་བསྒོམ་བཟླས། དེ་ཡང་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་སྟོང་ཉིད་རྐྱང་པ་སྒོམ་པ་ལ་མི་ཟེར་བར་སྟོང་ཉིད་

སྨོན་པ་དང་བཅས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཟེར་བ་རྗེའི་སྔགས་རིམ་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཚན་མེད་སྨོན་མེད། (དབུ་མ) རྒྱུ་བདེན་སྟོང་དང་འབྲས་བུ་བདེན་སྟོང་།

མཚན་མོ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་གྲུ་གཉིས་པ། འོད་དམར་ཐག་ཆད་ནས་སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་སྐྱེ་ཉི་མ་མ་ཤར་བར་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་ཕྱིན་པའོ། །

མཚན་མོའི་དང་པོ། (འདུལ་བ) ཉི་མ་ནུབ་སྐྱེ་འོད་དམར་པོའི་དམར་ཐག་ཆད་པ་ལ་ཟེར།

མཚན་མོའི་རྣལ་འབྱོར། (གསང་སྔགས) དུས་འཁོར་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་སྟེ། སྣང་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་མུན་ཁང་ཤིན་ཏུ་ནག་པ་དེར་བསྒོམས་ན་སྟོང་གཟུགས་འཆར་སླ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དེ་འདྲའི་རྣལ་འབྱོར་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་འདི་ཕྲ་ཐབ་པ་དང་དཔེ་དོན་དུ་ཡང་ཡང་གསུངས་ལ། ཕྲ་ཡི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ། མུན་པ་ཤིན་ཏུ་ནག་པར་མིག་འབྲས་མི་འགྱུལ་བར་བསྡད་ན། དེ་ཁས་མཐོང་སྣང་སྣ་ཚོགས་འཆར་བར་གསུང་ངོ་། །རྗེའི་དུས་འཁོར་གྱི་གསུང་ཟིན་བྲིས་ན་གསལ།

མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། (རྣམ་འགྲེལ) མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱ། མཚན་གཞི་སྟེ་གསུམ་མོ། །མཚན་ཉིད་ནི་གོ་བྱེད། མཚན་བྱ་གོ་བྱ། མཚན་གཞི་ནི་དཔེའོ། །

མཚན་འཛིན། (དབུ་མ) 1 བདེན་འཛིན། 2 ཡུལ་གྱི་སྤྱུ་རིས་སམ་ཁྱད་པར་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་ཟེར། ཞིབ་པར་མཚན་མར་འཛིན་པ་ལ་གཟིགས།

མཚན་ཞིང་། (ཕར་ཕྱིན) 1 མཚན་མོ་ཁ་ནས་མེ་འབར་བའི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཚན་ཞིང་ནི་མཚན་མོའི་ཚེ་ཁ་ནས་མེ་འབར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བཤེས་སྤྲིངས་ལམ་རིམ་དུ་བྲངས་པ་ལས། ཁ་ཅིག་མཚན་ཞིང་ཁ་ནས་འབར་བ་སྟེ། ཟས་སུ་འབར་བའི་ཁར་བབས་བྱེད་པ་འཚལ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་བཤེས་སྤྲིངས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼ ངེ་པ ༽༡༠༣བ༨ལས། ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་ནི་ཁ་ནས་འབར་བ་སྟེ། ཁ་གདངས་ན་མེ་འབར་བ་ལྷ་བུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཅི་ཉིན་

པར་རམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་མཚན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་སློས་ཏེ་ནུབ་མོ་ཞིང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

2 མཚན་རེ་བཞིན། དཔེར་ན་ཉིན་རེ་ཞིང་མཚན་རེ་ཞིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཚན་བཟང་། (ཕར་ཕྱིན) མཚན་བཟང་པོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་གཟིགས།

མཚན་བཟང་པོ་སོ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས། (ཕར་ཕྱིན) མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་འདྲེན་ཚུལ་ལ་ལུགས་་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བྱ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་དང་རྒྱུད་བླ་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། 1 རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་དང་། ཞབས་མཐིལ་མཉམ་པ་དང་། སོར་མོ་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱག་ཞབས་གཞོན་ཤ་ཆགས་ཤིང་འཇམ་པ་དང་། སྐུའི་བདུན་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རིང་བ་དང་། རྟིང་པ་ཡངས་པ་དང་། སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་དང་། ལོང་བུ་མི་མངོན་པ་དང་། བ་སྤུ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། བྱིན་པ་ཨེ་ནེ་ཡ་ལྟ་བུ་དང་། ཕྱག་རིང་བ་དང་། འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་དང་། པགས་པ་མདོག་གསལ་བ་དང་། པགས་པ་འཇམ་པ་དང་། སྤུ་རེ་རེ་ནས་སྐྱེས་ཤིང་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བ་དང་། མཛོད་སྤུ་དང་། རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་དང་། དཔུང་འགོ་ཟླུམ་པ་དང་། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་དང་། རོ་བྲོ་བ་མཆོག་དང་། སྐུ་ཆུ་ཞིང་གབ་པ་དང་། གཙུག་ཏོར་དང་། ལྗགས་རིང་བ་དང་། ཚངས་པའི་དབྱངས་དང་། འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་བ་དང་། ཚེམས་དཀར་བ་དང་། ཚེམས་མཉམ་པ་དང་། ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། གྲངས་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་ཚང་བ་དང་། སྤྱན་མཐོན་མཐིང་དང་། ཁྱུ་མཆོག་གི་རྫི་མ་ལྟ་བུ་སྟེ་གཉིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྦལ་ཞབས། །ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཕྱག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། །འདི་ཡི་སྐུ་ནི་བདུན་

དག་མཐོ་བ་དང་། །སོར་མོ་རིང་དང་རྟིང་ཡངས་སྐུ་ཆེ་དྲང་། །ཞབས་འཁྱུར་མི་མངོན་སྨྱུ་ནི་གྱེན་དུ་ཕྱོགས། །བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲའི་ཕྱག་རིང་མཛད། །འདོམས་ཀྱི་སྦ་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པའི་མཆོག །པགས་པ་གསེར་མདོག་པགས་པ་སྲབ་པ་དང་། །སྤུ་རེ་རེ་ནས་གཡས་ལེགས་འཁྱིལ་དང་། །ཞལ་མཛོད་སྤུས་རྒྱན་རོ་སྟོད་སེང་གེའི་འདྲ། །འདི་ཡི་དཔུང་པའི་མགོ་ཟླུམ་ཐལ་གོང་རྒྱས། །འདི་ལ་རོ་མི་ཞིམ་པའང་རོ་མཆོག་སྣང་། །སྐུ་ནི་ནྱ་གྲོ་དྷ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གབ། །གཙུག་ཏོར་དབུར་ལྡན་ལྗགས་རིང་མཛེས་པ་དང་། །ཚངས་དབྱངས་འགྲམ་པ་སེང་གེའི་འདྲ་དང་ཆེམས། །ཤིན་ཏུ་དཀར་དང་ཚད་མཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། །གྲངས་ནི་བཞི་བཅུ་ཐམ་པ་ཚང་བ་དང་། །སྤྱན་ནི་མཐོན་མཐིང་སྤྱན་རྫི་བ་མཆོག་གི། འདྲ་བ་འདི་དག་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་མཚན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་སོ། །2 གཉིས་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་བླ་མ་ལས། བུ་མོ་རིན་ཆེན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། ལེགས་གནས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་དང་། །ཡངས་ཤིང་ཞབས་ལོང་མི་མངོན་དང་། །སོར་མོ་རིང་དང་ཕྱག་ཞབས་ནི། །དྲ་བ་ཡིས་ནི་འབྲེལ་བ་དང་། །པགས་འཇམ་གཞོན་ཤ་ཅན་ལེགས་ཉིད། །སྐུ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་བ་དང་། །བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡ་འདྲ་གསང་། །གླང་པོ་བཞིན་དུ་སྦུབས་སུ་ནུབ། །རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ་བ་དང་། །ཐལ་གོང་བར་མེད་རྒྱས་པ་དང་། །དཔུང་འགོ་ལེགས་ཟླུམ་ཕྱག་འཇམ་དང་། །ཟླུམ་ཞིང་མཐོ་དམན་མེད་པ་དང་། །ཕྱག་རིང་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྐུ། །འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྡན་དང་། །མགྲིན་པ་དྲི་མེད་དུང་དྲ་དང་། །འགྲམ་པ་རི་དྭགས་རྒྱལ་པོ་འདྲ། །ཚེམས་ནི་བཞི་བཅུ་མཉམ་པ་དང་། །རབ་ཏུ་དྭངས་དང་ཚེམས་ཚགས་བཟང་། །རྣམ་དག་ཚེམས་མཉམ་ཉིད་དང་ནི། །མཆེ་བ་རབ་མཆོག་དཀར་བ་ཉིད། །ལྗགས་རིང་མཐའ་མེད་བསམ་མེད་དང་། །རོ་བྲོ་བ་ཡི་མཆོག་ཉིད་དང་། །རང་བྱུང་ཀ་ལ་པིངྐ་ཡི། །སྒྲ་དང་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཉིད་དང་། །སྤྱན་བཟང་ཨུཏྤལ་ཁྱུ་མཆོག་རྫི་འདྲ་དང་། །ཞལ་མཛེས་དྲི་མེད་མཛོད་སྤུ་དཀར་ལྡན་དང་། །གཙུག་ཏོར་དབུར་ལྡན་དག་ཅིང་སྲབ་དང་། །པགས་པ་གསེར་གྱི་མདོག་ལྡན

སེམས་ཅན་མཆོག །བ་སྤུ་ལེགས་པ་འཇམ་ཞིང་རེ་རེ་ནས། །སྐུ་ཡི་གྱེན་དུ་གཡས་ཕྱོགས་འཁྱིལ་བ་དང་། །དབུ་སྐྲ་དྲི་མེད་རིན་ཆེན་མཐོན་མཐིང་བཞིན། །ཆུ་གྲོ་རྫོགས་པའི་ལྗོང་ཤིང་དཀྱིལ་འཁོར་འདྲ། །སྲིད་མེད་བུ་ཡི་སྟོབས་མངའ་མཁྲེགས་པའི་སྐུ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དཔེ་མེད་དྲང་སྲོང་ཆེ། །བསམ་མི་ཁྱབ་འབར་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པོ། །འདི་དག་སྟོན་པས་མི་དབང་མཚན་དུ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྩ་བའི་དངོས་ཟིན་གྱི་གྲངས་སུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་བྱུང་ཡང་། ཕན་ཚུན་དུ་བསྡུས་ནས་འཇོག་ཅིང་། དེའི་ཕལ་ཆེར་སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་ལ། སྐུ་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྡན་པ་དང་། མགྲིན་པ་དྲི་མེད་དབྱིབས་དུང་དང་འདྲ་བ་གཉིས་སྔ་མར་མི་འབྱུང་བའི་མཚན་སོ་སོར་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་རུ། མདོ་སྡེ་ཁ་ཅིག་ནས་སྐུ་བདུན་མཐོ་བ་མེད་པར་པགས་པ་དག་ཅིང་སྲབ་པ་དང་། གསེར་གྱི་མདོག་འདྲ་བ་གཉིས་བྱེ་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སུ་བཤད་དོ། །ཞེས་འཇམ་དབྱངས་བསྟོད་སྤྲིན་རྒྱ་མཚོའི་འགྲེལ་པ་༧རྒྱལ་དབང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཀོད་དོ། །སྔ་བཤད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་པས་ན་མཚན་ནམ། མཚན་མ། རྟགས་མཚན་ཞེས་བྱའོ། །

མཚན་རིག   དེང་སང་ཚན་ཅིག་ཅེས་འབྲི་བར་བྱེད་ཀྱང་དེ་ནི་མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བར་སྣང་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ། །དོགས་གཅོད་ཚན་རིག་ལ་གཟིགས།

མཚན་ལ། 1 མཚན་དང་ལ་རྒྱའི་བསྡུས་ཚིག མཚན་ལ་དགྱུང་དུ་འདེགས་ལྟ་བུ། 2 མིང་ལ་ཞེས་པའི་ཞེ་ས། ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་བ་ཡིན་ལྟ་བུ། 3 མཚན་མོར། མཚན་ལ་གཉིད་ཁུག་ལྟ་བུ།

མཚན་ལམ། རྨི་ལམ་གྱི་ཞེ་ས། གཟིགས་ལམ་དང་། མནལ་ལམ་ཡང་ཟེར།

མཚམས་མནན་པ། (འདུལ་བ) མཚམས་ཀྱི་བར་ཤིང་ལ་སོགས་པས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའོ། །མདོ་རང་འགྲེལ་གསུང་།

མཚམས་པོ་ཆེ། (འདུལ་བ) དབུས་ནས་མཐའ་རུ་བརྩིས་ན་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གསུམ་དང་། མཐའ་ནས་མཐའ་རུ་བརྩིས་ན་དཔག་ཚད་ལྔའི་ཚད་ཅན་གྱི་གནས།

མཚམས་སྦྱིན། ཉི་མ་འཆར་ཁ་དང་ས་རུབ་ཁའི་སྤྲིན་དམར་སེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཉིན་མཚན་གྱི་མཚམས་ཀྱི་སྤྲིན་ཡིན་པས་མཚམས་སྤྲིན་ཞེས་བྱའོ། །

མཚམས་བུ་ཆུང་། (འདུལ་བ) 1 མཚམས་པོ་ཆེ་ལས་ཆུང་ཞིང་དཀྱིལ་འཁོར་བ་ལས་ཆེ་བའི་གནས། 2 དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གསུམ་མ་ལོངས་པའི་གནས་ཐམས་ཅད།

མཚམས་སྦྱར་བ། 1 འཐུད་པ། 2 མི་ཕན་ཚུན་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ་ལའང་འཇུག ཇོའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། ཁོང་གི་སློབ་མ་སྟར་ནས་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་འཚོ་བ་ཡོད་པ་དག་གིས་ཀྱང་མཚམས་སྦྱར་ནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

མཚམས་སྦྱོར། (ཕར་ཕྱིན) འགྲེལ་བཀོད་པའམ་གླེང་སློང་བའི་སྒོ་ནས་གཞུང་སྔ་ཕྱི་འཐུད་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་མཚན་གྱི་སྒོ་ནས། རྩོད་པའི་སྒོ་ནས། དྲི་བའི་སྒོ་ནས། དགོས་པའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ཡོད་པར་གསུངས། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །ཅེས་པའི་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ཚིག་འདི་གཞུང་སྔ་ཕྱི་འགྲེལ་བཀོད་པ་དང་གླེང་སློང་བའི་དོན་གང་ཡང་མ་ཚང་བས་མཚམས་སྦྱོར་མིན་ནོ། །

མཚམས་སྦྱོར་བ། འཐུད་པ།

མཚམས་སྦྱོར་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ། (བརྡ་སྤྲོད) བརྗོད་བྱའི་ལྷག་མ་འདྲེན་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་ "དང" "ཅིང" སོགས་དང་འཇུག་པ་མཐུན་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བྱ་བ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་དང་། དུས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་མཚམས་སྦྱོར་ལྷག་བཅས་གཉིས་ཡོད། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ནི། འཕར་ "ཏེ" འགྲོ་ལྟ་བུ། དུས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ནི། མདའ་འཕངས་ "ཏེ" ཐོག་ལྟ་བུ་དང་། ཇ་བསྐོལ་ "ཏེ" འཁོལ་ལྟ་བུ།

མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས། (ཕར་ཕྱིན) ཤིན་ཏུ་ཚབས་ཆེ་བའི་སྡིག་པའི་ལས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཕ་བསད་པ། མ་བསད་པ། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་འབྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་

པ་དང་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་ལྔའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་གྱིས་བར་མཚམས་མ་ཆོད་པར་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་འབྱིན་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

མཚམས་མེད་ལྔ། (ཕར་ཕྱིན) 1 ཕ་བསད་པ། མ་བསད་པ། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་འབྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱི་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་ལྔའོ། །(གསང་སྔགས) གསང་སྔགས་ནས་བཤད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལྔ་ནི། ཕ་བསད་པ། མ་བསད་པ། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་གྱི་དོད་དུ་ "དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ" །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པའི་དོད་དུ་ "སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འདྲ་བཤིག་པ" དང་ལྔའོ། །ཀློང་རྫོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་དང་པོ་༥༨༩ན་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

མཚམས་བཅོས། (འདུལ་བ) ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱད་ཀྱི་གཉིས་པ། རྡུང་ཁང་མ་ཡིན་པའི་མཚམས་དང་། དེའི་ཉེ་འཁོར་དུ་དགེ་སློང་གིས་བཟའ་བཏའ་སོགས་རྫེན་པ་བཅོས་ན་མཚམས་བཅོས་ཀྱི་ཉེས་པའོ། །

མཚམས་མཚམས། སྐབས་རེ་དང་དོན་འདྲ།

མཚམས་རེ། སྐབས་རེ་དང་དོན་འདྲ།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བ། (མཛོད) གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་དགེ་བར་སོང་བ། དད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ལྟ་བུ།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ། (མཛོད) རྒྱུ་དྲུག་གི་བཞི་པ། ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱང་ཡིན། ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་དགེ་བ། (མཛོད) གྲོགས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་མི་དགེ་བར་སོང་བ། ཁོང་ཁྲོ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ལྟ་བུ།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལུང་མ་བསྟན། (མཛོད) མཚུངས་ལྡན་གྱི་དབང་གིས་དགེ་མི་དགེ་གང་དུ་ཡང་

གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཚོས། དགེ་མི་དགེ་གང་གིས་ཀྱང་ཀུན་ནས་མ་བསླངས་པའི་སྤྲ་སྤྱི་སྣང་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ལྟ་བུ།

མཚུན། ཕ་མེས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ལྟལམ། ཡང་ན་ཕ་མེས་ཀྱི་དུས་དྲན་པ། གཤིན་པོ་ལ་མཆོད་སྦྱིན་བྱེད་པ།

མཚུར། 1 རིགས་རུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞིག དེབ་སྔོན་ལས། དོལ་གྱི་མདའ་ན་འཆེས་དང་མཚུར་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་མཚུར་གྱི་རིགས། ཞེས་འབྱུང་། དཔེར་ན་མར་པའི་སློབ་མ་མཚུར་སྟོན་དབང་ངེ་ལྟ་བུ། 2 མཚུར་དཀར་ནག་སྔོ་དམར་སེར་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། ཞེས་བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་བཤད།

མཚུར་འཐོར། ཕ་མེས་ཀྱི་དུར་སར་ཁ་ཁྲག་གིས་མཆོད་པ་བྱས་པ། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ།

མཆེ་མའི་ལྷ། (མཛོད) འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ཡ་གྱལ་ཏེ། འཐབ་བྲལ་དང་དོན་གཅིག སྒྲ་བཤད་ནི། མཆེ་མ་ནི་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། ལྷའི་བུ་མོ་རེ་རེའི་པང་དུ་ལྷའི་བུ་དང་བུ་མོ་གཉིས་གཉིས་རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་མཆེ་མ་ཞེས་བྱའོ། །མཆིམས་མཛོད་ལ་གཞི་བྱས།

མཆེར་སྣང་། ངོ་ཚ་སྣང་། ངོ་ཚ་བ། སུན་སྣང་། བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་གཞུག་སྙིང་མི་འདོད་པ།

མཚོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་མོ། ཀོ་ཀོ་ནོར། ད་ལྟ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཚོ་སྔོན་པོ་ཞེས་པ་དེའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད།

མཚོ་ཊཱི་ཀ (འདུལ་བ) ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་ཊཱི་ཀ་ཞིག འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ཞེས་བརྗོད་ལ། མཚན་དངོས་ནི། འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལེགས་བཤད་ལུང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱའོ། །དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་འདུལ་བའི་གཞུང་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་སའི་གཞུང་གཙོ་བོ་ནི་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ཡིན་ལ། དེའི་ཞར་དུ་འདུལ་ཊཱི་ཀ་འཕྲེང་བར་ཡང་སློབ་གཉེར་མཛད་སྲོལ་ཡོད་དོ། །བོད་ཀྱི་འདུལ་བའི་ཊཱི་ཀ་ཞིག་ལ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་འདི་ལས་རྒྱ་ཆེ་ལ་གསལ་ཞིང་སྤུས་དག་པ་ཞིག་ཡོད་སྐད་མི་འདུག རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་ཊཱི་ཀ་ལོགས་སུ་མ་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྲོལ་ཡོད་དོ། །སེར་བྱེས་མཁས་སྣན་གྲྭ་ཚང་གི་ལྷ་རམས་

འཛིན་གྲྭར་ལོ་གཅིག་ལ་མཚོ་ཊཱི་ཀ་དང་མཆིམས་མཛོད་གཉིས་ཆ་ཚང་ཞིག་འགྲོ་ཐུབ་པ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ལོ་འཁོར་དགེ་བཤེས་རྣམས་ནས་རེ་མོས་ཀྱིས་འདུལ་བ་རྗོད་པའི་སྐབས་ཡིན་ན་ཉིན་དེའི་སྐྱོར་རེས་སུ་ཡིན་ཀྱང་འཛིན་གྲྭའི་ནང་ཡར་བཞེངས་ཏེ་རྗོད་པའི་མཚམས་གང་དུ་སླེབས་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་ཐད་ནས་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ཤོག་བུ་བཅུ་ནས་བཅོ་ལྔའི་བར་བློ་ཐོག་ནས་བསྐྱར་དགོས། དེ་ནས་ས་བཅད་བསྒྲིག དེ་ནས་གཞུང་གི་ཐད་ཀའི་ཚིག་དོན་ལ་གོ་བ་ལོན་ཐབས། དེ་ནས་གྲང་འདྲེན། མཐར་གཞུང་ལ་དོགས་གཅོད་གནང་བའི་སྤྱར་སྲོལ་ད་ལྟ་ཡང་མ་ཉམས་པར་ཡོད་དོ། །འདུལ་བ་རྗོད་པའི་སྐབས་མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གཞན་གྲྭ་ཚང་སོ་སོའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོར་མི་མཛད་པ་མ་ཟད་ཐལ་ཆེར་བལྟ་གློག་ཙམ་བྱེད་མཁན་ཉུང་། མཛོད་རྗོད་སྐབས་ངོས་ནས་པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་མཛོད་ཊཱི་ཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་བལྟ་གློག་བྱེད་སྐབས་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་བཀྲིས་ལགས་ནས་བཀའ་བསྒྲོན་ཞིག་ཀྱང་ཐེབས་མྱོང་། དེ་ཡིག་ཆ་རྒྱ་བ་མི་ཆེ་བས་མིན་ཡང་མཆིམས་མཛོད་དང་མཚོ་ཊཱི་ཀ་དེ་བས་ཀྱང་གལ་འགངས་ཆེ་བས་ཡིན་ནོ། །མཚོ་ཊཱི་ཀ་དང་མཆིམས་མཛོད་དུ་མི་གསལ་བ་ཞིག་གཞན་དུ་གསལ་བ་ཡང་ཧ་ཅང་དཀོན་ནོ། །

མཚོ་ཕྲན། མཚོ་ཆུང་ཆུང་།

མཚོ་བྲན། མཚོ་ཕྲན་དང་དོན་འདྲ། བྲན་ནི་ཕྲན་ཞེས་པ་སྟེ་ཆུང་བའི་དོན་ནོ། །མདོ་དཀོན་བརྩེགས་ཁ་པ ༡༥༥ན་༦ལས། མཚོ་བྲན་དང་། གླིང་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

མཚོ་མ་དྲོས་པ། (མཛོད) <ཨནབཏཔྟ> ནང་པ་དང་ཧིན་དུ་གཉིས་ཀས་རྩ་ཆེར་འཛིན་པའི་སྤུ་ཧྲེང་རྫོང་གི་མཚོ་མ་ཕམ་པའམ། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ། མངོན་པའི་གཞུང་དུ་མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཞེས་ཟེར་བ། རྒྱ་གར་གྱིས་ (ManasaroWar) ཟེར། མཚོ་མ་དྲོས་པ། མཚོ་མ་ཕམ་པ། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ་རྣམས་དོན་གཅིག ཞིབ་པར་མཚོ་མ་ཕམ་ལ་གཟིགས། མཛོད་ལས། འདི་ནས་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ། །དགུ་འདས་གངས་རིའོ་དེ་ནས་ནི། །སྤོས་ངད་ལྡང་བའི་ཚུ་རོལ་ན། །ཆུ་ཞེང་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པའི་མཚོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་ལས། འཛམ་བུའི་གླིང་

འདི་ཉིད་ནས་གླིང་འདི་ཉིད་ཀྱི་བྱང་དུ་རི་ནག་པོ་གསུམ་ཡོད་དོ། །དེ་ནས་བྱང་ན་ཡང་རི་ནག་པོ་གསུམ་ཡོད་དོ། །དེ་ནས་ཡང་བྱང་ན་རི་ནག་པོ་གསུམ་སྟེ་དགུ་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ན་གངས་རི་དཔལ་ (གངས་ཏེ་སེ) དང་ལྡན་པའོ། །གངས་རི་དེ་འདས་ནས་ནི་ (བྱང་ངོས་ན) སྤོས་ཀྱི་དད་ལྡང་བའི་རི་ཡོད་དོ། །གངས་རིའི་ཕ་རོལ་སྤོས་ཀྱི་དད་ལྡང་བའི་ཚུར་རོལ་དཔག་ཚད་བཅུ་ན་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པའི་གནས་ཟབས་དང་ཆུ་དང་ཞེང་དུ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་ལྔ་བཅུ་ཡོད་ (པ་ཀླུ་མ་དྲོས) པའི་ (གནས) མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་མཐའ་སྐོར་དུ་དཔག་ཚད་ཉིས་བརྒྱ་འཁོར་བའི་གྲུ་བཞི་པ་དབྱིབས་ལེགས་ཤིང་བལྟ་ན་སྡུག་ལ་མཛེས་པ་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཆུས་གང་བ། མེ་ཏོག་ཨུཏྤལ་དང་པདྨ་དང་ཀུ་མུ་ཏ་དང་པདྨ་དཀར་པོས་ཁེབས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་ནང་ནས་གངྒཱ་ལ་སོགས་པ་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་རེ་རེའང་ཆུ་བྲན་ (ཆུ་ཕྲན་དང་འདྲ) ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་མཚོ་མ་དྲོས་པ་ལ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོར་ནས་ཤར་ཕྱོགས་གླག་གླང་པོའི་ཁ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་ཁྱུ་མཆོག་གི་ཁ་དང་། ནུབ་ཕྱོགས་རྟའི་ཁ་དང་། བྱང་ཕྱོགས་སེངྒེའི་ཁ་ལྟ་བུ་ལས་བབས་ཏེ་རིམ་པ་ལྟར་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་གི་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་སྟེ། གདགས་པ་ལས། ཆུ་ཀླུང་གངྒཱ་སིནྡྷུ་པཀྴུ་དང་། །སཱི་ཏཱ་དབའ་རླབས་དབུ་བའི་ཕྲེང་བ་ཅན། །འབབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་བསིལ་བའི་ཆུ་ཡིན་ཏེ། །ཕྱོགས་བཞི་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་དག་ནས་འབྱུང་། །གངྒཱ་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བ་སྟེ། །སིནྡྷུ་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ་བ་ཡིན། །པཀྴུ་ཡང་ནི་ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ། །དེ་ཡི་བྱང་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོར་སཱི་ཏཱ་འགྲོ། །ཆུ་ཀླུང་རབ་མཆོག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །མཆོག་ཏུ་བཟང་ཞིང་སོ་སོར་འབབ་པ་སྟེ། །རེ་རེ་ཞིང་ཡང་ལྔ་བརྒྱ་ཕྲེར་ནས་ནི། །ཆུ་ཡི་རྒྱུན་རྣམས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་འགྲོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །འགྲེལ་པ་ལས། དེར་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་མི་ལྡན་པའི་མིས་བགྲོད་པར་དཀའོ། །ཞེས་བཤད་ལ། ལུང་སྨན་གྱི་གཞི་ལས་ཀྱང་། གནོད་སྦྱིན་ཀུམ་པོ་མི་བཟད་གནས་པ་ཡིད་འོང་ཞིང་། །མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཤིང་གིས་རྣམ་པར་མཛེས་བྱས་པས། །དེ་ལས་རྒྱ་མཚོ་དྲུག་ཅན་དག་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན། །ཆུ་བོ་བཞི་པོ་འདི་དག

ཕྱོགས་བཞིར་འབབ། །གཙྭ་སིནྡྷུ་དེ་བཞིན་པཀྵུ་དང་། །སྲི་ཏཱ་དེ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོབས་ཐོབ་པ། །མ་གཏོགས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མི་བགྲོད་པ། །དེར་ནི་ཐོབ་པ་དགེ་འདུན་བཅས་པ་བཞུགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། ཚུ་བསིལ་བས་གང་བར་གནས་པས་ཚ་བ་མེད་པའམ་མ་དྲོས་པ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་མཆིམས་མཛོད་ལྟར། ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་དྲོས་པ་ཞེས་བྱའོ། །བློན་པོ་བཀའི་ཐང་ཡིག་ཤོག་གྲངས་༣༤༠ལས་ཀྱང་། རྡོ་རྗེ་གདན་ནས་བྱང་ཕྱོགས་བཅལ་བ་ན༔ རི་ནག་དགུ་འདས་ཕ་རོལ་གངས་ཏེ་སེ༔ གངས་རིའི་བྱང་ངོས་རི་བོ་སྤོས་ངད་ལྡན༔ དེ་གཉིས་བར་ན་མ་དྲོས་མཚོ་ཞེས་ཡོད༔ ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་མང་པོས། མཚོ་མ་དྲོས་པ་དང་མ་ཕམ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཀྱང་། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ཤ་པ ༼༢༡༤ན༢ལས། ཇི་ལྟར་འཛམ་བུ་གླིང་གི་མ་དྲོས་པ་དང་། མ་ཕམ་དང་མཚོ་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་མཚོ་མ་དྲོས་དང་མཚོ་མ་ཕམ་པ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚོ་མ་དྲོས་པའི་སྐོར་རྒྱས་པ་མཚོ་མ་ཕམ་ལ་གཟིགས།

མཚོ་མ་ཕམ། ནང་པ་དང་ཕྱིན་དུ་གཉིས་ཀས་རྩ་ཆེར་འཛིན་པའི་སྤྱི་ཏིང་རྫོང་གི་མཚོ་མ་ཕམ་པའམ། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ། མངོན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་རང་རྣམ་དྲི་བྲལ་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་༨༩བ་༡པོར་མཚོ་མ་ཕམ་ཟེར་བ་མིན། འདི་"གཞུང་དུ་མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཞེས་ཟེར་བ། རྒྱ་གར་གྱིས་(ManasaroWar) ཟེར། སི་ཁུ་བསྟན་པའན་མ་ན་སོ་ཨར་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མཚོ་མཆོག་ཟེར་བ་རེད་ཅེས་དང་། གངས་དཀར་ཏེ་སེ་དང་། མཚོ་མ་ཕམ་གྱི་གནས་བཤད་ཞིབ་པ་འབྲི་གུང་གདན་རབས་བཞི་པ་དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ནང་གསལ་ཡོད། དེའི་ཤོག་གྲངས་༡༩ན༡ པར་མཚོ་མ་ཕམ་སྐོར་མི་ལའི་གསུང་མགུར་ལུང་འདྲེན་གནང་སྟེ། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ་སྐད་པ་དེ། །མ་དྲོས་མཚོ་མོ་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ས་པཎ་ལ་དགག་བཞག་ཀྱང་གནང་འདུག ཅེས་ཞྭ་སྐབ་པའི་རྒྱལ་རབས་ན་གསལ། དེའི་མདོག་དབྱིབས་གཡུ་ཡི་མཎྜལ་ཁ་སྤུབ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ། རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་མགུར་ན་

གསལ་ཏེ། མ་ཕམ་གཡུ་མཚོ་སྐྱད་པ་དེ། །ཞེས་པ་ནས། སྟོན་བདེ་གཤེགས་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི། །མཚོ་མ་དྲོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། །སྤྱི་ར་ཆུ་བོ་བཞི་འདུས་ཀྱི་མགོ་བོ་ཡིན། །ཉ་སྲམ་རྣམས་ཀྱིས་འཕྱོ་ས་ཡིན། །མཚོ་གཡུ་ཡི་མཆྲལ་འདྲ་བ་དེ། །ཀླུ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེ་མཐའ་སྤང་དང་བྲག་གིས་བརྒྱན། །ཀླུ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཡིན། །ཤིང་འཛམ་བུ་བྲི་ཀྵའི་སྐྱེ་གནས་ཡིན། །ལྗོ་འཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་དེ་ལ་དྲས། །ཞེས་སོགས་གསུངས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་གསལ་བའི་ཡའོ་ཁྲི་སྡེ་གཡང་ཀྲིའི་མཚོ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་ལོ་སུམ་སྟོང་གི་སྔོན་ལ་གྲོའུ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མུ་དབང་ཞེས་པ་ནུབ་ཕྱོགས་གནས་སྐོར་དུ་ཕེབས་པའི་མཚོ་དེ་ཡིན་ཞེས་གསལ།

མཚོན་གྱིས་རྟུང་བ། (འདུལ་བ) མཚོན་གྱིས་རྨ་བཟོས་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༡༥༨ན༣ལས། མཚོན་གྱིས་རྟུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚོན་གྱིས་རྨ་ཕྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མཚོན་པ། 1 གོ་བར་བྱེད་པ། དེས་མཚོན་པར་ནུས་སོ་ལྟ་བུ། 2 སྟོན་པ། རྗེའི་འཇུག་པའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་ལེགས་བཤད་ཀུན་གྱི་གཏེར། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་མ་འདྲིས་མཛའ་བཤེས་ཏེ། །ས་གསུམ་འགྲོ་ལ་ལམ་བཟང་མཚོན་པའི་མིག །ཐུབ་དབང་སྨྲ་བའི་ཉི་མས་རྟག་ཏུ་སྐྱོངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 དཔེར་སྟོན་པ། དེ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་མོ་ལྟ་བུ། 4 རྟེན་པ། ཐོབ་པ། རྗེའི་འདུས་པའི་དཀའ་གནད་བསྟན་པ་ལས། གང་ཞིག་ཐུན་མོང་ལམ་གྱིས་རྒྱུད་སྦྱངས་ཤིང་། །དབང་གིས་ལེགས་སྨིན་སྡོམ་པ་ཡོངས་སུ་དག །དྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་། །རྡོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་ཏིང་འཛིན་རྟེན་པ་དེས། །སྒྱུ་མ་འོད་གསལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ། །ཚོས་དང་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ནི་མཐོང་ཚོས་ལ། །མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེ་རྒྱུར་འཇུག་པ་ན། །ཕྱག་རྒྱ་བཟང་ལས་བདེ་ཆེན་མཚོན་པར་བྱ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །5 འབྱུང་བ། གསལ་བ། འཐོན་པ། མཁྲིན་པའི་ལམ་དུ་མཚོན་པ་འདི་

ལྟར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཆོན་བྱ། གོ་བྱ། རྟོགས་བྱ། བསྟན་བྱ།

མཆོན་བྱེད། རྟོགས་བྱེད། སྟོན་བྱེད། དཔེ། མཚན་ཉིད། གོ་བྱེད། བྱ་དངོས་གང་དང་གང་གི་ཚབ་བྱེད་ནུས་པའམ་རྟགས་བྱེད་པའི་རྟགས་མཚན་ནམ་དེའི་མིང་སྟེ། ས་དབྱིབས་ས་ཁྲའི་ཐོག་གི་མདོག་ལྟང་གུ་ནི་ས་དམའ་ས་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ལྟ་བུ། ཞེས་དག་གསར་ལས་གསུངས། གོང་སྨྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་རང་རྣམ་ལས། རྩོམ་སྒོ་ཤིན་ཏུ་དོགས་ཀྱང་ལེ་ཚུ་གསུམ་ཀའི་རྩོམ་རྒྱུགས་མཆོན་བྱེད་གྲུབ། ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འཚག འཚག་པ་དང་དོན་འདྲ།

འཚག་པ། ལུས་ཀྱི་མདངས་བཟང་བའམ། ཉམས་རྒྱས་པའམ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་བཤད། མཚག་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྲིའོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་ཆེན་པོའི་བཤེས་སྤྲིང་གི་འགྲེལ་པ་༸ དེ ༡༢༧ན༦ལས། འཚག་ནི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྒྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། བཤེས་སྤྲིངས་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཟས་སྨན་དང་འདྲ་བར་རིག་པ་ཡིས། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་མེད་པར་བསྟེན་བགྱི་སྟེ། །རྒྱགས་ཕྱིར་མ་ལགས་བསྙེམས་པའི་ཕྱིར་མ་ལགས། །འཚག་ཕྱིར་མ་ལགས་ལུས་གནས་འབའ་ཞིག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས་ཀྱང་། འཚག་ཅེས་བྱ་བ་མདངས་ཀྱི་མིང་། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

འཚབ་འཚུབ། ཁྲོལ་ཟིང་གི་དོན། ཚབ་ཚུབ་ཅེས་བྲིས་པའང་ཡོད།

འཚབ་ཤ། འཚབ་ཤ་དང་དོན་འདྲ་བར་སེམས།

འཚབས་ཤ། འཚབ་འཚུབ་དངངས་སྐྲག་གི་རྣམ་པའི་མིང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་ལས། འདམ་དུ་སོག་པོ་གཏོས་ཆེན་སླེབས་པས་ཏོར་སྟོད་སྨད་སོགས་ཀྱང་རོང་ལ་བསྐྲིལ། སྡེ་སྲིད་ཀྱང་ཐུགས་ལ་ "འཚབས་ཤ" ཞིག་ཞུགས་ཉམས་སུ་འདུག ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འཚའ་ལུ། དམར་པོ་ལ་དཀར་པོའི་ཐིག་ལེ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། པཊ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས། འཚའ་ལུ་ཞེས་པ་དམར་པོ་ལ། །དཀར་པོའི་ཐིག་ལེས་མཚན་པའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །

འཚལ་བ། (བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་ད་ལྟ་བ) (འདུལ་བ) 1 བྱེད་པ། དཔེར་ན་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ལྷ་བཀའ་བཞིན་འཚལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ཡང་ཕྱག་བྱེད་པ་ལ། ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བཙལ་བ། བཙལ་བ། འཚོལ། 2 འདོད་པ། དཔེར་ན་བདག་གཅེར་བུར་བགྱིད་པར་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དགེ་སློང་ཞིག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཙུན་པ་བདག་གཅེར་བུ་བགྱིད་པར་འཚལ་ལོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། སྐྱེས་བུ་གཏི་མུག་འདི་ལྟ་སྟེ། གཅེར་བུ་འདི་ནི་མུ་སྟེགས་པའི་རྟགས་ཡིན་នོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 ཟ་བ། འཚལ་མ་འཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་ཞུ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ་འཚལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །4 ཤེས་པ། དཔེར་ན་བདག་གིས་མ་འཚལ་ཏོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། དེ་ནས་སྐྱེད་མོས་ཚལ་སྲུང་བའི་མི་ལ་སྨྲས་པ། ཀྱཻ་ནང་རྗེ་འདི་ཅི་ཡིན། དེས་སྨྲས་པ། ལྷ་བདག་གིས་ནི་མ་འཚལ་ཏེ། འོན་ཀྱང་འདིའི་དོན་ནི་བཙུན་མོས་འཚལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོས་ཀྱང་བདག་གིས་མ་འཚལ་མ་དམིགས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ལས་ཀྱང་། མ་འཚལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་དམིགས་པའོ། །ཚད་མས་གནོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བསམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །5 དགོས་པ། དཔེར་ན་སློས་ཅི་འཚལ་ཞེས་པའམ། ལྟ་སློས་ཀྱང་ཅི་འཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཤེས་སྤྲིང་ལས་ཀྱང་། མགོ་འམ་གོས་ལ་གློ་བུར་མེ་ཤོར་ན། །དེ་དག་ཕྱིར་བཟློག་བགྱི་བ་བཏང་ནས་ཀྱང་། །ཡང་སྲིད་མེད་པར་བགྱི་སླད་འབད་འཚལ་ཏེ། །འདི་བས་ཆེས་མཆོག་དགོས་པ་གཞན་མ་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཐད་ཀྱི་བཤེས་སྤྲིང་འགྲེལ་པ་ལས། ལུས་དང་སྲོག་ལ་མི་ལྟ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་

ཆེན་པོ་དེ་ལྷ་བུ་ཡང་སྲིད་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ། བཤེས་སྤྲིང་ལས། དེ་བས་ཆེས་མང་ཉིད་ཅིག་བཀུང་འཚལ་ལོ། །ཞེས་དང་། རིག་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །ཞེས་དང་། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་བསྟེན་འཚལ་ལོ། །ཞེས་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེའོ། །6 ཡོད་པའམ་ལྡན་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་བློ་འཚལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བློ་འཚལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བློ་ནི་ནད་དང་འཚལ་བ་ནི་ཡོད་པའམ་ལྡན་པའི་དོན་ནོ། །7 གྱོན་པ། གླུབ་པ། བགོ་བ། ཡོད་པའམ་ལྡན་པ། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་ལས། ལྷ་སྐྱེས་མོས་ཚལ་གྱི་གཞིར་བྱུང་བ་ན་མི་སྐྲ་བྲེགས་ཤིང་གོས་ངུར་སྨྲིག་འཚལ་བ་སུག་པ་ན་ལྷུང་བཟེད་ཐོགས་ནས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་དང་། ཁང་པ་ནས་ཁང་པར་རྒྱུ་ཞིང་མཆི་བ་ཞིག་གཟིགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 8 ཚིམ་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་པས། མིང་ཡིན་འཚལ་བ་ཟ་བ་དང་། །ཚིམ་པའི་དོན་དུ་འང་བཤད་པ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

འཚལ་མ། (འདུལ་བ) ཟས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན་འཚལ་མ་འཚལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཚལ་མ་འཚལ། (འདུལ་བ) ཟས་ཟ་བ།

འཚལ་མ་མི་འཚལ། (འདུལ་བ) ཟས་མི་ཟ་བ།

འཚིག་པ། 1 ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་བཞི་པ་ནི། ཁོང་ཁྲོའི་ཆར་གཏོགས་གང་ཞིག ཁྲོ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་སྔོན་དུ་སོང་བས་གཞན་གྱིས་ཉེས་པ་གླེངས་པ་ན་ཞེ་འབྲས་པར་གྱུར་ནས། ཚིག་རྩུབ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཚིག་རྩུབ་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་གསོག་པ་དང་དངོས་བརྒྱུད་ཀྱིས་མི་འདོད་པ་དང་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱོར་བའོ། །2 སྡིག་པ་ལས་མི་བཟློག་པར་ཞེན་པ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས་གསུངས། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་༡༢༣༣ན༥ལས། འཚིག་པ་སྡིག་ལ་ཞེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

འཆེར་སྣང་། མཆེར་སྣང་དང་འདྲ།

འཚེར་ཤག ཁྲིམ་ཤག སྡོད་ཁང་།

འཚོ་བ་མཐུན་པ། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གནང་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་དང་། བསོད་སྙོམས་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་ཅིང་། ལོག་འཚོ་སྤངས་པས་འཚོ་བ་མཐུན་པའམ་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །

འཚོ་བ་མཚུངས་པ། (འདུལ་བ) འཚོ་བ་མཐུན་པ་དང་འདྲ།

འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ། (འདུལ་བ) རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུན་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་གོས་བཅུ་གསུམ་ནི། ༡ སྣམ་སྦྱར། ༢ བླ་གོས། ༣ མཐང་གོས། ༤ ཤམ་ཐབས། ༥ ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གཟན། ༦ རྡུལ་གཟན། ༧ རྡུལ་གཟན་གྱི་གཟན། ༨ རྣག་གཟན། ༩ གཡན་པ་དགབ་པ། ༡༠ སྐྲ་གཟེད། ༡༡ གདོང་ཕྱིས། ༡༢ གདིང་བ། ༡༣ དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་དང་བཅུ་གསུམ་མོ། །

འཚོ་མ། <སྣཏུ> ཨ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ། གསོན་ཞིང་བཞུགས་པའམ། འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པའི་དོན་ནོ། །འཚོ་བ་ནི་གསོན་པའི་དོན་དང་། གཞེས་པ་ནི་སྡོད་པའམ་བཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཅ་པ༽༢༦༥བ༧ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གསོན་ཞིང་བཞུགས་ཏེ་འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡི་གུར་དུའང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །

འཚོ་ཚིས། འཚོ་ཐབས། འཚོ་བ། ཀུན་ཏུ་འཚོ། འཇུག་བྱེད། གསོ་བྱེད། སོ་ནམ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ཚུ༽༡༢༤བ༧ལས། འཚོ་ཚིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཚོ་བའི་སོ་ནམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཚོག་ཆས། ཡོ་བྱད་དམ་དངོས་ཆས་ཀྱི་དོན་དུ། དགེ་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་ལས་ཐུན་མོང་ལ་མཁོ་བ་བརྡ་གསར་རྙིང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལས་བཤད། བེ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་འཚོག་ཆས་གཞན་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཐོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འཚོ་

རྟེན་ནམ་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་།

འཚོལ་གྲོ། ཟས་སོགས་འཚོལ་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ལས། མི་ཕྱོགས་བཟའ་མི་ཚན་ཅིག་ལ་བཟའ་རྒྱུ་ཁ་གཟུགས་གཅིག་ལས་མེད་པས། དེར་ཕའི་བསམ་པ་ལ་ངའི་བུ་སྐད་ཕྱོགས། འཚོལ་གྲོ་གཅིག་ལ་འགྲོ་སྙམ་སྟེ། ཁ་གཟུགས་དེ་ལམ་རྒྱུགས་ལ་ཁྱེར་ཕྱིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེ་གཞན་དུ་ཚོལ་གྲོ་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། གླིང་རྗོལ་བླ་མས། འཚོལ་གྲོ་ནི་ལྟོ་གོས་འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་འཚོལ་དགོས་པ། ཞེས་གསུངས། ཚོལ་ཀྲོ་ལ་གཟིགས།

༼ཛ༽

ཛཿ དགུག་པའི་དོན།

ཛ་ཡ་ཨཱནནྡ། (ལེགས་སྦྱར) བོད་དུ་ཕེབས་སྐྱོང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཞིག བོད་དུ་བསྟན་པ་དར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་གོ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞུང་བུ་སྟོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་ཡོད་པ་དེའི་གྲངས་༢༨ པ་དེ་ཡིན།

ཛ་ཡནྟ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན།

ཛླ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) 1 ཚོགས། 2 དྲ་བ། 3 སྒྲོ། 4 མེ་ཏོག 5 ཕོན་པོ། 6 ཉ་རྒྱ། 7 སྒྱུ་མ། དེ་ཡང་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་ལས། ཛླ་ལ་ཚོགས་དང་དྲ་སྒྲོ་དག་ལ་སྟེ། །མེ་ཏོག་ཕོན་པོ་ཉ་རྒྱ་སྒྱུ་མ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཛླ་ལནྡྷ་ར། (ལེགས་སྦྱར) 1 བོད་སྐད་དུ་དྲ་བའམ་འབར་བ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ། ཧི་འ་མ་ཅལ་མངའ་ཁོངས་ཀཱང་ར་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་། མཛལ་ས་གཙོ་བོ་ནི་ལྷ་མོ་ནག་མོའི་ལྷ་ཁང་གྲགས་ཅན་དེ་ཡིན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གསུང་། ཀཱང་ར་མ་སླེབས་གོང་དུ་ཛྭ་ལ་མུ་ཁི་བྱ་བར་སླེབས། དེར་ས་ལ་མེ་འབར་མཛལ་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྗེ་ཀོང་ཚང་བའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་ཞེས་གསུངས། ཀཱང་ར་ལ་གཟིགས། 2 གཞན་དག་གིས་ཛླ་ལནྡྷ་ར་ཞེས་བྱ་བ། གུ་གེའི་ནུབ་བྱང་ན་མཐོ་ལིང་གི་གཙང་པོ་དང་གར་ཞའི་གཙང་པོ་དང་ཞི་ལ་རྗེའི་གཙང་པོ་གསུམ་འདུས་མདོ་ན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོ་གཅིག་ཡོད། དེའི་ཉེ་ལོགས་ན་རྗེའི་ལི་ཁྲ་ཐོད་པ་ཁ་སྦུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཉེ་འཁོར་ན་ཞིང་སྐྱོང་ལྷ་མོ་ཛྭ་ལ་མུ་ཁི་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་ལ་རང་འབྱུངས་སུ་ཡོད་པ་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་བརྩེགས་པ་ཡོད། དེ་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གི་ཕ་རོལ་ན་སྒྲུབ་གནས་བྲག་ཕུག

བརྒྱ་ཚུ་མིག་བརྒྱ་ཤིང་དྲུང་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཐད་ཀའི་བྲག་དཀྱིལ་ནས་ཆུ་འབབ་པ་དེ་ལ་སྨུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཁྲུས་བྱེད་པ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། 3 ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་དང་ཁ་ཆེའི་བར་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་ནུབ་བྱང་རྡོ་ལ་མེ་འབར་བའི་གནས་ལ་བཞེད་དོ། །

ཛ་ཧཱུྃ་བཾ་ཧོ། འགུགས་གཞུག་བཅིངས་མཉེས་བཞི་སྟེ། ཛ་ཞེས་བརྗོད་པས་མི་ཐོག་ཏུ་མི་བརྟེགས་པ་ལྟར་ལྷ་རང་གི་སྤྱི་བོར་འགུགས། ཧཱུྃ་ཞེས་བརྗོད་པས་དངུལ་ཆུ་ལ་དངུལ་ཆུ་བཙུག་པ་བཞིན་དམ་ཚིག་པ་ལ་ཞུགས། བཾ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དམ་ཚིག་པ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་བཅིངས། ཧོ་ཞེས་བརྗོད་པས་རྒྱལ་པོ་རང་གི་བློ་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གང་ལ་ཐུགས་རྗེས་ཆེ་བ་དེའི་དབང་དུ་འགྱུར་བ་ལྟར་དགྱེས་པ་ཆེན་པོས་དམ་ཚིག་པ་དང་འབྲལ་མེད་དུ་བཞུགས་པར་བསམ་པའོ། །

ཛྙཱ་ན། (ལེགས་སྦྱར) 1 ཡེ་ཤེས། ངེས་ཚིག་ནི། རྟོགས་པ་མེད་པ་སྟེ། ཛྙཱ་ནི་རྟོགས་པ་དང་། ན་ནི་དགག་ཚིག་ཡིན་པས། སྣང་བ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་མེད་པ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྟྲགས་ན་གསལ། ཛྙཱ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཀློག་ཚུལ་ནི། ས་སྐྱའི་རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་ཡི་གེའི་བཀླག་ཐབས་༢༥ན་༦ལས། ཛྙཱ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡི་གེ་ལ། །རྒྱ་གར་འགྱུར་ཀློག་ཁ་ཆེ་གཉའ། །བོད་ཀྱི་གཉའ་ཞེས་བྱ་བར་ཀློག །ཁ་ཆེའི་ལུགས་སུ་བཀླགས་ན་བདེ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 ཤེས་པ། སེམས། ཛྙཱ་ན་ཞེས་པ་ཤེས་པ་ལའང་འཇུག་པར་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ན་གསལ། རྒྱས་པ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཛམྦྷ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) རྨུགས་འཛིན་ཏེ་ནོར་ལྷ་ཞིག དེ་ལ་གསང་འདུས་ཛམ་བྷ་ལ། ཛམ་སེར། ཛམ་བྷ་ལ་ནག་པོ། ཛམ་དམར་གྲྭ་པ་མཛོན་ཤེས་ཅན་གྱི་ལུགས། ཛམ་དམར་སྲོག་སྒྲུབ་ལུགས། ཇོ་ལུགས་ཛམ་དཀར་འབྲུག་ཞོན། ཛམ་བྷ་ལ་སྟན་གྲགས། འཁོར་རྟ་བདག་བརྒྱད་ནི། ཛམ་བྷ་ལ། གང་བ་བཟང་པོ། ནོར་བུ་བཟང་། ཀུ་བེ་ར། ཡང་དག་ཤེས། འབྲོག་གནས། ལྷ་རྩེན་སེར་

སྐྱ། པི་ཙི་ཀུན་དྲ་ལིའམ་འཛམ་བུ་འཁྱིལ་བ་དང་བརྒྱད་དོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། སྔོན་གྱི་གནོད་སྦྱིན། ཆུ་ཡི་དབང་པོ། ཆུ་ལ་གནས། ཆུའི་ཐུབ་པ། ནོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་བཅས་སོ། །

ཛམ་ནྟ་ལ། (ལེགས་སྦྱར) ཛམྦྷ་ལར་གཟིགས།

ཛི་ན་ཛི་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ཏེ་ནམ་སྣང་། སྒྲ་བཤད་ནི། རྩེབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོས་བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བས་ན་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ཏེ། དྲང་དོན་ནོ། །ཇོ་ཛེ་ལྷ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བདུད་བཞི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པས་ན་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ཏེ། ངེས་དོན་ནོ། །འགྲེལ་པ་བཞི་སྒྲུགས་ན་གསལ།

ཛེ་ཏླ་རི། (ལེགས་སྦྱར) ཛོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་གསན་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་བླ་མ་ཞིག

ཛོ་ཀི། (རྒྱ་གར) ཛོ་གི་དང་འདྲ། དཔེ་མང་པོར་ཛོ་ཀི་ཞེས་སྣང་ཡང་། ཛོ་གི་ཞེས་པ་ལེགས་པར་སྣང་།

ཛོ་གི། (རྒྱ་གར) ཡོ་གི་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པའི་མིང་། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དེབ་ཐེར་དཀར་པོར། ཛ་དང་ཡ་གཉིས་རྒྱ་སྐད་ལ་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བས། ཡ་མླ་རི་ལ་ཛ་མ་རི་དང་། ཡོ་གི་ལ་ཛོ་གི་སོགས་སུ་འབོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་གསལ། ཛོ་གི་དང་ཛོ་ཀི་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་གཉིས་ལས་ཛོ་གི་ལེགས་པར་སྣང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཛོ་ཀི་ཞེས་པ། ཕྱར་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག་གི་དོན་ལ་བཤད་པ་ནི་གནད་མ་ཐེགས་པའི་སྦྱམ་བཤད་ཅིག་ཏུ་སྣང་སྟེ། ཛོ་གིའམ་ཡོ་གི་ཞེས་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའམ་ཁྱིམ་སྤངས་པའི་བྱ་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དེ། རྒྱ་གར་བས་དེང་སང་ “साधु” “སཱ་དྷུ” ཟེར་བ་དེ་དང་དོན་གཅིག རྒྱ་གར་བས་ཡུལ་སྐད་ལ་ཛོ་གི་ཞེས་བརྗོད། ཛོ་གི་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་གློག་བརྙན་སྙིང་པ་རྣམས་སུ་ཛོ་གི་ཞེས་པ་ “साधु” “སཱ་དྷུ” རང་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་འདུག

མཛངས་པ། 1 ཡ་རབས། བཟང་པོ། དཔེར་ན་ཡ་རབས་མཛངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཞུང་མང་པོར་བུ་མཛངས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་བུ་ཡ་རབས་ཞེས་པའི་དོན་རེད། མཛངས་ཞེས་པ་བཟང་

དང་དོན་གཅིག་ཡིན། མཛངས་དང་བཟང་གཉིས་ལེགས་པར་མཉན་ན་སྒྲ་གདངས་ཏ་ཅང་ཉེ་པོ་ཡོད། དཔེར་ན་བཟང་ངན་ལ་མཛངས་ངན་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་༼ ཙ ༽༢༠༡ན༡ལས། ངོ་ན་དེ་ལྟར་མཛངས་ངན་ལ་སོགས་པ་མེད་དམ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 མཁས་པ། དཔེར་ན་མདོ་མཛངས་བླུན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མཛད་ཆེན་བཞི། (རྣམ་ཐར) རྗེའི་མཛད་ཆེན་བཞི་ལ་གཟིགས།

མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། (ཐར་ཕྱིན) མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུའི་མཛད་པ་གཙོ་བོ་ཆེ་བ་རྣམས་བསྡུ་ན་བཅུ་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ཏུ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། 1 བཤད་ཚུལ་དང་པོ་ནི། ༡ དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ། ༢ ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པའི་མཛད་པ། ༣ སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ། ༤ བཟོའི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ། (འདི་ལ་གཞོན་ནུ་རོལ་རྩེད་ཀྱི་མཛད་པ་ཡང་ཟེར) ༥ བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་པའི་མཛད་པ། ༦ རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ། (འདི་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཛད་པ་ཡང་ཟེར) ༧ དཀའ་བ་སྤྱོད་པའི་མཛད་པ། ༨ བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ། (འདི་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་པའམ་ཐེབས་པའི་མཛད་པ) ༩ བདུད་བཏུལ་བའི་མཛད་པ། ༡༠ སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ། ༡༡ ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་མཛད་པ། ༡༢ མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་མ་གཡོས་པར། །སྤྲུལ་པའི་རང་བཞིན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། །༡དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། །༢ལྷུམས་སུ་ཞུགས་དང་༣བལྟམས་པ་དང་། །༤བཟོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པ་དང་། །༥བཙུན་མོའི་འཁོར་དགྱེས་རོལ་པ་དང་། །༦ངེས་འབྱུང་༧དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། །༨བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། །༩བདུད་སྡེ་བཅོམ་དང་༡༠རྫོགས་པར་ནི། །བྱང་ཆུབ་༡༡ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་

དང་། །༡༢མྱ་ངན་འདས་པར་གཤེགས་མཛད་རྣམས། །ཡོངས་སུ་མ་དག་ཞིང་རྣམས་སུ། །སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་གནས་པར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། དེ་ནས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་འཕོ་བ་དང་། གཉིས་པ་ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་འཇུག་པ་དང་། གསུམ་པ་སྐུ་བལྟམས་པ་དང་། བཞི་པ་བཟོའི་གནས་སོགས་སྒྱུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ལ་མཁས་པ་དང་། ལྔ་པ་བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་དགྱེས་པར་རོལ་བ་དང་། དྲུག་པ་ཁབ་ནས་བྱུང་སྟེ་རང་བྱུང་གི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། བདུན་པ་ཚུ་བོ་ནཻ་ར་ཉྫ་ནའི་འགྲམ་དུ་ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་དང་། བརྒྱད་པ་རྡོ་རྗེའི་གདན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། དགུ་པ་བདུད་ཀྱི་སྡེ་མ་ལུས་པ་འཛོམས་པར་མཛད་པ་དང་། བཅུ་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་ནི་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བར་མཛད་པ་དང་། བཅུ་གཉིས་པ་གྲོང་ཁྱེར་རྩྭ་མཆོག་ཏུ་ཤིང་ས་ལ་ཟུང་ཅིག་གི་དྲུང་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་རྣམས་སྟོན་པར་མཛད་དོ། །དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་པོར་བྱེད་ན། ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་བལྟམས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་པོར་བྱེད་ན། ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་བལྟམས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༡ སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ། ༢ དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ། ༣ ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་ཤིང་སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ། ༤ བཟོ་བོའི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ། (འདི་ལ་གཞོན་ནུ་རོལ་རྩེད་ཀྱི་མཛད་པ་ཡང་ཟེར) ༥ བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་རོལ་པའི་མཛད་པ། ༦ ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཛད་པ། (ཡོངས་གྲགས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་ཟེར) ༧ དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ། ༨ བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ། (འདི་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་པའི་མཛད་པ་ཡིན) ༩ བདུད་བཏུལ་བའི་

མཛད་པ། ༡༠ སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ། ༡༡ ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་མཛད་པ། ༡༢ མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །3 སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་སྐབས་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་དོན་རོལ་མཚོ་ལྟར་བྲིས་ན། ༡ སྐྱེ་བ་མངོན་པར་སྐྱེ་བའི་མཛད་པ། ༢ དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ། ༣ ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་མཛད་པ། ༤ སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ། ༥ བཟོ་བོའི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ། (འདི་ལ་གཞོན་ནུ་རོལ་རྩེད་ཀྱི་མཛད་པ་ཡང་ཟེར) ༦ བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་རོལ་པའི་མཛད་པ། ༧ ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཛད་པ། (ཡོངས་གྲགས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་ཟེར) ༨ དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ། ༩ བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་གཤེགས་ཏེ་བདུད་བཏུལ་བའི་མཛད་པ། ༡༠ སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ། ༡༡ ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་མཛད་པ། ༡༢ མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །སེ་ར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་ཚུལ་འདི་རྒྱུད་བླ་དང་ཊཱིཀ་ཀྱི་གསུང་ཚུལ་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་མོད། ཚིག་རིས་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དོ། །

མཛད་བཅུ་ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ཟེར་ཡང་། ཕལ་ཆེར་གྱིས་འབྲི་གུང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་གྱི་ཡིན་པར་བྱེད་ཅེས་གློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་།

མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བསྟོད་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར།

མཛའ་གླུ། ཕོ་མོ་ཕན་ཚུན་མཛའ་བརྩེའི་གླུ་གཞས། དབྱིན་ཇིས་'Love song ཟེར་བ་དེའོ། །

མཛའ་ན་མོ། དགའ་རོགས། མཐུན་ཞིང་ཡིད་གཙུགས་པའི་གྲོགས་མོ།

མཛའ་བཤེས། <རྙིང> 1 ཉེ་དུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ཉེ་དུ། རུས་མཚུངས་པ། འབྲེལ་པ། མཛའ་བཤེས། རྩ་ལག གཉེན། རང་རིགས། རང་གི་སྐྱེ་བོ། གཉེན་གྱི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སོ། །འདོད་འཇོ་བ་མོ་ལས་གསུངས། 2 བློ་མཐུན་གྲོགས་པོ།

མཛུབ་མོ་གཅིག་གནམ་ལ་ཀེར་བའི་ཕྱག་རྒྱ། འདི་ལ་སྡིག་པར་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱའམ། བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ་ཟེར། སྡིག་མཛུབ་ཡང་ཟེར་རོ། །སྡིག་མཛུབ་དང་སྡིགས་མཛུབ་ཀྱི་

ཁྱད་པར་མ་ནོར་བར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར་རང་རང་སོ་སོའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

མཛུབ་མོ་ལྔ། སོར་མོ་ལྔ་དང་དོན་འདྲ། སོར་མོ་ལྔ་ལ་གཟིགས།

མཛུབ་རིས་གསུམ། ས་ཞག་དཀར་པོས་དཔྲལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་རི་མོ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་ཟེར། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་གསལ།

མཛེ་ཚོས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བློ་སྦྱོང་། སྨྲ་བཤད་ནི། དེའི་གདམས་པ་མཛེ་ནད་ཅན་མང་པོར་གནང་ནས་བསྒོམས་པས་ནད་ལས་གྲོལ་བས་མཛེ་ཆོས་སུ་གྲགས།

མཛེས་ལམ། མཛེས་ཚོས། མིག་སྔར་མཛེས་མཛེས།

མཛེས་འཚོས་པ། དགེ་འདུན་ནམ་གང་ཟག་གི་སྤྱོད་ལམ་མི་མཛེས་པ་རྣམས་མཛེས་པར་འཚོས་མཁན་གྱི་ གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་ཞིག་གི་མིང་། དདུལ་ཆུའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

མཛོ་ཁལ་གླང་ལ་མི་འགྲོ། མཛོ་ཁལ་གླང་ལ་མི་འགོལ་བའི་དོན་ཏེ། རང་ཐོག་བབས་པའི་ལས་འགན་རྣམས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་འགོལ་ཐབས་བྱེད་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན།

མཛོ་སྦྲེལ་གཡང་ལ་ལྷུང་བ། གཉའ་སྦྲེལ་བའི་མཛོ་གཉིས་གཅིག་གཡང་དུ་ལྷུང་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ལྷུང་བ་སྟེ། དུས་མཉམ་པའི་དཔེའོ། །

མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། (མཛོད) མཚོ་སྔོ་ཀ་ལས་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཅེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ནི་ སྐབས་རེར་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྲས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་མའམ། ཡང་ན། སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་གང་སྤེལ་གང་རུང་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

མཛོད་འགྲེལ། (མཛོད) མཚོ་སྔོ་ཀ་ལས་མཛོད་འགྲེལ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

མཛོད་དྲུག ཁུ་བ་ལས་བྱུང་བ། རྐང་དང་། རུས་པ་དང་། རྩ་རྒྱུས་སམ་སྤྱི་དང་གསུམ། རྡུལ་ལམ་

ཁྲག་ལས་བྱུང་བ། པགས་པ། ༧། ཁྲག་དང་དྲུག་གོ། བཀའ་བརྒྱུད་གཞུང་རྣམས་སུ་གསལ། མཛོད་དང་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ནས་གསུངས་པའི་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད།

མཛོན་པ་མཛོད།	རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཇི་ཙམ་ཡོད།	ལུང་རྣམ་འབྱེད།
རྡུལ་ཕྲ་རབ།	༡་	༡་
རྡུལ་ཕྲན།	༧་	༦་
ལྕགས་རྡུལ།	༤༩་	༣༦་
ཆུ་རྡུལ།	༣༤༣་	༢༡༦་
རི་བོང་རྡུལ།	༢,༤༠༡་	༡,༢༩༦་
ལུག་རྡུལ།	༡༦,༨༠༧་	༧,༧༧༦་
གླང་རྡུལ།	༡༡༧,༦༤༩་	༤༦,༦༥༦་
ཉི་ཟེར་རྡུལ།	༨༢༣,༥༤༣་	༢༧༩,༩༣༦་
སྲོ་མ།	༥,༧༦༤,༨༠༡་	༡,༦༧༩,༦༡༦་
ཤིག	༤༠,༣༥༣,༦༠༧་	༡༠,༠༧༧,༦༩༦་
ནས།	༢༨༢,༤༧༥,༢༤༩་	༦༠,༤༦༦,༡༧༦་

མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྐད་ཅིག་ཕྲ་རབ་རྡུལ་དང་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་དང་ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ལྕགས་ཆུ་རི་བོང་ལུག་དང་གླང་། །ཉི་ཟེར་རྡུལ་དང་སྲོ་མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ། (ནས་དང་) །སོར་ཚིགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་བསྒྱུར། །སོར་མོ་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ། དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་བསྒྱུར་དུ་གསུངས་ལ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་དྲུག་བསྒྱུར་དུ་གསུངས་པ་ནི་ཁྱད་པར་རོ། །འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ཉ་པ ༽༢༣༩༢༥ལས། དགོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དྲུག་ལ་ཆུ་རྡུལ་གཅིག་གོ། ཆུ་རྡུལ་དྲུག་ལ་

ལྷགས་རྡུལ་གཅིག་གོ། ལྷགས་རྡུལ་དྲུག་ལ་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག་གོ། རི་བོང་གི་རྡུལ་དྲུག་ལ་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ། ལུག་རྡུལ་དྲུག་ལ་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ། གླང་རྡུལ་དྲུག་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་དྲུག་ལ་སྲོ་མ་གཅིག་གོ། སྲོ་མ་གཅིག་ལ་ཤིག་གཅིག་གོ། ཤིག་གཅིག་ལ་ནས་གཅིག་གོ། ནས་དྲུག་ལ་སོར་གཅིག་གོ། སོར་དྲུག་ལ་ཁྲུ་གང་ངོ་། །ཁྲུ་ཕྱེད་དང་བཞི་ལ་མིའི་སྲིད་དོ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་གཞུ་འོ། །གཞུ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་སྟེ། གྲོང་ནས་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ནི་དགོན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

མཛོད་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ། (མཛོད) མངོན་པ་མཛོད་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་ལ་གཟིགས།

མཛོད་གནས་བརྒྱད། (མཛོད) གནས་དང་པོ་ཁམས་བསྟན་པ། གཉིས་པ་དབང་པོ་བསྟན་པ། གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་བསྟན་པ། བཞི་པ་ལས་བསྟན་པ། ལྔ་པ་ཕྲ་རྒྱས་བསྟན་པ། དྲུག་པ་ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་པ། བདུན་པ་ཡེ་ཤེས་བསྟན་པ། བརྒྱད་པ་སྙོམས་འཇུག་བསྟན་པ་བཅས་སོ། །ཡང་མཛོད་གནས་བརྒྱད་ཀྱིས་བདེན་པ་བཞི་སྟོན་ཚུལ་ནི། གནས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་སྡུག་བདེན། གནས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ། གནས་ལྔ་པའི་མཇུག་དང་བདུན་པས་འགོག་བདེན། ལྔ་པས་མཇུག་དང་བདུན་པས་འགོག་བདེན། གནས་དྲུག་པ་དང་བརྒྱད་པས་ལམ་བདེན་བསྟན་པར་བྱས་ན་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་གསུངས།

མཛོད་སྤུ། <ཨུཏྤ་ཀོ་ཤ> མཛོད་སྤུ་ནི། སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་གནས་ན་སྤུ་མཉེན་ཞིང་འཇམ་ལ་ཁ་དོག་དཀར་ཞིང་སྣུམ་པ། འཕེན་ན་ཁྲུ་གང་ངམ་དོའམ་གསུམ་ལ་སོགས་པར་རིང་པོར་འབྱུང་ལ། བཏང་ན་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་རྩེ་མོ་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་ཤིང་། ཆེ་ཆུང་ཤིང་ཏོག་སྐྱུ་རུ་ར་ཙམ་པ་ལ་དབྱིབས་དཔུལ་གྱི་སྒོང་འདྲ་བ་ཞིག་གོ དཾ་ཥྚ་སེ་ས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འབུམ་པ་དང་། ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་དང་། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བམ་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པ་སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཤེར་ཕྱིན་

གླེགས་བམ་༼ ཕ་པའི ༽༢༨༤ན༥དང་། ཨ་བྷི་ཀ་རའི་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད་དོ། །ལེགས་སྦྱར་དུ་འདི་ལ་ཨུཏྤ་ཀོ་ཤ་ཟེར། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོར་གསལ། མཛོད་སྤྱིའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་བསམ་ནས་དེའི་ཚེ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་བར་གྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་བདུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་འོད་ཟེར་གཅིག་ཕྱུང་སྟེ། འོད་ཟེར་དེས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་གནས་ཐམས་ཅད་སྣང་བར་བྱས་ནས་མོག་མོག་པོར་བྱས་ཏེ་རབ་ཏུ་གཡོས་པར་བྱས་པར་ཡང་གྱུར་ཏོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྣང་བ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་ཏོ། །བདུད་སྡིག་ཅན་གྱིས་འོད་དེ་ལས་ནམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲ་འདི་འང་ཐོས་སོ། །སེམས་ཅན་ཤིན་ཏུ་དག་པ་བསྐལ་མང་སྦྱོད་སྤྱད་པ། །ཟས་གཙང་སྲས་པོས་རྒྱལ་སྲིད་དག་ནི་རབ་སྤངས་ཏེ། །ཕན་བྱེད་དེ་ནི་བདུད་རྩི་མངོན་པར་འདོད་པས་བྱུང་། །བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་འོངས་ཀྱི་དེ་རིང་སྒྲིམ་པ་གྱིས། །དེ་ནི་བདག་ཀྱང་རྒྱལ་ལ་གཞན་ཡང་སྒྲོལ་བར་བྱེད། །དེ་ནི་བདག་ཉིད་གྲོལ་བས་གཞན་ཡང་གྲོལ་བར་བྱེད། །དེ་ནི་བདག་ཀྱང་དབུགས་ཕྱིན་གཞན་དག་དབུགས་ཀྱང་འབྱིན། །ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་འདས་ནས་གཞན་དག་མྱ་ངན་ཟློ། །ངན་སོང་གསུམ་པོ་མ་ལུས་སྟོང་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ལྷ་མི་རྣམས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་གང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཕན་པ་བྱེད་པ་དེ་ནི་བདུད་རྩི་ཐོབ་གྱུར་ནས། །བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་བདུད་རྩི་བདེ་མཆོག་སྦྱིན་པར་འགྱུར། །གང་ཚེ་རང་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཆར་མངོན་ཕབ་ཚེ། །ནག་པོའི་རྩ་ལག་ཁྱོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་སྟོངས་བྱེད་འགྱུར། །སྟོབས་མེད་པས་ཀྱང་སྟོབས་མེད་འགྱུར་ཏེ་དཔུང་ཉམས་འགྱུར། །ཕྱོགས་ནི་ཕྱོགས་མིན་ཅི་བྱ་གར་འགྲོ་ཤེས་མི་འགྱུར། །དགེ་སློང་དག །དེ་ལྟར་བདུད་སྡིག་ཅན་སྐུལ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་དག་གིས་བསྐུལ་ནས་རྨི་ལམ་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་རྨིས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདི་འདྲའི་མཚན་དང་འདི་འདྲར་

ལྷ་བ་དཔལ་ཅན་དང་། །འདི་འདྲའི་བསོད་ནམས་གཟི་བརྗིད་སྒྱི་གཙུག་མི་མཐོང་དང་། །མཛོད་སྤུ་ནས་ནི་རྒྱ་ཆེན་འོད་འབྱུང་འདི་འདྲ་ལས། །བདུད་རྣམས་ཕམ་མཛད་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་འགྱུར་གདོན་མི་འཚལ། །མུན་སེལ་ཉོན་མོངས་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྟགས་ནས་སུ། །ཡང་དག་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་དོན་མཐོང་དེ་ལ་བསྟོད། །སྐྱེ་དང་ན་དང་འཆི་དང་ཉོན་མོངས་དགྲ་བསལ་བའི། །སེམས་ཅན་རིན་ཆེན་འདི་ནི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འདི་ཡི་མཛོད་སྤུ་མཛེས་པ་ཡིས། །ཞིང་མང་བྱེ་བ་གསལ་བར་བགྱིད། །ཉི་ཟླ་དག་ཀྱང་ཟིལ་དུ་བནྣག །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྣང་བར་གྱུར། །ཞེས་གསུངས།

འཇུག་བདེ། ཁུ་བ་ནོར་བུའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འཕོ་བའི་བདེ་བ། དེ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་འདིས་ནི་དུག་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ་ཁམས་འཕོ་ཁར་ཐིག་ལེ་འཕེལ་བས་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་དགའ་བར་བྱེད་པས་ན་ཐོག་མར་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་ཅིང་། ཆགས་པའི་དབང་གིས་རྒྱུད་རྨོངས་པར་བྱས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ངོ་མ་ཤེས་པས་གཏི་མུག་བསྐྱེད་ནས། འཇུགས་པ་ན་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཏེ་ཞེ་སྡང་བའི་སེམས་སྐྱེ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་དུག་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བས་ན་འཇུག་པ་དེ་ནི་འཁོར་བ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའོ། །

འཇབ། <རྣ་པྣ> 1 བརླས་པ། ཁ་ཏོན། འདི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ "རྣ་པྣ" ཟུར་ཆག་ཅིང་། མང་པོས་འདི་སྔགས་ཀྱི་མིང་དུ་འཁྲུལ་བར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙྪའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས། ཟམ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ་༼ ཛ་པ ༽༢༣༩ན༨ལས། སེམས་ཅན་གང་དག་ཡི་གེ་དྲུག་པའི་རིག་སྔགས་ཆེན་མོ་འདི་འཇབ་ཏུ་བགྱིད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། སེམས་པ་དང་། བསམ་པ་ལྷག་པས་འཛིན་པ་དེ་དག་ནི་བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །2 སྔགས་བསྙེན་གྲོགས་བྱེད་མིང་། ཞེས་ལུང་སྒྲ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ་གསུང་།

འཛམ་གླིང་། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་གཟིགས།

འཛམ་གླིང་ཆགས་ཚུལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛམ་གླིང་ཆུང་ངུ། ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་དང་དེའི་གླིང་ཕྲན་གཉིས་བཅས་ལ་འཛམ་གླིང་ཆུང་ངུ་ཟེར། འདི་དུས་འཁོར་གྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་བཟོ་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་དང་། ཀློང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་དང་པོ་༢༣༢ན་གསལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། ལྷོ་གླིང་དབུས་མ་དེའི་བྱང་མ། གངས་ལྡན། ཤམ་བྷ་ལ། རྒྱ་ནག ལི་ཡུལ། བོད། རྒྱ་གར་བཅས་ཡུལ་དྲུག གཞན་ཡང་རྒྱ་གར། བོད། ལི་ཡུལ། རྒྱ་ནག རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ། ཤམ་བྷ་ལ་ཞེས་བརྩི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད། ཅེས་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་པར་སྣང་། གླིང་ཕྲན་ནམ་གླིང་གཡོག་གཉིས་ནི་རྔ་ཡབ་དང་རྔ་ཡབ་གཞན་གཉིས་སོ། །

འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ། གླིང་བཞི་དང་གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ཟེར། འདི་དུས་འཁོར་གྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཡིན། ལྷུང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་བཟོ་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་དང་། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་གླེགས་བམ་དང་པོ་༢༣༢ན་གསལ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལས། བསིལ་རིའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གླིང་བདུན་པ། ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་གི་ཕྱོགས་རེར་ཤར་དབུས་ནུབ་གསུམ་ཕྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་སྟེ་ཐེར་འབུམ་གཅིག་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་གསུང་སྒྲོལ་ལ། གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རྣམས་གཅིག་བུ་མིན་པར། འདི་དང་འདྲ་བ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་སྟེ། ཐེར་འབུམ་གཅིག་ཡོད་ཅེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ཟེར་བ་རེད། བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི། ཐེར་འབུམ་གཅིག་དང་ (one billion: 1,000,000,000) དྭང་འཕྱུར་བཅུ་

རྣམས་དོན་གཅིག འཛམ་གླིང་བྱེ་བ་ཁྲག་བརྒྱ་བརྩི་ཚུལ་ནི། གླིང་བཞི། ཉི་ཟླ་གཉིས། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ། འདོད་ལྷ། ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ལ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་རྩ་བ་ལས། གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ལ་གླིང་བཞི་སོགས་ས་ཡ་གཅིག་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་ལ་གླིང་བཞི་སོགས་ཐེར་འབུམ་གཅིག་ཡོད་དོ། །

འཛམ་བུ་གླིང་། 1 སའི་གོ་ལ་ཡོངས་རྫོགས་World ལ་འཛམ་བུ་གླིང་ཟེར། 2 ཡང་གནའ་བོ་རྒྱ་གར་ལ་འང་འཛམ་བུ་གླིང་ཟེར། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་༼ ཁ་བ ༽ཏའི་རྒྱལ་པོ་ཤུགས་ཅན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ལས། རྒྱ་གར་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་ཡང་ཡང་ཐ་སྙད་མཛད་ཡོད། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་རིག་པས་བསྐོར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ་སྟོད་ཆ་༤༧ཕྲེང་༧ལས། རྒྱལ་པོ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་དུས་ཙམ་ནས་ད་ལྟའི་རྒྱ་གར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཆ་དང་བཅས་པ་འདི་ལ་ཛམྦུ་དྭི་པ། जम्बुद्वीप,Jambudvipa ཞེས་གྲགས། སིངྒ་ལ་པའི་Shri Lankan ཡུལ་མི་བྱིངས་རྣམས་ད་དུང་ཡང་རྒྱ་གར་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་འབོད་ཅིང་། བོད་དང་རྒྱ་སོགས་དེའི་ཁོངས་མིན་པར་བྱེད། གདུང་བ་གཞི་ (འདི་འདུལ་བ་གཞི་ཡིན་མིན་དཔྱད) སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ (འདིའི་ཡུལ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ལྷག་སྐྱོན་ཡིན་མིན་ལའང་དཔྱད་པར་འཚལ། འདུལ་བ་གཞི་སོགས་ཀྱི་སྔོན་རབས་རྙིང་མ་རྣམས་ལས། ཞེས་བགླག་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཡང་དཔྱད་དོ) སྔོན་རབས་རྙིང་མ་རྣམས་ལས་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་གང་བཤད་པ་ཕལ་ཆེར་ཀྱང་རྒྱ་གར་དང་དེའི་ཉེ་འཁོར་མི་རིང་བའི་ཕྱོགས་ནས་རྙེད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། དུས་འཁོར་ནས་ལྷོ་གླིང་བདུན་རྩེས་པའི་མཐར་འཛམ་གླིང་བྱུང་བ་

དང་། ཨུ་སྟེགས་ཀྱི་གླིང་བདུན་དེ་ལྟར་རྩིས་པའི་ལྷོ་མཐར་བྷཱ་ར་ཏའི་ཡུལ་བྱུང་བས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ཆུང་ངུ་དེ་རྒྱ་གར་ཙམ་དུ་གསལ། དེ་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པའི་དབུར་"ཛྙ་ཏྲདེ་ཤེ་ཟུར་གསུམ་སོག་པའི་དབྱིབས་དང་རྡོ་རྗེ་གདན་ལྟེ་བར་བྱས་པ་ཡང་རྒྱ་གར་ཙམ་དུ་སྣང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཛམྦུ་བྲཀྵ་ཞེས་བྱ་བའི་ཤིང་གིས་ཉེ་བར་མཛེས་པས་འཛམ་བུ་ཞེས་བྱ་ལ། མཐའ་ཆུས་བསྐོར་ཞིང་རང་གི་ངོ་བོ་སྐམ་སར་གནས་པས་གླིང་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་ཤིང་ཛམྦུ་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་འཛམ་བུ་གླིང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཛམྦུ་Jambuམ་བྲིས་པར། ཛམྦུ་Zambu ཞེས་བྲིས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ད་ལྟ་ཡང་སུ་ལའང་བཤད་དུ་མེད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་དབྱངས་གསལ་ནང་ཛ་མ་གཏོགས་ཛ་ཞེས་མི་འབྱུང་ལ། མ་ཟད་ཁོང་ཅག་གིས་ཛ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་མཐོང་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་དག་རྒྱུན་འབྱམས་སུ་སོང་བར་ངེས་སོ། །ཛམྦུའི་ཤིང་Jambu treeཞེས་པ་དེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། རྒྱུན་དུ་ང་ཚོའི་གོམས་གཤིས་ལ་དེ་ནི་སྟོན་བསྐལ་པ་བཟང་པོའི་དུས་ཀྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་བྱའམ་དེ་དག་གིས་མཐོང་ཐོས་སུ་གྱུར་པ་ལས། ང་ཚག་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་སོ་སྐྱེ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པའམ་མཐོང་དུ་མེད་པའི་ལྗོན་ཤིང་རྟ་བ་དང་ངོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ངེས་སྙམ་ཡང་། དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཏན་ནས་མིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་འཇའ་སྨུན་Jamun ཟེར་བའི་ཤིང་འབྲས་མདོག་དམར་སྨུག་རོ་མངར་ལ། དབྱིབས་འཇོང་ཞིང་ཆེ་ཆུང་བྱུད་མེད་ཀྱི་མཐེ་བོང་ལས་ཆུང་ཙམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ཤིང་སྡོང་ལ། འཛམ་བུའི་ཤིང་ཟེར་ཞིང་། ཤིང་འབྲས་དེ་ལ་Jambul, Jamun, Jamblang (Syzgium cumini) ཟེར། དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གྲུ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་སྐོ་གཞིས་ཆགས་སུ་དེང་རང་ཆོས་སྐོར་མ་ཞུགས་གོང་བྲིས་པའི་དུས་སུ་འཁྱམས་ཚུལ་བྱེད་སའི་གཞིས་གྲོང་བདུན་པ་དང་འབྲས་སྤུངས་དགོན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབར་གྱི་ལུང་གཤོང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཞིང་ཁའི་ནང་འཛམ་བུའི་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རང་ལ་ངོས་གཟུང་དགོས། ཆུང་དུས་

དེར་འཛེགས་ནས་ཤིང་འབྲས་མང་དུ་འཐུས་པ་ད་ལྟ་ཡང་དྲན་ཞིང་། སྐབས་ཤིག་ཡར་འཛེགས་ནས་མར་འབབ་མ་ཐུབ་པར་ཡུན་རིང་ལུས་ཏེ་དཀའ་སྡུག་ཆེ་ཙམ་བྱུང་བ་ཡང་གསལ་ལེར་དྲན་ནོ། །M. Monier-Williams གྱི་ཚིག་མཛོད་དུ། ཛམྦུ་ཞེས་པ་rose apple (Eugenia Jambolana or another species) ཞེས་པའི་ཤིང་ཏོག་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས་འདུག་ཅིང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་Amrood, अमरुद, དང་ཕྱི་རྒྱལ་བས་Guava, ཟེར་བ་དེ་རེད་ཡང་ཟེར།

འཛིན་གཏོར། ལོ་རེ་ཙམ་འཇོག་པའི་གཏོར་མ།

འཛིན་སྟངས། སྤྱིར་བཏང་འཛིན་སྟངས་ཞེས་པ་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། རྗེའི་ཐུགས་རིན་ཆེན་མོ་༩༠༠ན་ལས། འགལ་ལུགས་ནི་རྣམ་པ་འགལ་བ་སྟེ། འཛིན་སྟངས་གཉིས་དངོས་སུ་འགལ་བ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཛིན་སྟངས་ཞེས་པའི་དོན་ལ་ད་དུང་ཡང་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་པ་འདུག

འཛིན་པ། <ཧླ་ར་ཀ> གཟུང་བ།

འཛིན་པ་ཡན་གར་བ། རང་རིག་གི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། འཛིན་པ་ནི་ཤེས་པ་དང་། ཡན་གར་བ་ནི་གཅིག་པུའི་དོན་ཡིན་པས་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པའམ། ཡང་ན་ཁྱོད་ནི་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་དང་ཡང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་བར་གཅིག་པུར་གནས་པས་ཡན་གར་བ་ཞེས་བྱའོ། །

འཛིན་རྣམ། ཤེས་པ་དེའི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ། འཛིན་རྣམ་ཟེར། དེ་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་དོན་གཅིག མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཆ་ལ།མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དང་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ནི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་

རྣམ་མིག་ཤེས་མ་ཡིན་ན། ཙོས་གཞན་མེད་པས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་ནའང་། དེ་མི་འཐད་དེ། མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིབ་པར། གཟུང་རྣམ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

འཛིན་མ། ས་གཞིའམ་སའི་མིང་། འདི་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་རྒྱ་ར་ཞེས་པ་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་མ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། འདི་ལ་འཛིན་པ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་འཛིན་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ལག་པས་འཛིན་པ་སོགས་འཁྲུལ་གཞི་གཞན་དང་ནོར་བ་སྐྱོང་བའི་ཆེད་དང་། གཞན་ཡང་ས་གཞི་ནི་སྐྱེས་དངོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་མ་དང་འདྲ་བས་མོ་སྒྲ་སྦྱར་བར་སེམས་སོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཙོག་ཏུ་མི་ལྷུང་བར་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ཆ་ནས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས།

འཛིན་མའི་མཐིལ། ས་གཞིའི་སྟེང་། འཛིན་མའི་མཐིལ་དུ་ལྷུང་དུ་ཉེ་བ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཛེར། 1 གཞི་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྦྲེལ་བྱེད་དམ་འདུམ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་མིང་། དབྱིན་ཇིས་Zip/Zipper ཟེར་བ་དེའོ། །བརྗོད་པའི་ཚེ་ "འཚེར" ཞེས་པ་ལྟ་བུར་བརྗོད། དཔེར་ན། གོས་ཐུང་གི་འཛེར་རྒྱག་དགོས་ལྟ་བུ། 2 འཛེར་ཐག་དང་འདྲ།

འཛེར་ཐག གཞི་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྦྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པའམ་སྐུད་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་། ཚིག་བརྒྱ་སྟོང་བཤད་པའི་མདོ་རྩ། སྣ་ལྔ་བཞི་སྡོམ་པའི་འཛེར་ཐག

ཇོ་བོ། (འདུལ་བ) ཇོ་མ་ཆེན་པོ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་༼ ཚུ ༽ ༡༩༠བ༣ན་གསལ་ལོ། །

ཇས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། ཁམས་དཀར་དམར་གཙུ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ཆེ་ཆུང་ཡུངས་འབྲུ་ཙམ་པ་དེའོ། །

ཇས་བརྒྱུད། རྡུལ་ཇས་བརྒྱུད་ལ་གཟིགས།

ཇས་མཚུངས་པ། ཇས་རེ་རེ་བར་མཚུངས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་

འཁོར་དུ་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཁོ་ན་འབྱུང་གི་རིགས་མཐུན་གཉིས་མི་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་དམིགས་པ་གཅིག་རྟོགས་པ་ལ་གཙོ་འཁོར་རིགས་མཐུན་རེ་རེ་ཁོ་ནས་འགྲུབ་ཀྱི་གཞན་མི་དགོས་པས་གནད་ཀྱིས་ཡིན། མཆིམས་མཛོད་༢༠༤ལས། འདིར་རྫས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་མཚུངས་པ་ཞེས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་གི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་དང་། ཚོར་བ་གཅིག་གི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཚོར་བ་གཅིག་འབྱུང་བལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་ན་རྫས་མཚུངས་པ་ནི། རིགས་འདྲ་གྲངས་མཉམ་པ་སྟེ་མིག་ཤེས་རྫསགཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་དེའི་འཁོར་ཚོར་བའང་རྫསགཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་དོན་ནོ། །བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཀའང་དོན་ལ་འདྲ་བར་སྣང་ངོ་། །

རྫས་ཡོད། ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གནས་ཐུབ་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་ཟེར། (ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་ཆོས་དང་རྫས་ཡོད་མི་འདོད) རྫས་ཡོད་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད། དེ་ནི་རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་བཟུང་བ་ལ་ཆོས་གཞན་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྫས་ཡོད། ༢ ཡོད་པ་ཙམ་གྱི་རྫས་ཡོད། དཔེར་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ༣ དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྫས་ཡོད། དངོས་པ་དང་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ། ༤ བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་རྫས་ཡོད། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་འགོག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། རྫས་ཡོད་ལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་ཡོད་དང་པོ་ཉིད་གྲགས་ཆེའོ། །ལྷུང་སྐྱོ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་དབུ་མའི་སྐབས་ཀྱི་དཀ་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་༤༡༣ལས། རྫས་ཡོད་ལ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་རྫས་ཡོད། བརྟན་པའི་རྫས་ཡོད། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྫས་ཡོད། རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད། ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་རྫས་ཡོད། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྫས་ཡོད་དང་དྲུག་གསུངས་སོ། །གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོའི་མཆན་འགྲེལ་ལས། རྫས་ཡོད་ལ་འཇོག་ཚུལ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཐལ་འགྱུར་བའིསྐབས་འདིའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ནི། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་རང་དབང་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་དོན་ཡང་བཏགས་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་

གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

རྫས་རིགས་གཅིག ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་ལ་རྫས་རིགས་གཅིག་པ་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། རྫས་རིགས་མཐུན་པ་སོགས་སུ་འཇོག་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་འཇོག་པ་ཡིན་པས། ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྫས་ཀྱི་རིགས་མཐུན་པ་དང་གཅིག་པ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ནས་ཀྱི་ས་བོན་འབྲུ་གཅིག་གིས་བསྐྲུན་པའི་སྡོང་བུ་ལས་འོངས་པའི་ནས་འབྲུ་ཐ་དད་དག་ལྟ་བུ་ནི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། རྫས་རིགས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫས་རིགས་མཐུན་པ། རྫས་རིགས་གཅིག་དང་འདྲ།

རྫས་རིགས་འདྲ་བ། རྫས་རིགས་གཅིག་དང་འདྲ།

རྫས་རིགས་མི་མཐུན་པ། རིགས་མཚུངས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཟེར། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྐྱུར་ལྟ་བུ་ནི་བ་ལང་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཉེར་ལེན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྫས་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཛེ། (བཛྲ་ཧྲིང) ཀླུང་གི་བཛྲ་ཧྲིང་དུ་བཤད།

ཛེ་ཆར། ཆར་ཀླུང་འདྲེས་མ་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཛེ་ནི་ཀླུང་གི་དོན་དང་ཆར་ནི་ཆར་པའོ། །

ཛེ་ཕྱོགས། ཀླུང་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས། ཀླུང་གང་དུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས།

ཛེ་མ། མིག་ལྤགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ཡོད་པའི་སྤུ། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་མང་པོར་ཛེ་མ་སྨིན་མའི་མིང་དུ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་པ་ལ་མ་ནོར་བ་དགོས། ཞེས་གསུངས། ཛེ་མ་དང་སྨིན་མའི་ཁྱད་པར་སོགས་ཞིབ་པ་སྨིན་མ་དང་ཛེ་མ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཛེ་མ་དང་སྨིན་མ། སྨིན་མ་དང་ཛེ་མ་ལ་གཟིགས།

ཛཱི་མ་བའི་ལྷ་བུ། བའི་ཛཱི་མ་ལྷ་བུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཛཱི་ཨུ། ཛེ་ཨུ་དང་དོན་གཅིག 1 ཞྭགས་ཛཱི། 2 ཛ་སྟོད་ཆུང་དུའི་མིང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞི་གླེགས་བམ་ ༼ ངཔ ༽ལས། འཕགས་པ་ནང་དུ་སྦྱོན་ཅིག །བཞིན་བཟང་དག་ནང་དུ་སྦྱོན་ཅིག །ཞྭ་བ་འདི་རྣམས་ན་བཤོས་ དྲོན་པོ་དང་། ཛེ་ཨུ་ན་སྨན་ཚོད་མཆིས་མོད་ཀྱི་ཁྱོད་ལ་བསྙེན་བཀུར་བགྱིད་པ་ནི་སླད་རོལ་དུ་མཆིས་ལགས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་བཞེད་ན་ཉིད་ཀྱིས་བཞེས་ཏེ་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱད་དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །3 ཉའི་མཇུག་མ་དང་གཤོག་པ་ལ་ཟེར་བར་སྣང་། ཉའི་མཇུག་ཛཱི་ཨུ། ཉའི་ལོག་ཛཱི་ཨུ་ལྷ་བུ་ཞེས་དག་ཡིག་རྣམས་སུ་གསལ་ལོ། །འདི་ལ་ཛཱི་ཨུ་དང་། ཛེ་ཨུ་ཞེས་འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སྣང་ཡང་། གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་འདུལ་བ་ལུང་གཞི་སོགས་སུ་ཛེ་ཨུ་ཞེས་སྣང་ངོ་། །

ཛཱི་ཨུ་ཚོས། 1 ཛ་མ་ཆུང་དུའི་ནང་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་བཙོས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་ལ་ཟས་བཅུད་ཆེ་བའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་མིང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཛཱི་ཨུ་ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་དག །ཉིན་རེ་དུས་གསུམ་བྱིན་པས་ཀྱང་། །བྱམས་པ་ཡུད་ཙམ་ཐང་ཅིག་གི །བསོད་ནམས་དག་ལ་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་རིན་ཆེན་དར་ཊཱི་ཀ་ ༥༠བ༨ལས། འབྲས་ཐུག་གི་ཞྭ་བ་བྲེ་བཅུ་ལྷག་བཙོར་བཏུབ་པ་སུམ་བརྒྱ་བཙོས་པ་དེ་ལ་ཚོད་མའི་སྣ་གྲངས་ཀྱང་དྲུག་ཅུ་དང་ལྡན་པའི་ཛཱི་ཨུ་ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་དག་ཉིན་རེ་དུས་གསུམ་དུ་བྱིན་པས་ཀྱང་སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་ཡུད་ཙམ་དང་ཐང་གཅིག་གི་བསོད་ནམས་དག་ནི་ཆར་མི་ཕོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །2 དཔོན་པོ་ལྷ་བུའི་བཞེས་རྒྱུའི་ཟས་ཞུང་དུ་ཟུར་དུ་གཡོས་པ་ལ་ཟེར། གློང་རྗོལ་བླ་མ་གསུང་། 3 འབྲས་ཐུག་ཞིམ་པོའི་མིང་། དདུལ་ཆུའི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས། འདི་ཛཱི་ཨུའམ་ཛེ་ཨུ་ཞེས་པ་ཛ་སྟོད་ཆུང་དུའི་དོན་ལ་བསམས་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །འདི་ལ་ཛཱི་ཨུ་ཚོས་དང་། ཛེ་ཨུ་ཚོས་ཞེས་དག་ཆ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་ཡང་། གཞུང་ཆེན་མོ་ཕལ་ཆེ་མོ་ཆེར་ཛཱི་ཨུ་ཚོས་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

ཛྙཻ་ཡུ་ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས། འབྲས་བྲེ་བཅུ་ལྷག་བཀོང་བའི་ཐུ་བ་སུམ་བརྒྱའི་ནང་བཙོས་པའི་ཁ་ཟས་ལ་ཟེར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་དར་ཊཱི་ཀ་དང་། དངུལ་ཆུའི་གསུང་དམར་ཁྲིད་སོགས་ཀྱི་བརྡ་སྤྲིང་གི་བཤད་པའི་ནང་གསལ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ཛྫེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་ལས། ཛྙཻ་ཡུ་ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་དག །ཉིན་རེ་དུས་གསུམ་སྦྱིན་པས་ཀྱང་། །བྱམས་པ་ཡུད་ཙམ་ཐང་ཅིག་གི །བསོད་ནམས་དག་ལ་ཆར་མི་ཕོད། །ཅེས་གསུངས།

རྩེ་འཕྲུལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་སྤྲུལ་སྒྱུར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་ཆོས་ལ་རྩེ་འཕྲུལ་ཟེར། ཡང་ན། ས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་སྒྱུར་ཞིང་མང་པོར་སྤྲུལ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་ནུས་པའི་རིག་པ་ལ། རྩེ་འཕྲུལ་ལམ་རྩེ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ༡ རྩེ་འཕྲུལ་ལ་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། རང་གི་ལུས་ལྷ་བུ་སྤར་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་སྤྲུལ་པའི་སྟག་སོགས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ལ་རྩེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། སྤར་མེད་གསར་དུ་སྤྲུལ་པ་ལ་འཕྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཆིམས་མཛོད་ལས། རྩེ་འཕྲུལ་ནི་མེད་པ་འཕྲུལ་བ་དང་ཡོད་པ་བསྒྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་རྩེ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་རྩེན་པའི་དོན་ཡང་ཆང་བས། རང་གི་ལུས་སྟག་གཟིགས་སོགས་ཀྱི་ལུས་དངོས་མིན་ཡང་དེར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་རྩེ་ཞེས་བྱ་ལ། འཕྲུལ་ནི་སྤྲུལ་པའི་དོན་ཡིན་པས། རྒྱ་མཚོའི་དབུས་སུ་རི་གླིང་སྤྲུལ་པ་དང་། གཅིག་ལས་མང་པོ་དང་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྔོན་མོ་གཡལ་གྱི་བུ་ནུ་སྟེགས་ཅན་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དབྱུག་ཐོགས་སྤྱི་ཐུད་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུག་པས་བརྡུངས་ཏེ་འཆི་བ་ལ་ཉེ་སྐབས། ཤཱ་རིའི་བུས་ཁྱེད་རྩེ་འཕྲུལ་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བས་རྩེ་འཕྲུལ་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཡིན་ཞུས་པར། ལས་ཀྱིས་ནོན་པས་རྩེ་བ་ཙམ་ཡང་མ་དྲན་ན། འཕྲུལ་བ་ལྟ་ཡང་ཅི་སྨོས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་ནོ། །༢ སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། མཚོ་ཊཱི་ཀ་མཆན་བུ་ལས། རྩེ་བ་ལུས་ཀྱི་ཆོས། འཕྲུལ་བ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་ཀྱང་སྣང་བས། རྩེ་བ་ལུས་ཀྱི་ཆོས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་ལུས་སྤྲུལ་སྟག་སོགས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆོས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སམ་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ལ།

འཕྲུལ་བ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་སྒྱུར་སྣ་ཚོགས་སྟོན་ནུས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ། ཡང་ན་གཞན་གྱི་སེམས་ལ་ཡ་མཚན་སྐྱེར་བར་བྱེད་པས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཞིས་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ། ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་༡༢༨ན་ལས། ཀུན་ཏུ་མྱུར་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོབས་རྣམས་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གྲུབ་པས་ན་རྫུ་འཕྲུལ་ཏེ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་ཅིང་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྫུ་འཕྲུལ་ཆོ་འཕྲུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཤེ་ན། སེམས་ཅན་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོག་ཅིང་མགུ་བར་བྱེད་པས་ན་ཆོ་འཕྲུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལའང་བརྟག་རྒྱུ་ཡོད་པར་སྙམ་མོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྫུ་འཕྲུལ་དེ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ནི། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་༼ གི་པའི ༽ནང་བཞུགས་དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་༡༡༤ན༣ལས། ལྷམ་དང་བཞོན་པ་བྱིན་པ་དང་། །ཉམ་ཆུང་བཀུར་བ་བྱས་པ་དང་། །བཞོན་པས་བླ་མ་བཀུར་བ་ཡིས། །མཁས་པས་རྫུ་འཕྲུལ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། མེད་པ་འཕྲུལ་བ་དང་ཡོད་པ་བསྒྱུར་བ་སོགས་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་ཞེས་ཟེར་ལ། རྐང་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་དེའི་རྟེན་ནོ། །

རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་ཚན་བདུན་གྱི་གསུམ་པ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་ནི། འདུན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། སེམས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ། དཔྱོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་བཞིའོ། །འདུན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་དང་། འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་དོན་གཅིག འདུན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའམ། འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཟེར་ཏེ། དཔེར་ན་ཛ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ལ་ཛ་སྒྲ་དང་། ནས་ལས་བྱུང་བའི་མྱུ་གུ་ལ་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན། འདུན་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་ལང་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་རྟ་ལ་བ་ལང་གི་

ཤིང་ཧྲ་ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རབ་འབྱམས་སུ་འགྲོ་བར་ནུས་པའི་རྐང་པ་དང་ལྡན་པས་ན་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་མེད་པ་འཕྲུལ་བ་དང་ཡོད་པ་བསྒྱུར་བ་སོགས་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་ཞེས་བྱ་ལ། རྐང་པ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་དེའི་རྟེན་ནོ། །

རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས། (ཕར་ཕྱིན) མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ནང་ཚན་གང་ཞིག ས་གཡོ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་སྒྱུར་ཞིང་མང་པོར་སྤྲུལ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་ནུས་པའི་རིག་པ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྫུ་འཕྲུལ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ལས། དང་པོ་ལས་ལས་བྱུང་བ་ནི། མིའི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་། སྲིན་པོ་དང་། ཤ་ཟ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་སྔགས་ལས་བྱུང་བ་ནི། སྔགས་འགའ་ཞིག་བཟླས་པའི་མཐུས་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་སྨན་ལས་བྱུང་བ་ནི། སྨན་འགའ་ཞིག་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་རྫུ་འཕྲུལ་སྟོན་ནུས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ།

རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ། (ཕར་ཕྱིན) སྐུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ལ་གཟིགས།

རྫུད་པ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པ།

རྫུན། (ཕར་ཕྱིན) སློ་འཁྲིད་ཀྱི་བསམ་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མི་བདེན་པའི་གཏམ་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་རམ་འཕྲིན་ཡིག་ཚུན་གྱིས་སྦྱིངས་པ་ལ་རྫུན་ཟེར། རྫུན་དང་རྫུན་ཚིག་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །བརྫུན་སྨྲ་བ་ལ་གཟིགས།

རྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་དང་པོ། རྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རྫུན་བཞི་ལས་གཞན་པ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་རྫུན་ངག་ཏུ་སྨྲས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླེང་གཞི་ལ་གཉིས་ལས། བྱུང་ལ་མ་བཅས་པའི་གླེང་གཞི་ནི། སྒྲ་གཅན་ཟིན་གྱིས་ཤེས་བཞིན་དུ་རྫུན་དུ་སྨྲས་པའི་བྱུང་བ་སྟེ་བཅས་པ་མ་མཛད་དོ། །བྱུང་ལ་བཅས་པའི་གླེང་གཞི་ནི་མཉན་ཡོད་དུ་ཤཱཀྱའི་བུ་

དགེ་སློང་ལག་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཤེས་བཞིན་དུ་རྫུན་དུ་སྨྲས་པ་ལས་ལྟུང་བྱེད་དུ་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་གཞན་བསླུས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་གནོད་པའོ། །རྫུན་བཞི་ནི། ཕམ་པའི་རྫུན། ལྷག་མའི་རྫུན། སྦོམ་པོའི་རྫུན། ཉེས་བྱས་ཀྱི་རྫུན་དང་བཞིའོ། །

རྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ། (འདུལ་བ) རྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ཕམ་པའི་ངོ་བོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལ་མིའི་ཆོས་བླ་མའི་ཡོན་ཏན་མི་ལྡན་པ་ལས་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་རང་ལ་ཡོན་ཏན་དེ་དང་ལྡན་པར་སྨྲས་ཤིང་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པའོ། །གླེང་གཞི་ནི། ཉ་པའི་གྲོང་དུ་དགེ་སློང་ལྔ་བརྒྱས་མི་ཆོས་བླ་མ་རྫུན་དུ་སྨྲས་ནས། འོད་མ་ཅན་གྱི་གྲོང་དུ་ཕམ་པ་འདི་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་རང་ཆོམ་རྐུན་པའི་གྲངས་སུ་ཚུད་པ་དང་། གཞན་བསླུས་པའི་སྒོ་ནས་གནོད་པའོ། །

རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན། (ཕར་ཕྱིན) འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་བཞིན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ནས་སོ་སྐྱེ་རྣམས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒོ་ནས་སླུ་བས་རྫུན་པའམ་སླུ་བ་ཟེར། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྱུ་འཕྲིད་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པ་ཡང་ཟེར།

རྫུན་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད། (འདུལ་བ) རྫུན་དུ་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང་འདྲ།

རྫུན་ཚིག (ཕར་ཕྱིན) སླུ་འཕྲིད་ཀྱི་བསམ་པས་མི་བདེན་པར་སྨྲས་པའི་ཚིག སྤྱིར་སྨྲ་རྒྱུའི་ཚིག་དེ་བདེན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་སློང་གི་དབང་གིས་རྫུན་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་དེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ནོར་བརྐུས་པའི་མི་ཞིག་ལ་གཅིག་གིས་ནི་དེས་བརྐུས་པར་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འདིས་བརྐུས་སོ་ཞེས་བརྫུན་གྱི་སྒོ་ནས་སྨྲ་ལ། གཅིག་གིས་ནི་རྐུན་མ་དེས་ནོར་རྐུ་བ་མཐོང་ནས་འདིས་བརྐུས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ན་དེ་གཉིས་ཀས་ནོར་འདི་བརྐུས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར་དུ་རྐུན་མ་དེས་ཀྱང་མོད་ཀྱང་གཅིག་ནི་བརྫུན་སྨྲ་ལ་ཅིག་ཤོས་ནི་བདེན་པར་སྨྲ་བས་མི་མཚུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫུན་བཞི། (འདུལ་བ) ཕམ་པའི་རྫུན། ལྷག་མའི་རྫུན། སྦོམ་པོའི་རྫུན། ཉེས་བྱས་ཀྱི་རྫུན་དང་བཞིའོ། །

རྫུས་སྐྱེས། (ཕར་ཕྱིན) 1 སྐྱེ་གནས་བཞིའི་ཡ་གྱལ། ཁུ་ཁྲག་སོགས་རྒྱུར་མ་བྱས་པར་ཡན་ལག་དང་དབང་པོ་སོགས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཤིག 2 བར་དོ་བ། རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་གཟིགས།

རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན། (ཕར་ཕྱིན) 1 སྐྱེ་གནས་བཞིའི་ཡ་གྱལ། ཁུ་ཁྲག་སོགས་རྒྱུར་མ་བྱས་པར་ཡན་ལག་དང་དབང་པོ་སོགས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཤིག 2 བར་དོ་བ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚ༽ ༡༧༨ ༼བ༧ལས། རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་མ་དོའི་སྲིད་པའི་སེམས་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫེའུ། རྫེའུ་དང་དོན་འདྲ།

རྫེའུ་ཚོས། རྫེའུ་ཚོས་ལ་གཟིགས།

རྫེའུ་ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས། རྫེའུ་ཚོས་སུམ་བརྒྱའི་ཁ་ཟས་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

རྫོག་པ། 1 རྡུང་བ། འཐག་པ། ཞིབ་མོར་བཟོ་བ། སྒོག་པ་རྫོག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཉེས་རྡུང་གཏོང་བ། རྡུང་རྡེག་གཏོང་བ་ལ་གོ། པོ་ཏོ་བའི་དཔེ་ཆོས་རྩ་བར། ཕྱི་རྫོག་འདྲ། ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་ལས། མི་གཉིས་ངན་ཅིག་ལ་གཞན་གྱིས་ཕྲིས་རྨུགས་པ་ན། རང་གི་སྒོ་རྩར་སླེབ་པ་དང་། རང་གི་སྒོ་ཕྱི་ལ་རྫོག་གིན། ཕྱིད་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་དེ་རིང་ང་ལ་ཅི་མ་བྱས་ཟེར་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཏྲེ་བོ་ཁམས་པའི་ཡུལ་སྐད་ལའང་ཡོད།

རྫོགས་ཆེན། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དཔྱལྟའི་རིག་པ་གསལ་སྟོང་རྗེན་པ་འདི་ལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། སྣང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རིག་པ་སྟོང་པ་འདིའི་ནང་དུ་རྫོགས་པས་ན་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྷག་པའི་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐབས་གཞན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མེད་པས་ན་ཆེན་པོ་ཟེར། ཕྱག་ཆེན་སྨོན་ལམ་གྱི་འགྲེལ་པ་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པ་ལས། འདི་ལ་དགོངས་ནས་བདེ་

གཞིགས་ཕག་མོ་གྲུ་པས། འཁོར་དང་མྱ་ངན་འདས་པའི་ཆོས། །སེམས་སུ་རྟོགས་པས་རྟོགས་ཆེན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀརྨ་པ་མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེའི་རྩོད་ཡིག་ལས། སྤྱིར་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལ་ཐེག་དམན་ཉན་རང་གཉིས། ཐེག་ཆེན་བྱང་སེམས། ཁྱད་པར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཐེག་པ་དང་བཅས་པས་ཐུབ་པའི་གཙུག་ལག་མཐའ་དག་བསྡུས་པར་བསྟན་ལ། འདི་དག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་རྒྱལ་བ་བསྟན་པ་གཞན་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་ཤིང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྐྱེས་རབས་ཕལ་ཆེར་བསྟན་པ་འདུལ་བ་ལུང་དང་། ཐུགས་བསྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་བསྐལ་བ་བཟང་པོ་དང་། མདོད་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟོན་པ་མངོན་འབྱུང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱུད་སྡེ་མཐའ་དག་ལས་ཀྱང་ཐུབ་པས་རྫོགས་ཆེན་ཐེག་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཅེས་ཙུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་བ་དང་། ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ལ་རྫོགས་ཆེན་མི་སྣང་ཞེས་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་དང་། འགོས་ལོ། རྔོག་ལོ་སོགས་ཕལ་མོ་ཆེའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བྱུང་བས་དེང་སང་བོད་ན་གསང་སྔགས་སྔ་འགྱུར་དུ་གྲགས་པའི་བཀའ་མ་མང་པོ་ཞིག་དང་། གཏེར་སྟོན་གྱིས་བཏོན་པར་གྲགས་པའི་ཆོས་ལུགས་བགྲང་གིས་མི་ལང་བ་ཞིན་ཏུ་མང་བ་ཅིག་འདུག་པས། སྙིང་མ་རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ངེས་པ་ཅན་སླ་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་དེ་དག་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་སོགས་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །དཔྱད་པ་ནི་རང་གཞན་སུའི་ལུགས་ལའང་བྱ་དགོས་ཤིང་གལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། སྟག་ཚང་པས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེར་འགལ་བའི་ཁུར་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་ཚུལ་གྱི་རྩོད་ཡིག་ཀྱང་བློ་སྐྱེད་ཀྱི་གཞིར་འདིར་བཀོད་ཡོད་དོ། །རང་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱིས་རྩོལ་བ་དག་ལ་བློ་སྐྱེད་སྤྲིན་པའི་ཆོས་གྲོགས་སུ་བལྟ་རྒྱུ་ལྟ་ཞོག་དགྲ་བོའི་དྭངས་མར་བལྟ་བའི་ངང་ཚུལ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡིད་སྨུག་པའི་གནས་སོ། །

རྟོགས་ལྡན། (མཛོད) 1 རྟོགས་པར་ལྡན་པ། ཚ་ཚང་བར་ལྡན་པ། 2 རྟོགས་ལྡན་དུས་ལ་གཟིགས།

རྟོགས་ལྡན་གྱི་བསྐལ་པ། (མཛོད) བསྐལ་པ་དང་པོའི་མིང་། རྟོགས་ལྡན་གྱི་དུས་ལ་གཟིགས། དེའི་དུས་ཀྱི་མི་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་བཞིན་དུ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ། དབང་པོ་ཚང་བ། མཛེས་

ཞིང་མདོག་བཟང་བ། ལུས་ལ་འོད་དང་ལྡན་པ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ། བསམ་གཏན་གྱི་དགའ་བ་ཟས་སུ་ཟ་བ། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གོ། རྫོགས་ལྡན་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དགེ་བ་བཅུ་ཀ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པའམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་ལྡན་པས་རྫོགས་ལྡན་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེའི་དུས་སུ་དགེ་བཅུ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ལམ་ཡོན་ཏན་རྣམས་མ་ཉམས་པར་རྫོགས་པར་ལྡན་པས་ན་རྫོགས་ལྡན་ཞེས་བྱའོ། །འཁྲིག་པ་སྤྱོད་ཅིང་མ་བྱིན་པར་བླངས་པས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ཆ་བཞིར་བགོས་པའི་གཅིག་བྲི་བས་གསུམ་ལྡན། རྫུན་སྨྲས་པས་དཔལ་འབྱོར་ཆ་གཉིས་བྲི་བས་གཉིས་ལྡན། སྲོག་གཅོད་བཅས་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྤྱད་པས་ཆ་གཅིག་པོ་ཡང་རིམ་གྱིས་བྲི་སྟེ་རྩོད་ལྡན་དུ་གྱུར་ཏོ། །

རྫོགས་ལྡན་དུས། (མཛོད) <ཀྲི་ཏ་ཡུ་གཾ> བསྐལ་པ་དང་པོའི་དུས་སུ། དེར་དགེ་བཅུ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་ཅིང་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ཆ་ཙམ་ཡང་མ་ཉམས་པར་གནས་པས་རྫོགས་ལྡན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཡུན་ཚད་ལ་མི་ལོ་༡༢༣,༠༠༠ས་ཡ་གཅིག་དང་བདུན་འབུམ་ཉི་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པར་དུས་འཁོར་ལས་གསུངས། ཞེས་མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་ལས་བཤད། དེའི་དུས་ཀྱི་མི་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་བཞིན་དུ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ། དབང་པོ་ཚང་བ། མཛེས་ཞིང་མདོག་བཟང་བ། ལུས་ལ་འོད་དང་ལྡན་པ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ། བསམ་གཏན་གྱི་དགའ་བ་ཟས་སུ་ཟ་བ། ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གོ། རྫོགས་ལྡན་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དགེ་བ་བཅུ་ཀ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པའམ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་ལྡན་པས་རྫོགས་ལྡན་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེའི་དུས་སུ་དགེ་བཅུ་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ལམ་ཡོན་ཏན་རྣམས་མ་ཉམས་པར་རྫོགས་པར་ལྡན་པས་ན་རྫོགས་ལྡན་ཞེས་བྱའོ། །འཁྲིག་པ་སྤྱོད་ཅིང་མ་བྱིན་པར་བླངས་པས་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དཔལ་ཆ་བཞིར་བགོས་པའི་གཅིག་བྲི་བས་གསུམ་ལྡན། རྫུན་སྨྲས་པས་དཔལ་འབྱོར་ཆ་གཉིས་བྲི་བས་གཉིས་ལྡན། སྲོག་གཅོད་བཅས་མི་དགེ་བའི་ལས་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྤྱད་པས་

ཆ་གཅིག་པོ་ཡང་རིམ་གྱིས་བྲི་སྟེ་རྩོད་ལྡན་དུ་གྱུར་ཏོ། །གོང་དུ་བཤད་པའི་ལོ་ཚད་དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ཧིནྡྷུའི་ཆོས་ལུགས་ནང་ཡང་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་འབྱུང་བས། ཐ་སྙད་དེ་དག་ནང་པས་ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ནས་ཚུར་བླངས་པར་ངེས་སོ། །རྫོགས་ལྡན་གྱི་བསྐལ་པ་དང་དོན་གཅིག རྫོགས་ལྡན་གྱི་བསྐལ་པ་ལ་གཟིགས། གཞན་ཡང་། རྫོགས་ལྡན། གསུམ་ལྡན། གཉིས་ལྡན། རྩོད་ལྡན་བཅས་དུས་བཞི་སོ་སོ་ལ་མི་ལོ་གྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐོར། མངོན་བརྗོད་མཁས་པའི་རྣ་རྒྱན་༩༠ན་གསལ་བའི་དེར་གཟིགས།

རྫོགས་པར་བསྟེན་པ། (འདུལ་བ) བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་དོན་འདྲ། ལོ་ཙཱ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་བསྙེན་རྫོགས་ལ་རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་ཞེས་བསྒྱུར་ཡོད། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པར་བསྙེན་རྫོགས་ལ་རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་ཞེས་བསྒྱུར་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་དེའི་སྐོར་ཆ་༩ན༧ལས། རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་དེའི་ཕྱིར་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་ལ་མཁན་པ་ཉིད་དུ་གནས་པ་ལའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བརྗོད་ནས། ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས། (མཛོད) རྟེན་དེ་ལ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དབང་པོ་རྣམས་ཚང་མ་ཚང་། བདེ་སྡུག་དབུལ་ཕྱུག་སོགས་སོ་སོར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ལས།

རྫོགས་རིམ། (གསང་སྔགས) <ཨུཏྤནྣ་ཀྲ་མ> བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དེ། རྫོགས་རིམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་མཚན་གསུང་། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེས་དེ་བླ་མེད་སྤྱིའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་སམ་སྙམ་སྟེ། སྤྱིར་རྫོགས་རིམ་ཡིན་ན་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ཀྱི་སོ་བསམ་གཉིས་རླུང་དབུ་མར་འཇུད་པའི་སྔོན་འགྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། རྫོགས་པ་ནི་གྲུབ་པ། རིམ་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་ཆ་དང་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། ཤཱནྟི་པས་གསུངས་ཞེས་རྗེའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོར་

གསལ། དེས་ན་བློས་མ་བཅོས་པར་གྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་རྫོགས་རིམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་ལྟར་བློས་བཅོས་ནས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་མིན་པར་དངོས་གནས་ལ་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་རང་ཉིད་ལྷའི་སྐུར་རྫོགས་པའམ་གྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྒྱས་པ་སྟུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ནི། རིམ་པ་གཉིས་པ། རྫོགས་པའི་རིམ་པ། མ་བརྟགས་པའི་རིམ་པ། རྣལ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱའོ། །རྗེའི་སྟུགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལྟར་བཀོད།

རྫོགས་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད། (གསང་སྔགས) རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་རྫོགས་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་ནི། ༡ འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན། ༢ གསང་འདུས་འཇམ་རྡོར་རམ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེའམ་ཐིག་ལེ་བཞི་ལྡན། ༣ བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཧི་པའི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ། ༤ བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་རྫོགས་རིམ་དྲིལ་བུ་རིམ་ལྔ། ༥ དཔལ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྫོགས་རིམ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག ༦ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། ༧ ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན་གྱི་རྫོགས་རིམ་བྱིན་རླབས་བཞི་ལྡན། ༨ ན་མེད་སྒྲི་འགྲོའི་རྫོགས་རིམ་དང་ཁྱད་པར་མ་རྒྱུད་ལ་སྦྱར་ཚོག་པ་ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །

རྫོགས་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་དྲུག (གསང་སྔགས) ༡ གསང་བ་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད། ༢ སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཡིག ༣ ནཱ་རོ་ཆོས་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཡིག ༤ འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ཁྲིད་ཡིག ༥ འཁོར་ལོ་སྡོམ་པའི་རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔའི་ཁྲིད་ཡིག ༦ རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཁྲིད་ཡིག་བཅས་སོ། །སྤྱིར་བཏང་རྫོགས་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བརྒྱད་ཅེས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུད་སྨད་གྲྭ་ཚང་ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ལགས་ཀྱི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་བཞུགས།

རྫོགས་རིམ་གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ། (གསང་སྔགས) སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ་ཡང་ཟེར།

རྫོགས་རིམ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་དབེན། (གསང་སྔགས) རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ཕུང་སོགས་ལྷར་སྒོམ་པ། རྫེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལ་གཞི་བྱས།

རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། (གསང་སྔགས) དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། ༡ སྔགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། (འདི་གསང་འདུས་ཀྱི་ལུས་དབེན་ངག་དབེན་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཐུབ་ཡིན) ༢ དམ་ཚིག་གི་རྣལ་འབྱོར། (སེམས་དབེན་གྱི་དོད་ཐུབ) ༣ དབྱིབས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། (དག་མ་དག་གི་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་དོད་ཐུབ) ༤ རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། (སེམས་དབེན་མཐར་ཐུག་དཔེ་ཡི་འོད་གསལ་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་དོད་ཐུབ་ཡིན་པར་བཤད) དང་བཞིའོ། །འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ། དཔའ་གཅིག དགྲ་ནག གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར། ཞི་དགུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་གསུངས། གསང་འདུས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་ལ། དབེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། སྒྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་སྟེ་རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའམ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད།

རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔ། (གསང་སྔགས) ༡ ངག་དབེན་གྱི་རིམ་པ། ༢ སེམས་དབེན་གྱི་རིམ་པ། ༣ སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ། ༤ འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ། ༥ ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་དང་ལྔའོ། །ལུས་དབེན་ལ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཆ་ཡང་ཡོད་པས་མ་དྲངས ཡང་ན། ༡ རྡོར་བཟླས་ཀྱི་རིམ་པ། ༢ དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པའི་རིམ་པ། ༣ བདག་བྱིན་རླབས་ཀྱི་རིམ་པ། ༤ མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ། ༥ ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་དང་ལྔའོ། །རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔའི་ཐ་སྙད་འདི་གསང་འདུས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ཞིང་། །འཇིགས་བྱེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མ་དང་། དཔའ་བོ་

གཅིག་པ། དགྲ་ནག གཤེད་དམར། རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར། ཞི་དགུ་མ་རྣམས་ལ་རྫོགས་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ལ་གཟིགས།

རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་དྲུག (གསང་སྔགས) ལུས་དབེན། ངག་དབེན། སེམས་དབེན། སྒྱུ་ལུས། འོད་གསལ། ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་དྲུག (རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་འདྲེན་ཚེ་ལུས་དབེན་མ་དྲངས་ལ། འདིར་དྲངས་པ་ནི་རྫོགས་རིམ་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་དབེན་ནོ)

རྫོགས་རིམ་རིམ་པ་ལྔ་པ། (གསང་སྔགས) རིམ་པ་ལྔ་པ་ཡང་ཟེར། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད།

བརྟན། (ཕར་ཕྱིན) རྟེན་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་གཞུང་མང་པོར་བརྟན་ཞེས་བྲིས་སྣང་།

བརྟན་དུ་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ། (འདུལ་བ) རྟེན་དུ་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་ལ་གཟིགས།

བརྟན་པ། (ཕར་ཕྱིན) སློ་བ།

བརྟན་སླ་བ། (ཕར་ཕྱིན) བློ་འབྲིད་ཀྱི་བསམ་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མི་བདེན་པའི་གཏམ་སླས་པ། བརྟན་སླ་བའི་ཉེས་དམིགས་ནི། མདོ་སྡེ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་༼ཡ་བ༽ ༡༨༨ན༡ ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། ལྟེ་བད་མའི་འདབ་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པ་དེ་ཁ་ནས་དྲངས་ཏེ་རྒྱང་གྲགས་གསུམ་དུ་བརྒྱངས་པ་གཤིན་རྗེའི་མི་འཇིགས་འཇིགས་ལྟར་འདུག་པས་དེ་བཟུང་ནས་གཤིན་རྗེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ལྕགས་ཀྱི་ཐོང་གཤོལ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་གིས་འབྲུགས་ཤིང་རྨེད་ལ་ཡོངས་སུ་འདྲལ་ལོ། །ཟངས་དམར་པོ་རབ་ཏུ་འབར་བས་ཆག་ཆག་འདེབས་ཤིང་ལྟེ་ལས་བྱུང་བའི་སྲིན་བུ་ཁ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག་སྐྱེ་སྟེ། གང་ལྟེ་དག་ལ་ཟ་ཡང་བརྟན་དུ་སྨྲ་བ་དེས་ལྟེ་དེ་དག་ཕྱིར་ཁའི་ནང་དུ་གཞུག་པར་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཁའི་ནང་གི་སོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་སོ་སྲིན་ཨུ་ལུ་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་གིས་འབྲིན་པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་རྐན་ཡང་ལས་ཀྱིས་བྱས་པའི་རླུང་གིས་བྱེ་མའི་ཕྱེ་མ་ལྟར་ཕྱེ་མར་རློག་གོ། དེའི་མིད་པ་ཡང་སྤྲུ་གྲི་ལྟ་བུའི་རླུང་གིས་འཇོག་པར་བྱེད་ལ། དེའི་སྙིང་ཡང་སྲིན་བུའི་མཚུ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དག

གིས་ཟ་བར་བྱེད་དོ། །བརྟེན་སླ་བའི་ལུས་ཅན་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཏུ་འབོད་ཆེན་པོའི་གཞིར་སྐྱེས་ནས་སྡིག་སྟེ། ལས་བྱས་པས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་སྲིན་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་རབ་ཏུ་འབར་བའི་རྒྱུ་མ་དག་ལ་ཟའོ། །དེའི་ནང་ན་འདུག་པའི་སྲིན་བུ་རྣམས་དང་། ནད་རྣམས་ཀྱིས་ཚོར་བ་མི་བཟད་ཅིང་ཚ་ལ་དྲག་པ་རྣམས་མྱོང་ངོ་། །ཕྱི་རོལ་དུ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མེ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་དག་ལ་གཤིན་རྗེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཚོར་བའི་རྒྱུ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དག་གིས་འཇིགས་པ་བསྐྱེད་དོ། །ཕུར་བུ་དག་གིས་ཀྱང་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་། ལུས་ཀྱི་རྩ་དང་། རྒྱུས་པ་དང་། རུས་པའི་གསེབ་ཐམས་ཅད་འབུགས་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་ཚོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་གཅེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྟེའུ་ཡིས་ཡན་ལག་ནས་རུས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཐམས་ཅད་འཇོག་གོ། བརྟེན་སླ་བ་སླས་པ་དེ་ནི་མཆོག་ཏུ་དོན་མ་ཡིན་པ་བྱེད་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་སྟེགས་ཀུན་ལས་རྒལ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་སླ་བ་ནི་དོན་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོར་གྱུར་པ། དགེ་བའི་ལོ་ཏོག་ཐམས་ཅད་སེར་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོར་གྱུར་པ། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ།འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་མི་གཙང་བ་དང་འདྲ་བར་སྨད་པར་གྱུར་པ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་དག་གིས་དུག་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་སྤངས་པ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་མུན་པར་གྱུར་ཅིང་སུ་ཡང་འདོད་པ་མེད་པ། གཅིག་ཏུ་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་ཅིང་གཞན་དང་མཚུངས་པ་མེད་པ། རྣམ་པ་དེ་དག་ཏུ་གྱུར་པ་དོན་མེད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

༼ཨ༽

ཨཱ་ཀ། (ལེགས་སྦྱར) ངག གསུང་།

ཨ་ཕྱིད་མ། (བརྡ་རྙིང) ཨ་འདོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པར་བཤད། བ་ཕྱིད་དང་འདྲ། ཞིབ་པར"' བ་ཕྱིད"
ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཨ་མོ། གཅན་གཟན་ཞིག ཨ་དང་ཨ་སྐྱེས་ཡང་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། འདི་ལ་ཨ་ཞེས་པ་ནི་ཨ་ཨ་ཞེས་
པའི་སྐད་འབྱིན་པའི་ཆ་ནས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན། དཔེ་ཚོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་
འགྲེལ་༡༢༣། ལྟགས་སྟོན་ཨ། ཞེས་པའི་ཐད་ལས། ཨ་རྣམས་ཀྱིས་གྲོས་བྱས་པས། འོ་ཅག་
གི་དཔོན་པོ་འདི་མཇུག་མའམ། མཚལ་བའམ་འོ་ཅག་ཕའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་འདྲ་བ་ཅིག་
འདུག་པས། འོ་ཅག་ཐམས་ཅད་ཁོའི་སྟོན་དུ་སྐད་འདོན་ནོ་བྱས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཨ་ཨ་
བྱས་ནས་སྐད་བཏོན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཤེས་ནུས་སོ། །

ཨ་ཟུར། (བརྡ་རྙིང) ཡི་གེ་གང་ཡང་རུང་བའི་འོག་ཏུ་འདོགས་རྒྱུའི་ཟུར་གསུམ་པའི་རྟགས་ (ཱ) འདི་ལ།
ཨ་ཟུར་དང་། ཨ་ཕྱེད། ཨ་ཕྱེད་མ་ཟེར། འདིའི་བྱེད་ལས་ནི་ནོར་བ་སྲུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན།
དཔེར་ན་རི་དྭགས་ལྷ་བུ། འདི་ལ་ཨ་ཟུར་མེད་ན་ད་སྟོན་འཇུག་ཏུ་ཤློག་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་
ལྟ་བུའོ། །དེས་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེའོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། དེའི་
འགྲེལ་བཤད་ལ། ཨ་འདོགས་ཞེས་བྲིས་ནས། དཔེ་མཚོན་བྲིས་མེད་ལ། རྒྱ་ཡིག་འགའ་
ཤས་བྲིས་ནས། "ཨ" ཞེས་བྲིས་པ་གང་ཟེར་བ་ཡིན་མིན་བརྟག དེ་བཞིན་དུ། ཨ་ཕྱེད་ལའང་
བརྟག ཨ་ཟུར་ལ་ (ཱ) འདི་འདྲ་ཞིག་དཔེ་མཚོན་དུ་བྲིས་ཡོད་ན་ལེགས་སྙམ།

ཨཱ་ཧྣ་ཊ་སྒྲི། (ཕར་ཕྱིན) (ལེགས་སྦྱར) སྟོན་པས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཐོག་མར་བསྐོར་བའི་ཡུལ།

ལེགས་སྦྱར་དུ་ वाराणसी ཞེས་འབྲི་བར་བྱེད། སྒྲ་བཤད་ནི། ཀུན་གཟིགས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལས། ཝཱ་རཱ་ཎ་ཕུབ་དང་ཨ་སཱི། རལ་གྲི་སྐེ་སྔོན་ཡུལ་དེར་འབྲུགས་པ་ཤིན་ཏུ་དར་བས་གོ་མཚོན་རྒྱུན་དུ་བསྟེན་པས་ཕུབ་རལ་ཅན་ནམ། ཡང་ན་ཝཱ་རཱ་འཁོར་མོ་དང་ཎ་སཱི་འཇིག་པར་བཞེད་པ་དང་། པཎྜི་ཏ་འགའ་ཞིག་ཆུ་བོ་ཝཱ་རཱ་ཎ་དང་། ཨ་སཱིའི་བར་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་མཚམས་སྦྱར་བས་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཡིན་གསུངས། ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ཕྱི་མ་ནི་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། འདི་ནི་ཆུ་ཀླུང་གི་མིང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་མི་རིང་བ་ན་རྒྱལ་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་བརྩིགས་པས་དེའི་ཕྱིར་གྲོང་ཁྱེར་འདི་འང་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བྲངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུ་ཀླུང་ཝཱ་རཱ་གས་མཚོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཝ་ལམ་ཅན། (འདུལ་བ) དུར་ཁྲོད་ཀྱི་མིང་། རྣམ་འབྱེད་འགྲེལ་༼ ཚུ ༽༡༢༧ན༥ལས་གསུངས་སོ། །

ཝན་པ། སོང་བའི་དོན། ལྟུང་སྐྱ་རོལ་རྗེར་གསུང་།

ཝ་ཏུ། (བརྡ་སྤྲོད) (ལེགས་སྦྱར) འཕྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཐུ་མིས་དབུ་མེད་ཀྱི་དཔེ་མཛད་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མཁན་གྱི་མཁས་པ་ཡང་འགའ་ཤས་སྣང་། འོན་ཀྱང་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་གཉིས་ཐོག་མ་ཞིག་ནས་མཉམ་དུ་མཛད་པ་མིན་པར། དབུ་ཅན་འདི་ཀ་རང་མགྱོགས་པར་བྲིས་པ་ལས་དབུ་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་བཤད། ཝ་ཏུའི་མ་དཔེ་མཇུག་ཏུ་བཀོད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས།

ཝ་ཏུལ། (བརྡ་སྤྲོད) འཕྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཐུ་མིས་དབུ་མེད་ཀྱི་དཔེ་མཛད་སའི་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མཁན་གྱི་མཁས་པ་འགའ་སྣང་ཞིང་། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་མོད། འོན་ཀྱང་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་གཉིས་ཐོག་མ་ཞིག་ནས་མཉམ་དུ་མཛད་པ་མིན་པར། དབུ་ཅན་འདི་ཀ་རང་མགྱོགས་པར་བྲིས་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་དབུ་མེད་བྱུང་བར་བཤད་དོ། །

ཝརྞ། (བརྡ་སྤྱོད) (ལེགས་སྦྱར) 1 ཡི་གེ 2 ཁ་དོག

ཕེན་ཆེག (ཕར་ཕྱིན) འཕགས་པ་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་རྒྱའི་སློབ་དཔོན་མཁན་པོ་ཕེན་ཆེག་གིས་མཛད་པ། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་འགོས་ཆོས་གྲུབ་ཀྱིས་རྒྱའི་དཔེ་ལས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ། བསྟན་འགྱུར་མདོ་ཕྱོགས་༼ཏི་ཐི་དི༽གསུམ་ན་བཞུགས། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། འདི་སྔར་ཐང་ཟན་བླ་མའི་སློབ་མ་ཁྲའོ་ཞན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཡིན་ཞེས་གསལ། ཕེན་ཆེག་ནི་བོད་དུ་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཀྱང་། ༧དགོངས་ས་༧སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་དྷ་ས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་གླིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༩-༩-༣ ཉིན་ཀོ་རི་ཡའི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་གསུང་ཆོས་བཀའ་དྲིན་ཆེ་སྐབས། ཕེན་ཆེག་འདི་བཞིན་བོད་ལ་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཡིན་པར་གྲགས་ཀྱང་རྗེས་སུ་བྱུས་ཚེ་ཀོ་རི་ཡའི་མི་རིགས་རེད་འདུག་གསུངས། ཕེན་ཆེག་གིས་མཛད་པའི་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་སོགས་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་ཤིང་། ཁོང་གི་འདོད་ཚུལ་འགའ་ཞིག་རྗེའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་ནང་དྲངས་ཏེ་དགག་པ་ཡང་མཛད་ཡོད། འབྱུང་ཁུངས་འདས་ལོ་ཚིགས་ (༦༧༣-༦༩༦)

༼ཞ༽

ཞྭ་མོའི་འགྲེལ་བཤད། དགེ་ལུགས་པའི་དབུ་ཞྭ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མདོར་
བསྡུས། ཞྭ་མོའི་མདོག་གང་སེར་སེར་བྱེད་དགོས། ཞྭ་དབང་ས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
ཁམས་དང་། ཞྭ་སྒྲོས་སངས་རྒྱས་སྟོང་། ཞྭ་དབང་ས་ཀྱི་ནང་ཤ་དཀར་པོ། ཞྭ་ལྷག་གི་ནང་ཤ་
སྔོན་པོ་དང་ཕྱི་ཤ་དམར་པོ་བཅས་གསུམ་གྱིས་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། ཞྭ་ལྷག་གི་གོང་
ལ་ཚེམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། ཞྭ་ལྷག་གི་སྟེང་དུ་
འཕེན་སྔོན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །གྲྭ་རྒྱང་
ལ་སྐུ་གསུང་རྟེན་སོགས་གཞན་མེད་ཀྱང་། དབུ་ཞྭ་གཅིག་བུ་མཆོད་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དེ་
ལ་ཕྱག་མཆོད་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ན་དེ་གས་མཐུས། ཞེས་སེར་བྱེས་མཁས་སྐན་གྲྭ་ཚང་
གི་ཚོགས་གཏམ་ཆེན་མོའི་གསུང་རྒྱུན་ལ་ཡོད་དོ། །དོགས་གཅོད། སྔོན་སྟོན་པ་ཞལ་
བཞུགས་དུས་རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་ཞྭ་བཞེས་སྲོལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་
ཕམ་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་༼ ཅ་པ ༽༢༧བ༥ལས། རིལ་བུ་སྤྱི་
བླུགས་དང་། འབྲུ་མར་གྱི་སྣོད་དང་། ཞྭ་དང་། ལྷམ་སྒྲོག་གུ་ཅན་དང་། ཞེས་ཞྭའི་སྐོར་
གསུངས་འདུག་པས་དཔྱད་དོ། །

ཞ་ལུ། <ཨོ་ཤི་རི་ཀ> 1 སྨྱུ་གུའི་མིང་། སྐད་དོད་དེ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་པོ་༡༣༦བ༢ན་གསལ།
2 བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཞིག་གི་མིང་།

ཞྭ་སེར་ཅོད་པན་འཆང་བའི་རིང་ལུགས། དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། བླ་ཆེན་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱིས་ཀླུ་མེས་དབུས་སུ་འབྱོན་ཁར་དབུ་ཞྭ་སེར་པོ་བཞེས་འཕྲོ་

ཞིག་གནང་ནས་འདི་གྲོན་ལ། ང་རྗེས་སུ་དྲན་པར་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པར་བརྟེན་སྟོན་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དབུ་ཞྭ་སེར་པོ་མནབས་པ་ཡིན་པས། རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་གཞི་ནས་གསོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་དབུ་ཞྭའི་ཁ་དོག་སྟོན་གྱི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་དང་མཐུན་པའི་སེར་པོ་མཛད་པར་བརྟེན། རྗེའི་རིང་ལུགས་ལ་ཞྭ་སེར་ཅོད་པན་འཆང་བའི་རིང་ལུགས་ཞེས་གྲགས་སོ། །

ཞག (འདུལ་བ) སྤྱིར་ཞག་ལ་ཁྱིམ་ཞག་དང་། ཉིན་ཞག ཚེས་ཞག་གསུམ་ཡོད། དེ་གསུམ་ལས་ཁྱིམ་ཞག་ཡུན་རིང་། ཉིན་ཞག་ཡུན་འབྲིང་། ཚེས་ཞག་ཡུན་ཐུང་སྟེ། ཁྱིམ་ཞག་རེ་ལ་ཡུད་ཙམ་ཕྱེད་དང་སོ་གཅིག་ཙུང་ཟད་མ་ལོང་ཙམ་ཡོད། ཡུད་ཙམ་གཅིག་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་ཆུ་ཚོད་ལ་སྒྱུར་ན། སྐར་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད། (ཁྱིམ་ཞག་གཅིག་ལ། རགས་རྩིས་བྱེད་ན་དེང་སང་གི་ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་སྐར་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་ཙམ་ཡོད། approximately TWenty four hours and tWenty three minutes, 24.23 hours. ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་ཡོད། (ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ། ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད། 24.00 hrs. ཚེས་ཞག་རེ་ལ་ཡུད་ཙམ་ཕྱེད་དང་སུམ་ཅུ་ཡོད། (ཚེས་ཞག་གཅིག་ལ། ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་དང་སྐར་མ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཧྲག་ཧྲག་ཡོད། 23.24 hrs.

ཞག་འཕྲུལ་ཉིན་འཕྲུལ། དུས་ཚོད་སྐྱེལ་ཐབས་བྱེད་པ། ཉིན་མ་སྐྱེལ་ཐབས་བྱེད་པ། ཉིན་མ་འཕྲུལ་ཐབས་བྱེད་པ། དུས་ཚོད་འགྱངས་ཐབས་བྱེད་པ། ཞག་འགྱང་ཉིན་འགྱང་དུ་གཏོང་བ། ཕྱིར་འགྱངས་བྱེད་པ། དུ་ཀཱུ་ལའི་གོས་བཟང་གླེགས་བམ་དང་པོ་ལས། ཕག་རི་ནས་བཟུང་ཞག་འཕྲུལ་ཉིན་འཕྲུལ་དུ་མ་སོང་བའི་རྩོལ་ཁྱད་ཀྱིས་ཕྱིན། ལྷ་བུ།

ཞག་ལོན། (འདུལ་བ) ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་བརྒྱད་ཀྱི་གསུམ་པ་ནི། རུང་ཁང་མ་ཡིན་པའི་མཚམས་དང་། དེའི་ཉེ་འཁོར་དུ་དགེ་སློང་གིས་བཟའ་བཅའ་སོགས་སྨན་གྱི་རིགས་བཞི་བཞག་སྟེ་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་ཚེ་ན་ཞག་ལོན་གྱི་ཉེས་བྱས་སྐྱེའོ། །

ཞང་གོ། དཔེ་ཆ་མི་ཤེས་པའི་གྲྭ་པར་འབོད་པའི་དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཚིག་ཙུབ་ཅིག

ཞང་ཚལ་པ། ཚལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་དང་འདྲ།

ཞང་ཞུང་། སྟོད་མངའ་རིས་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་མིང་། གུ་གེ་དང་དོན་གཅིག བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་བཀའ་དྲིན་ཅན་ལྷ་བླ་མ་ཁུ་དབོན་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་བཞུགས་པའི་ཡུལ། རྗེ་བོ་རྗེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ཡང་ཞང་ཞུང་མཐོ་ལྡིང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་དུ་མཛད། ཞང་ཞུང་དང་གུ་གེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་དེབ་ཐོན་དུ་བཤད་དེ། དེབ་ཐོན་སྟོད་ཆ "བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་བཤད་པའི་སྐབས" ༦༣ལས། ཆུང་བས་ཞང་ཞུང་སྟེ་གུ་གེའི་མངའ་ཞབས་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞབས་ཀྱི་པནྡོ། 1 ཞབས་པནྡོའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། །2 ཞབས་འོག་གི་པནྡོའི་གདན།

ཞབས་ཀྱུ། (ུ) བོད་ཡིག་གི་དབྱངས་གཉིས་པ་ཨུ་ཡིག་མཚོན་བྱེད། དབྱིབས་ལྕགས་ཀྱུ་ལྟར་གུག་ནས་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་ཞབས་ཀྱུ་ཟེར། སྒྲ་བཤད་ནི། ཡི་གེའི་ཞབས་སམ་སྨད་དུ་འདོགས་ཤིང་དབྱིབས་ཀྱོག་ཀྱོག་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཀྱུ་དང་། ཀྱོ། ཀྱོག་ཀྱོག་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ། དཔེར་ན་ལྕགས་ཀྱུ་ལ་ལྕགས་ཀྱོ་ཞེས་འབྲི་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་དྲང་སྲོང་བདེན་པའི་དབྱངས་སྙན། ༧གོང་ས་༧རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས། ༧གོང་ས་མཆོག་དགྱུང་གྲངས་སོ་བདུནགྱི་དགུང་སྐེག་ཏུ་ཕེབས་ཉེར་བརྟེན་༧ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་ཤིག་གསར་རྩོམ་དགོས་ཞེས། རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་དྲུག་པ་རང་བྱུང་རིག་པའི་རྡོ་རྗེ་མཆོག་ནས་རྟེན་བཅས་བསྐུལ་མ་གནང་དོན་བཞིན། འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ལ་གསོལ་འདེབས་དང་འབྲེལ་བའི་༧ཞབས་བརྟན་སྨོན་ཚིག་དྲང་སྲོང་བདེན་པའི་དབྱངས་སྙན་ཞེས་བྱ་བ། སྐྱབས་རྗེ་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་ལྷུགས་རྩོམ་མཛད། སྐབས་དེར་ཕྱི་ལོ་༡༩༨༩ལོར་རྒྱལ་དབང་ཀརྨ་པ་རིན་པོ་ཆེ། ཞྭ་དམར་སྤྲུལ་སྐུ། ཀ་ཐོག་སི་ཏུ། དྭང་པ་རྒྱལ་ཚབ། ཀོང་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ཆེད་བཅར་ཞུས་འདུག ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་རང་རྣམ་ན་གསལ།

ཞབས་གནོན་གྱི་མཚོན་དོན། ཡི་དམ་གྱི་ལྷས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་རྣམས་ཞབས་འོག་ཏུ་མནན་པའི་མཚོན་དོན་ནི། དེ་དག་ཟིན་གྱིས་གནོན་པར་མཚོན་ནོ། །རྗེའི་འདོད་འཇོ་ལས། འདིའི་ཞབས་ཀྱིས་གང་མནན་པ་ནི། དེ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཞིང་དེ་ལས་མི་འདའ་བ་བཞིན་དུ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང་། དེ་རྣམས་སྟོང་ཉིད་ལས་མི་འདའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

ཞབས་འབྲིང་། ཞབས་ཕྱིའམ་གཡོག་པོའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞབས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འབྲང་། འབྲེང་། འབྲིང་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་༼ཏུ༽ ༢༨བ༢ལས། རྗེས་སུ་འབྲེང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཕྱིས་འབྲང་ཞེས་པའང་དེ་འདྲའོ། །

ཞབས་ཞུམ་པ། ཞུམ་པའི་སྐད་ཕྲ་རུ་སོང་བ་ལ་ཞབས་ཞུམ་པ་ཟེར། ཞབས་ཞུམ་པ་ཞེས་པའི་ཞབས་ནི་མཐིལ་ལ་མི་གོ་བར་སྐད་ལ་གོ་དགོས།

ཞབས་སུ་ལྡན་པ། རིགས་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཞར་བ། མིག་ཡ་གཅིག་ལ་སྐྱོན་ཤོར་བ། བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཞར་བའི་གོ་དོན་ལ། མིག་ལོང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་མིག་ཡ་གཅིག་ལ་སྐྱོན་ཤོར་བ་ལ་ཞར་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་ཤོར་བ་ལ་ལོང་བ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་སུའང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཏེ། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། ཞར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་ཡ་གཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

ཞལ། 1 ཁའི་ཞེས་ས། 2 གདོང་གི་ཞེ་ས། 3 མིང་འགའ་ཞིག་གི་སྔོན་དུ་སྦྱར་ན་ཞེ་ཚིག་ཏུ་སྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གྲོགས་ཤིག དཔེར་ན་དཀར་ཡོལ་ལ་ཞལ་དཀར་ཟེར་བ་དང་། ཇ་ཆང་སོགས་བཏུང་བའི་རིགས་ལ་ཞལ་སྐྱེམས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །

ཞལ་སྐྱེམ། ཞལ་སྐྱེམས་དང་འདྲ།

ཞལ་སྐྱེམས། ཇ་ཆང་སོགས་བཏུང་བའི་རིགས་ཀྱི་ཞེ་ས། ཞལ་སྐྱེམ་ཞེས་བྲིས་པའང་ཡོད།

ཞལ་ཁྲིམ། ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་གདོང་ངོ་། །

ཞལ་གྱི་བུམ་བཟང་། ཞལ་བུམ་པ་བཟང་པོའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། མཁས་གྲུབ་ཚོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས། ངོ་མཚར་བླ་ན་མེད་པའི་གཏམ། །མགོན་ཁྱོད་ཞལ་གྱི་བུམ་བཟང་ལས། །དགྱེས་བཞིན་སྨྲལ་བའི་བདུན་རྩིའི་རྒྱུན། །བདག་བློ་དད་པའི་སྙིམ་པ་ཡིས། །གཅེས་པར་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །སྐལ་བཟང་དད་པ་བརྟན་པོ་ཅན། །ཐེག་པ་མཆོག་གི་བཤེས་གཉེན་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞལ་གྲངས། གྲངས་ཀའི་ཞེ་ས། དགེ་འདུན་ཞལ་གྲངས་ཇི་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞལ་སྤྲ། 1 བླ་མའི་མཚན་གྱི་མཐར་སྦྱར་ན། སྐུ་དངོས། ཁོང་། ཁོང་སྐུ་ངོ་མ་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་ཅིག སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་མཛད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཐུང་། སྔུན་སྤྲ། མིག་སྤྲ།

ཞལ་སྔ་ནས། 1 བླ་མའི་མཚན་གྱི་མཐར་སྦྱར་ན། སྐུ་དངོས། ཁོང་། ཁོང་སྐུ་ངོ་མ་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་ཅིག དཔེར་ན་བླ་མའི་མཚན་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་ཡིན་ན། མཚན་གྱི་གོང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚིག་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དང་། མཐར་ཞལ་སྔ་ཞེས་པ་སྦྱར་བ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེའི་གསུང་ལྟར་རོ། །མཁས་གྲུབ་ཚོས་རྗེས་མཛད་པའི་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་སུ། ཁོང་ཞེས་པའི་དོན་ལ་བེད་སྤྱོད་མང་ཤོས་གནང་ཡོད། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། དེ་ནས་སྟོན་སྐྱིད་ཤོད་དུ་ཕེབས། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་དབུས་སུ་ཚོས་བར་ལ་ཕེབས་པས་དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀས་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་ནས་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་བཀའ་བགྲོ་བ་མང་དུ་མཛད་ཅིང་། ཞེས་དང་། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་མདའ་རིས་ནས་བྱོན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། 2 ཁོང་གི་གསུང་ལས། ཁོང་གི་ཞལ་ལས། ཁོང་སྐུ་ངོ་མའི་ཞལ་ལས་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། རྗེའི་ཞལ་སྔ་ནས། ད་དུང་ལན་མང་དུ་བྱུས་ན་དགའ་རབ་ཡོང་བ་ཨ་ཡིན་

གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །[3] བྱུང་ནས། སྐུ་མདུན་ནས།

ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི། གོང་གི། གོང་སྐུ་ངོ་མའི། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁྱེན་བརྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལྷ་བརྒྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ། སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རྒྱལ་བ་ཉིད་དང་མཚུངས་པ། སྐྱེ་དགུ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་གཅིག་པུ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏམ་དུ་བྱ་བ་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི།

ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས། གོང་གིས། གོ་རང་གིས། གོང་སྐུ་ངོ་མས། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་ལས། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རེད་མདའ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་གོང་རང་གིས་མཛད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཆེན་མོ་གསུང་བ་རྗེ་འདིས་གསན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞལ་སྔ་ནས་ལ། གོང་ལ། གོང་ལས། གོང་ནས། གོང་གི་དྲུང་ནས་ཞེས་པའི་དོན། རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས་ལས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་འདིས་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ཚར་གཅིག་གསན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞལ་ལྕེ། ཁྲིམས་དང་ཆད་ལས། ལྕེ་གཅོད་ཡང་ཟེར། ཞལ་ལྕེ་གཅོད་པའམ་ཞལ་ལྕེ་བཅད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། སྔ་བཤད་དམ་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྔོན་རྒྱ་གར་དུ་བྲམ་ཟེ་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་ཁྱིམ་བདག་གི་གླང་གཡར་ནས་གཏོད་དུ་ཕྱིན་པས་གླང་ཁྱིམ་བདག་གི་ར་བར་བཏང་སྟེ་ཅི་ཡང་མ་སྨྲས་པར་ལོག ཁྱིམ་བདག་གིས་གླང་བསྐྱལ་བྱུང་བ་མཐོང་ཡང་མ་བཏགས་པར་བཞག་པས་གླང་ཕྱུགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྟོར་བ་གླང་པོ་མེ་ལུང་གདོང་ལ་ཞུས་པས་བྲམ་ཟེས་གླང་བཏང་ཡོད་དོ་ཞེས་མ་སྨྲས་པས་ལྕེ་ཆོད། ཁྱིམ་བདག་གིས་མཐོང་ཡང་མ་བཏགས་པས་ལག་པ་བྲེགས་ཞེས་ཞལ་ལྕེ་བཅད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྕེ་གཅོད་དམ་ཞལ་ལྕེ་གཅོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆ་༡༩༣་ལ

གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

ཞལ་ལྐྱེ་གཙོད་པ། ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་དོན། སྐྲ་བཤད་ཞལ་ལྐྱེ་ལ་གཟིགས།

ཞལ་ལྐྱེ་བཅད་པ། ཆད་ལས་བཅད་པའམ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའམ་ཁྲིམས་བཅས་པའི་དོན།

ཞལ་ཏ། 1 ཁ་ཏ། བཀའ་སློབ། ལམ་སྟོན། སློབ་སྟོན། རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་དེར་ཕེབས་དུས་

ཞལ་ཏ་མཛད་པ་བཞིན། གཙང་དགོན་གྱི་གྲྭ་ཚང་བཙུགས་ལྟ་བུ། 2 ལས། དགེ་འདུན་གྱི་

ལས་བྱེད་པར་ཞལ་ཏ་བ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཞལ་ཏ་བ། (འདུལ་བ) དགེ་འདུན་གྱི་ལས་བྱེད།

ཞལ་ཏ་བྱེད་པ། (འདུལ་བ) ལས་ཀ་བྱེད་པ། ལས་བྱེད་པ། འདུལ་བ་གཞིའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཞལ་

ཏ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞལ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ། (འདུལ་བ) ཞལ་དུ་བཞེས་རྒྱུའི་བཟའ་བཏུང་གི་རིགས།

ཞལ་འདྲིས། འདྲིས་པའི་ཞེ་ས། ངོ་ཤེས་པ། འགྲོགས་འདྲིས། འདྲིས་སྦྱོང་ཡོད་པ། ལམ་རིམ་བླ་མ་

བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༢༦༢ལས། ཉུབ་ཅིག་རྨི་ལམ་ན་སྔར་རི་བོ་དགེ་ལྡན་དུ་བཞུགས་

དུས་ཞལ་འདྲིས་ཡོད་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་མཐུན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བྱུང་ནས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞལ་ཕོ། ཁ་ཕོའི་ཞེ་ས། ཞལ་ཕོ་ཡང་མཛད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཁ་ཕོ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཞལ་འཕངས། གཞན་དུ་ཡོད་ཚུལ་པ། ཁ་འཕངས་པ། ཞལ་འཕངས་པ། ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་

རྣམས་དོན་གཅིག

ཞལ་བླངས། ཁས་བླངས་ཀྱི་ཞེ་ས། དུ་ཀུ་ལའི་གོས་བཟང་དེབ་དང་པོ་༡༡༥ལས། ཐལ་འགྱུར་གསུམ་

ཅམ་ནས་ཞལ་བླངས་ཤོར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཞལ་མི་གཉིས་པ། གཉིས་སུ་མེད་པ། ངོ་བོ་དབྱེར་མ་མཆིས་པ།

ཞལ་རྩེད། རྩེད་མོ། སྐྱུ་རྩེད།

ཞལ་ཟས་རོ་བརྒྱ་ལྡན་པ། མངར་སྐྱུར་ལ་སོགས་པའི་རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ཁ་ཟས་ལ་

ཟེར། ཞིབ་པར་རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཞལ་གཟིགས། 1 ལྷ་དང་བླ་མ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་མཐོང་བ། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ཡི་ཞལ་གཟིགས་ལྟ་བུ། 2 བླ་མ་དང་ལྷག་པའི་ལྷས་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་པ།

ཞལ་ལུང་། 1 འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་དང་། རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་ལུང་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་སློབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་འཇམ་དཔལ་གྱི་གསུང་ལ་ཟིན་བྲིས་སུ་མཛད་དེ་སྒྲུར་བའི་གཞུང་ཞིག་སྟེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་ཞལ་ལུང་ཞེས་འབྱུང་བ་དེ། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལ་གོ་དགོས། འདི་འཇམ་དཔལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན། 2 ཞལ་ལས་བྱུང་བའི་མན་ངག་གམ་གསུང་རྒྱུན། 3 ཁེངས་སྐྱུང་བའི་ཚིག་སྟེ། བླ་མ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་བཀོད་ཀྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན། ཀུན་བཟང་བླ་མའི་ཞལ་ལུང་། མཁས་པའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཞལ་ཤེས། བླ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་དགོས་པའི་དཀའ་གནད་དང་གསང་བ་དམ་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་རིགས་ཀྱི་མན་ངག

ཞལ་ཤོབ། བརྫུན་གྱི་ཞེ་ས། ཤོབ་ནི་བརྫུན་གྱི་མིང་དུ་ལི་གྱུར་གསུང་ངོ་། །

ཞལ་བཤུས། ངོ་བཤུས། འདྲ་བཤུས། བཤུས་པ། ངོ་བཤུས་བྱས་པ།

ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཞི་བ་ནི་ཐར་པ། སྒོ་ནི་རྒྱུའམ་ཐབས། གཉིས་པ་མེད་པ་ནི་གཅིག་པུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ བླ་མེད་པའི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་གཅིག་པུ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །འདི་དང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བ་ནི། དེ་གསུམ་གཞའང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཅིག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས་སོ། །

ཞི་དྲག ཞི་བ་དང་དྲག་པོ།

ཞི་གནས། <ཤ་མ་ཐ> སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྐྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། ཤམ་ཐ་ཞེས་བྱ་བ་ཤམེབསྡིཏེཤམཐ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤམ་ནི་ཞི་བ་དང་། ཐ་ནི་གནས་པ་སྟེ། གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་ཡུལ་གྱིས་སེམས་གཡེང་བ་ཞི་བར་བྱས་ནས་བསམ་གཏན་གང་སྒོམ་པ་དེ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཁུགས་པའི་མིང་ཡིན་པས་ན་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་སྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། དེ་ལ་ཐོག་མར་རེ་ཞིག་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་ལ་དགའ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཉིད་ལ་གནས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞི་གནས་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་ཇི་སྐད་དུ། ཞི་གནས་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །ལྷག་མཐོང་ནི་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐྲ་བཤད་ནི། སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་རྒྱུག་པ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོ། །ཞི་གནས་ནི་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འཇོག་སྒོམ་ཡིན། ཡང་ན། ཁྲོ་ཆགས་སོགས་ཞི་ནས་སེམས་ཞི་བར་གནས་པས་ན་ཞི་གནས་ཞེས་འགྲེལ་ཡང་འཐད་པར་སེམས་སོ། །ཕྱི་རྒྱལ་བ་ཚོས། ཞི་གནས་ལ་ལེགས་སྦྱར་དུ་shamatha ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་སུ་ཤློག་པར་བྱེད་མོད། འོན་ཀྱང་དཔྱད་པར་བྱ་བ་འདི་ལྟར་ཡོད་དེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། ཤམ་ཐ་ཞེས་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐད་དོད་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཤློག་པའི་ཚེ་ shamastha ཞེས་ས་སྒྲ་ཞིག་ཐོན་པར་བཀླག་དགོས། དཔེར་ན་གནས་སམ་ཡུལ་ལ་སྟན་དང་། པ་ཀིསྟན་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །shamatha ཞེས་པ་པླ་ལིའི་སྐད་ཡིན་པས་ས་སྒྲ་ཉམས་པར་སེམས་སོ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཟུགས་བརྙན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་གསུང་ཐོར་བུའི་༩༩བ༥ལས། ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་ཡན་ལག་བརྒྱད། །ལེགས་པར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པར། །ཏར་སྒོམ་བྱིང་བ་ལྟེངས་པོའི་རྟོག་མེད་ལ། །སྒོམ་དུ་འཁྲུལ་པ་ཞི་གནས་གཟུགས་བརྙན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་ཚུལ་མ་འཁྲུགས་

པར་བྱེའོ། །

ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་དྲུག མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ། འདོད་པ་ཆུང་བ། ཆོག་ཤེས་པ། བྱ་བ་མང་པོ་སྤྲངས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་དག་པ། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡོངས་སུ་སྤྲངས་པ་དང་དྲུག་གོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་རེའུ་མིག

གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་	དད་པ	འདུན་པ	བརྩོན་འགྲུས	ཤིན་སྦྱངས	དྲན་པ	ཤེས་བཞིན	སེམས་པ	བཏང་སྙོམས	
ཉེས་པ་ལྔ	ལེ་ལོ				བརྗེད་ངས	བྱིང་རྒོད	འདུ་མི་བྱེད	འདུ་བྱེད	
སེམས་གནས་གྲངས	1	2	3	4	5	6	7	8	9
སེམས་གནས་མིང	འཇོག་པ	རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ	བླན་ཏེ་འཇོག་པ	ཉེ་བར་འཇོག་པ	དུལ་བར་བྱེད་པ	ཞི་བར་བྱེད་པ	རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ	རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ	མཉམ་པར་འཇོག་པ

སེམས་གནས་ཀྱི་ཉམས	རྣམ་རྟོག་མང་བའི་ཉམས	རྣམ་རྟོག་ལ་ངལ་གསོ་བའི་ཉམས	འགག་ལ་སྐྱེན་དང་ཐུད་ཚེ་རྣམ་རྟོག་ཐང་ཆད་པའི་ཉམས	རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་བསླུས་ཏེ་སྤྲ་བར་བྱེད་པ	ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དགའ་བ	རྣམ་གཡེང་གི་ཉེས་དམིགས་རིག་ནས་འགོག་པ	ཆགས་སེམས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྩོལ་བས་སྤོང་བ	ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འགྲུབ་པ	རྩོལ་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པ
སྟོབས་དྲུག	ཐོས་པའི་སྟོབས	བསམ་པའི་སྟོབས	དྲན་པའི་སྟོབས		ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས		བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས		ཡོངས་འདྲིས་ཀྱི་སྟོབས
ཡིད་བྱེད་བཞི	སྒྲིམ་སྟེ་འཇུག་པ		ཆད་ཅིང་འཇུག་པ					ཆད་མེད་དུ་འཇུག་པ	རྩོལ་མེད་དུ་འཇུག་པ

ཞི་གནས་གསོ་སྦྱོང་། (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཞི་གནས་བསྒོམ་པའོ། །

ཞི་བ་ལྷ། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ནི། དུས་རབས་བདུན་པའི་མཇུག་དང་བརྒྱད་པའི་འགོ་སྟོད་ཙམ་དུ་བྱོན་པར་ཚོད་དཔག་བྱེད། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་གཏམ་བདུན་ཞེས་གྲགས་ཏེ། ལྷག་པའི་ལྷ་མཉེས་ནུ་ལེན་དྲའི། །བཀོད་པ་ཕུན་ཚོགས་རྩོད་པ་བཟློག །ཡ་མཚན་ཅན་དང་སྤྲང་པོ་དང་། །རྒྱལ་པོ་མུ་སྟེགས་ཅན་བཏུལ་བའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡུལ་འཁོར་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་གོ་ཆ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་ཞི་བའི་གོ་

ཚ་ཞེས་བྱ་བར་བལྟམས་ནས་གཞོན་ནུའི་ཚེ་རིག་པ་མང་པོ་བསླབས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཀུ་སུ་ལུ་ཞིག་ལ་འཇམ་དཔལ་རྣོན་པོའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཤིག་ཞུས་ཏེ་བསྒྲུབས་པས་ཞལ་མཐོང་ངོ་། །རེ་ཤིག་ན་ཡབ་འདས་ཏེ། ནང་པར་རྒྱལ་པོར་དབང་བསྐུར་བའི་དོ་ནུབ་རྨི་ལམ་ན། སངས་རང་ཉིད་སྡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཁྲི་དེ་ལ་རྗེ་བཙུན་བཞུགས་ནས། བུ་གཅིག་འདི་ནི་ང་ཡི་སྟན་ཡིན་ཏེ། །ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན། །ང་དང་ཁྱོད་གཉིས་་སྟན་གཅིག་ལ་འདུག་པ། །འདི་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་གསུང་བ་རྨིས་པས་སད་པ་དང་རྒྱལ་སྲིད་བཟུང་མི་བཏུབ་པར་ཤེས་ཏེ། བྲོས་ནས་ན་ལེནྡྲར་པཎྜི་ཏ་ལྔ་བརྒྱའི་ཁྱུ་མཆོག་རྒྱལ་བའི་ལྷ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། མཚན་ཞི་བའི་ལྷ་ཞེས་བཏགས་ཏེ། ནང་གི་ཀུན་སྤྱོད་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་གསན་ཅིང་དེ་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཟབ་མོ་རྩོམ་པར་མཛད་ཀྱང་། ཕྱིའི་སྤྱོད་ལམ་ཟ་ཉལ་འགྲོ་བ་མ་གཏོགས་པ་གཞན་གྱིས་མ་རིག་པས། བྷུ་སུ་ཀུ་འདུ་ཤེས་གསུམ་པ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིའི་སྤྱོད་པ་ལ་དཔགས་ནས། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བྱ་བ་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡིན་པ་ལ། འདི་གང་དང་ཡང་མི་ལྡན་པར་དད་པས་བྱིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་རུང་བས་བསྐྲད་པར་བྱ། དེའང་མདོ་འདོན་རེས་བྱས་པས་རང་བྱུད་ལ་འགྲོའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས། དེ་ལ་མདོ་འདོན་པར་བསྒོ་བས་མི་ནུས་ཟེར་བ་དང་། མཁན་པོ་ལ་ཞུས་པས། ཁྱེད་ཉིད་ཀྱིས་སྒོས་ཤིག་གསུངས་ནས་བསྒོས་པས། འདོན་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ཅི་ཡིན་མི་ཤེས་སྙམ་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་བཞིན་དུ་ཉམས་སད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་དབུས་སུ་ཁྲི་མཐོན་པོ་བཤམས་སོ། །དེ་ནས་ཇི་ལྟར་སོང་མི་མངོན་པར་ཕྱག་གིས་མནན་ནས། སྟེང་དུ་བྱོན་པས་ཐལ་ཆེར་ཡིད་གཉིས་སུ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་སྔར་གྲགས་པ་གདོན་ནམ། མ་གྲགས་པ་གདོན་གསུངས་པས། མ་གྲགས་པ་གདོན་པར་ཞུས་པས། བསླབ་བཏུས་ནི་མངས། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ནི་ཆུངས་བས། ཚིག་བསྡུས་ལ་དོན་རྒྱས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞལ་ཏོན་དུ་མཛད་ཅིང་། ཤེར་ལེའི། གང་ཚེ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག །ཅེས་པ་ནས།

ནམ་མཁའ་ལ་ཇེ་མཐོ་ཇེ་མཐོར་སོང་ནས། མཐར་སྐྱ་མི་སྣང་བར་གསུང་གྲག་པའི་སྒྲ་ནས་
ཇོགས་པར་བཏོན་ཏེ་གཤེགས་སོ། །དེ་ནས་གཟུངས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་ཟིན་པ་
བསྡུས་པས་ཤུ་ལོ་ཀ་བདུན་བརྒྱ་དང་སྟོང་དང་སྟོང་ལྷག་ཏུ་གྱུར་པས་ཟེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང་།
བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཡང་། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བལྟ་བར་བྱ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་ན་རེ་
ཞིག་མདོར་བསྡུས་པ། །མདོ་རྣམས་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བལྟ། །ཞེས་པའང་། ངོ་མ་ཤེས་པ་
ན། ལྷོ་ཕྱོགས་མཆོད་རྟེན་དཔལ་ཡོན་ཅན་ན་བཞུགས་པར་ཐོས་ནས། དགེ་སློང་གཉིས་
སྤྱན་འདྲེན་དུ་བཏང་བ་དང་མཇལ་ནས། དེ་དག་ཞུས་པས། བསླབ་བཏུས་དང་མདོ་ཀུན་
ལས་བཏུས་ཁོ་བོའི་བྲང་ཁང་གི་གདུང་གསེབ་ན་པཎྜི་ཏའི་ཡི་གེ་ཕྲ་མོས་བྲིས་པ་ཞིག་ཡོད།
སྤྱོད་འཇུག་ཤུ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཚང་བ་དེ་ཡིན། ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏེ་དེ་དག་གི་བཤད་པ་དང་སྒྲུབ་
པའི་ལུང་ཡང་གནང་ངོ་། །དེ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྩོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་གི་
འཐབ་ཟླ་མཛད་པས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་འདུམས་པར་གྱུར་ཏེ་བདེ་བ་ལ་བཀོད་
དོ། །ཡང་ཡུལ་མ་ག་དྷའི་ནུབ་ཕྱོགས་ཕ་ཅང་མི་རིང་བ་ཞིག་ན། ཡ་མཚན་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་
པ་ལྔ་བརྒྱ་གནས་པའི་འཁོར་དུ་བསྟོད་པ་དང་། རེ་ཤིག་ཡུལ་ངན་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་བཟའ་
བཏུང་ཆེ་དེ། ཉམ་མོངས་པར་གྱུར་ནས་སུ་སློང་ནུས་པ་དཔོན་དུ་བསྐོས་ཤིང་བསྒོ་བ་ཉན་
པར་བྱས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་འབྲས་ཆན་སྣུང་བཟེད་གང་བླངས་ཏེ། བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པས་ཐམས་ཅད་ཚིམ་པར་མཛད་ནས། དེ་དག་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ལས་
བཟློག་སྟེ། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བཙུག་གོ །དེ་ནས་རེ་ཤིག་མུ་གེ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ། སྤྲང་པོ་
སྟོང་ཙམ་ཞིག་བྲུ་བ་ཚ་བས་ཉེན་ཏེ། །འཚི་ལ་ཁད་པ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་འཚོ་བ་སྦྱར་ཞིང་
ཆོས་བསྟན་ཏེ། བདེ་བ་ལ་བཀོད་དོ། །དེ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ། ཨ་རི་བི་ཤ་ནའི་རྒྱལ་པོ་ལ་
མ་ཙ་ལའི་གནོད་པ་བྱུ་བ། འཚོ་བ་མ་ཕྱིད་པ་ཁ་ཅིག་རྒྱལ་པོ་ལ་འཁྲིལ་ནས་ཁོ་ལ་གནོད་པ་
བྱས་ན་རྒྱལ་པོ་གསོད་པས། ནོར་སྦྱིན་དགོས་པ་ཡོད་པས། བསྲུང་བའི་ཕྱིར་སྐྱ་སྲུང་
མཛད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་ལ། ཇེ་བཙུན་གྱིས་ཕྱག་རྒྱར་བཅངས་པ་ཤིང་གི་རལ་གྲི་ཞིག་ལས་

མེད་པས་གྲོགས་ཀྱིས་མཐོང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ལ་མི་འདི་སྨྲ་ཅན་ཞིག་སྟེ་ལག་ཆ་ལ་གཟིགས་ཤིག་ཅེས་གསོལ་བས། རྒྱལ་པོ་ཁྲོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རལ་གྲི་ཕྱུང་ཞིག་ཅེས་སྨྲས་པས། ལྷ་ཉིད་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསོལ་བས། གནོད་ཀྱང་ཞླ་ཡིས། ངེས་པར་ཕྱུང་ཞིག་ཟེར་རོ། །འོན་ལྷའི་སྤྱན་གཅིག་བཀབ་སྟེ་གཅིག་གིས་གཟིགས་ཤིག་ཅེས་གསོལ་བས། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ། རལ་གྲི་ཕྱུང་བས་དེའི་འོད་ཟེར་གྱིས་མ་བཟོད་དེ། མིག་གཅིག་ཞར་བ་དང་། བཟོད་པར་གསོལ་ཏེ་སྐྱབས་སུ་སོང་སྟེ། ཆོས་ལ་བཙུད་དོ། །དེ་ནས་དཔལ་གྱི་རིའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ། ཨུ་ཙྪ་སྨའི་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་སྤྲང་པོའི་ཆ་བྱད་གཅེར་བུ་འདྲུད་མ་པོ་བའི་ཚིགས་མས་འཚོ་བར་བྱེད་པ་ན། ཁ་ཏི་བི་ཧ་རའི་རྒྱལ་པོའི་བྲན་མོ་ཀ་ཙ་ལ་ཏས་འདྲུད་མ་པོ་བའི་ཆུ་ཐོར་སློབ་དཔོན་ལ་ཕོག་པས་ཁོལ་བ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཚེ་ མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཤཱ་ཀ་ར་དེ་བ་ཞེས་བྱ་བས། གནངས་ནམ་མཁའ་ལ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་བས། དེ་བཤིག་མ་ནུས་ན་ནང་པའི་ཆོས་ལྷ་ཁྱེན་བསྒྲེགས་ནས། ཕྱི་རོལ་པའི་སྐོར་འཇུག་དགོས་སོ་ཞེས་རྒྱལ་པོ་ལ་གསོལ་པ་དང་། རྒྱལ་པོས་དགེ་འདུན་བསྡུས་ཏེ། དོན་དེ་བསྒྲད་པས་སུས་ཀྱང་བཤིག་པར་ཁས་ལེན་མ་ནུས་པས། རྒྱལ་པོ་མྱ་ངན་དུ་གྱུར་པ་ན། བྲན་མོས་སྔར་མཐོང་པ་དེ་བཤད་པས། ཚོལ་ཅིག་གསུངས་ནས། ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་བཙལ་བས་ཤིང་སྡོང་གཅིག་གི་དྲུང་ནས་རྙེད་དེ། དོན་དེ་ཞུས་པས། ངས་ནུས་ཀྱིས། །ཆུ་བུམ་པ་གང་རས་ཡུག་གཉིས། མེ་རྣམས་སྣ་གོན་གྱིས་ཤིག་གསུངས་ནས། དེ་ལྟར་བྱས་སོ།། སང་དགོང་ཀ་ཐིག་བཏབ་སྟེ་སོང་བས་ཐམས་ཅད་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་ཏོ། །གནངས་སྔ་དྲོ་དཀྱིལ་འཁོར་བྲིས་ཏེ་ཤར་སྒོ་ཙམ་ཟིན་པ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཛད་པས་འཚུབ་མ་ཆེན་པོ་ལངས་ཏེ། རྨིག་མེད་པར་ཁྱེར་ཏེ་རྟ་དང་ཤིང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཁྲུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ལ་ཐུག་པར་ལྡེག། དེར་འཚོགས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱང་བདས། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡང་རྣམ་པར་འཐོར། རླུང་གིས་བདས་པའི་བྱེ་ཝ་བཞིན་དུ། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱེར་ཞིང་ཉུན་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱི་སྙིན་མཚམས་

ནས། འོད་བྱུང་ནས་རྒྱལ་པོ་དང་བཙུན་མོ་ལ་ལམ་བསྟན་ཏེ་གོས་དང་བྲལ་ཞིང་རྡུལ་གྱིས་
གཡོགས་པ་ལ་ཆུས་བཀྲུས་ནས། རས་གསར་པ་གཡོགས་ཏེ་མེས་བསྲོས་ཏེ་བདེ་བར་
བྱས་སོ། །དེ་ནས་ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་རྣམས་བཤིག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་
བཙུད་པས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཡང་ལྷ་སྟེགས་ཕམ་པའི་ཡུལ་ཞེས་གྲགས་སོ། །སློབ་དཔོན་དེས་
རང་ཉིད་སོ་སྐྱེར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་
འཕགས་པར་བཤད་ཅིང་། ནག་པོ་བས་ཀྱང་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པད་མོ་ལ་
སྤྱི་བོས་གཏུགས་པར་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་དེས། རྒྱས་པར་སྟོན་པ་བསླབ་བཏུས།
བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས། དོན་རྒྱས་ལ་ཚིག་བསྡུས་པ་སྤྱོད་འཇུག་དང་
གསུམ་མཛད་དོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལ་རྒྱ་གར་ན་འགྲེལ་པ་བརྒྱ་རྩ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་། བོད་
དུ་འགྱུར་བ་བརྒྱད་ཙམ་ཡོད་དོ། །

ཞི་བའི་རྡོ་རྗེ། ཁྲོ་བོའི་རྡོ་རྗེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཏེ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་མིང་།

ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ། ཕྱི་ལོ་༡༩༨༧ཟླ་༩ཚེས་༢༡ཉིན་ཕ་ཤིང་གྲོན་དུ་ཚོགས་པའི་ཨ་རིའི་གྲོས་
ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་〃གོང་ས་〃སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་
མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཞི་བའི་
དོན་ཚན་ལྔ་འཛོག་གནང་མཛད་པ་གཤམ་གསལ། ༡ བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་ཞི་བདེའི་བསྟི་
གནས་ཤིག་ཏུ་བསྒྱུར་རྒྱུ། ༢ རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གསོན་གནས་ལ་གནོད་
པའི་རྒྱ་མི་བོད་ནང་གནས་ སྤོ་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་ཇུས་དོར་དགོས། ༣ བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་འགྲོ་
བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་། མང་གཙོའི་མདུན་ལམ་ལ་སྲུང་བརྩི་དགོས་རྒྱུ། ༤ བོད་ཀྱི་ཁོར་
ཡུག་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ཉམས་གསོ་དགོས་རྒྱུ་མ་ཟད། བོད་དུ་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་བཟོ་སྐྲུན་
དང་དེའི་སྙིགས་རོ་སྦས་བསྐྲུངས་བྱ་རྒྱུ་མཚམས་འཛོག་དགོས། ༥ བོད་ཀྱི་མ་འོངས་
གནས་སྟངས་དང་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་བའི་ཐོག་གྲོས་མོལ་ནན་གཟབ་ཅིག་གང་མྱུར་འགོ་
འཛུགས་དགོས་པ་བཅས་སོ། །

ཞི་བྱེད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་འགོར་ཕ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྲོལ་བཏོད་པའི་
ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྲིད་ཞིའི་སྡུག་བསྔལ་ལམ་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཞིག སྐྲ་བཤད་ནི། ཆོས་འདིས་ཚེ་རབས་སྔ་མའི་ལས་
དབང་གིས་ཚེ་འདིར་ལུས་དམན་པར་གྱུར་པ་དང་། ནད་བུ་ཅན་དང་། དབུལ་ཕོངས་དང་།
མི་མ་ཡིན་པས་གཙེས་པ་དག་གི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་འཕྲལ་དུ་ཞི་བར་བྱེད་ནས་རྒྱལ་
འབྱོར་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པས་དམ་ཆོས་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་མིང་དུ་ཐོགས་སོ། །ཞི་
བྱེད་ཀྱི་སྙིང་པོར་གྱུར་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་
གསུམ་གྱི་དོན་མ་ལུས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་ངག་ཀུན་ལ་མ་གྲགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གཅོད་ཀྱི་
གདམས་པའང་ཞི་བྱེད་པའི་ཆོས་ཚན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །

ཞི་མི། ཞུམ་བུ། བྱི་ལ། ལི་ལི་སོགས་ཟེར།

ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་གཉིས་ལ་
ཟེར། སློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་ཀ་བོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ཧ་ཅང་ཆེ། གཉིས་ཀ་བོད་ལ་ཐེབས་
ནས་མཐར་དེར་སྐུ་གཤེགས་སོ། །ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པར་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དཔེར་ན་མཚན་མོ་ལོགས་རིས་བལྟ་
བའི་དོན་དུ་མར་མེ་སྦར་བ་ན་མར་མེ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དང་། རླུང་གིས་མི་གཡོ་བ་གཉིས་
དང་ལྡན་ན་བྲིས་སྐུ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མཐོང་ལ། མར་མེ་མི་གསལ་བའམ། གསལ་
ཡང་རླུང་གིས་བསྐྱོད་ན་གཟུགས་རྣམས་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཟབ་མོའི་དོན་
ལྟ་བ་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། སེམས་
དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་མི་གཡོ་བ་གཉིས་དང་ལྡན་ན་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གསལ་བར་མཐོང་གི་སེམས་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བར་གནས་པའི་མི་རྟོག་པའི་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ཡོད་ཀྱང་ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཇི་ཙམ་གོམས་

ཀྱང་། ཡིན་ལུགས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་ལ། བདག་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་གནས་པ་བརྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མེད་ན། ཡིན་ལུགས་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་དོན་བསྡུ་ན། ལོགས་རིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད། མར་མེའི་གསལ་ཆ་ནི་ལྷག་མཐོང་། རླུང་གིས་མི་གཡོ་བ་ནི་ཞི་གནས་ཏེ། ལོགས་རིས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་གསལ་བར་རྟོགས་པ་ལ། ལྷག་མཐོང་གི་མར་མེའི་གསལ་ཆ་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་མི་གཡོ་བ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་དགོས་སོ། །ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །འདི་ཡང་ལམ་རིམ་དུ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་གཞན་ལའང་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཞི་ལྷག་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་ཚུལ། སྔགས་ལུགས་ལ་ཞི་ལྷག་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་ཚུལ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་རགས་པ་སྤྱོན་སོང་ནས། །རྫོགས་རིམ་རླུང་སེམས་སྤུད་སྟོབས་ཀྱིས། །དགའ་བཞི་ལུགས་འབྱུང་ལྷན་སྐྱེས་བདེ། །ཐོག་མར་ཐོབ་དང་ཞི་གནས་དང་། །ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྗེ་གུང་ཐང་པའི་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་གཅོད་ཀྱི་མཆན་འགྲེལ་དུའང་དེའི་སྐོར་ཟུར་ཙམ་གསལ།

ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཡ་མ་བྲལ་བར་མཉམ་དུ་འཇུག་པ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞི་ལྷག་གཉིས་མཉམ་དུ་འཇུག་པས་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཏེ། དེ་ཡང་ཟུང་ནི་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་། འབྲེལ་བ་ནི་ཁ་ཡར་དུ་མ་སོང་བའམ་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །

ཞིག (བརྡ་སྤྲོད) ཚིག་ཚོགས་ཀྱི་ཚོད་དུ་འཇུག་པ་དང་། སྐུལ་ཚིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག 1 ཚིག་ཚོགས་ཀྱི་ཚོད་དུ་འཇུག་པའི་ "ཞིག" སྒྲ་ནི། གྲངས་ཀྱི་གཅིག་དང་མ་ངེས་པར་བྱེད་དགོས། ཚེ་རབས་དུ་མ་ "ཞིག" མི་མང་པོ་ "ཞིག" ཅེས་པ་ལྟ་བུ། 2 སྐུལ་ཚིག་ལ་འཇུག་པ། ཡིད་ལ་ཟུང་ "ཞིག" ཅེས་པ་ལྟ་བུ། སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་ལས། ང་ན་མ། །འ་དང་ར་ལ་མཐའ་མེད་མཐར། །ཞིང་ཞེས་ཞེའོ་ཞེ་ན་ཞིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞིག་ཀ། དེ་ཀ། འདི་ཀ། དེ་རང་། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་སྡེ་རིས་སུ་བཅད་ནས་སློད་པ་འདི་འཛིགས་སུ་རུང་། དམྱལ་བ་ཟེར་བ་ཞིག་ཀ་ལས་གཞན་་ཏ་མི་མཆི་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞིང་། (བརྡ་སྤྲོད) འདི་ལ་མཁས་པ་ཚོས་ཐ་སྙད་འདྲ་མིན་བཏགས་པ་དང་འགྲེལ་བཤད་འདྲ་མིན་ཞིག་བྱེད་རུང་། གཙོ་བོར་དོན་གསུམ་ལ་འཇུག་སྟེ། 1 དང་སྒྲ་དང་མཚུངས་པའི་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན་ཡང་ཞིང་གཡོ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གྱིན། གིན། ཀིན། བཞིན། ནས་སོགས་དང་འཇུག་པ་མཚུངས་པའི་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན། འཁོར་ "ཞིང" འགྲོ་ལྟ་བུ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 ནས། ཏེ་དེ་སྟེ་རྣམས་དང་འཇུག་པ་མཚུངས་པའི་སྒྲ་ཞིག དཔེར་ན་རྗེ་གུང་ཐང་པས། གཟུར་གནས་རིག་པར་ལྡན་པ་དེས། །གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེན་པར་བྱེད། །སྤང་བློང་གཙང་མའི་དཔལ་འགྲོ་མ། །ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ "ཞིང" མེ་ཏོག་འཐུ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ "ནས" མེ་ཏོག་འཐུ། །ཞེས་པའམ། ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ "ཏེ" མེ་ཏོག་འཐུ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ལྗོན་དབང་ལས། ཚིག་ཕྲད་ཞིང་སོགས་ང་ན་མ། །འ་དང་ར་ལ་མཐའ་མེད་མཐར། །ཞིང་ཞེས་ཞེའོ་ཞེ་ན་ཞིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྨྲ་སྒོ་ལས་ཀྱང་། ཀྱང་ཡང་སོགས་དང་འཇུག་པ་མཐུན་པའི་བསྡུ་བའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཅིང་ལ་སོགས་པ་བསྡུ་བ་དང་། །མཚམས་སྦྱོར་དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ།། འདིའི་བསྡུ་བ་ཞེས་པ། ཆོས་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལག་པ་འདི་ནི་འཇམ་ "ཞིང" མཉེན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་བསྡུ་བ་དང་གོང་གི་གཞི་མཐུན་པའི་མཚམས་སྦྱོར་གཉིས་ཐ་སྙད་སྦྱོར་ཚུལ་ཙམ་དོན་གཅིག་པར་སེམས་སོ། །4 ཡུལ། ཡུལ་ལུང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་། དག་ཞིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཞིང་སྐྱེས། ཡུལ་ཉེར་བཞི་ན་བཞུགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་མ་དང་དབེན་གསུམ་སྐྱུ་ལུས་ཅི་རིགས་ལ་དབང་བའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མའམ་རྣལ་འབྱོར་མ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། རོ་སྨད་རྒྱས་ཤིང་འདོམ་སྟུག་པ། ནུ་འབུར་རྒྱས་ཤིང་ནུ་བར་དོག་པ། ལུས་

ལས་དྲི་བཟང་པོ་འཕྲོ་བ། འཁྲུད་པ་དང་འོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུ་རྩལ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་བུད་མེད་དོ། །འདོད་དོན་མྱུར་དུ་སྒྲུབ་པའི་མི་ལ་པོ་ཉའི་བང་ཆེན་ཞེས་པ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་མྱུར་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་པོ་ཉ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ཞིང་ལས་སྐྱེས་པའི་དཔའ་མོའི་རིགས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

ཞིང་སྐྱོང་བརྒྱད། ཤིང་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩེ་མོར། ཤར་དུ་གླང་པོའི་གདོང་ཅན་དཀར་པོ། ལྷོར་མ་ཧེའི་གདོང་ཅན་སྔོན་པོ། ནུབ་ཏུ་སྦྲུལ་གདོང་ཅན་དཀར་པོ། བྱང་དུ་མི་གདོང་ཅན་སེར་པོ། བྱང་ཤར་དུ་གླང་གདོང་ཅན་དཀར་པོ། ཤར་ལྷོར་ར་སྐྱེས་གདོང་ཅན་དམར་པོ། ལྷོ་ནུབ་ཏུ་རོ་ལངས་གདོང་ཅན་སྔོན་པོ། ནུབ་བྱང་དུ་ཤ་བའི་གདོང་ཅན་དུད་ཁ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དྲག་ཅིང་གཏུམ་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་ཆེ་བ། ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། ཤིང་གསེབ་ནས་ལུས་ཕྱེད་ཕྱིར་འཐོན་པ། གཡས་ཐོད་པ་ཁྲག་གིས་གང་བ་འཛིན་ཅིང་། གཡོན་ཐམས་ཅད་གཏོར་མ་བཟུང་ནས་བྲེལ་བའི་ཚུལ་དུ་གནས་པའོ། །

ཞིང་བཅུ་ཚང་བའི་དགྲ་བོ། བསྒྲལ་བའི་ཞིང་བཅུའོ། །དཀོན་མཆོག་དབུ་འཕང་སྨད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ། ཐེག་ཆེན་སྨོད་ཅིང་སུན་འབྱིན་པ། བླ་མའི་སྐུ་ལ་བསྡོ་བ། རྡོ་རྗེ་སྤུན་སུན་འབྱིན་པ། སྒྲུབ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པ། བརྩེ་བ་དང་སྙིང་རྗེ་གཏན་ནས་མེད་པ། དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་དང་བྲལ་བ། ལས་འབྲས་ལ་ལོག་པར་ལྟ་བ། དེ་དག་ལ་བསྒྲལ་བའི་ཞིང་བཅུ་ཟེར། ཞེས་གླིང་རྡོལ་བླ་མ་གསུང་།

ཞིང་འདི་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་གྱིས་ཞེས་སོགས། ཞིང་འདི་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་གྱིས། །མཁས་པ་དག་གིས་ཡོངས་བཀང་ལ། །དངོས་གྲུ་འདོད་པས་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར། །ཉིན་རེར་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་དབུལ། །ཞེས་པའི་ཚིགས་བཅད་འདི་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་བརྒྱད་པའི་ཚིག་ཡིན་པར་བཤད།

ཞིང་རྣང་མ། ཞིང་ཆུ་ཁོད་སྙོམས་པོར་ཁྱབ་པའི་ཆེད་དུ་སའི་སྐང་རྒྱུད་ཀྱི་བཅད་འཛིན་པའི་མིང་། དག་ཡིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་མཚན་མཐོང་བ་ཀུན་ཤེས་བློ་གསལ་མགུལ་རྒྱན་ལས། ཞིང་

རྣང་མ། (ཆུ་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་གླིང་ངམ་མཚོ་འཛིན་པ) ཞེས་ཀྱང་གསལ་ལོ། །ངག་སྒྲོན་འགྲེལ་པ་ལས། ལོ་ཏོག་སྐྱེ་བའི་ས་གཞི་ཆུས་ཁྱབ་པའི་ཆེད་དུ་མཚམས་ས་སྣང་འཛིན་པ་སྟེ་དོན་ཞིང་ཆུ་མ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཞིང་ཟན། ཞིང་ཁའམ་ལོ་ཐོག་ཟ་མཁན་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་གླང་ཞིང་ཟན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ལུང་རྣམ་འབྱེད་རྩ་འགྲེལ་ན་སྣང་ངོ་། །

ཞིབ་མ། སློ་མའི་མིང་སྟེ། འབྲུ་དཀྲབ་བྱེད་ལྕུག་མ་སོགས་ལས་བྱས་པ་ལ་བཤད།

ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་མཛད་པ། བསྟན་འགྱུར་༼ ཙ་པར ༽བཞུགས། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་ཛྙཱ་ནཱ་རྡ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་གྲགས་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར།

ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་དང་འདྲ།

ཞུ། ཞྭ་མོའི་མིང་། ཐང་ཞུ་དང་ཕྲ་ཞུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཞུ་བ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག འདིའི་གོ་དོན་གཞན་རྣམས་གཞན་དུ་གཟིགས།

ཞུ་བ་མ་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་མ་རྫོགས་པ་ལ་གཟིགས།

ཞུ་བ་རྫོགས་པ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་རྫོགས་པ་ལ་གཟིགས།

ཞུ་བ་གླུ་བསྐུལ། ལྷ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། གཙོ་བོ་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ། ལྷ་མོ་བཞིས་གླུས་བསྐུལ་ཏེ་བཞེངས་པ་ལ་ཟེར། གསང་འདུས་བདག་བསྐྱེད་ལས། ཡབ་ཡུམ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡུམ་ཡབ་ལ་ཐིམ། ཞེས་པ་ནས། ཀླུ་ད་ཡང་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པར་གྱུར། དེ་ནས་ཚད་མེད་པ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷ་མོ་བཞིས་གཙོ་བོ་མ་མཐོང་བས་གདུང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བལྟ་བར་འདོད་དེ་སྟན་པའི་གླུ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྐུལ་བ་ནི། ཞེས་སོགས་ལྟར་དང་། གླིང་རྗེལ་བླ་མས། གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བཞུད། །ཚད་མེད་ལྷ་མོ་བཞི་ཡིས་བསྐུལ། །སླར་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ལྡང་། །ཞུ་བ་གླུ་བསྐུལ་བྱེད་ཚུལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ཞུ་ལན་སྙན་མཆོག་བདུད་རྩིའི་འཕྲེང་བ། འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་ཁྲིད་བཞུགས་ཀྱང་། འདི་ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་གསང་རྣམ་ཡིན། རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཁྲིད་ཡོང་དགོས་དོན་ནི། འདིའི་ནང་རྗེའི་གསང་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེས་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །འདི་ལྷོ་བྲག་གྲུབ་ཆེན་ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་གསང་རྣམ་ཡིན་པར། གཞུང་དེ་ཉིད་ལ་བལྟས་ན་ཤེས་ཤིང་། རྗེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོར་ཡང་གསལ་ལོ། །

ཞུགས། 1 འཇུག་པའི་སྐུལ་ཚིག 2 མེའི་ཞེ་ས་ཡིན་པར། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙྪའི་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་དུ་གསུངས།

ཞུགས་ཏོག མེ་ཏོག ཞུགས་ནི་མེའི་དོན་ཡིན་པས། ཞུགས་ཏོག་ནི་མེ་ཏོག་གོ། ཏ་མགྲིན་ཡང་གསང་གི་ལས་བྱང་ཆེ་ཆུང་རྣམས་སུ་མཆོད་པ་འབུལ་སྐབས། བདུག་སྤོས་སྣང་གསལ་ཞུགས་རོག་སྒྲ། །ཞེས་པའི་ཞུགས་རོག་ཅེས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་དྲིས་ལན་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ན་གསལ་ལོ། །

ཞུགས་རོག ཞུགས་ཏོག་ལ་གཟིགས།

ཞུན་མར། 1 མར་བསྐོལ་ནས་སྙིགས་བཏོན་པའི་མར་ཁུ་ལ་ཟེར། ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཞུན་མར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མར་བཞུས་པ་འཁྱུགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། སྒྲ་བཤད་ནི། མར་བཞུས་པས་ན་ཞུན་མར་ཞེས་ཟེར་རོ། །2 ཞུན་མར་རམ་སྣུམ་སོགས་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲོན་མེའི་མིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞུན་མར་ལས་བཟོས་པ་ཡིན་ཅང་ཞུན་མར་ཞེས་མིང་ཐོགས།

ཞུམ་པ། 1 ཡིད་ཤི་བ། སེམས་ཤུགས་ཆག་པ། དཔའ་འཁུམས་པ། སྤོབས་པ་ཞུམ་པའམ་ཉམས་པ། 2 བྲིད་བ། དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཙཎྜ་གོ་མིས། བརྩོན་པ་བསྟེན་ན་རྒོད་པ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་སྤངས་ན་ནི་ཞུམ་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །འདི་ཡི་རིགས་པར་མཉམ་འཇུག་རྙེད་དཀའ་ན། །བདག་གི་སེམས་དཀྲུགས་པས་ནི་ཅི་ཞིག་བགྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བྲིད་བ་ནི། འགྱུར་མང་པོ་ལས་ཞུམ་པ་ཞེས་པར་བསྒྱུར་ཏེ། ཡིད་ཤི་བའི་ཞུམ་པ་དང་ནི་མི་གཅིག་གོ། ཞེས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་གསུངས། 3 ཐྲ་བ། ཞབས་ཞུམ་པ་ཞེས་པ་དང་།

ལུང་ཐྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འབྲུའི་མཐའ་གཉིས་ཞུམ་ལ་དབུས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེསགསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་ཏ་ཅང་ནང་དུ་བསྡུས་དྲགས་པས་ན་ཞུམ་པ་ཟེར་རོ། །

ཞུས་ཧྲིག ཞུས་དག་ནན་ཏན་ཞེས་པའི་དོན། ལམ་རིམ་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར་༤༧ལས། གང་བསྒྱུར་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ལོ་ཆེན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་ཧྲིག་ཡང་དག་པར་བྱས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞུས་པ་བྲམ་ཟེའི་བུ་མོ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བའི་ལེ་ཚན་བཅུའི་ཡ་གྱལ་ཞིག འདིའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མིང་མ་ན་པི་ཀའི་ལེ་ཚན་ཟེར། མ་ན་པི་ཀ་ཟེར་བ་བྲམ་ཟེའི་བུ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ལ་དེས་ཞུས་པའི་མདོ་ལ། མ་ན་པི་ཀའམ་བྲམ་ཟེའི་བུ་མོས་ཞེས་པའི་མདོ་ཟེར། མཚོ་སྔོ་ཀ་ལས་འདི་ལ་ཞུས་པ་བྲམ་ཟེའི་བུ་མོ་ཞེས་མིང་བཏྟོད་དོ། །ལུང་ཞུ་བའི་ལེ་ཚན་བཅུ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

ཞེ། 1 སེམས། ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཅེས་པ་དང་། ཞེ་འཁོན། ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ། 2 གྲངས་བཞི། དཔེར་ན་ཞེ་གཅིག ཞེ་གཉིས། ཞེ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་གཅིག བཞི་གཉིས། བཞི་གསུམ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། བཅུ་གཅིག བཅུ་གཉིས། བཅུ་གསུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་གཅིག་ཅེས་མི་བརྗོད་པར "ཞེ་གཅིག" ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་གཙོ་བོ་བརྗོད་བདེའི་དབང་དང་། གཞན་ཡང་བཞི་དྲུག་ཅེས་བརྗོད་ན་གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་གོ་རྒྱུའི་འཁྲུལ་གཞི་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རྩ་བ་ལས། སོར་བཞི་དྲུག་ལ་ཁྲུ་གང་ངོ་། །ཞེས་བཞི་དྲུག་ཅེས་པ་ཉེར་བཞི་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཅོ་ལྔ་ཞེས་པའི "བཅོ" ནི་བཅུའི་དོན་དང་། ཉེར་གཅིག་ཅེས་པའི "ཉེར" ནི་གཉིས་ཀྱི་དོན། སོ་གཅིག་ཅེས་པའི "སོ" ནི་གསུམ་གྱི་དོན། ཞེ་གཅིག ཅེས་པའི "ཞེ" ནི་བཞིའི་དོན། ང་གཅིག་ཅེས་པའི "ང" ནི་ལྔའི་དོན། རེ་གཅིག་ཅེས་པའི "རེ" ནི་དྲུག་གི་དོན། དོན་གཅིག་ཅེས་པའི "དོན" ནི་བདུན། གྱ་གཅིག་ཅེས་པའི "གྱ" ནི་བརྒྱད། གོ་གཅིག་ཅེས་པའི "གོ" ནི་དགུའི་དོན་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །

ཞེ་ཁྲེལ། ཞེན་པ་ལོག་པ་དང་། ངོ་ཚ་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད།

ཞེ་འཁམ་པ། ཁྲོ་བ་དང་དོན་གཅིག ཞེ་ལ་རྒྱབ་པའི་སེམས་ཀར་ཀར་བའོ། །

ཞེ་འགྲངས། ཡིད་ཚིམ་པའི་དོན།

ཞེ་འགྲས་པ། འཁོན་འཛིན། འཁོན་སེམས། ཕན་ཚུན་དགྲར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན།

ཛྙེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཞེ་འགྲས་པ་ནི་འཁོན་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞེ་བསྡུགས། ཡིད་སྨོན་གྱི་དོན་ཡིན་པར་བཤད།

ཞེ་གཅིག 1 ཤ་སྟག ཁོ་ན། འབའ་ཞིག 2 བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག

ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ། སེམས་ཅན། སྡུག་བསྔལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་གསུམ།

ཞེ་སྡང་ཐབས་རྒྱུད། གཤེད་དམར། དགྲ་ནག འཇིགས་བྱེད་བཅས་ཀྱི་རྒྱུད།

ཞེ་སྡང་རྡོ་རྗེ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག སྒྲ་བཤད་ནི། ཞེ་སྡང་འདུལ་བར་བྱེད་པས་ན་ཞེ་སྡང་ཞེས་བཏགས་ལ། རྡོ་རྗེ་ནི་མི་ཕྱེད་པའམ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེ་སྡང་འདུལ་བའི་ལྟར་བཞེངས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

ཞེ་སྡང་མེད་པ། དགེ་བཅུ་གཅིག་གི་ལྔ་པ་ནི། ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་ཞེ་སྡང་དངོས་སུ་འཇོམས་ཤིང་གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་མེད་པའི་རིག་པའོ། །ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ་ནི། སེམས་ཅན། སྡུག་བསྔལ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་གསུམ་མོ། །

ཞེ་སྡང་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཞེ་སྡང་ལ་སྦྱོད་པའི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ། དགྲ་གཉེན་བར་མ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་སྒོམས་པ་བསྒྲུབས་ཏེ་ཕན་བདེ་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་བསྐྱེད་པའོ། །

ཞེ་ན། ཟེར་ན་དང་དོན་གཅིག ང་ནམ་འང་ལ་དང་མཐའ་མེད་ཀྱི་མཐར་སྤྱར་རྒྱུའི་ཐྲད་གཞན་དབང་

ཅན་ཞིག དཔེར་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ལྟ་བུ། ཞེ་ན། ཤེ་ན། ཟེར་ན། ཅེ་ན་རྣམས་དོན་གཅིག འདི་འདྲི་བའི་ཚུལ་དུ་འཇུག་པའི་ཐྲད་ཅིག་ཡིན།

ཞེ་མི་ཞིམ། སྐྱུག་བྲོ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེ་ཆོས་རིན་ཆེན་སྤུངས་པའི་འབུམ་འགྲེལ་༡༡༢ལས། ཁ་ངག་ལ། ཁྲི་དང་སྡེར་གཅིག་པ། འགྲངས་ཀྱང་ཞེ་མི་ཞིམ་ཟེར་བ་བཞིན་དུ། འོ་སྐལ་དང་གྲོགས་པོ་སྤུང་སྡོམ་ལ་མི་གནས་ཤིང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་མི་འཛེམ་པའི་ཅི་ཐོད་ཐོད་བྱེད་པ་དང་འགྲོགས་པ་ནི། ཨ་ཁ་སྐྱུག་རེ་བྲོ་གསུང་། དེ་ཡང་སྟོན་ལ་རང་རེས་ཇི་ཙུག་འདུག་བལྟ་དགོས་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞེ་གཙང་བ། ནོར་འཁྲུལ་གྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པའི་བློ་བདེ་བའི་དོན་ཡིན།

ཞེ་རྟིགས། ཞེ་རྟིས་དང་དོན་འདྲ།

ཞེ་རྟིས། ཞེ་ཐག་པ་ནས་རྟིས་མེད། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་རྟིས་མེད།

ཞེ་ཞིམ། གཙང་བ་དང་སྤུས་དག་པ། སྐྱུག་བྲོ་བའི་ལྡོག་ཕྱོགས། ཡིད་འཐོགས་པའམ་ཡིད་ལ་འབབ་པའམ། སེམས་ལ་འཐོད་པ། དེབ་སྔོན་སྟོད་ཆ་༩༥༨ལས། འབྲི་ཤེས་རབ་འབར་གྱི་ཞལ་ནས། བོད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོས་ལ་དགེ་བཤེས་རྭ་ལོ་ཙྪ་བའི་ཆོས་ལས་ཞེ་ཞིམ་པ་མེད་དེ། པཎྜི་ཏ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལོན་ཞིང་། བོད་ཆོས་ཀྱིས་སླེས་སླད་མེད་པས་སོ་ཞེས་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞེད་ཅེག་ཅེག འཇིགས་སྐྲག་གི་ཚོར་སྣང་བྱུང་ཚུལ་ཞིག ཚིག་འདི་རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་དེབ་དང་པོ་༡༤༨ན་གསལ། ནམ་རྒྱུན་ཁ་རྒྱུན་དུ་ཞེད་ཅག་ཅག་ཅེས་པ་ལྟ་བུར་བརྗོད།

ཞེན་པ་བཞི་བྲལ། དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་གདམས་ངག་ཅིག་སྟེ། ཚེ་འདི་ལ་ཞེན་ན་ཆོས་པ་ཡིན། །འཁོར་བ་ལ་ཞེན་ན་ངེས་འབྱུང་མིན། །བདག་དོན་ལ་ཞེན་ན་བྱང་སེམས་མིན། །འཛིན་པ་བྱུང་ན་ལྟ་བ་མིན། །ཞེས་གསུངས། འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་ཚང་བའི་ལམ་གྱི་སྒོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། བཀའ་སྙིང་གི་བློ་ལྡོག་རྣམ་བཞི་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ་མམ། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རིམ་དང་དོན་འདྲའོ། །

ཞེན་རིག རྟོག་པའི་མིང་།

ཞེའོ། (བརྡ་རྙིང་) ཟེར་རོ་ཞེས་པའི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་པར་བཤད། ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག དེ་འདྲ་ཟེར་རོ་ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ་བར་ཚིག་གི་མཇུག་སྡུད་པའི་དོན་ལ་འཇུག དཔེར་ན་རི་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ན་རིའི་རྒྱལ་པོའོ་ལྟ་བུ།

ཞེས། (བརྡ་སྤྱོད) ཚིག་ཕྱི་མ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཕྲད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག 1 ཕལ་སྐད་དུ། “ཟེར” “ལབ” “བཤད” “ཟེར་བའི” “ཟེར་ནས” “ཟེར་གྱི་འདུག” “ཟེར་གྱི” རྣམས་ཕལ་ཆེར་དོན་འདྲ། “ཞེས” “ཅེས” “ཤེས” “ཞེས་པ” “ཅེས་པ” “ཤེས་པ” རྣམས་དོན་འདྲ། དཔེར་ན་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། གཏི་མུག་མུན་པས་ཡིད་བསྒྲད་ངོ་ཚ་བྲལ། །བག་མེད་སྨྱོན་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཀྱང་། །ཐེག་མཆོག་གསང་བའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས། “ཡིན་ཟེར་ནས” །གྱ་གྱུའི་རྣམ་ཐར་ཚུལ་ལའང་བདག་མི་མོས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 དེ་འདྲ། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་དོན། ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་བས་བརྗོད་དོན་མཚོན་རྟགས་quotation mark (“ ”) དང་དོན་འདྲ་བར་བཤད་པའང་མཐོང་། དཔེར་ན་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། ངས་ནི་ཁྱོད་ལ་ཐར་པའི་ལམ་བསྟན་གྱི། །ཐར་པ་རང་ལ་རག་ལས་ཤེས་པར་གྱིས། ། “ཞེས” གསུངས་སོ། །ལྟ་བུ། སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ཚིག་ཕྲད་ཞིང་སོགས་ང་ན་མ། །འ་དང་ར་ལ་མཐའ་མེད་མཐར། །ཞིང་ཞེས་ཞེའོ་ཞེ་ན་ཞིག །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཞེས་པ། ཟེར་བ།

ཞེས་བྱ། ཟེར། དེ་འདྲ་ཟེར། དཔེར་ན་འདི་ལ་གསེར་ཞེས་བྱ་ལྟ་བུ།

ཞེས་བྱ་བ། ཟེར་བ། དེ་འདྲ་ཟེར་བ།

ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་ལྟར་ལབ་བོ། །འདི་ལྟར་བཤད་དོ། །

ཞོ། 1 འོ་མར་སྒྱུར་རྩི་བཏབ་སྐྱེ་བསྐོལ་ནས་གར་པོར་གྱུར་པ་ལ་ཞོ་ཟེར། 2 གནའ་བོ་བོད་ཀྱི་ལྗིད་ཚད་ཅིག་གི་མིང་། ཞོ་གང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། འགྲེལ་བཤད་འོག་ཏུ་ཞོ་གང་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཞོ་ག་རྒྱ། རྒྱུར་ཁྱུ། ཤཀྐྲ་འོད་གསུང་།

ཞོ་གང་། 1 ནས་འབྲུ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་ལྗིད་ཚད་ལ། ཞོ་གང་ཡིན་ཟེར། ཞོ་གང་ལ་སེ་བ་བརྒྱད་དམ་ནས་འབྲུ་བཞི་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། ནས་འབྲུ་དྲུག་ལ། སེ་བ་གཅིག སེ་བ་བརྒྱད་ལ། ཞོ་གང་། ཞོ་བརྒྱད་ལ། སྲང་གང་ཞེས་རྩི་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་གསེར་དངུལ་སོགས་ཀྱི་ལྗིད་ཚད་འདེགས་གཞི་ཡིན་ལ། ཇ་དམར་སོགས་ལྗིད་ཚད་འདེགས་གཞི་ནི་གོང་དང་མི་འདྲ་བར་བཤད་དེ། སེ་བ་གང་གི་ཚད་ནི་གོང་དང་འདྲ་ལ། སེ་བ་ཉི་ཤུ་ལ་ཞོ་གང་། ཞོ་བཅུ་ལ་སྲང་སོགས་མི་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །འདི་སྐོར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་གཡའ་སེལ་གླེགས་བམ་གཉིས་པའི་ཤོག་གྲངས་༢༠༡ན༥ལས། མ་ནུའམ་ཀ་ཀ་ནི་གཉིས་ལ་སེ་བ། དེ་ཉི་ཤུ་ལ་ཞོ། ཞོ་བརྒྱད་ལ་གསེར་སྲང་། དེ་བཞི་ལ་ཐུལ་ཉག་གང་དུ་འཇོག་ཅེས་གོང་གི་དེ་དང་བཤད་ཚུལ་ཙུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་སྣང་ངོ་། །ཡང་འཆི་མེད་མཛོད་ལས། འཇལ་བྱེད་སྲང་དང་སོར་དང་བྲེ། །མ་ནུ་ལྡ་སོགས་མ་ཤ་ཀ། །དེ་དག་བཅུ་དྲུག་ཞོ་ཡིན་ཏེ། །ཞོ་བཞི་ལ་ནི་སྲང་གང་ངོ་། །ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདི་གཡའ་སེལ་༢༣༡བ༣ན་གསལ་ལོ། །2 གྲམ་རམ་ gram དྲུག་༦ཙམ་གྱི་ལྗིད་ཚད་ཀྱི་མིང་ལ་བཤད་པའང་ཡོད། དེ་ལ་རགས་རྩིས་བྱེད་ན་བྱེ་མ་ཀ་ར་teaspoon ཐུར་མ་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཙམ་གྱི་ལྗིད་ཚད་ཡོད། ཙུང་ཟད་སྦྱོས་ཏེ་བཤད་ན། ཞོ་གང་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ Tola ཏོ་ལ་ཕྱེད་ལྷག་ཙམ་ཡོད་ཟེར་བས། དེས་ན་ཏོ་ལ་གཅིག་ལ་གྲམ་རམ་༡༡.༦༦ཡོད་པས་དེའི་ཕྱེད་ལྷག་ཙམ་མོ། །ཡང་ན། དབྱིན་ཇིས་རྒྱ་གར་དབང་སྒྱུར་བྱེད་སྐབས་སུ་བཟོས་པའི་དངུལ་གྱི་སྒོར་མོའམ་དོང་ཙེ་ silver Rupee coin “རུ་པི།” ཟེར་བ་དེའི་ཕྱེད་ཚད་དོ། །རྒྱ་གར་གྱི་ཏོ་ལ་དང་པ་ཀསྟན་གྱི་ཏོ་ལར་ཡང་ལྗིད་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙུང་ཟད་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །3 གྲམ་རམ་གཉིས་དང་གྲངས་ཚུང་བརྒྱད་ gram ༢.༨ ཀྱི་ལྗིད་ཚད་ལའང་། ཞོ་གང་དུ་བཤད་པ་ཡོད་དེ། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་བོད་དབྱིན་ཚིག་མཛོད་རྩོམ་པ་པོ་ལ་དྭགས་ཁྱུལ་དུ་ཡེ་ཤུའི་ཆོས་སྤེལ་མཁན། ཧཡེ་ནཁེ། ཡཙ་ཀ་Heinrich Jaschke (1817-1883) ཟེར་བ་ཁོང་གིས། ཞོ་གང་ལ་1/10 ounce ཨའུནསེ་གཅིག་གི་བཅུ་ཆ་ལ་བཤད་པས། གོང་དུ

བཤད་པ་ལྟར་ སྐ་རམ་གཉིས་དང་གྲངས་ཆུང་བརྒྱད་ gram ༢.༤ ཀྱི་ལྗིད་ཚད་དོ། །གོང་གི་འགྲེལ་བཤད་དེ་དག་འདུལ་བའི་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པའི་རིན་ཐང་གི་ཚད་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་ཞིང་གལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ད་དུང་ཡང་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །

ཞོ་ཟན། སྨིན་སྲེག་གི་སྐབས་ཞོ་ཟན་ཞེས་པ། རྩམ་པ་དང་། མར། ཞོ་གསུམ་བསྲེས་པའི་ཟས་ལ་ཟེར།

ཞོ་ཤ། 1 མཐུའམ་ནུས་པ། སྟོབས་ནུས། ཤེད་མོང་། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཇ༥ན༥ལས། སྐྱེས་བུའི་རྩལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེས་བུའི་ཞོ་ཤ་སྟེ་རང་གི་ནུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདུལ་བའི་གླེང་བུམ་ལས། གླང་ཛི་རྣམས་ཀྱིས་ཞོ་ཤ་གང་ཡོད་ཀྱིས་བཟུང་ཡང་མ་ཐུབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། བདག་གིས་གཞན་ལ་ཕྱོད་བཙོང་གིས། །སྐྱོ་བར་མ་སེམས་ཞོ་ཤ་ཕུལ། །ཞེས་གསུངས། 2 ཁྲལ། དམར་མཆན་དུ་ཞོ་ཤ་ནི་ཁྲལ་གྱི་དོན་དུའང་བཤད་དོ། །

ཞོ་ཤས་འཚོ་བ། <ཞོ་ཏུ་ཤི> 1 འབངས་ཀྱི་མིང་ཡིན། འདུལ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་༧༤༥བ༨ལས། ཞོ་ཤས་འཚོ་བ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དཔྱ་ཕུལ་བའི་མི་དག་གམ། མཚོན་ཆས་ཐོག་པ་དག་གོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །2 གཞན་གྱི་མཐུའམ་ནུས་པའམ་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ། འདུལ་བའི་གླེང་འབུམ་ཆེན་མོའི་བརྡ་བཀྲོལ་ལས། ཞོ་ནི་སྟོབས་སམ་ནུས་པའི་མིང་ཡིན་པས། ཞོ་ཤས་འཚོ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་ནུས་པ་བཙོངས་ནས་འཚོ་བའམ་གླས་འཚོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །3 བྲན་གཡོག་གི་མིང་དུ་བཤད་པའང་མཐོང་།

ཞོགས་པ། སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ནས་ཉིན་མོ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་དང་པོ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་བཤད།

གཞང་། 1 མོ་མཚན། སྣད། འདོམས། དཔེར་ན་གཞང་འཚོང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 རྐུབ། བཤང་ལམ། དཔེར་ན་བཤང་ལམ་གྱི་ནང་སོར་བཞི་ཙམ་ན་ཡོད་པའི་བུར་ནད་ལ་གཞང་འབྲུམ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གཞན་གྱི་དྲིང་། གཞན་དྲིང་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཞན་གྲགས། གཞན་ལ་གྲགས་པ་སྟེ། གཞན་ལ་གྲུབ་པའོ། །རང་གྲགས་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཕྱི་རྒོལ་རང་ལ་གྲགས་པ་དང་། སྔ་རྒོལ་དབུ་མ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལ་གྲགས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་གོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག [1] གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་ངག་སྟེ། གཞན་ལ་གྲགས་པ་སྟེ་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་གོ། འདི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལ་གཞི་བྱས། སྒྲུབ་ངག་ལ་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ཡང་། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་འདྲའོ། །[2]

གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྗེས་དཔག

གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས། གྲངས་ཅན་པ་དང་དབུ་མ་པ་རྩོད་པའི་ཚེ་ན། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་མྱུ་གུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ། སྒྲ་བཤད་ནི། གཞན་ལ་གྲགས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་ཕ་རོལ་པོ་འགོག་པས་དེ་ལྟར་བཏགས་སོ། །དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་རྩོད་པའི་ཚེ་ན། གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། མིག་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ལ་མི་ལྟ་སྟེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ནི། མིག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་ལྟ་བ་དེ། རང་ལུགས་ལ་གྲགས་པའམ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པ་སྟེ་གྲུབ་པས་གཞན་གྲགས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱུ་མ་ལྟོས་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ།

གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། མིག་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྟ་སྟེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དཔེ་སོགས་དངོས་སྨྲ་བ་

རང་གི་ལུགས་ལ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་འདོད་པས་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་རང་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། དབུ་མ་པ་ལས་གཞན་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་གྲགས་པས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་དཔེ་སོགས་སྤྱི་གཏོལ་གྱིས་ཁས་ལེན་ཀྱང་དེ་དག་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མས་རྙེད་པ་ཕྱི་རྒོལ་ཕོ་ན་ལས་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པས་ན་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡང་ཤེས་སོ། །གོང་གི་དེ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་གསུང་ཚུལ་དང་། ཡང་གསུང་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་པ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་མ་ཡིན་པར། ཐ་སྙད་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྟགས་དང་སྦྱོར་བ་ལ་ཟེར། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ལ་གཞན་ཟེར་བ་དང་། གཞན་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟགས་ཆོས་འཛོག་ལུགས་འགྲོ་འོང་གི་དཔེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་མཁས་པ་འགའ་གསུང་།

གཞན་འགྱུར་བཞི། གཉིད་འཁྱོད་གཉིས། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང་བཞིའོ། །

གཞན་ཏུ། གཞན་དག ཐུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་ལས། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་སྡེ་རིས་སུ་བཅད་ནས་སློད་པ་འདི་འཛིགས་སུ་རུང་། དམྱལ་བ་ཟེར་བ་ཞིག་ཀ་ལས་གཞན་ཏུ་མི་མཆི་སྟེ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ། གཞན་སྟོང་གི་སྐོར་ལ་ས་བཅད་བཅུར་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པར་བྱའོ། །དང་པོ་གཞན་སྟོང་གི་ངོ་བོ། གཉིས་པ་གཞན་སྟོང་གི་སྒྲ་བཤད། གསུམ་པ་གཞན་སྟོང་གི་ལུང་གི་ཁུངས། བཞི་པ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པར་མ་ཟད་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཚུལ། ལྔ་པ་རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར། དྲུག་པ་རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ། བདུན་པ་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ། བརྒྱད་པ་གཞན་སྟོང་ཉམས་སུ་བཞེས་མཁན་གྱི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གཞུང་རགས་རིམ། དགུ་པ་གཞན་སྟོང་གི་སྐོར་གྱི་ཐུག་དཔེ་ངོ་སྤྲོད་རགས་རིམ། བཅུ་པ་རང་སྟོང་སྨྲ་བའམ་ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་གྱིས་དེ་ལ་གཟིགས་ཚུལ་དང་

དགག་པ་བྱེད་ཚུལ། ༼ དང་པོ་གཞན་སྟོང་གི་ངོ་བོ་ནི ༽ གཞན་སྟོང་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་འདོད་དོ། །དོགས་གཅོད། དྲི་བ། སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་ཡིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ལན། སྟོང་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་རྟག་བརྟན་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལ་ "བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱི" རང་སྟོང་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་ལུགས་དེ་མིན་པར་འདོད་དོ། །རང་སྟོང་ཁྱེད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཕར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་འདོད་པ་གང་ཞིག ངེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡོངས་གྲུབ་ཡེ་འདོད་མ་ནས་རྟག་བརྟན་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཕྱོགས་དང་དུས་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཟིན་པས། དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཕར་བལྟ་དང་ཚུར་བལྟའི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པར། རྟོགས་བྱ་དང་རྟོགས་བྱེད་བལྟ་བྱ་དང་ལྟ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་གི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་དེ་ལ་ངོ་བོ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདེན་གྲུབ་ཅེས་བྱ་ཡི། བལྟ་བྱ་དང་ལྟ་བྱེད་ཐ་དད་གཞིར་བཞག་ནས་དེ་རྟོག་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལ་བདེན་འཛིན་དང་། དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་བདེན་འཛིན་འདིར་མི་འདོད་པས་རང་སྟོང་པས་སྐྱོན་འཕེན་པ་དེ་དག་ནམ་མཁའ་ལ་རལ་གྲི་གཡུག་པ་ལྟར་གནོད་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་མི་འོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ༼ གཉིས་པ་གཞན་སྟོང་གི་སྒྲ་བཤད་ནི ༽ ཡོངས་གྲུབ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ལ། གཞན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་གདོད་ནས་སྟོང་པས་ན་གཞན་སྟོང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཧྲ་ར་ནཱ་ཐའི་གཞན་སྟོང་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་༧༨ལས། དེས་ན་ཡོངས་གྲུབ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་ནམ་ཡང་མི་སྟོང་ལ། གཞན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་གདོད་ནས་སྟོང་པའི་

ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་གཞན་སྟོང་ཡིན་གྱི་རང་སྟོན་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་གཞན་གྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་སྟེང་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་ཀྱང་སྟོང་པ་དང་དོན་དམ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཁོ་ནས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་འདི་སྨྲ་བ་ནི་གཞན་སྟོང་དབུ་མའོ། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ཅེས་ལས། རང་སྟོང་གི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞིང་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་སྟོང་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པས་རང་སྟོང་ཡིན་ཀྱང་། དོན་དམ་གྱི་དབྱིངས་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ལ། འོན་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ནི་ཡིན་ཏེ་གཞན་གཟུང་འཛིན་སོགས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་ནི་གཞན་སྟོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་རང་སྟོང་ཡིན་པ་ལ་མཐུན་ཡང་། དོན་དམ་རང་སྟོང་དུ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ༼གསུམ་པ་གཞན་སྟོང་སྟོན་པའི་ལུང་གི་ཁུངས་ནི༽ དང་པོ་མདོའི་ལུང་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ། ཀ་ཏྱ་ཡ་ནའི་གདམས་ངག་གི་མདོ་དང་། མདོ་སྡེ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་མང་པོ་དང་། བྱམས་པས་ཞུས་པའི་ལེའུ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་ལྔ་བརྒྱ་པ་སོགས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་གནས་སྐབས་མང་པོ་དང་། མདོ་བཞི་སོགས་ཐ་མའི་མདོ་མང་པོ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་། ཟ་བོ་ཆེའི་མདོ་དང་། སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་ལ་ཕན་པའི་མདོ་དང་། དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་དང་། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་དང་། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ལ་སོགས་སོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁུངས་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་མདོ་ཙམ་གསུངས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དུ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བཤད། སྙིང་པོའི་མདོའི་དོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིབ་མོ་དེ་རྒྱུད་བླ་མར་གཏན་ལ་ཕབ་བོ། །གཞན་སྟོང་གི་དབུ་མ་ནི་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་ལ་གསལ་ཞིང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཁྲིའི་འགྲེལ་

པ་གནོད་འཇོམས་དང་། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །ཀླུ་རུ་བླ་ཐའི་གཞན་སྟོང་སྙིང་པོ་༧༠ལ་གཞི་བྱས། ༼ བཞི་པ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པར་མ་ཟད་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡིན་ཚུལ་ནི ༽ སྔ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་མཁྱེན་དུ་སྣྲ་བ་འཇུ་མི་ཕམ་པའི་གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་སེ་ཧྣའི་ང་རོར། མི་མཆོག་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་སེ་ཧྣེ་ཡིས། །མི་སྙིངས་འཁོར་ལ་སེ་ཧྣའི་སྒྲ་བསྒྲགས་པའི། །ངེས་དོན་སྙིང་པོའི་མཐར་ཐུག་འདི་ཁོ་ནར། །ངེས་པ་རྟེན་རྣམས་མི་ཕྱོག་ལུང་བསྟན་འཚེངས། །ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ "གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལྟ་ཁྲིད་རྡོ་རྗེ་ཟླ་བ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཟེར" ལས། དེར་མ་ཟད་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཟིགས་པའི་སྐྱེ་འཕགས་རྣམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཁོ་ནར་འབབ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ༼ ལྔ་པ་རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་ནི ༽ ཀླུ་རུ་བླ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་༤ལས། རང་སྟོང་གི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞིང་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་སྟོང་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པས་རང་སྟོང་ཡིན་ཀྱང་། དོན་དམ་གྱི་དབྱིངས་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་ལ། འོན་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ནི་ཡིན་ཏེ་གཞན་གཟུང་འཛིན་སོགས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་ན་གཞན་སྟོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་རང་སྟོང་ཡིན་པ་ལ་མཐུན་ཡང་། དོན་དམ་རང་སྟོང་དུ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།༼ དྲུག་པ་རང་སྟོང་དང་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ནི ༽ རང་སྟོང་སྨྲ་བ་དང་། གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་འཇོག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རང་སྟོང་པ་རྣམས་ནི་འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་འདི་ལྟར་སྣང་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་སྟེ། དོན་དམ་དེ་ཡང་སྤྲོས་པ་ཐམས་

ཅན་དང་བྲལ་ཙམ་ལ་འཇོག "གཞན་སྟོང་པ" རྣམས་ནི་དངོས་པོ་དངོས་མེད་གཟུང་འཛིན་སོགས་གཉིས་སྣང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པའི་དབྱིངས་གཉིས་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་རང་རིག་པ་ནི་དོན་དམ་དུ་འཇོག་པས། དོན་དམ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲོས་པས་དབེན་པའི་རིག་པ་ལ་འཇོག སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་ཙམ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི་བེམ་སྟོང་དང་ཆད་སྟོང་ཡིན་པར་འདོད། དེས་ན་རང་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་མེད་དགག་དང་དངོས་མེད་ལ་འཇོག གཞན་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ། སྔ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་མེད་ལ་རྟག་བརྟན་གཡུང་དྲུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆད་མཐར་མི་འགྱུར། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྟག་པའི་མཐར་མི་འགྱུར་བ་ཚིག་གིས་བརྗོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་། རྣམ་རྟོག་གིས་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བཞག་ཏུ་མེད་པས་རྟོག་གེའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དང་། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་༧༠ ལས་གསུངས་སོ། །༼ བདུན་པ་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་ནི ༽ གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་དང་པོ་དྲང་དོན་དང་། བར་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་དོན། ཐ་མ་མཐར་ཐུག་གི་ངེས་དོན་སྟོན་པར་བཞེད། རང་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། བཀའ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ནི་དྲང་དོན་དང་། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་དོན་ཏེ་དྲང་དོན་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ཤོག་གྲངས་༢ལ་གཞི་བྱས། ༼ བརྒྱད་པ་གཞན་སྟོང་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གཞུང་རགས་རིམ་ནི ༽ ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རང་བྱུང་རྡོ་རྗེ། ཀུན་མཁྱེན་དྲི་མེད་འོད་ཟེར། (དེ་གསུམ་ལ་གཞན་སྟོང་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་གྲགས) ཞི་ལུང་པཎ་ཆེན། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ། བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་སོགས། སྙིང་

ཕྱོགས་ནས་སྨིན་གླིང་ལོ་ཆེན་དྷརྨ་ཤྲཱི་དང་། འཇུ་མི་ཕམ་རིན་པོ་ཆེ། དགེ་རྩེ་པཎ་ཆེན་འགྱུར་མེད་ཚེ་དབང་མཆོག་གྲུབ། ཀཛོག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་སོགས་དང་། ས་སྐྱའི་ཕྱོགས་ནས་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་དང་། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བརྩེ་དབང་པོ་སོགས་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱོགས་ནས་ (གོང་དུ་བཤད་པའི) ཀརྨ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྡོ་རྗེ་དང་། ཀརྨ་པ་བདུན་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། ཀོང་སྤྲུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། དེང་གི་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ་རིན་པོ་ཆེ། (ཁོང་གི་དབྱིན་སྐད་ཐོག་བཞུགས་པའི་ཕྱག་དཔེ་རྣམས་སུ་གཞན་སྟོང་སྐོར་ཤུགས་ཆེན་པོ་གསུངས་འདུག) གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་སྤྱུངས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་དང་། གུང་རུ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོ། པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན། བྲག་དཀར་སྤྲུལ་སྐུ་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་སོགས་ཀྱང་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བའི་གྲས་སུ་འཛོག་མོད་ཀྱང་། དེ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པས་དཔྱད་གཞི་ཙམ་དུ་བཀོད་དོ། །ལྷག་པར་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབུམ་ཕལ་ཆེར་བདག་གིས་མཇལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་ལྟ་བའི་སྐོར་རྣམས་ཞིབ་མཇལ་བྱས་ཀྱང་གཞན་སྟོང་གི་དྲི་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་བ་མ་ཟད། གློང་རྡོལ་བླ་མས་རྗེའི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་རྟོགས་མཁན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་གྱི་གྲས་སུ་བཞག་འདུག འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་སོགས་གཞན་རྣམས་ནི་ཞུ་བར་མི་སྤོབས་པས་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་གོ།། ༼ དགུ་པ་གཞན་སྟོང་གི་སྐོར་གྱི་ཕྱག་དཔེ་ངོ་སྤྲོད་རགས་རིམ་ནི ༽གཞན་སྟོང་སྟོན་པའི་བོད་གཞུང་ཆེ་ཤོས་ནི་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བའི་རི་ཆོས་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་དབུ་མ་ཐེག་མཆོག་མཛོད་གཉིས་ཡིན། རྗོ་ནང་རང་གི་ཕྱོགས་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་པའི་བདེན་གཉིས་གསལ་བའི་ཉི་མ། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་གཞན་སྟོང་སྙིང་པོ་དང་། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་ཚུལ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་འཇུག་ཏོགས། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་གཞན་སྟོང་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་ལུང་སྦྱོར། རྙིང་ཕྱོགས་ནས་འཇུ་མི་ཕམ་རིན་པོ་ཆེའི་གཞན་སྟོང་ཁས་ལེན་སེང་གེའི་ང་རོ་དང་། དགེ་རྩེ་པཎ་ཆེན་འགྱུར་མེད་

ཚེ་དབང་མཆོག་གྲུབ་ཀྱི་ངེས་དོན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་གཏམ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་རྒྱན། ཡང་དགེ་རྩེ་པཎ་ཆེན་འགྱུར་མེད་ཚེ་དབང་མཆོག་གྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་མདོ་ཙམ་ཕྱེ་བ་ངེས་དོན་དགོངས་པ་གསལ་བྱེད། མཁན་ཆེན་གཞན་ཕན་མཐའ་ཡས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་མདོར་བསྡུས་སུ་བཀོད་པ་འཇམ་མགོན་ཞལ་ལུང་བཅས་དང་། (འོག་མ་འདི་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་གཞན་སྟོང་ཡིན་ཚུལ་མང་དུ་གསུངས་ཡོད།) ས་སྐྱའི་ཕྱོགས་ནས་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་མཆོག་ལྡན་གྱི་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་གཉིས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་ངེས་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གྱི་འབྲུག་སྒྲ་ཟབ་མོ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཕྱོགས་ནས་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤྲུལ་བློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལྟ་ཁྲིད་རྡོ་རྗེའི་ཟླ་བ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཟེར་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ནས་བྲག་དཀར་སྤྲུལ་སྐུ་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་གྱི་གཞན་སྟོང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔྱད་པ་མདོར་བསྡུས་མཁས་པ་དགྱེས་པའི་གླུ་སོགས་སོ། །༼ བཙུ་པ་དེ་ལ་རང་སྟོང་སྨྲ་བའམ་ཆོས་བརྒྱུད་གཞན་གྱིས་གཟིགས་ཚུལ་དང་དགག་པ་བྱེད་ཚུལ་ནི ༽ གཞན་སྟོང་ངམ། གཞན་སྟོང་དབུ་མ་ཆེན་མོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་སྐུམ་ཏུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་འདོད་དོ། །འདི་ནི་གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པའི་ཡང་རྩེ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་འགོག་པར་མཛད་དེ། བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བདེ་བར་གཤེགས་སྙིང་པོ་གསལ་ཞིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐུགས་སྲས་ལོ་ཙཱ་བས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མཛེས་རྒྱན་གྱི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་བརྩོན་འགྲུས་དཔལ་གྱིས་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་གིས་མཉམ་མེད་དབང་པོའི་རྡོ་རྗེ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཐོག་ཏོག་དང་། རྡོ་རྗེའི་ཐོག་ཆེན་དང་། རྡོ་རྗེའི་ཐོ་བ་བྱ

བའི་དགག་ཡིག་གི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་མཛད་ཅིང༌། ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གནས་དྲུག་པ་
དགེ་འདུན་དཔལ་དང༌། བདེ་བ་ཅན་གྱི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན་གཞོན་ནུ་དང༌། བཀའ་
བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཀག མཉམ་མེད་རེད་མདའ་བ་ཆེན་པོ་དང༌། ཀུན་
མཁྱེན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་རྣམས་སུའང་ལྷ་བ་དེ་འགོག་པའི་ལུང་རིགས་མང་
དུ་བཀའ་བསྩལ་བར་ (རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གཞན་སྟོང་འགོག་པའི་གཞུང་ནི། རྗེའི་
དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དབུ་མ་པར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་
ཁེགས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་གིས་
ཆོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྤྱི་མ་ནི། "སྤྱི་མ་བདེན་སྟོང་བདེན་
གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི" བདེན་ཚད་ལེགས་པོར་མ་ཟིན་པར་རགས་པ་ཅིག་ལས་མ་ཁེགས་
པར་འདུག་པའི་སྐྱོན་དུ་སྣང་ལ། "ཆོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི"
ཕྱི་མ་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པར་རློམ་ཡང༌། ཚད་མས་ཁེགས་པར་མི་སྣང་གི་དངོས་
པོ་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་འདུག་པས། དེ་དག་གིས་མ་ངེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་འདི་
ཡིན་ནམ་སྙམ། རྗེའི་དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དབེའི་སྐབས་སུ་ཡང་ནམ་
མཁའ་གཟུགས་མེད་པ་ཙམ་ལ་འཛོག་པ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་འཛོག་པར་གསུངས་པས།
ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་དགག་ལ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་འཛོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་འདིའི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟན་པ་ངེས་པའི་དོན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱ་
བཅད་ཙམ་གྱི་བཅད་ལྡོག་ནས་མི་འཛོག་པར་བློའི་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་
མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་ལ་འདོད་པ་ནི་འགལ་བའོ། །ཡོངས་གྲུབ་འདི་ནི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི་དགག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པ་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་བཞེད་པའི་ལུགས་སོ། །ཞེས་པ་འདི་ཡང་གཞན་སྟོང་

འགོག་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་སྣང) གསུངས་སོ། །ཇོ་ནང་པའམ་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཁུངས་གཏུགས་ས་ཅི་ཡང་མེད་པར་རང་མལ་ནས་བློ་བུར་དུ་བཪྫོལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པར་ལྟུང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་བཤད་དོ། །གཞན་སྟོང་དམ་ཇོ་མོ་ནང་པར་གྲགས་པའི་ལྟ་བའི་ཁུངས་གཏུག་ས་ནི་གངས་ཏེ་སིའི་འགྲམ་དུ་གྲུབ་ཆེན་ཡུ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་དེ་འཛིན་དང་མཛོན་ཤེས་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པ་དེ་ཡིན་པར་གྲགས་ཤིང་། དེས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་མཛད། ལུགས་དེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་པོ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་པར་འདུག་ཅིང་། ཕྱིས་སུ་ཇོ་ནང་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གྲོལ་མཆོག་གི་སྐྱེ་བ་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་གཞན་སྟོང་གི་ལྟ་བ་སྐྱར་གསོ་མཛད་ནས་འཆད་སྤེལ་དང་ཡིག་འཇོག་ཀྱང་མང་དུ་བརྩམས། རྟག་བརྟན་ཕུན་ཚོགས་གླིང་བཏབ། ཇོ་ནང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོའི་སྤར་བསྒྲུབས་སོ། །ལྕང་སྐྱ་རོལ་པའི་རྡོ་རྗེའི་གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའི་མཛེས་རྒྱན་དང་། ཐུའུ་བཀྭན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་བཅས་ཀྱི་གསུང་ལ་གཞི་བྱས།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག སྒྲ་བཤད་ནི། ངག་སྨྲ་བ་པོ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་སྨོས་ལ། རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ། ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག རྟགས་ཚིག་ཡང་དག སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལ་གཞི་བྱས།

གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པ། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ། འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་མི་འགྲོ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་དྲིང་ཞེས་པའི་དྲིང་ནི། དྲིན་གྱི་དོན་ཡིན། རག་ལུས་པ། རག་ལས་པ། བལྟོས་པ། རྐྱེན། འདྲེན་པ་བཅས་ཀྱི་དོན། ཡིག་རྙིང་རྣམས་སུ་རྗེས་འཇུག "ང" དང་ "ན" གཉིས་གདམ་ངའི་ཚུལ་དུ་འབྲི་བའི་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། དྲིན་ལ་

དྲིང་ཞེས་པའི་བྲིས་པར་སེམས། སྐྱོགས་སྟོན་ལོ་ཙཱའི་དག་ཡིག་ལི་ཤིའི་གུར་ཁང་ལས། དྲིང་ཞེས་པ་ནི་ནེ་ལེ་དང་། ཐ་ཚིག་ཡ་བསྒྱུར་བ་གཞན་གྱིས་འདྲེན་པ་དང་། རྐྱེན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། ཚུལ་ལུགས་སམ་བཛོད་ལུགས་ཞེས་གསུངས། འདི་འཐད་མིན་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཞན་འདྲེན་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ། (བརྡ་སྤྲོད) བསྟན་བྱའི་ལྷག་མ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་དང་། ཕྱི་མས་སྔ་མར་གསལ་བཤད་བྱས་པ་སོགས་དོན་གཞན་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཚུ་ཤིང་བསྟན་བཅོས་ལས། དགེ་དང་མི་དགེ་ཚུང་ངུ་རྣམས། །བསགས་པས་ཤེས་རྒྱུད་གང་འགྱུར་ཏེ། །ཚར་གྱི་ཐིགས་པ་བསགས་པས་ཀྱང་། །མཐའ་ཀླས་རྒྱ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞན་སྡེ། (ཕར་ཕྱིན) ཕྱི་རོལ་པ། མུ་སྟེགས་པ། མུ་སྟེགས་བྱེད། ཆོས་འདི་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག

གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ། (འདུལ་བ) མི་དགེ་བ་བཅུ། སྒྲ་བཤད་ནི། གཞན་གནོད་ནི་གཞན་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་པོ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞིའམ་རྒྱུ་ནི་བརྣབ་སེམས་སོགས་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་མོ། །བཅས་པ་ནི་ཕན་ཚུན་སྤུད་པ་སྟེ་ཆ་ཚང་བའི་དོན་ནོ། །

གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད། (ཕར་ཕྱིན) འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས། གཞན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་དབང་བྱེད་པས་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཅེས་བྱའོ། །

གཞན་དབང་། (ཕར་ཕྱིན) 1 གཞན་ལ་རག་ལས་པ། 2 རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དེ། གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། གཞན་དབང་དང་། འདུས་བྱས་དོན་གཅིག ཐ་སྙད་འདི་གཙོ་བོར་སེམས་ཙམ་པས་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

གཞན་འབྱོར་ལྔ། (ཕར་ཕྱིན) ༡ སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པའི་དུས་ཡིན་པ། ༢ སངས་རྒྱས་སམ་

དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ། ༣ བསྟན་པ་གནས་པ། ༤ དེ་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ། ༥ མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་བའི་སྦྱིན་བདག་ཡོད་པ་དང་ལྔའོ། །རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གཞན་འབྱོར་ལྔ་ནི། སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དམ་ཆོས་སྟོན། །བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག །གཞན་ཕྱིར་སྙིང་ནི་བརྩེ་བའོ། ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱོན་པའམ་འབྱུང་བ་ནི་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་ཚོགས་བསགས་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའོ། །དམ་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་སམ་དེའི་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པའོ། །ཆོས་བསྟན་པ་གནས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཤིང་ཆོས་བསྟན་པ་ནས་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་བར་དུ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མ་ཉམས་པའོ། །ཆོས་གནས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་དམ་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་མཐུ་ཡོད་པར་རིག་ནས། ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའོ། །གཞན་གྱིས་ཕྱིར་སྙིང་བརྩེ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྦྱིན་པ་པོ་དང་སྦྱིན་བདག་གིས་ཆོས་གོས་སོགས་སྦྱོར་བའོ། ། (སྐྲ་བཤད་ནི) དེ་ལྔ་ནི་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་ཡིན་པས་གཞན་འབྱོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་རིག (ཕར་ཕྱིན) རང་རིག་ལས་གཞན་པའི་བློ། སྐྲ་བཤད་ནི། ནང་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པས་དེ་སྐད་བྱ། འདི་ནི་རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཐ་སྙད་ཅིག་གོ།

གཞན་ལ་འགྲམ་ཚུང་མི་ལྡང་བ། གཞན་ལ་ཡིད་སློན་བྱེད་མི་དགོས་པ། གཞན་ལ་རེ་ལྟོས་མི་དགོས་པ།

གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། (ཕར་ཕྱིན) མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་གསུམ་པ་ནི། མངོན་ཤེས་དྲུག་གི་ནང་ཚན་གང་ཞིག གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་ཤེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རིགས་གནས་སློས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་

ཤེས་དེ་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེ་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་ནས་ཐོབ་པ་དང་། ལས་ལས་བྱུང་བ་དང་། རིག་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་བྱུང་བ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་འདོད་ལྷ་དང་འདྲེ་ཕལ་ཆེར་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བར་སྲིད་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྟོག་གེ་བ་མཁས་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དེ་ལྟ་བུའོ། །

གཞི་བཅུ་བདུན། (འདུལ་བ) རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཞི། གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི། དགག་དབྱེའི་གཞི། དབྱར་གྱི་གཞི། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི། སྨན་གྱི་གཞི། སྲ་བརྐྱང་གི་གཞི། ཀཽ་ཤཱམྦིའི་གཞི། ལས་ཀྱི་གཞི། དམར་སེར་ཅན་གྱི་གཞི། གང་ཟག་གི་གཞི། སྤོ་བའི་གཞི། གསོ་སྦྱོང་བཞག་པའི་གཞི། གནས་མལ་གྱི་གཞི། རྩོད་པའི་གཞི། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་གྱི་གཞི་དང་བཅུ་བདུན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་གསོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་གཞིའམ་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་ན་གཞི་ཞེས་བྱའོ། །འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། གཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟེན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ནི་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྒྲར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། གཞིའི་སྐད་དོད་ལ་བསྟུ་ཟེར།

གཞི་འགྲེལ། (འདུལ་བ) མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་གཞི་འགྲེལ་ལས་ཞེས་མང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་གཞི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་གླེགས་བམ་༼ ཚུ་བ༽༡༢༢ ན༥ན་བཞུགས་སོ། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ་འདི་ལ། བིན་ཡ་བསྟུ་ཊཱི་ཀ་ཟེར།

གཞི་བཅོ་བརྒྱད། (འདུལ་བ) གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། ཕྱིར་བཅོས་ལ་ལྡང་བ་ཕྱིར་བཅོས་དང་རྩོད་པ་ཕྱིར་གཉིས་ཕྱེ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །

གཞི་ཇི་བཞིན་པ། (འདུལ་བ) སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། རྣལ་འབྱོར་པའི་སྟན་

བཏིང་བ་ལས་གཞན་འགོལ་སྐྱོན་དང་རས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ལ་ཆགས་པ་སྤྲངས་པའི་ཕྱིར་གཞི་ཇི་བཞིན་པའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྡུལམ་ལོ་མ་བཏིང་བའི་སྟེང་དུ་མལ་འཆའ་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལན་ཅིག་ཇི་ལྟར་བཏིང་བ་དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་དུ་མལ་འཆའ་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡང་ཡང་མི་བརྗེ་བས་གཞི་ཇི་བཞིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གོ་བདེ་བར་བཤད་ན། གཞི་ནི་འདིར་གདན་ལ་བརྗོད་ཅིང་། ཇི་བཞིན་པ་ནི་རང་འཇུགས་བཞག་པའི་དོན་ནོ། །

གཞི་དུས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས། འཆི་བ་འོད་གསལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ། དེ་ལ་གཞིའི་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་ཡང་ཟེར།

གཞི་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཚོར་བར་རིགས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བཤད།

གཞི་དུས་ཀྱི་བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས། འཇིག་རྟེན་པའི་ཕྱིའི་བྱ་བ་དང་དགོས་པ་སོགས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བཤད།

གཞི་དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་བཤད།

གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ། (དགེ་ལུགས) ཐ་མལ་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ། གཞིའི་འོད་གསལ་དང་དོན་གཅིག ཀྲུས་པ་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། (བཀའ་བརྒྱུད) གཞི་གདོད་མའི་འོད་གསལ་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱབ་བདག་དེ་ལ་ཟེར།

གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྔ། གཞི་དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས། གཞི་དུས་ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། གཞི་དུས་ཀྱི་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། གཞི་དུས་ཀྱི་བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས། གཞི་དུས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་དང་ལྔའོ། །

གཞི་དུས་ཀྱི་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། ཉེ་དུ་སོགས་ཀྱི་མིང་སོ་སོར་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བཤད།

གཞི་གདོད་མའི་འོད་གསལ། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་

གསལ་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱབ་བདག་དེ་ལ་ཟེར། གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་དོན་གཅིག

གཞི་མེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟུག་མ། (འདུལ་བ) ལྟུག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བརྒྱད་པ། གཞི་མེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟུག་མའི་ངོ་ཏོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ལྟ་བ་རང་ཕྱོགས་ཡིན་ན་མཚན་མཐུན་ཏུང་མི་མཐུན་ཏུང་སྟེ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསོར་ཏུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པའམ། ལྟ་བ་གཞན་ཕྱོགས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཕམ་པས་མ་གོས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བསམ་པ་ཉམས་འདུན་གྱིས་སྒྱོར་བ་གསལ་པོས་ཕམ་པས་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལས་གྲུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞིའོ། །གླིང་གཞི་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་མཛའ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་གྱད་བུ་ནོར་ལ་གཞི་མེད་པར་སྒྱོར་བ་གསལ་པོའི་སྒོ་ནས་ཕམ་པས་སྐུར་པ་བཏབ་པ་ལས་དགེ་འདུན་ལྟག་མར་བཅས་སོ། །དགག་བྱ་ནི་སྡོམ་པ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་རིགས་ཙམ་ལ་གནོད་པའོ། །

གཞི་མེད་རྩ་བྲལ། (ཐུག་ཆེན) 1 སྤྱིར་བཏང་གཞི་མེད་རྩ་བྲལ་ཞེས་པ། ཤུལ་མེད་དུ་སོང་བའི་དོན་ཡིན། 2 རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་མ་བྱས་པ། བྱུང་ས་དང་གནས་ས་ཐིམ་ས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་མ་རྙེད་པར་རང་ཡལ་དུ་སོང་བ། 3 རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་མིན་པ། གང་དུའང་ངོས་བཟུང་དང་བྲལ་བ། 2 སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས། སྒྲ་བཤད་ནི། དོན་གྱི་གཞིའམ་རྩ་བ་སེམས་སེམས་ལྟ་བུ་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ལས་བྱུང་། ངོ་བོ་དང་དབྱིབས་སོགས་ཇི་ལྟ་བུར་འདུག་སྙམ་དུ་བརྟགས་པ་ན་གང་དུའང་ངོས་བཟུང་དང་བྲལ་བས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །འདི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་བརྡ་ཆད་ཅིག་ཡིན་ཏུང་། རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུའང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དྲིས་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། རྩ་བ་མེད་པ། གནས་མེད་པ། གཞི་མེད་པ། མཚན་མ་མེད་པ་དང་། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་མེད་པ། དབང་པོ་ལས་འདས་པ། རྟོག་གེ་

རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་བསྟན་པའི་ཚིག་ལས་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ན། བདེ་སྡུག་གི་ཉམས་མྱོང་ཐམས་ཅད་ནི་དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ན་བདེ་སྡུག་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན་ཏེ་དེ་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན། དྲན་རྟོག་མཐའ་དག་ནི་དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་སྤྲིན་བཞིན་བྱུང་ས་དང་གནས་ས་དང་ཐིམ་ས་དང་བྲལ་བས་རྩ་བྲལ་ཡིན། ཞེས་ཀརྨ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེ་གསུང་ངོ་། །གཞན་ཡང་། ཀརྨ་པ་དབང་ཕྱུག་རྡོ་རྗེའི་འདུག་ཊཱི་ཀ་དྭགས་བརྒྱུད་གྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་ལས། ཙོ་ན་མཻ་ཏྲི་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་མིང་ཅན་དབུ་མའི་བཀའ་དང་། ཇོ་བོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་དབུ་མའི་བཀའ་འདི་གཉིས་ཆོས་ཚུལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་ལ་མི་གཅིག་པ་མེད་ཀྱང་འདིར་ནི་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་མེད་དགག་གི་ཆ་ལ་གསལ་སྣང་ཅུང་ཟད་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཉམ་པར་འཇོག་ལ། དེར་ནི་བྱུད་ཤིང་ཟད་པ་ན་མེ་ཞི་བ་ལྟར་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཀྱང་གཞི་མེད་རྩ་བྲལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དགག་སྒྲུབ་གང་གིའང་དོན་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་གཞི། ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལ་ལམ། ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ལ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ། ལམ་སྒོམ། འབྲས་བུ་ཐོབ་པའོ། །དེ་ཡང་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཤོད་ནང་པར་གནང་བའི་ཆབ་ཤོག་ལས། དྲི་བཅས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི༷། །ཐབས་ཤེས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ལམ༷། །ཆོས་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་འབྲ༷ས། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་བསྡུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོངས་གྲགས་སུ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་ཞེས་བཤད་དོ། །

གཞི་གསུམ། <ཧྲི་བསྟུ> 1 (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི། དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི། དགག་དབྱེའི་གཞི་

དང་གསུམ། 2 སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་གཞི། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་དང་གསུམ་མོ། །

གཞི་གསུམ་ཚོ་ག (འདུལ་བ) གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི། དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི། དགག་དབྱེའི་གཞི་དང་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་འདུལ་བའི་གཞུང་གི་མིང་།

གཞི་གསུམ་གྱི་དགེ་བ། 1 ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་རང་གིས་བགྱིས་པ་དང་། གཞན་བགྱིད་དུ་བཅུག་པ། གཞན་གྱིས་བགྱིད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་གསུམ་ལ་ཟེར། རྗེའི་ལམ་རིམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་བཟུང་བའི་ཚོག་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས་སྐྱེ་བ་འདི་དང་སྐྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་དག་ཏུ་སྦྱིན་པའི་རང་བཞིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བསྒོམས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བདག་གིས་བགྱིས་པ་དང་བགྱིད་དུ་བསྐུལ་བ་དང་བགྱིད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་རིན་པོ་ཆེའི་ལམ་རིམ་ཟིན་བྲིས་༼ཀ་པ ༡༨༨བ༥༽ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །2 སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བསྒོམས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་རྩ་གསུམ་ལ་བཤད་པའང་ཡོད་དེ། དདུལ་ཆུའི་གསུང་དྲིས་ལན་ལས། གཞི་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་པའི་གཞི་གསུམ་ནི། སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་གཞི། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་དང་གསུམ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། འདི་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྗེའི་ལམ་རིམ་ལ་གཞི་བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །

གཞི་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར། གཞི་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་དང་དོན་འདྲ།

གཞི་བསམ་པ་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་བཞི། (འདུལ་བ) སྲོག་གཅོད་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། ༡ གཞི་ནི། སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་པོ། ༢ བསམ་པ་ལ། འདུ་ཤེས། ཉོན་མོངས། ཀུན་སློང་དང་གསུམ་ལས། འདུ་ཤེས་ལ། (བཞི་སྟེ་གཞི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་"དང་སེམས་ཅན་མིན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་ཅན་མིན་པ་ལ་སེམས་ཅན་མིན་པར་འདུ་ཤེས་བ་དང་སེམས་ཅན་དུ་

འདུ་ཤེས་པ་བཞི་སྟེ་འདུ་ཤེས་པ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་ནི་མ་འབྲེལ་པ་དང་གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་ནི་འབྲེལ་པའོ། །མདོར་ན། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་གང་བྱུང་ཡང་གསོད་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་སྤྱི་ཞུགས་མེད་ན། འདུ་ཤེས་མ་འབྲེལ་བ་དགོས་སོ) ཉོན་མོངས་ནི། དུག་གསུམ་གང་རུང་ངོ་། །ཀུན་སློང་ནི་ཕ་རོལ་པོ་གསོད་པར་འདོད་པའོ། །༣ སྦྱོར་བ་རང་གིས་སམ་གཞན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། ༤ མཐར་ཐུག་ཕ་རོལ་པོ་དེ་རང་གི་སྔ་རོལ་དུ་ཤི་བའོ། །དེའི་གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། །

གཞིག 1 གཞིག (ད་ལྟ) གཞིགས། (འདས་པ) གཞིག (མ་འོངས) གཞིག (སྐུལ་ཚིག) (དག་ཡིག་གསར་བསྒྲིགས་ལྟར་རོ) (བོད་རྒྱ་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོར། གཞན་རྣམས་གོང་དང་འདྲ་བ་ལ། གཞིགས། སྐུལ་ཚིག་ཏུ་གསུངས) ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་པའི་དོན། 2 འཇིག་གི་མ་འོངས་པ།

གཞིགས། གཞིག་གི་འདས་པ། གཞིག་ལ་གཟིགས།

གཞིའི་སྐུ་གསུམ། ཐ་མལ་པའི་སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་ལ། གཞིའི་སྐུ་གསུམ་ཟེར། དེ་ཡང་ཐ་མལ་པའི་སྐྱེ་བ་གཞིའི་སྤྲུལ་སྐུ། ཐ་མལ་པའི་འཆི་བ་གཞིའི་ཆོས་སྐུ། ཐ་མལ་པའི་བར་དོ་གཞིའི་ལོངས་སྐུའོ། །འགོས་ལུགས་པས་གཞིའི་སྐུ་གསུམ་དང་། གཞིའི་རིམ་ལྔའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་ཀྱང་། མར་ལུགས་པ་རྣམས་བྱེད་དེ། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འགོས་ལུགས་པ་རྣམས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་སྦྱང་གཞིར་སྲིད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གི་རིམ་པ་འཆད་ཀྱང་གཞི་དུས་ལ་སྐུ་གསུམ་དང་རིམ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་མི་བྱེད་ཀྱང་། མར་ལུགས་པ་རྣམས་རིམ་ལྔ་བསྡུས་པ་ལས། སྲིད་པ་སྐྱེ་དང་ཉིན་ཞག་གཅིག །སྟན་གཅིག་སྟེང་དུ་སྦྱར་ཏེ་བཤད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་ལ་སྐུ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། གཞི་དུས་ཀྱི་རྫོར་བཟླས་སོགས་རིམ་ལྔའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི་གཞིའི་སྲིད་པ་སྐྱེ་འཆིའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པས་དེ་དགོས་སོ། །ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱང་དགོས་པ་དེ་མ་ཤེས་པར་འཆི་བ་ཆོས་སྐུ་སོགས་ཀྱི་གདམས་ངག་རྣམས་འཆི་བའི་དུས་དང་བར་དོའི་དུས་ཁོ་ནར་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་ལ་འཆད་པ་དང་།

གཞིའི་རིམ་ལྔའི་ཐ་སྙད་སྔར་བཤད་པ་ལས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་ནི་ལེགས་པར་མི་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས།

གཞིའི་རྒྱུད། 1 (དགེ་ལུགས) ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་དང་དེ་ཡི་ཆོས་ཉིད་ལྷ་བྱ། རྒྱུའི་རྒྱུད་དང་དོན་གཅིག 2 རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཟེར། 3 རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུའི་གདུལ་བྱ། ཞེས་མཁས་པ་འགའ་གསུང་། 4 (བཀའ་བརྒྱུད) ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཤེས་བྱ་མཛོད་འགྲེལ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་བཀོད།

གཞིའི་སྒྱུ་ལུས། ཐ་མལ་པའི་བར་དོ་ལ། གཞིའི་སྒྱུ་ལུས་ཟེར། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་མཐར་ཕྱུང་པོ་རྙིང་པའི་ཁྲོད་ན་གནས་པའི་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་ལུས་རྙིང་པ་ལས་ལོགས་སུ་བྱེ་ནས་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་ནི་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེ་གཞིའི་ལོངས་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཐ་མལ་པའི་དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་འབྱུང་རྒྱུ་བྱེད་པ་གཞིའི་རྡོར་བཟླས། (གཞིའི་རྡོར་བཟླས་ནང་། གཞིའི་ལུས་དབེན་དང་ངག་དབེན་གཉིས་བསྡུ་བར་སེམས) ཐ་མལ་པའི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གཞིའི་སེམས་དབེན། ཐ་མལ་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་གཞིའི་འོད་གསལ། ཐ་མལ་པའི་བར་དོ་གཞིའི་སྒྱུ་ལུས་བཅས་ལྔའོ། །

གཞིའི་ཆོས་སྐུ། འཆི་བ་འོད་གསལ། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་མཐར་འཆི་བའི་འོད་གསལ་འཆར་བ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་སྟེ་གཞིའི་ཆོས་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞིའི་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ། གཞིའི་རྡོར་བཟླས་དང་དོན་འདྲ།

གཞིའི་རྡོར་བཟླས། ཐ་མལ་པའི་དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་ལ། གཞིའི་རྡོར་བཟླས་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རླུང་འབྱུང་འཇུག་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བྱེད་པ་ནི་གཞིའི་རྡོ་རྗེ་བཟླས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞིའི་སྤྲུལ་སྐུ། ཐ་མལ་པའི་སྐྱེ་བ་སྟེ། སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ནས་རགས་པའི་ལུས་སུ་སྐྱེ་

བ་བླངས་པ་ལ་གཞིའི་སྤྲུལ་སྐུ་ཟེར།

གཞིའི་འོད་གསལ། ཐ་མལ་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ། རྒྱུས་པར་གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་། འཆི་བ་འོད་གསལ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཞིའི་ལོངས་སྐུ། ཐ་མལ་པའི་བར་དོ། ཤ་ཁྲག་རྫོས་བཅས་སོགས་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་སྤངས་པའི་རླུང་ཙམ་ལ་གྲུབ་པའི་ཡིད་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་བར་དོ། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་མཐར་ཕྱུང་པོ་སྙིང་པའི་ཁྲིད་ན་གནས་པའི་རླུང་སེམས་ཙམ་ལས་ལུས་སྙིང་པ་ལས་ལོགས་སུ་བྱེ་ནས་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེ་གཞིའི་ལོངས་སྐུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞིའི་སེམས་དབེན། ཐ་མལ་པའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སྔ་ལོག་གི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ལ་ཟེར། རྗེའི་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། འཆི་བ་ན་རླུང་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ལོག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཐིམ་སྟེ། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཉམས་འཆར་བ་ནི་སེམས་དབེན་གྱི་རིམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཞིའི་ལྷན་སྐྱེས། (བཀའ་བརྒྱུད) སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས། འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའམ་སྙིང་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ལ་ཟེར།

གཞུ་ཁྱིམ། (འདུལ་བ) དགུན་གྱི་དུས། སྒྲ་བཤད་ནི། གཞུ་སྲ་བའི་དུས་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད།

གཞུ་གང་། གཞུ་འདོམ་གང་དང་དོན་གཅིག

གཞུ་འདོམ། གཞུ་གང་། གཞུ་གཅིག་གི་རིང་ཚད་དེ་ཁྲུ་བཞིའི་ཚད་ཀྱི་མིང་། འདི་ལ་6.4 ft.ཀང་ཁྲུ་དྲུག་དང་གྲངས་ཚུང་བཞིའི་༦.༩རིང་ཚད་ཡོད། གཞུ་འདོམ་དང་འདོམ་པ་གང་དང་དོན་གཅིག་གསུང་མཁན་ཡང་ཡོད་ཀྱང་ནོར་ཏེ། གཞུ་འདོམ་ནི་གཞུའི་རིང་ཚད་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པས། འདོམ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཆེའོ། །ཕི་གྲིའམ་ཀང་ཁྲུ་དྲུག་དང་གྲངས་ཚུང་བཞི་༦.༩དང་གཞུ་འདོམ་གང་དོན་གཅིག གཞུ་འདོམ་གང་དང་འདོམ་པ་གང་དོན་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད་མཁན་ཡོད་ཀྱང་། ཞིབ་ཏུ་རྟོས་ན་ང་ཚོའི་ནམ་རྒྱུན་གྱི་འདོམ་པ་ལས་གཞུ་

འདོམ་ཞེ་དྲག་ཆེ་བ་ཡོད།

གཞུ་ལས་རྒྱལ་གྱི་གླུད། ཡན་ལག་གི་གླུད་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་བ་སྤུའི་བུ་ག་ཐམས་ཅད་ན་གནས་ཤིང། བྱེད་ལས་རེག་བྱ་འཇམ་རྩུབ་སོགས་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གླུད་ཞིག་གོ། དེ་ལ་ནོར་རྒྱལ་གྱི་གླུད་ཞེས་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །ཞེས་རྗེའི་འགྲེལ་པ་བཞི་སྨྲགས་ན་གསལ། སྨྲ་བཤད་ནི། མཁལ་མ་གཞུའི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བ་ལས་བྱུང་བས་དེ་ལྟར་བཏགས།

གཞུག་གྲུ་ཆུང་། སྐལ་ཚོགས་ཀྱི་མཇུག་གི་གཞུག་གྲུ་དང་འདྲ་བའི་ཉུས་པ་ཆུང་ངུ་དེའི་མིང་། དེ་ལ་ཞ་གདོང་དང་། གཞུག་ཏོ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།

གཞུག་པ་ལྡེམ་དགོངས། 1 (དགེ་ལུགས) ལྡེམ་དགོངས་བཞིའི་ནང་གསེས། མཚན་གཞི་ནི། གཞན་སྡེ་འགའ་ཞིག་བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་དགོངས་གཞི་གཞན་ལ་བསམས་ནས་ཐད་ཀར་མ་གསུངས་པར་ལྡེམ་པོར་ཏེ་འཁྱོག་པོར་གསུངས་པས་ན་གཞུག་པ་ལྡེམ་དགོངས་ཟེར། 2 (བཀའ་བརྒྱུད) ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་སྟོང་པས་སྐྲག་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་མི་འཇུག་པ་དག་གཞུག་པའི་དོན་དུ་གཟུགས་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨོས། ཉན་པ་པོས་དོན་ལ་གྲུབ་པར་གོ་ནས་འཇུག་ལ། འཆད་པ་པོས་སྣང་ཚོད་ལ་རྫི་ལམ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་། 1 རྒྱལ་ཁབ་སྐྱོང་བའི་སྲིད་དོན་གྱི་ཚོགས་པའི་མིང་། དཔྱད། 2 སློབ་གཉེར་བྱ་ཡུལ་གྱི་གཙུག་ལག་གམ་བསྟན་བཅོས། གཞུང་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 3 དཀྱིལ། གཞུང་གཤག་བཏང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 4 གཙོ་བོའམ་ཆེན་པོའི་མིང་། གཞུང་ལམ་དང་གཞུང་སྒོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 5 སྤྱི། དཔེར་ན། སྤྱི་སེམས་ཆེ་བ་ལ། གཞུང་སེམས་ཆེ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞུང་སྒོ། སྒོ་ཆེན། རྒྱ་སྒོ། གཞུང་ནི་འདིར་གཙོ་བོ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན།

གཞུང་ཆེན་པོ་ཏི་ལྷ། བཀའ་པོད་ལྔ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཞུང་ཐ་དད་པར་རིམ་པར་བཀླག་པའི་འཁོར་ལོ་ལས་སྡེ་པ་ཐ་དད་པ་བསྟན་པ་བསྡུས་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་དུལ་བ་ལྷས་མཛད། བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་༼ ཤུ་པ ༽༡༥༩བ་ན་བཞུགས་སོ། །

གཞུང་དམ་པ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག

གཞུང་ཕྱི་མ། (འདུལ་བ) ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག འདི་ལ་གཞུང་ཕྱི་མ་དང་བླ་མ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན། ལུང་ཞུ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས།

གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མ་པ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། སློབ་དཔོན་ཨཱརྱ་དེ་ཝ་གཉིས་ལ་ཟེར། རྒྱུ་མཚན་ནི། ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་གནས་ཀྱང་གཞུང་གི་བསྟན་ཚོད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས་དང་། ཕྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས་དང་། གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རྒོལ་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་དུ་རུང་མི་རུང་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་ཕྱེ་བ་མེད་པས་ཐལ་རང་གི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་ལ་བཞུགས་པས་ཕྱི་མ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཕྱི་མོ་ནི། ཁུངས་དང་རྩ་བ་དང་གཞི་མ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན།

གཞུང་བྲིས། 1 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་མདོ་སྨད་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་དུ། ཤིང་ཁྱི་༡༢༡༥ལོར་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་གི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཏབ་པའི་ཚེ་ཁང་བཟོའི་རྗེ་དང་ཤིང་། རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་བཟོ་བོ་མཁས་པ་རྣམས་དབུས་གཞུང་ལ་སྐྱབས་ཞུས་ཀྱིས་གཏོང་གནང་མཛད་ཁོངས་ལྷ་བྲིས་པ་མཁས་པ་བདེ་ཆེན་གསང་སྔགས་མཁར་བའི་ཚེ་འཕེལ་ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། དེས་མདོ་སྨད་ཨ་མདོའི་རིབ་གོང་ཁུལ་དུ་སྨན་ལུགས་ཀྱི་བྲིས་རྒྱུན་སྤེལ་ཁྱབ་རྒྱ་ཆེ་བྱུས་པའི་བཟོ་རྒྱུན་གྱི་མིང་། 2 སྤར་རྩེ་སློབ་གྲྭ་བས་འབྲི་བའི་ཡིག་གཟུགས། དེ་ལ་གཞུང་བྲིས་སམ། གཞུང་རིས་ཞེས་ཟེར།

གཞུང་བླ་མ། (འདུལ་བ) <ཨུཏྟར་གྲནྠ> ལུང་ཞུ་བ་དང་དོན་གཅིག འདི་ལ་གཞུང་བླ་མ་དང་ཕྱི་མ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན། ལུང་ཞུ་བ་ཞེས་པའི་ཐད་དུ་གཟིགས། སྐད་དོད་འདི་བྱེ་རྟོགས་༣༠ན༥ན་

གསལ།

གཞུང་བཙུགས། རྩལ་དུ་འདོན་པ། དམིགས་སུ་བཀར་བ། ཆང་བཙུགས། གཞུང་བཙུགས་ནས་བཤད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞུང་ལམ། ལམ་ཆེན། རྒྱ་ལམ།

གཞུང་ལུགས་བྲེ་བྲག་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོ། (འདུལ་བ) བཙུན་པ་དབྱེག་བཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་གཞུང་ཞིག བསྟན་འགྱུར་འདུལ་བ་ སུ་པ ༡༩༡ན༥ན་བཞུགས་སོ། །

གཞུང་ཤིང་། ཁང་པ་སོགས་བརྟན་བྱེད་དུ་གཞུང་དམ་དཀྱུས་སུ་བཏང་བའི་ཤིང་དམ་གདུང་མ་ལ་ཟེར། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་རིམ་ཟིན་བྲིས་༨ན༩ལས། གྲུ་ལ་བརྟན་བྱེད་དུ་གཞུང་ཤིང་ཞེས་གྲགས་པའི་དབྱུག་པ་རིང་པོ་ཞིག་གཞུང་དུ་བཏང་དགོས། ཞེས་གསུངས།

གཞེས། 1 གཞེས་ཉིན་དང་དོན་གཅིག གནངས་ཉིན་གྱི་ རྗེས་མའི་ཉིན་ཞག དཔེར་ན་སང་ཉིན། གནངས་ཉིན། གཞེས་ཉིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 གཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ། འཚོ་ཞིང་གཞེས། ལྟ་བུ།

གཞེས་པ། བཞུགས་པའི་དོན། འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ་ལྟ་བུ། མདོ་མཛངས་བླུན་༡༦༡བ༨ལས། བཙུན་པ་ཙུང་ཙམ་གཞེས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ ཅ་པ ༢༨༥བ༧ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གསོན་ཞིང་བཞུགས་ཏེ་འཚོ་ཞིང་གཞེས་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པའི་དག་ཡིག་གཅེས་བསྡུས་འབྲུལ་སྤོང་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྐྱ་རེངས་གསར་པ་ལས། གསོལ་བའི་བཞེས་དང་བཞུགས་པའི་གཞེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞོགས། 1 གློ། གཞོགས་གཡས་གཡོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། 2 ཟུར། མི་གསལ་བ། ཟུར་གྱིས་སམ་མི་གསལ་བར་འཕྱ་སྨོད་བྱེད་པ་ལ་གཞོགས་འཕྱ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞོགས་སྐྱེགས། མིག་ཟུར་གྱིས་བལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་གསལ་བར་ཆགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་སྐྲེག་ཉམས་ཞེས་ཀྱང་སྣང་། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ལས།

གཞོགས་སྐྱེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཏ་ཙང་བརྟད་པར་མི་འཇུག་ཅིང་སྤྱུ་མ་ཉམས་པར་འཛོ་སྐྲེག་དང་ཀུན་ཏུ་རྩེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ཚུ༽༦༨ན༧ ལས། གཞོགས་སྐྱེགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་ཟུར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞོགས་དྲུང་། སྐྲུ་མདུན། འཁྲིས་སམ་འགྲམ།

གཞོགས་དྲུད། མི་གསལ་བར་ལད་མོ་བྱས་པ་ལ་གཞོགས་དྲུད་ཟེར་རམ་སྙམ། ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཚོས་རྗེ་གསུང་།

གཞོགས་འཕྱ། ཟུར་གྱིས་སམ་མི་གསལ་བར་འཕྱ་སྨོད་བྱེད་པ།

གཞོགས་སློས། མི་གསལ་བར་བརྗོད་པ། ཟུར་གྱིས་བརྗོད་པ། བསྐོར་ནས་བཤད་པ།

གཞོགས་སློང་། [1] ལོག་འཚོ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག ཟས་དེ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་ཟས་ལ་བསྔགས་པ་བྱེད་པའོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། གཞོགས་སློང་དེ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱི་ཟས་ལ་བསྔགས་བྱེད་པའོ།། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་རིན་ཆེན་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། གཞོགས་སློང་ནི། གཞན་གྱི་ལས་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་ན་རྙེད་པ་དེ་ཐོབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པས། དེའི་དོན་དུ་ལས་བྱེད་ཅིང་། ཁྱེད་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་འདི་ནི་མཛེས་སོ། །ཁོ་བོས་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུ་རྙེད་ན་གཙང་བར་བྱ་ན། སྦྱིན་པ་པོའང་རྙེད་དཀའོ་ཞེས་ཟས་ལ་རྒྱམ་པ་ལས་སྨྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །[2] འདུལ་བ་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཞོགས་སློང་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རྙེད་པའི་བསམ་པས་ལུས་ཀྱི་གནོད་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་སྟོན་པ་དང་། མངོན་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ཚིག་གིས་མངགས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ལུང་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། གཞོགས་ནི་མི་གསལ་བའི་དོན་ཡིན་པས་མི་གསལ་བའམ་ཟུར་གྱིས་སློང་བས་ན་གཞོགས་སློང་ཞེས་བྱའོ། །

གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ། རྒྱལ་བུ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་གོང་གི་

མཚན། འདི་ལ་དོན་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མངོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདོད་འཇོ་བ་མོ་༢༥༧ན་༣ལས། འདི་འཁྲུངས་མ་ཐག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དག་བྱུང་ཞིང་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པས་དོན་གྲུབ་ཅེས་མཚན་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞོན་ནུ་མ། 1 བུད་མེད་ན་ཆུང་། 2 གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་གི་ཆུང་མའི་མིང་།

གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་གསང་བ་བྱིན་གྱིས་མཛད། འདུལ་བ་༦ སུ་པ ༡༢༨༨བ༡ནས། ༢༥༢བར་བཞུགས་སོ། །ཇོའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་འདིའི་ལུང་འདྲེན་མང་དུ་མཛད་དོ། །

གཞོན་ནུ་མ་ལེན། <ཀུ་མཱ་ར་ལཱི་ལ> ཤྲཱ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཁས་པ་འགྲན་གྱི་དོ་མེད་པ་ཀུ་མཱ་ར་ལཱི་ལའམ་གཞོན་ནུ་རོལ་པ་ནི། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཕྱི་རོལ་པའི་གསང་ཚིག་སྦྱོང་སའི་བྲམ་ཟེའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ཕྱིས་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་བསྟན་པ་དཔང་དུ་བཙུགས་ནས་བརྩད་པས་ཕམ་སྟེ་ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད། དེ་སྐོར་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་༡༤༡དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པའི་སྐབས་ན་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ཟེར་བ་མ་དག་པ་ཡིན། གཞོན་ནུ་རོལ་པ་ཟེར་དགོས་ཞེས་རྗེ་བཙུན་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐས་གསུངས་ཏེ། ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། འདི་ལ་བོད་ན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ཟེར་བ་ནི། ཀུ་མཱ་ར་ལཱི་ལ་ཞེས་པ་བསྒྱུར་མ་ཤེས་པའམ། ཡི་གེ་ནོར་བ་ལས་བསྒྱུར་བའི་སྐྱོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞོན་ནུའི་གྲོང་ཁྱེར། རྒྱ་མཚོའི་གླིང་ཐུན་བུད་མེད་གཟུགས་བཟང་པོ་ཤ་སྟག་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལ་བཞེད།

གཞོན་ཤ་ཆགས་པ། 1 ཤ་ཚགས་དམ་པ། 2 གཞོན་ནུའི་ཉམས།

གཞོལ་བ། 1 འབད་པ། བརྩོན་པ། དོན་གཉེར་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་མིང་། དཔྱང་བཟང་གིས་ཞུས་པ་རྗེའི་ལམ་རིམ་དུ་དྲངས་པ་ལས། དེ་ནི་བློ་ལྡན་གཟུགས་བཟང་གཙང་སྦྲ་ཆེ། །རིགས་ནི་བཙུན

ཞིང་ཆོས་ལ་གཞོལ་བ་དང་། །ལྷ་བླུ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས། གཞོལ་བ་དོན་གཉེར་ཆེ་བའི་མིང་། །ཞེས་གསུངས། 2 ཞུགས་པ། འཇུག་པ། 3 འབབ་པ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེའི་སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་༥༦༧ལས། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ལ་གཞོལ་ཞིང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འབབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བཞབས་ཏེ། འཇབ་སྟེ་ཞེས་པའི་བརྡ་རྙིང་ཡིན་པར་བཤད།

བཞམས་བསྒོ། (འདུལ་བ) བཞམས་ཏེ་བསྒོ་དང་དོན་འདྲ།

བཞམས་ཏེ་བསྒོ་བ། (འདུལ་བ) 1 བཟློག་པ་ལྟའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་འདི་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་ཚིག་འཇམ་པོའི་སྒོ་ནས་བསླབ་བྱ་བརྒྱབ་སྟེ་བྱ་བ་དེ་ལས་དངོས་སུ་བཟློག་པར་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་རྣམ་པར་བཤད་པ་༼ ཚུ ༽༧༠༥ན༩ ལས། བཞགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་འཇམ་པོས་ཏེ་སྨྲས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་བཟློག་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས། མཚོ་ཊཱི་ཀ་ལས་ཀྱང་། བཞམས་ཏེ་བསྒོ་བ་ནི་ཚིག་འཇམ་པོའི་སྒོ་ནས་གྲོས་གདབ་པ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་འདི་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་དངོས་སུ་བཟློག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཊཱི་ཀྐ་ལས་ཀྱང་། བཞམས་ཏེ་བསྒོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདིར་དགེ་འདུན་དུ་མ་གྱུར་པའི་དགེ་སློང་ཚངས་པར་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་གཙུགས་པས་ཕན་ཚུན་བཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྡུ་བཤད་ནི། བཞམས་ནི་འཇམ་པོའི་དོན་དང་། བསྒོ་བ་ནི་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་བསླབ་བྱ་རྒྱག་པའི་དོན་ནོ། །བཞམས་དང་འཇམ་གཉིས་དལ་བུས་མཉན་ན་སྒྲ་གདངས་ཧ་ཅང་འདྲ་པོ་དང་ཉེ་པོ་ཡོད་པ་དེས་ཀྱང་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་ཤེས་ནུས་སོ། །2 བྲན་བསྐུལ་གྱི་མིང་དུའང་བཤད། པཎ་ཆེན་ཤཱཀ་མཆོག་པས། བཞམས་བསྒོ་ཞེས་པ་བྲན་བསྐུལ་གྱི། །མིང་ཡིན་བཞིབ་པ་འཛིབ་པའི་མིང་། །ཞེས་དང་། དབྱངས་ཅན་དགའ་བློས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་

སོ། །ཤཱཀ་མཆོག་པ་དང་དབྱངས་ཅན་དགའ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་དེ་དོན་ཐོག་ཏུ་ཁེལ་མིན་དཔྱད་པར་འོས་སོ། །

བཞི་བརྒྱ་པ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར།

བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར།

བཞི་ཚ། དུམ་བུ་བཞི་རུ་བགོས་པའི་ཚ་གཅིག

བཞི་མདོ། ལམ་བཞི་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ལ་ཟེར། གསོ་རིག་༼ ཀོ་པ ༽༣༠བ༣ལས། བཞི་མདོ་ནི་གང་དུ་ལམ་བཞི་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

བཞི་པའི་གནས་སྐབས། འབྲིག་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས། འབྲིག་དུས་ལ་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སད་པ། རྨིས་པ། གཉིད་མཐུག འབྲིག་དུས་བཞིའི་བཞི་པ་ཡིནපས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། འབྲིག་དུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། ཀློང་རྡོལ་བླ་མའི་གསུང་འབུམ་གླེགས་བམ་དང་པོ་༢༨༣ལས། ལྟེ་བར་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ་འབྲིག་དུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ནི་ཐིག་ལེ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་སྟེ། ཐིག་ལེ་བཞི་ནི། དཔྲལ་བར་སད་པའི་ཐིག་ལེ། མགྲིན་པར་རྨི་ལམ་གྱི་ཐིག་ལེ། སྙིང་ཁར་གཉིད་མཐུག་གི་ཐིག་ལེ། ལྟེ་བར་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དང་བཞིའོ། །

བཞད། བྱ་ཁྱུང་ཁྱུང་གི་མིང་ཡིན་པར། བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པ་གསུང་། ལུས་དཀར་ཞིང་མཆུ་སེར་བའི་བྱ་ཞིག པཉ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གསུང་།

བཞི་བརྒྱ་པ། སློབ་དཔོན་ཨཪྻ་དེ་བས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར།

བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད། པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་པོ་ཏོ་བའི་དཔེ་ཆོས་དང་འདྲ་བར་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་མང་པོ། ཚིགས་བཅད་དང་ཚིག་ལྷུག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་ཡོད། དཔེ་མཚོན་ཙམ་ཞིག་བྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་ལ་ཤ་ཟ་མོ་ཞིག་ཆུང་མའི་གཟུགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་

ལ། དེ་ཚུང་མ་ལྟར་ཉེ་བར་སྤྱོད་དོ། །གང་གི་ཚེ་དེས་དེའི་རང་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་སྡུག་པ་ཉིད་དང་། བསྒོ་བ་བཞིན་མི་བྱེད་པ་དང་། གཏན་དུ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ན་འདི་ནི་བདག་གི་ཚུང་མ་མ་ཡིན་གྱི། འདི་ནི་ཤ་ཟ་མོའི་སྣམ་དུ་འཛིགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཚེ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཅན་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང་འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར། འདུས་བྱས་གང་དེ་རྟག་མིན་ལ། །མི་རྟག་གང་དེ་གཙང་མིན་ཞིང་། །མི་གཙང་གང་དེ་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། །སྡུག་བསྔལ་གང་དེ་བདག་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་རང་གི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་མི་རྟག་པ་དང་། མི་གཙང་བ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་རང་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པས་དེ་ལ་ཆགས་ལ། ནམ་ཞིག་དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་ཤེས་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ཆགས་དང་འབྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་གོ་བདེ་ཞིང་གོ་རྒྱུ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །

བཞི་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ། བཞི་པ་ནི་སད་རྨི་གཉིད་མཐུག་གསུམ་གྱི་བཞི་པ་ཡིན་པས། ཁམས་ནོར་བུའི་རྩེ་ནས་འབབ་པའི་ཚེ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་ལ་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་ཟེར། ལུས་ཀྱི་སྟོད་རླུང་རགས་པ་ཐམས་ཅད་ལྡེ་བར་གནས་ཚེ་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ། སྙིང་གར་གནས་ཚེ་གཉིད་མཐུག་གི་ཐིག་ལེ། མགྲིན་པར་གནས་ཚེ་རྨི་ལམ་གྱི་ཐིག་ལེ། དཔྲལ་བར་གནས་ཚེ་སད་པའི་ཐིག་ལེ། སྣད་རླུང་རགས་པ་རྣམས་ལྡེ་བར་གནས་ཚེ་སད་པའི་ཐིག་ལེ། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་བར་སླེབས་པའི་ཚེ་རྨི་ལམ་གྱི་ཐིག་ལེ། ནོར་བུའི་དབུས་སུ་སླེབས་ཚེ་གཉིད་མཐུག་གི་ཐིག་ལེ། ལུས་ཀྱི་རླུང་དང་ཁམས་མཉམ་དུ་གསང་གནས་ཀྱི་ནོར་བུའི་རྩེར་སླེབས་པ་བཞི་པའི་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཐིག་ལེ་ཡོད་གསུངས་སོ། །

བཞིན། 1 གདོང་། བཞིན་རས། 2 ནང་བཞིན། འདྲ་བ།

བཞིན་བཟང་། 1 ཞལ་རས་མཛེས་པོ། བཞིན་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞིན་རབ་ཏུ་དང་བའོ། །ཞེས་རྫེའི་

འགྲེལ་པ་བཞི་སྦྲགས་ན་གསལ། 2 འཁོད་ཚིག་ཅིག་སྟེ། སྔན་པའི་ཚིག་གིས་འཁོད་པ།
བཞིན་བཟངས། བཞིན་བཟང་དང་འདྲ། ས་མཐའ་ཅན་འདི་འདུལ་བ་ལུང་སོགས་ཡིག་རིགས་རྙིང་པ་
རྣམས་སུ་མང་ངོ་། །

བཞེས་ཐུག་འབྲས་ཚོ། 1 འབྲས་ཐུག་གི་མིང་། 2 ཐུག་པ་དམ་བཅའ། དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་
ཁག་ཏུ་དགེ་བཤེས་གཏོང་སྒོ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་དགེ་འདུན་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་འབྲས་ཐུག་ཅིག་སྟེ།
འབྲས་ལྷག་ལྷག་བཟོས་ནས། མར་དང་། བྱེ་མ་ཀ་ར། རྒྱན་འབྲུམ། ཁམ་བུ། ཁ་སྒུར་སོགས་
ཤིང་ཏོག་སྣམ་པོའི་རིགས་མང་པོ་བླུགས་པའི་འབྲས་ཐུག་ཅིག སྐབས་རེར་ཤ་ཡང་བླུག་
གི་རེད། གྲྭ་པ་རྒན་པ་ཚོས་མཉེས་ཚོར་ཆེན་པོ་གནང་ཡོང་།

བཞེས་ལམ། བཞེས་སྒོལ། དེ་སྔ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་རྟོད་རྒྱུགས་བཞེས་ལམ་མེད་ཀྱང་། ཕྱི་
ལོ་༡༩༡༩ནས་དེའི་སྒོལ་བཏོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་།།
ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།

དཔར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འགྱུར་ཤོག།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆི་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྒྲུབ་དང་བསྒྲུབ་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།